ספריה פילוסופית

יו״ל ע״י

הד״ר יהודה יונוביץ

دلالة الحائرين

דלאלה אלחאירין

(ספר מורה נבוכים)

לרבנו משה בן מימון

המקור הערבי לפי הוצאת

שלמה בן אליעזר מונק

בצרוף חלופי נוסחאות, מפתחות וקטעים

מכתב־ידו של הרמב״ם

ירושלים

תרצ״א

כל הזכויות שמורות

Copyright 1929 by Dr. Junovitch
Printed in Palestine

דפוס „עזריאל", ירושלים.

התוכן

הקדמה	ז — ט
תוכן הפרקים	יא — לא
חלק א	1 — 162
חלק ב	165—294
חלק ג	297—471
רשימת הקצורים שב„חלופי הנוסחאות" ...	474
חלופי נוסחאות	475—490
אוטוגרפים	493—501
מפתח הפסוקים	503—514
מפתח המלים המבוארות	515—516
תקוני טעויות	517

*

הקדמה

מהדורה חדשה זו של הס׳ „דלאלה אלחאירין" מכילה את המקור הערבי כפי שהוציאו שלמה מונק (פרים 1856—1866). מתוך הערותיו נכנסו בה מראי המקומות, שסומנו כאן בשולי העמודים, וחלופי הנוסחאות, שנספחו בסוף הספר. רצוי היה אולי לשמור גם את הצורה החיצונית של הוצאת מונק כדי להקל את חצטוט על פיה; אבל טעמים תכניים מנעו מזה, ועל כן הוספתי במהדורה זו בצדי העמודים מִספרי הדפים של הוצאת מונק, וקו מאונך קטן בתוך השורה מסמן את סוף העמודים שבה. היות ובהוצאת מונק נדפסו 23 שורות בעמוד, הרי לא יקשה למצוא ציטט גם במהדורה החדשה הזאת. לשם נוחיות הצטוט הוספתי כאן בצדי העמודים גם מספרי השורות. כמו כן פזרתי בדפוס את המלים העבריות כדי להרגישם ולהבדיל בין העברית ובין הערבית.

בדרך כלל נשמר כאן נוסח המקור בהחלט כמו שהדפיסו מונק, ואפילו במקומות תמוהים, וכל שכן שלא הכנסתי שום שנויים במקום שמונק השאיר צורה נוטה מכללי הדקדוק הערבי הקלאסי (למשל אקוזטיבים חסרי אל״ף בסופם או צורות מעין הַסְנֵיָה שלפי הדקדוק התשדיד מיותר בהן). אצ״ל כי המלים שתקן מונק בלוחות הטעויות נדפסו כאן בצורה הנכונה. כמו כן תוקנו כאן כמה טעויות דפוס אחרות, שנעלמו מעיני מונק ועוזריו במהדורה הקודמת. רוב התקונים מן הסוג האחרון חלו בנקודות הדיאקריטיות ובמספרים שבמראי המקומות ואין צורך לפרטם; השאר ירשם פה:

מונק	חלק	א	דף	עג,	א	שורה	11	בל אחד	כאן	95, 1	כל אחד
〃	〃	〃	〃	עד,	ב	〃	3	לארדת	〃	96,24	לאורדת
〃	〃	〃	〃	קט,	ב	〃	23	הדה	〃	140,25	הדא
〃	〃	ב	〃	סח,	א	〃	11	עלא	〃	247, 4	עלי
〃	〃	ג	〃	יב,	א	〃	11	אקום	〃	310,25	אקום
〃	〃	〃	〃	יח,	ב	〃	16	מרלי	〃	319, 8	מדלי

מונק	חלק	ג	דף	כת, ב	שורה	5	אלזמאן	כאן	331,17	אלאזמאן
"	"	"	"	לב, ב	"	11	אסאסתה	"	336,13	אסאסאתה
"	"	"	"	לז, א	"	23	ולך	"	342,17	תלך
"	"	"	"	מו, ב	"	18	וחו	"	354,20	והו
"	"	"	"	מח, ב	"	1	פהלה	"	357, 1	פהלא
"	"	"	"	ס, ב	"	20	כה	"	373, 7	בהא
"	"	"	"	קז, א	"	12	חלה	"	433,28	חלא
"	"	"	"	קי, ב	"	16	חלא	"	438,24	חלה.

כתבי־היד בקשר עם חלופי הנוסחאות, שמונק נהג להזכירם רק באופן כללי (למשל: „בכתבי־יד אחרים כתוב ...“), הובאו כאן בסימנים מיוחדים, שרשמתי אותם בע' 474.— ב־Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums שנת 1895 פרסם פרופ' הירשפלד חלופי נוסחאות מתוך כ"י לֶוֶה, והרשני בטובו להשתמש בהם; צרפתי אותן למהדורה הזאת חוץ מאלה שנראו לי בלתי חשובות לגמרי.

מר דוד ילין ב„תרביץ“ שנה א' (1930) ספר ג' ופרופ' הירשפלד ב־Jewish Quarterly Review שנת 1903 פרסמו קטעים מ„דלאלה אלחאירין“ שנמצאו בגניזת מצרים. הם הצליחו להוכיח שהקטעים הללו נכתבו בעצם ידו של הרמב"ם ושהם מטיוטה שקדמה לנוסח הסופי הנמצא בידינו ואני מודה לשני המלומדים הנכבדים האלה, שנתנו לי את הרשות לספח הקטעים ההם למהדורה החדשה הזאת. את שני הקטעים של פרופ' הירשפלד העתקתי מן התצלומים שפרסם שם, ובמקצת מקומות קריאתי שונה מקריאתו; הטכסט של מר ילין נִתַּן כפי הנדפס ב„תרביץ“, ודק לדף ב' עמוד ב' השתמשתי בתצלום שפרסם שם. חלופי הגירסאות שבין האוטוגרפים האלה ובין הוצאת מונק לא הזכרתי ב„חלופי הנוסחאות“, כי השנויים גדולים ומרובים מאד.

מן המפתחות שספח מונק להוצאתו יש כאן מפתח הפסוקים ומפתח המלים המבוארות בספר. מונק הוסיף גם מפתח־ענינים צרפתי הטוסב על התרגום הצרפתי וביחוד על ההערות שבשוליו; אולם בשביל מהדורה זו אין צורך בו: מפתח עברי על הענינים שייך להוצאת התרגום העברי יותר מאשר להוצאת המקור הערבי; רצוי היה אולי לצרף להוצאה כזו

מפתח המונחים הערביים לכל המתעפויותיהם ומקומותיהם; אבל מפתח כזה הוא ענין למונוגרפיה מדעית מיוחדת. המונוגרפיה של אֶפרוס ממלאה תפקיד זה רק במקצת.

עזרה עיקרית בעבודה הזאת עזרני חברי היקר דר' ד. צ. בנעט, וחובה נעימה היא לי להודות לו על מעשיו, כי בלי השתתפותו בעבודה, הספר הזה לא היה יוצא כלל לאור. גם בנוגע לעצם המהדורה החדשה הזאת גם בנוגע לאיכותה גדול חלקו של דר' בנעט, כי הוא קבע אתי את החומר שנכנס בה, טפל יחד אתי בכל השאלות והספקות שהתעוררו אצלי במשך הדפסת הספר, וגם קרא את הגליונות אחרי הגהתי האחרונה ותקן עוד כמה שגיאות שנעלמו מעיני; במקומות שהיה ספק בנוגע לתקון טעות בהוצאת מונק, היתה תמיד דעתו מכרעת. מבחינה ידועה הוא אפילו נושא באחריות המהדורה החדשה הזאת, כי הוא השפיע על המו"ל דר' יונובִיץ, שכדאי וראוי להדפיס מחדש את הוצאת מונק של „דלאלה אלחאירין“, מכיון שאחרי עבודתו המעמיקה של מונק אין לחשוב כי חשואה חדשה עם כתבי היד עצמם תוכל להביא לידי קביעת טכסט שיהא שונה במדה נכרת מזה של מונק.

לקראת מלאות שמונה מאות שנה להולדת רבנו הגדול יצא אולי המדע היהודי ידי חובת הוצאה בקרתית שלמה של „דלאלה אלחאירין“ בצורת Editio major, אך יש לקוות שגם אז לא תפסיד ההוצאה הקטנה הזאת את ערכה כספר־שמוש נוח שיד כל איש תשיגנו.—

אולי עמדה לי זכות הרמב"ם ז"ל ותבורו הנעלה ויצא הספר כתקונו מתחת ידי.

בע"ה בירושת"ו ראש שנת התרצ"א.

דר' יששכר יואל.

תוכן הפרקים

חלק א׳

עמוד

מבוא: אגרת המחבר לתלמידו. — מטרת החבור הזה: א׳ באור המלים המשותפות, המושאלות, והרו־משמעיות הנמצאות בספרי הנביאים; ב׳ באור ה„משלים״ שהנביאים משתמשים בהם. — בני האדם אינם מוכשרים במדה שוה להבין את הסורות האלהיים. — למה נמסרו הסודות האלה בצורת משלים. — סוגים שונים של משלים. — אזהרה לקורא: לא די להבין את תכנו הכללי של כל פרק ופרק, אלא צריך להשתדל ולהתחשב בכל הפרטים ולצרף את הפרקים השונים כדי להבין את הקשר שביניהם. — הקדמה: הסתירות הנמצאות בחבורים ידועים שבע סבות להן ... 1

פרק א: באור „צלם״ ו„דמות״; פרוש דברי התורה „נעשה אדם בצלמנו כדמותנו״ 14

פרק ב: מצבו הקדמון של האדם; במה חטא 15

פרק ג: מובן „תבנית״ ו„תמונה״; הבטוי האחרון לבד נאמר בדרך העברה על ה׳ 17

פרק ד: מובן „ראה״, „הביט״ ו„חזה״ כשהם מיוחסים בדרך העברה להשגה השכלית ולה׳ 18

פרק ה: המשך הבאור הזה. יש להתכונן ע״י למודים קודמים להשגת ענינים מושכלים וביחוד להשגת ה׳. השגתם הפגומה של „אצילי בני ישראל״ שלא התכוננו כראוי 19

פרק ו: „איש״ ו„אשה״ פרושם „זכר״ ו„נקבה״ וגם: ענינים המיועדים להתחבר יחד (רמז „לצורה״ ול„חמר״) 21

פרק ז: „ילד״ נאמר בדרך העברה במובן „לַמֵּד״ 21

פרק ח: „מקום״ פשוטו כמשמעו ומובנו גם „מעלה״, „דרגה״. מובן המלה כשהיא מיוחסת לה׳ 22

פרק ט: „כסא״; מובן „כסא ה׳״ 23

פרק י: „ורד ו„עלה״, מיוחסים בדרך העברה לה׳ ולשכל האנושי 23

פרק יא: „ישב״, כשהוא מיוחס לה׳ 25

עמוד

פרק יב: „קוס" 26

פרק יג: „עמר" 26

פרק יד: „אדם" במובניו השונים 27

פרק טו: „נצב" או „יצב" 27

פרק יו: „צור" בסוכן „התחלת כל דבר" 28

פרק יז: לא את עניני חמרע האלהי בלבר מציינים בדרך העברה,

אלא גם עניני מדע הטבע או מדע ההתחלות 29

פרק יח: „קרב" „נגע" ו„נגש" במוכן דְּבֵקוּת על ידי הידיעה או ההשגה. 29

פרק יט: „מלא", מיוחס ל„כבוד ה'" 31

פרק כ: „רם" ו„נשא", מיוחסים לה' 31

פרק כא: „עבר"; באור „ויעבר ה' על פניו" 32

פרק כב: „בא", מיוחס לגלוי השכינה או הדבור האלהי ... 34

פרק כג: „יצא" ו„שוב", מיוחסים לה' 35

פרק כד: „הלך", מיוחס להתפשטות הדבור האלהי או

להסתלקות ההשגחה 36

פרק כה: „שכן", מיוחס לשכינה או להשגחה האלהית ... 37

פרק כו: באיזה מוכן אפשר ליחס תנועה לה' 37

פרק כז: הלשונות שהשתמש בהן אנקלוס, כדי לצאת מן

ההגשמות בנוגע לתנועה 38

פרק כח: שם „רגל" במובניו השונים. באור „ותחת רגליו

כמעשה לבנת הספיר" 40

פרק כט: „עצב". באור „ויתעצב (ה') אל לבו" 41

פרק ל: „אכל", מיוחס לסזון רוחני, כלומר החכמה, ולהשגת

ענינים מושכלים 42

פרק לא: על הכנת האדם להשגת הענינים המושכלים,

ועל תחומי הכח הזה 43

פרק לב: השואת כח השכל לכח החושים; גם השכל גם החושים

נחלשים ע"י התאמצות גדולה ביותר 45

פרק לג: אין להתחיל את הלמודים במודותיה הנעלים של המדע האלהי.

בשביל ההמון צריך לדבר תמיד בדרך משל, וגם בעלי שכל נעלה

עמוד

אין להם לגשת אל המטפיסיקה כי אם אחרי למודי הכנה 47

פרק לד: על חמש הסבות המונעות את האדם מלגשת ישר אל

הלמודים המטפיסיים 49

פרק לה: צריך לדאוג שאפילו ההמון ידע כי ה' איננו גוף וכי הוא

מרומם על כל מיני התפעלות 54

פרק לו: פרוש „למצא חן בעיני ה'", „חכעים את ה'" וכו'. הבטויים

„כעס, חרון אף, קנאה, אויב ה'" נמצאים בעבודה זרה בלבד. 55

פרק לז: שם „פנים" במובניו השונים; מה פרוש „פני ה'" וביחוד

בפסוק „ודבר ה' אל משה פנים אל פנים" 57

פרק לח: „אחור" במובניו השונים; באור „וראית את אחורי" ... 59

פרק לט: מובניו השונים של „לב" (לבב, מחשבה, רצון, שכל). 59

פרק מ: מובניו השונים של „רוח" (אויר, רוח נושבת, רוח האדם,

רוח הקודש, רצון) 60

פרק מא: מובניו השונים של „נפש" (הנפש החיונית, הנפש

המדברת, רצון) 61

פרק מב: „חי", בדרך העברה פרושו „ידיעה" 62

פרק מג: „כנף", מציין גם את הדבר הנסתר והמעורפל ... 63

פרק מד: שם „עין" במובניו השונים (עין, השגחה, דאגה). כשהוא

מיוחס לה' פרושו: ההשגחה האלהית 64

פרק מה: „שמע", כשהוא מיוחס לה' כוונתו „להענות לקריאה" או „להכיר". 64

פרק מו: המשך באור המלים „עין" ו„שמע", וכללים אחדים בנוגע

לאברי גוף האדם המיוחסים לה' בדרך העברה כדי לציין את שלמותו. 65

פרק מז: למה יחסו לה' את השמיעה הראיה והריח ולא את הטעם

והמשוש, — את המחשבה ולא את הדמיון 70

פרק מח: כיצד מתרגם אנקלוס „שמע" ו„ראה" ביחס לה' ... 71

פרק מט: המלאכים הם שכלים נבדלים; השגתם וכוחותיהם ... 73

פרק נ: האמונה צריכה להוסד על המצויר בנפש; לא די לה ב„אני

מאמין" שכפה בלבר, אלא היא מעונה מחשבה פנימית. את ה' צריך

לחשוב בלי כל תואר חיובי 74

פרק נא: הצורך לשלול את התארים מה' כדי שלא לפול לסתירות גלויות 75

עמוד

פרק נב: התארים החיוביים חמשה סוגים הם: הגדרה, חלק של הגדרה, איכות, יחס, פעולה 77

פרק נג: משלי הנביאים נתנו מקום לאמונה בתארים; אין לה׳ שום תואר עצמי, ואין ליחס לו אלא תארי פעולה ... 81

פרק נד: באור פסוקים אחדים שבתורה, שבהם מדובר בדרך אַלֵיגוריה על השגת עצמות ה׳ ותאריו. רק בדרך אליגוריה מיחסים לו תארי־פעולות ידועים, אשר אצל האדם הן תוצאה מהתפעלות הנפש. 83

פרק נה: צריך להרחיק מה׳ כל רבר המחייב גשמיות, התפעלות, שנוי, העדר או דמיון לברואים 87

פרק נו: על הרחקת הדמוי והתארים העצמיים 88

פרק נז: אין לקבל כתארי ה׳ אפילו המציאות, האחדות והנצחיות. 90

פרק נח: אין ליחס לה׳ אלא תארים שליליים 91

פרק נט: ככל אשר מרבים לקבל תארים שליליים, מתקרבים יותר להכרת ה׳. התארים החיוביים מופס לגרום לאדם שיוחס לה׳ חסרונות. 93

פרק ס: דוגמאות כדי להסביר יותר את הצורך ליחס לה׳ תארים שליליים. סכנת התארים החיוביים שסופם לעשות את ה׳ לדבר שבדמיון כלבד, או ללא־נמצא 97

פרק סא: מחשבות על שמות ה׳ הנמצאים בחנ״ך; ככלל הם נגזרים מפעולות ה׳, מלבד שם ההויה 100

פרק סב: על שם ההויה בפרט ועל שני שמות אחדים הנזכרים בתלמוד וחם שם בן י״ב ושם בן מ״ב 102

פרק סג: על שם אהיה ועל שמות אחרים כגון יה, שדי, חסין, צור. 105

פרק סד: מובן המלים „שם״ ו„כבוד״ 107

פרק סה: פרוש הדבור המיוחס לה׳ 108

פרק סו: פרוש המכתב המיוחס לה׳ 110

פרק סז: פרוש השביתה המיוחסת לה׳ 111

פרק סח: באור מאמר הפילוסופים: אלהים הוא השכל והמשכיל והמושכל 112

פרק סט: באיזה מובן מכנים הפילוסופים את האלהים בשם העלה הראשונה. 114

פרק ע: „רכב״, מיוחס לה׳ כמניע ראשון או כסבה מניעה

עמוד

וצורתית של העולם 118

פרק עא: על מקור הפַּלאם, והיא התיאולוגיה השכלית של המוסלימים; מה קבלו היהודים מהם. חסרונות השיטה הזאת השוללת את חוקי הטבע ואין ביכלתה להוכיח את ארבעת עמודי הדת, והם: שהאלהים נמצא, שהוא יחיד, שאיננו גוף, ושברא יש מאין. 121

פרק עב: מקורה על הנמצא או הטבע בכלל; השואת המציאות כולה לארם 127

פרק עג: י״ב הנחותיהם היסודיות של המַתַפַּלְסִים או בעלי הכלאם. 134

פרק עד: ז׳ הדרכים שבהן הוכיחו המַתַפַּלְסִים את בריאת העולם, וכמסקנה ממנה את מציאות האלהים 150

פרק עה: ה׳ הדרכים שבהן הוכיחו את אחרות האלהים ... 156

פרק עו: ג׳ הדרכים שבהן הוכיחו שהאלהים איננו גוף ... 159

חלק ב׳

ע׳

מבוא: כ״ו הנחות שבעזרתן הוכיחו הפְּרִיפַּטיטיים כי האלהים נמצא ושהוא אחד ושאיננו גוף 165

פרק א: הוכחות שונות על מסך ההנחות האלה, כרי לבאר מציאות אל אחד שאיננו גוף והוא המניע הראשון של העולם ... 169

פרק ב: מציאות אל יחיד שאיננו גוף אפשר להוכיח בברור, בין אם העולם קדמון ובין אם נברא. הקדמה ע״א המטרה ששם לו המחבר בגשתו בפרקים הבאים לשאלות ידועות של הפיסיקה והמטפיסיקה 175

פרק ג: השערות ארסטו על סבות תנועות הגלגלים מתקבלות על הדעת כיותר, אף על פי שאין להן הוכחה; פעמים רבות אפשר למצוא התאמה ביניהן ובין המסורת הדתית 177

פרק ד: הגלגלים הם בעלי נפש שהיא מקור תנועתם, וכעלי שכל שבו הם משיגים ענין הדבר שהם נכספים אליו; המבוקש הזה הוא האלהים, המניע הראשון, הפועל על הגלגלים באמצעות השכלים הנבדלים, והמבוקש של כל גלגל וגלגל הוא השכל הנבדל המתאים לו. שאלת מספר השכלים הנבדלים, שהאחרון ביניהם הוא השכל

עמוד
הפועל הכללי 177
פרק ה: התנ"ך והמסורת הרבנית אף הם מראים את השמים כבעלי נפש ובעלי הכרה, ואף הם מודים, כמו הפילוסופים, בהשפעת הגלגלים על העולם התחתון 180
פרק ו: מובן „מלאך" בכתבי הקודש; מובנים שונים של המלה הזאת שפירושה בעיקר: שכלים נבדלים 181
פרק ז: השכלים והגלגלים יודעים את הפעולות שהם עושים, ופועלים בבחירה חפשית; הם פועלים תמיד ופעולתם היא הטוב ... 185
פרק ח: חז"ל חשבו, בחתאם לדעת הפיתָגוריים, שתנועת הגלגלים משמיעה קולות. הרמוניים חזקים מאד שמשום המרחק הגדול לא נשמע אותם. אבל ארסטו סותר את הדעה הזאת, והחכמים עצמם מודים שבתכונה נצחום חכמי אומות העולם 186
פרק ט: הספקות בנוגע למספר הגלגלים. אם מניחים, כמו התוכנים שקדמו לפטולומיאוס, שכוכבי הלכת נוגה וכוכב נמצאים למעלה מהשמש, אפשר למעט מספר הגלגלים עד ארבעה, והם: גלגל הירח, גלגל השמש, גלגל חמשת כוכבי הלכת האחרים, גלגל כוכבי השבת. 186
פרק י: בעולם שמתחת לירח מושלים כחות השופעים מן העולם העליון. אפשר להניח שכל יסוד מארבעת היסודות נמצא תחת השפעת גלגל אחר מארבעת הגלגלים העיקריים, באופן שעל המים ימשול גלגל הירח, על האש גלגל השמש, על הרוח גלגל חמשת כוכבי הלכת האחרים, ועל העפר גלגל כוכבי השבת. כמו כן יש ארבע סבות לתנועת הגלגלים. אַלַיגוריות מד' המעלות של סולם יעקב, מד' מחנות המלאכים שבמדרשים, ומד' המרכבות שראה זכריה. 187
פרק יא: חכמת התכונה מבוססת במקצתה על השערות גרידא. המטרה איננה מתן חשבון מדויק של מספר הגלגלים והשכלים, אלא סדורם לפי הכוחות הנאצלים מהם. מלבד האלהים יש שלושה סוגי עצמים: השכלים הנבדלים, הגלגלים השמימיים והנשמים שמתחת לירח; חנהגת העולם יוצאת מאלהים בדרך אצילות העוברת את מדרגותיה השונות של המציאות זו אחר זו 190
פרק יב: על המושג האמתי של השפע (פיץ) או האצילות ... 193

עמוד
פרק יג: הדעות על מקור העולם שלוש הן: דעת התיאולוגים החדדים המניחים בריאת יש מאין; דעת אפלטון ופילוסופים קדמונים אחרים המניחים קדמות החומר ההיולי; דעת ארסטו וכל הפֶּריפַּטיטיים המניחים קדמות התנועה והזמן 196
פרק יד: ראיות הפריפטיטיים, כדי להוכיח את קדמות העולם, שבע הן: ארבע הראשונות לקוחות מטבע העולם, שלוש האחרות ממושג האלהים 199
פרק טו: ארסטו בעצמו לא אמר שיש בידו מופת מדויק על קדמות העולם. 202
פרק יו: גם בריאת יש מאין אין להוכיח במופת מדויק; הכוונה היא רק להראות שהיא אפשרית ואפילו תתקבל יותר על הדעת מקדמות העולם 204
פרק יז: ביטול ארבע הראיות הראשונות של הפריפטיטיים ... 205
פרק יח: ביטול שלוש הראיות האחרונות של הפריפטיטיים ... 208
פרק יט: ראיות חיוביות שבהן אפשר לחזק את ההנחה של בריאת יש מאין. קושי בשיטת ארסטו שלפיה כל נמצא שבנמצאים יעמוד תחת חוק נצחי בל יעבור; אי אפשר שלא להכיר בתנועות הגלגלים פעולת רצון חפשי הפועל בכוונה ולא בהכרח 211
פרק כ: ראיות ארסטו שהעולם איננו יצירת המקרה; ארסטו, באמרו שהעולם קיים בהכרח, אינו מתכוון לגזירה עורת אלא לחוק הנאצל מן שכל, הפועל בהכרה ברורה. אבל אין זה כולל עדיין את הרעיון של רצון חפשי הפועל בכוונה 217
פרק כא: פילוסופים חדשים אחדים נסו להתאים את הדעה על קדמות העולם לרעיון של הכונה או של פעולת האלהים החפשית הנקבעת ע"י רצונו; אך גם הם שמרו את רעיון ההכרח, ונמנעו דק מן הבטוי הזה שאיננו יפה. מחו מובנו האמיתי של ההכרח המונח ע"י ארסטו 219
פרק כב: שיטת ההכרח, שקבלוה הפריפטיטיים, רחוקה מהדעת מבחינות רבות ויש עליה קושיות שאין לתרצן. כל בנין ההדרגה של אצילות השכלים והגלגלים לא יסביר לבאר את הרבוי ואת השנוי המושלים בעולם; אבל כל הקושיות העלמנה מיד כשנניח אל בורא,

עמוד
שברא את העולם ברצונו החפשי 221
פרק כג: כשמשוים שתי השערות מתנגדות, בכדי לבכר את זו שיש
בה קשיים פחות, לא די לברר באיזה צד נמצא מספר גדול יותר
של ספקות, אלא יש לשקול גם את חשיבות הקשיים הכרוכים בכל
השערה והשערה, וצריך להשתחרר מכל דעה מוקדמת ומכל משפט
קדום לצד אחת מהן 224
פרק כד: ספקות קשים שאפשר להביא נגד המדע האומר לחשב את
חשבון כל תנועות הגלגלים השמימיים. החנחות של גלגלי־חיקף
(אפיציקלים) וגלגלים יוצאים מן המרכז (אכסצנטרים) קשות הן ואינן
מתאימות כל צרכן לכללי חכמת הטבע ולתורות התנועה שהורה ארסטו. 225
פרק כה: צורך דתי הוא המחייב להניח את עיקר בריאת יש מאין, ולא
פסוקים מן התנ"ך הם המורים אותה, כי אותם אפשר לפרש, בשעת
הדחק, באופן אחר. שיטת אפלטון תוכל אולי להתפשר עם האמונות
הדתיות; אבל הנחת קדמות העולם לפי שיטת ארסטו, — זאת
היא חתירה תחת יסוד הדת והכחשת הנבואה וכל הנסים. 229
פרק כו: דברים זרים בפרקי רבי אליעזר, המניחים לכאורה את קדמות
החומר הראשון. מה שהדברים ההם אומרים בברור הוא, שיש שני
חמרים נבדלים לגמרי, חומר חשמים וחומר הנמצאים מתחת לירח;
גם פסוק בתורה רומז לזה 230
פרק כז: אם אמנם עיקר חדוש העולם הוא יסוד הדת, בכל זאת
רשאים אנו להאמין שהעולם לא יפסד לנצח 232
פרק כח: שלמה המלך לא הניח את קדמות העולם, כמו שיחסו לו,
כי אם הורה את נצחיותו 233
פרק כט: אין במקרא שום פסוק המדבר על הפסד העולם לעתיד לבוא;
את כל דברי הנביאים, שלכאורה מנבאים על קץ העולם, יש להבין
בדרך העברה. שום דבר לא ישתנה בחוקי הטבע ברואי אלהים;
אבל ברצונו יכול אלהים לפעמים להפסיקם לרגע ולעשות נסים.
הקדמה כללית ע"א ספור מעשה בראשית; לא את כל הנאמר שם
יש להבין כפשוטו 235
פרק ל: על אודות הסודות הכלולים בספור מעשה בראשית. פרוש

עמוד
מלים אחדות הנמצאות שם. רמז לשיטות מדעיות אחדות הנכללות
בספור, לאַלֵיגוריות ידועות הנמצאות בספור בריאת אדם וחוה
ושהותם בגן עדן של מטה 244
פרק לא: השבת נקבעה כסמל עיקר חדוש העולם, ויחד עם זה להזכיר
את בני ישראל את יציאת מצרים ומופתיה 252
פרק לב: הדעות על הנבואה שלש הן: דעת המון המאמינים הפשוט,
דעת הפילוסופים, והדעה שעל התיאולוג היהודי לקבלה ... 253
פרק לג: על אודות מעמד הר סיני; על הקול הנשמע באזני כל בני
ישראל ועל מה ששמעו והשיגו בשעת אמירת עשרת הדברות. 256
פרק לד: פרוש הפסוק „הנה אנכי שולח מלאך לפניך" ... 258
פרק לה: להשגת משה רבנו ולנבואתו יש אופי מיוחד לגמרי; משה
נבדל בעצמותו מכל יתר הנביאים, ומה שנאמר להלן ע"א הנבואה,
אינו מתיחס אליו. ההבדל בין מופתי משה רבנו ומופתי יתר הנביאים. 259
פרק לו: הגדרה כללית של הנבואה; איזה תפקיד יש בה לכח הדמיון;
במה נבדל חלום האמת מסראה הנבואה. תנאים כלליים,
שעל כל הנביאים למלאם; במה גדול כחו של נביא אחד
מכוח חבריו 260
פרק לז: על אודות רוח הקדש או השפע האלהי השופע על האדם
באמצעות השכל הפועל; מדרגות שונות של השפע הזה ... 264
פרק לח: על אודות כח הגבורה או אומץ הלב וכח הדמיון החזק;
שני הכשרונות האלה מן ההכרח שיהיו חזקים מאד בנביאים,
ואלה צריכים להצטיין ע"י תכלית השלמות בכח הדמיון ובכח
השכל 265
פרק לט: מעולם לא היה ולעולם לא יהיה חוק שלם יותר מתורת
משה; תפקידם של הנביאים שבאו אחרי משה היה רק להשגיח
על שמירת החוק הזה ולפַתֵח את כלליו. התורה הזאת שומרת את
האמצע הנכון: איננה מצוה יותר מדי ולא פחות מדי, והיא רחוקה
במדה שוה מכל קצוניות ומכל חסרון 268
פרק מ: האדם בטבעו נוצר לחיים חברותיים. הואיל ויחידי המין
האנושי מראים הבדל גדול מאד בתכונותיהם האישיות, צריך

עמוד

שהשלום יקבע ע״י חוקים טובים. יש חוקים מיוסדים על הסכם גרוידא שאינם לחלוטין אלא פרי המחשבה האנושית, ויש אחרים שהמחוקקים מיחסים להם מוצא אלהי. אופי החוק שהוא אלהי באמת, וסימנים שבהם ניכר הנביא האמתי הבא בפקודת אלהים. 270

פרק מא: הגדרת מראה הנבואה. רוח חקדש בא או בחלום או במראה; התנ״ך מדבר בארבעה אופנים שונים ע״א דבר ה׳ הבא אל הנביאים 272

פרק מב: בכל מקום כתנ״ך שמדובר בו על התגלות ה׳ או מלאך, הרי זה בחלום נבואה או במראה נבואה. כך למשל מעשה שלושת האנשים שנראו לאברהם, התאבקות המלאך עם יעקב, והרבה ספורים אחרים מהסוג הזה צריך להכינם כמראות נבואה. אם מדברים לפעמים על מלאכים שנראו לאנשים פשוטים בלתי מוכשרים למראות נבואה, הרי אין שם בהחלט אלא מראות שוא של דמיון שהתעורר יותר מדי. 275

פרק מג: על המשלים הנבואיים. פעמים רבות יש לחזיונות הנביאים כוונת משל, אשר תפורש להם או במראה בעצמו או כסור מעליהם הרוח. לפעמים יש לחפש את כוונת המשל לא בדבר הנראה בעצמו, אלא רק בשם הדבר הנראה, שהוא מגלה ע״י קרבת המלים את מובנו האמתי של החזיון 277

פרק מד: הצורות השונות שבהן מתגלה החזיון לדמיון הנביא: התגלות ה׳ או מלאך או אדם או קול בלי מראה. יש שהרבדים נשמעים בקול רעש איום, ויש שהם רומים לדבור אנושי ... 279

פרק מה: יש להבדיל בהשגה הנבואית י״א מעלות שונות: שתי הראשונות הן רק דרך לקראת הנבואה והן הן רוח הקודש; חמש המעלות שאחריהן שייכות לחלום הנבואה וארבע האחרונות למראה הנבואה 280

פרק מו: כל הפרטים שבמראה נבואה, וכן כל הפעולות שמיחסים בו לנביא, הם חלק המראה ואין לחשוב אותם לעובדות ממשיות. 287

פרק מז: על ההפרזות ועל ההשאלות שהשתמשו בהן הנביאים. 290

פרק מח: בשפת הנביאים מיחסים ישר לה׳, בתור סבה ראשונה, כל הסבות הקרובות או השניות; אומרים למשל כי ה׳ עשה או צוה

עמוד

או אמר איזה דבר, אף על פי שאין הענין אלא פעולת איזו סבה ורועה היטב 292

חלק ג׳

הקדמה בנוגע לאופן שבו רוצה המחבר לבאר את מחזה יחזקאל (שהוא נושא שבעת הפרקים הראשונים) 297

פרק א: פרוש ארבעת הפנים אשר לארבע החיות במחזה יחזקאל. 298

פרק ב: באור מחזה יחזקאל הראשון, פרק א, בדברים נסתרים. מה מסמלים החיות והאופנים, ומאיזה מין הן תנועות שניהם. באור מה שנמצא למעלה מן החיות 299

פרק ג: באור פסוקים אחרים שבמחזה יחזקאל השני, פרק י. במחזה הזה, שהחיות נקראות בו כרובים, מבאר הנביא בעצמו ביתר באור ענינים אחרים שהיו נסתרים במחזה הראשון 303

פרק ד: על אודות דעת יונתן בן עזיאל הרואה באופנים סמל הגלגלים השמימיים, בעוד שלפי המחבר הם סמל ארבעת היסודות. 304

פרק ה: במחזה יחזקאל יש להבדיל בין שלוש השגות שונות: השגת החיות או גלגל השמים, השגת האופנים או ארבעת היסודות, והשגת העצמים העליונים שהם למעלה מן הגלגלים השמימיים; בדברי יחזקאל פותחת כל אחת משלוש ההשגות האלה במלת „וארא״. כמה מותר ללַמֵד משלוש ההשגות האלה לפי דעת חכמים שונים; באיזה אופן אפשר לנמק את הסדר שבו סודרו 305

פרק ו: מחזה יחזקאל איננו שונה מחזון ישעיה בתחלת נבואתו (ישעיה פרק ו), אע״פ שהראשון, משום טעמים שנזכרו כבר בתלמוד, חדחוב מאד את רבורו ע״א מחזהו, בעוד שישעיה הסתפק בקוצר מלים. 306

פרק ז: הערות אחדות על ענינים שונים במחזה יחזקאל. תאריך ומקום; הבטויים „נפתחו השמים״, „דמות״, „כנפים וידים״, „כמראה הקשת אשר יהיה בענן״, „חשמל״ 307

פרק ח: בכל הווה או נפסד אין דבר הנפסד באמת חוץ מהחומר; כי הצורה, שהיא העצם האמתי של הנמצאים, לא תפסד. כל החסרונות, הן הגופניים הן המוסריים, יוצאים מן החומר. מה שהאדם נענה

עמוד
יותר לדרישות החומר, הוא נעשה יותר מגונה; כדי להתנהג בהתאם
למטרה האחרונה שבבריאתו, הוא צריך להשתחרר עד כמה שאפשר
מן החומר ולהתנהל רק לפי צורתו כלומר השכל. למח
משוה שלמח את החומר לאשה נואפת; מחשבות מוסריות בקשר
עם ענין זה. צריך לסור לא מן המעשים המגונים לבד, כגון ממשתי
היין והעגבים, אלא גם מהרהור עבירה, מִשְׂחקי הדמיון הטמאים
ונבול פה. הלשון העברית נקראת לשון הקודש, מפני שאין בה
בטוי מגונה ממש 309
פרק ט: החומר הוא מָסָך המעכב את שכלנו מהשיג את אלהים ואת
השכלים העליונים. זהו מה שרומז אליו חכתוב באמרו על ה׳ ענן
וערפל סביביו, שהוא מתגלה בעב הענן, וכו׳ 314
פרק י: הרעות בכלל אינן אלא שלילות, שאין לראות בהן, כדעת
המְהַפַּלְסִים, דברים חיוביים שיצאו ישר מפעולת ה׳. אף פעם אין
אלהים יוצר את הרע באופן ישר; רק באופן מקרי, בלתי ישר,
יכולים ליחס את הרע לפעולת ה׳, היינו עד כמה שהוא יוצר את
החומר, שהוא קשור להעדר וגעשה ע״י כך מבת המשחית והרע. 315
פרק יא: כל הרעות שבני האדם גורמים לעצמם ולחבריהם תוצאות
העדר הן, היינו הסכלות שהיא העדר השכל 317
פרק יב: טעות היא לחשוב שהרע יותר מצוי בעולם מן הטוב; האדם
הפרטי קטן הוא מאד לעומת העולם הגדול ששם הטוב גובר,
ואפילו הרעות המוצאות את האישים יוצאות בחלקן הגדול מהם
בעצמם; זה מתברר כשנבחן כל סוג וסוג של הרעות המכות
את הגזע האנושי. יש להבחין שלושה סוגים של רעות: א. רעות
שמוצאן מן החומר הנשחת והן מכות את הפרט ולא את המין; ב.
רעות שהאנשים גורמים זה לזה; ג. רעות שהאדם גורם לעצמו ע״י
אי־הסתפקות ומרות רעות אחרות, בהרשותו לחומר להתגבר עליו. 318
פרק יג: לשוא נשתדל למצוא סבה תכליתית לָעולם. לשאלה הזאת
אין פתרון, לא מצד הפילוסוף ולא מצד המניח בריאת יש מאין,
והם צריכים להסתפק להכיר כסבה תכליתית — תאחד את
החכמה האלהית והאחר את הרצון האלהי. טעות קשה מאד

עמוד
ואפילו שטות היא לראות באדם את תכלית מעשה בראשית. 323
פרק יד: כשנשים לבנו למרחקים העצומים והמרות הענקיות של הגלגלים
והגרמים השמימיים, נָוֹכח לדעת שהארץ כלה אינה אלא נקודה בלתי
נכרת בין היצורים, ועל אחת כמה וכמה אין להביט על האדם כעל
התכלית שבשבילה ברא אלהים את הכוכבים והגלגלים ואת השכלים
המושלים בהם 329
פרק טו: על טבע הנמנע. אע״פ שפעמים רבות אין בידינו אבן בוחן
בין האפשרי והנמנע, בכל זאת יש הסכם כללי שרבים ידועים
לפי מהותם הם בלתי אפשריים בהחלט, ושאין גורעים דבר מגבורת
הבורא אם מאמינים שהאלהים לא יוכל לשנות בזה מאומה. 331
פרק טז: מה חביא את הפילוסופים להטיל ספק בירועת הבורא
ולחשוב שאין האלהים יורע את מצבו המיוחד של האדם הפרטי
ואינו מתעסק בו. טענותיהם נגד ירועת הבורא והשגחתו. 333
פרק יז: חמש דעות על ההשגחה: א. האַטומיסטים העתיקים, סיעת
אֶפּיקוּרוס, מכחישים את ההשגחה ומיחסים את הכל למקרה,
והם כופרים בעיקר; ב. ארסטו והפֶּרִיפַּטֵטִיים אינם מורים
בהשגחה כי אם בנוגע לכל מה שהוא קבוע ועומד לנצח בעולם,
כלומר בנוגע לגלגלים והכוכבים וכן בנוגע למיני הנמצאים תחת
הירח, בעוד שהפרטים, הן הצמחים והן החיות והן האדם, מסורים
למקרה; ג. האַשְׁעַרִיים, כת מוסלימית, אינם מיחסים שום דבר
למקרה בהניחם שהכל עד פרטי חפרטים הקטנים בעולמנו התחתון
הוא פעולה ישרה ובלתי אמצעית של הרצון האלהי, והם לשיטתם
מכחישים את הבחירה החפשית של האדם; ד. המְעַתְּזְלִים מניחים
את הירועה האלהית הקודמת וההשגחה מצד אחד ובחירת האדם
וצדקת ה׳ אפילו לגבי החיה מצד שני, ועל חשבון חכמת
האלהים העמוקה עד אין חקר הם זוקפים כל מה שיכול להֵראות
לשכלנו החלש כבלתי מובן וכסתירה בין ההשערות האלה והעובדות; ה.
הנביאים והרבנים מניחים את הבחירה החפשית של האדם וצדקת
האל במלא משמעות המלים, והשכר והעונש תלויים לדעתם אך ורק
בזכות האדם או רשעתו. המחבר מבאר את הדעה הזאת כך, שההשגחה

עמוד

הנאצלת מן השכל האלהי אינה חלה אלא על האדם הפרטי שיש לו חלק בשכל הזה, בעוד שהחיות והצמחים נופלים תחת ההשגחה רק כמינים ולא כפרטים 335

פרק יח: למין, כמו לכל כלל, אין קיום אמתי ואוביקטיבי מחוץ לשכל האנושי. המין האנושי קיים איפוא באמת רק ע"י הפרטים שמהם הוא מורכב, והשכל האלהי השופע על האנושיות נוגע בהכרח פחות או יותר בכל איש ואיש. ההשגחה, התלויה בשכל האלהי, חלה איפוא גם היא פחות או יותר על האנשים הפרטיים. שקול הדעת מתאים בענין זה לדברי התנ"ך 343

פרק י"ט: האנשים הפשוטים, ואפילו בעלי מחשבה ידועים, הביעו תמיד ספקות בנוגע לידיעת הבורא, מפני שחשבו להכיר במצבי אנשים פרטיים חוסר קביעות וסדר וצדק. סופרי התנ"ך כבר מדברים נגד אלה שרצו להסיק מתוך „רשע וטוב לו צדיק ורע לו" כי אין אלהים יודע את עניני בשר ודם 345

פרק כ: ידיעת הבורא היא אחת, נצחית ובלתי משתנית; היא כוללת את העולם העליון ואת העולם התחתון, את הפרטים ואת המינים, אבל בכל זאת הדברים שהם רק אפשריים אינם מאבדים את טבע האפשרות. אם בנוגע לידיעה האלהית הזאת שואל שכלנו שאלות שלכאורה אין להן פתרון, הרי זה מפני שטבעה בלתי מובן לנו כמו עצמות האלהים עצמה, ומפני שאנו דנים עליה על פי ידיעתנו אנו, ואתה אין לה דבר משותף מלבד השם ... 347

פרק כא: ידיעת הבורא את העולם כלו ואת חלקיו אפשר להשוות לידיעת האמן את מפעלו שעשה: ידיעת האמן היא הסבה הפועלת של המפעל שאת כל חלקיו הוא יודע מראש, בעוד שכל אדם זולתו לא יוכל להגיע לידי ידיעה שלמה על המפעל כי אם מתוך הסתכלות, באופן שבשבילו המפעל הוא הסבה הפועלת של הידיעה. כמו כן ידיעת הבורא היא ידיעה אַפריורית, סבה פועלת של העולם, בעוד שידיעתנו היא ידיעה אַפּוֹסטֶריורית, שסבתה הפועלת הם הדברים מחוצה לנו, ושלפיכך היא מוגבלת 350

פרק כב: לספר איוב יש רק מטרה אחת והיא לבאר את מציאות הרע

עמוד

הגופני והמוסרי בעולם שבראו האלהים, אשר הוא מקור כל טוב. בהקדמת הספר ההוא משמשים בני האלהים סמל העולם העליון כלומר השכלים והגלגלים שהם הטוב המוחלט הנאצל ישר מהאלהים; השטן משמש סמל ההעדר המלוה את החומר שמתחת לירח ושהוא מקור הרע 351

פרק כג: דעת איוב וחבריו שוה בנוגע לידיעת הבורא ולצדקתו, אבל שונה היא בנוגע להשגחה, ודעותיהם השונות מתאימות לדעות שנתבארו בפרק יז: איוב מקביל בדעתו לארסטו, אליפז לדכנים, בלדד לסַעֲדַזִלים, צופר לאַשעַרִיים, ודעת אליהוא מתאימה לדעת מחבר הספר הזה 355

פרק כד: אם במקומות אחדים בתורה כתוב לכאורה שה' רוצה לנסות את האדם ע"י הדעות שהוא מטיל עליו, הרי ברור הוא שאין להבין את זה פשוטו כמשמעו; כי ה' אינו צריך לנסיון זה כדי לדעת את מצפון האדם. כמו כן אין לקבל ביאור ההמון כי פירוש „לנסות" הוא שלפעמים שולח ה' אסונות על האדם כדי לגמול לו אח"כ טובות יותר גדולות. אין לנסיונות הנזכרים בתנ"ך מטרה אחרת כי אם לתת לבני האדם כללי התנהגות ולהורותם מה עליהם להאמין או לעשות, בקחתם למופת את התנהגות האדם החרד שאמונתו והתמדתו נשארו בתקפן בשעות קשות. מעשה העקדה מורנו שהמסירות והמשמעת למצוות ה' צריכות להיות בלי גבול, ושהנביאים האמתיים לא הטילו שום ספק במשות הרצון האלהי אעפ"י שלא נודע להם אלא בחלום או במחזה 361

פרק כה: לפעמים אין תכלית למעשי האדם או תכליתם תכלית בטלה; מעשי אלהים, אף אם תכליתם לא נודעה לנו, הרי בודאי יש להם תכלית מתאימה לחכמה האלהית 365

פרק כו: לא רצון ה' לבדו קבע את המצוות הכתובות בתורת משה; הן יצאו מן החכמה האלהית ובכלל יש להן מטרה קבועה לגמרי, אלא שלפעמים אין אנו יודעים אותה. אם לכאורה אומרים הרבנים במקומות אחדים שהמצוות אינן מטרה לעצמן ושיצאו רק מן הרצון האלהי, הרי התכוונו בדבריהם למצוות חלקיות ידועות אבל

עמוד
לא למצוות הכלליות שבודאי טעמן בעצמן 368
פרק כז: מטרת התורה בכלל היא לשכלל את גופנו ואת נפשנו, כדי להמציא לנו את השלום הגופני שהאדם מוצא רק בחיים החברותיים, ואת האושר הנצחי שאליו מגיעים רק בדרך העיון. 371
פרק כח: התורה גלתה לנו רק הנקודות החשובות ביותר מן האמתות המֶטַפיסיות; את האמתות העיוניות בנוגע לדברים הנבראים סָכמה במצות אהבת ה׳. המצוות שתכליתן כל האמתות הנשגבות ההן, ואלה שתכליתן הסדור הטוב של החברה, תועלתן ברורה, אבל הרבה מצוות, הנראות בדגע הראשון כמנהגים צַרָמוֹנִיָּיים גרידא, מכוונות נם הן לתכלית הנזכרת 373
פרק כט: מנהגים צרמוניליים ידועים ימצאו פרושם בדת הצאביים העתיקים עובדי האלילים, שביניהם נתחנך אברהם אבינו שהכריז ראשונה על מציאות אל יחיד. ספרי הצאביים, וביחוד הספר הגדול הנקרא „החקלאות הנַבַטית", מכילים הרבה מעשיות, אמונות טפלות ומנהגי שטות ועָוֶל, שמוצאם מימי קדם ושאת קבלתם בין העברים רצה משה רבנו למנוע. מכאן מתבארות הרבה מצוות צרמוניָליות, שבדגע הראשון קשה למצוא בהן ענין. פרטים אחדים על אמונת הצאביים ועל עבודתם לשמש ולכוכבים; מעשיות שהם מספרים על אדם שת נח ואברהם; ספור תמוז הנביא; ספריהם המפורסמים ביותר 374
פרק ל: לפי אמונת עובדי האלילים הקדמונים תלויות פוריות האדמה והצלחת מין האדם אך ורק בחסד הכוכבים, שפולחנם היה נחשב להכרחי לשם הצלחת בני האדם. כדי לבטל את האמונה הזאת, הורה משה רבנו וחזר והורה שעבודת האלילים האלה היא דוקא סבת הבצורת וכל הרעות המתרחשות על בני האדם ... 381
פרק לא: יש מבכרים שלא ליתם למצוות ה׳ שום נמוק, בחשבם כי מה שנותן להן את האופי ה א ל ה י זוהי דוקא העובדה שלא נוכל להבין אותן ולא לשער את תועלתן; כי לו יצאו מפי אדם, היתה להן איזו תכלית של תועלת. אבל זה משפט מוטעה המשים את האדם למעלה מן האלהים 382

עמוד
פרק לב: חכמת הבורא והשגחתו, הנכרות כל כך בסדר גוף החיה, נראות גם כן במצוותיו. חכוונה העיקרית בתורה היא לחזק את האמונה באחדות ה׳ ובבריאת העולם, ולקבוע את הסדר החברותי. המצוות הצרמוניליות הכתובות בתורה קשורות פחות או יותר בכוונה העיקרית הזאת; מעשים ידועים; וביחוד הקרבנות, שכנראה אין להם שום קשר לאמונה ולחוכות האדם ושהם לקוחים מעבודת האלילים, השאירם ה׳ לפי שהאנשים היו רגילים בהם וחשבו אותם להכרחיים לעבודת האלהים; אבל התורה חנבילה אותם עד כמה שאפשר. היא השאירה איפוא את מנהגי הפולחן הרגילים שאין בהם כדי לחזק את האמונות הטפלות האליליות, אבל דרשה שיעבדו בעבודה הזאת אך ורק את האל האמתי. כך יש להבין כל המצוות השייכות לקרבנות, אשר אין להם שום ערך כשלעצמן, כפי שהודו כל הנביאים 383
פרק לג: כוונת התורה היא גם לעצור ביצרנו ובתאוותינו, לעשותנו נוחים, ציתנים ובני משמעת, ולנטוע בנו מדות טהורות וקדושות. גם הנקיון החיצוני הוא מצות מן התורה; אבל הוא בא רק בשורה השניה, אחרי טהור המחשבות והמדות והמעשים 389
פרק לד: כחוקי חטבע כך גם התורה שנתנה כהר סיני שואפת לטוב הכללי של האנושיות מבלי להתחשב בתנאים פרטיים ויוצאים מן הכלל 391
פרק לה: כל המצוות הכלולות בתורה מייד סוגים הן וכל סוג וסוג יש לו טעמים כלליים אחדים 391
פרק לו: סוג א: הלכות יסודי התורה והמחשבות המוסריות השייכות לענין; הלכות תלמוד תורה, כבוד החכמים והזקנים, שבועה, תפלה, ותשובה 394
פרק לז: סוג ב: מצוות שכוונתן לבטל את עבודת האלילים והכוכבים. איסור כל מעשי כשוף, שלא לגלח פאות הראש והזקן, איסור שעטנז, שלא ליהנות מע״ז, שלא להעביר את הילדים באש למולך, שלא לאכול מפירות האילנות במשך שלוש השנים הראשונות אחרי נטיעתם, שלא לזרוע כלאים ולא להרכיב אילנות ממינים שונים,

עמוד
ובכלל שלא ללכת בחקות הגוים 395
פרק לח: סוג ג: מצוות מכוונות לתקון המדות החברותיות. 403
פרק לט: סוג ד: מצוות גמילות חסדים. הלכות צדקה, מתנות הכהנים
והלויים, קריאת פרשת הבכורים, קדוש הבכורות, שמיטה ויובל,
הלואות ומשכונות, התנהגות טובה עם העבדים, הגנה על הבורחים. 403
פרק מ: סוג ה: הלכות נזיקין. אחריותנו בנזקים שגרמנו במעשנו
או בחוסר שמירה; נזקי בהמה; בהמה שהרגה עבד; מצוה לעשות
כל מה שבידנו כדי למנוע אדם מחטא; חובה להציל כל אדם הנמצא
בסכנה; מצות השבת אבידה; דין רוצח בשגגה; דין עגלה ערופה. 406
פרק מא: סוג ו: דיני עונשין. עושים למזיק מה שעשה לניזק;
עונש הגנב חמור יותר בגנבת בהמות הבית, וענשו תלוי בקושי
הגנבה או קלותה; עונש עדי שקר; למה נענש הגזלן פחות; הערה
כללית על דרגת חומר העונשים. סרור החטאים והפשעים לפי
ענשיהם; מיתת בית דין, כרת, מלקות. הערות מיוחדות על ענשים
אחדים: זקן ממרה; הכח בידי הסנהדרין הגדול לבטל או לשנות
תיכף ומיד חקים ידועים. ארבע רדכים לעוברי עבירה: א. באונס;
ב. בשוגג; ג. במזיד; ד. בפרהסיה ולהכעיס. הערות על דיני
מלחמה אחדים: מָחִיַת זכר עמלק; דרך ארץ ונקיון שאנשי הצבא
מצווים בהם; דין אשת יפת תואר 409
פרק מב: סוג ז: דיני ממונות. היושר המצווה במקח וממכר;
דיני ארבעת השומרים; התנהגות טובה עם שכיר. הירושות; הקרוב
ביותר יירש; לשאת פנים לקרובים. הכרת טובה שעשו לנו. 416
פרק מג: סוג ח: מצוות שבת ויום טוב. שבת, יום הכפורים, פסח,
שבועות, ראש השנה, סכות ושמיני עצרת, ארבעת המינים
או מצות לולב 417
פרק מד: סוג ט: מצוות אישיות, כמו תפלה וכיוצא בה, הבאות
לחזק בנו אהבת ה׳ ויראתו ואת רגש המוסר 421
פרק מה: סוג י: הלכות בית המקדש והעובדים בו. המקדש שנבנה על
אחד ההרים הגבוהים ביותר נבחר כבר ע״י אברהם; למה נמצא
קודש הקדשים במערב; מאחר שמשה ידע את המקום, למה ציון

עמוד
אותו במלים רופפות „המקום אשר יבחר ה׳״. הכרובים הנמצאים
על הארון; למה היו שנים. המנורה, השלחן ושני המזבחות. איסור
לסתת את האבנים שיבנו מהן את מזבח העולה, או להקים אבני
משכיות. למה על הכהנים ללבוש מכנסים בשעת העבודה. השטירה
מסביב לבית המקדש פן יכנסו זרים, טמאים וכו׳. הכהנים לובשים
בגדים מיוחדים, ובעלי מום פסולים מעבוד עבודת הקודש; רק
בשעת העבודה רשאים הכהנים להכנס אל הקודש. למה שמשו
סמי הקטורת, שהיו שורפים בהיכל, ושמן המשחה. מצוות אחדות
בנוגע לארון הקודש, לבגדי הכהנים ועבודותיהם, ולמעלות הקדושה
שלמקומות השונים במקדש; כל המצוות האלה באות כדי לרומם
את כבוד המקדש 421
פרק מו: סוג יא: הלכות קרבנות. מרוע הקריבו רק מן הבקר ומן
הצאן; קרבן פסח; קרבנות צפרים; מנחות מאפה תנור או סולת;
איסור לעדב בו שאור או דבש; שמוש המלח בקרבנות; הבהמות
צריכות להיות בלי מום ולפחות בנות שמונה ימים, כדי להיות
כשרות לקרבן; אין לקנות שום קרבן בכסף הנרכש בדרך כיעור.
מצוות אחרות המעידות על כבוד הקרבנות; אסור ליהנות במשהו
מבהמות של הקדש או להמיר אותן. מצוות בנוגע לקרבן הפסח.
למה נאסר לעברים לאכול דם ולסדר מעודה סביב דם בהמות
שחוטות. החטא היותר קשה מתכפר ע״י הקרבן היותר קטן. למה
חטאת הצבור שהקריבו בחגים, היה שעיר; למה נקרא שעיר ראש
חודש „חטאת לה׳״. חטאות אחדות נשרפו מחוץ למחנה או מחוץ
לעיר. השעיר המשתלח לעזאזל. נסכי יין. עליות בשלוש הרגלים,
ומצוַת הקהל אתה לשבע שנים לקריאת התורה בצבור ... 426
פרק מז: סוג יב: הלכות טומאה וטהרה. כוונת התורה היתה לעשות
את מנהגי הפולחן פשוטים ונוחים יותר. דיני הטומאה באו רק
כדי למנוע את העם מכניסה מרובה לבית המקדש, כי זה היה
משפיל את כבוד המקומות הקדושים. מקרי הטומאה המצויים
יותר דרשו טהרה מסובכה יותר. הטומאות המרובות שאצל
הצאביים ומנהגי הטהרה הקשים שנצטוו בהם. מובנים השונים של

עמוד

המלה „טומאה" (לכלוך או סאוב). הכהנים אסורים להטמא במגע מת; קרבן לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. טומאת חצרעת היא לפי המסורה עונש למדבר בלשון הרע; תועלת מוסרית של האמונה הזאת. למה נקראה הפרה האדומה חטאת 435

פרק מח: סוג יג: הלכות מאכלות אסורות ונדרים ונזירות. כל המאכלים האסורים קשים לגוף; החזיר מלוכלך מאד ובשרו קשה לעכול; חלבים ירועים, חדם ובשר נבלה קשים לעכול. איסור גיד הנשה, אבר מן החי, בשר בחלב. איסור שחיטת אותו ואת בנו ביום אחד; דין קן צפור; נדר או פרישות מרצון; נזירות 439

פרק מט: סוג יד: הלכות אסורי ביאה, צניעות ומילה. האחוה והאהבה והמסירות נמצאות בשלמותן רק בין קרובים; איסור הזנות, ההורסת את המשפחה; נשואין וגרושין; דיני סוטה; פתוי נערה ואָנסה; יבום וחליצה; מוסר ההשכל של מעשה יהודה ותמר (בראשית לח). עונש למוציא שם רע; גלוי עריות וביאות אסורות אחרות; צניעות וחובת כבוש היצר. המילה כאמצעי לצניעות וכסימן מבדיל של העברים; למה צריך למולו בעודו ילד. שלא לסרס את אברי הזכרות בשום בעל חי. למה לא יוכלו הממזרים לבוא בקהל ה'; נשואין האסורים לכהנים ולכהן הגדול. אסור לבן ישראל להתחתן עם הגוים. — הערה כללית על י"ד סוגי המצוות. 441

פרק נ: על פרקים היסטוריים אחרים הכתובים בתורה, שלכאורה אין בהם שום תועלת. לספורים האלה יש בודאי תכלית דתית או מוסרית. למה נמנו תולדות שלושת בני נח, שבטי שעיר, מלכי אדום, ומסעי בני ישראל במדבר 450

פרק נא: חתימה כללית של הספר. הַכָּרת ה' או השגתו האמתית ואיך מגיעים אליה. מדרגות שונות בענין זה: האנשים החרדים השומרים את המצוות, אבל אינם מכירים את ה' כי אם על פי המסורה ואינם מעיינים במהותו; אנשי המדע שהתקדמו פחות או יותר בחקירה הפילוסופית והיכולים לפרוש פחות או יותר מן האנשים ומטרדות העולם הזה; הנביאים, האבות, משה רבנו.

עמוד

מה היא אהבת ה' ועבודת ה' האמתית; התאחדות עם ה' באמצעות השכל. ההשגחה שומרת את האדם לפי מדרגת השלמות שהגיע אליה, והיא עוזבת גם את האדם השלם ביותר כרגעים שהוא מוסר את עצמו לטרדותיו ואין בו השכל בפועל; מכאן הרעות הקשות המוצאות גם את האדם השלם. השכל הולך וחזק במדה שהאדם הולך וזקן ואש התאוות דועך; האדם השלם השואף בכל לבו להתאחדות עם ה', נהנה את ההנאה היותר נעלה ברגע שנפשו משתחררת יותר ויותר מכבלי הגוף ונגשת להשיג את מטרת כל שאיפותיה; משה והאבות הגיעו באותו הרגע לפסגת הנבואה, ומתו, כפי דברי הרבנים, בנשיקת ה' 454

פרק נב: התנהגותנו צריכה להיות ראויה לשכל האלהי הנאצל עלינו, ולעולם עלינו לזכור כי עיני ה' בנו תמיד. המצוות המעשיות הן תרגיל המלמד את האדם ליראה את ה' ולכבדו. מה נקרא יראת ה' ואהבתו; אל היראה מגיעים ע"י המצוות המעשיות, אל האהבה ע"י הרעיונות הכתובים בתורה בנוגע למציאות ה' ואחדותו. 463

פרק נג: על מובנן המדויק של המלים „חסד, משפט, צדקה". 465

פרק נד: מובניה השונים של „חכמה"; ה„חכמה" בתנ"ך ובדברי חז"ל מציינת שלושה ענינים שונים: ידיעת התורה, הידיעה המוחלטת, המוסר. שלמות האדם האמתית איננה נמצאת בעושר ולא בבריאות הגוף ואפילו לא במוסריות, אלא רק בידיעה המוחלטת או ידיעת ה', כדברי ירמיה (ט' כב—כג), ושם נאמר שהשגחת ה' כוללת לא לבד את גלגלי השמים כי אם גם את הארץ בעשותה שם חסד משפט וצדקה, ועל האדם לחקות את מדות ה' האלה ... 466

אלגז אלאול מן דלאלה אלחאירין

דעי הולך לנחות דרך ישר לסלול את מסלולה :
הוי כל תועה בשדה תורה סורה ודרוך יד מעגלה :
טמא וכמיל לא יעבור בה דרך קדש יקרא לה :

בשם י״י אל עולם

כנת אלהא אלתלמיד אלעזיז ר׳ יוסף ש״צ ב״ר יהודה נ״ע למא מתלת
ענדי וקצדת מן אקאצי אלבלאד ללקראה עלי עטם שאנך ענדי
לשדה חרצך עלי אלטלב ולמא ראיתה פי אשעארך מן שדה אלאשתיאק
ללאמור אלנטריה וכאן דלך מנו וצלתני רסאילך ומקאמאתך מן
אלאסכנדריה קבל אן אמתחן תצורך וקלת לעל שוקה אקוי מן אדראכה
פלמא קראת עלי מא קד קראתה מן עלם אלהיאה ומא תקדם לך ממא
לא בד מנה תוטיה להא מן אלתעאלים זדת בך גבטה לגודה דהנך וסרעה
תצורך וראית שוקך ללתעאלים עטימא פתרכתך ללארתיאץ פיהא לעלמי
במאלך פלמא קראת עלי מא קד קראתה מן צנאעה אלמנטק תעלקת
אמאלי בך וראיתך אהלא לתכשף לך אסראר אלכתב אלנבויה חתי תטלע
מנהא עלי מא ינבגי אן יטלע עליה אלכאמלון פאכדת אן אלוה לך
תלויחאת ואשיר לך באשאראת פראיתך תטלב מני אלאזדיאד | וסמתני אן ב, ב
אבין לך אשיא מן אלאמור אלאלאהיה ואן אכברך בהדה מקאצד
אלמתכלמין והל תלך אלטרק ברהאניה ואן לם תכן פמן אי צנאעה הי
וראיתך קד שרות שיא מן דלך עלי גירי ואנת חאיר קד בדתך אלדהשה
ונפסך אלשריפה תטאלבך למצא דברי חפץ[1]) פלם אזל אדפעך ען דלך
ואמרך אן תאכד אלאשיא עלי תרתיב קצדא מני אן יצח לך אלחק
בטרקה לא אן יקע אליקין באלערץ ולם אמתנע טאל אגתמאעך בי אוא
מא דכר פסוק או נץ מן נצוץ אלחכמים פיה תנביה עלי מעני גריב מן
תביין דלך לך פלמא קדר אללה באלאפתראק ותוגהת אלי חית תוגהת
אתארת מני תלך אלאגתמאעאת עזימה קד כאנת פתרת וחרכתני גיכתך
לוצע חדה אלמקאלה אלתי וצעתהא לך ולאמתאלך וקלילא מא הם
ונעלתהא פצולא מנתורה וכל מא אנכתב מנהא פהו יצלך אולא אולא
חית כנת ואנת סאלם:

1) קהלת יב, י.

הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי 1). אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם 2). הט אזנך ושמע לדברי חכמים ולבך תשית לדעתי 3).

5

הדרת אלמקאלה גרצהא אלאול תכיין מעאני אסמא גאת פי כתב אלנבוה מן תלך אלאסמא אסמא משתרכה פחמלהא אלגאהל עלי בעץ אלמעאני אלתי יקאל עליהא דלך אלאסם אלמשתרך ומנהא מסתעארה
ג, א פחמלוהא אוצא עלי אלמעני אלאול אלדי אסתעירת מנה ומנהא | משלכה
10 פתארה יטן כהא אנהא תקאל כתואטו ותארה יטן כהא אנהא משתרכה
ולים אלגרץ בהדה אלמקאלה תפהים גמלתהא ללגמהור ולא ללמבתדיין
באלנטר ולא תעלים מן לם ינטר גיר פי עלם אלשריעה אעני פקההא
או גרץ הדה אלמקאלה כלהא וכל מא הו מן נמטהא הו עלם אלשריעה
עלי אלחקיקה בל גרץ הדה אלמקאלה תנביה רגל דין קד אתצע פי
15 נפסה וחצל פי אעתקארה צחה שריעתנא והו כאמל פי דינה וכלקה
ונטר פי עלום אלפלאספה ועלם מעאניהא וגדבה אלעקל אלאנסאני וקארה
ליחלה פי מחלה ועאקתה טואהר אלשריעה ומא לם יזל יפהמה או יפהם
איאה מן מעאני תלך אלאסמא אלמשתרכה או אלמסתעארה או אלמשכלה
פיבקי פי חירה ודהשה אמא אן ינקאר מע עקלה ויטרח מא עלמה מן
20 תלך אלאסמא פיטן אנה אטרח קואער אלשרע או יבקי מע מא פהמה
מנהא ולא ינגדב מע עקלה פיכון קד אסתדבר עקלה ויערץ ענה וידי מע
דלך אנה גלב עליה אדלה ופסאר פי דינה ויבקי מע תלך אלאעתקאראת
אלכראליה והו מנהא עלי וגל וכאמה פלא יזאל פי אלם קלב וחירה
שדידה ותצמנת הדה אלמקאלה גרצא תאניא והו תכיין אמתאל כפיה
25 גדא גאת פי כתב אלאנביא ולם יצרח באנהא מתל בל יכדו ללגאהל
ואלדאהל אנהא עלי טאהרהא ולא באטן פיהא פאדא תאמלהא אלעאלם
ג, ב באלחקיקה וחמלהא עלי טאהרהא חדתת לה איצא חירה | שדידה פאדא
כינא לה דלך אלמתל או נבהנאה עלי כונת מתלא אהתדי ותכלץ מן תלך
אלחירה ולדלך סמית הדה אלמקאלה דלאלה אלחאירין. ולסת אקול

1) תהלים קמג, ח. 2) משלי ח, ד. 3) משלי כב, יז. שם: ושמע דברי.

אן הדה אלמקאלה דאפעה לכל אשכאל למן פהמהא בל אקול אנהא
דאפעה לאכתר אלמשכלאת ואעטמהא ולא יטלבני אלנביה ולא תתעלק
אמאלה באנא אדא דכרנא גרצא מא אנא נתמה או אדא שרענא פי
תביין מעני מתל מן אלאמתאל אנא נסתופי גמיע מא קיל פי דלך
5 אלמתל הדא לא ימכן עאקלא פעלה בלסאנה למן יחאורה פכיף אן יצעה
פי כתאב לאן לא יציר הדפא לכל גאהל יטן בה אלעלם ירמי סהאם
גהלה נחוה. וקד בינא פי תואליפנא אלפקהיה גמל מן הדא אלפן ונבהנא
עלי מעאני כתירה ודכרנא פיהא אן מעשה בראשית הו אלעלם אלטביעי
ומעשה מרכבה הו אלעלם אלאלאהי וכינא קולהם ולא במרכבה
10 ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו מוסדין לו
ראשי הפרקים 1) פלא תטלבני הנא גיד בראשי הפרקים
ולו תלך אלבראת ליסת הי פי הדה אלמקאלה מרתבה ולא
מטרדה בל מבדדה מכתלטה פי אגראץ אכרי מטמא יראם
תביינה אד גרצי אן תכון אלחקאיק תלוח מנהא תם תכפי
15 חתי לא יקאום אלגרץ אלאלאהי אלדי לא ימכן מקאומתה אלדי געל
אלחקאיק אלכציצה באדראכה כפיה ען גמהור אלנאס קאל סוד י"י
ה, א ליראיו 2). ואעלם אן אלאמור אלטביעיה אוצא | לא ימכן אלתצריח
בתעלים בעץ מבאדיהא עלי מא הי עליה וקד עלמת קולהם ז"ל ולא
במעשה בראשית בשנים 3) ולו בין אחד תלך אלאמור כלהא פי כתאב
20 לכאן קד דרש לאלאף מן אלנאס ולדלך גאת תלך אלמעאני איצא פי כתב
אלנבוה באמתאל ותכלמוא פיהא איצא אלחכמים ז"ל באלגאז ואמתאל
אקתפאא לאתר אלכתב לאנהא אמור כינהא ובין אלעלם אלאלהי ארתבאט
עטים והי איצא אסראר מן אסראר אלעלם אלאלאהי ולא תטן אן תלך
אלסודות אלעטימה מעלומה אלי גאיתהא ונהאיתהא ענד אחד מנא לא
25 בל תארה ילוח לנא אלחק חתי נטנה נהארא תם תכפיה אלמואל
ואלעאדאת חתי נעוד פי ליל מבהם קריב ממא כנא אולא פנכון כמן
יבדק עליה אלבדק מרה בעד מרה והו פי לילה שדידה אלטלאם פמנא
מן יבדק לה אלבדק אלמרה בעד אלמרה חתי כאנה פי צו דאימא לא
ובדה פיציר אלליל ענדה כאלנהאר והדה הי דרגה עטים אלנביין אלדי קיל לה

1) חגיגה יא, ב; יג, א. 2) תהלים כה, יד. 3) חגיגה יא, ב.

ואתה פה עמוד עמדי 1) וקול פיה כי קרן עור פניו וכו׳ 2)
ומנהם מן ברק לה מרה ואחדה פי לילתה כלהא והי דרגה מן קול פיהם
ויתנבאו ולא יספו 3) ומנהם מן יכון בין אלברק ואלברק פתראת כתירה
וקלילה ותם מן לא ינתהי לדרגה יצו טלאמה בברק בל בגסם סקיל או
5 נתוה מן אלחגארה וגירהא אלתי תצי פי טלמאת אלליל ולו דלך אלצו
אליסיר איצא אלדי ישרק עלינא לים הו דאימא בל ילות ויכפי כאנה
ה, ב להט החרב המתהפכת 4) | ובחסב הדה אלאחואל תכתלף דרגאת
אלכאמלין. אמא אלדין לם ירוא צוא יומא קט בל הם פי לילתהם יכבטון
והם אלדין קיל פיהם לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו 5) וכפי
10 ענהם אלחק גמלה מע שדה טהורה כמא קאל פיהם ועתה לא ראו אור
בהיר הוא בשחקים 6) והם גמהור אלעאמה פלא מרכל לדכרהם הנא פי
הדה אלמקאלה. ואעלם אן מתי אראר אחד אלכאמלין בחסב דרגה כמאלה
אן ידכר שיא ממא פהם מן הדה אלסודות אמא בפמה או בקלמה פלא
יסתטיע אן יוצה ולו אלקדר אלדי אדרכה איצאחא כאמלא בתרתיב כמא
15 יפעל פי סאיר אלעלום אלמשהור תעלימהא בל ידרכה פי תעלים גירה
מא אצאבה פי תעלמה נפסה אעני מן כון אלאמר יבדו וילוח תם וכפי
כאן טביעה הדא אלאמר עטימה ונזרה הכדא הי ולדלך למא קצד כל
חכים אלאחי רבאני דו חקיקה לתעלים שי מן הדא אלפן לם יתכלם פיה
אלא באלאמתאל ואלאלגאז וכתרוא אלאמתאל וגעלוהא מכתלפה באלנוע
20 בל באלגנס וגעלוא אכתרהא יכון אלגרץ אלמקצוד תפהימה פי אול
אלמתל או פי וסטה או פי אכרה אדא לם יוגד מתאל יטאבק אלאמר
אלמקצוד מן אולה אלי אכרה וגעל אלמעני אלדי יקצד אעלאמה למן
יעלמה ואן כאן הו מעני ואחד בעינה מפרקא פי אמתאל כתירה
מתבאעדה ואגמץ מן הדא כון אלמתל אלואחד בעינה מתלא למעאני שתי
25 יטאבק אול אלמתל מעני ויטאבק אכרה מעני אכר וקד יכון כלה מתלא |
ה, א למעניין מתקארבין פי נוע דלך אלעלם חתי אן אלדי אראד אן יעלם דון
תמתיל ולא אלגאז גא פי כלאמה מן אלאגמאץ ואלאיגאז מא נאב ען
אלתמתיל ואלאלגאז כאן אלעלמא ואלחכמא מנקאדון נחו הדא אלגרץ

1) דברים ה, כח. 2) שמות לה, כ״ט. 3) במדבר יא, כח.
4) בראשית ג, כד. 5) תהלים פב, ה. 6) איוב לז, כא.

באלאראדה אלאלאהיה כמא תקודהם אחואלהם אלטביעיה אלא תרי אן
אללה תע׳ דכרה למא אראד תכמילנא ואצלאח אחואל אגתמאעאתנא
בשראיעה אלעמליה אלתי לא יצח דלך אלא בעד אעתקאדאת עקליה
אולהא אדראכה תעאלי חסב קדרתנא אלדי לא יצח דלך אלא באלעלם
5 אלאלאהי ולא יחצל דלך אלעלם אלאלאהי אלא בעד אלעלם אלטביעי אד
אלעלם אלטביעי מתאכם ללעלם אלאלאהי ומתקדם לה בזמאן אלתעליים
כמא תבין למן נטר פי דלך פלדלך געל אפתתאח כתאבה תעאלי במעשה
בראשית אלדי הו אלעלם אלטביעי כמא בינא ולעטם אלאמר וגלאלתה
וכון קדרתנא מקצרה מן אדראך אעטם אלאמור עלי מא הו עליה כוטבנא
10 פי אלאמור אלגאמצה אלתי רעת צרורה אלחכמה אלאלאהיה למכאטבתנא
פיהא באלאמתאל ואלאלגאז וכאמור מבהמה גרא כמא קאלוא ז״ל
להגיד כח מעשה בראשית לכשר ורם אי אפשר לפיכך סתם
לך הכתוב בראשית ברא אלהים וכו׳ 1) פקד נבהוך עלי כון
הדה אלאשיא אלמרכורה סתומות וקד עלמת קול שלמה
15 רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו 2) וגעל
אלכלאם פי גמיע דלך באלאסמא אלמשתרכה ליחמלהא אלגמהור עלי
ה, ב מעני עלי קדר פהמהם | וצעף תצורהם ויחמלהא אלכאמל אלדי קד עלם
עלי מעני אכר וקד כנא ועדנא פי שרח אלמשנה באנא נבין מעאני
גריבה פי כתאב אלנבוה ופי כתאב אלמטאבקה והו כתאב ועדנא אן נבין
20 פיה משכלאת אלדרשות כלהא אלתי טואהדהא מנאפיה גדא ללחק כארגה
ען אלמעקול והי כלהא אמתאל פלמא שרענא מנד סנין עדידה פי תלך
אלכתב ואלפנא מנהא שיא לם יחסן עגדנא מא נאשבנא תביינה עלי תלך
אלטריקה לאנא ראינא אנא אן בקינא עלי אלתמתיל ואלאכפא למא ינבני
אכפאוה פמא נכון כרגנא ען אלגרץ אלאול וכאנא בדלנא שכצא בשכץ
25 מן נוע ואחד ואן בינא מא ינבני תביינה פדלך לא יליק בגמהור אלנאס
ונחן אנמא רמנא אן נבין מעאני אלדרשות וטואהר אלנבוה ללגמהור
וראינא איצא אן תלך אלדרשות אן נטרהא גאהל מן גמהור אלרבאנין
פלא יצעב עליה מנהא שי אד לא יסתבער אלגאהל אלגבי אלעדי ען

1) השוה מדרש שני כתובים (בתי מדרשות ד׳). מונק לא ידע את המקור
הזה, ואני שמעתיהו מפרופ׳ ל. גינצבורג. 2) קהלת ז, כד.

מערפה טביעה אלוגוד אלממתנעאת ואן נטרחא כאמל פאצל פלא יכלו
מן אחר אמרין אמא אן יחמלהא עלי טאהרהא פיכון קד אמא אלטנה
באלקאיל ואסתגהלה ולים פי דלך הל לקואעד אלאעתקאד ואמא אן יגעל
להא באטנא פקד תכלץ וחסן אלטנה באלקאיל תבין לה באטן דלך אלקול
5 או לם יתבין. ואמא מעני אלנבוה ותביין מראתבהא ואיצאח אמתאל
כתכהא פפי הדה אלמקאלה יתבין בנחו אכר מן אלתבייין פלאגל הדה
1, א אלאגראץ אצדבנא ען תאליף דינך | אלכתאבין עלי מא כאנא עליה
ואקתצרנא מן דכר קואעד אלאעתקאד וגמל אלחקאיק באיגאז ותלויח
יקארב אלתצריח עלי מא דכרנאה פי תאליף אלפקה אלכביר משנה תודה.
10 אמא הדה אלמקאלה פכלאמי פיהא מע מן תפלסף כמא דכרת ועלם
עלומא חקיקה והו מעתקד ללאמור אלשרעיה חאיר פי מעאניהא אלתי
חירת פיהא אלאממא אלמשכלה ואלאמתאל וקד נאתי בפצול פי הדה
אלמקאלה לא יכון פיהא דכר אסם משתרך לכן יכון דלך אלפצל תוטיה
לגירה או יכון דלך אלפצל מנבהא עלי מעני מן מעאני אסם משתרך לא
15 אריד אלתצריח בדכר דלך אלאסם פי דלך אלמוצע או יכון אלפצל
מבינא מתלא מן אלאמתאל או מנבהא עלי קצה מא אנהא מתל או יכון
אלפצל מצמנא מעאני גריבה קד יעתקד פיהא כלאף אלחק מן אגל
אשתראך אסמא או מן אגל חמל אלמתל מחמל אלממתול או חמל
אלממתול מחמל אלמתל. ואד ודכרת אלאמתאל פלנקדם מקדמה והי הדה
20 אעלם אן מפתאח פהם גמיע מא קאלתה אלאנביא ע״אם ומערפה חקיקתה
הו פהם אלאמתאל ומעגאהא ותאויל אלפאטהא קד עלמת קולה תעאלי
וביד הנביאים אדמה 1) ועלמת קולה הוד חידה ומשול משל 2)
ועלמת אן מן כתרה אסתעמאל אלנבייין אלאמתאל קאל אלנבי המה
אומרים לי הלא ממשל משלים הוא 3) וקד עלמת מא אפתתח בה
25 שלמה להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם 4) קיל פי
1, כ אלמדרש | למה היו דברי תורה דומים עד שלא עמד שלמה
לבאר שהיו טימיה עמוקים וצוננים ולא היה אדם יכול
לשתות מהן מה עשה פקח אחד ספק חבל בחבל ומשיחה

1) הושע יב, יא. 2) יחזקאל יז, ב. 3) יחזקאל כא, ה.
4) משלי א, ו.

למשיחה ודלה ושתה כך היה שלמה ממשל למשל ומדבר
לדבר עד שעמד על דברי תודה 1) הדא נצחם. ומא ארי אן
אחדא מן אלמאלמי אלקראיח יתכיל אן דברי תודה אלמשאר אליהא
הנא אלתי תחיל פי פהמהא כפהם מעאני אלאמתאל הי אחכאם
5 עמל אלסוכה ואללולב ודין ארבעה שומרים כל אלקצר הנא
פהם אלגואמץ בלא שך והנאך קיל דבנן אמדי זה שהוא מאבד
סלע או מרגלית בתוך ביתו עד שהוא מדליק פתילה באיסד
מוצא את המרגלית כך המשל הזה אינו כלום ועל ידי
המשל אתה דואה את דברי תודה 2) הדא נצהם איצא
10 פתאמל תצריחהם ז״ל באן בואטן דברי תודה הי אלמרגלית
וטאהר כל מתל אינו כלום ותשביההם כפי אלמעני אלממתול
פי טאהר אלמתל במן סקטת מנה לולוה פי ביתה וחו בית
מטלם כתיר אלדבש פתלך אללולוה חאצלה לכנה לא ידאהא ולא יעלם
בהא פכאנהא כארגה ען מלכה אד אמתנע וגה אלנפע בהא התי יסרג
15 אלסראג כמא דכר אלדי נטורה פהם מעני אלמתל. קאל אלחכים תפוחי
זהב במשכיות כסף דבר דבור על אפניו 3) ואממע תביין הדא
אלמעני אלדי דכרה משכיות הי אלנקוש אלמשבכה אעני אלתי פיהא מואצע
מפתוחה דקיקה אלאעין גדא מתל אעמאל | אלצאגה תסמת בדלך לאנהא
1, א ינפדהא אלנטר תרגום וישקף ואסתכי פקאל אן מתל תפאחה דהב פי
20 שבכה פצה דקיקה אלכרום גדא הו אלכלאם אלדי עלי וגהיה פארי
מא אעגב הדא אלקול פי וצף אלמתל אלמחכם ודלך אנה יקול אן
אלכלאם אלדי הו דו וגהין יעני לה טאהר ובאטן ינבגי אן יכון טאהרה
חסנא כאלפצה וינבגי אן יכון באטנה אחסן מן טאהרה חתי יכון באטנה
באלאצאפה לטאהרה כאלדהב ענד אלפצה וינבגי אן יכון פי טאהרה מא
25 ידל אלמתאמל עלי מא פי באטנה מתל הדה אלתפאחה אלדהב אלתי
אכסית שבכה דקיקה אלאעין גדא מן פצה פארא דאיה עלי כעב או עלי
גיר תאמל באלג טן בהא אנהא תפאחה פצה פארא תאמלהא אלחדיד
אלבצר תאמלא גדא באן לה מא דאכלהא ועלם אנהא דהב והכדא הי
אמתאל אלאנביא ע״אם טואהרהא חכמה מפידה פי אשיא כתירה מן

1) השוה שיר השירים רבה א. 2) השוה שם. 3) משלי כה, יא.

גמלתתא צלאת אחואל אלאנתמאעאת אלאנסאניה כמא יכרו מן טואהר
משלי ומא אשבה ד̇לך מן אלאקאויל ובאטנהא חכמה ספירה פי אעתקאראת
אלחק עלי חקיקתה. ואעלם אן אלאמתאל אלנבויה פיהא טדיקתאן מנהא
אמתאל כל כלמה פי ד̇לך אלמתל תקתצי מעני ומנהא מא יכון גמלה
5 אלמתל ינבי ען גמלה אלמעני אלממתול ותגי פי ד̇לך אלמתל כלמאת
כתירה גדא ליס כל כלמה מנהא תזיד מעני פי ד̇לך אלמעני אלממתול
ז, ב כל הי לתחסין אלמתל | ותרתיב אלקול פיה או ללמבאלגה פי אכפא
אלמעני אלממתול פיטרד אלקול בחסב כל מא ילזם פי טאהר ד̇לך אלמתל
פאפהם הד̇א גדא. אמא מתאל אלנוע אלאול מן אלאמתאל אלנבויה
10 פקולה והנה סלם מצב ארצה וכו׳[1]) פאן קולה סלם ידל עלי מעני מא
וקולה מצב ארצה ידל עלי מעני תאן וקולה וראשו מגיע השמימה ידל
עלי מעני תאלת וקולה והנה מלאכי אלהים ידל עלי מעני ראבע וקולה
עולים ידל עלי מעני כאמס וקולה ויורדים ידל עלי מעני סאדס וקולה
והנה י״י נצב עליו ידל עלי מעני סאבע פכל לפטה גאת פי הד̇א אלמתל
15 הי למעני זאיד פי אלגמלה אלממתולה. ואמא מתאל אלנוע אלתאני מן
אלאמתאל אלנבויה פקולה[2]) כי בחלון ביתי בעד אשנבי נשקפתי
וארא כפתאים אבינה בבנים נער חסר לב עובר בשוק אצל
פנה ודרך ביתה יצעד בנשף בערב יום באישון לילה ואפלה
והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב הומיה היא
20 וסורדת וגו׳ פעם בחוץ פעם ברחובות וגו׳ והחזיקה בו וגו׳
זבחי שלמים עלי וגו׳ על כן יצאתי לקראתך וגו׳ מרבדים
רבדתי וגו׳ נפתי משכבי וגו׳ לכה נרוה דודים וגו׳ כי אין
האיש בביתו וגו׳ צרור הכסף וגו׳ הטתו ברוב לקחה
בחלק שפתיה תדיחנו פתאצל הד̇ה אלגמלה הו אלתחדיד
25 מן תבע לד̇את אלאבראן ושהואתהא פשבה אלמארה אלתי הי סבב
הד̇ה אלשהואת אלברניה כלהא באשה זונה והי אשת איש
ח, א ארצא ועלי הד̇א אלמתל | בני כתאבה כלה וסנבין פי פצול מן הד̇ה
אלמקאלה חכמתה פי תשביהה אלמארה באשת איש זונה ונבין כיף כתם
כזאבה הד̇א במדח אלאשה אד̇א לם תכן זונה בל מקתצרה עלי צלאה

1) בראשית כח, יב. 2) משלי ז, ו והלאה.

ביתהא וחאל בעלהא ונמיע הד̇ת אלעואיק אלתי תעוק אלאנסאן ען כמאלה
אלאכיד וכל נקיצה תלחק אלאנסאן וכל מעציה פאנמא תלחקה מן גהה
מארתה פקט כמא סנבין פי הד̇ה אלמקאלה. פהד̇ה אלגמלה הי אלמפהומה
מן גמיע הד̇א אלמתל אעני אן לא יכון אלאנסאן תאבעא בהיסיתה פקט
5 אעני מארתה אד̇ מארה אלאנסאן אלקריבה הי מארה סאיר אלהיואן
אלקריבה. פאד̇ ובינת ד̇לך הד̇א וכשפת ד̇לך סר הד̇א אלמתל לא תעלק
אמאלך באן תקול איש תחת קולה זבחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי
ואי מעני יתצמן קולה מרבדים רבדתי ערשי ואי מעני זאר פי הד̇ת
אלגמלה קולה כי אין האיש בביתו וכ̇ד̇לך סאיר מא גא פי הד̇ה אלפרשה
10 פאן הד̇א כלה טרד כלאם עלי טאהר אלמתל אד̇ הד̇ה אלאחואל אלתי
ד̇כר הי נוע חאל אלזונאה וכ̇ד̇לך הד̇ה אלאקאויל ונהוהא הי נוע אקאויל
אלזאנין בעצהם לבעץ פאפהם הד̇א ענ̇י גדא פהו אצל כבור עטים פי מא
אריד תבייגה פאד̇א ונדתני פי פצל מן פצול הד̇ה אלמקאלה קד בינת
מעני מתל מן אלאמתאל ונבהתך עלי אלגמלה אלממתולה מא הי לא
ח, ב תטלב כל גזאיאת אלמעאני אלתי גאת פי ד̇לך אלמתל ותריד אן | תגד
להא מטאבקה פי אלשי אלממתול לאן הד̇א יכ̇ד̇גך לאחד אמרין אמא
ליחירך ען אלגרץ אלמקצוד באלמתל או לתכליפך תאויל אמור לא תאויל
להא ולא ד̇צעת לתתאול פתחצל מן ד̇לך אלתכלף עלי מתל הד̇א אלהיראן
אלעטים אלדי יהדיה ויולף פיה אכתר פרק אלעאלם פי זמאננא הד̇א
20 לכונהם יריד כל מנהם אן יוגד מעאני מא לאקאויל לם יקצר בהא
קאילהא שיא ממא ירידונה הם בל יכון אכדא גרצ̇ד פי אכתר אלאמתאל
מערפה אלגמלה אלמקצוד מערפתהא ויכפיך פי בעץ אלאשיא אן תפהם
מן כלאמי אן אלקצה אלפלאניה מתל ואן לם נבין שיא זאירא פאנך אד̇א
עלמת אנה מתל תבין לך לחינך לאי שי הו מתל ויכון קולי אנה מתל
25 כמן אזאל אלשי אלחאיל בין אלכצר ואלמבצר:

וציה הד̇ה אלמקאלה. אד̇א ארדת אן תחצל עלי גמלה מא תצמנתה
חתי לא יגאדרך מנהא שי פרדד פצולהא כעצהא עלי בעץ ולא
יכון נרצ̇ד מן אלפצל פהם גמלה מענאה פקט אלא ותחציל כל לפטה
גאת פיה פי מערץ אלקול ואן לם תכן מן גרץ אלפצל לאן הד̇ה אלמקאלה
30 מא וקע אלכלאם פיהא כיף אתפק אלא בתחריר כתיר וצכט זאיד ותחפט

מן אלאכלאל בתביין משכל ומא מן שי קיל פיהא פי גיד מוצעה אלא
לתביין אמר מא פי מוצעה ולא תתבעהא באוהאמך פתאוירני ולא תנפע
מ, א נפסך כל ינבגי לך אן תתעלם כל | מא ינבגי תעלמה ואנטר פיהא דאימא
פהי תכין לך מעטם משכלאת אלשריעה אלתי תשכל עלי כל עאקל ואנא
5 אחלף באללה תעאלי לכל מן קרא מקאלתי הדה אן לא ישרח מנהא ולא
כלמה ואחדה ולא יבין לגירה מנהא אלא מא הו בין משרוח פי כלאם
מן תקדמני מן עלמא שריעתנא אלמשאהר אמא מא יפהם מנהא ממא לם
יקלה גירי מן משאהרנא פלא יבינה לגירה ולא יתהאפת ללרד לאנה קד
וכון מא פהמה מן כלאמי כלאף מא ארדתה פיצרני גזאא לאראדתי
10 נפעה פיכון משלם רעה תחת טובה בל יתאמלהא כל מן סקטת אלי ידה
פאן שפת לה גלילא ולו פי אמר מא מן גמלה מא ישכל פישכר אללה
ויקנע במא פהם ואן לם יגד פיהא שיא ינפעה בוגה פיחסבהא כאנהא
מא אלפת ואן טהר לה פיהא פסאד מא כחסב טנונה פיתאולה וידין לכף
זכות ולו באבעד תאויל כמא פרץ עלינא פי חק גמהורנא פכיף פי חק
15 עלמאינא וחמלה שריעתנא אלמגתהדין פי אפאדתנא אלחק חסב אדראכהם.
ואנא אעלם אן כל מבתדי מן אלנאס לים ענדה שי מן אלנטר פאנה
סיסתנפע בבעץ פצול הדה אלמקאלה פאמא אלכאמל מן אלנאס אלמתשרע
אלמתחיר כמא דכרת פיסתנפע בגמיע פצולהא ומא אשד אנתבאטה בהא
ומא אלדהא עלי סמעה. ואמא אלמכתלטון אלדין קד אתסכת אדמגתהם
מ, ב באלאדא אלגיר צחיחה ובאלטרק אלממוהה ויטנון דלך | עלומא צחיחה
ויזעמון אנהם אהל נטר ולא עלם להם אצלא בשי יסמי עלמא באלתחקיק
פאנהם סינפרון מן פצול כתירה מנהא ומא אעטמהא עליהם לכונהם לא
ידרכון להא מעני ולאן יבין מנהא איצא תזיף אלבהדג אלדי באידיהם
אלדי הו דכירתהם ומאלהם אלמעד לשדאידהם. ואללה תעאלי יעלם אני
25 לם אזל אסתהיב כתירא גדא וצע אלאשיא אלתי אריד וצעהא פי הדה
אלמקאלה לאנהא אמור מסתורה לם יוצע פיהא קט כתאב פי אלמלה פי
הדה אזמאן אלגלות אלתי ענדנא מא אלף פיהא פכיף אכתדע אנא בדעה
ואצע פיהא לכני אעתמדת עלי מקדמתין אלוואחדה קולהם פי נטיר הדא אלמעני
עת לעשות לי״ו וכו׳ו) ואלתאניה קולהם וכל מעשיך יהיו לשם

1) תהלים קיט, קכו.

שמים1) פעלי האתין אלמקדמתין אעתמדת פימא וצעת פי בעץ פצול הדה
אלמקאלה. ובאלגמלה פאני אלרגל אלדי אדא אנחצר בה אלאמר וצאק
בה אלמנאל ולא אגד חילה פי אפאדה חק תברהן אלא באן יואפק דלך
פאצלא ואחדא ולא יואפק עשרה אלאף גאהלא פאני אותר קולה לנפסה
ולא אבאלי בדם דלך אלכלק אלכתיר ואלעי תכלין דלך אלפאצל אלואחד 5
ממא תנשב פיה ואדל חירתה חתי יכמל ויסתריח:

מקדמה. אסבאב אלתנאקץ או אלתצאד אלמוגוד פי כתאב מן אלכתב
או פי תאליף מן אלתואליף אחד סבעה אסבאב. אלסבב
אלאול הו אן יכון אלמולף | גמע אקאויל אלנאס ולהם ארא מכתלפה ו, א
ותלף אלסנד ולם ינסב כל קול לקאילה פיוגד פי דלך אלתאליף תנאקץ 10
או תצאד לכון אתדי אלקצ׳יתין מדהב שכץ ואלקצ׳יה אלאכרי מדהב שכץ
אכר. ואלסבב אלתאני כון צאחב דלך אלכתאב כאן לה ראי מא תם
רגע ענה ודתנת אקאוילה אלאולי ואלתאניה. ואלסבב אלתאלת כון תלך
אלאקאויל ליסת כלהא עלי טאהרהא בל יכון בעצהא עלי טאהרה ובעצהא
מתלא פיכון לה באטן או תכון אלקצ׳יתאן גמיעא אלמתנאקצתא אלטאהר 15
אמתאלא פאדא חמלת עלי טואהרהא כאנת מתנאקצה או מתצאדה.
ואלסבב אלראבע אן תכון תם שריטה מא לם יצרח בהא פי מוצעהא
לצרורה מא או יכון אלמוצועאן מכתלפין ולם יבין אחדהמא פי מוצעה
פיטהר תנאקץ פי אלקול ולים תם תנאקץ. ואלסבב אלכאמס צרורה
אלתעלים ואלתפהים ודלך אן יכון תם מעני מא גאמץ עסר אלתצור 20
ילתגי לדכרה או לאתכאדה מקדמה פי תביין מעני סהל אלתצור ינבגי
אן יקדם פי אלתעלים עלי דלך אלאול לכון אלבדאה אבדא באלאסהל
פילתגי אלמעלם אן יתסאמח פי תפהים דלך אלמעני אלאול עלי אי וגה
אתפק ובגליל אלנטר ולא יאכד פי תחריר חקיקתה בל יתרך בחסב כיאל
אלסאמע חתי יפהם מא יראד בה אלאן פהמה ובעד דלך יחרר דלך 25
אלמעני אלגאמץ ותבין חקיקתה פי אלמוצע אללאיק בה. ואלסבב אלסאדס |
כפא אלתנאקץ וכונה לא יתבין אלא בעד מקדמאת כתירה וכלמא אחתיג ו, ב
אלי אטהארה אלי מקדמאת אכתר כאן אכפי פימר דלך עלי אלמולף
ויטן אן אלקצ׳יתין אלאולין לא תנקאץ בינהמא פאדא אכדת כל קצ׳יה

1) אבות ב, יז.

מנהמא ואצ̇יף אליהא מקדמה צאדקה ונתג מא ילום וכ̇לך יפעל בכל
נתיגה יצ̇אף אליהא מקדמה צאדקה וינתג מא ילום ינתהי אלאמר כעד
עדה מקאים אלי תנאקץ̇ בין אלנתיגתין אלאכ̇ירתין או תצ̇אר ומתל הדא
הו אלדי יסר עלי אלעלמא אלמולפין אמא אן תכון אלקצ̇יתאן אלאוליאן
5 מ̇אהרתי אלתנאקץ̇ גיר אנה נסי אלאולי ענד תדוינה אלאכ̇רי פי מוצ̇ע
אכ̇ר מן אלתאליף פאן הדא אנחטאט עצ̇ים גדא ולא יעד הדא פי עדאד
מן תעתבר אקאווילה. ואלסבב אלסאבע צ̇רורה אלכלאם פי אמור גאמצ̇ה
גדא ינבגי אכ̇פא כעץ̇ מעאניהא ואטהאר כעץ̇ פקד תדעו אלצ̇רורה כחסב
קולה מא ליגדי אלכלאם פיהא עלי תקריר מקדמה מא ותדעו אלצ̇רורה
10 פי מוצ̇ע אכ̇ר ליגדי אלכלאם פיהא עלי תקריר מקדמה מנאקצ̇ה לתלך
וינבגי אן לא ישער אלגמהור בוגה במוצ̇ע אלתנאקץ̇ בינהמא וקד יתחיל
אלמולף פי אכ̇פא דלך בכל וגה. אמא אלתנאקץ̇ אלמוגור פי אלמשנה
ואלברייתות פהו כחסב אלסבב אלאול כמא תגדהם דאימא יקולון קשיא
רישא אסיפא פיכון אלגואב רישא ר׳ פלוני וסיפא ר׳ פלוני
יא, א וכ̇לך תגדהם יקולון ראה רבי דבריו של ר׳ פלוני בכך | וכך
וסתם לן כותיה וראה דבריו של ר׳ פלוני בכך וכך וסתם
לן כותיה וכ̇תיבא מא תגדהם יקולון סתמא מני ר׳ פלוני היא
מתניתין מני ר׳ פלוני היא והדא אכ̇תר מן אן יחצ̇י. פאמא אלתנאקץ̇
או אלאכ̇תלאף אלמוגוד פי אלתלמוד פהו כחסב אלסבב אלאול ואלתאני
20 כמא תגדהם דאימא יקולון בכך וכך סבר לה כר׳ פלוני ובכך וכך
סבר לה כר׳ פלוני ויקולון איצ̇א סבר לה כותיה בחדא ופליג
עליה בחדא ויקולון תרי אמוראי אליבא דר׳ פלוני והדא אלנחו
כלה הו ינחו נחו אלסבב אלאול ואמא כחסב אלסבב אלתאני פהו קולהם
בביאן הדר ביה רב מההיא הדר ביה רבא מההיא ויבחת̇ ען אי
25 אלקולין הו אלמתאכ̇ר וכ̇לך קולהם מהדודא קמא דרב אשי אמר לן
כך וכך ומהרורא בתרא אמר לן כך וכך. ואמא אלתנאקץ̇ או
אלתצ̇אד אלדי יכדו פי מ̇אהר אלאמר פי כעץ̇ מואצ̇ע מן אלכתב אלנבויה כלהא
פהו כחסב אלסבב אלתאלת̇ ואלראבע ונחו הדא אלמעני כאן מסאק
הדה אלמקדמה כלהא וקד עלמת כתרה קולהם ז״ל כתוב אחד אומר כך
30 וכתוב אחד אומר כך ויתבתון מ̇הור אלתנאקץ̇ תם יבינון אן אלאמר נאקץ̇

שריטה או מכ̇תלף אלמוצ̇וע מתל קולהם שלמה לא דייך שדבריך סותרין
דברי אביך אלא שהן סותרין זה את זה וכו׳ ז) והדא כתיר פי כלאם
אלחכמים ז״ל לכן אכ̇תר מא יענון באקאויל נבויה מתעלקה באחכאם או
יא, ב באדאב ונחן אנמא כאן | גרצ̇נא פי אלתנביה עלי פסוקים פיהא תנאקץ̇
5 פי אלט̇אהר פי ארא ואעתקאדאת וסיכון מן דלך טרף פי כעץ̇ פצול
הדה אלמקאלה לאן הדא אלמעני אוצ̇א מן סתרי תורה. ואמא הל יוגד
פי כתב אלאנביא תנאקץ̇ כחסב אלסבב אלסאבע פפיה מוצ̇ע נט̇ר וכחת̇
וינבגי אן לא יגזף פי דלך. ואמא אלאכ̇תלאף אלדי פי כתב אלפלאספה
אלמחקקין מנהם פהו כחסב אלסבב אלכ̇אמס. ואמא אלתנאקץ̇ אלדי יוגד
10 פי אכ̇תר כתב אלמולפין ואלשארחין גיר מן דכרנא פהו כחסב אלסבב
אלסאדס וכ̇לך יוגד פי אלמדרשות ואלהגדות תנאקץ̇ עצ̇ים כחסב הדא
אלסבב ולדלך יקולון אין מקשין כהגדה ויוגד פיהא איצ̇א תנאקץ̇ כחסב
אלסבב אלסאבע. פאמא אלדי יוגד פי הדה אלמקאלה מן אלאכ̇תלאף פהו
כחסב אלסבב אלכ̇אמס ואלסאבע פאעלם דלך ותחקקה ותדכרה גדא כי
15 לא תתחיר פי בעץ̇ פצולהא. וכעד הדה אלמקדמאת אכ̇ר פי דכר אלאסמא
אלתי ינבגי אלתנביה עלי חקיקה מענאהא אלמקצ̇וד פי כל מוצ̇ע כחסבה
פיכון דלך מפתאחא לדכ̇ול מואצ̇ע גלקת דונהא אלאבואב פאדא פתחת
תלך אלאבואב ודכ̇לת תלך אלמואצ̇ע סכנת פיהא אלאנפס ואסתלדת
אלאעין ואסתראחת אלאגסאם מן תעבהא ונצבהא:

ז) שבת ל, א.

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים[1]

פצל א

צלם ודמות, קד טן אלנאס אן צלם פי אללסאן אלעבראני ידל עלי שכל אלשי ותכטיטה פוד̇י דלך אלי אלתגסים אלטחיˁ לקולה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו[2] וטנוא אן אללה עלי צורה אנסאן אעני שכלה ותכטיטה פלזמהם אלתגסים אלמחיˁ פאעתקדוה ודאוא אנהם אן פארקוא הדא אלאעתקאד כלבוא אלגץ כל יעלמון אלאלאה אן לם יכן נסמא לא וגה ויד מתלהם פי אלשכל ואלתכטיט לכנה אכבד ואבהי בזעמהם ומאדתה אוצא לוסת כדם ולחם הדא גאיה מא דאוא אנה יכון תנזיהא פי חק אללה. אמא מא ינבגי אן יקאל פי נפי אלגסמאניה ואתבאת אלוחדאניה אלחקיקיה אלתי לא חקיקה להא אלא כדפע אלגסמאניה פסתערף כדהאן דלך כלה מן הדה אלמקאלה ואנמא אלתנביה אלמשהורה ענד אלגמהור אלתי הי שכל אלשי ותכטיטה אסמהא אלכציץ תארו[4] כתאר בני המלך[5] וקיל פי אלצורה אלצנאעיה יתארהו כשדד ובמחוגה יתארהו[6] והדה אסמיה לם תוקע עלי אלאלאה תעאלי קט וחאשא וכלא. אמא צלם פהו יקע עלי אלצורה אלטביעיה אעני עלי אלמעני אלדי בה הגוהר אלשי וצאר מא הו והו חקיקתה מן חית הו דלך אלמוגוד אלדי דלך אלמעני פי אלאנסאן הו אלדי ענה יכון אלאדראך אלאנסאני ומן אגל הדא אלאדראך אלעקלי קיל פיה בצלם אלהים ברא אותו[7] ולדלך קיל צלמם תבזה[8] לאן אלבזיון לאחק לגנפס אלתי הי אלצורה אלנועיה לא לאשכאל אלאעצא ותכטיטהא וכדלך אקול אן אלעלה פי תסמיה אלאצנאם צלמים כון אלמטלוב מנהא מענאהא אלמטנון בה לא שכלהא ותכטיטהא וכדלך אקול פי צלמי טחוריכם[9] לאן כאן אלמראד

1) ישעיה כו, ב. 2) בראשית א, כו. 3) שם לט, ו. 4) שמואל א כח, יד. 5) שופטים ח, יח. 6) ישעיה מד, יג. 7) בראשית א, כז. 8) תהלים עג, כ. 9) שמואל א ו, ה.

מנהא מעני דפע אויה אלטחורים לא שכל אלטחורים פאן לם יכן כד מן אן יכון צלמי טחוריכם וצלמים מן אגל אלשכל ואלתכטיט פיכון צלם אסם משתרך או משכך יקאל עלי אלצורה אלנועיה ועלי אלצורה אלצנאעיה ומא מאתלהא מן אשכאל אלאגסאם אלטביעיה ותכאטיטהא ויכון אלטראד בה פי קולה נעשה אדם בצלמנו אלצורה אלנועיה אלדי הו אלאדראך אלעקלי לא אלשכל ואלתכטיט. פקד בינא לך אלפרק בין צלם ותאר ובינא מעני צלם. אמא דמות פהו אסם מן דמה והו איצא שבה פי אלמעני לאן קולה דמיתי לקאת מדבר[1] לים אנה | שאבה יג, א אגנחתהא ורישהא כל שאבה חזנה חזנהא וכדלך כל עץ בגן אלהים לא דמה אליו ביפיו[2] שבה פי מעני אלחסן חמת למו כדמות חמת נחש[3] דמיונו כאריה יכסוף לטרוף[4] כלהא שבה פי אלמעני לא פי אלשכל ואלתכטיט וכדלך קיל דמות הכסא דמות כסא[5] שבה פי מעני אלרפעה ואלגלאלה לא פי תרביעה וגלטה וטול רגליה כמא יטן אלמסאכין וכדלך דמות החיות[6]. פלמא כץ אלאנסאן במעני פיה גריב גדא מא לים פי שי מן אלמוגודאת מן לדן פלך אלקמר והו אלאדראך אלעקלי אלדי לא תתצרף פיה חאסה ולא גארחה ולא גאנחה שבה באדראך אלאלאה אלדי לים הו באלה ואן כאן לא שבה פי אלחקיקה לכן עלי כאדי אלראי וקיל פי אלאנסאן מן אגל חדא אלמעני אעני מן אגל אלעקל אלאלאהי אלמתצל בה אנה בצלם אלהים ובדמותו לא אן אללה תעאלי גסם פיכון דא שכל:

פצל ב

אעתרצני רגל עלומי מנד̇ סנין אעתראצא גריבא ינבגי תאמל אלאעתראץ וגואבנא פי פכה וקבל אן אוכר אלאעתראץ ופכה אקול אנה קד עלם כל עבראני אן אסם אלהים משתרך ללאלאה ואלמלאיכה ואלחכאם מדברי אלמדן וקד בין אנקלום הגר ע"אם ואלצחיח מא | כינה אן קולה והייתם כאלהים יודעי טוב ורע[7] יראד בה אלמעני יג, כ אלאכיר קאל ותהון כדברביא ובער תוטיה אשתראך הדא אלאסם נאכד פי דכר אלאעתראץ. קאל אלמעתדץ יבדו מן טאהר אלגץ אן אלקצד

1) תהלים קב, ז. 2) יחזקאל לא, ח. 3) תהלים נח, ה. 4) שם יז, יב. 5) יחזקאל א, כו. 6) שם שם, יג. 7) בראשית ג, ה.

אלאול כאלאנסאן אן יכון כסאיר אלחיואן לא עקל לה ולא פכרה ולא
יפרק בין אלכיר ואלשר פלמא עצא אוגבת לה מעציתה הדא אלכמאל
אלעטים אלכציץ כאלאנסאן והו אן יכון לה הדא אלתמיין אלמוגוד פינא.
אלדי הו אשרף אלמעאני אלמוגודה לנא ובה נתגוהר פהדא הו אלעגב אן
5 יכון עקאבה עלי מעציתה אעטאה כמאלא לם יכן לה והו אלעקל ומא
הדא אלא כקול מן קאל אן שכצא מן אלנאס עצא ואפרט פי אלטלם
פמסך ונעל כוכבא פי אלסמא. הדא כאן גרץ אלאעתראץ ומעאניה ואן
לם יכן כהדא אלנץ ואסמע אנראץ גואבנא נחן. קלנא יא איהא אלנאטר
באויל כואטרה וסואנחה ומן טן אנה יפהם כתאבא הו הדאיה אלאולין
10 ואלאכרין במרורה עליה פי בעץ אוקאת אלפראג מן אלשרב ואלנכאה
כמרורה עלי תאריך מן אלתואריך או שער מן אלאשעאר תתבה ותאמל
פלים אלאמר כמא טננתה באול כאטר כל כמא יכין ענד אלתאמל להדא
אלכלאם ודלך אן אלעקל אלדי אפאצה אלה עלי אלאנסאן והו כמאלה
אלאכיר הו אלדי חצל לאדם קבל מעציתה ובה קיל פיה אנה בצלם
יד, א אלהים וכדמותו ומן אנלה כאן מכאטבא ודי כמא קאל ויצו י״י | אלהים
וכו׳ 1) ולא תכון אלוציה ללבהאים ולא למן לא עקל לה ובאלעקל יפרק
בין אלחק ואלבאטל והדא כאן מוגודא פיה עלי כמאלה ותמאמה אמא
אלקביח ואלחסן פהו פי אלמשהוראת לא פי אלמעקולאת לאנה לא יקאל
אלסמא כדיה חסן ואלארץ בסיטה קביח כל יקאל חק ובאטל וכדלך פי
20 למאננא יקאל ען אלחק ואלבאטל אמת ושקר וען חסן וקביח טוב ורע
פבאלעקל יערף אלאנסאן אלאמת מן אלשקר והדא יכון פי אלאמור
אלמעקולה כלהא פלמא כאן עלי אכמל חאלאתה ואתמהא והו מע פטרתה
ומעקולאתה אלתי קיל פיה מן אנלהא ותחסרהו מעט מאלהים 2) לם תכן
לה קוה תשתגל באלמשהוראת בוגה ולא ודרכהא חתי ולו אכין אלמשהוראת
25 באלקבה והו כשף אלעורה לם יכן דלך קביחא ענדה ולא אדרך קבחה
פלמא עצא ומאל נחו שהואתה אלכיאליה ולדאת חואסה אלנסמאניה כמא קאל
כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים 3) עוקב כאן סלב דלך
אלאוראך אלעקלי ודלך עצא אלאמר אלדי מן אגל עקלה ודי בה וחצל
לה אדראך אלמשהוראת וגרק פי אלאסתקבאח ואלאסתחסאן פחיניד עלם

1) בראשית ב, טז. 2) תהלים ח, ו. 3) בראשית ג, ו.

קדר מא פאתה ומא תעדי ענה ופי אי חאלה צאר ולדלך קיל והייתם
כאלהים יודעי טוב ורע 1) ולם יקל יודעי שקר ואמת או משיגי
שקר ואמת ולים פי אלצרורי טוב ורע בתה כל שקר ואמת ותאמל קולה
ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם 2) לם יקל ותפקחנה
יה, ב עיני שניהם | ויראו לאן אלדי ראו קבל הו אלדי ראי כעד לם תכן תם גשאוה
עלי אלכצר אנגלת בל צארת לה חאלה אכרי יסתקבח בהא מא לם יכן
יסתקבחה מן קבל. ואעלם אן הדה אלכלמה אעני פקח לא תקע בוגה
אלא עלי מעני כשף כצירה לא רויה חאסה חדתת ויפקח אלהים את
עיניה 3) אז תפקחנה עיני עורים 4) פקוח אזנים ולא ישמע 5) מתל
10 קולה אשר עינים להם לראות ולא ראו 6) ואמא קולה ען אדם משנה
פניו ותשלחהו 7) פאן תאוילה ושרחה למא גיר אתגאהה טרד לאן פנים
אסם משתק מן פנה לאן אלאנסאן בוגהה יקצד ללשי אלדי יריר קצדה פיקול
למא גיר אתגאהה וקצד נחו אלשי אלדי כאן אלאטר תקדם אליה באן
לא יקצדה טרד מן גן עדן ודלך הו אלעקאב אלנטיר ללמעציה מדה כנגד
15 מדה לאנה כוה פי אלאכל מן אלאטיאב ואלאלתדאד בראחה וטמאניה
פלמא שרה ותכע לדאתה וכיאלאתה כמא קלנא ואכל מא נהי ען אכלה
מנע מן אלנמיע ולזמה אכל אכה אלמאכל אלתי לם תכן לה קבל בגדא
בעד אלתעב ואלנצב כמא קאל וקוץ ודרדר תצמיח לך וכו׳ בזעת אפך
וכו׳ 8) ובין וקאל וישלחהו י״י אלהים מגן עדן לעבד את האדמה 9)
20 וסואה כאלכהאים פי אגדיתה ואכתר חאלאתה כמא קאל ואכלת את עשב
השדה 10) וקאל מכינא להדה אלקצה אדם ביקר בל ילין נמשל ככהמות
נדמו 11) פסכחאן די אלמשיה אלתי לא תדרך גאיתהא וחכמתהא: |

פצל ג

טו, א

יתן אן מעני תמונה ותכנית פי אללגה אלעבראניה ואחד ולים
כדלך ודלך אן תכנית הו אסם משתק מן כנה ומענאה בניה
אלשי והיאתה אעני שכלה מתל אלתרביע ואלתדויר ואלתתלית וגירהא מן

1) שם שם, ה. 2) שם שם, ז. 3) שם כא, יט. 4) ישעיה לה, ה.
5) שם סב, כ. 6) יחזקאל יב, כ. 7) איוב יד, כ. 8) בראשית ג, יח יט.
9) שם שם, כג. 10) שם שם, יח. 11) תהלים מט, יג.

אלאשכאל קאל את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו 1) וקאל כתבניתם אשר אתה מראה בהר 2) תבנית כל צפור 3) תבנית יד 4) תבנית האולם 5) כל הדא שכל ולדלך לם תוקע אלעבראניה הדה אלאלפאט פי אוצאף תתעלק באלאלאה בוגה. אמא תמונה פאנה אסם יקאל עלי תלתה מעאני בתשכיך ודלך אנה יקאל עלי צורה אלשי אלמדרכה באלחואס כארג אלדהן אעני שכלה ותכטיטה והו קולה ועשיתם פסל תמונת כל וכו׳ 6) כי לא ראיתם כל תמונה 7) ויקאל עלי אלצורה אלכיאליה אלמוגודה פי אלכיאל מן אלשכץ בעד גיבתה ען אלחואס והו קולה בשעפים מחזיונות לילה וכו׳ 8) ואכר אלקול יעמד ולא אכיד מראהו תמונה לנגד עיני יעני כיאלא בחדא עיני פי אלנום ויקאל עלי אלמעני אלחקיקי אלמדרך באלעקל ובחסב הדא אלמעני אלתאלת יקאל פיה תעאלי תמונה קאל ותמונת י״י יביט 9) מענאה ושרחה וחקיקה אללה ידרך: |

פצל ד

אעלם אן ראה והביט וחזה תלתה הדה אלאלפאט תקע עלי רויה אלעין ואסתעירת תלאתתא לאדראך אלעקל אמא דלך פי ראה פמשהור ענד אלגמהור קאל ויראו והנה באר בשדה 10) והדה רויה עין וקאל ולבי ראה הרבה חכמה ודעת 11) והדא אדראך עקלי ובחסב הדה אלאסתעארה הו כל לשון ראיה גא פי אללה תעאלי מתל קולה ראיתי את י״י 12) וידא אליו י״י 13) וירא אלהים כי טוב 14) הראני נא את כבודך 15) ויראו את אלהי ישראל 16) כל דלך אדראך עקלי לא רויה עין בוגה אד לא תדרך אלאעין אלא גסמא ופי גהה ובעץ אעראצה אוצא אעני אלואן אלגסם ושכלה ונחוהא וכדלך הו תעאלי לא ידרך באלה כמא סיבין. וכדלך הביט יקע עלי אלאלתפאת באלעין ללשי אל תבט אחריך 17) ותבט אשתו מאחריו 18) ונבט לארץ 19) ואסתעיר אלי אלתפאת אלדהן ואקבאלה

1) שמות כח, ט. 2) שם שם, ס. 3) דברים ד, יז. 4) יחזקאל ח, ג.
5) זכרי הימים א כח, יא. 6) דברים ד, כח. 7) שם שם, טו. 8) איוב ד, יג.
9) במדבר יב, ח. 10) בראשית כט, ב. 11) קהלת א, טז. 12) מלכים א כב, יט.
13) בראשית יח, א. 14) שם א, י. 15) שמות לג, יח. 16) שם כד, י.
17) בראשית יט, יז; שם: תביט. 18) שם שם, כו. 19) ישעיה ה, ל.

עלי תאמל אלשי חתי ידרכה והו קולה לא הביט און ביעקב 1) לאן אלאון לא ירי באלעין וכדלך קולה והביטו אחרי משה 2) קאלוא אלחכמים ז״ל אן פיה איצא הדא אלמעני ואנה אכבאר ען כונהם יתעקבון אפעאלה ואקואלה ויתאמלונהא 3) ומן הדא אלמעני קולה הבט נא השמימה 4) לאן דלך כאן במראה חנבואה ועלי הדה אלאסתעארה הו כל לשון הבטה גאת | פי אללה תעאלי מהביט אל האלהים 5) ותמונת י״י יביט 6) והביט אל עמל לא תוכל 7). וכדלך חזה יקע עלי רויה אלעין ותחז בציון עינינו 8) ואסתעיר לאדראך אלקלב אשר חזה על יהודה וירושלם 9) היה דבר י״י אל אברם במחזה 10) ועלי הדה אלאסתעארה קיל ויחזו את האלהים 11) פאעלם דלך:

פצל ה

למא אכד ריים אלפלאספה פי אלבחת ואלאסתדלאל ען אמור גאמצה גרא קאל מעתדרא כלאמא מענאה אנה לא ינבגי ללנאטר פי כתבה אן ינסבה פימא יבחת ענה לקחה או תגאסר ותהגם ללכלאם פי מא לא עלם לה בה בל ינבגי אן ינסבה ללחרץ ואלאגתהאד פי איגאד ותחציל אעתקאראת צחיחה חסב מקדרה אלאנסאן וכדלך נקול נחן אנה ינבגי ללאנסאן אן לא יתהגם להדא אלאמר אלעטים אלגליל מן אול והלה דון אן ירוץ נפסה פי אלעלום ואלמעארף ויהדב אכלאקה חק אלתהדיב ויקתל שהואתה ותשוקאתה אלכיאליה פאדא חצל מקדמאת חקיקיה יקיניה ועלמהא ועלם קואנין אלקיאס ואלאסתדלאל ועלם וגוה אלתחפט מן אגאלט אלדהן חיניד יקדם ללבחת פי הדא אלמעני ולא יקטע באול ראי יקע לה ולא יסד אפכארה אולא ויסלטהא נחו אדראך אלאלאה בל יסתחל ויכף ויקף חתי יסתנהץ אולא אולא ען הדא אלמעני קיל | ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים 12) מצאפא אלי יז, ב מא ירל עליה אלטאהר מן כופה מן נטר אלנור אלמתגלי לא אן אלאלאה

1) במדבר כג, כא. 2) שמות לג, ח. 3) תנחומא כי תשא; שמות רבה פי׳ נא; קרושין לג, ב; השוה סנהדרין קי, א. 4) בראשית טו, ה.
5) שמות ג, ו. 6) במדבר יב, ח. 7) חבקוק א, יג. 8) מיכה ד, יא.
9) ישעיה א, א. 10) בראשית טו, א. 11) שמות כד, יא. 12) שם ג, ו.

תדרכה אלאעין תעאלי ען כל נקץ עלוא כבירא ותמר לה עליה אלסלאם
דלך ואפאץ עליה תעאלי מן גודה וכירה מא אוגב לה אן קיל פיה
אכירא ותמונת י״ו יבוט 1) וזכרוא אלחכמים ז״ל אן דלך גוא לכונה
הסתיר פניו אולא מחכיט אל האלהים 2). אמא אצילי בני ישראל 3)
פאנהם תהגטוא ומלוא אפכארהם ואדרכוא לכן אדראכא לים בכאכל
ולולך קאל ענהם ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו וכו׳ 4) ולם יקל
ויראו את אלהי ישראל פקט אל מערץ אלקול אנמא הו פי אלאנתקאד
עליהם דויתהם לא פי וצף כיף ראוא פאלא אנמא אנתקד עליהם צורה
אדראכהם אלתי צמנהא מן אלגסמאניה מא צמן אוגב דלך תהגמהם קבל
כמאלהם ואסתחקוא אלכליה ושפע פיהם עליה אלסלאם פאסתלוא אלי
אן אחתרקוא פי תבערה ואחתרק נדב ואביהוא פי אהל מועד עלי מא גא
בה אלגקל אלצחיח 5) ואלא כאן הדא פי חק אולאיך פנאהיך פי חקנא נחן
אלאדוואן ומן דוננא אנה ינבגי לה אן יקצד וישתגל בחכמיל אלתוטיאת
ותחציל אלסקדמאת אלמטהרה ללאדראך מן נגאסתה אלתי הי אלגלטאת
וחיניד יתקדם ללחט אלחצרה אלקדוסיה אלאלאהיה וגם הכהנים הנגשים
אל ה׳ יתקדשו פן יפרץ בהם י״ו 6) וקד אמר שלמה באלתחפט אלעטים
יז, א ענד מא ירום אלאנסאן אלוצול להדה אלדרגה וקאל | ממתלא ומחדרא
שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים 7). וארגע אלי תמאם מא
נאשבנא כיאנה ואקול אן אצילי בני ישראל מע מא אעתראהם פי
אדראכהם מן אלעתראת אצטרכת אוצא מן אגל דלך אפעאלהם ומאלוא
נחו אלאמור אלבדניה לאכתלאל אלאדראך ולולך קאל ויחזו את האלהים
ויאכלו וישתו 8). אמא תמאם אלקול והו קולה ותחת רגליו כמעשה
לבנת הספיר וכו׳ פסיכון פי בעץ פצול הדח אלמקאלה ואלקצד כלה אלדי
קצדנאה הו אן כל ראיה או חזיה או הבטה גאת פי הדא אלמעני הי
אדראך עקלי לא רויה עין אד לים הו תעאלי מוגודא תדרכה אלאבצאר
פאן אראר אחד אלמקצרין אן לא יצל להדה אלדרגה אלתי נרום כה
טלועהא וגעל הדה אלאלפאט כלהא אלתי גאת פי הדא אלמעני דאלה

1) במדבר יב, ח. 2) ברכות ז, א; תנחומא, הוצאת וירונה, כג, ב.
3) שמות כד, יא. 4) שם שם, ו. 5) תנחומא בהעלותך; ויקרא רבה פ׳ כ בסוף.
6) שמות יט, כב. 7) קהלת ד, יז. 8) שמות כד, יא.

עלי אדראכאת חסיה לאנואר מכלוקה אמא מלאיכה או גירהא פלא ציר
פי דלך:

פצל ו

איש ואשה אסמאן מוצועאן אולא ללרגל ואלאמראה תם אסתעירא 5
לכל דכר ואנתי מן סאיר אנואע אלחיואן קאל מכל
חבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו 1) כאנה קאל
זכר ונקבה תם אסתעיר אסם אשה לכל קצה מהיאה מעדה למקארנה | קצה יז, ב
אכרי קאל חמש היריעות תחיינה חוברות אשה אל אחותה 2) פקד
תבין לך אן אחות ואח איצא יקאל באשתראך מן גהה אלאסתעארה 10
מתל איש ואשה:

פצל ז

ילד אלמעני אלמפחום מן הדה אלכלמה מעלום והו אלולאדה וילדו לו
בנים 3) תם אסתעיר הדא אללפט לאיגאד אלאמור אלטביעיה 15
כמרם הרים ילדו 4) ואסתעיר איצא למעני אנבאת אלארץ מא תנבת
תשביהא באלולאדה והולידה והצמיחה 5) ואסתעיר איצא לחוארת אלזמאן
כאנהא אמור ולדת כי לא תדע מה ילד יום 6) ואסתעיר דלך איצא
לחוארת אלאפכאר ומא תוגבה מן אלארא ואלמלאהב כמא קאל וילד שקר 7)
ומנה קיל וכילדי נכרים ישפיקו 8) ינתזון באראיהם כמא קאל יונתן בן 20
עוזיאל ע״אם פי שרח דלך ובנימוסי עממיא אזלין פעלי הדא אלמעני מן
עלם שכצא אמרא מא ואפארת ראיא פכאנה אולד דלך אלשכץ מן חית
הו דו דלך אלראי ובהדא אלמעני תסמוא תלאמיד אלאנביא בני הנביאים
כמא סנבין פי אשתראך אסמיה בן ובהדה אלאסתעארה קיל פי אדם
ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו 9) וקד תקדם 25
לך מעני צלם אדם ודמותו מא הי פכל מן תקדמה מן אלאולאד לם תחצל להם
אלצורה אלאנסאניה באלחקיקה אלתי הי | צלם אדם ודמותו אלמקול יח, א

1) בראשית ז, ב. 2) שמות כו, ג. 3) דברים כא, טו.
4) תהלים צ, ב. 5) ישעיה נה, י. 6) משלי כז, א.
7) תהלים ז, טו. 8) ישעיה ב, ו. 9) בראשית ה, ג.

ענהא כצלם אלהים ובדמותו אמא שת פלמא עלמה ופהמה פכמל אלכמאל אלאנסאני קיל פיה ווולד בדמותו כצלמו וקד עלמת אן כל מן לם תחצל לה הדה אלצורה אלתי כינא מענאהא פאנה לים הו אנסאנא כל חיואנא עלי שכל אלאנסאן ותכטיטה לכן לה קדרה עלי אנואע אלאוליאת ואחראת אלשרור מא לים לסאיד אלחיואן אל אלפכרה ואלדויה אלתי כאנת לה מעדה לחצול אלכמאל אלדי לם יחצל יצרפהא פי אנואע אלחיל אלמוגבה לשרור ותוליד אלאוליאת פכאנה שי ישבה אלאנסאן או יחאכיה והכדא כאנוא אולאד אדם אלמתקדמון לשת וקאלוא פי אלמדרש 1) כל אותן מאה ושלשים שנה שהיה אדם נזוף בהן היה מוליד רוחות ועונן שדים פלמא רצי ענה אולד שבהה אעני כדמותו כצלמו והו קולה ויחי אדם שלשים ומאת שנה וילד בדמותו כצלמו:

פצל ח

מקום. הדא אלאסם אצל וצעה ללמכאן אלכאץ ואלעאם תם אן אללגה אתסעת פיה ונעלתה אסמא למרתבה אלשכץ ומנזלתה אעני לכמאלה פי אמר מא חתי יקאל פלוני במקום פלוני פי אלאמר אלפלאני וקד עלמת כתרה אסתעמאל אהל אללגה דלך פי קולהם ממלא מקום אבותיו והיה ממלא מקום אבותיו בחכמה או ביראה | וקולהם ועדין מחלוקת במקומה עומדת יעני פי מרתבתהא ועלי הדה אלגהה מן אלאסתעארה קיל ברוך כבוד י״י ממקומו 2) יעני בחסב מרתבתה ועטם חטה פי אלוגוד וכדלך כל דכר מקום גא פי אללה אנמא אלמראד בה מרתבה וגודה תעאלי אלתי לא מתל להא ולא שביה כמא סיתברהן. ואעלם אן כל אסם נבין לך אשתראכה פי הדה אלמקאלה פלים אלגרץ מנה אלתנביה עלי מא נדכרה פי דלך אלפצל פקט בל נחן נפתח באבא ונבהך עלי מעאני דלך אלאסם אלמפרדה בחסב גרצנא לא בחסב אגראץ מן יתכלם פי לגה אהל לסאן מא ואנת תתאמל כתב אלנבוה וגירהא מן חואליף אהל אלעלם ותעתבר אלאסמא אלמתצרפה פיהא כלהא ותחמל כל אסם משתרך עלי מעני מן מעאניה אלליק בה בחסב דלך אלקול פהדא אלכלאם מנא הו מפתאח הדה אלמקאלה וגירהא מתאל דלך מא

1) עירובין יח׳ ב; חשוה בראשית רבה פ׳ כ וכד. 2) יחזקאל ג׳ יב.

בינאה הנא מן מעני מקום פי קולה ברוך כבוד י״י ממקומו פאנך תעלם אן הדא אלמעני בעינה הו מעני מקום פי קולה הנה מקום אתי 1) מרתבה נטד ותטלע עקל לא תטלע עין מצאפא אלי אלמוצע אלמשאר אליה מן אלגבל אלדי פיה וקע אלאנפראד וניל אלכמאל:

פצל ט

כסא. אצל וצעה פי אללגה אנה אסם אלכרסי ולמא כאן | אלכרסי שיא אנמא יגלס עליה אהל אלגלאלה ואלעטמה כאלמלוך וצאר אלכרסי שיא מא מוגודא ידל עלי עטמה מן אהל לה וגלאלתה ועטם שאנה סמי אלמקדש כסא לדלאלתה עלי עטמה מן תגלי פיה ואחל נורה ווקארה עליה פקאל כסא כבוד מדום מראשון וכו׳ 2) ומן אגל הדא אלמעני סמית אלסמא כסא לדלאלתהא ענד מן יערפהא ויעתברהא עלי עטמה מוגדהא ומחלכהא ומדבר אלעאלם אלספלי בפרץ גודהא פקאל כה אמר י״י השמים כסאי וכו׳ 3) יקול הו תדל עלי וגודי ועטמתי וקדרתי כדלאלה אלכסא עלי עטם מן אהל לה הדא הו אלדי ינבגי אן יעתקדה אלמחקקון לא אן תם גסם ירתפע אלאלאה עליה תעאלי עלוא כבירא אל סיתברהן לך אנה תעאלי גיד גסם פכיף יכון לה מכאן או מקל עלי גסם ואנמא אלאמר מא נבהנא עליה אן כל מוצע שרפה אללה וכצה בנורה ובהאיה כאלמקדש או אלסמא סמי כסא. אמא מא אתסעת פיה אללגה פי קולה כי יד על כס יה 4) פהו צפה עטמתה וגלאלתה אלתי לא ינבגי אן תתכיל שיא כארגא ען דאתה ולא מכלוקא מן מכלוקאתה חתי יכון תעאלי מוגודא דון כסא ומוגודא מע כסא הדא כפר בלא שך וקד צרח וקאל אתה י״י לעולם תשב כסאך לדור ודור 5) דל אנה שי גיד מפארק לה פלדלך יראד בכסא הנא ופי כל מא שאבהה גלאלתה ועטמתה אלתי ליסת שיא כארגא ען דאתה כמא סיבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה: ו

פצל י

קד תקדם לנא אנא אדא דכרנא פי הדה אלמקאלה אסמא מן הדה

1) שמות לג׳ כא. 2) ירמיה יז׳ יב. 3) ישעיה סו׳ א.
4) שמות יז׳ טז. 5) איכה ה׳ יט.

אלאסמא אלמשתרכה פאנה ליס גרצנא אן נדכר כל מעני יקאל
עליה דלך אלאסם לאן ליסת הדה אלמקאלה פי אללגה כל נדכר מן תלך
אלמעאני מא נחן מתאגון אליה פי גרצנא לא גיר. פמן דלך ירד
ועלה אלירידה ואלעליה אסמאן מוצועאן פי אללגה אלעכראניה ללהכוט
5 ואלטלוע פאנא אנתקל אלגסם מן מוצע מא אלי מוצע אספל מנה קיל
ירד ואנא אנתקל מן מוצע מא אלי מוצע אעלי מן דלך אלמוצע קיל
עלה הם אסתעירא הדאן אלאסמאן ללגלאלה ואלעטמה חתי אנא אנחטת
מנזלה אלשכין קיל ירד ואנא עלת מנזלתה פי אלגלאלה קיל עלה קאל
תעאלי הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד וכו׳[1]
10 וקאל ונתנך י״י אלהיך עליון על כל גויי הארץ[2] וקאל ויגדל י״י את
שלמה למעלה[3] וקד עלמת כתרה אסתעמאלהם מעלין בקדש ולא
מורידין[4] ועלי הדה אלגהה איצא יסתעמל פי אנחטאט אלנטר וכון אלאנסאן
יחלה בפכרה נחו אמר כסים גדא יקאל אנה ירד וכדלך אן אתגה בפכרה נחו
אמר עאלי גדיל יקאל עלה. ולמא כנא מעשר אלארטיין פי אספל אלמאפלין
15 באלמוצע ובמרתבה אלוגוד באלאצאפה ללמחיט וכאן הו תעאלי פי |
כ, א אעלי עליין עלי חקיקה וגוד וגלאלה ועטמה לא עלו מכאן ושא תעאלי
כמא שא ארצאל עלם מנה ואפאצה וחי עלי בעצנא פעכר בנזול אלוחי
עלי אלנבי או בחלול סכינה פי מוצע בירידה ועכר בארתפאע תלך חאלה
אלנבוה ען אלשכין או אזאלה אלסכינה מן אלמוצע בעליה פכל ירידה
20 ועליה תגדהא מנסובה ללבארי תעאלי אנמא אלמראד בהא הדא אלמעני.
וכדלך אנא נזלת אפה באמה או באקלים בחסב משיתה אלקדימה אלתי
תצדר אלכתב אלנבויה קבל וצף תלך אלנאזלה באן אולאיך אפתקד
אללה אעמאלהם הם בעד דלך אנזל בהם אלעקאב פאנה יכני ען הדא
אלמעני איצא בירידה לכון אלאנסאן אקל מן אן תפתקד אעמאלה ויעאקב
25 עליהא דולא אלמשיה. וקד כין דלך פי כתב אלנבוה וקיל מה אנוש כי
תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו וכו׳[5] ישיר אלי הדא אלמעני ולדלך כני ען
הדא בירידה קאל חכח נרדה ונבלה שם שפתם[6] וירד י״י לראות[7]

1) דברים כח, סג. 2) שם שם, א. 3) דברי הימים א כט, כה.
4) למשל שקלים פ׳ ג, מ׳ ד. 5) תהלים ח, ה. 6) בראשית יא, ז.
7) שם שם, ה.

ארדה נא ואראה[1]) ואלמעני כלה חלול אלעקאב באהל אלספל. ואמא
אלמעני אלאול אעני מעני אלוחי ואלתשריף פכתיר וירדתי ודברתי עמך[2])
וירד י״י על הר סיני[3]) ירד י״י לעיני כל העם[4]) ויעל מעליו
אלהים[5]) ויעל אלהים מעל אברהם[6]) ואמא קולה ומשה עלה אל
5 האלהים[7]) פהו מן אלמעני אלתאלתה מצאפא אלי כונה איצא עלה אל
ראש ההר אלדי נזל עליה אלנור אלמכלוק לא אן אללה תעאלי | לה כ, ב
מכאן יטלע אליה או ינזל מנה תעאלי ען כיאלאת אלנאהלין עלוא כבירא:

פצל יא

ישיבה: אול וצע הדא אלאסם פי לגתנא ללקעוד ועלי הכהן ישב על 10
הכסא[8]) ולמא כאן אלשכין אלקאעד מסתקרא תאכתא עלי
אכמל חאלאת תבאתה ואסתקראר אסתעיר דלך לכל חאלה תאכתה
מסתקרה לא תתגיר קאל פי ועד ירושלם כאלבקא ואלתכאת והי פי אעלי
מרתבה וראמה וישבה תחתיה[9]) וקאל מושיבי עקרת הבית[10]) מענאה
מקרה ומתבתהא ועלי הדא אלמעני אלאכיר קיל ענה תעאלי אתה י״י 15
לעולם תשב[11]) היושבי בשמים[12]) יושב בשמים[13]) אלתאבת אלדי
לא יתגיר כנחו מן אנהא אלתגיר לא תגיר דאת ולא לה חאל מא גיר
דאתה פיתגיר פיהא ולא תתגיר נסבתה ללגיר איצא אד לא נסבה בינה
ובין אלגיר פיתגיר פי תלך אלנסבה כמא סיכון והנא וכמל כונה גיר
מתגיר גמלה ולא בוגה מן אלוגוה כמא בין וקאל כי אני י״י לא 20
שניתי[14]) לא תגירא אצלא וען הדא אלמעני יכני בישיבה חית מא
לכרת לה תעאלי. ואנמא תנסב ללסמא פי אכתר אלמואצע לכון אלסמא
הי אלתי לא תגיר פיהא ולא אכתלאף אעני אנה לא תתגיר אשכאצהא
כמא תתגיר אשכאץ כאינאת אלארץ ופאסדיהא | וכדלך אנא נסב תעאלי כא, א
תלך אלנסבה אלמקולה באשתראך לאנואע אלמוגדאת אלכארגה אלפאסדה 25
קיל ענה איצא יושב לאן תלך אלאנואע דאימה מנתטמה מסתקרה אלוגוד

1) בראשית יח, כא. 2) במדבר יא, יז. 3) שמות יט, כ.
4) שם שם, יא. 5) בראשית לה, יג. 6) שם יז, כב. 7) שמות יט, ג.
8) שמואל א א, ט. 9) זכריה יד, ד. 10) תהלים קיג, ט. 11) איכה ה, יט.
12) תהלים קכג, א. 13) שם ב, ד. 14) מלאכי ג, ו.

כולוד אשכאץ אלסמא קאל היושב על חוג הארץ 1) אלדאים אלתאבת
עלי אחאטה אלארץ יעני דורהא אלאשארה ללאמור אלכאינה פיהא דורא
וקאל י״ו למבול ישב 2) יעני אן ענד תגיר חאלאת אלארץ ופסאדהא
לם יכן ענדה תעאלי תגיר נסבה בל נסבתה תלך אלה והו כאין או פאסד
נסבה ואחדה תאבתה מסתקרה אד תלך אלנסבה לאנואע אלכאינאת לא
לאשכאצהא פאעתבר בל לשון ישיבה תגדהא ללה תגדהא כהדא אלמעני:

פצל יב

קימה אסם משתרך ואחד מעאניה אלקיאם אלדי הו מקאבל ישיבה
ולא קם ולא זע מסנו 3) ופיה ארצא מעני תבאת אלאמר
וצחתה יקם י״ו את דברו 4) ויקם שדה עפרון 5) וקם הבית
אשר בעיר 6) וקמה כידך ממלכת ישראל 7) וכהדא אלמעני קיל
כל לשון קימה פי אללה תעאלי עתה אקום יאמר י״ו 8) יריד בה
אלאן אתבת אמרי וועדי וועידי אתה תקום תרחם ציון 9) תתבת מא
ועדת בה מן רחמתהא ולמא כאן אלמגמע עלי פעל אמר מא ינזע אלי
כא, ב פעלה | באלקיאם קיל לכל מן תאר לאמר מא אנה קאם כי הקים בני
את עבדי עלי 10) ואסתעיר הדא אלמעני לנפוד אמר אללה עלי קום
אסתחקוא אלעקאב לדתארהם וקמתי על בית ידכעם 11) וקם על
בית מרעים 12) וקד יכון קולה עתה אקום מן הדא אלמעני וכדלך
תקום תרחם ציון יעני תקום על אויביה ומן הדא אלמעני גאת
נצוץ כתירה לא אן תם קיאם או קעוד תעאלי קאלוא ע״אם 13) אין
למעלה לא ישיבה ולא עמידה לאן עמד קד יגי במעני קם:

פצל יג

עמידה אסם משתרך יכון במעני אלקיאם ואלוקוף בעמדו לפני
פרעה 14) אם יעמד משה ושמואל 15) והוא עומד

1) ישעיה ס, כב. 2) תהלים כט, י. 3) אסתר ה, ט.
4) שמואל א א, כג. 5) בראשית כג, יז. 6) ויקרא כה, ל.
7) שמואל א כה, כא. 8) תהלים יב, ו; ישעיה לג, י. 9) תהלים קב, יד.
10) שמואל א כב, ח. 11) עמוס ז, ט. 12) ישעיה לא, ב.
13) חגיגה טו, א. 14) בראשית מא, מו. 15) ירמיה טו, א.

עליהם 1) ויכון במעני אלנכול ואלכף כי עמדו לא ענו עוד 2)
ותעמד מלדת 3) ויכון במעני אלתבאת ואלבקא למען יעמדו ימים
דכים 4) ויכלת עמוד 5) עמד טעמו בו 6) תכת ובקי ולם יתגיד
וצדקתו עומדת לעד 7) תאבתה באקיה וכל עמידה גאת פי אללה
תעאלי הי מן הדא אלמעני אלאכיר ועמדו רגליו ביום ההוא על 5
הר חזיתים 8) ותתבת אסבאבה אעני מסבבאתה וסיכין דלך ענד דכר
אשתראך דגל 9) ומן הדא אלמעני קולה לה תעאלי ואתה פה עמד
עמדי 10) אנכי עמד בין י״ו וביניכם 11):

פצל יד

כב, א

אשתראך אדם הו אסם אדם הראשון משתק כמא גא אלנץ אנה
משתק מן אדמה ויכון אסם אלנוע לא ידון רוחי
באדם 12) מי יודע רוח בני האדם 13) ומותר האדם מן הבהמה
אין 14) ויכון אסמא ללגמהור אעני ללעאמה דון אלכאצה גם בני אדם
גם בני איש 15) ומן הדא אלמעני אלתאלת ויראו בני האלהים את 15
בנות האדם 16) אכן כאדם תמותון 17):

פצל טו

נצב או יצב ואן אכתלפת אלאצלאן פאלמעני ואחד כמא עלמת פי
גמיע תצאריפהמא והדא אלאסם משתרך קד יכון במעני אלקיאם 20
ואלאנתצאב ותתצב אחותו מרחוק 18) ויתיצבו מלכי ארץ 19) יצאו
נצבים 20) ויכון במעני אלתבאת ואלדואם דכרך נצב כשמים 21) יעני
תאבת באקי וכל מא גא מן הדא אלאסם פי חק אלבארי פהו מן הדא
אלמעני וחנה י״י נצב עליו 22) תאבת באקי עליה אעני עלי אלסלם
אלדי טרפה אלאול פי אלסמא וטרפה אלאכר פי אלארץ ופיה יתסלק 25

1) בראשית יח, ח. 2) איוב לב, טז. 3) בראשית כט, לה.
4) ירמיה לב, יד. 5) שמות יח, כג. 6) ירמיה מח, יא.
7) תהלים קיא, ג. 8) זכריה יד, ד. 9) להלן פ׳ כח. 10) דברים ה, כח.
11) שם שם, ה. 12) בראשית ו, ג. 13) קהלת ג, כא. 14) שם ג, יט.
15) תהלים מט, ג. 16) בראשית ו, ב. 17) תהלים פב, ז. 18) שמות ב, ד.
19) תהלים ב, ב. 20) במדבר טז, כז. 21) תהלים קיט, פט. 22) בראשית כח, יג.

ויטלע כל מן יטלע חתי ידרך מן עליה צרורה או הו תאבת כאס עלי
ראס אלסלם וכיֹן הו אן קולי הנא עליה הו עלי חסב הדא אלמתל אלמצרוב
כב, ב ומלאכי | אלהים אלאנביא אלדין קול פיהם בביאן וישלח מלאך 1)
ויעל מלאך י״י מן הגלגל אל הבוכים 2) ומא אחכם קולה עולים
5 ויוררים אלעליה קבל אלירידה לאן בעד אלעליה ואלוצול אלי דרג
מעלומה מן אלסלם אלנזול במא תלקי מן אלאמר לתדביר אהל אלארץ
ותעלימהם אלדי ען דלך יכני באלירידה כמא בינא 3) וארגע אלי
גרצנא אן נצב עליו תאבת דאים כאס לא אנה אנתצאב גסם ומן הדא
אלמעני ונצבת על חצור 4) פקד תבין לך אן נצב ועמד מענאהמא
10 ואחד פי הדא אלגרץ וקד קאל חנני עומד לפניך שם על חצור
בחורב 5):

פצל יו

צור אסם משתרך הו אסם אלגבל וחכית בצור 6) והו אסם חגר צלב
15 כאלצואן חרבות צורים 7) והו אסם אלמעדן אלדי תקתטע מנה
חגארה אלמעאדן הביטו אל צור חצבתם 8) תם אסתעיר מן הדא
אלמעני אלאכיר הדא אלאסם לאצל כל שי ומבדאה ולדלך קאל בער
קולה הביטו אל צור חצבתם חביטו אל אברהם אביכם וכו׳
כאנה שרח אן אל צור אלדי חצבתם מנה הו אברהם אביכם פאקתפוא
20 אתרה ודינוא בדינה ותכלקוא בכלקה או טביעה אלמעדן ילזם אן תכון
מוגודה פי מא אקתטע מנה וכחסב הדא אלמעני אלאכיר תסמי אללה
כב, א תעאלי צור או הו אלמבדא | ואלסבב אלפאעל לכל מא סואה וקול
הצור תמים פעלו 9) צור ילדך תשי 10) צורם מכרם 11) ואין
צור כאלהינו 12) צור עולמים 13) ונצבת על הצור 14) אעתמר
25 ואתבת עלי אעתבאר כונה תעאלי מבדאא פהו אלמדכל אלדי תצל מנה
אליה כמא בינא 15) פי קולה לה הנה מקום אתי 16):

1) במדבר כ, טז. 2) שופטים ב, א. 3) לעיל פ׳ י.
4) שמות לג, כא. 5) שם יז, ו. 6) שם שם. 7) יהושע ה, ב.
8) ישעיה נא, א. 9) דברים לב, ד. 10) שם שם, יח. 11) שם שם, ל.
12) שמואל א ב, ב. 13) ישעיה כו, ד. 14) שמות לג, כא. 15) לעיל פ׳ ח.
16) שמות לג, כא.

פצל יז

לא תשן אן אלעלם אלאלאהי פקט הו אלמצנון בה עלי אלגטהור בל
אכתר אלעלם אלטביעי וקד תכרר לך קולנא ולא במעשה
בראשית בשנים ולים הדא ענד אהל אלשריעה פקט בל וענד 5
אלפלאספה ועלמא אלמלל עלי קדים אלדהר כאנוא יכפון אלכלאם פי
אלמבאדי ולגזונה ואפלאטון ומן תקדמה כאן יסמי אלמאדה אלאנתי וכאן
יסמי אלצורה אלדכר ואנת תעלם אן מבאדי אלמוגודאת אלכאינה
אלפאסדה תלתה אלמאדה ואלצורה ואלעדם אלמכצוץ אלדי הו מקארן
ללמאדה אבדא ולולא מקארנה אלעדם להא למא חצלת להא צורה ובהדה 10
אלגהה צאר אלעדם מן אלמבאדי וענד חצול אלצורה יבטל דלך אלעדם
אעני עדם תלך אלצורה אלחאצלה ויקארנהא עדם אכר והכדא אבדא כמא
הכיֹן פי אלעלם אלטביעי פאדא כאן אולאיך אלדין לא מפסדה עליהם
פי אלתבין כאנוא יסתעירון אלאסמא ויאכדון אלשבה פי אלתעלים | פכם כג, ב
באלאחרי ילומנא נחן מעשר אלמתשרעין אן לא נצרח בשי יעזב עלי 15
אלגטהור פחסת או תכלל להם חקיקה אלאמר כלאף אלאמר אלמראד
בנא פאעלם הדא איצא:

פצל יח

קרב ונגע ונגש. הדה אלתלתה אסמא אעני קריבה ונגיעה 20
ונגישה קד תכון למעני אלדנו ואלקרב פי אלמכאן וקד תכון
למעני אתצאל אלעלם באלמעלום פכאנה שבה בקרב גסם מן גסם.
אמא מעני קריבה אלאול והו אלקרב פי אלמכאן כאשר קרב אל
הסחנה 1) ופרעה הקריב 2) ואלנגיעה מענאהא אלאול דנו גסם
בגסם ותגע לרגליו 3) ויגע על פי 4) ומעני נגישה אלאול אקדאם 25
שכץ עלי שכץ וחרכתה אליה ויגש אליו יחודה 5) ומעני הדה
אלתלתה אסמא אלתאני הו אתצאל עלם ורנו אדראך לא דנו מכאן קאל
מן אלנגיעה פי מעני אתצאל אלעלם כי נגע אל השמים משפטה 6)

1) שמות לב, יט. 2) שם יד, י. 3) שם ד, כה.
4) ישעיה ו, ז. 5) בראשית מד, יח. 6) ירמיה נא, מ.

וקיל מן אלקריבה והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי 1) כאנה
יקול תעלמוני בה פקד אסתעמל פי אעלאם כמעלום וקיל מן אלנגישה
ויגש אברהם ויאמר 2) והו כאן פי חאל אלוחי ואלסבאת אלנבוי
כמא סיבין 3) יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני 4).
5 פכל לשון קריבה או נגישה תגדהא גאת פי כתב אלנבוה בין אללה
כד, א חעאלי ובין מכלוק מן אלמכלוקאת פהי כלהא | מן הדא אלמעני אלאכיר
לאן אללה תעאלי לים הו גסמא כמא סיתברהן לך פי הדה אלמקאלה
פלא הו תעאלי ידנו ולא יקרב מן שי ולא שי מן אלאשיא יקרב מנה או
ידנו בה תעאלי אל׳ בארתפאע אלגסמאניה ירתפע אלמכאן ויבטל כל קרב
10 ודנו או בעד או אתצאל או אנפצאל או תמאס׳ או תתאלי ומא אראך
חשך׳ ולא ילבס עליך קולה קרוב י״י לכל קוראיו 5) קרבת אלהים
יחפצון 6) קרבת אלהים לי טוב 7) אן הדה כלהא קרב עלם אעני
אדראך עלמי לא קרב מכאן וכדלך קולה קרובים אליו 8) קרב אתה
ושמע 9) ונגש משה לבדו אל י״י והם לא יגשו 10) אלא אן תריד
15 אן תגעל מא קיל פי משה ונגש אנה יקרב מן אלמוצע מן אלגבל
אלדי חל פיה אלנור אעני כבוד י״י פלך דלך לכן תמסך באלאצל אן
לא פרק בין כון אלשכץ פי מרכז אלארץ או פי אעלי אלפלך אלתאסע
לו אמכן דלך פאנה לם יבעד מן אללה הנא ולא קרב מנה הנאך בל
אלקרב מנה תעאלי באדראכה ואלבעד ענה למן גהלה ויתפאצל אלקרב
20 ואלבעד מן הדה אלגהה תפאצלא כתירא גדא ומאכלן פי פצל מן פצול
הדה אלמקאלה 11) כיף הו אלתפאצל פי אלאדראך. אמא קולה גע בהרים
ויעשנו 12) יעני בה אוצל אמרך להא עלי גהה אלמתל כמא קאל וגע
אל עצמו 13) יעני אחל אפתך בה וכדלך אלנגיעה ומא יתצרף מנהא
תעתברהא פי כל מכאן בחסבה פתארה יראד בהא דנו גסם בגסם ותארה
כד, ב אתצאל עלם ואדראך אמר מא | פכאן מדרך אלאמר אלדי לם יכן ידרכה
קבל קד קרב מן שי כאן בעידא ענה פאפהם הדא:

1) דברים א, יז. 2) בראשית יח, כג. 3) להלן פ׳ כא וחלק ב׳ פ׳ מא.
4) ישעיה כט, יג. 5) תהלים קמה, יח. 6) ישעיה נח, ב.
7) תהלים עג, כח. 8) דברים ד, ז. 9) שם ה, כד. 10) שמות כה, ב.
11) להלן פ׳ ס. 12) תהלים קמד, ה. 13) איוב ב, ה.

פצל יט

מלא· הדא אסם משתרך יסתעמלה אהל אללגה פי גסם יחל פי גסם
פימלאה ותמלא כרה 1) מלא העומר לאחד 2) והדא כתיר ויסתעמל
פי מעני אנקצא זמאן מא מקדר ותמאמה וימלאו ימיה 3) וימלאו 5
לו ארבעים יום 4) ויסתעמל פי מעני אלכמאל פי אלפצילה ואלגאיה
פיהא ומלא ברכת י״י 5) מלא אותם חכמת לב 6) וימלא את
החכמה ואת התבונה ואת הדעת 7) ומן הדא אלמעני קיל מלא
כל הארץ כבודו 8) מענאה גמיע אלארץ תשחד בכמאלה אי תדל עליה
וכדלך קולה וכבוד י״י מלא את המשכן 9) וכל לשון מליאה 10
תגדהא מנסובה ללה פהי מן הדא אלמעני לא אן תם גסם ימלא מכאנא
אלא אן תריד תגעל כבוד י״י אלנור אלמכלוק אלדי נסמי כבוד פי
כל מוצע והו אלדי מלא את המשכן פלא צ׳יר פי דלך:

פצל כ

15 רם הו אסם משתרך למעני ארתפאע אלמכאן ומעני ארתפאע אלמנזלה
אעני אלגלאלה ואלכראמה ואלעזה קל ותרם התבח מעל הארץ 10)
והדא מן אלמעני | אלאול וקאל הרימותי בחור מעם 11) יען אשר כה, א
הרימותיך מתוך העפר 12) יען אשר הרימותיך מתוך העם 13)
מן אלמעני אלתאני וכל לפט הרמה גא פי אללה הו מן הדא אלמעני 20
אלתאני רומה על השמים אלהים 14) וכדלך נשא יכון במעני רפעה
אלמכאן ובמעני רפעה אלמנזלה וופור אלחט׳ וישאו את שברם על
חמודיהם 15) מן אלמעני אלאול ומתלה כתיר פי מעני אלחמל ואלנקלאן
לאנה דפעה פי אלמוצע ומן אלמעני אלתאני ותנשא מלכותו 16)
וינטלם וינשאם 17) ומדוע תתנשאו 18) פכל לשון נשיאה גאת 25

1) בראשית כד, מז. 2) שמות מז, לב: מלא העומר ממנו; שם שם, לג: מלא העומר מן. 3) בראשית כה, כד. 4) שם נ, ג. 5) דברים לג, כג.
6) שמות לה, לה. 7) מלכים א ז, יד. 8) ישעיה ו, ג. 9) שמות מ, לד.
10) בראשית ז, יז; שם: ותרם מעל הארץ. 11) תהלים פט, כ.
12) מלכים א מז, ב; שם: מן העפר. 13) שם יד, ז. 14) תהלים נז, ו.
15) בראשית מב, כו. 16) במדבר כד, ז. 17) ישעיה סג, מ. 18) במדבר מז, ג.

מנסוכה ללה תעאלי הי מן הדא אלמעני אלאכיר הנשא שופט תארץ 1)
כה אסר רם ונשא 2) דפעה וגלאלה ועזה לא עלו מכאן ולעל ישכל
עליך קולי רפעה מנזלה וגלאלה ועזה פתקול כיף תגעל מעאני כתירה
מן מעני ואחד סיכון לך אן אללה תעאלי ענר אלמדרכין אלכאמלין לא
5 יוצף כאוצאף כתירה ואן הדה אלאוצאף כלהא אלמתעדדה אלתי תדל עלי
אלתעטים ואלעזה ואלקדרה ואלכמאל ואלגוד וגירהא כלהא תרגע למעני
ואחד ודלך אלמעני הו דאתה לא שי כארג ען אלדאת וסתאתיך פצול פי
אלאסמא ואלצפאת ואנמא אלקצד פי הדא אלפצל אן רם ונשא לים
מעגאה וספהומה עלו מכאן כל עלו מנזלה:

10

פצל כא

כה, ב **עבר** מעגאה אלאול הו כמעני אלעבור פי אלערבי והו | אנתקאל גסם
פי מכאן ומתאלה אלאול לחרכה אלחיואן עלי כעד מא מסתקים
וחוא עבר לפניהם 3) עבור לפני העם 4) והדא כתיר. הם אסתעיר
15 לאסתדאד אלאצואת פי אלהוא ויעבירו קול כמחנה 5) אשר אנכי
שומע מעבירים עם י״י 6) הם אסתעיר לחלול אלנור ואלסכינה אלתי
יראהא אלאנכיא כמראה הנבואה קאל והנה תנור עשן ולפיד אש
אשר עבר כין הגזרים האלה 7) וכאן דלך כמראה הנבואה לאן
אול אלקצה קאל ותרדמה נפלה על אברם וכו׳ 8) וכחסב הדה
20 אלאסתעארה קיל ועברתי כארץ מצרים 9) וכל מא שאכהה וקד
אסתעיר איצא למן פעל פעלא מא ואפרט פיה וחגאוז חדה קאל וכגבר
עברו יין 10). וקד אסתעיר איצא למן תכטי קצדא מא וקצר קצדא אכר
וגאיה אכרי והוא ירה החצי להעבירו 11) ובחסב הדה אלאסתעארה
הו ענדי קולה ויעבר י״י על פניו 12) ויכון אלצמיר פי פניו עאידא
25 עליה תעאלי וכלא געלת אלחכמים אן הדא פניו לה תעאלי 13) ואן כאן
דכרוא דלך כמערץ הגדות לים הדא מוצעהא לכנה תקויה מא לראינא
פיכון פניו צמיר הק״ב״ה וכיאן דלך כחסב מא אראה ויכדו לי אן

1) תהלים צד, כ. 2) ישעיה נז, טו. 3) בראשית לג, ג. 4) שמות יז, ה.
5) שם לו, ו. 6) שמואל א ב, כד. 7) בראשית טו, יז. 8) שם שם, יב.
9) שמות יב, יב. 10) ירמיה כג, ט. 11) שמואל א כ, לו. 12) שמות לד, ו.
13) ראש השנה יז, ב.

משה ע״אם טלב אדראכא מא והו אלדי כני ענה בראית פנים פי
קולה ופני לא יראו 1) ווגד באדראך דון מא טלב והו אלדי כני ענה
בראית אחור פי קולה וראית את אחורי 2) וקד נבהנא עלי הדא
אלמעני פי משנה תורה 3) פקאל הנא אן אללה תעאלי חגב ענה דלך
אלאדראך אלמכני ענה כפנים ותגאוזה למעני אכר | אעני מערפה כו, א
אלאפעאל אלמנסוכה לה תעאלי אלתי יתן בהא אנהא צפאת מתעדדה
כמא סנבין 4) וקולי חגב ענה אריד בה אן דלך אלאדראך מחגוב ממנוע
בטביעתה ואן כל אנסאן כאמל ענד אתצאל עקלה בדלך אלדי פי טבעה
אן ידרך וירום אדראכא אכר וראה קד יכתל אדראכה או יהלך כמא סיכון
פי פצל מן פצול הדה אלמקאלה 5) אלא אן תצחבה מעונה אלאהיה כמא 10
קאל ושכותי כפי עליך עד עברי 6). אמא אלתרגום פגרי עלי
מעתארה פי הדה אלאמור ודלך אן כל אמר יגרה מנסובא ללה וילחקה
תגסים או לואחק אלתגסים פיקדרה כחדף אלמצאף ויגעל תלך אלנסבה
לאמר מא מצאף ללה מחדוף קאל פי קולה והנה י״י נצב עליו 7)
יקרא די״ו מעתד עלוהי וקאל פי קולה יצף י״י בינו ובינך 8) 15
יסך מימרא די״ו ועלי הדא אמדד שרחה ע״אם וכדלך פעל פי קולה
ויעבר י״י על פניו 9) ואעבר י״י שכינתיה על אפוהי וקדא
פיכון אלשי אלדי עבר ענדה מכלוקא כלא שך וגעל צמיר פניו עאידא
אלי משה רבינו ויכון שדה על פניו במחצרה כמא קאל ותעבר
המנחה על פניו 10) והדא איצא תאויל גיד מסתחסן וממא יוכד שדה 20
אנקלוס הגד ז״ל קול אלכתאב והיה בעבור כבודי 11) פקד צדה
כאן אלדי יעבר הו שי מנסוב לה תעאלי לא דאתה גל אסמה ען דלך
אלכבוד קאל עד עברי ויעבר י״י על פניו ודא לם יכן כד מן
תקדיד מצאף מחדוף כמא יפעל אנקלוס דאימא פתארה יגעל דלך |
אלמחדוף יקדא ותארה יגעלה שכינה ותארה יגעלה מימרא בחסב כל כו, ב
מוצע פאנא נחן איצא נגעל אלמצאף אלמחדוף הנא קול ויכון אלתקדיר

1) שמות לג, כג. 2) שם שם. 3) יסודי התורה פ׳ א׳, י.
4) להלן פ׳ נד. 5) להלן פ׳ לב. 6) שמות לג, כב.
7) בראשית כח, יג. 8) שם לא, מט. 9) שמות לד, ו.
10) בראשית לב, כב. 11) שמות לג, כב.

ויעבר קול י״י על פניו ויקרא. וקד בינא אסתעארה אלגה ללקול
מֶבָרָה ויעבירו קול במחנה 1) ויכון אלקול הו אלדי קרא ולא
תמתבעד כון אלקריאה מנסובה ללקול פאן בהדה אלאלפאט בעינהא
גאת אלעבארה ען כטאבה תעאלי למשה קאל וישמע את הקול מדבר
אליו 2) פכמא נסב אלדִּבּוּר ללקול כדלך נסב הנא אלקריאה ללקול
זקד גא מתל הדא בביאן אעני נסבה אלאמירה ואלקריאה ללקול
קאל קול אומר קרא ואמר מה אקרא 3) פיכון אלשרח בחסב הדא
אלתקדיר הכדא ועבר צות מן קבל אללה במחצרה פנאדי י״י י״י ויכון
תכריר י״י ללנדא לאנה תעאלי אלמנאדי מתל משה משה אברהם
אברהם והדא איצא תאויל חסן גדא ולא תסתנכר כון חדא אלמעני
אלעויץ אלבעיד אלאדראך יתאול פיה תאוילאת כתירה אד הדא לא יצר
פי מא נחן בסבילה ולך אן תכתאר אי אלאעתקאדאת שית אמא אן יכון
דלך אלמקאם אלעטים כלה מראה נבואה בלא שך ואלרום כלה
אדראכאת עקליה אלדי טלב ואלדי אמתנע ואלדי אדרך אלכל עקלי לא
חס פיה כמא תאולנא אולא או יכון תם מע דלך אדראך חס כצר לכן
לשי מכלוק ברויתה יחצל כמאל אלאדראך אלעקלי כמא תאול אנקלוס
הדא אן לם יכן דלך אלאדראך אלכצרי איצא כמראה הנבואה כמא
גא פי אברהם והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר 4) או יכון
מע דלך אדראך חאסה אדן איצא ויכון אלקול הו אלדי עבר על פניו
אלדי הו מכלוק איצא בלא שך אכתר אי אלארא שית אד אלקצד כלה
אן לא תעתקד קולה הנא ויעבר מתל עבר לפני העם 5) אן אללה עז
וגל לים הו גסמא ולא תגוז עליה אלחרכה פלא ימכן אן יקאל אנה עבר
בחסב אלוצע אלאול פי אללגה:

פצל כב

בא׳ אלביאה פי אללסאן אלעבראני מוצועה למני אלתיואן אעני
אקבאלה עלי מוצע מא או שכץ אכר בא אחיך במרמה 6) והי
איצא מוצועה לדכול אלחיואן פי מוצע מא ויבא יוסף חביתה 7) כי

1) שמות לז, ו. 2) במדבר ז, פט. 3) ישעיה מ, ו.
4) בראשית טו, יז. 5) שמות יז, ה. 6) בראשית כז, לה. 7) שם מג, כו.

תבואו אל הארץ 1) ואסתעיר הדא אלאסס לחלול אלאמר אלדי לים
בגסם אצלא כי יבוא דבדך וכבדנוך 2) מאשר יבואו עליך 3)
חתי אנה אסתעיר לאעדאם מא ויבא רע 4) ויבא אפל 5) ובחסב הדה
אלאסתעארה אלתי אסתעיר למא לים בגסם אצלא אסתעיר איצא ללבאדי
עז וגל אמא לחלול אמרה או לחלול סכינתה ובחסב הדה אלאסתעארה
קיל הנה אנכי בא אליך בעב הענן 6) כי י״י אלהי ישראל בא
בו 7) וכל מא שאבה דלך מענאה חלול סכינה ובא י״י אלהי כל
קדושים עמך 8) חלול אמרה או תבאת מואעירה אלתי ועד בהא עלי
יד אנביאיה והו קולה כל קדושים עמך כאנה יקול ובא דבר י״י כו, ב
אלהי על ידי כל קדושים עמך כטאבא לישראל:

פצל כג

אליציאה מקאבל אלביאה אסתעמל הדא אלאסס פי כרוג גסם
מן מוצע כאן מסתקרא פיה למוצע אכר חיואנא כאן דלך
אלגסם או גיר חיואן הם יצאו את העיר 9) כי תצא אש 10)
ואסתעיר לטהור אמר לים בגסם אצלא הדבר יצא מפי המלך 11)
כי יצא דבר המלכה 12) יעני נפוד אלאמר כי מציון תצא תורה 13)
וכדלך השמש יצא על הארץ 14) אעני טהוד אלציא ובחסב הדה
אלאסתעארה כל לשון יציאה גאת מנסובה לה תעאלי הנה י״י יוצא
ממקומו 15) יטהר אמרה אלמסתור אלאן ענא אעני חדות מא יחדת בעד
אן לם יכן אד כל חאדת מן קבלה תעאלי ינסב לאמרת בדבר י״י
שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם 16) תשביתא באלאפעאל אלצאדרה
ען אלמלוך אלתי אלתהם פי תנפיד אראדתהם אלכלאם והו תעאלי גיר
מפתקר לאלה יפעל בהא כל פעלה במגרד אראדתה פקט פלא כלאם איצא
בוגה כמא סיבין 17) ולמא אסתעיר לטהור פעל מן אפעאלה יציאה כמא
בינא וקאל הנה י״י יוצא ממקומו 18) אסתעיר לארתפאע דלך אלפעל

1) שמות יב, כח. 2) שופטים יג, יז. 3) ישעיה מז, יג.
4) איוב ל, כו. 5) שם שם. 6) שמות יט, ט. 7) יחזקאל מד, ב.
8) זכריה יד, ה. 9) בראשית מד, ד. 10) שמות כב, ה. 11) אסתר ז, ה.
12) שם א, יז. 13) ישעיה ב, ג. 14) בראשית יט, כג.
15) ישעיה כו, כא. 16) תהלים לג, ו. 17) להלן פ׳ סה. 18) ישעיה כו, כא.

בחסב אלאראדה איצא שיבה פקאל אלך אשובה אל מקומי 1)
כח, א אלמעני ארתפאע אלשכינה | אלתי כאנת פיטא בינגא מנא אלתי תבעהא
עדם אלענאיה בנא כמא קאל מתואעדא והסתרתי פני מהם והיה
לאכל 2) לאנה ארא עדמת אלענאיה סאב ובקי הדפא לכל מא עסי אן
5 יעדון ויתפק פיכון כירה ושלה בחסב אלאתפאק ומא אשל הדא אלתואעד
ועגה כני בקולה אלך אשובה אל מקומי:

פצל כד

אלהליכה איצא מן גמלה אלאסמא אלמוצוקה לתרכאת מכצוצה מן
10 תרכאת אלחיואן ויעקב הלך לדרכו 3) והדא כתיר
וקד אסתעיר הדא אלאסם לאסתדאד אלאגסאם אלתי הי אלטף מן אנסאם
אלחיואן והמים היו הלוך וחסור 4) ותהלך אש ארצה 5). תם
אסתעיר לאנתשאר אמר מא וטהורה ואן כאן דלך לים בגסם אצלא קאל
קולה כנחש ילך 6) וכדלך קולה קול י״י אלהים מתהלך בגן 7)
15 אלקול הו אלמקול עגה אגה כאן מתהלך וכחסב הדה אלאסתעארה כל
לשון הליכה גאת פי אללה תעאלי אעני אגהא אסתעירת למא לים
בגסם אמא לאנתשאר אלאמר או לרפע אלענאיה אלדי מתאלה פי אלחיואן
אלתוליה ען אלשי אלדי דלך מן אלחיואן באלהליכה פכמא כני ען רפע
אלענאיה בהסתרת פנים פי קולה ואנכי הסתר אסתיר פני 8)
כח, ב כדלך כני עגה באלהליכה אלתי הי במעני | אלתוליה ען אלשי קאל אלך
אשובה אל מקומי 9) אמא קולה ויחר אף י״י בם וילך 10) ففיה
אלמעניאן גמיעא אעני מעני רפע אלענאיה אלמכני עגה באלתוליה ומעני
אנתשאר אלאמר ופשאיה וטהורה אעני אלחרון אף הו אלדי הלך ואמתל
אליהמא ולדלך צארת מצורעת כשלג וכדלך אסתעיר לשון הליכה
25 ללסיר באלסירה אלפאצלה דון תחרך גסם אצלא קאל והלכת בדרכיו 11)
אחרי י״י אלהיכם תלכו 12) לכו ונלכה באור י״י 13):

1) הושע ה, טו. 2) דברים לא, יז. 3) בראשית לב, ב.
4) שם ח, ה. 5) שמות טו, כג. 6) ירמיה מו, כב. 7) בראשית ג, ח.
8) דברים לא, יח. 9) הושע ה, טו. 10) במדבר יב, ט. 11) דברים כח, ט.
12) שם יג, ה. 13) ישעיה ב, ה.

פצל כה

שכן מעלום אן מעני הדא אלפעל אלסכן והוא שוכן באלוני
ממרא 1) ויהי בשכן ישראל 2) והדא הו אלמעלום
אלמשהור ומעני אלסכן הו דואם אלמקים פי מכאן מא פי דלך אלמכאן 5
פאגה בטול אקאמה אלחיואן פי מכאן עאמא כאן או כאצא יקאל פיה אגה
סכן פי דלך אלמוצע ואן כאן הו מתחרכא פיה בלא שך ואסתעיר דלך
למא לים בחיואן כל לכל אמר תבת ולזם שיא אכר פיקאל פיה איצא
לשון שכינה ולו לם יכן אלשי אלדי לזמה דלך אלאמר מכאנא ולא
כאן אלאמר איצא חיואנא קאל תשכן עליו ענגה 3) ולא שך אן 10
אלענגה ליסת חיואנא ולא אליום גסמא אצלא כל הו גז זמאן וכחסב
הדה אלאסתעארה אסתעיר ללה תעאלי אעני לדואם סכינתה או ענאיתה
פי | אי מוצע דאמת פיה או לכל אמר דאמת בה אלענאיה פקול וישכן כט, א
כבוד י״י 4) ושכנתי בתוך בני ישראל 5) ורצון שכני סנה 6)
וכל מא גא מן הדא אלפעל מנסובא ללה הו במעני דואם סכינתה אעני 15
נורה אלמכלוק פי מוצע או דואם אלענאיה באמר מא כל מוצע בהסבה:

פצל כו

קד עלמת קולתהם אלגאמעה לאנואע אלתאוילאת כלהא אלמתעלקה
בהדא אלפן והו קולהם דברה תורה כלשון בני אדם 7) 20
מעני דלך אן כל מא יסכן אלגאס אגמע פהמה ותצורה באול פכרה הו
אלדי אגב ללה תעאלי פלדלך אצף באוצאף תדל עלי אלגסמאניה לידל
עליה אגה תעאלי מוגוד אד לא ידרך אלגמהור באול והלה וגודא אלא
לגסם כאצה ומא לים בגסם או מוגור פי גסם פלים הו מוגודא ענדהם
וכדלך כל מא הו כמאל ענדנא נסב לה תעאלי לידל עליה אגה כאמל 25
באגהא אלכמאלאת כלהא ולא ישובה נקץ אצלא פכל מא ידרך אלגמהור
באגה נקץ או עדם פלא יוצף בה ולדלך לא יוצף באכל ולא בשרב ולא

1) בראשית יד, יג. 2) שם לה, כב. 3) איוב ג, ה.
4) שמות כד, טז. 5) שם כט, מה. 6) דברים לג, טז. 7) יבמות עא, א
בבא מציעא לא, ב.

בנום ולא במרץ ולא בטלם ולא במא ישכה דלך וכל מא יטן אלגמהור
אנה כמאל אצף בה ואן כאן דלך אנמא הו כמאל באלאצאפה אלינא אמא
אליה תעאלי פתלך אלתי נטנהא כלהא כמאלאת הי גאיה אלנקץ לכן |
כט, ב לו תכילוא עדם דלך אלכמאל אלאנסאני מנה תעאלי לכאן דלך ענדהם
5 נקצא פי חקה. ואנת תעלם אן אלחרכה חי מן כמאל אלחיואן וצרוריה
לה פי כמאלה פכמא הו מפתקר ללאכל ואלשרב לתעויץ מא תחלל כדלך
הו מפתקר ללחרכה ליקצד אלמואלף לה ויהרב מן אלמכאלף ולא פרק
בין אן יוצף תעאלי באלאכל ואלשרב או יוצף בחרכה לכן בחסב לשון
בני אדם אעני אלכיאל אלגמהורי כאן אלאכל ואלשרב ענדהם נקצא פי
10 חק אלה ואלחרכה ליסת בנקץ פי חקה ואן כאנת אלחרכה אנמא אלגא
אליהא אלאפתקאר וקד תברהן אן כל מתחרך פהו עטם מנקסם בלא שך
וסתברהן כונה תעאלי לים בדי עטם פלא תוגד לה חרכה ולא יוצף איצא
בסכון אד לא יוצף בסכון אלא מן שאנה אן יתחרך פכל הדה אלאסמא
אלדאלה עלי אנואע אלחרכאת אלחיואניה כלהא ויצף בהא תעאלי עלי
15 אלגהה אלתי קלנא כמא יוצף באלחיאה אד אלחרכה ערץ לאזם ללחיואן
ולא ריב אן מע ארתפאע אלגסמאניה ידתפע גמיע דלך אעני ירד ועלה
והלך ונצב ועמד וסבב וישב ושכן ויצא ובא ועבר
וכל מא שאבה דלך והדא אלאמר אלתטויל פיה פצל אלא מן אגל מא
אלפתה אלהאן אלגמהור פלדלך ינבגי תבייינה לדין אכדוא אנפסהם
20 כאלכמאל אלאנסאני ואזאלה הדה אלאוהאם אלסאבקה מן מן אלטפוליה
אליהם מנהם ביסיר בסט כמא פעלנא: |

פצל כז

ל, א

אנקלום הגר כאמל גדא פי אלגה אלעבראניה ואלסריאניה וקד
25 געל וכדה רפע אלתגסים פכל צפה יצפהא אלכתאב תודי
אלי גסמאניה יתאולהא בחסב מענאהא וכל מא יגדה מן הדה אלאסמא
אלתי תדל עלי נוע מן אנואע אלחרכה יגעל מעני אלחרכה תגלייא וטהור
גור מכלוק אעני שכינה או אעתנאא פהו תרגם ירד י״י 1) יתגלי
י״י וירד י״י 2) ואתגלי י״י ולם יקל ונחת י״י ארדה נא

1) שמות יט, יא. 2) שם שם, כ.

ואראה 1) אתגלי כען ואחזי והדא מטרד פי שרחה לכנה תרגם
אנכי ארד עמך מצרימה 2) אנא אחות עמך למצרים והדה
קצה עגיבה גדא תדל עלי כמאל הדא אלסלד וחסן תאוילה ופהמה
אלאמור עלי מא הי עליה ופתח לנא איצא בהדה אלתרגמה מעני כבירא
מן מעאני אלנבוה ודלך אן אול הדה אלקצה קאל 3) ויאמר אלהים 5
לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב וכו׳ ויאמר
אנכי האל וכו׳ אנכי ארד עמך מצרימה פלמא צמן אול אלקול
אנה כאן במראות הלילה פלם יסתשנע אנקלום אן יחכי אלקול
אלדי קיל במראות הלילה בנצה והו אלצחיח לאן הדא אצף מא קיל
לא וצף קצה גרת מתל וירד י״י על הר סיני 4) אלדי הו וצף מא 10
חדת פי אלאמור אלוגוריה ולדלך כני ענה באלתגלי ונפי ענה מא ירל
עלי וגוד חרכה ואלאמור אלכיאליה אעני חכאיה מא קיל לה אבקאה
בחסבה והדא עגיב: ומן הנא תתנבה אן | פרקא כבירא בין מא יקאל פיה ל, ב
בחלום או במראות הלילה ובין מא יקאל פיה במחזה ובמראה
ובין מא יקאל פיה מטלקא ויהי דבר י״י אלי לאמר או ויאמר 15
י״י אלי. ומכן איצא ענדי אן יכון אנקלום תאול אלהים אלמקול
הנא מלאכא ולדלך לם יכרה אן יקול פיה אנא אחות עמך למצרים
ולא תסתשנע כונה יעתקד אלהים הנא מלאכא והו יקול לה אנכי
האל אלהי אביך לאן הדא אלקול יכון בחדא אלנץ עלי ידי מלאך
איצא אלא תראה יקול ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב 20
ואומר הנני 5) ופי אכר וצף כטאבה לה אנכי האל בית אל אשר
משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר 6) ולא שך אן יעקב
נדר ללה לא ללמלאך לכן הדא מטרד פי אקאויל אלאנביא אעני חכאיה
אלאמור אלתי יקולהא להם אלמלאך ען אללה כלפט כטאב אללה להם
והי כלהא בחדף אלמצאף כאנה יקול אנכי שלוח אלהי אביך אנכי 25
שלוח האל הנגלה עליך בכית אל ונחו הדא וסיאתי פי אלנבוה
ומראתבהא ופי אלמלאוכה כלאם כתיר בחסב גרץ הדה אלמקאלה:

1) בראשית יח, כא. 2) שם מו, ד. 3) שם שם, ב וג.
4) שמות יט, כ. 5) בראשית לא, יא. 6) שם שם, יג.

פצל כח

רגל אסם משתרך הו אסם אלרגל רגל תחת רגל 1) ויקע איצא
פי מעני אלתבע צא אתה וכל העם אשר ברגליך 2)
מענאה אלתאבעון לך ויקע איצא במעני אלסכביה ויבדך ויי אותך
לרגלו 3) בסבבי אי מן אגלי אן אלאמר אלדי | הו מן אגל שי מא פלך
אלשי סבב ללאמר והלא כתיר אלאסתעמאל לרגל המלאכה אשר
לפני ולרגל הילדים 4) פקולה ועמדו רגליו ביום ההוא על הר
הזיתים 5) ויריד בה תבאת אסכאבה אעני אלעגאיב אלתי תטהר חיניל
פי דלך אלמוצע אלתי הו תעאלי סבבהא אעני פאעלהא ואלי הלא
אלתאויל דהב יונתן בן עזיאל ע״אם קאל ויתגלי בגבורתיה
ביומא ההוא על טור זיתיא וכלא יתרגם כל גארחה בטש ותנקל
גבורתיה לאנהא כלהא אלמראד בהא אלאפעאל אלצאדרה ען אראדתה.
אמא קולה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר 6) פתאויל אנקלום
פיה מא קד עלמת אנה נעל צמיר רגליו עאידא אלי אלכפא פקאל
ותחות כורסי יקריה ואפהם תם תעגב מן בעד אנקלום ען
אלתגסים וכל מא יודי אליה ולו באבעד טריק לאנה לם יקל ותחות
כורסיה לאנה אן נסב אלכפא לה עלי אלמעני אלמפהום אולא לזם
כונה מסתוא עלי גסם ולזם אלתגסים פנסב אלכסא ליקריה אעני
ללשכינה אלתי הי נור מכלוק וכדלך קאל פי תרגום כי יד על כס
יה 7) קאל מן קדם אלהא דשכנתיה על כורסי יקרא וחכלא
תגד עלי לסאן גמיע אלאמה כסא הכבוד וקד כרגנא ען גרץ אלפצל
לשי סיתכין פי פצול אכרי וארגע אלי גרץ אלפצל אמא תאויל אנקלום
פקד עלמתה לכנה גאיה אלאסר אנה נפי אלתגסים ולם יבין לנא אי שי
אדרכוא ולא הלא אלמתל אי שי יראד בה וכדלך פי כל מוצע לא יתערץ
להלא אלמעני | בל לנפי אלתגסים פקט לאן נפי אלתגסים אסר ברהאני
צרורי פי אלאעתקאד פיקטע בה ויקול בחסבה אמא תכיין מעני אלמתל
פהו אמר מטנון קד יכון דלך הו אלקצד או שי אכר והי איצא אמור

1) שמות כא, כד. 2) שם יא, ח. 3) בראשית ל, ל.
4) שם לג, יד. 5) זכריה יד, ד. 6) שמות כד, י. 7) שם יז, מז.

כפיה גדא ולים מן קואעד אלאעתקאד פהמהא ולא אדראכהא סהלא
ללגמהור פלדלך לא יגם בהלא אלמעני אמא נחן בחסב גרץ אלמקאלה
פלא בד לי אן אתאול שיא ואקול אן קולה תחת רגליו יריד בה מן
סבבה ומן אגלה כמא בינא ואלדי אדרכוה הו חקיקה אלמאדה אלאולי
אלתי הי מן קבלה תעאלי והו סבב וגודהא ותאמל קולה כמעשה לבנת
הספיר ולו כאן אלקצד אללון לקאל כלבנת הספיר זאד מעשה לאן
אלמאדה כמא עלמת קאבלה אבדא מנפעלה כאעתבאר דאתהא ולא פעל
להא אלא באלערץ כמא אן אלצורה פאעלה אבדא בדאתהא מנפעלה
באלערץ כמא תבין פי אלכתב אלטביעיה ולדלך קאל ענהא כמעשה
ואמא לבנת הספיר פהי עבארה ען אלשפאף לא ען אללון אלאביץ
לאן ביאץ אלבלור לים בלון אביץ בל שפאף פקט ואלשפאף לים הו לונא
כמא ברהן פי אלכתב אלטביעיה לאנה לו כאן לונא למא אודי אלאלואן
כלהא מן כלפה וקבלהא פלמא כאן אלגסם אלמשף עארם אלאלואן כלהא
לדלך יקבל אלאלואן כלהא באלתעאקב והלא שכה אלמאדה אלאולי אלתי
הי באעתבאר חקיקתהא עארמה אלצור כלהא ולדלך הי קאבלה ללצור
כלהא באלתעאקב פכאן | אדראכהם אדא אלמאדה אלאולי ונסבתהא ללה לב, א
לכונהא אול מכלוקאתה אלמוגבה אלכון ואלפסאד והו מבדעהא וסיאתי
פי הלא אלמעני איצא כלאם 1). ואעלם אנך מחתאג אלי מתל הלא
אלתאויל ולו עלי תאויל אנקלום אלדי קאל ותחות כורסי יקריה
אעני אן אלמאדה אלאולי הי איצא באלחקיקה תחת אלסמא אלמסמי
כסא כמא תקדם ומא נבהני עלי הלא אלתאויל אלגריב ואיגאד הלא
אלמעני אלא קולה וגדתהא לד׳ אליעזר בן הורקנוס סתסמעהא פי
בעץ פצול הדה אלמקאלה 2) ואלקצד כלה מן כל עאקל נפי אלתגסים
ען אללה תעאלי ואגעאל תלך אלאדראכאת כלהא עקליה לא חסיה
פאפהם הלא ואעתבדה:

פצל כט

עצב אסם משתרך הו אסם אלוגע ואלאלם בעצב תלדי בנים 3)
והו אסם אלגצב ולא עצבו אביו מימיו 4) לם יגצבה כי

1) חלק ב פ׳ כו. 2) שם שם. 3) בראשית ג, טז. 4) מלכים א א, ו.

נעצב אל דור 1) גצב מן אגלה והו אסם אלכלאף ואלעציאן מרו
ועצבו את רוח קדשו 2) יעציבוהו בישרטון 3) אם דרך עצב
בי 4) כל היום דברי יעצבו 5) ובחסב אלמעני אלתאני או אלתאלת
קיל ויתעצב אל לבו 6). אמא בחסב אלמעני אלתאני פתאוילה אן
אללה גצב עליהם לסו פעלהם פאמא קולה אל לבו וכולך קולה פי קצה
נח ויאמר י״י אל לבו 7) פאסמע מענאה וולך אן אלמעני אלדי יקאל
לב, ב ענה פי | אלאנסאן אנה אמר בלבו או אמר אל לבו הו אלמעני אלדי
לא ילפט בה אלאנסאן ולא יקולה לגירה וכולך כל מעני אראה אללה
ולם יקלה לנבי פי דלך אלוקת אלדי נפר פיה דלך אלפעל בחסב אלאראה
10 יקאל ענה ויאמר י״י אל לבו תשביהא בולך אלמעני אלאנסאני עלי
אטראד דברה תורה כלשון בני אדם והדא בין טאהר פלכון עציאן
דור המבול לם יתבין פי אלתורה ארסאל רסול להם פי דלך אלוקת ולא
נהיהם ולא תוארהם באלהלאך קיל ענחם אן אללה גצב עליהם בלבו
וכולך אראדתה באן לא יכון מבול לם יקל חינוד לנבי מל ואכבריהם
15 בבדא פלדלך קיל אל לבו. ואמא תאויל ויתעצב אל לבו בחסב
אלמעני אלתאלת פיכון שרחה וכאלף אלאנסאן אראדה אללה פיה לאן
לב איצא תתסמי אלאראה כמא סנבין פי אשתראך אסם לב 8) :

פצל ל

20 **אבל** · הדה אלכלמה וצעהא אלאול פי אללגה לתנאול אלחיואן מא
יתנאולה מן אלגדא והדא מא לא יתאגל לה מתאל תם אן
אללגה לחטת פי אלאכל מעניין אלמעני אלואחד הו תלאף אלשי
אלמאכול ודהאבה אעני פסוד צורתה אולא ואלמעני אלאכר נמי אלחיואן
במא יתנאולה מן אלגדא ודואם בקאיה בה ואסתמראר וגודה וצלאחיה
לג, א קוי אלבדן כלהא בה פבחסב אלמעני | אלואחר אסתעיר לשון אכילה
לכל תלאף וכל אבאדה ובאלגמלה לכל כלע צורה ואכלה אתכם ארץ
אויביכם 9) אדץ אוכלת יושביה 10) חרב תאכל 11) תאכל

1) שמואל א כ, לד. 2) ישעיה סג, י. 3) תהלים עח, מ.
4) שם קלט, כד. 5) שם נו, ו. 6) בראשית ו, ו. 7) שם ח, כא.
8) להלן מ׳ לט. 9) ויקרא כו, לח. 10) במדבר יג, לב. 11) ישעיה א, כ.

חרב 1) ותבער בם אש י״י ותאכל בקצה המחנה 2) אש אוכלה
הוא 3) יעני יביד עצאתה אבאדה אלנאר למא תתסלט עליה והדא כתיר.
ובחסב אלמעני אלאכיר אסתעיר לשון אכילה ללעלם ואלתעלם ובאלגמלה
ללאדראכאת אלעקליה אלתי ידום בהא בקא אלצורה אלאנסאניה עלי
אכמל אלהאלאת כדואם אלגסם באלגדא עלי אחסן חאלאתה לכו שברו 5
ואכלו 4) שמעו שמוע אלי ואכלו טוב 5) אכול דבש הרבות
לא טוב 6) אכל בני דבש כי טוב ונופת מתוק על חכך כן
דעה חכמה לנפשך 7) והדא אלאסתעמאל איצא כתיר פי כלאם
אלחכמים אעני אלכנאיה ען אלעלם באלאכל תא אכלו בשרא
שמינא בי רבא 8) וקאלוא כל אכילה ושתיה האמורה בספר 10
זה אינה אלא חכמה 9) ופי בעץ אלנסך תורה וכולך כתר תסמיתהם
אלעלם מאא הוי כל צמא לכו למים 10) וממא כתר הדא אלאסתעמאל
פי אללגה ופשא חתי צאר כאנה אלוצע אלאול אסתעמל איצא לפט אלגוע
ואלעטש פי עדם אלעלם ואלאדראך והשלחתי רעב בארץ לא רעב
ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי י״י 11) צמאה 15
נפשי לאלהים לאל חי 12) והדא כתיר ותרגם יונתן בן עזיאל
עליה אלסלאם ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה 13) קאל
לג, ב ותקבלון אולפן חדת בחדוא מבחירי צדיקיא פתאמל | תאוילה
מים אנה עלם ינאל פי תלך אלאיאם ונעל מעיני מתל מעיני העדה 14)
אעני אלאעיאן והם אלעלמא פקאל מבחירי צדיקיא אד אלצדק הו 20
אלישועה אלחקיקיה פארי כיף תאול כל כלמה פי הדא אלפסוק
למעני אלעלם ואלתעלם פאפהם הדא:

פצל לא

אעלם אן ללעקל אלאנסאני מדארך פי קותה וטביעתה אן ידרכהא ופי 25
אלוגור מוגודאת ואמור לים פי טביעתה אן ידרכהא בוגה ולא

1) שמואל ב ב, כו. 2) במדבר יא, א. 3) דברים ד, כד.
4) ישעיה נח, א. 5) שם שם, ב. 6) משלי כח, כו. 7) שם כד, יג יד.
8) בבא בתרא כב, א. 9) קהלת רבה לפרק ג, יג. 10) ישעיה נח, א.
11) עמוס ח, יא. 12) תהלים מב, ג. 13) ישעיה יב, ג. 14) במדבר טו, כד.

כסכב כל אכואב אדראכהא מסדודה מן דונה ופי אלוגוד אמור ידרך
מנהא חאלה ויגהל חאלאת ולים בכונה מדרכה ולזם אן ידרך כל שי כמא
אן ללחואס אדראכאת ולים להא אן תדרכהא עלי אי בעד אתפק וכדלך
מאיר אלקוי אלבדניה לאנה ואן כאן אלאנסאן מתלא קוה עלי שיל
5 קנטארין פלים הו קוה עלי שיל עשרה ותפאצל אשכאץ אלנוע פי הדה
אלאדראכאת אלחסיה ומאיר אלקוי אלבדניה בין ואצח לגמיע אלנאס
לכנה לה חד ולים אלאמר מאה אלי אי בעד אתפק ואי קדר אתפק
כדלך אלחכם בעינה פי אלאדראכאת אלעקליה אלאנסאניה יתפאצל אשכאץ
אלנוע פיהא תפאצלא עטימא והדא ארצא בין ואצח גדא לאהל אלעלם
לה, א חתי אן מעני מא יסתנבטה שכץ מן נטרה כנפסה ושכץ אכר | לא יקדר
אן יפהם דלך אלמעני אכדא ולו פהם לה בכל עבארה ובכל מתל ופי
אטול מדה לא ינפר דהנה פיה בוגה כל ינכו דהנה ען פהמה והדא
אלתפאצל ארצא לים הו ללא נהאיה כל ללעקל אלאנסאני חד בלא שך
יקף ענדה פתם אשיא יתכין ללאנסאן אסתנאע אדראכהא ולא יגד נפסה
15 מתשוקה אלי עלמהא לשעורה באסתנאע דלך ואן לא באב ידכל מנה
ללוצול אלי הדא כגהלנא בעדד כואכב אלסמא והל הי זוג או פרד
וכגהלנא בעדד אנואע אלחיואן ואלמעאדן ואלנבאת ומא אשבה דלך ותם
אשיא יגד אלאנסאן שוקה אלי אדראכהא עטימא ותסלט אלעקל עלי טלב
חקיקתהא ואלבחת ענהא מוגוד פי כל פרקה נטארה מן אלנאס ופי כל
20 זמאן ופי תלך אלאשיא תכתר אלארא ויקע אלאכתלאף בין אלנאטרין
ותחדת אלשבה מן אגל תעלק אלעקל באדראך תלך אלאשיא אעני אלשוק
אליהא וכון כל אחד יטן אנה קד וגד טריקא יעלם בה חקיקה אלאמר
ולים פי קוה אלעקל אלאנסאני אן יאתי עלי דלך בברהאן לאן כל שי
עלמת חקיקתה כברהאן לא אכתלאף פיה ולא מגאלבה ולא מסאנעה אלא
25 מן גאהל יעאנד אלענאד אלדי יסמי אלענאד אלברהאני כמא תגד אקואמא
עאנדוא פי כריה אלארץ וכון אלפלך מסתדירא ונחו דלך פהאולא לא
מדכל לחם פי הדא אלגרץ והדה אלאמור אלתי וקעת פיהא הדה אלחירה
לה, ב כתירה גדא פי אלאמור אלאלאהיה וקלילה פי | אלאמור אלטביעיה
ומקדומה פי אלאמור אלתעלימיה. קאל אלאסכנדר אלאפרודיסי אן אסכאב
30 אלאכתלאף פי אלאמור תלתה אחדהא חב אלריאסה ואלגלבה אלצאדאן

ללאנסאן ען אדראך אלחק עלי מא הו עליה ואלתאני לטאפה אלאמר
אלמרך פי נפסה וגמוצה וצעובה אדראכה ואלתאלת גהל אלמדרך וקצורה
ען אדראך מא יסכן אדראכה הכדא דכר אלאסכנדר ופי אזמנתנא סבב
ראכע לם ידכדה לאנה לם יכן ענדהם והו אלאלף ואלתדכיה לאן ללאנסאן
5 בטביעתה מחבה מא אלפה ואלמיל נחוה חתי אנך תרי אהל אלבאדיה
עלי מא הם עליה מן אלשעת ועדם אללדאת וצ'יקה אלאקואת יכרהון
אלמרן ולא יסתלדון בלדאתהא ויותרון אלחאלאת אלסיה אלמעתאדה עלי
אלחאלאת אלצאלחה אלגיר מעתאדה פלא תסתריח אנפסהם לסכן אלקצור
ולא ללבאס אלחריר ולא ללתנעם באלחמאם ואלאדהאן ואלאטיאב כדלך
10 יחדת ללאנסאן פי אלארא אלתי אלפהא ודבי עליהא מן אלמחבה ואלחמאיה
להא ואלאסתיחאש ממא סואהא ובחסב הדא אלסבב ארצא יעמי אלאנסאן
ען אדראך אלחקאיק ויטיל נחו מעתאראתה כמא אעתרי אלגמהור פי
אלתגסים ופי אמור כתירה אלאחיה כמא נבין כל דלך מן אגל אלאלף
ואלתרביה עלי נצוץ אסתקר תעטימהא ואלתצדיק בהא תדל טואהרהא
15 עלי אלתגסים ועלי כראלאת לא צחה להא כל קילת עלי גהה אלמתל
לה, א ואללגז וכאן דלך לאסבאב | סאדכרהא ולא תטן אן הדא אלדי קלנאה
מן קצור אלעקל אלאנסאני וכונה לה חד יקף ענדה הו קול קיל בחסב
אלשריעה בל הו אמר קד קאלתה אלפלאספה ואדרכתה חק אדראכה מן
גיר מראעאה מדהב ולא ראי והו אמר צחיח לא ישך פיה אלא מן גהל
20 מא קד תכרהן מן אלאמור והדא אלפצל אנמא קרמנאה תוטיה למא
יאתי בעדה:

פצל לב

אעלם יא איהא אלנאטר פי מקאלתי אנה יעתרי פי אלאדראכאת
25 אלעקליה מן חית להא תעלק באלמאדה שי שבית כמא יעתרי
ללאדראכאת אלחסיה ודלך אנך ארא נטרת בעינך אדרכת מא פי קוה
בצרך אן תדרכה פאן אסתכרהת עינך והדקת באלנטר ותכלפת אן תנטר
עלי בעד עטים אטול ממא פי קותך אן תנטר בבעדה או תאמלת כטה
דקיקא גדא או נקשא דקיקא לים פי קותך אדראכה פאסתכרהת נטרך
30 עלי תחקיקה פלים יצעף בצרך ען דלך אלדי לא תקדר עליה פקט בל

ויצעק ארצא ען מא פי קותך אן תדרכה ויכל נטרך ולא תכצר מא כנת
קאדרא עלי אדראכה קבל אלתחריק ואלתכלף וכדלך יגד כל נאטר פי
עלם מא האלה פי חאל אלתפכר פאנה אן אנעם פי אלתפכר ותכלף כל
לה, ב לאטרה יתבלד ולא יפהם חיניד ולו מא שאנה אן יפהמה | לאן חאל אלקוי
5 אלבדניה כלהא פי הדא אלמעני האלה ואחדה ושבה הדא יגרי לך פי
אלאדראכאת אלעקליה ודלך אנך אן וקפת ענד אלשבהה ולא תכדע נפסך
באן תעתקד אלברהאן פי מא לם יתברהן ולא תבארר ותדפע ותקטע
באלתכדיב לכל מא לם יתברהן נקיצה ולא תרום אדראך מא לא תקדר
עלי אדראכה פתכון קד חצלת עלי אלכמאל אלאנסאני ותכון פי דרגה
10 ר׳ עקיבא ע״אם אלדי נכנס בשלום ויצא בשלום 1) ענד נטרה
פי הדה אלאמור אלאלאהיה ואן רמת אדראכא פוק אדראכך או באדרת
לתכדיב אלאמור אלתי לם יתברהן נקיצהא או הי ממכנה ולו באעד
אמכאן לחקת באלישע אחד ומא חו אן לא תכון כאמלא פקט בל
תציר אנקץ כל נאקץ ויחדת לך חיניד תגליב אלכיאלאת ואלמיל נחו
15 אלנקאיץ ואלרדאיל ואלשרור לאשתגאל אלעקל ואנטפא נורה כמא יחדת
פי אלכצד מן אלכיאלאת אלכאדבה אנואע ענד צעף אלרוח אלכאצר פי
אלמרצא ופי אלדין ילחון באלנטר ללאמור אלנדיה או ללאמור אלרקיקה
ופי הדא אלמעני קיל דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאתו 2)
והכדא גלבוה אלחכמים ז״ל מתלא עלי אלישע אחר. ומא אעגב
20 הדא אלמתל לאנה שבה אלעלם באלאכל כמא קלנא 3) ודכר אלד אלאטעמה
וחו אלעסל ואלעסל בטביעתה אדא אכתר מנה הדע אלמעדה וקדא פכאנה
יקול אן טביעה הדא אלאדראך מע גלאלתה ועטמתה ומא פיה מן אלכמאל |
לז, א אן לם יוקף פיה ענד חדה ויסאר פיה בתחפט אנעכם לנקץ מתל אכל
אלעסל אלדי אן אכל בקדר פקד אגתדא ואסתלד ואן זאד דהב אלנטיע
25 לם יקל פן תשבענו וקצת בו אלא קאל והקאתו ואלי הדא אלמעני
איצא אשאר בקולת אכול דבש הרבות לא טוב וכו׳ ואליה אשאר
בקולה ואל תתחכם יותר למה תשומם 4) ואלי הדא אשאר בקולה
שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים וכו׳ 5) ואלי הדא

1) חגיגה יד, ב. 2) משלי כה, טז. 3) לעיל מ׳ ל.
4) קהלת ז, טז. 5) שם ד, יז.

אשאר דוד בקולה לא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני 1) ואלי
הדא אלמעני קצדוא בקולהם במופלא ממך אל תדרוש ובמכסה
ממך אל תחקור במה שהרשית דרוש ואין לך עסק בנפלאות 2)
יריד אנך לא תגיל עקלך אלא פי מא ימכן אלאנסאן אדראכה אמא
5 אלאמר אלדי לים פי טביעה אלאנסאן אדראכה פאלאשתגאל בה מוד
גדא כמא בינא. ואלי הדא קצדוא בקולהם כל המסתכל בארבעה
דברים וכו׳ 3) ותמטוא דלך אלקול בקולהם כל שלא חס על כבוד
קונו אשארה אלי מא בינאה מן כון אלאנסאן לא יתחנם ללנטר באלכיאלאת
אלפאסדה ואדא חדתת לה אלשבה או לם יתברהן לה אלאמר אלמטלוב
10 לא ירפצה ויטרחה ויבאדד לתכדיבה בל יתתבת ויחום על כבוד קונו
ויכף ויקף והדא אמר קד באן ולים אלמראד בהדה אלנצוץ אלתי קאלוהא
אלאנביא ואלחכמים ז״ל סד באב אלנטר באלגמלה ותעטיל אלעקל ען
אדראך מא ימכן אדראכה כמא יתן אלגאהלון ואלמתואנון אלדין | יעגבהם לז, ב
אן יגעלוא נקצהם ובלההם כמאלא וחכמה וכמאל גירהם ועלמה נקצא
15 וכרוגא ען אלשרע שמים חשך לאור ואור לחשך 4) בל אלגרץ כלה
אלאכבאר באן לעקול אלבשר חד תקף ענדה ולא תנתקד אלפאטא קילת
פי אלעקל פי הדא אלפצל וגירה אד אלגרץ אלארשאד אלי אלמעני
אלמקצוד לא תחקיק מאהיה אלעקל ולתחריר דלך פצול אכדי 5) :

פצל לג

20 **אעלם** אן אלאכתדא בהדא אלעלם מצד גדא אעני אלעלם אלאלאהי
וכדלך תביין מעאני אלאמתאל אלנבויה ואלתנביה עלי אלאסתעאראת
אלמסתעמלה פי אלכמאכה אלתי כתב אלנבוה ממלוה מנהא בל ינבגי אן
ירכי אלאצגאר ויקד אלמקצרון עלי קדר אדראכהם פמן ראי כאמל אלדהן
מהיא להדה אלדרגה אלעאליה דרגה אלנטר אלברהאני ואלאסתדלאלאת
25 אלעקליה אלחקיקיה אנהץ אולא אולא אלי אן יצל כמאלה אמא מן
מנבה ינבהה או מן נפסה אמא מתי אכתדא בהדא אלעלם אלאלאהי
פלים יחדת תשויש פקט פי אלאעתקאדאת בל תעטיל מחץ ומא מתאל

1) תהלים קלא, א. 2) חגיגה יג, א. 3) שם יא, ב.
4) ישעיה ה, כ. 5) להלן פ׳ סח ועב.

ולך ענדי אלא מתל מן יגדי אלצבי אלרצוץ בכבז אלחנטה ואללחם
ושרב אלכמר פאנה יקתלה כלא שך לים לאן הדה אגריה סו וגיר טביעה
לז, א ללאנסאן כל לצעף אלמתנאול להא ען הצמהא חתי יהצל | אלאסתנפאע
בהא כולך הדה אלארא אלצחיחה מא אכפית ואלגזת ותחיל כל עאלם
5 פי חעלימהא בגיר תצריח בכל וגה מן אלתחיל מן אגל כונהא פיהא
כאטנה סו או מן אגל כונהא האלה לקואער אלשריעה כמא יטן אלגהאל
אלדין זעמוא אנהם וצלוא דרגה אלנטר כל אכפית לקצור אלעקול פי
אלאכתדא ען קבולהא ולוח בהא ליעלמהא אלכאמל ולדלך תתסמי סודות
וסתרי תורה כמא נכין והדא הו אלסבב פי כון אלתורה רברה
10 כלשון בני אדם עלי מא בינא 1) ולך לכונהא מערצה ליכתדי בהא
ויתעלמהא אלצביאן ואלנסואן וכאפה אלנאס ולים פי קרתהם פהם
אלאמור עלי חקיקתהא פלדלך אקתצר בהם עלי אלתקליד פי כל ראי
צחיח יותר תצריקה ופי כל תצור עלי מא יסדר אלדהן נחו וגודה לא
עלי חקיקה מאהיתה פאדא כמל אלשכין ונמסרו לו סתדי תורה 2)
15 אמא מן גירה או מן נפסה ארא נבהה בעצהא עלי בעץ וצל דרגה יצדק
בהלך אלארא אלצחיחה בטרק אלתצדיק אלחקיקיה אמא באלברהאן פי
מא ימכן פיה ברהאן או באלחגג אלקויה פי מא ימכן פיה ולך וכולך
יתצור הלך אלאמור אלתי כאנת לה כיאלאת ומתאלאת בחקאיקהא ויפהם
מאהיתהא וקד תכרר לך מראת פי אקאוילנא קולהם ולא במרכבה
20 ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו וחינור מוסרין לו
ראשי פרקים 3) ולדלך לא ינבגי אן יפאתח אחד פי הדא אלבאב אלא
לז, ב בקדר אחתמאלה וכהרין אלשרטין אחדהמא | כונה חכם אעני אנה חצלת
לה אלעלום אלתי תתכר מנהא מקדמאת אלנטר ואלתאני אן יכון פחמא
פטנא דכי אלטבאיע ישער באלמעני באיסר תלויח והו מעני קולהם
25 מבין מדעתו וסאכין לך אלסבב פי מנע תעלים אלנמהור בטרק אלנטר
אלחקיקיה ואכדהם בתצור מאהיאת אלאמור עלי מא הי עליה וכון ולך
אמרא לאזמא צרוריא אלא יכון אלא הכדא פי פצל בעד הדא פאקול:

1) לעיל פ׳ כו. 2) השוה חגיגה יג, א. 3) לעיל ע׳ 3.

פצל לד

אלאסבאב אלמאנעה לאפתתאח אלתעלים באלאלאהיאת ואלתנביה
עלי מא ינבגי אלתנביה עליה ותעריץ ולך ללגמהור כמסה
אסבאב. אלסבב אלאול צעובה אלאמר פי נפסה ולטפה וגמוצה קאל 5
רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו 1) וקיל והחכמה
מאין תמצא 2) ולא ינבגי אן יכתלי פי אלתעלים באלאצעב ואלאגמץ
פהמא ומן אלאסתאל אלמשהורה פי מלתנא תשביה אלעלם באלמא
וכינוא ע״אס פי הדא אלמתל מעאני מן גמלתהא אן אלדי ידרי יעום
יכרג נואהר מן קער אלבחר ומן גהל אלעום גרק פלדלך לא יעתרץ ללעום 10
אלא מן ארתאץ פי תעלמה. ואלסבב אלתאני קצור אדהאן אלנאס כלהם
פי אבתדאיהם ולך אן אלאנסאן לם יעט כמאלה אלאכיר אולא בל
אלכמאל פיה באלקוה והו פי אבתדאיה | עאדם ולך אלפעל ועיר פרא לח, א
אדם יולד 3) ומא כל שכץ לה אמר מא באלקוה ולזם צרורה אן יכרג
ולך אלי אלפעל כל קד יבקי עלי נקצה אמא למואנע או לקלה ארתיאץ 15
כמא יכרג תלך אלקוה אלי אלפעל ובביאן קיל לא רבים יחכמו 4)
וקאלוא ז״ל ראיתי בני עליה והם מועטים 5) לאן אלמואנע ען
אלכמאל כתירה גדא ואלשואגל ענה גזירה ומתי יחצל אלתהיו אלתאם
ואלפרגה ללארתיאץ חתי יכרג מא פי ולך אלשכץ באלקוה אלי אלפעל.
ואלסבב אלתאלת טול אלתוטיאת לאן ללאנסאן בטבעה תשוק לטלב 20
אלגאיאת וכתירא מא ימל או ירפץ אלתוטיאת ואעלם אנה לו חצלת
גאיה מא דון אלתוטיאת אלמתקדמה להא למא כאנת תלך תוטיאת כל
כאנת תכון שואגל ופצולא מחצא וכל אנסאן ולו אבלר אלנאס אדא
נבהתה כמא ינבה נאים ותקול לה אמא תשתאק אלאן למערפה הדה
אלסמאואת כם עדדהא וכיף שכלהא ומא פיהא ומא הי. אלמלאיכה וכיף 25
כלק אלעאלם באסרה ומא גאיתה בחסב תרתיבה בעצה מן בעץ ומא הי
אלנפס וכיף חדותהא פי אלבדן והל נפס אלאנסאן תפארק ואן כאן תפארק
פכיף ובמא דא ואלי מא דא ומא אשבה הדה אלמבאחת פהו יקול לך

1) קהלת ז, כד. 2) איוב כח, יב. 3) שם יא, יב.
4) שם לב, ט. 5) סוכה מה, ב; סנהדרין צז, ב.

נעם בלא שך וישתאק למערפה חדה אלאשיא עלי חקאיקהא שוקא טביעיא
לכנה יריד סכון הדא אלשוק וחצול מערפה גמיע דלך בכלמה ואחדה או
לח, ב כלמתין תקולהא לה אלא אנך לו כלפתה אן יעטל | שנלה גמעה מן
אלזמאן אלי אן יפהם גמיע דלך לסא פעל בל יקנע בכיאלאת כאדבה
5 תסכן נפסה אליהא ויכרה אן יקאל לה אן תם שי יחתאג אלי מקדמאת
כתירה וטול מדה פי אלבחת ואנת תעלם אן הדה אלאמור מרתבטה בעצהא
בבעץ ודלך אן לים פי אלוגוד גיר אללה תעאלי ומצנועאתה כלהא והי
כל מא אשתמל עליה אלוגוד מן דונה ולים תם טריק לאדראכה אלא מן
מצנועאתה והי אלדאלה עלי וגודה ועלי מא ינבגי אן יעתקד פיה אעני
10 מא יוגב לה או יסלב ענה פילזם אדא צרורה אעתבאר אלמוגודאת כלהא
עלי מא הי עליה חתי נתכד מן כל פן ופן מקדמאת חקיקיה יקיניה
תנפענא פי מבאחתנא אלאלאהיה פכם מקדמה תוכד מן טביעה אלאעדאד
ומן כואין אלאשכאל אלהנדסיה נסתדל מנהא עלי אמור ננפיהא ענה
תעאלי וידלנא נפיהא עלי גמלה מעאני אמא אמור אלהיאה אלפלכיה
15 ואלעלם אלטביעי פמא ארי אלאמר פי דלך ישכל עליך אנהא אמור
צרוריה פי אדראך נסבה אלעאלם לתדביר אללה כיף הי עלי אלחקיקה
לא כחסב אלכיאלאת ותם אמור כתירה נטריה ואן לם תתכד מנהא
מקדמאת להדא אלעלם לכנהא תרוץ אלדהן ותחצל לה מלכה אלאסתדלאל
ומערפה אלחק באלאמור אלדאתיה לה ותזיל אלתשויש אלמוגוד פי אכתר
20 אדהאן אלנאטרין מן אלתבאם אלאמור אלערציה באלדאתיה ומא יחדת
לט, א בסבב דלך מן פסאד אלארא מצאפא אלי תצור תלך | אלאמור עלי מא
הי עליה ואן לם תכן אצלא פי אלעלם אלאלאהי ולא תכלו אוצא מן
מנאפע אכדי פי אמור מוצלה לדלך אלעלם פלא בד צרורה למן אראד
אלכמאל אלאנסאני מן אלארתיאץ אולא פי צנאעה אלמנטק תם פי
25 אלריאציאת עלי תרתיב תם פי אלטביעיאת ובעד דלך פי אלאלאהיאת
וקד נגד כתירין תקף אדהאנהם ענד בעץ הדה אלעלום וחתי אן לם תנב
אדהאנהם קד יקטע בהם אלמות והם פי בעץ אלתוטיאת פלו כנא לא
נעטי ראיא עלי גהה אלתקליד בוגה ולא נרשד נחו שי בסתאל אלא
נלזם באלתצור אלכאמל באלחדוד אלדאתיה ובאלתצדיק פי מא יראד
30 אלתצדיק בה באלברהאן ודלך לא יתכן אלא בעד הדה אלתוטיאת אלטויולה

לכאן דלך יכון דאעיא למות אלנאס כאפה והם לא יעלמון חל תם אלאה
ללעאלם או לים תם אלאה נאהיך אן יוגב לה חכם או תנפי ענה נקיצה
ולים כאן יתכלץ קט מן הדא אלהלאך אלא אחד מעיר ושנים
ממשפחה 1) אמא אלאחאד והם השרידים אשר י״י קורא 2) פלא
5 יצח להם אלכמאל אלדי הו אלנאיה אלא בעד אלתוטיאת וקד כון שלמה
אן אלתאגה ללתוטיאת צרוריה ואנה לא יתכן אלוצול אלי אלחכמה
אלחקיקיה אלא בעד אלארתיאץ קאל אם קהה הברזל והוא לא
פנים קלקל וחילים יגבר ויתרון הכשר חכמה 3) וקאל
שמע עצה וקבל מוסר למען תחכם באחריתך 4) והנא צרורה
לט, ב אכרי לתחציל אלתוטיאת | ודלך אן אלאנסאן תחרת לה שכוך כתירה פי
חאל אלטלב בסדעה ויפהם איצא אלאעתראצאת בסרעה אעני נקץ קול
מא לאן דלך שבה אלהדי פי אלבניאן אמא אתבאת אלאקאויל וחל אלשכוך
פלא יצח אלא במקדמאת כתירה תוכד מן תלך אלתוטיאת פיכון אלנאטר
דון תוטיה כמן סעי ברגליה ליצל למוצע מא פוקע פי טריקה פי כיר
15 עמיק לא חילה ענדה ללכרוג מנה אלי אן ימות פלו עדם אלסעי וסכן
פי מוצעה לכאן אחדי בה וקד אטנב שלמה פי משלי פי וצף חאלאת
אלכסאלי ועגזהם כל דלך מתל ללעגז ען טלב אלעלום וקאל פי שוק
אלשאוק לחצול אלנאיאת ולא יסעי פי תחציל אלתוטיאת אלמוצלה לתלך
אלנאיאת בל ישתאק פקט קאל תאות עצל תמיתנו כי מאנו
20 ידיו לעשות כל היום התאוה תאוה וצדיק יתן ולא
יחשך 5) יקול אן אלסבב פי כון שוקה קאתלא לה לאנה לא יסעי
ויעמל למא יסכן דלך אלשוק כל יכתר אלתמני לא גיר ויעלק אמאלה
במא לא אלה ענדה לתחצילה פלו אצרב ען הדא אלתשוק לכאן אסלם
לה ואעתבר אכר אלמתאל כמא אנה כין ען אולה פי קולה וצדיק
25 יתן ולא יחשך ולים צדיק מקאבל עצל אלא בחסב מא בינאה
לאנה יקול אן אלעאדל פי אלנאס אלדי יעטי כל שי חקה יעני זמאנה
כלה ללטלב ולא ימנע מן זמאנה שיא למא סוי דלך כאנה יקול וצדיק
יתן ומיו לחכמה ולא יחשך מהם נטיר קולה אל תתן

1) ירמיהו ג, יד. 2) השוה יואל ג, ה. 3) קהלת י, י.
4) משלי יט, כ. 5) שם כא, כה כו.

מ, א לנשים חילך 1) ואכתר | אלעלמא אעני אלמשאהד באלעלם מבלין
בהדא אלמרץ אעני טלב אלגאיאת ואלכלאם פיהא דון אלנטר פי
תוטיאתהא ומנהם מן ינתהי בה אלגהל או טלב אלריאסה אן ידם תלך
אלתוטיאת אלתי הי מקצה ען אדראכהא או מתואן ען טלבהא וירום
5 אטהארא אנהא מצרה או גיר מפידה ואלחק ענד אלתאמל בין ואצח.
ואלסבב אלראכע אלאסתעדאדאת אלטביעיה ודלך אנה קד תבין בל תברהן
אן אלפצאיל אלכלקיה הי תוטיאת ללפצאיל אלנטקיה ולא יסכן חצול
נטקיאת חקיקיה אעני מעקולאת כאמלה אלא לרגל מרתאץ אלאכלאק
גדא לי הדו וסכון ותם כלק כתירון קד חצל להם מן אול אלפטרה היאה
10 מזאניה לא יסכן מעהא כמאל בונה כמן הו באלטבע חאל אלקלב גדא
קוי פאנה לא ינפך מן אלחרג ולו ראץ נפסה אעטם ריאסה וכמן מזאג
אלאנתיין מנה חאל רטב קויה אלבניה ואועיה אלסני כתירה אלתוליד
ללמני פאן הדא יבעד אן יכון עפיפא ולו ראץ נפסה גאיה אלריאסה
וכדלך תגד מן אלנאס קומא לוי טיש ותחלר וחרכאתהם קלקה גדא גיד
15 מנחטמה תדל עלי פסאד תרכיב וסו מזאג לא יסכן אן יעבר ענה פהאולא
לא ידי פיהם כמאל אבדא ואלסיי מעהם פי הדא אלפן גהל מחץ מן
אלדי יסעי לאן הדא אלעלם כמא עלמת מא הו עלם טב ולא עלם הנדסה
ולא כל ואחד מהיא לה מן אלוגוה אלתי קלנא פלא בד מן תקדים
מ, ב אלתוטיאת אלכלקיה חתי יציר אלאנסאן פי | גאיה אלאסתקאמה ואלכמאל
20 כי תועבת יי נלוז ואת ישרים סודו 2) ולדלך יכרה תעלימה
ללשכאב כל לא יסכנהם קבולה לגליאן טבאיעהם ואשתגאל אדהאנהם
בשעלה אלנשו חתי תכמר תלך אלשעלה אלטחירה ויחצל להם אלהדו
ואלסכון ותכשע קלובהם ותכצע מן גהה אלמזאג וחיניד יסתנחצון
אנפסהם להדה אלדרגה והי אדראכה תעאלי אעני אלעלם אלאלאהי אלמכני
25 ענה כמעשה מרכבה קאל קרוב יי לנשברי לב 3) וקאל
מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח וכו' 4) ולדלך
קאלוא 5) אין מוסרין ראשי הפרקים אלא לאב בית דין

1) משלי לא, ג. 2) שם ג, לב. 3) תהלים לד, יט.
4) ישעיה נז, טו. 5) חגיגה יג, א.

והוא שלבו דואג כקרבו ואלקצד בדלך אלכשוע ואלכצוע ואלורע
אלזאיד מצאפא אלי אלעלם והנאך קיל אין מוסרין סתרי תורה
אלא ליועץ וחכם חדשים ונבון לחש והדא אמור לא בד פיהא
מן תהלו טביעי אלא תעלם אן מן אלנאס מן הו צעיף אלראי גדא ואן
כאן אפהם אלנאס ומנהם מן לה ראי צאיב וחסן תדביר פי אלאמור 5
אלסיאסיה והו אלדי יתסמי יועץ לכנה לא יפהם מעקולא ולו קרב מן
אלמעקולאת אלאול בל יכון אבלה גדא לא חילה פיה למה זה מחיר
ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין 1) ומן אלנאס אלפהם אלדכי
באלטבע אלקדיר עלי אכפי אלמעאני בעבארה וגיזה מחכמה והו אלדי
יתסמי נבון לחש לכנה לם ישתגל ולא חצלת לה עלום ואלדי לה 10
אלעלום אלחאצלה באלפעל הו אלדי | יתסמי חכם חרשים קאלוא כיון מא, א
שמדבר נעשו הכל כחרשים 2) פתאמל כיף אשתרטוא בנץ כתאב
כמאל אלשכץ פי אלסיאסאת אלמדניה ופי אלעלום אלנטריה מע דכא
טבע ופחם וחסן עבארה פי איצאל אלמעאני בתלויח וחיניד מוסרין
לו סתרי תורה והנאך קיל אמר ליה ר' יוחנן לר' אלעזר תא 15
לגמרך מעשה מרכבה אמר ליה אכתי לא קשאי יעני אני לם
אשך ואלי אלאן אגד גליאן אלטביעה וטיש אלצבא פארי כיף אשתרטוא
אלסך איצא מצאפא אלי תלך אלפצאיל פכיף יסכן מע הדא אלכוץ פי
דלך מע גמהור אלנאס כלהם טף ונשים. ואלסבב אלכאמס אלאשתגאל
בצרוריה אלאגמאם אלתי הי אלכמאל אלאול וכאצה אן אנצאף אליהא 20
אלאשתגאל באלוגה ואלאולאד ולא סימא אן אנצאף לדלך טלב פצול
אלעיש אלחאצלה מלכה מתמכנה בחסב אלסיד ואלעאדאת אלסו פאנה
ולו אלאנסאן אלכאמל כמא דכרנא אדא כתר אשתגאלה בהדה אלאמור
אלצרוריה פנאחיך אלגיד צרוריה ואשתד שוקה להא צעפת מנה אלתשוקאת
אלנטריה ואנגמרת וצאר טלבה להא כפתור ותראך וקלה אהתמאם פלא 25
ידרך מא פי קוחה אן ידרך או ידרך אדראכא משוישא מכתלטא מן
אלאדראך ואלתקציר. פבחסב הדה אלאסבאב כלהא כאנת הדה אלאמור
לאיקה באחאד כואץ גדא לא באגמחוד ולדלך תכפי ען אלמכתדי וימנע מן אלתעריץ
להא כמא | ימנע אלטפל אלצגיר ען תנאול אלאגריה אלגליטה ורפע אלתקאל : מא, ב

1) משלי יז, טז. 2) תגיגה יד, א.

פצל לה

לא חטן אן כל מא ושאנאה פי הדה אלפצול אלמתקדמה מן עטם לאמר
וכפאיה ובעד אדראכה וכונה מצנונא בה עלי אלגמהור אן נפי
אלחגסים ונפי אלאנפעאלאת דאכל פי דלך לים אלאמר כדלך כל כמא 5
ינבגי אן ירבי אלצגאר ויעלן פי אלגמהור עלי אן אללה עז וגל ואחד
ולא ינבני אן יעבד סואה כדלך ינבגי אן יקדרוא באן אללה לים בגסם
ולא שבה בינה ובין מכלוקאתה אצלא פי שי מן אלאשיא ולא וגודה
שבה וגודהא ולא חיאתה שבה חיאה אלחי מנהא ולא עלמה שבה עלם
מן לה עלם מנהא ואן לים אלאכתלאף בינה ובינהא באלאכתר ואלאקל 10
פקט כל בנוע אלוגוד אעני אן יקדר ענד אלכל אן לים עלמנא ועלמה או
קדרתנא וקדרתה תכתלף באלאכתר ואלאקל ואלאשד ואלאצעף ומא אשבה
דלך אד אלקוד ואלצעיף מתשאבהאן באלנוע צרורה ויגמעהמא חד מא
ואחד וכדלך כל נסבה אנמא תכון בין שיין תחת נוע ואחד קד תבין דלך
ארצא פי אלעלום אלטביעיה בל כל מא ינסב אליה תעאלי מבאין 15
לצפאתנא מן כל גהה חתי לא יגמעהמא חד אצלא וכדלך וגודה ווגוד
מב, א מא סואה | אנמא יקאל עליהמא וגוד באשתראך אלאסם כמא סאבין והדא
אלקדר יכפי אלצגאר ואלגמהור פי אקראר אדהאנהם עלי אן תם מוגוד
כאמל לא גסם ולא קוה פי גסם הו אלאלאה ולא ילחקה נחו מן אנחא
אלנקין ודדלך לים ילחקה אנפעאל אצלא. אמא אלכלאם פי אלצפאת 20
וכיף תנפי ענה ומא מעני אלצפאת אלמנסובה לה וכדלך אלכלאם פי
כלקה מא כלק ופי צפה תדבירה ללעאלם וכיף ענאיתה במא סואה ומעני
משיתה ואדראכה ועלמה בכל מא יעלמה וכדלך מעני אלגבוה וכיף
מראתבהא ומא מעני אסמאיה אלמדלול בהא עלי ואחד ואן כאנת אסמא
כתירה פאן הדה כלהא אמור גאמצה והי סתרי תורה באלחקיקה והי 25
אלמודות אלתי תדכר דאימא פי כתב אלאנבריא ופי כלאם אלחכמים
ז"ל והדה הי אלאשיא אלתי לא ינבני אלכלאם פיהא אלא כראשי
הפרקים כמא דכרנא ומע אלשכץ אלמוצוף ארצא אמא נפי אלחגסים
ורפע אלשבהיה ואלאנפעאלאת ענה פאמר ינבגי אלתצריח בה ותבייינה
לכל אחד בחסבה ותקדירה ללאצאגר ואלנסואן ואלבלה ואלנאקצי אלפטרה 30

כמא יקדון אנה ואתר ואנה קדים ואן לא יעבד סואה לאן לא תוחיד
אלא כרפע אלגסמאניה אד אלגסם לים בואחד כל מרכב מן מאדה וצורה
אתנין באלחד והו ארצא מנקסם קאבל אלתגזיה פאדא קבלוא דלך ואלפוה
ודכלוא עליה וכברוא ותחדרוא פי נצוץ אלכתב אלנבויה כדן להם מענאהא
ואנחצוא | לתאוילהא ונכהוא עלי אשתראך אלאסמא ואסתעאראתהא אלתי מב, ב
צמנתהא הדה אלמקאלה חתי יסלם להם צחה אלאעתקאד פי וחדאניה
אללה ופי תצדיק אלכתב אלנבויה ומן נבא דהנה ען פהם תאויל אלנצוץ
ופהם אלאתפאק פי אלאסס מע אלאכתלאף פי אלמעני קיל לה הדא
אלנץ יפהם תאוילה אהל אלעלם לכנך אנת תעלם אן אללה עז וגל לים
בגסם ולא ינפעל לאן אלאנפעאל תגדד והו תעאלי לא ילחקה תגדד ולא 10
ישבה שיא מן כל מא סואה ולא יגמעה מע שי מנהא חד מן אלחדוד
אצלא ואן הדא אלכלאם אלנבוי חק ולה תאויל ויוקף מעה ענד הדא
אלקדר ולא ינבגי אן יקר אחד עלי אעתקאד תגסים או עלי אעתקאד
לאחק מן לואחק אלאגסאם אלא מא יקר עלי אעתקאד עדם אלאלאה או
אלשרך כה או עבאדה מן דונה: 15

פצל לו

סאבין לך ענד כלאמי פי אלצפאת עלי אי גהה קיל אן אללה ירצי
אלאמר אלכדא או יסכטה וינצבה אלדי כדלך אלמעני יקאל
פי אשכאץ מן אלנאס אן אללה רצי ענהם או גצב עליהם או סכט ולים 20
הדא אלמעני הו גרץ הדא אלפצל כל גרצה מא אקול פיה. אעלם אנך
מג, א אדא תאמלת גמיע אלתורה וגמיע כתב | אלאנבריא לא תגד לשון חדון
אף ולא לשון כעס ולא לשון קנאה אלא פי עבודה זרה
כאצה ולא תגד יסמי אויב י"י או צר או שונא אלא עובד עבודה
זרה כאצה קאל ועבדתם אלהים אחרים וכו' וחרה אף י"י 25
בכם 1) פן יחרה אף י"י 2) להכעיסו במעשה ידיכם 3) הם
קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם וכו' 4) כי אל קנא
וכו' 5) מדוע הכעיסוני בפסיליהם 6) מכעס בניו ובנותיו 7)

1) דברים יא, טז, יז. 2) שם ז, טו. 3) שם לא, כט.
4) שם לב, כא. 5) שם ז, טו. 6) ירמיהו ח, יט. 7) דברים לב, יט.

כי אש קדחה באפי 1) נוקם הוא לצריו ומשלם הוא
לאויביו 2) ומשלם לשנאיו 3) עד הורישו את אויביו 4)
אשר שנא י״י אלהיך 5) כי כל תועבת י״י אשר שנא 6)
והוא אכתר מן אן יחצי לכנה אוא אסתקפיתה פי גמיע אלכתב וגרתה
ואנמא גאת אלכתב אלנבויה בהוא אלתאכיד אלעטים לכון הוא ראיא 5
באטלא תעלק בה תעאלי אעני עבאדה עבודה זרה ולום עדול אלדי
אעתקד אן זרא קאים פי אלוקת אלדי כאן פיה קאעדא ען אלחק כעדול
מן אעתקד אן אלנאר תחת אלהוא או אלמא תחת אלארץ או אן אלארץ
כסיטה ונחו דלך ומא עדול הוא אלתאני ען אלחק כעדול מן אעתקד אן
אלשמס מן אלנאר או אן אלפלך נצף כרה ונחו דלך ולא עדול הוא 10
אלתאלת ען אלחק כעדול מן אעתקד אן אלמלאיכה יאכלון וישרבון ונחו
דלך ולא עדול הוא אלראבע ען אלחק כעדול מן אעתקד וגוב עבאדה
שי גיר אללה פאנה כלמא כאן אלגהל ואלכפר מתעלקא באמר עטים אעני
טג, ב כמן לה מרתבה מתמכנה פי אלוגוד כאן אעטם מן תעלקה כמן לה
16 מרתבה דון דלך ואעני באלכפר אעתקאד אלשי עלי כלאף מא הו עליה
ואעני באלגהל גהל מא יסכן מערפתה פלים גהל מן גהל מסאהה מכרוט
אלאסטואנה או גהל כריה אלשמס כגהל מן גהל הל אלאלאה מוגוד או
לים ללעאלם אלאה ולא כפר מן טן אן מכרוט אלאסטואנה נצפהא או
אן אלשמס דאירה ככפר מן טן אן אלאלאה אכתר מן ואחד ואנת תעלם
20 אן כל מן עבד עבודה זרה פלם יעברהא עלי אן לא אלאה סואהא ולא
תכלל אנסאן יומא קט מן אלמאצין ולא יתכיל מן אלאתין אן אלצורה
אלתי יעמלהא מן אלסכוכאת או מן אלחגארה ואלכשב תלך אלצורה
כלקת אלסמאואת ואלארץ וחי תדברהא בל אנמא עבדת עלי גהה אנהא
מתאל לשי הו ואסטה בינגא ובין אללה כמא בין וקאל מי לא יראך
26 מלך הגוים וכו׳ 7) וקאל ובכל מקום מקטר מגש לשמי
וכו׳ 8) ישיר עלי אלסבב אלאול ענדהם וקד בינא דלך פי תאליפנא
אלכביר 9) והוא ממא לא ינאזע פיה אחד מן אהל שריעתנא לכנהם מע

1) דברים לב, כב. 2) נחום א, ב; שם: נוקם ח׳ לצריו ונוטר הוא לאויביו.
3) דברים ז, י. 4) במדבר לב, כא. 5) דברים טז, כב. 6) שם יב, לא.
7) ירמיהו י, ז. 8) מלאכי א, יא. 9) משנה תורה, ח׳ עבודה זרה א.

כון אולאיך אלכאפרין מעתקדין וגוד אלאלאה אד ותעלק כפרהם בחק
הו לה תעאלי פקט אעני אלעבאדה ואלתעטים כמא קאל ועבדתם את
י״י וכו׳ 1) כי יתכת וגודה פי אעתקאד אלגמהור וטנוא הוא אלחק
למן סואה פכאן דלך דאעיא לעדם וגודה תעאלי מן אעתקאד אלגמהור
אד לא ידרך אלגמהור אלא אפעאל אלעבאדאת לא מעאניהא ולא חקיקה 5
אלמעבוד בהא פכאן דלך | מוגבא לאסתחקאקהם אלהלאך כמא גא אלנץ מד, א
לא תחיה כל נשמה 2) וכין אלעלה והי אזאלה הוא אלראי אלבאטל
לאן לא יפסד בה אלגיר כמא קאל למען אשר לא ילמדו אתכם
לעשות וכו׳ 3) וסמאהם אויבים ושונאים וצרים וקאל אן
פאעל דלך מקנא ומכעים ומעלה חמה פכיף יכון חאל מן תעלק 10
כפרה בלאתה תעאלי ואעתקאדה עלי כלאף מא הו עליה אעני לא יעתקד
וגודה או יעתקדה אתנין או יעתקדה גסמא או יעתקדה לא אנפעאלאת
או ינסב לה אי נקץ כאן פאן הוא בלא שך אשד מן עובד עבודה
זרה עלי אנהא ואסטה או מטיבה או מרעה בזעמה פאעלם יא הוא
אנך מתי אעתקדת תגסימא או חאלה מן חאלאת אלגסם פאנך מקנא 15
ומכעים וקודה אש המה ושונא ואויב וצר אשד מן עובד
עבודה זרה בכתיר ואן כטד בכאלך אן מעתקד אלתגסים מעזור
לכונה דבי עליה או לגהלה וקצור אדראכה פכלך ינבגי לך אן תעתקד
פי עובד עבודה זדה לאנה מא יעבד אלא לגהל או לתרביה מנחג
אבותיהם בידיהם ואן קלת אן טאחר אלנץ ילקיהם פי הדה 20
אלשבהה כדלך פלתעלם אן עובר עבודה זרה אנמא דעאה לעבאדתהא
כיאלאת ותצורא נאקצה פלא עדד למן לא יקלד אלמחקקין אלנאטרין
אן כאן מקצרא ען אלנטר פאני לא אכפר מן לא יברהן עלי אנפי אלגסמאניה
בל אכפר מן לא יעתקד נפיהא ולא סמא בוגוד שדה אנקלום ושדה
יונתן בן | עזיאל עליהמא אלסלאם אלדין יבעדאן ען אלתגסים כל מד, ב
אלאבעאד והוא כאן גדץ אלפצל:

פצל לז

פנים אסם משתרך ואכתר אשתראכה הו עלי גהה אלאסתעארה הו

1) שמות כג, כה. 2) דברים כ, מז. 3) שם שם, יח.

אסם אלוגה מן כל חיואן ונהפכו כל פנים לירקון 1) מדוע
פניכם דעים 2) והוא כתיר והו אסם אלנצב ופניה לא חיו לה
עוד 3) ובחסב הוא אלמעני אסתעמל כתירא פי מעני נצב אללה וסכטה
פני י״י חלקם 4) פני י״י בעושי רע 5) פני ילכו והניחותי
לך 6) ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו 7)
והוא כתיר והו איצא אסם חצרה אלשכן ומקאמה על פני כל אחיו
נפל 8) ועל פני כל העם אכבד 9) מענאה במחצרהם אם לא
על פניך יברכך 10) בחצרתך ובונורך ובחסב הוא אלמעני קיל
ודבר י״י אל משה פנים אל פנים 11) יעני חצרה בחצרה דון
ואסטה כמא קיל לכה נתראה פנים 12) וכמא קאל פנים בפנים
דבר י״י עמכם 13) ובין פי מוצע אכר וקאל קול דברים אתם
שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול 14) וכני ען ולך
פנים בפנים כולך קולה ודבר י״י אל משה פנים אל
פנים כנאיה ען קולה פי צורה אלכטאב וישמע את הקול מדבר
אליו 15) פקד תבין לך אן סמאע אלקול דון ואסטה מלאך יכני ענה
פנים בפנים ומן הוא אלמעני ופני לא יראו 16) חקיקה ונורי ן
מה, א עלי מא הי עליה לא תדרך ופנים איצא הו טרף מכאן אלמקול ענה
פי אלערביה אמאמך או בין ידיך וכתירא מא אסתעמל בחסב הוא אלמעני
פי אללה תע׳ לפני י״י 17) ובחסב הוא אלמעני איצא הו ופני לא
יראו פי תאויל אנקלוס קאל ודקדמי לא יתחזון ישיר אן תם
מכלוקאת איצא עטימה לא ימכן אלאנסאן אדראכהא עלי מא הי עליה
וחי אלעקול אלמפארקה ונסכת ללה אנהא אמאמה וכין ירית דאימא לשרה
אלענאיה כהא דאימא ואמא אלשי אלמדרך ענדה אעני ענד אנקלום
עלי אלחקיקה פהי אלאמור אלתי הי דון הוה פי מרתבה אלוגוד אעני
ראת אלמארה ואלצורה ומנהא קאל ותחזי ית דבתראי יעני אלמוגוראת
אלתי כאנו מערץ ענהא ומסתדברהא עלי גהה אלתמתיל לבעדהא ען וגודה

1) ירמיהו ל, ו. 2) בראשית מ, ז. 3) שמואל א א, יח.
4) איכה ד, טו. 5) תהלים לד, יז. 6) שמות לג, יד. 7) ויקרא כ, ה.
8) בראשית כה, יח. 9) ויקרא י, ג. 10) איוב א, יא. 11) שמות לג, יא.
12) מלכים ב יד, ח. 13) דברים ה, ד. 14) שם ד, יב. 15) במדבר ז, פט.
16) שמות לג, כג. 17) בראשית יח, כב.

תעאלי וסתסמע תאוילי פי מא טלב משה רבנו ע״אם ופנים איצא
טרף זמאן במעני קבל או קדים לפנים בישראל 1) לפנים הארץ
יסדת 2) ופנים איצא אסם אלרעאיה ואלענאיה לא תשא פני דל 3)
ונשוא פנים 4) אשר לא ישא פנים 5) והוא כתיר וכחסב הוא
אלמעני איצא קיל ישא י״י פניו אליך וישם לך שלום 6) 5
יעני אצחאב אלענאיה בנא:

פצל לח

אחור אסם משתרך הו אסם אלטחר אחורי המשכן 7) ותצא ו
החנית מאחריו 8) וקד יכון טרף זמאן במעני בעד מה, ב
ואחריו לא קם כמוהו 9) אחר הדבדים האלה 10) והוא כתיר
ויכון במעני אלתבע ואקתפא אלאתר פי אלסיר בסירה שכן מא אחרי
י״י אלהיכם תלכו 11) אחרי י״י ולכו 12) יעני תבע טאעתה
ואקתפא אתר אפעאלה ואלסיר בסירתה הלך אחרי צו 13) ובחסב
הוא אלמעני קיל וראית את אחורי 14) תדרך מא תבעני ותשבה 15
בי ולזם ען אראדתי אי מכלוקאתי כלהא כמא סאכין פי בעץ פצול
הוה אלמקאלה 15):

פצל לט

לב אסם משתרך הו אסם אלקלב אעני אלעצו אלדי פיה מבדא חיאה 20
כל די קלב ויתקעם בלב אבשלום 16) ולמא כאן הוא אלעצו
פי וסט אלבדן אסתעיר לוסט כל שי עד לב השמים 17) לבת אש 18)
והו אסם אלפכרה איצא לא לבי הלך 19) יעני כנת תאצרא בפכרתי
ענד סא גרי כוא וכוא ומן הוא אלמעני ולא תתורו אחרי לבבכם 20)
יעני תבע אפכארכם אשר לבבו פונה היום 21) פכרתה ואילה והו 25

1) רות ד, ז. 2) תהלים קב, כו. 3) ויקרא יט, טו.
4) ישעיה ג, ג. 5) דברים י, יז. 6) במדבר ג, כו. 7) שמות כו, יב.
8) שמואל ב ב, כג. 9) מלכים ב כג, כה. 10) בראשית טו, א. 11) דברים יג, ה.
12) הושע יא, י. 13) שם ח, יא. 14) שמות לג, כג. 15) להלן פ׳ נד.
16) שמואל ב יח, יד. 17) דברים ד, יא. 18) שמות ג, ב. 19) מלכים ב ה, כו.
20) במדבר טו, לט. 21) דברים כט, יז.

אסם אלראי כל שארית ישראל לב אחד להמליך את דוד 1)
אי עלי ראי ואחר וכולך קולה ואוילים בחסר לב ימותו 2) ירד
בנקע אלראי וכולך קולה לא יחרף לבבי מימי 3) מענאה לם ינחרף
ראיי ולא זאל ען הלא אלאמר לאן אול אלכלאם בצדקתי חחזקתי
מז, א ולא ארפה לא יחרף לבבי מימי ומן מעני יחרף ענדי קולה
שפחה נחרפת לאיש 4) מגאנם ללערבי יעני מנחרפה אי זאולה ען
מלכיה אלדק למלכיה אלזוגיה והו אסם אלאראה ונתתי לכם רועים
כלבי 5) היש את לבבך ישר כאשר לבבי 6) אי אראתך פי
אלאסתקאמה כאראתי וקד יסתעאר ללה בחסב הלא אלמעני כאשר
10 בלבבי ובנפשי יעשה 7) מענאה יפעל בחסב אראתי והיו עיני
ולבי שם כל הימים 8) ענאיתי ואראתי והו אסם אלעקל ואיש
נבוב ולבב 9) יעקל וכולך לב חכם לימינו 10) עקלה פי אלאמור
אלכאמלה והלא כתיר ובחסב הלא אלמעני אסתעיר ללה פי כל מוצע
אעני עלי אנה ראל עלי אלעקל אלא אלשאר פאנה קד ירל בה עלי
15 אלאראה כל מוצע בחסבה וכולך והשבות אל לבבך 11) ולא
ישיב אל לבו 12) וכל מא שאבהה כלה אעתבאר עקל כמא קאל ולא
נתן יי לכם לב לדעת 13) מתל אתה הראית לדעת 14) ואמא
קולה ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך 15) פאן שרחה ענדי
בגמיע קוי קלבך אעני קוי אלבדן כלהא לאן מבדא אלגמיע מן אלקלב
20 ואלגדע אנך תגעל גאיה אפעאלך כלהא אדראכה כמא בינא פי שרח
אלמשנה 16) ופי משנה תורה 17):

פצל מ

מז, ב רוח אסם משתרך הו אסם אלהוא אעני אלרכן מן ארבעה אלארכאן
25 ורוח אלהים מרחפת 18) והו איצא אסם אלריח אלהאבה

1) דברי הימים א יב, לט. 2) משלי י, כא. 3) איוב כז, ו.
4) ויקרא יט, כ. 5) ירמיה ג, טו. 6) מלכים ב ו, טו. 7) שמואל א ב, לה.
8) מלכים א ט, ג. 9) איוב יא, יב. 10) קהלת ו, ב. 11) דברים ד, לט.
12) ישעיה מד, יט. 13) דברים כט, ג. 14) שם ד, לה. 15) שם ו, ה.
16) שמונה פרקים פי ה. 17) יסודי התורה פי ב הי ב. 18) בראשית א, ב.

ורוח הקדים נשא את האדבה 1) רוח ים 2) והלא כתיר והו
איצא אסם אלרוח אלחיואני רוח הולך ולא ישוב 3) אשר בו רוח
חיים 4) והו איצא אסם אלשי אלדי יבקי מן אלאנסאן בעד אלמות
אלדי לא ילחקה אלפסאד וחרוח תשוב אל האלהים אשר
5 נתנה 5) והו איצא אסם אלפיץ אלעקלי אלאלאהי אלדי יפיץ עלי
אלנביין פיתנבאון בה כמא נבון לך ענד כלאמנא פי אלנבוה במא יליק
אן ילכר פי הלה אלמקאלה ואצלתי מן הרוח אשר עליך
ושמתי עליהם 6) ויהי כנוח עליהם הרוח 7) רוח יי דבר
בי 8) והלא כתיר והו איצא אסם אלגדע ואלאראה כל רוחו יוציא
10 כסיל 9) גרצה ואראדתה ומתלה ונבקה רוח מצדים בקרבו
ועצתו אבלע 10) יקול תתשתת אגראצה ותדבירה יכפי ומתלה מי
תכן את רוח יי ואיש עצתו יודיענו 11) יקול מן הו אלדי
יעלם אנתטאם אראדתה או ירדך תדבירה ללוגוד כיף הו פיעלמנא בה
כמא סנבין פי פצול תאתי פי אלתדביר 12) פכל רוח מנסובה ללה פהי
15 בחסב אלמעני אלכאמם ובעצהא בחסב אלמעני אלאכיר אלדי הו אלאראה
כמא בינא ישרח פי כל מוצע בחסב מא ידל עליה לכן אלכלאם:

פצל מא

נפש אסם משתרך הו אסם אלנפס אלחיואניה אלעאמה | לכל חסאס מז, א
20 אשר בו נפש חיה 13) והו איצא אסם אלדם לא תאכל
הנפש עם הבשר 14) והו איצא אסם אלנפס אלנאטקה אעני צורה
אלאנסאן חי יי אשר עשה לנו את הנפש הזאת 15) והו אסם
אלשי אלבאקי מן אלאנסאן בעד אלמות והיתה נפש אדני צרורה
בצרור החיים 16) והו אסם אלאראה לאסר שריו בנפשו 17)
25 יעני באראדתה ומתלה ואל תתנהו בנפש איביו 18) יעני לא

1) שמות י, יג. 2) שם שם, יט. 3) תהלים עח, לט.
4) בראשית ז, טו. 5) קהלת יב, ז. 6) במדבר יא, יז. 7) שם שם, כה.
8) שמואל ב כג, ב. 9) משלי כט, יא. 10) ישעיה יט, ג. 11) שם מ, יג.
12) חלק ג פי יח והלאה. 13) בראשית א, ל. 14) דברים יב, כג.
15) ירמיה לח, טז. 16) שמואל א כה, כט. 17) תהלים קה, כב. 18) שם מא, ג.

חסלמה לאראדתהם ומתלה ענדי אם יש את נפשכם לקבר את מתי 1) יעני אן כאן הדא מן גרצכם ובאראדתכם ומתלה אם יעמד משה ושמואל לפני אין נפשי אל העם הזה 2) מענאה לא אראדה לי פיהם אי לא אריד בקאהם וכל דכר נפש גא מנסובא אליה תעאלי הו במעני אלאראדה כמא תקדם לנא פי קולה כאשר בלבבי ובנפשי יעשה 3) מענאה באראדתי וכגרצי פכחסב הדא אלמעני יכון שרח ותקצר נפשו בעמל ישראל 4) וכפת אראדתה ען אשקא ישראל והדא אלפסוק לם יתרגמה יונתן בן עזיאל בוגה לאנה אכדה כחסב אלמעני אלאול וגאה מן דלך אנפעאל פאסתנע מן שרחה אמא אדא אכד מן הדא אלמעני אלאכיר פיכון אלשרח בלגא גדא לאנה תקדם אלקול אן ענאיתה תעאלי תכלת ענהם חתי הלכוא ואסתגאתוא ולם יגתהם פלמא באלגוא פי אלתובה ועטם דלהם ואסתולי אלעדו עליהם רחמהם וכפת אראדתה ען אסתמראר שקאיהם ודלהם פאעלמה אנה גריב וחכון אלבא פי קולה בעמל ישראל מכאן מן | וכאנה קאל מן עמל ישראל וקד עדוא מן דלך אהל אללגה כתירא והנותר בבשר ובלחם 5) נשאר בשנים 6) בגר ובאזרת הארץ 7) והו כתיר:

מז, ב

פצל מב

חי אסם אלנאמי אלחסאם כל רמש אשר הוא חי 8) והו אסם אלבדו מן אלמרץ אלשדיד גדא ויחי מחליו 9) במחנה עד חיותם 10) וכדלך בשר חי 11) וכדלך מות אסם אלמות ואסם אלמרץ אלשדיד וימת לבו בקרבו והוא חיה לאבן 12) יעני שדה מרצה ודלך בין פי בן הצרפית ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא נותרה בו נשמה 13) לאנה לו קאל וימת לכאן יחתמל אן יכון מרצא שדידא קארב אלמות מתל נבל ענד סמאעה אלכבר וקד קאל בעץ אלאנדלסיין אנה תעטל נפסה חתי לם ידרך לה נפס אצלא כמא יעתרי

1) בראשית כג, ח. 2) ירמיה מז, א. 3) שמואל א ב, לה.
4) שופטים ו, מז. 5) ויקרא ח, לב. 6) שם כה, גב. 7) שמות יב, יט.
8) בראשית ט, ג. 9) ישעיה לח, ט. 10) יהושע ה, ח. 11) ויקרא יג, י.
12) שמואל א כח, לז. 13) מלכים א יז, יז.

בעץ אלמסכותין ופי אכתנאק אלרחם חתי לא יעלם הל הו מת או חי וידום הדא אלשך אליום ואלזומין וקד כתר איצא אסתעמאל הדא אלאסם פי מעני אקתנא אלעלם ויהיו חיים לנפשך 1) כי מוצאי מצא חיים 2) כי חיים הם למוצאיהם 3) והדא כתיר ובחסב הדא סמי אלארא אלצחיחה חיים ואלארא אלפאסדה סות קאל תעאלי ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וכו׳ 4) פקד צרח באן אלטוב הו חיים ואלרע הו מות | ובינהמא והכדא אתאול פי קולה מח, א תעאלי למען תחיון 5) נחו מא גא אלתפסיר אלמרוי פי קולה למען ייטב לך וכו׳ 6) ולשהרה הדה אלאסתעארה פי אללגה קאלוא צדיקים אפילו במיתתם קרואים חיים ורשעים אפילו בחייהם קרואים סתים 7) פאעלם הדא:

פצל מג

כנף אסם משתרך ואכתר אשתראכה מן גהה אלאסתעארה וצעה אלאול לגנאה אלחיואן אלטאיר כל צפור כנף אשר תעוף בשמים 8) תם אסתעיר לאטראף אלתיאב וזואיאהא על ארבע כנפות כסותך 9) תם אסתעיר לאקאצי אלמעמור מן אלארץ ואטראפהא אלבעידה מן מואצענא לאחוז בכנפות הארץ 10) מכנף הארץ זמירות שמענו 11) וקאל אבן גנאח אנה איצא יגי במעני אלסתרה מגאנסא ללערבי אלדי יקול כנפת אלשי במעני סתרתה וקאל פי שרח ולא יכנף עוד מוריך 12) ולא ינסתר ענך מגירך ולא ינחגב והדא תפסיר חסן ומנה ענדי ולא יגלה כנף אביו 13) לא יכשף סתר אביה וכדלך ופרשת כנפיך על אמתך 14) שרחה ענדי אבסט סתרך עלי גאריתך ובחסב הדא אלמעני ענדי אסתעיר כנף ללכאלק תעאלי וכדלך ללמלאיכה אד אלמלאיכה ליסוא בדוי אגסאם פי ראונא כמא סאבין 15) פקולה אשר באת לחסות תחת כנפיו 16) שרחה אלתי גית | לתסתכני תחת סתרה וכדלך כל כנף גא פי אלמלאיכה מח, ב

1) משלי ג, כב. 2) שם ח, לה. 3) שם ז, כב. 4) דברים ל, טו.
5) שם ה, ל. 6) שם כב, ז. 7) ברכות יח, א ב. 8) דברים ד, יז.
9) שם כב, יב. 10) איוב לח, יג. 11) ישעיה כד, טז. 12) שם ל, כ.
13) דברים כג, א. 14) רות ג, ט. 15) להלן פי׳ מט. 16) רות ב, יב.

מענאה אלסתר אלא תתאמל קולה בשתים וכסה פניו ובשתים יכסה
רגליו 1) אן סבב וגודה אעני אלמלאך מסתור כפי גדא והו פניו וכולך
אלאשיא אלתי הו סבבתא אעני אלמלאך אלתי הי רגליו כמא בינא פי
אשתראך רגל 2) הי אוצא כפיה לאן אפעאל אלעקול כפיה לא יתבין
אותרהא אלא בעד ארתיאץ ולך בסבבין מן גהתהא ומן גהתנא אעני צעף
אדראכנא וצעוכה אדראך אלמפארק מן חית חקיקתה ואמא קולה ובשתים
יעופף פסאבין פי פצל מפרד 3) לאי מעני נסבת חרכה אלטיראן
ללמלאיכה:

פצל מד

עין אסם משתרך הו אסם עין אלמא על עין המים במדבר 4) והו
אסם אלעין אלבאצרה עין תחת עין 5) והו אסם אלענאיה קאל ען
ירמיה קחנו ועיניך שים עליו 6) מענאה אגעל ענאיתך בה ובחסב הדה
אלאסתעארה קיל פי חק אללה פי כל מוצע והיו עיני ולבי שם כל
הימים 7) ענאיתי וגרצי כמא קדמנא 8) תמיד עיני י״י אלהיך בה 9)
ענאיתה בהא עיני י״י המה משוטטות 10) ענאיתה משתמלה בכל מא
פי אלארץ אוצא כמא יולכר פי פצול תאתי פי אלענאיה 11) אמא אלא
אקתרן באלעינין לפט ראיה או חזיה מתל פקח עיניך וראה 12)
מס. א עיניו יחזו 13) פמעני ולך כלה אלאדראך | אלעקלי לא אדראך חסי אד
כל אחסאס אנפעאל ותאתר כמא עלמת והו תעאלי פאעל לא מנפעל
כמא סאבין:

פצל מה

שמע לפט משתרך יכון במעני אלסמע ויכון במעני אלקבול אמא
במעני אלסמע לא ישמע על פיך 14) והקול נשמע בית
פרעה 15) והלא כתיר ומתלה פי אלכתרה אוצא שמע במעני אלקבול

1) ישעיה ו, ב. 2) לעיל פ׳ כח. 3) להלן פ׳ מס. 4) בראשית מז, ז.
5) שמות כא, כד. 6) ירמיה לט, יב. 7) מלכים א מ, ג. 8) לעיל פ׳ לט. 9) דברים יא, יב.
10) זכריה ד, י; שם: משוטטים. 11) חלק ג פ׳ יז והלאת. 12) מלכים ב יט, מז;
שם: פקח ח׳. 13) תהלים יא, ד. 14) שמות כג, יג. 15) בראשית מה, מז.

ולא שמעו אל משה 1) אם ישמעו ויעבדו 2) ולכם הנשמע 3) ולא
ישמע את דבריך 4) ויכון במעני אלעלם ואלמערפה גוי אשר לא תשמע
לשונו 5) שרתה לא תעלם כלאמה פכל לפט שמיעה גאת פי חק אללה
אן כאן טאהר אלנץ אנה מן אלמעני אלאול פהי עבארה ען אלאדראך והו
מן אלמעני אלתאלת וישמע י״י 6) כשמעו את תלונותיכם 7) כל הדא 5
אדראך עלם ואן כאן טאהר אלנץ אנה מן אלמעני אלתאני פהי עבארה
ען כונה תעאלי אגאב דעא אלדאעי או לם יגב דעאה שמוע אשמע
צעקתו 8) ושמעתי כי חנון אני 9) חטה י״י אזנך ושמע 10) ולא
שמע י״י בקולכם ולא האזין אליכם 11) גם כי תרבו תפלה איננו
שומע 12) כי איננו שומע אותך 13) והדא כתיר וסיאתיך פי הדה 10
אלאסתעאראת ואלתשביהאת מא ישפי גליל ויוצח שכך ויתבין לך
מענאהא כלהא חתי לא יבקי אשכאל פי שי מנהא: |

פצל מו

מס. ב

קד דכרנא פי בעץ פצול הדה אלמקאלה 14) אן פרקא עטימא בין 15
אלארשאד לוגוד אלשי ובין תחקיק מאהיתה וגוהרה ולך אן אלארשאד
לוגוד אלשי יכון ולו באעראצה ולו באפעאלה ולו בנסב בעידה גדא ענה
בינה ובין גירה מתאל ולך אנך לו אדרת אן תעלף סלטאן אקלים מא
לאחד אהל בלאדה אלדי לא יערפה פקד יכון תעריפך לה וחנביהך עלי
וגודה כטרק כתירה מנהא אן תקול הו אלשכץ אלמויל אלאבץ אללון
אלאשיב פקד עלפתה באעראצה וקד תקול הו אלדי תרי חולה גמאעה
כבירה מן אלנאס רכאב ומשאה וסיוף מסלולה חולה וראיאת מרפועה עלי
דאסה ואבואק חצרב אמאמה או הו אלדי יסכן אלקצר אלדי פי אלבלד
אלפלאני מן הדא אלאקלים או הו אלדי אמר בבניאן הדא אלסור או בעמל
הדא אלגסר ונחו ולך מן אפעאלה ונסבה לגירה וקד תדל עלי וגודה 25
בחאלאת הי אכפי מן הדה מתל אן יסאלך סאיל הל להדה אלבלאד סלטאן

1) שמות ו, מ. 2) איוב לז, יא. 3) נחמיה יג, כו. 4) יהושע א, יח.
5) דברים כח, מס. 6) במדבר יא, א. 7) שמות מז, ז. 8) שם כב, כב.
9) שם שם, כו. 10) מלכים ב יט, מז. 11) דברים א, מה. 12) ישעיה א, מו.
13) ירמיה ז, מז. 14) לעיל פ׳ לג.

פתקול לה נעם בלא שך ומא אלדליל עלי דלך תקול לה כון הדא אלצירפי
כמא תראה רגלא צעיפא צגיר אלגסם אמאמה הדה אלגמלה אלכבירה
מן אלדנאניר והדא אלשכץ אלאכר אלעטים אלגתה אלקוי אלפקיר ואקף
נ, א אמאמה | יסאלה אן יתצרק אליה בכרובה ולם יפעל כל אנתחרת ודפעה
5 ען נפסה באלקול ולולא כוף אלסלטאן לבאדר בקתלה או בדפעה ואכד
מא בידה מן אלמאל פהדא דליל עלי כון הדה אלמדינה דאת מלך פתכון
קד דללת עלי וגודה באנתטאם אחואל אלמדינה אלדי סבבה כוף אלסלטאן
ותוקע עדאבה ולים פי שי מן כל מא מתלגא בה מא ידל עלי דאת
אלסלטאן וחקיקה גוהרה מן חית הו סלטאן כדלך אעתרי פי תעריף אללה
10 עז וגל ללגמהור פי גמיע כתב אלאנביא ופי אלתורה איצא למא דעת
אלצרורה לארשארהם אגמעין לוגודה תעאלי ואן לה אלכמאלאת כלהא
אעני אנה ליס מוגודא פקט כמא אלארץ מוגודה ואלסמא מוגודה בל מוגודא
חיא עאלמא קאדרא פאעלא וסאיר מא ינבגי אן יעתקד פי וגודה וסיבין
דלך פארשדת אלארהאן לאנה מוגוד בתכלל אלגסמאניה ולאנה חי
15 בתכלל אלחרכה אד לא ירי אלגמהור שיא מתמכן אלוגוד צחיחא לא
ריב פיה אלא אלגסם וכל מא ליס בגסם לכנה פי גסם פהו מוגור לכנה
אנקץ וגוד מן אלגסם לאפתקארה פי וגודה אלי גסם אמא מא ליס בגסם
ולא פי גסם פליס הו שיא מוגודא בונה פי באדי תצור אלאנסאן ובכאצה
ענד אלתכלל וכדלך לא יתצור אלגמהור מן מעני אלחיאה גיר אלחרכה
20 ומא ליס במתחרך חרכה אראדיה מכאניה פליס הו חיא ואן כאנת אלחרכה
נ, ב ליסת מן גוהר אלחי בל ערצא לאזמה לה וכדלך אלאדראך | אלמתעארף
עגדנא הו באלחואס אעני אלסמע ואלבצר וכדלך לא נעלם ולא נתצור
אנתקאל אלמעני מן נפס שכץ מנא לנפס שכץ אכר אלא בכלאם והו
אלצות אלדי תקטעה אלשפה וללסאן וסאיר אלאת אלכלאם פלמא
25 ארשדת אדהאננא איצא נחו כונה תעאלי מדרכא ואן תצל מעאני מנה
ללאנביא ליוצלוהא אלינא יצף לנא באנה יסמע ויבצר מענאה אנה ידרך
הדה אלאשיא אלמראיה אלמסמועה ויעלמהא ויצף לנא באנה יתכלם מענאה
אנה תצל מעאני מנה תעאלי ללאנביא והדא הו מעני אלנבוה וסיבין דלך
אניא ביאן ולמא לא נעקל מן אגאדנא גירנא אלא באן נפעלה
30 כמבאשרה יצף אנה פאעל וכדלך איצא למא לם ידרך אלגמהור שיא חיא

אלא דא נפס ויצף לנא איצא באנה דו נפס ואן כאן אסם לנפס משתרכא
כמא תבין 1) אלמעני אנה חי ולמא לא תדרך הדה אלאפעאל כלהא פינא
אלא באלאת גסמאניה אסתעירת לה תלך אלאלאת כלהא אלתי בהא תכון
לחרכה אלמכאניה אעני אלרגלין וכפופהא ואלאלאת אלתי יכון בהא לסמע
5 ואלבצר ואלשם והי אלאון ואלעין ואלאנף ואלאלאת אלתי בהא יכון
אלכלאם ומארה אלכלאם והי אלפם ואללסאן ואלצות ואלאלאת אלתי בהא
יפעל אלפאעל מנא מא יפעלה והי אלידין ואלאנאמל ואלכף ואלדראע
פיכון תלכץ הדא כלה אנה תעאלי ען כל נקץ אסתעירת לה אלאלאת
אלגסמאניה לידל בהא | עלי אפעאלה ואסתעירת לה תלך אלאפעאל לידל נא, א
10 בהא עלי כמאל מא ליס הו נפס דלך אלפעל מתאל דלך אנה אסתעיר
לה אלעין ואלאדן ואליד ואלפם וללסאן לידל בהא עלי אלרויה ואלסמע
ואלפעל ואלכלאם ואסתעירת לה אלרויה ואלסמע ללדלאלה עלי אלאדראך
עלי אלעמום ולדלך תגד אללגה אלעבראניה תסתעמל אדראך חאסה בדל
אדראך חאסה אכרי קאל ראו דבר י״ר 2) מתל שמעו אד אלמקצוד
15 אדרכוא מעני כלאמה וכדלך ראה רית בני 3) מתל לו קאל הריח ריח
בני אד אלמקצוד אדראך ראיחתה ובחסב הדא קיל וכל העם ראים
את הקולות 4) מע כון דלך אלמקאם איצא מראה נבואה כמא הו
מעלום משהור פי אלמלה ואסתעיר לה אלפעל ואלכלאם לידל בה עלי פיץ
מא פאיץ ענה כמא יבין 5) פכל אלה גסמאניה תגדהא פי גמיע כתב
20 אלנבוה פהי אמא אלה חרכה מכאניה ללדלאלה עלי אלחיאה או אלה
אחסאס ללדלאלה עלי אלאדראך או אלה בטש ללדלאלה עלי אלפעל או
אלה כלאם ללדלאלה עלי פיץ אלעקול עלי אלאנביא כמא יבין פיכון ארשאד
תלך אלאסתעאראת כלהא ללתקריר ענדנא אן תם מוגוד חי פאעל לכל
מא סואה מדרך לפעלה איצא וסנבין 6) אדא אכדנא פי נפי אלצפאת כיף
25 ירגע הדא כלה למעני ואחד והו דאתה תעאלי פקט אד ליס גרץ הדא
אלפצל אלא תבין מעני הדה אלאלאת אלגסמאניה אלמנסובה לה תעאלי
ען כל נקץ ואנהא | כלהא ללדלאלה עלי אפעאל תלך אלאלאת אלתי תלך נא, ב
אלאפעאל כמאל ענדנא לנדל עלי כונה כאמלא באנחא אלכמאלאת כמא

1) לעיל פ׳ מא. 2) ירמיה ב, לא. 3) בראשית כז, כז.
4) שמות כ, יח. 5) חלק ב פ׳ יב. 6) להלן פ׳ נג.

נבהונא בקולהם דברה תורה כלשון בני אדם אמא אלאת אלחרכה
אלמכאניה אלמנסובה לה תעאלי פנחו קולה הדום רגלי 1) ואת מקום
כפות רגלי 2) ואמא אלאת אלבטש אלמנסובה לה יד י״ו 3) באצבע
אלהים 4) מעשה אצבעותיך 5) ותשת עלי כפך 6) וזרוע י״ו על
מי נגלתה 7) ימינך י״ו 8) ואמא אלאת אלכלאם אלמנסובה לה פי י״ו
דבר 9) ויפתח שפתיו עמך 10) קול י״ו בכח 11) ולשונו כאש
אוכלת 12) ואמא אלאת אלאחסאס אלמנסובה לה עיניו יחזו עפעפיו
יבחנו בני אדם 13) עיני י״ו משוטטות 14) הטה י״ו אזנך ושמע 15)
קרחתם באפי 16) ולם יסתעֹר לה מן אלאעצא אלבאטנה אלא אלקלב
לכונה אסמא משתרכא והו אסם אלעקל אעצא והו מבדא חיאה אלחי לאן
קולה המו מעי לו 17) המון מעיך 18) ירחם בה אעצא אלקלב לאן מעי
אסם יקאל בעמום וכצוץ פהו אסם אלאמעא בכצוץ ואסם כל עצו באטן
בעמום פיכון אעצא אסם אלקלב ודליל דלך קולה ותורתך בתוך מעי 19)
ממאויא לקולה בתוך לבי ולדלך קאל פי הדא לפסוק המו מעי המון
מעיך ולשון המיה אנמא גא פי אלקלב מן מאיר אלאעצא הומה לי
לבי 20) וכדלך לם יסתעֹר לה אלכתף לכונה אלה נקלאן פי אלמשהור
ולאן אעצא באשד בה אלשי אלמנקול ונאהיך אנה לא תסתעאר לה אלאת
אלאנתדא לאן הדה באריה אלנקץ | באול כאטד וחכם אלאלאת כלהא פי נב, א
אלחקיקה ואחר אלטאהר מנהא ואלבאטן כלהא אלאת לאפעאל אלנפס
אלמכתלפה מנהא אלאת לצרוריה בקא אלשכץ מדה מא כאלאעצא
אלבאטנה כלהא ומנהא אלאת לצרוריה בקא אלנוע כאלאת אלתנאסל
ומנהא אלאת לצלאח חאל אלשכץ ותכמיל אפעאלה כאלידין ואלרגלין
ואלעינין כלהא לכמאל אלחרכה ואלעמל ואלאדראך אמא צרורה אלחרכה
ללחיואן פלקצד אלמואלף ואלחרב מן אלמכאלף ואמא צרורה אלחואס
פלעלם אלמכאלף מן אלמואלף וחאגה אלאנסאן ללאעמאל אלצנאעיה

1) ישעיה סו, א. 2) יחזקאל מג, ז. 3) שמות ט, ג. 4) שם לא, יח.
5) תהלים ח, ד. 6) שם קלט, ה. 7) ישעיה נג, א. 8) שמות טו, ו.
9) ישעיה א, כ. 10) איוב יא, ה. 11) תהלים כט, ד. 12) ישעיה ל, כז.
13) תהלים יא, ד. 14) זכריה ד, י. 15) מלכים ב יט, טז. 16) ירמיה יז, ד.
17) שם לא, יט. 18) ישעיה סג, טו. 19) תהלים מ, ט. 20) ירמיה ד, יט.

לתהיה אגדיתה ולבאסה וכנה אן דלך לאזם לטבעה אעני אנה מחתאג
לתהיה מא יואפקה וקד תוגד בעץ אלצנאיע איצא לבעץ לחיואן לחאגתה
לחלך אלצנאעה ומא ארי אחדא ישף אן אללה תעאלי גיר מפתקר לשי ומל
וגודה ולא יצלח אחואלה פלא אלה לה אעני אנה ליס בגסם ואנמא
אפעאלה בדאתה לא באלה ואלקוי בלא שך מן גמלה אלאלאת פלים בדי 5
קוה אעני אן יכון פיה מעני מא גיר דאתה בה יפעל או יעלם או יריד
לאן אלצפאת אנמא הי קוי גדת פיהא אלאסמיה לא גיר ומא הדא גרץ
אלפצל וקד קאלוא ז״ל קולה גאמעה דאפעה לכל מא תוהמה הדה לאוצאף
אלגסמאניה כלהא אלתי ודכרהא אלאנביא והי קולה תדלך אן לחכמים
ז״ל לם יכטר להם אלחגמים בבאל יומא קט ולא כאן ענדהם אמר יוהם 10
או ילכם | ולדלך תגדהם פי גמיע לתלמוד ולמדרשות מסתמדין עלי נב, ב
תלך אלטואהר אלנבויה לעלמהם אן הדא שי אמן פיה אלאלתבאס ולא
יכאף מנה גלט בוגה בל אלכל עלי גהה אלתמתיל וארשאד אלדהן למוגוד
פלמא אסתקל אלתמתיל לאנה תעאלי מתל במלך יאמר וינהי ויעאקב
ויגאזי אהל בלאדה ולה כדאם ומתצרפון ינפדון אואמרה ופאעלון לה מא 15
יריד פעלה אסתמדוא הם איצא אעני לחכמים עלי דלך אלמתל פי כל
מוצע ויתכלמון בחסב מא ילזם ען הדא אלתמתיל מן אלכלאם ואלגואב
ואלתרדד פי אלאמר ומא נחי הדא אלנחו מן אפעאל אלמלוך והם פי דלך
כלה ואמנון אמנון אן לא ילכם הדא ולא ישכל ותלך אלקולה אלגאמעה
אלתי אשרנא אליהא הי קולהם פי בראשית רבה 1) גדול כחן של 20
נביאים שהם מדמין את הצורה ליוצרה שנאמר ועל דמות
הכסא דמות כמראה אדם 2) פקד צדחוא וכינוא אן הדה לצור כלהא
אלתי ידרכהא אלאנביא כלהם פי מראה הנבואה הי צור מכלוקה אלה
כאלקהא והו אלצחיח לאן כל צורה מתכללה פהי מכלוקה ומא אעגב
קולהם גדול כחן כאנהם ע״אם אסתעטמוא הדא אלמעני לאן הכדא 25
יקולון אבדא פי אסתעטאם קול קיל או פעל פעל פי טאהרה שנאעה כמא
קאלוא 3) ר׳ פלוני עבד עובדא במוק ביחידו ובלילה אמר ר׳
פלוני כמה רב גובריה דעביד ביחידאה ורב גובדיה הו גדול
כחו פכאנהם יקולון מא אעטם מא אלתגאוא אלנבויון | לפעלה פי כונהם נג, א

1) מ׳ כז. 2) יחזקאל א, כו. 3) יבמות קד, א.

ידלון עלי דאתה תעאלי באלאמור אלמכלוקה אלתי כלקהא פאפהם הרא
גרא פקד צרחוא ואכאנוא ען אנפסהם בראתהם ען אעתקאד אלגסמאניה
ואן כל שכל ותכטיט ידי בטראה הנכואה פהי אמור מכלוקה לכן
דמו את הצורה ליוצרה כמא נצוא ז״ל פמן שא אן יסי אלטנה בהם
כעד הדה אלאקאויל עלי גהה אלשראדה ותנקיצא למן לם ישאהר ולא
עלם לה חאלא פלא ציר עליהם ז״ל פי דלך:

פצל מז

קד דכרנא מראת 1) אן כל מא יתכלה אלגמהור נקצא או לא יתכן
תצורה פי חק אללה פלם תסתעיר כתב אלנבוה לה תעאלי ואן כאן
חכמה חכם אלאשיא אלתי אסתעירת לה אר תלך אלתי יצף בהא תוהם
כמאלאת מא או יתכן תכיללהא פינבגי בחסב הדא אלתקריר אן נבלן לאי
שי אסתעיר לה תעאלי אלסמע ואלבצר ואלשם ולם יסתער לה אלדוק
ואללמס וחכם תרפעה תעאלי ען אלחואס אלכמס ואחר ואלחואס כלהא
נקץ באעתבאר אלאדראך ולו למן לא ידרך אלא בהא לכונהא מנפעלה
מתאתרה מנקטעה מתאלמה כמאיר אלאלאת ומעני קולנא אנה תעאלי
כציר אי ידרך אלמבצראת וממיע אי ידרך אלמסמועאת כדלך כאן יוצף
באלדוק | ואללמס ויתאול פיה אנה ידרך אלמטעומאת ואלמלמוסאת אר
חכם אדראכהא כלהא ואחר ואן סלב ענה אדראך אחדאהא לזם סלב
אדראכהא כלהא אעני אלכמס חואס ואן אוגב לה אדראך אחדאהא אעני
אדראך מא תדרכה חאסה מנהא לזם אן ידרך גמיע מדרכאתהא אלכמס
ווגדנא כתבנא קאלת וירא י״י וישמע י״י וירח י״י ולם תקל
ויטעם י״י ולא קאלת וימשש י״י ועלה דלך מא קד אסתקר פי כיאל
כל ואחר מן אן אללה לא ילקי אלאגסאם לקא אלגסם ללגסם לאנהם
הוראהם לא ירונה והאתאן אלחאסתאן אעני אלדוק ואללמס לא תדרך
מחסוסאתהא חתי תמאסהא אמא חאסה אלבצר ואלסמע ואלשם פתדרך
מחסוסאתהא ותלך אלאגראם אלחאמלה לתלך אלכיפיאת מנהא עלי בעד
פכאן דלך סאיגא פי כיאל אלגמהור וארצא פאן ארץ ואלקצד באסתעארה
הדה אלחואס לה ללדלאלה עלי אדראכה אפעאלנא ואלסמע ואלבצר כאף

1) לעיל פ׳ כו, ופ׳ מו (ע׳ 68).

פי דלך אעני אן ידרך בה כל מא יפעל אלגיר או יקולה כמא קאלוא
עלי גהה אלזגר ואלרעד פי מערץ אלוטט רע מה למעלה ממך עין
רואה ואזן שומעת 1). ואנת תעלם ענד אלתחקיק אן חכם אלכל חכם
ואחד ואן באלגהה אלתי אנתפי ענה אדראך אללמס ואלדוק בתלך אלגהה
בעינהא תנתפי אלהויה ואלסמע ואלשם אד אלכל אדראכאת גסמאניה
ואנפעאלאת ואחואל מתגירה לכן בעצהא יבדו נקצה ובעצהא יטן בהא | גר, א
כמאל כמא טהר נקץ אלתכלל ולם יטהר נקץ אלתפכר ואלתפהם פלם
יסתער לה רעיון אלדי הו אלתכלל ואסתעיר לה מחשבה ותבונה
אלתי הי אלפכרה ואלפהם וקיל אשר חשב י״י 2) ובתבונתו נטה
שמים 3) פקד גרי אלאמר ארצא פי אלאדראכאת אלבאטנה מתל מא
גרי פי אלאדראכאת אלחסיה אלטאהרה מן כון בעצהא יסתעאר ובעצהא
לא יסתעאר וכל דלך כלשון בני אדם מא טנוא בה כמאלא יצף בה
ומא הו באדי אלנקץ לם יוצף בה וענד אלתחקיק פלא צפה דאתיה
חקיקיה לה זאידה עלי דאתה כמא יתבדהן:

פצל מח

כל מא גא מן מעני אלסמע מנסובא ללה תעאלי תגד אנקלום הגר קד
תגלבה ושרח מענאה בוצול דלך אלאמר אליה תעאלי או אנה אדרכה
ואן כאן פי מערץ אלדעא פישרח מענאה באנה קבל או לם יקבל פיקול
אכרא פי שרח שמע י״י שמיע קדם י״י ופי מערץ אלדעא תרגם
שמוע אשמע צעקתו 4) קבלא אקבל והדא מטרד פי שרחה לם יעדל
ען דלך פי מוצע מן אלמואצע אמא מא גא מן אלדויה מנסובא אליה
תעאלי פאן אנקלום תלון פי דלך תלונא עגיבא לם יתלכץ לי קצדה
וגרצה ודלך אן פי מואצע ישרח וירא י״י וחזא י״י ופי מואצע ישרחה |
וגלי קדם י״י אמא כונה ישרח וחזא י״י פדלך דליל ואצח עלי כון גר, ב
חזא פי אללגה אלסריאניה משתרכא ואנה ידל עלי מעני אדראך אלעקל
כמא ידל עלי אדראך אלחאסה פיא לית שערי אר ואלאמר כדלך ענדה
לאי שי הרב מן אלבעץ ושרחה וגלי קדם י״י ולמא תאמלת מא וגדתה
מן נסך לתרגום מע מא סמעתה פי חאל אלתעלים וגדתה אנה מתי וגד

1) אבות ב, א. 2) ירמיה מט, כ; שם: חשב אל ישבי וגו׳.
3) שם ו, יב. 4) שמות כב, כב.

לראיה מקתרנה כמטלמה או אריה ועדואן פישרחה גלי קדם י״י לא
שך אן חזא פי תלך אללגה יקתצי אלאדראך ואקראר אלשי אלמדרך
עלי מא אדרך עליה פלדלך אדא וגד אלרויה תתעלק במטלמה לא יקול
וחזא בל וגלי קדם י״י פוגדת כל ראיה מנסובה ללה פי גמיע לתורה
5 שרחהא וחזא אלא הדה אלתי אצף לך כי ראה י״י את עניי 1) אדי
גלי קדם י״י עולבני כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך 2)
ארי גלי קדמי מע כון אלמתכלם מלאכא לם ינסב לה אלאדראך לדאל
עלי אקראר אלאמר לכונהא מטלמה וירא אלהים את בני ישראל 3)
וגלי קדם י״י שעבודא דבני ישראל ראה ראיתי את עני עמי 4)
10 מגלא גלי קדמי ית שעבודא דעמי וגם ראיתי את הלחץ 5) ואף
גלי קדמי דחקא וכי ראה את עניים 6) ואדי גלי קדמוהי
שעבודהון ראיתי את העם הזה 7) גלי קדמי עמא הדין לאן מענאה
ראית עציאנהם מתל וירא אלהים את בני ישראל אלדי מענאה ראי
שקאהם וירא י״י ויגאץ 8) וגלי קדם י״י כי ידאה כי אזלת יד 9)
נה, א ארי גלי קדמוהי והדה | איצא תאלה טלם להם וגלכה עדו והדא כלה
כאן ימרד וילחט פיה והביט אל עמל לא תוכל 10) פלדלך כל שעבוד
וכל עציאן יתרגמה גלי קדמוהי או גלי קדמי לכן אכתל עלי הדא
אלתאויל אלחסן אלטאיל אלדי לא שך פיה בתלתה מואצע כאן מן חקהא
עלי הדא אלקיאם אן ישרחהא וגלי קדם י״י ונגדהא פי אלנסך וחזא
20 י״י והי הדה וירא י״י כי רבה רעת האדם 11) וירא אלהים את
הארץ והנה נשחתה 12) וירא י״י כי שנואה לאה 13) ואלאקרב ענדי
אן יכון הדא גלטא וקע פי אלנסך אד לים ענדנא כט אנקלום פי דלך
חתי נקול לעל לה פי דלך תאויל אמא כונה שרח אלהים יראה לו
השה 14) קדם י״י גלי אמרא לאן לא יוהם דלך אן אללה תעאלי יסתאנף
25 מטלבה ואינגאדה או יכון איצא שנע פי תלך אללגה תעלק אדראכה בשכץ
חיואן גיר נאטק ויגבני אן יבחת גדא פי תצחיח אלנסך פי דלך פאן
וגדת הדה אלמואצע כמא לכדנא פלא אעלם לה גרצא פי דלך:

1) בראשית כט, לב; שם: בעניי. 2) שם לא, יב. 3) שמות ב, כה.
4) שם ג, ז. 5) שם שם, ט. 6) שם ד, לא. 7) שם לב, ט. 8) דברים לב, יט.
9) שם שם, לו. 10) חבקוק א, יג. 11) בראשית ו, ה. 12) שם שם, יב.
13) שם כט, לא. 14) שם כב, ח.

פצל מט

אלמלאיכה איצא לים הם לוי אנמאם בל הם עקול מפארקה
ללמאדה ואנמא הם מפעולון ואללה כלקהם כמא סיבין
ופי בראשית רבה 1) קאלוא להט החדב המתהפכת על שם משרתיו 5
אש לוהט המתהפכת | שהם מתהפכים פעמים אנשים פעמים נה, ב
נשים פעמים רוחות פעמים מלאכים. פקד צדחוא בהדא אלקול
באנהם ליסוא לוי מאדה ולא להם שכל תאבת גסמאני כארג אלדהן בל
דלך כלה פי מדאה הנבואה ובחסב פעל אלקוה אלמתכיללה כמא ידכר
פי מעני חקיקה אלנבוה. ואמא קולהם פעמים נשים פאן אלאנביא 10
איצא קד ירון אלמלאיכה במראה הנבואה צורת נשים ישיר אלי קול
זכריה ע״אם והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם וכו׳ 2).
וקד עלמת אן אדראך אלברי ען אלמאדה אלערי ען אלגסמאניה אצלא
עסר גדא עלי אלאנסאן אלא בעד ארתיאץ עטים ובכאצה למן לא יפרק
בין אלמעקול ואלמתכיל ואכתר אעתסאראתה עלי אדראך אלכיאל פקט 15
ויכון כל מתכיל ענדה מוגודא או ממכן אלוגוד ומא לא יקע פי שבכה
אלכיאל ענדה מעדום ומסתנע אלוגוד פאן האולא אלאשכאץ והם מעטם
מן ינטר לא יתחקק להם מעני אבדא ולא יתצח להם משכל פלעסר הדא
איצא אתת כתב אלאנביא באקאויל יפהם מן טאהרהא גסמאניה אלמלאיכה
וחרכאתהם וכונהם צורה אנסאן וכונהם מאמורין מן אללה מנפדין אואמרה 20
ופאעלין מא יריד באמדה כל דלך לארשאד אלדהן לוגודהם ואנהם אחיא
כאמלין כמא בינא פי חק אללה לכנה לו לקף פיהם ענד הדא אלתכיל
לשאבהת חקיקתהם ודאתהם דאת אללי פי כיאל אלגמהור אד הכדא
איצא קיל פי אללה | אקאויל יבדו טאהרהא אנה גסם חי מתחרך עלי גו, א
צורה אנסאן פארשד אלדהן אלי כון מרתבה וגודהם דון מרתבה אלאלאה 25
באן כלט פי שכלהם שי מן שכל אלחיואן אלגיר נאטק חתי יכון
אלמפהום מן וגוד אלבארי אכמל מן וגודהם כמא אן אלאנסאן אכמל מן
אלחיואן אלגיר נאטק ולם יצף אליהם שכל חיואן בוגה אלא אלאגנחה
אד לא יתצור טיראן דון אגנחה כמא לא יתצור משי דון רגלין אד הדה

1) בסוף פ׳ כא. 2) זכריה ה, ט.

אלקוֹר לא יתצור וגורהא אלא פי הדה אלמוצועאת צרורה ואלכתירת
חרכה אלטיראן ללארשאד עלי כונהם אחיאא אד הי אכמל חרכאת
אלחיואן אלגיר נאטק אלמכאניה ואשרפהא ואלאנסאן יעתקדהא כמאלא
עטימא חתי אן אלאנסאן ישתהי אן יטיר ליסהל עליה אלהרב מן כל מא
5 יאדיה ויקצד כל מא יואפקה בסרעה ואן כעד פנסבת להם הדה אלחרכה
ואיצא אן אלטאיר יטהר תם יכפי ויקרב תם יבעד פי אסרע זמאן והדה
כלהא מאלאת ינבגי אן תעתקד פי אלמלאיכה כמא סיבין ולא ינסב הדא
אלכמאל אלמטנון אעני חרכה אלטיראן ללה בוגה לכונהא חרכה חיואן
גיר נאטק ולא חגלט פי קולה וירכב על כרוב ויעף 1) לאן לכרוב
10 הו אלדי עף ואלקצד כולך אלמתל סרעה חלול דלך אלאמר כמא קאל
הנה יי רוכב על עב קל ובא מצרים 2) יעני סרעה נזול הדא
אלבלא בהם ולא יגלטך איצא מא תגדה פי יחזקאל כאצה פי פני
נז, ב שור ופני אריה ופני נשר וכף רגל עגל 3) פאן דלך לה | תאויל
אכר סתסמעה 4) והו איצא אנמא וצף לחיות וסתבין הדה אלאגראץ
15 באשאראת כאפיה פי אלתנביה אמא חרכה אלטיראן פסונודה פי אלנצוץ
פי כל מוצע ולא יתצור אלא בגנאח פפרצת להם אלאגנחה ללארשאד
לחאלה וגורהם לא לתחקיק מאהיתהם ואעלם אן כל מתחרך חרכה סריעה
נדא יוצף באלטיראן ללרלאלה עלי סרעה אלחרכה קאל כאשר ידאה
הנשר 5) לאן אלנסר אסרע טיראן ואנקצאץ מן גמיע אלטאיר פלדלך
20 יתמתל בה ואעלם איצא אן אלגנאחין המא אסבאב אלטיראן פלדלך תכון
אלאגנחה אלתי תדי עלי עדד אסבאב חרכה אלמתחרך ומא הדא
גרץ אלפצל:

פצל נ

25 **אעלם** איהא אלנאטר פי טקאלתי הדה אן אלאעתקאד לים הו אלמעני
אלמקול כל אלמעני אלמתצור פי אלנפס אדא צדק בה אנה
כולך עלי מא תצור פאן כנת ממן תקנע מן אלארא אלצחיחה או לטמנון
צחתהא ענדך באן תחכיהא באלקול מן גיר אן תתצורהא ותעתקדהא

1) תהלים יח, יא. 2) ישעיה יט, א. 3) יחזקאל א, י ז.
4) חלק ג׳ פ׳ א. 5) דברים כח, מט.

נאהיך אן תטלב פיהא יקינא פאן הדא סהל גדא כמא תגד כתירין מן
אלבלה יחפטון עקאיד לא יתצורון להא מעני בוגה ואן כנת ממן טמחת
הסתה לתרתקי להדה אלדרגה אלעאליה דרגה אלנטר ואן תתיקן באן |
אללה ואחד וחראניה חקיקיה חתי לא יוגד לה תרכיב אצלא ולא תקדיר נז, א
אנקסאם בוגה מן אלוגוה פאעלם אנה לא צפה דאתיה לה תעאלי בוגה
ולא עלי חאל מן אלאחואל ואן כמא אמתנע כונה גסמא כולך אמתנע
כונה דא צפה דאתיה אמא מן אעתקד אנה ואחד דו צפאת עדה פקד קל
אנה ואחד בלפטה ואעתקדה כתירין בפכרתה והדא שבה קול אלנצארי
הו ואחד לכנה תלאתה ואלתלאתה ואחד כולך קול אלקאיל הו ואחד
לכנה דו צפאת מתעדדה והו וצפאתה ואחד מע ארתפאע אלגסמאניה
ואעתקאד אלבסאטה אלמחצה כאן קצדנא ובחתנא אנמא הו כיף נקול לא
כיף נעתקד ולא אעתקאד אלא בעד תצור לאן אלאעתקאד הו אלתצדיק
במא תצור אנה כארג אלדהן עלי מא תצור פי אלדהן פאן חצל מע
הדא אלאעתקאד אנה לא ימכן כלאף הדא אלאעתקאד בוגה ולא יוגד
פי אלדהן מוצע דפע לדלך אלאעתקאד ולא תקדיר אמכאן כלאפה כאן
דלך יקינא ומתי תגרדת מן אלאהויה ואלעאדאת וכנת דא פהם ותאמלת
מא אקולה פי הדה אלפצול אלתי תאתי פי נפי אלצפאת תיקנת דלך
צרורה ותכון חינד ממן יתצור יחוד חשם לא ממן יקולה בפמה ולא
יתצור לה מעני פיכון מן קביל אלדין קיל פיהם קרוב אתה בפיהם
ורחוק מכליותיהם 1) בל ינבגי אן יכון אלאנסאן מן קביל מן יתצור
אלחק וידרכת ואן לם ינטק בה כמא | אמר אלפצלא פקיל להם אמרו נז, ב
בלבבכם על משכבכם ודמו סלה 2):

פצל נא

פי אלוגוד אמור כתירה בינה ואצחה מנהא מעקולאת אול ומחסוסאת
ומנהא מא הי קריבה מן הדה פלו תדך אלאנסאן ומא הו למא אחתאג
עליהא דלילא מתל וגוד אלחרכה ווגוד אלאסתטאעה ללאנסאן וטחור אלכון
ואלפסאד וטבאיע אלאמור אלבאריה ללחס כחרארה אלנאר וברד אלמא
ואמתאל הדה אשיא כתירה לכן למא וקעת ארא עגיבה אמא מן גאלט

1) ירמיה יב, ב. 2) תהלים ד, ה.

או ממן קצר דלך לאמר מא פכאלף בתלך אלארא טביעה אלוגוד ואנכר
מחסוסא או אראד אן יוהם וגוד מא לים כמוגוד פאלתנא אהל אלעלם
לאתכאת תלך אלאשיא אלטאהרה ואכטאל וגוד תלך אלאשיא אלמטגונה
כמא נגר ארסטו יתבת אלחרכה למא אנכרת ויברהן עלי אכטאל אלגז
5 למא אתבת וגודה ומן הדא אלקביל הו נפי אלצפאת אלדאתיה ען אללה
תעאלי ודלך אן אלאמר מעקול אול והו אן אלצפה גיר דאת אלמוצוף
ואנהא חאלה מא לדאת פהי ערץ ואן כאנת אלצפה הי דאת אלמוצוף
פתכון אלצפה תכרארא פי אלקול פקט כאנך קלת אן אלאנסאן הו
אלאנסאן או תכון שרח אסם כאנך קלת אלאנסאן הו אלחיואן אלנאטק
נח, א פאן אלחיואן אלנאטק | הו דאת אלאנסאן וחקיקתה ולים תם מעני תאלת
גיר אלחיואן ואלנאטק הו אלאנסאן והו אלמוצוף באלחיאה ואלנטק בל
מעני הדה אלצפה שרח אסם לא גיר כאנך קלת אן אלשי אלדי אסמה
אנסאן הו אלשי אלמרכב מן אלחיאה ואלנטק. פקד באן אן אלצפה לא
תכלו מן אחד אמרין אמא אנהא הי דאת אלמוצוף פתכון שרח אסם ונחן
15 לא נמנע דלך פי חק אללה מן הדה אלגהה כל מן גהה אכרי כמא סיכין 1)
או תכון אלצפה גיר אלמוצוף כל הי מעני זאיד עלי אלמוצוף והדא יודי
אן תכון תלך אלצפה ערצא לתלך אלדאת ולים בסלב אסמיה אלערץ ען
צפאת אלבארי ינסלב מעגאה לאן כל מעני זאיד עלי אלדאת פהו לאחק
לזה גיר מכמל לחקיקתהא והדא הו מעני אלערץ מצאפא אלי מא ילזם
20 מן כון אשיא כתירה קדימה אן כאנת אלצפאת כתירה ולא וחדאניה אצלא
אלא באעתקאד דאת ואתדה בסיטה לא תרכיב פיהא ולא תכתיר מעאני
בל מעני ואחד מן אי אלגהאת לחטתה ובאי אלאעתבאראת אעתברתה
תגדה ואחדא לא ינקסם למעניין בוגה ולא בסבב ולא תוגד פיה כתרה
לא כארג אלדהן ולא פי אלדהן כמא סיתברהן פי הדה אלמקאלה. וקד
25 אגתהי אלקול בקום מן אהל אלנטר אן קאלוא אן צפאתה תעאלי ליסת
הי דאתה ולא שיא כארגא ען דאתה והדא מתל קול אכרין אלאחואל
יריד ון בדלך אלמעאני אלכלייה ליסת מוגודה ולא מעדומה ובקול אכרין
נח, ב אלגוהר | אלפרד לים הו פי מכאן לכנה ישגל אלחיז ואלאנסאן לים לה
פעל בוגה לכנה לה אלאכתסאב והדה כלהא אקאויל תקאל פקט פהי

1) בפרק הבא.

מוגודה פי אלאלפאט לא פי אלאדהאן פנאהיך אן יכון להא וגוד כארג
אלדהן לכנהא כמא עלמת ועלם כל מן לא יגאלט נפסה תחמי בכתרה
אלכלאם ובמתאלאת מטוהה ותצחה באלציאה ואלתשניעאת ובצרוב
כתירה מרכבה מן גדל וספסטה פאדא רגע קאילהא ומתבתהא בהדה
5 אלטרק מע נפסה לאעתקאדה לא יגד שיא סוי אלחירה ואלקצור לאנה
ירום אן יוגד מא לים כמוגוד ויכלק ואסטה בין צדין לא ואסטה בינהמא
והל בין אלמוגוד ולא מוגוד ואסטה או בין כון אלשיין אחדהמא הו אלאכר
או הו גירה ואסטה ואנמא אלגא לדלך מא קלנא מן מראעאה אלכיאלאת
וכון אלמתצור דאימא מן גמיע אלאגסאם אלמוגודה אנהא דואת מא וכל
10 דאת מנהא דאת צפאת צרורה ולם נגד קט דאת גסם מגרדה פי וגודהא
דון צפה פטרד הדא אלכיאל ומל אנה תעאלי כדלך מרכב מן מעאני שתי
דאתה ואלמעאני אלוארדה עלי אלדאת פאקואם מרדוא אלתשביה ואעתקדוה
גסמא דא צפאת וקום תדפעוא ען הדא אלדרך ונפוא אלגסם ואכקוא
אלצפאת כל דלך אוגבה תבע טואהר כתב אלתנזיל כמא סאכין פי פצול
15 תאתי פי הדה אלמעאני 1) : |

פצל נב

נט, א

כל מוצוף תוגב לה אלצפה ויקאל הו אלכדא פלא תכלו תלך אלצפה
מן אן תכון מן אחד הדה אלכמסה אקסאם. אלקסם אלאול
20 אן יוצף אלשי בחדה כמא יוצף אלאנסאן באנה אלחיואן אלנאטק והדה
אלצפה הי אלתי תדל עלי מאהיה אלשי וחקיקתה קד בינא 2) אנהא
שרח אסם לא גיר והדא אלנחו מן אלצפה מנפי ען אללה ענד כל אחד
לאנה תעאלי ליס לה אסבאב מתקדמה הי סבב וגודה פיחד בהא ולדלך
שהר ענד כל אחד מן אלנטאר אלמחצלין למא יקולונה באן אללה לא
25 יחד. ואלקסם אלתאני אן יוצף אלשי בגז חדה כמא יוצף אלאנסאן
באלחיואניה או באלנטק והדא מענאה אלתלאזם לאנא אדא קלנא כל
אנסאן נאטק פאנמא מענאה אן כל מן תוגד לה אלאנסאניה יוגד פיה
אלנטק והדא אלנחו מן אלצפאת מנפי ען אללה תעאלי ענד כל אחד
לאנה אן כאן לה גז מאהיה פתכון מאהיתה מרכבה ואסתחאלה הדא

1) להלן פ׳ נג. 2) בפרק הקודם.

אלקסם פי חקה כאסתחאלה אלדי קבלה. ואלקסם אלתאלת אן
יוצף אלשי באמר כארג ען חקיקתה ולאתה חתי יכון דלך אלאמר לים
ממא תכמל בה אלדאת ותתקום פיכון דלך אלאמר אדא כיפיה מא פיה
נפ, ב ואלכיפיה והי אלגנס אלעאלי ערץ | מן אלאעראץ פאן כאן תוגד לה
5 תעאלי צפה מן הדא אלקסם פיכון תעאלי מחל אלאעראץ וכפי בהדא
בעדא ען חקיקתה ולאתה אעני אן יכון דא כיפיה ואלעגב מן כון אלדין
יקולון באלצפאת ינפון ענה תעאלי אלתשבית ואלתכייף ומא מעני קולהם
לא יכיף אלא אנה לים בדי כיפיה וכל צפה תוגב לדאת מא אוגאבא
דאתיא פהי אמא מקומה לדאת והי חי או כיפיה לתלך אלדאת. ואגנאס
10 אלכיפיה ארבעה כמא עלמת ואנא אמתל לך מתלא עלי טריק אלצפה
מן כל גנס מנהא ליבין לך אמתנאע וגוד הדא אלנחו מן אלצפאת ללה
תעאלי. אלמתאל אלאול מתל וצפך אלאנסאן במלכה מן מלכאתה
אלנטריה או אלכלקיה או אלהיאת אלתי תוגד לה במא הו מתנפס כקולך
פלאן אלנגאר או אלעפיף או אלמריץ ולא פרק בין קולך אלנגאר או קולך
15 אלעאלם או אלחכים אלכל היאת פי אלנפס ולא פרק בין קולך אלעפיף
או קולך אלרחים לאן כל צנאעה וכל עלם וכל כלק מתמכן הי היאה פי
אלנפס והדא כלה בין למן זאול צנאעה אלמנטק איסר מזאולה. ואלמתאל
אלתאני מתל וצפך אלשי בקוה טביעיה פיה או לא קוה טביעיה מתל
קולך אלדין ואלצלב ולא פרק בין קולך אלדין ואלצלב ובין קולך אלקוי
20 ואלצעיף אלכל אסתעדאדאת טביעיה. ואלמתאל אלתאלת מתל וצפך
אלאנסאן באלכיפיה אלאנפעאליה ואלאנפעאלאת מתל קולך פלאן אלנצוב
ס, א או אלחרג או אלכאיף או אלרחים | אדא לם יתמכן אלכלק ומן הדא
אלגנס וצפך אלשי באללון ואלטעם ואלראיחה ואלחל ואלברד ואליבס
ואלרטובה. ואלמתאל אלראבע מתל וצפך אלשי במא ילחקה מן גהה
25 אלכמיה במא הי כמיה מתל קולך אלטויל ואלקציר ואלמעוג ואלמסתקים
ומא אשבה דלך. ואדא תאמלת הדה אלצפאת כלהא ומא נחי נחוהא
וגדתהא ממתנעה פי חק אלאלאה אד לים הו דא כמיה פתלחקה כיפיה
תלחק אלכם במא הו כם ולא הו מתאתרא מנפעלא פתלחקה כיפיה
אלאנפעאלאת ולא לה אלאסתעדאדאת פתלחקה אלקוי ונחוהא ולא הו
30 תעאלי דא נפס פתכון לה היאה פתלחקה אלמלכאת כאלחלם ואלחיא

ונחו דלך ולא מא ילחק אלמתנפס במא הו מתנפס כאלצחה ואלמרץ
פקד באן לך אן כל צפה תרגע לגנס אלכיפיה אלעאלי פאנהא לא תוגד
לה תעאלי פהדה אלתלתה אקסאם מן אלצפאת והי מא ידל עלי מאהיה
או עלי גז מאהיה או עלי כיפיה מא מוגודה פי אלמאהיה קד תבין
5 אמתנאעהא פי חקה תעאלי לאנהא כלהא תדל עלי אלתרכיב אלדי סנבין 1)
באלברהאן אמתנאעה פי חק אלאלאה. ואלקסם אלראבע מן
אלצפאת הו אן יוצף אלשי בנסבתה לגירה מתל אן ינסב לזמאן או למכאן
או לשכץ. אכר מתל וצפך זידא באנה אבו פלאן או שריך פלאן או סאכן
אלמוצע אלפלאני או אלדי כאן פי אלזמאן אלפלאני והדא אלנחו מן
ס, ב אלצפאת לא יוגב תכתירא ולא תגיירא פי | דאת אלמוצוף לאן הדא זיד
אלמשאר אליה הו שריך עמר וואלד בכר ומולי כאלד וצאחב זיד וסאכן
אלדאר אלתי הי כדא והו אלדי ולד פי סנה כדא והדה מעאני אלנסבה
ליסת הי דאתה ולא שיא פי דאתה מתל אלכיפיאת ויבדו באול כאטר אנה
ינז אן יוצף אללה תעאלי בהדא אלנחו מן אלצפאת ולכן ענד אלתחקיק
15 ותדקיק אלנטר יתבין אמתנאע דלך אמא אן אללה תעאלי לא נסבה בינה ובין
אלזמאן ואלמכאן פדלך בין לאן אלזמאן ערץ לאחק ללחרכה אדא לחט פיהא
מעני אלתקדם ואלתאכר פצארת מתעדדה כמא באן פי אלמואצע אלמפרדה
להדא אלפן ואלחרכה מן לואחק אלאגסאם ואללה תעאלי לים בגסם פלא
נסבה בינה ובין אלזמאן וכדלך לא נסבה בינה ובין אלמכאן. ואמא מוצע
20 אלבחת ואלנטר הל בינה תעאלי ובין שי מן מכלוקאתה מן אלגוהר
נסבה מא חקיקיה פיוצף בהא אמא אן לא אצאפה בינה ובין שי מן
מכלוקאתה פדלך בין באול נטר אד מן כואץ אלמצאפין אלאנעכאס
באלתכאפו והו תעאלי ואגב אלוגוד ומא סואה ממכן אלוגוד כמא נבין 2)
פלא אצאפה אמא אן תכון בינהמא נסבה מא פהו אמר יסן בה אנה
25 יצה ולים כדלך לאנה לא ימכן אן תתצור נסבה בין אלעקל ואללון
וכלאהמא יעמהמא וגוד ואחד פי מדהבנא פכיף תתצור נסבה בין מן לים
בינה ובין מא סואה מעני יעמהמא בוגה אד אלוגוד אנמא יקאל ענדנא
סא, א עליה תעאלי ועלי מא | סואה באשתראך מחץ פלא נסבה בוגה באלחקיקה
בינה ובין שי מן מכלוקאתה לאן אלנסבה אנמא תוגד אבדא בין שיין

1) חלק ב פ׳ א. 2) חלק ב פתיחה וס׳ א.

תחת נוע ואחד קריב צרורה אמא אדא כאנא תחת גנס ואחד פלא נסבה
בינהמא פלדלך לא יקאל הדה אלחמרה אשל מן הדה אלכצרה או אצעף
מנהא או מסאויה להא ואן כאנא נמיעא תחת גנס ואחד והו אללון. אמא
אדא כאן אלשיאן תחת גנסין פלא נסבה בינהמא בונה ולו פי באדי אלראי
5 אלמשתרך ולו ארתקיא לגנס ואחד מתאל דלך אנה לא נסבה בין אלמאיה
דראע ובין אלחראדה אלתי פי אלפלפל לאן הדא מן גנס אלכיפיה והדא
מן גנס אלכמיה ולא נסבה איצא בין אלעלם ואלחלאוה או בין אלחלם
ואלמראדה ואן כאן כל הדה תחת גנס אלכיפיה אלעאלי פכיף תכון נסבה
בינה תעאלי ובין שי מן מכלוקאתה מע אלתבאין אלעטים פי חקיקה
10 אלוגוד אלדי לא יכון תבאין אבעד מנה ולו כאן בינהא נסבה ללזם אן
ילחקה עדץ אלנסבה ואן כאן ליס דלך ערצא פי דאתה תעאלי לכנה
באלגמלה עדץ מא פלא תכלל פי אוגאב צפה לה ולו מן גהה אלנסבה
עלי אלתחקיק לכנהא אולי אלצפאת אלתי ינבגי אן יתסאמח פי וצף
אלאלאה בהא אד לא תוגב תכתיר אלקדים ולא תוגב תגיירא פי דאתה
15 תעאלי בתגייר אלמנסוכאת. ואלקסם אלכאמס מן צפאת אלאינאב
הו אן יוצף אלשי בפעלה ולים אריד בפעלה מלכה אלצנאעה אלתי פיה
פא, ב מתל קולך | אלנגאר או אלחראד אד תלך מן נוע אלכיפיה כמא דכרנא כל
אריד בפעלה אלפעל אלדי פעלה מתל קולך זיד הו אלדי נגר הדא אלבאב
וכני אלסור אלפלאני ונסג הדא אלתוב והדא אלנחו מן אלצפאת בעיד מן
20 דאת אלמנסוב ולדלך ינוז אן יוצף בהא אללה תעאלי בעד אן תעלם אן
הדה אלאפעאל אלמכתלפה ליס ילזם אן תפעל במעאני מכתלפה פי דאת
אלפאעל כמא סיבין 1) כל גמיע אפעאלה תעאלי אלמכתלפה כלהא בדאתה
לא במעני זאיד כמא בינא. פיכון תלכיץ מא פי הדא אלפצל אנה תעאלי
ואחד מן גמיע אלגהאת לא תכתיר פיה ולא מעני זאיד עלי אלדאת ואן
25 אלצפאת אלמכתלפה אלמעאני אלמתעדדה אלמוגודה פי אלכתב אלמדלול
בהא עליה תעאלי הי מן גהה כתרה אפעאלה לא מן אגל כתרה פי דאתה
ובעצהא לדלאלה עלי כמאלה בחסב מא גטלה כמאלא כמא בינא2) ואמא
חל ימכן אן תכון אלדאת אלואחדה אלבסיטה אלתי לא תכתיר פיהא
תפעל אפעאלא מכתלפה פסיבין דלך במתאלאת:

1) בפרק הכא. 2) לעיל ס׳ כו, מו (ע׳ 67), מו.

פצל נג

אלדי דעא לאעתקאד וגוד צפאת ללבארי ענד מן יעתקדהא קריב מן
אלדי דעא לאעתקאד אלתגסים ענד מן יעתקדה ודלך אן מעתקד
אלתגסים לם ידעה | לדלך נטר עקלי בל תבע טוואהד נצוץ אלכתב וכדלך סב, א
אלאמר פי אלצפאת למא אגדת כתב אלאנביא וכתב אלתנזיל קד וצפתה
תעאלי באוצאף חמל אלאמר עלי טאהרה ואעתקדוה דא צפאת פכאנהם
נזהוה ען אלגסמאניה ולם ינזהוה ען תאלאת אלגסמאניה והי אלאעראץ
אעני אלהיאת אלנפסאניה אלתי הי כלהא כיפיאת וכל צפה יזעם מעתקד
אלצפאת אנהא דאתיה ללה תעאלי פאנת תגד מעאנהא מעני אלכיפיה 10
ואן לם יצדהוא כדלך תשביהא כמא עהדוה מן תאלאת כל גסם די נפס
חיואניה וען אלכל קיל דברה תורה כלשון בני אדם ואנמא אלקצד
בגמיעהא אצפה באלכמאל לא בנפס דלך אלמעני אלדי הו כמאל לדי
אלנפס מן אלמכלוקאת ואכתרהא צפאת אפעאלה אלמכתלפה ולים
באכתלאף אלאפעאל מכתלף אלמעאני אלמוגודה פי אלפאעל ואנא אצרב 15
לך מתלא פי דלך מן אלאמור אלמוגודה לדינא אעני אנה יכון אלפאעל
ואחדא ותלזם ענה אפעאל מכתלפה ולו לם יכן דא אראדה פנאהיך אן
כאן פאעלא באראדה מתאל דלך אלנאר אנהא תדיב בעץ אלאשיא ותגמד
בעצהא ותגצג ותחדק ותביץ ותסוד פלו וצף אלאנסאן אלנאר באנהא
אלמבדצה אלמסודה אלמחדקה אלמגצגה אלמגמדה אלמדיבה לצדק פמן 20
לא יעלם טביעה אלנאר יטן אן פיהא סתה מעאני מכתלפה מעני בה
תסוד ומעני אכר בה תביץ ומעני תאלת בה תגצג ומעני ראבע בה |
תחרק ומעני כאמס בה תדיב ומעני סאדס בה תגמד והדה כלהא אפעאל סב, ב
מתצאדה ליס מעני פעל מנהא מעני אלאכר אמא אלדי יעלם טביעה
אלנאר פיעלם אן בכיפיה ואחדה פאעלה תפעל הדה אלאפעאל כלהא והי 25
אלחראדה פאדא כאן הדא מוגודא פי מא יפעל באלטבע פנאהיך פי חק
אלפאעל באראדה פנאהיך פי חקה תעאלי אלדי עלא עלי כל וצף למא
אדרכנא מנה נסב מכתלפה אלמעאני לאן מעני אלעלם גיר מעני אלקדרה
פינא ומעני אלקדרה גיר מעני אלאראדה פכיף נלזם מן דלך אן תכון
פיה מעאני מכתלפה דאתיה לה חתי יכון פיה מעני בה יעלם ומעני בה 30

יריד ומעני כה יקדר אד הדא הו מעני אלצפאת אלתי יקולונהא פקד
יצלח בעצהם בהדא ויעדד אלמעאני אלואירה עלי אלדאת ובעצהם לא
יצלח בדלך לכנה מצלח פי אלאעתקאד ואן לם יעבר ענה בכלאם מפהום
כקול בעצהם קאדר לדאתה עאלם לדאתה חי לדאתה מריד לדאתה ואנא
אמתל לך באלקוה אלנאטקה אלמוגודה פי אלאנסאן פאנהא קוה ואחדה
לא תכתיר פיהא וכהא יחוז אלעלום ואלצנאיע וכהא בעינהא יכיט ויגר
ויגסל ויבני ויעלם אלהנדסה ויסום אלמדינה פהדה אפאעיל מכתלפה
לאזמה ען קוה ואחדה בסיטה לא תכתיר פיהא ותלך אלאפעאל מכתלפה
גדא יכאד אלא יתנאהי עדדהא אעני עדד אלצנאיע אלתי תבדזהא אלקוה
אלנאטקה פלא יסתבעד פי חק אללה עז וגל אן תכון הדה אלאפעאל |
אלמכתלפה צאדרה ען דאת ואחדה בסיטה לא תכתיר פיהא ולא מעני
זאיד אצלא ותכון כל צפה מוגודה פי כתב אלאלאה תעאלי הי צפה
פעלה לא צפה דאתה או דאלה עלי כמאל מטלק לא אן הם דאת מרכבה
מן מעאני מכתלפה לאנה לים בכונהם לא יטלקון לפט אלתרכיב יבטל
מענאה מן אלדאת דאת אלצפאת לכן הנא מוצע אלשבהה אלתי דעתהם
לדלך והי הדה אלתי אבינהא לך ודלך אן האולא אלדין אעתקדוא
אלצפאת מא יעתקדונהא מן אגל כתרה אלאפעאל כל יקולון נעם אן
אלדאת אלואחדה תפעל אפעאלא מכתלפה לכן אלצפאת אלדאתיה לה
תעאלי מא הי מן אפעאלה לאנה לא יסוג אן יתוהם אן אללה כלק דאתה
והם פי תלך אלצפאת אלתי יסמונהא דאתיה מכתלפון אעני פי עדדהא
אד אלכל תאבעון נע כתאב מא ולנדכר לך מא אלכל מגמע עליה ויזעמון
אנה מעקול ואנה לם יתבע פיה נע כלאם נבי והי ארבע צפאת חי קאדר
עאלם מריד פהדה קאלוא מעאני מתגאירה וכמאלאת יסתחיל אן יכון
אלאלאה עארמא שיא מנהא ולא יסוג אן תכון הדה מן גמלה אפעאלה
פהדא תלכיץ ראיהם ואלדי תעלמה אן מעני אלעלם פיה תעאלי הו במעני
אלחיאה לכון כל מדרך דאתה פהו חי ועאלם במעני ואחד הדא אדא
אדרנא באלעלם אדראך דאתה ואלדאת אלמדרכה הי בעינהא אלדאת
אלמדרכה בלא שך לאן לים הו פי ראינא מרכבא מן | שיין שי ידרך ושי
אכר לא ידרך כאלאנסאן אלמרכב מן נפס מדרכה וגסד גיר מדרך פמתי
אריד בקולנא עאלם מדרך דאתה פתכון אלחיאה ואלעלם מעני ואחדא והם

סג, א

סג, ב

לא ילחטון הדא אלמעני כל ולחטון אדראכה למכלוקאתה וכדלך כלא שך
אלקדרה ואלאראדה ליסת כל ואחדה מנחמא מוגודה ללבארי באעתבאר
דאתה לאנה לא יקדר עלי דאתה ולא יוצף באראדתה דאתה והדא לא
יתצורה אחד כל הדה אלצפאת אנמא טנונהא באעתבאר נסב מכתלפה
בין אללה תעאלי וכין מכלוקאתה ודלך אנה קאדר אן יכלק מא יכלק
ומדיד לאיגאד אלמוגוד עלי מא אוגדה בה ועאלם במא אוגד פקד באן
לך אן הדה אלצפאת ארצא ליסת באעתבאר דאתה כל באעתבאר
אלמכלוקאת פלדלך נקול נחן מעשר אלמוחדין באלתחקיק כמא אנא לא
נקול אן פי דאתה מעני זאיד בה כלק אלסמאואת ומעני אכר כה כלק
אלאסתקסאת ומעני תאלת בה כלק אלעקול כדלך לא נקול אן פיה מעני
זאיד בה יקדר ומעני אכר בה יריד ומעני תאלת בה יעלם מכלוקאתה כל
דאתה ואחדה בסיטה לא מעני זאיד עליהא כונה תלך אלדאת כלקת כל
מא כלקת ועלמת לא במעני זאיד אצלא ואן הדה אלצפאת אלמכתלפה
לא פרק בין אן תכון בחסב אלאפעאל או בחסב נסב מכתלפה בינה וכין
אלמפעולאת ועלי מא בינאה ארצא מן חקיקה אלנסבה ואנהא מטנונה
הדא הו אלדי ינבגי | אן יעתקד פי אלצפאת אלמדכורה פי כתב לאנביא סד, א
או יעתקד פי בעצהא אנהא צפאת דלל בהא עלי כמאל עלי גהה אלשבה
בכמאלאתנא אלמפהומה ענדנא כמא סנבין:

פצל נד

אעלם אן סיד אלעאלמין משה דכנו ע״אם טלב מטלבין וגאה אלגואב
עלי אלמטלבין אלמטלב אלואחד הו כונה טלב מנה תעאלי אן
יעלפה דאתה וחקיקתה ואלמטלב אלתאני וחו אלדי טלב אולא הו אן
יעלפה בצפאתה פגאוכה תעאלי עלי אלמואלין באן ועדה בתעריפה צפאתה
כלהא ואנהא אפעאלה ואעלמה אן דאתה לא תדרך עלי מא הי עליה לכנה
נלהה עלי מוצע נטר ידרך מנה גאיה מא ימכן לאנסאן אן ידרכה ואלדי
אדרכה הו ע״אם לם ידרכה אחד קבלה ולא בעדה אמא טלבה מערפה
צפאתה פהו קולה הודעני נא את דרכיך ואדעך וכו׳ 1) ותאמל מא
צמנה הדא אלקול מן גראיב קולה הודעני נא את דרכיך ואדעך

1) שמות לג, יג.

דליל עלי כונה תעאלי יעלם באוצאפה לאנה אדא עלם אדרכים עלמה
וקולה למען אמצא חן בעיניך דליל עלי אן מן עלם אללה הו אלדי
ימצא חן בעיניו לא מן צאם וצלי פקט כל כל מן ערפה פהו אלמרצי
אלמקרב ומן גהלה פהו אלמסכוט אלמבעוד ועלי | קדר אלעלם ואלגהל סה, ב
יכון אלרצא ואלסכט ואלקרב ואלבעד וקד כרגנא ען גרץ אלפצל וארגע
אלי אלגרץ פלמא טלב מערפה אלצפאת וטלב אלעפו ען אלאמה ואגיב
עלי אלעפו ענהם תם טלב אדראך ראתה תעאלי והו קולה הראני נא
את כבודך 1) אגיב עלי אלמטלוב אלאול והו הודעני נא את דרכיך
וקיל לה אני אעביר כל טובי על פניך 2) וקיל לה פי גואב
אלסואל אלתאני לא תוכל לראות את פני וכו׳ 3) אמא קולה כל
טובי פהו אשארה אלי ערץ אלמוגודאת כלהא עליה אלמקול ענהא
וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד 4) אעני בערצהא
עליה אן ידרך טביעתהא וארתבאטהא בעצהא בבעץ פיערף תדבירה להא
כיף הו אלגמלה ואלתפציל ואלי הדא אלמעני אשאר בקולה בכל ביתי
נאמן הוא 5) אי אנה פהם וגוד עאלמי כלה פהמא חקיקיא תאבתא לאן
אלארא אלניר צחיחה לא תתכת פאדא אדראך תלך אלאפעאל הי צפאתה
תעאלי אלתי יערף מן גהתהא ואלדליל עלי אן אלשי אלדי יעד באדראכה
הי אפעאלה תעאלי כון אלשי אלדי יערף בה צפאת פעליה מחצה רחום
וחנון ארך אפים 6) פקד באן אן אדרכים אלתי טלב
מערפתהא פאעלם בהא הי אלאפעאל אלצאדרה מנה תעאלי ואחכמים
יסמונהא מדות ויקולון שלש עשרה מדות והדא אלאסם ואקע פי
אסתעמאלהם עלי אלאכלאק ארבע מדות בנותני צדקה ארבע סה, א
מדות בהולכי לבית המדרש 7) והדא כתיר ואלמעני הנא לים אנה
דו אכלאק כל פאעל אפעאל שביהה באלאפעאל אלצאדרה מנא ען אכלאק
אעני ען היאת נפסאניה לא אנה תעאלי דו היאת נפסאניה ואנמא אקתצר
עלי דכר הדה אלשלש עשרה מדות ואן כאן קד אדרך כל טובו
אעני נסיע אפעאלה לאן הדה הי אלאפעאל אלצאדרה מנה תעאלי פי חק
אינאד אלאדמיין ותדבירהם והדא כאן אכר גרץ סואלה לאן תמאם אקול

1) שמות לג, יח. 2) שם שם, יט. 3) שם שם, כ. 4) בראשית א, לא.
5) במדבר יב, ז. 6) שמות לד, ו ז. 7) אבות ה, טז יז.

ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה 1)
אלדי אנא מחתאג לתדבירהם באפעאל אתקל בהא אפעאלך פי תדבירהם
פקד באן לך אן אדרכים ואלמדות ואחד והי אלאפעאל אלצאדרה מנה
תעאלי פי אלעאלם פכלמא אדרך פעל מן אפעאלה יצף הו תעאלי באלצפה
אלתי יצדר ענהא דלך אלפעל וסמי באלאסם אלמשתק מן דלך אלפעל 5
מתאל דלך אנה למא אדרך לטף תדבירה פי תכוין אגנה אלחיואן ואיגאד
קוי פיה ופי מן ירביה בעד ולאדתה תמנעה מן אלהלאך ואלתלאף ותצונה
מן אלאדיה ותנפעה פי תצרפאתה אלצרורה ומתאל הדא אלפעל מנא לא
יצדר אלא בעד אנפעאל ורקה והו מעני אלרחמה קיל ענה תעאלי רחום
כמא קיל כרחם אב על בנים 2) וקאל והמלתי עליהם כאשר 10
יחמל איש על בנו 3) לים אנה תעאלי ינפעל וירק לכן מתל דלך אפעל
אלדי יצדר מן אלאב עלי אלולד אלדי הו תאבע לרקה ושפקה ואנפעאל
מחץ יצדר ענה תעאלי פי חק אוליאיה לא ען | אנפעאל ולא ען תגיר סה, ב
וכמא אנא נחן אדא אעטינא שיא למן לא חק לה עלינא תסמי דלך פי
לגתנא חנינה כמא קאל חנונו אותם 4) אשר חנן אלהים 5) 15
כי חנני אלהים 6) ומתל הדא כתיר והו תעאלי יוגד ויבדר למן לא
חק לה עליה פי איגאדה ותדבירה פלדלך סמי חנון וכדלך נגד פי
אפעאלה אלצאדרה פי אלאדמיין מן אפאת עטימה תנזל בבעץ אשכאץ
תדמרהם או אסר עאם מהלך לקבאיל בל לאקלים תפני אלולד וולד
אלולד ולא תכלי לא חרתא ולא נסלא כאלכסוף ואלזלאזל ואלצואעק 20
אלמהלכה וכחרכה קום עלי אכרין לאבארתהם באלסיף ומחו אתרהם
וכתיר מן הדה אלאפעאל אלתי לא תצדר מן אחדנא פי חק אכר אלא
ען גצב שדיד או חקד עטים או טלב תאר פסמי בחסב הדה אלאפעאל
קנא ונוקם ונוטר ובעל חמה 7) יעני אן לאפעאל אלתי מתלהא
תצדר עגא ען היאה נפסאניה והי אלגירה או אלאכר באלתאר או אלחקד 25
או אלנצב תצדר ענה תעאלי בחסב אסתחקאק אלדין עוקבוא לא ען
אנפעאל בוגה תעאלי ען כל נקץ והכדא אלאפעאל כלהא הי אפעאל
תשבה אלאפעאל אלצאדרה ען אלאדמיין ען אנפעאלאת והיאת נפסאניה

1) שמות לג, יג. 2) תהלים קג, יג. 3) מלאכי ג, יז.
4) שופטים כא, כב. 5) בראשית לג, ה. 6) שם שם, יא. 7) נחום א, ב.

והי צארדה ענה תעאלי לא ען מעני זאיד עלי ראתה אצלא וינבגי למרבר
אלמדינה אלא כאן נבלא אן יתשבה בהלה אלצפאת ותצדר ענה הלה
אלאפעאל בתקריר וכחסב אסתחקאק לא כמגרד תבע אלאנפעאל ולא
סז, א יטלק ענאן אלגצב ולא ימכן | אלאנפעאלאת מנה אלא כל אנפעאל של כל
5 יתחאמאהא חסב טאקה אלאנסאן פיכון תארה לבעץ אלנאס רחום
וחנון לא למגרד אלרקה ואלשפקה אלא כחסב מא ילזם ויכון תארה
לבעץ אלנאס נוטר ונוקם ובעל חמה בחסב אסתחקאקהם לא
כמגרד אלגצב חתי אנה יאמר בחרק אלשכץ והו גיר חריג ולא גצוב ולא
כאנץ פיה כל בחסב מא יראה מן אסתחקאקה וילחט מא פי אוקאע הלא
10 אלפעל מן אלמנפעה אלעטימה בכלק כתיר אלא תתאמל פי נצוץ לתורה
למא אמר בשבעה עמים באלאכארה וקאל לא תהיה כל נשמה 1)
אתבע לדך עלי אלאתר בקולה למען אשר לא ילמדו אתכם
לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם וחטאתם ליי
אלהיכם 2) יקול לא חטן אן הלה קסאוה או טלב תאר בל הו פעל
15 יקתצי אלדאי אלאנסאני אן יאל כל מן יחיר ען טרק אלחק ותנתי
אלעוואיק כלהא אלתי תעוק ען אלכמאל אלדי הו אדראכה תעאלי ומע
הלא כלה ינבגי אן תכון אפעאל אלרחמה ואלעפו ואלשפקה ואלראפה
צארדה מן מדבר אלמדינה אכתר מן אפעאל אלקצאץ ככתיר לאן הלה
לשלש עשרה מדות כלהא מדות רחמים גיר ואחדה והי פוקד
20 עון אבות על בנים 3) לאן קולה ונקה לא ינקה מענאה
ואסתיצאלא לא יסתאצל מן קולה ונקתה לארץ תשב 4) ואעלם אן
קולה פוקד עון אבות על בנים אנמא לדך פי לנב עבודה זרה
סז, ב כאצה לא פי לנב אכר דליל לדך קולה | פי עשר הדברות על
שלשים ועל רבעים לשנאי 5) ולא יתסמי שונא אלא עובד
25 עבודה זרה כי כל תועבת יי אשר שנא 6) ואנמא אקתצר
עלי רבעים לאנה גאיה מא ימכן אלאנסאן אן ירי מן נסלה דור
רביעי פארא קתל אהל אלמדינה עובדי עבודה זרה פיקתל לדך
אלשיך לעובד ונסל נסל נסלה אלדי הו אלולד אלראבע פכאנה יצף א,

1) דברים כ, מז. 2) שם שם, יח. 3) שמות לד, ז.
4) ישעיה ג, כו. 5) שמות כ, ה. 6) דברים יב, לא.

מן גמלה אואמרה תעאלי אלתי מן גמלה אפעאלה כלא שך אן יקתל נסל
עובדי עבודה זרה ואן כאנוא אצאגר פי גמאר ואלדיהם ואגדאדהם
והלא אלאמר וגדנאה מטרדא פי לתורה פי כל מוצע כמא אמר פי
עיד הנדחת החרם אותה ואת כל אשר בה 1) כל הלא
5 לתעפיה לדך אלאתר אלמוגב ללפסאד אלעטים כמא בינא. וקד כרגנא
מן גרץ אלפצל לכן בינא לאי שי אקתצר הנא מן לכר אפעאלה עלי הלה
ואנהא סחתאג אליהא פי תדכיר אלמדן אל גאיה פצילה אלאנסאן
אלתשבה כה תעאלי חסב אלקדרה יעני אן נשבה אפעאלנא כאפעאלה
כמא בלנוא פי שרח קדושים תהיו 2) קאלוא מה הוא חנון אף
10 אתה היה חנון מה הוא רחום אף אתה היה רחום 3)
ואלגרץ כלה אן אלצפאת אלמנסוכה לה הי צפאת אפעאלה לא אנה
לו כיפיה:

פצל נה

סז, א קד תקדם לנא פי עדה מואצע מן הלה אלמקאלה אן | כל מא יוגב
גסמאניה לזם צרורה נפיה ענה וכדלך כל אנפעאל ינפי ענה לאן
אלאנפעאלאת כלהא תוגב אלתגייר ואן אלפאעל לתלך אלאנפעאלאת גיר
אלמנפעל כלא שך פלו כאן תעאלי ינפעל כוגה מן וגוה אלאנפעאל לכאן
גירה אלפאעל פיה ואלמגיר לה וכדלך ילזם צרורה אן ינפי ענה כל עדם
ואן לא יכון כמאל מא מעדומא מנה תארה ומוגודא אכרי לאנה אן פרץ
לדך כאן כאמלא באלקוה וכל קוה יקארנהא עדם צרורה וכל מא יכרג
מן אלקוה אלי אלפעל פלא בל לה מן מכרג גירה מוגוד באלפעל יכרגה
פלדלך ילזם אן תכון כמאלאתה כלהא מוגודה באלפעל ולא יכון לה שי
באלקוה כוגה ומטא ילזם צרורה אן ינפי ענה איצא אלשבה באי שי מן
אלמוגודאת והלא אמר קד שער כה כל אחד וקד צלח פי כתב אלאנביא
כנפי אלתשביה וקאל ואל מי תדמיוני ואשוה 4) וקאל ואל מי
תדמיון אל ומה דמות תערכו לו 5) וקאל מאין כמוך יי 6)
והלא כתיר פיכון מלאך אלאמר אן כל שי יולי לאחד הלה אלאצנאף

1) דברים יג, מז. 2) ויקרא יט, ב. 3) ספרי לדברים ו, יב.
4) ישעיה מ, כה. 5) שם שם, יח. 6) ירמיה ו, ו.

אלארבעה ילזם צרורה נפיה ענה באלברהאן אלואצח והי כל מא יודי
לנסמאניה או מא יודי לאנפעאל ותגיר או מא יודי לעדם מתל אן לא
יכון לה שי באלפעל תם יציר באלפעל או מא יודי לשבה שי מן
מכלוקאתה והדה מן גמלה פואיד אלעלם אלטביעי פי מערפה אלאלאה
5 אד כל מן לא יעלם תלך אלעלום לא ישער בנקץ אלאנפעאלאת ולא
סז, ב יפהם מעני | מא באלקוה ומא באלפעל ולא יעלם לזום אלעדם לכל מא
באלקוה ואן אלדי באלקוה אנקץ מן אלמתחרך לכרוג תלך אלקוה ללפעל
ואלמתחרך נאקץ ארצא באצאפתה למא מן אגלה תחרך חתי יחצל באלפעל
ואן עלם הדה אלאשיא ולא יעלמהא בבראהינהא פלא יעלם אלגזאיאת
10 אללאזמה ען הדה אלמקדמאת אלכלייה לזומא צרוריא פלדלך לא יכון
ענדה ברהאן בוגוד אלאלאה ולא בלזום נפי הדה אלאצנאף ענה ובעד
תקדימי הדה אלתוטיה אכל פי פצל אכר אבין פיה אסתחאלה מא יטנה
מעתקדוא אלצפאת אלדאתיה לה ולדך אנמא יפהמה מן תקדמת לה
אלמערפה בצנאעה אלמנטק ובטביעה אלוגוד :

15

פצל נו

אעלם אן אלשבהיה הי נסבה מא בין שיין ואי שיין לא תקדר בינהמא
נסבה כדלך לא תתצור בינהמא שבהיה וכדלך כל מא לא שבהיה
בינהמא פלא נסבה בינהמא מתאל דלך אנה לא יקאל הדה אלחראדה
20 שביהה בהדא אללון ולא הדא אלצות שביה בהדה אלחלאוה והדא אמר
בין בנפסה פלמא כאנת אלנסבה ביננא ובינה תעאלי מרתפעה אעני בינה
ובין מא סואה לזם ארתפאע אלשבהיה ארצא ואעלם אן כל שיין המא
סח, א תחת נוע ואחד אעני אן תכון מאהיתהמא גמיעא | ואחדה גיד אנהמא
מכתלפאן כאלכבר ואלצגר או אלשדה ואלצעף או נחו דלך פאנהמא
25 גמיעא מתשאבהאן צרורה ואן אכתלפא הדא אלנחו מן אלאכתלאף מתאל
דלך אן אלכרדלה ופלך אלכואכב אלתאבתה מתשאבהאן פי אלאבעאד
אלתלאתה ואן כאן הדא פי גאיה אלכבר והדה פי גאיה אלצגר מעני
וגוד אלאבעאד פיהמא ואחד וכדלך אלשמע אלמראב פי אלשמס ואסטקס
אלנאר מתשאבהאן פי אלחראדה ואן כאנת תלך אלחראדה פי גאיה
30 אלשדה יהדה אלחראדה פי גאיה מן אלצעף לכן מעני טהור הדה אלכיפיה

פיהמא גמיעא ואחד והכדא כאן ינבגי אן יפהם מן יעתקד אן תם צפאת
דאתיה יוצף בהא אלבארי והי אנה מוגוד וחי וקאדר ועאלם ומריד אנהא
ליסת הדה אלמעאני תנסב אליה ואלינא במעני ואחד ויכון אלאכתלאף
בין תלך אלצפאת ובין צפאתנא באלאעטם או אלאכמל או אלארזם או
5 אלאחבת חתי יכון וגודה אחבת מן וגודנא וחיאתה ארזם מן חיאתנא
וקדרתה אעטם מן קדרתנא ועלמה אכמל מן עלמנא וארארתה אעם מן
ארארתנא ויעם אלמעניין חד ואחד כמא יזעם האולא לים אלאמר כדלך
בוגה לאן באב אפעל אנמא ינטק בה בין אלאשיא אלתי יקאל עליהא
דלך אלמעני בתואטו ואדא כאן דלך לזם אלשבה ועלי ראיהם אלדין ירון
10 אן הנאך צפאת דאתיה כמא לזם אן תכון דאתה תעאלי לא תשבה
סח, ב אלדואת כדלך כאן ינבגי אן תכון צפאתה | אלדאתיה אלתי יזעמונהא לא
תשבה אלצפאת ולא יגמעהמא חד ואחד ולים כדלך יפעלון כל יטנון אן
יגמעהמא חד ואחד ואן לא תשאבה בינהמא פקד באן למן יפהם מעני
אלתשאבה אנה תעאלי אנמא יקאל עליה ועלי כל מא סואה מוגוד
15 באשתראך מחץ וכדלך אנמא יטלק אלעלם ואלקדרה ואלאראדה ואלחיאה
עליה תעאלי ועלי כל די עלם וקדדה וארארה וחיאה באלאשתראך אלמחץ
אלדי לא תשאבה מעני בינהמא אצלא ולא תטן אנהא תקאל בתשכיך
לאן אלאסמא אלתי תקאל בתשכיך הי אלתי תקאל עלי שיין בינהמא
תשאבה פי מעני מא ודלך אלמעני עדץ פיהמא ולים הו מקומה לדאת
20 כל ואחד מנהמא והדה אלאשיא אלמנסובה לה תעאלי ליסת הי אעראצא
ענד אחד מן אהל אלנטר והדה אלצפאת אלתי לנא כלהא אעראץ בחסב
ראי אלמתכלמין פיא לית שערי מן אין וקע אלשבה חתי יגמעהמא חד
ואחד פתכון מקולה בתואטו כמא יזעמון פהדא בדהאן קטעי עלי כון הדה
אלאוצאף אלמנסובה לה לים בין מעאנהא ומעני הדה אלמעלומה ענדנא
25 שרכה בוגה ולא עלי חאל ואנמא אלשרכה פי אלאסם לא גיר ואדא כאן
דלך כדלך פלא ינבגי אן תעתקד מעאני זאידה עלי אלדאת שבה הדה
אלצפאת אלתי הי זאידה עלי דאתנא למא אשתרכא פי אלאסם פהדא
אלמעני עטים אלגלאלה ענד אלעארפין פאחפטה וחצלה חק תחצילה ליכון
עתידא למא ידאד תפהימך איאה : |

פצל נז

סס, א

פי אלצפאת אנמץ ממא תקדם. מעלום אן אלוגור הו עארץ ערץ ללמוגוד
פלדלך הו מעני זאיר עלי מאהיה אלמוגור הדא הו אלאמר אלכין
5 אלואגב פי כל מא לוגורה סבב פאן וגורה מעני זאיד עלי מאהיתה ואמא
מא לא סבב לוגודה והו אללה עז וגל וחדה לאן הדא הו מעני קולנא
ענה תעאלי אנה ואגב אלוגוד פאן וגודה דאתה וחקיקתה ודאתה וגודה
וליסת הי דאת ערץ להא אן וגדת פיכון וגודהא מעני זאידא עליהא אד
הו ואגב אלוגור דאימא לא מאדיא עליה ולא עארצא ערץ לה פאדא הו
10 מוגוד לא בוגוד וכדלך חי לא בחיאה וקאדר לא בקדרה ועאלם לים בעלם
בל אלכל ראגע למעני ואחד לא תכתיר פיה כמא סיבין. וממא יגב אן
יעלם איצא אן אלוחדה ואלכתרה עוארץ ערצת ללמוגוד מן חית הו כתיר
או ואחד קד בין דלך פי מא בעד אלמטביעה וכמא אן אלערד לים הו נפס
אלמעדוראת כדלך לים אלוחדה נפס אלשי אלמתוחד אד הדה כלהא אעראץ
15 מן גנס אלכם אלמנפצל תלחק אלמוגודאת אלמסתעדה לקבול מתל הדה
אלאעראץ אמא אלואגב אלוגוד אלבסיט באלחקיקה אלדי לא ילחקה
תרכיב אצלא פכמא יסתחיל עליה ערץ אלכתרה כדלך יסתחיל עליה ערץ
סס, ב אלוחדה | אעני אן לים אלוחדה מעני זאידא עלי דאתה כל הו ואחר לא
בוחדה ולא תעתבר הדה אלמעאני אלדקיקה אלתי יכאד תפות אלאדהאן
20 באלאלפאט אלמעתאדה אלתי הי אכבר סבב פי אלתגליט לאן תצוק בנא
אלעבארה גדא גדא פי כל לגה חתי לא נתצור דלך אלמעני אלא
בתסאמח פי אלעבארה פלמא דמנא אלדלאלה עלי כון אלאלאה לא כתירא
לם יקדר אלקאיל יקול אלא ואחד ואן כאן אלואחד ואלכתיר מן פצול
אלכם פלדלך נלכץ אלמעני ונרשד אלדהן לחקיקה אלאמר בקולנא ואחד
25 לא בוחדה כמא נקול קדים לדלאלה עלי אנה גיר חאדת ופי קולנא קדים
מן אלתסאמח מא הו בין טאהר אד אלקדים אנמא יקאל למא ילחקה
אלזמאן אלדי הו ערץ ללחרכה אלתאבעה ללגסם והו איצא מן באב
אלמצאף לאן קולך אלקדים פי ערץ אלזמאן כקולך אלטויל ואלקציר פי
ערץ אלכט וכל מא לא ילחקה ערץ אלזמאן פלא יקאל פיה באלחקיקה
30 לא קדים ולא חאדת כמא לא יקאל פי אלחלאוה לא מעוגה ולא מסתקימה

ולא יקאל פי אלצות לא מאלח ולא תפה וחדה אלאשיא לא כפא בהא
עלי מן ארתאץ פי פהם אלמעאני עלי חקאיקהא ואעתברהא באדראך
אלעקל להא ותגרידה איאהא לא באלתגמל אלדי תדל עליה אלאלפאט
פכל מא תגדה פי אלכתב מן וצפה תעאלי ראשון ואחרון[1]) פהו
מתל וצפה תעאלי באלעין ואלאון ואלקצד בדלך אנה תעאלי | לא ילחקה ע, א
תגיר ולא יתגדד לה מעני בוגה לא אנה תעאלי ואקע תחת אלזמאן פתחצל
סקאלסה מא בינה ובין גירה ממא פי זמאן פיכון ראשון ואחרון
ואנמא הדה אלאלפאט כלהא כלשון בני אדם כדלך קולנא אחד
מענאה אנה לא נד לה לא אן מעני אלוחראניה לאחק לדאתה:

10

פצל נח

אנמץ ממא תקדם. אעלם אן וצף אללה עז וגל באלסואלב הו אלוצף
אלצחיח אלדי לא ילחקה שי מן אלתסאמח ולא פיה נקץ פי חק
אללה גמלה ולא עלי חאל אמא וצפה באלאיגאבאת ففיה מן אלשרך
15 ואלנקץ מא קד בינאה ובינבי אן אבין לך אולא כיף הי אלסואלב צפאת
עלי גהה מא ובאי שי תפארק צפאת אלאיגאב ובעד דלך אבין לך כיף
לים לנא טריק פי וצפה אלא באלסואלב לא גיר פאקול אן אלצפה ליסת
הי אלתי תכצץ אלמוצוף פקט חתי לא ישתרך פי תלך אלצפה מע גירה
בל אלצפה קד תכון איצא צפה ללמוצוף ואן כאן ישתרך פיהא מע גירה
20 ולא יחצל בהא תכצץ מתאל דלך אן ראית אנסאנא עלי בעד פסאלת
וקלת מא הדא אלמראי פקיל לך חיואן פהדה צפה בלא שך לחדא
אלמראי ואן כאן לם תכצצה מן כל מא סואה לכנה חצל בהא תכצץ
מא והו אן הדא אלמראי לים הו גסמא מן | נוע אלנבאת ולא מן נוע ע, ב
אלמעאדן כדלך איצא אדא כאן פי הדה אלדאר אנסאן ועלמת אן פיהא
25 גסם מא גיר אנך לא תעלם מא הו פסאלת וקלת מא פי הדה אלדאר
פקאל לך אלמגיב לים פיהא מעדן ולא גסם נבאת פקד חצל תכצץ מא
ועלמת אן פיהא חיואן ואן לם תעלם אי חיואן הו פבהדה אלגהה תשארך
צפאת אלסלב לצפאת אלאיגאב לאנהא לא כל אן תכצץ תכצוצא מא
ולו לם יכן פיהא מן אלתכצץ אלא אזאלה מא סלב מן גמלה מא כנא

1) למשל ישעיה מד, ו.

נטלה גיר מסלוב ואמא אלנהה אלתי תפארק בהא צפאת אלסלב לצפאת
אלאוגאב פאן צפאת אלאוגאב ואן לם תכצץ פאנהא תדל עלי גז מן
גמלה אלשי אלמטלוב מערפתה אמא גז גוהרה או ערץ מן אעראצה וצפאת
אלסלב לא תעלפנא שיא בוגה מן אלדאת אלמטלוב עלמהא מא הי אלא
5 אן כאן דלך באלערץ כמא מתלנא. ובעד הדה אלמקדמה אקול אן אללה
עז וגל קד תברהן אנה ואגב אלוגוד לא תרכיב פיה כמא סנברהן ולים
נדרך אלא אנלתה פקט לא מאהיתה פיסתחיל אן תכון לה צפה אוגאב
לאנה לא אנלה לה כארגא ען מאהיתה פתדל אלצפה עלי אחראהמא
פנאהיך אן תכון מאהיתה מרכבה פתדל אלצפה עלי גזאיהא נאהיך אן
10 תכון לה אעראץ פתדל אלצפה אוצא עליהא פלא צפה אוגאב בוגה אמא
צפאת אלנפי פהי אלתי ינבגי אן תסתעמל לארשאר אלדהן למא ינבגי
עא, א אן יעתקד פיה תעאלי לאנהא לא ילחק | מן גהתהא תכתיר בוגה והי
תרשד אלדהן לגאיה מא יסכן אלאנסאן אן ידרכה מנה תעאלי מתאל דלך
אנה תברהן לנא וגוב וגוד שי מא גיד הדה אלדואת אלמדרכה באלחואס
15 ואלמחאט בעלמהא באלעקל פקלנא ען הדא אנה מוגוד אלמעני אנה
רסתחיל עדמה תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד ליס הו מתל וגוד לאסטקסאת
מתלא אלתי הי אגסאם מתה פקלנא אנה חי אלמעני אנה תעאלי ליס
כמאית תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד אוצא ליס הו מתל וגוד אלסמא
אלתי הי גסם חי פקלנא אנה ליס בגסם תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד
20 ליס הו מתל וגוד אלעקל אלדי ליס הו בגסם ולא מאית לכנה מעלול
פקלנא אנה תעאלי קדים אלמעני ליס לה סבב אוגדה תם אדרכנא אן
הדא אלמוגוד ליס וגודה אלדי הו דאתה אנמא הו כאף לה פקט אן יכון
מוגודא בל תפיץ ענה וגודאת כתירה ולים דלך כפיץ אלחראדה ען אנאר
ולא כלזום אלצו ען אלשמס בל פיץ יסלה דאימא בקאא ואנתטאמא
25 בתדביר מחכם כמא סנבין פקולנא פיה מן אגל הדה אלמעאני אנה קאדר
ועאלם ומריד ואלקצד בהדה אלצפאת אנה ליס בעאגז ולא גאהל ולא
דאהל ולא מהמל ומעני קולנא ליס בעאגז אן וגודה פיה כפאיה לאוגאד
אשיא אכר גירה ומעני קולנא לא גאהל אנה מדרך אי חי לאן כל מדרך
חי ומעני קולנא לא דאהל ולא מהמל אן גמיע תלך אלמוגודאת גאריה
עא, כ עלי נטאם | ותדביר לא מהמלה וכאינה כיף אתפק אלא ככון כל מא

ידברה אלמריד כקצד ואראדה תם אדרכנא אן הדא אלמוגוד לא אכר
מתלה פקולנא הו ואחד אלמעני נפי אלכתרה פקד כאן לך אן כל צפה
נצפה בהא פהי אמא צפה פעל או יכון מענאהא סלב עדמהא אן כאן
אלקצד בהא אדראך דאתה לא פעלה ולא תסתעמל אוצא הדה אלמואלב
5 ולא תטלק עליה תעאלי אלא באלגהה אלתי עלמת אנה קד יסלב ען
אלשי מא ליס שאנה אן יוגד לה כמא נקול פי אלחאוט לא בציר ואנת
תעלם יא איהא אלנאטר פי הדה אלמקאלה אן הדה אלסמא והי גסם
מתחרך קד שברנאהא ודרענאהא ואחטנא עלמא במקאריר אגזא מנהא
ובאכתר תרכאתהא קד עגזת עקולנא כל אלעגז ען אדראך מאהיתהא מע
10 כוננא נעלם אנהא דאת מאדה וצורה צרורה גיר אנהא ליסת מתל הדה
אלמאדה אלתי פינא פלדלך לא נקדר נצפהא אלא באלאסמא אלגיר
מחצלה לא באלאוגאב אלמחצל פאנא נקול אן אלסמא לא כפיפה ולא
תקילה ולא מנפעלה פלדלך הי לא קאבלה אתר ולא דאת טעם ולא דאת
ראיחה ונחו הדה אלסואלב כל דלך לגהלנא בתלך אלמאדה פכיף תכון
15 חאל עקולנא אדא דאמת אדראך אלכדל ען אלמאדה אלכסיט גאיה
אלכמאטה אלואגב אלוגוד אלדי לא עלה לה ולא ולחקה מעני זאיד עלי
דאתה אלכאמלה אלתי מעני כמאלהא סלב אלנקאיץ ענהא כמא כדנא |
עב, א פאנא לא נדרך גיר אנלתה פקט ואן תם מוגוד לא ישבהה שי מן
אלמוגודאת אלתי אוגדהא ולא ישארכהא פי מעני בוגה ולא תכתיד פיה
20 ולא עגז ען אוגאד מא סואה ואן נסבתה ללעאלם נסבה אלדבאני ללספינה
ולים הדה אוצא נסבה חקיקיה ולא שבה צחיח כל הי לארשאר אלדהן
אנה תעאלי מדבר ללמוגודאת אלמעני אנה יסלהא ויחרז נטאמהא כמא
ינבגי וסיכון הדא אלמעני באבלג מן הדא פסבחאן מן אדא לאחטת
אלעקול דאתה עאד אדראכהא חקצירא ואדא לחטת לזום אפעאלה ען
25 אראדתה עאד עלמהא גהלא ואדא דאמת אלאלסן תעטימה באוצאף עאדת
כל בלאגה עלא ותקצירא:

פצל נט

ללסאיל אן יסאל ויקול אדא כאן לא חילה פי אדראך חקיקה דאתה
30 ויולי אלברהאן אן אלשי אלמדרך הו אנה מוגוד פקט וצפאת

אלאיגאב קד אמתנעת כמא תברהן פכאו שי יקע אלתפאצל בין אלמדרכין
פארא אלדי אדרכה משה רבנו ושלמה הו אלדי ידרך אלשכץ
אלואחר מן כעץ אלטלבה והדא לא יסכן פיה זיארה ומן אלמשהור ענד
אהל אלשריעה כל ענד אלפלאספה אן אלתפאצל פי דלך כתיר פאעלם
5 אן אלאמר כדלך ואן אלתפאצל בין אלמדרכין עטים גדא לאן כלמא זיד
עג, ב פי | צפאת אלמוצוף תכצץ אכתר וקרב אלואצף מן אדראך חקיקתה
כדלך כלמא זדת פי אלסלב ענה תעאלי קרבת מן אלאדראך וכנת אקרב
אליה מן אלדי לם יסלב מא תברהן לך אנת סלבה פלהדא קד יתעב
אלאנסאן סנין עדידה פי פהם עלם מא ותחקיק מקדמאתה חתי יאכדה
10 יקינא יכון נתיגה דלך אלעלם כלה אן נסלב ען אללה מעני מא תעלם
באלברהאן אנה מחאל אן ינסב לה הדא אלמעני ואכר מן אלמקצרין פי
אלנטר לא יתברהן לה דלך ויכון אלאמר ענדה משכוכא פיה הל יוגד
דלך אלמעני ללה או לא יוגד לה ואכר מן אלעמיאן אלבצאיר יוגב לה
דלך אלמעני אלדי תברהן סלבה מתל מא סאברהן אנה לים בגסם ואכר
15 ישך ומא יעלם הל הו גסם או לים בגסם ואכר יקטע אנה גסם ולקי
אללה בהדה אלעקידה פכם בין אלהלתה אשכאץ מן אלתבאין אלאול בלא
שך אקרב מן אללה ואלתאני בעיד ענה ואלתאלת אבעד כדלך אדא פרצנא
ראבעא תברהן ענדה אמתנאע אלאנפעאלאת פי חקה תעאלי ואלאול אלדי
נפי אלגסמאניה לם יתברהן לה דלך פאן הדא אלדראכע בלא שך אקרב
20 אלי אללה מן אלאול והכדא דאימא חתי אדא יוגד שכץ תברהן לה
אמתנאע אשיא כתירה עליה תעאלי הי ענדנא ממכן אן תוגד לה או תצדר
ענה נאחיך אן נעתקד דלך לאומא פאן דלך אלשכין אכמל מנא בלא שך
עג, א פקד תבין לך אן כלמא תברהן לך סלב שי מא ענה כנת אכמל | וכלמא
אוגבת לה שיא זאידא כנת משבהא ובעדת ען מערפה חקיקתה ובהדה
25 אלגהה ינבגי אן יקרב מן אדראכה באלבחת ואלטלב חתי יעלם אמתחאלה
כל מא יסתחיל עליה לא באן תוגב לה שיא עלי גהה אנה מעני זאיד
עלי דאתה או עלי אן דלך אלמעני כמאל פי חקה למא תגדה כמאלא פי
חקנא לאן אלכמאלאת כלהא הי מלכאת מא ולא כל מלכה תוגד לכל די
מלכה ואעלם אנך מתי אוגבת לה שיא אכר פיכון כערך ענה בגהתין
30 ואחדה לכון כל מא תוגבה הו כמאל לנא ותאניה אנה לים בדי שי אכר

כל דאתה הי כמאלאתה כמא בינא ולמא שער כל אחד באן לא וצול
לאדראך מא פי קתנא אן נדרך אלא באלסלב ואלסלב לא יעדף שיא
בוגה מן חקיקה אלאמר אלדי סלב ענה אלשי אלדי סלב צדה אלנאס
כלהם אלמאצון ואלאתון באן אללה תעאלי לא תדרכה אלעקול ולא ידרך
5 מא הו אלא הו ואן אדראכה הו אלעגז ען נהאיה אדראכה וכל אלפלאספה
יקולון אבהרנא בגמאלה וכפי עגא לשדה טהורה כמא תכפי אלשמס ענד
אלאבצאר אלצעיפה ען אדראכהא וקד אטנב פי חדא במא לא פאירה פי
תכראה הנא ואבלג מא קול פי הדא אלגדץ קולה פי אתלים לך
דמיה תהלה 1) שרחה אלסכות ענדך הו אלתסביח והדה בלאגה עטימה
10 גדא פי הדא אלמעני לאנא אי שי קלנאה נקצד בה תעטימא ותמגידא
עג, ב נגד פיה חמלא מא פי חקה תעאלי ונלחט | פיה נקצא מא פאלסכות
אולי ואלאקתצאר עלי מדארך אלעקול כמא אמר אלכאמלון וקאלוא
אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה 2) וקד עלמת קולתהם
אלמשהורה אלתי לית כאנת כל אלאקאויל מתלהא ואנא אדכרהא לך
15 בנצהא ואן כאנת קולה מחפוטה לאנבהך עלי מעאניהא קאלוא 3) ההוא
דנחת קמיה דר׳ חנינה אמר חאל הגדול חגבור והנורא
האדיר והחזק היראוי והעזוז אמר ליה סימתינהו
לכלהו שבחי דמדך השתא אנן תלת קמיתא אלמלא
דאמרינהו משה רבנו באוריתא ואתו אנשי כנסת
20 הגדולה ותקנינהו בתפלה אנן לא יכילנן למיסרינהו
ואת אמרת ואזלת כולי האי משל למה הדבר דומה
למלך בשר ודם שחיו לו אלף אלפים דינרי זהב
ומקלסין אותו בשל כסף והלא גנאי הוא לו הנא אנתהי
קול הדא אלפאצל פתאמל אלא תאפפה וכראהתה לתכתיר צפאת איגאב
25 ותאמל כונה צרח באן אלצפאת לו תרכנא למגדד עקולנא למא קלנאהא
אבדא ולא נטקנא בשי מנהא ואנמא למא אלגאת צרורה אלכטאב ללנאס
במא יחצל להם תצורא מא כמא קאלוא דבדה תורה כלשון בני
אדם אן יוצף להם אללה בכמאלאתהם פגאיתנא אן נקף ענד תלך
אלאקאויל ולא נסמיה בהא אלא ענד אלקראה להא פי אתורה פקט

1) תהלים סה, ב. 2) שם ד, ה. 3) ברכות לג, ב.

לכן למא גאוא איצא אנשי כנסת הגדולה והם אנביא ורתבוא
לכרהא פי אלצלאה גאיתנא אן נקולהא פקט פרוח הדא אלקול כונה
עה, א צרח אן צרוריתין אתפקת פי צלאתנא בהא ואחדה כונהא גאת פי
אלתורה ותאניה כונהא רתב אלאנביא אלצלאה בהא פלולא אלצרורה
5 אלאולי למא לכרנאהא ולולא אלצרורה אלתאניה למא אזלנאהא ען
מוצעהא ולא צלונא בהא ואנת מסתמל פי אלצפאת פקד תבין לך איצא
מן הדא אלכלאם אן לים כל מא תגדה מן אלצפאת אלמנסוכה ללה פי
כתב אלאנביא יגוז לנא אן נצלי בהא ונקולהא לאנה לם יקל אלמלא
דאמרינהו משה רבנו לא חוינא יכלינן למימרינהו אלא
10 שרטא אכר ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה
וחיניד גאז לנא אן נצלי כהא ולים כמא עמל אלגאהל באלחקיקה אלדין
אטנבוא וטלוה ואגתהדוא פי צלואת אלפוהא וכטב חבדוהא יתקרבון
כהא ללה בזעמהם יצפון אללה פיהא באוצאף לו לצף בהא שכץ מן
אלנאס לכאן דלך נקצא פי חקה לאנהם לם יפהמוא הדה אלמעאני
15 אלגלילה אלגריבה מן עקול אלגמהור ואתכדוא אללה עז וגל מדרסה
אלמנתהם ווצפוה וכאטבוה בכל מא יטנונה סאינא ויטנבון פי דלך חתי
יחרכונה ללאנפעאל בזעמהם ולא סימא אן וגדוא נץ כלאם נבי פי דלך
כאן אלאמר מבאחא להם אן יאתוא בנצוץ יגבני תאוילהא בכל וגה
פינקלונהא עלי טואהרהא וישתקון מנהא ויפרעון ויבנון עליה אקאויל
20 וכתר אסתבאחה חדא ענד אלשערא ואלכטבא או ענד מן יזעם אנה יקול
שערא חתי אלפת אקאויל בעצהא כפר מחץ ובעצהא פיה מן אלסכף
עה, ב ופסאר אלכיאל מא רצחך אלאנסאן בחסב טבאעה ענד סמאעה ויבכיה
ענד אלתאסל כיף תקאל תלך אלאקאויל פי חק אללה עז וגל ולולא
שפקת עלי תנקיץ אלקאילין לאורדת עליך מנהא שיא חתי תחנבה עלי
25 מוצע אלתערי פיהא לכנהא הי אקאויל באדיה אלנקץ גדא למן יפהם
ויגבני אן תעתבר ותקול אדא כאן לשון הדע והוצאת שם רע
עציאנא עטימא פכם באלאחרי יכון אטלאק אללסאן פי חק אללה תעאלי
ווצפה באוצאף תעאלי ענהא ולא אקול אן דלך עציאן כל הדוף
וגדוף בשגגה מן אלגמהור אלסאמעין ומן דלך אלגאהל אלקאיל
30 אמא מן אדרך נקץ תלך אלאקאויל ויקולהא פהו ענדי מן גמלה מן קיל

פיחם ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על י״י
אלהיהם 1) וקיל ולדבר על י״י תועה 2) פאן כנת סמן יחוס
על כבוד קונו פלא ינבגי לך אן תסמעהא בוגה פכיף אן תקולהא
פכיף אן תעמל מתלהא וקד עלמת קדר אתם מן יטיה דברים כלפי
5 מעלה ולא ינבגי לך בוגה אן תתערץ לצפאת אללה באלאוגאב לתעטימה
בזעמך ולא תכרג ען מא רתבה אנשי כנסת הגדולה פי אצלאואת
ואלברכות פפי דלך אלכפאיה בחסב אלצרורה ואי כפאיה כמא קאל ר׳
חנינה אמא סאיר מא גא פי כתב אלאנביא פיקרא ענד אלמרור בה
לכנה יעתקד פיה מא קד בינא אנהא צפאת אפעאל או לדלאלה עלי
10 סלב עדמהא והדא אלמעני איצא לא יוגאע ללגמהור בל הדא אלנהו מן
אלנטר לאיק באלכואץ אלדין תעטים אללה ענדהם מא הו באן יקולוא עה, א
מא לא ינבגי כל באן יעקלוא כמא ינבגי. וארגע אלי תמאם אלתנביה
עלי קול ר׳ חנינה ואחכאמה לם יקל משל למה הדבר דומה
למלך בשר ודם שהיה לו אלף אלפים דינרי זהב
15 ומקלסין אותו במאה דינרין לאנה כאן ירל הדא אלמתל עלי
אן כמאלאתה תעאלי אכמל מן הדה אלכמאלאת אלתי תנסב לה לכנהא
מן נועהא ולים אלאמר כדלך כמא ברהנא בל חכמה הדא אלמתל הו
קולה דינרי זהב ומקלסין אותו בשל כסף לירל אן הדה אלתי הי
ענדנא כמאלאת לים ענדה תעאלי מן נועהא שי אלא כלהא נקץ פי חקה
20 כמא בין וקאל פי הדא אלמתל והלא גנאי הוא לו. פקד אעלמתך אן
כל מא תזעמה מן הדה אלצפאת כמאלא הו נקץ פי חקה תעאלי אדא
כאן מן נוע מא ענדנא וקד ארשדנא שלמה ע״אם פי הדא אלמעני כמא
פיה כפאיה וקאל כי תאלהים בשמים ואתה על הארץ על כן
יהיו דבריך מעטים 3):

25

פצל ס

אנא אריד אן אמתל לך אמתאלא פי הדא אלפצל תזדאד בהא תצורא
לוגוב תכתיד צפאתה באלמואלב ותזדאד בהא נפורא מן אעתקאד
צפאת אוגאב לה תעאלי אגלל אן אנמאנא תחקק אן אלספינה מנטרה

1) מלכים ב יז, ט. 2) ישעיה לב, ו. 3) קהלת ה, א.

עה. ב ולם יעלם | חדה לאסמיה עלי אי שי תקע הל עלי גוהר סא או עלי ערץ תם תבין
לשכץ אכר אנהא ליסת בערץ תם תבין לאכר אנהא ליסת בסעדן תם תבין לאכר
אנהא ליסת בחיואן תם תבין לאכר אנהא ליסת בנבאת סתצל באלארץ תם תבין
לאכר אנהא ליסת בגסם ואחד סתצל אתצאלא טביעיא תם תבין לאכר אנהא
5 ליסת דאת שכל בסיט כאלאלואח ואלאכואב תם תבין לאכר אנהא ליסת
כלה ותבין לאכר אנהא ליסת הי סכרוטה ותבין לאכר אנהא ליסת מרורה
ולא דאת אצלאע מסתויה ותבין לאכר אנהא ליסת מצמתה פבין הו אן
הדא אלאכיר יכאד אנה וצל לתצור אלמפינה עלי סא הי עליה בהדה
אלצפאת אלסלביה וכאנת סאלי סן תצורהא באנהא גסם מן כשב מגוף
10 מסתטיל טולף מן אכשאב עדה אלדי קד תצורהא בצפאת אלאוגאב אמא
אלמתקרמון אלדין סתלנא בהם פכל ואחד מנהם אבעד מן תצור אלמפינה
מן אלדי בעדה חתי אן אלאול פי סתלנא לא יעלם גיר מגרד אלאסמיה
פקט פחכדא תקרבך צפאת אלסלב מן מעדפה אללה תעאלי ואדראכה
פאחרץ כל אלחרץ אן תזדאד סלב שי באלברהאן לא אן תסלב באלקול
15 פקט פאנה כלמא תבין לך באלברהאן סלב שי מטנון וגודה לה תעאלי
ענה כנת קד קרבת מנת דרגה בלא שך ובהדה אלגהה צאר קום מקרבין
מנה גדא ואכרון פי גאיה אלבעד לא אן תם קרב מכאן פיקרב מנה
עז. א ויבעד כמא יטן עמיאן | אלבצאיר פאפהם הדא גדא ואערפה וכן כה גביטא
פקד באן לך אלטריק אלתי אדא סלכתהא קרבת מנה תעאלי פאסלכהא
20 אן שית. ואמא וצפה תעאלי באלאוגאבאת ففיה כטר עטים לאנה קד
תברהן אן כל מא עסאה אן נטנה כמאלא ולו כאן דלך אלכמאל מוגודא
לה בחסב ראי מן יקול באלצפאת פאנה לים מן נוע אלכמאל אלדי נטנה
כל באשתראך יקאל פקט עלי מא בינא[1]) פבאצרורה תכרג למעני אלסלב
לאנך אדא קלת עאלם בעלם ואחד בדלך אלעלם אלגיר מתגיר ולא מתכתר
25 יעלם אלאמור אלכתירה אלמתגירה אלדאימה אלתגדד מן גיר אן יתגדד
לה עלם ועלמה באלשי קבל כונה ובעד חצולה מוגודא ובעד עדמה מן
אלוגוד עלם ואחר לא תגיר פיה פקד צרחת באנה עאלם בעלם לים מתל
עלמנא וכדלך ילזם אנה מוגוד ולים במעני אלוגוד פינא פקד אתית
באלמואלב צרורה פלם תחצל עלי תחקיק צפה דאתיה לכן חצלת עלי

1) לעיל פ׳ נו (ע׳ 89).

אלתכתיר וכונך תעתקד אנה דאת סא ולחא צפאת מגהולה אד הדה אתי
תזעם אינאבהא לה אנת תנפי ענהא אלשכה כהדה אלצפאת אלמעלומה
ענדנא פהי אדא ליסת מן נועהא פכאנה קד כרג בך אלאמר באינאב
אלצפאת אן קלת אן אללה תעאלי מוצוע סא תחמל עליה מחמולאת סא
5 לא דלך אלמוצוע מתל הדה אלמחמולאת פיכון גאיה אדראכנא בהדה
אלעקידה אלשרך לא גיר לאן כל מוצוע פתו דו מחמולאת בלא שך והו עז. ב
אתנאן | באלחד ואן כאן ואחדא באלוגוד לאן מעני אלמוצוע גיר מעני
אלמחמול עליה וסיתבין לך פי פצול הדה אלמקאלה אלברהאן עלי
אסתנאע אלתדכיב פיה תעאלי כל אלכמאטה אלמחצה פי אלגאיה לקצוי
10 ולא אקול אן מוגב צפאת ללה תעאלי מקצר ען אדראכה או משרך או
אדרכה עלי כלאף סא הו עליה כל אקול נפי וגוד אלאלאה מן אעתקאדה
והו לא ישער וכיאן דלך אן אלמקצר ען אדראך חקיקה אסר סא הו אלדי
ידרך בעצתא ויגהל בעצתא מתל מן ידרך מן מעני אלאנסאן לואזם
אלחיואנה ולא ידרך לואזם אלנטק ואללה תעאלי לא תכתיר פי חקיקה
15 וגודה פלפהם מנה שי ויגהל שי אכר וכדלך אלמשרך לאסר סא הו אלדי
תצור חקיקה דאת סא עלי סא הי עליה ואוגב מתל תלך אלחקיקה לדאת
אכרי והדה אלצפאת עלי ראי מן יטנהא ליסת הי דאת אלאלאה כל
מעאני זאידה עלי אלדאת וכדלך איצא אלדי ידרך אלשי עלי כלאף סא
הו עליה לא כל צרורה אן ידרך מנה שיא סא עלי סא הו עליה ואמא
20 מן יתצור אן אלדוק כמיה פלא אקול אנה תצור אלשי עלי כלאף סא הו
עליה כל אקול אנה גהל וגוד אלדוק ולם יעלם הדה אלאסמיה עלי סא
דא תקע והדא נטר דקיק גדא פאפהמה וכחסב הדא אלביאן תעלם אן
אלמקצר ען אדראך אלאלאה ואלבעיד ען מעדפתה הו אלדי לם יתבין לה
סלב מעני מן אלמעאני אלתי קד תברהן לגירה סלבהא ענה פכל מן קלת | עז. א
25 סואלכה כאן אקצר אדראכא כמא בינא פי אול הדא אלפצל. ואמא אלדי
יוגב לה צפה פלא יעלם שיא גיר מגרד אלאסם אמא אלשי אלדי תכלל
אנה וקע עליה הדא אלאסם פהו מעני גיר מוגוד כל מכתדע כאדב פכאנה
אוקע הדא אלאסם עלי מעני מעדום אד לים פי אלוגוד שי הו כדא ומתל
דלך אן יכון אנסאן סמע באסם אלפיל ועלם אנה חיואן וטלב אן יערף
30 בשכלה וחקיקתה פקאל לה אלצאל או אלמצל הו חיואן דו דגל ואחדה

ותלתה אגנחה מקים פי אעטאק אלבחר גסמה שפאף ולה וגה ערץ מתל
וגה אלאנסאן וצורתה ושכלה ויתכלם מתל אלאנסאן ותארה יטיר פי
אלהוא ותארה יסכח כאלסמך פאני לא אקול אן הדא תצור אלפיל עלי
כלאף מא הו עליה ולא אנה מקצר פי אדראך אלפיל כל אקול אן הדא
5 אלשי אלדי תכלה בחדה אלצפה מכתרע כאלב ולים פי אלוגוד שי
הכדא כל הדא שי מעדום אוקע עליה אסם שי מוגוד מתל ענקא מגרב
ופרס אנסאן ונחו דלך מן אלצור אלכיאליה אלתי אוקע עליהא אסם שי
מן אלמוגודאת אמא אסם ואחד או אסם מרכב פכדלך אלאמר הנא סוא
ודלך אן אללה גל תנאוה הו מוגוד תברהן וגודה אנה ואגב ואלדי ילזם
10 ען וגוב אלוגוד אלבסאטה אלמחצה כמא סאברהן ואמא אן תלך אלדאת
אלבסיטה אלואגבה אלוגוד כמא קיל הי דאת צפאת ומעאני אכרי תלחקהא
עז, ב פהו שי גיר מוגוד בוגה כמא תברהן פאדא קלנא אן | הדה אלדאת
אלמסמאה אלאהא מתלא הי דאת פיהא מעאני מתעדדה תתצף בהא פקד
אוקענא תלך אלאסמיה עלי עדם מחץ פתאמל כיף כטר פי איגאב
15 אלצפאת לה פאלדי ינבגי אן יעתקד פי מא גא מן אלצפאת פי כתאב
אלתנזיל או כתב אלאנביא אנהא כלהא ללארשאר לכמאלה תעאלי לא
גיר או צפה אפעאל צאדרה ענה כמא בינא:

פצל סא

20 גמיע אסמאיה תעאלי אלמוגודה פי אלכתב כלהא משתקה מן אלאפעאל
והדא מא לא כפא בה אלא אסם ואחד והו יוד הא ואו הא
פאנה אסם מרתגל לה תעאלי ולדלך סמי שם מפורש מענאה אנה ידל
עלי דאתה תעאלי דלאלה בינה לא אשתראך פיהא אמא סאיר אסמאיה
אלמעטמה פתדל באשתראך לכונהא משתקה מן אפעאל יוגד מתלהא לנא
25 כמא בינא 1) חתי אן אלאסם אלמכני בה ען יוד הא ואו הא הו איצא
משתק מן אלסיארה דבר האיש ארני הארץ 2) ואלפרק בין קולך
ארני בכסר לנון ובין אן תקולה בסל לנון בלקמץ מתל אלפרק בין
קולך שדי אלדי מענאה ראיסי ובין קולך שדי אשת אברם 3) לאן פי
דלך תפכים ועטום ללגיר וקד קיל ללמלאך ארני אל נא תעבר 4)

1) לעיל ס׳ נד (ע׳ 84). 2) בראשית סב, ל. 3) שם יב, יז. 4) שם יח, ג.

ואנמא בינת | לך הדא פי ארני כאצה אלמכני בה לכונה אכץ אלאסמא עח, א
אלמשחורה לה תעאלי אמא סאירהא מתל דין וצדיק וחנון ורחום
ואלהים פבינה אלעמום ואלאשתקאק אמא לשם אלדי ותהגא מן
יוד הא ואו הא פלא יעלם לה אשתקאק משהור ולא ישארך פיה
אלגיר ולא שך אן הדא אלאסם אלעטים אלדי לא ינטק בה כמא עלמת 5
אלא פי אלמקדש וכהני י״ר המקודשים כאצה פי ברכת כהנים
וכהן גדול פי יום הצום ידל עלי מעני מא לא שרכה בין אללה
תעאלי וכין מא סואה פי דלך אלמעני ולעלה ידל בחסב אללגה אלתי
לים ענדנא אליום מנהא אלא אנזר שי ובחסב מא ינטק בה איצא עלי
מעני וגוב אלוגוד ובאלגמלה עטמה הדא אלאסם ואלמתאמאה ען אלנטק 10
בה לכונה דאלא עלי דאתה תעאלי מן חית לא ישארך אחר מן אלמכלוקין
פי חלך אלדלאלה כמא קאלוא ענה ז״ל שמי המיוחד לי אמא סאיר
אלאסמא פהי כלהא תדל עלי צפאת לא עלי דאת פקט כל עלי דאת
צפאת לאנהא משתקה ולהדא תוהם אלתכתיר אעני אנהא תוהם וגוד
צפאת ואן תם דאת ומעני זאיד עלי אלדאת אד הכדא הי דלאלה כל אסם 15
משתק פאנה ידל עלי מעני ועלי מוצוע לם יצדה בה אקתרן בה דלך
אלמעני ולמא תברהן אן אללה תעאלי לים הו מוצועא מא אקתרנת בה
מעאני עלם אן אלאסמא אלמשתקה הי אמא בחסב נסבה אלפעל אליה
או בחסב אלארשאר לכמאלה ולהדא | תאפף ד׳ חנינה מן קולה הגדול עח, ב
הגבור והנורא לולא אלצרורתאן אלתין דכר לכון הדה תוהם צפאת 20
דאתיה אעני אנהא כמאלאת מוגודה פיה ולמא כתדת הדה אלאסמא
אלמשתקה מן אלאפעאל לה תעאלי אוהמת לבעץ אלנאס צפאת מתעדדה
לה כתעדד אלאפעאל אלתי אשתקת מנהא ולדלך ועד באנה סיחצל
ללנאס אדראך יזיל להם הדא אלאלתבאס וקאל בוום החוא יהיה
י״ר אחד ושמו אחד 1) יעני אנה כמא הו ואחד כדלך ידעי חינוד 25
באסם ואחד פקט והו אלדאל עלי אלדאת פקט לא אנה וכון משתקא ופי
פרקי ד׳ אליעזר 2) קאלוא עד שלא נברא העולם היה
הק״ב״ה ושמו בלבד פתאמל כיף צדה באן הדה אלאסמא לשתקה
כלהא אנמא חדתת בעד חדות אלעאלם והדא צחיח אנהא כלהא אסמא

1) זכריה יד, ט. 2) פ׳ ג.

וצעת כחסב אלאפעאל אלמוגודה פי אלעאלם אמא אדא אעתברת דאתה
מעראה מגרדה ען כל פעל פלא יכון לה אסם משתק בוגה כל אסם
ואחד מרתגל ללדלאלה עלי דאתה ולים ענדנא שם גיר משתק אלא הדא
והו יוד הא ואו הא אלדי הו שם המפורש באטלאק לא תטלק גיר
5 הדא ולא יכטר בכאטרך הדיאן כתאב יקסיעות ומא תסמעה מנהם או
חגדה פי כתבהם אלסכיפה מן אסמא ילפקונהא לא תדל עלי מעני בוגה
ויסמונהא שמות ויזעמון אנהא תחתאג קדושה וטהרה ואנהא תפעל
ענאיב כל הדה אלאשיא אכבאר לא יליק באנסאן כאמל אן יסמעהא |
עמ׳ א פכיף אן יעתקדהא ולא יתמני שם המפורש בוגה גיר הדא ישם
10 בן ארבע אותיות אלמכתוב אלדי לא יקרא בחסב הגאיה ובביאן
קאלוא פי ספרי כה תברכו את בני ישראל 1) כה בלשון
חזה כה בשם המפורש והנאך קיל במקדש ככתבו ובמדינה
בכנויו ופי יתלמוד קיל 2) כה בשם המפורש אתה אומר
בשם המפורש או אינו אלא בכנויו תלמוד לומר ושמו
15 את שמי שמי המיוחד לי פקד באן לך אן שם המפורש הו
הדא שם בן ארבע אותיות ואנה וחדה הו אלדאל עלי אלדאת דון
שרכה מעני אכר ולהדא קאלוא ענה המיוחד לי ואנא אבין לך אלשי
אלדי דעא אלנאס למא יעתקדונה מן אמר ישמות ואבין לך אצל הדה
אלמסאלה ואכשף לך גטאהא חתי לא יבקי פיהא אשכאל אלא אן שית
20 אן תגאלס נפסך פי פצל בער הדא:

פצל סב

אמרנא בברכת כהנים ופיהא שם י״י ככתבו אלדי הו
שם המפורש ולם יכן מעלומא ענד כל אחד כיף ינטק
25 בה ובאי אלחרכאת יחרך כל חרף מן חרופה או ישל בעץ חרופה אן כאן
חרפא טשלדא פכאן אהל אלעלם יתנאקלון דלך אעני צפה אלנטק בה
ולא יעלמונה לאחד אלא לתלמיד חגון פעם אחת כשבוע 3) ואנא
עמ׳ ב אעתקד | אן הדא אלדי קאלוא 4) שם בן ארבע אותיות חכמים
מוסרין אותו לבניהם ולתלמידיהם פעם אחת בשבוע לים

1) במדבר ו, כג. 2) סוטה לח, א. 3) קדושין עא, א. 4) שם.

דלך כיף ינטק בה פקט אלא ותעלים אלמעני אלדי מן אגלה ארתגל הדא
אלאסם פיכון פי דלך מל אלאהי איצא תם אן כאן ענדהם אסם פיה
אתנא עשר חרפא והו פי יקדושה דון הדא ישם בן ארבע אותיות
ואלאקרב ענדי אנה לם יכן אסמא ואחדא אלא אסמין או תלאתה מגמוע
5 אחרפהא אתנא עשר וכאן הו אלדי יכני בה כלמא גא פי יקריאה שם
בן ארבע אותיות כמא נכני נחן אליום באלף דלת והדא אלאסם
איצא אלדי הו שם בן שתים עשרה אותיות לא שך אנה כאן ידל
עלי מעני אכר מן דלאלה אלף דלת ומא כאן ממנועא ולא מצנונא
בה עלי אחד מן אהל אלעלם אלא כל מן טלב תעלמה אעלם בה ולים
10 כולך שם בן ארבע אותיות לאנה לם יעלמה קט אחד ממן עלמה
אלא לבנו ולתלמידו פעם אחת בשבוע פלמא צאר אקואם מסלבון
יתעלמון הדא שם בן שתים עשרה אותיות ויפסדון כולך אעתקאדאת
כמא יחדת לכל מן לים בכאמל אדא עלם אן אלאמר לים כמא כאן
יתכלה אולא פכתמוא הדא ישם איצא ולם יעלמוה אלא לצנועים
15 שבכהונה ליבארכוא בה אלנאס פי ימקדש אד כאן קטעוא דכר
השם המפורש מן ימקדש איצא לפסאד אלנאס קאלוא 1) משמת
שמעון חצדיק בטלו אחיו הכהנים מלברך בשם לכנהם כאנוא
ר, א ויבארכון בהדא שם | בן שתים עשרה אותיות קאלוא 2) כראשונה
שם בן שתים עשרה אותיות היו מוסרין אותו לכל אדם
20 משרבו הפריצים היו מוסרין אותו לצנועים שבכהונה
והצנועים שבכהונה היו מבליעים אותו בנעימות אחיהם
הכהנים אמר ר׳ טרפון פעם אחת עליתי אחר אבי אמא
לדוכן והטיתי אזני אצל כהן ושמעתי שהבליעו בנעימות
אחיו הכהנים וכאן ענדהם איצא שם בן שתים וארבעים אותיות
15 ומעלום ענד כל די תצור אנה לא ימכן בוגה אן תכון אתנאן וארבעון
חרפא כלמה ואחדה ואנמא כאנת הדה כלמאת עדה ממנוע אחרפהא אתנאן
וארבעון ולא ריב אן תלך אלכלמאת דאלה עלי מעאני צרורה תלך
אלמעאני תקרב מן תחקיק תצור דאתה תעאלי באלונה אלדי קלנא ואנמא
מסית הדה אלכלמאת אלכתירה אלאחרף שם לכונהא תדל עלי מעני

1) השות יומא לפ, ב; מנחות קט, ב. 2) קדושין עא, א.

ואחד פקט כמאיר אלאסמא אלמרתגלה ואנמא כתרת תלך אלכלמאת
לתפהים אלמעני לאן אלמעני אלואחד קד יפהם באלפאט כתירה פאפהם
הדא ואעלם אנה כאן הדא אלשי אלדי יעלם תעלים אלמעאני אלמרלול
עליהא בתלך אלאסמא לא מגרד אלנטק באלאחרף אלערי ען כל תצור
5 ולם יטלק קט עלי חדא שם כן שתים עשרה אותיות ולא עלי
שם כן ארבעים ושתים אותיות אסם שם המפורש כל שם
המפורש הו חשם המיוחד לו כמא בינא אמא חדאן אלאכראן
פכאנא יפירדאן עלמא מא אלאחיא צרורה ודליל כונה יפיד עלמא |
פ, ב קולהם פי דלך 1) שם כן ארבעים ושתים אותיות קדוש
10 ומקודש ואין מוסרין אותו אלא למי שהוא צנוע ועומד
בחצי ימיו ואינו כועס ואינו משתכר ואינו מעמיד על
מדותיו ורבודו בנחת עם הבריות וכל היודעו וזהיר בו
ומשמרו בטהרה אהוב למעלה ונחמד למטה ואימתו מוטלת
על הבריות ותלמודו מתקים בידו ונוחל שני עולמים
15 העולם הזה והעולם הבא הדא נץ אתלמוד פמא אבעד מא יפהם
מן הדא אלקול ען קצר קאילה ודלך אן אלאכתר יטן אנהא אחרף ינטק
בהא לא גיד ולא יעתבר להא מעני פינאל בהא הדה אלאמור אלעטימה
ויחתאג להא להדא אלאמתעדאד אלכלקי ואלתהיו אלכתיר אלדי דכר ובין
הו אן הדא כלה אנמא הו תעריף מעאני אלאהיה מן גמלה אלמעאני אתי
20 הי סתדי תורה כמא אוצחנא. וקד תבין פי אלכתב אלמדונה פי
אלעלם אלאלאהי אן הדא אלעלם לא יתכן נסיאנה אעני אדראך אלעקל
אלפעאל והו מעני קולה ותלמודו מתקים בידו פלמא וגד אלאקואם
אלשראד אלגהאל הדה אלנצוץ אתסע להם אלכרב ואלקול באן יגמעוא או
אחרף שאוא ויקולון הדא שם יפעל ויצנע אדא כתב או אדא קיל עלי
25 צפה כדא הם כתבת תלך אלאכארב אלתי אבתרעהא אלשריד אלגאהל
אלאול ואנתקלת תלך אלכתב לאודי אלאכיאר אלורעין אלבלה אלדין לים
ענדהם מיזאן יערפון בה אלחק מן אלבאטל פכתמוהא ונגרת פי תרכתהם
פא, א פטן בהא אלצחה ובאלגמלה | פתי יאמין לכל דבר 2). וקד כרגנא
ען גרצנא אלשריף ונטרנא אלדקיק אלי אלנטר פי אבטאל הדיאן יבדו

1) קרושין עא, א. 2) משלי יד, טו.

בטלאגה לכל מבחד באלנטר לכן דעת דלך צרורה דכרנא לשמות
ומענאהא ומא שהר ענד אלגמהור מן אמרהא וארגע אלי גרצי קד נבהנא
עלי אן כל אסמיה לה תעאלי משתקה אלא שם המפורש וינכגי אן
נתכלם פי הדא אלאסם והו אהיה אשר אהיה 1) פי פצל מפרד למא
פי דלך מן אלמעני אלדקיק אלדי נחן בסבילה אעני נפי אלצפאת:

פצל סג

נקדם תוטיה ונקול אן הדא אלדי קאלה ע"אם ואמרו לי מה שמו
מה אמר אליהם 2) כיף צאר דלך אלאמר לאומא לה הדא
אלסואל חתי יטלב במא דא יגאוב עליה אמא קולה והן לא יאמינו
לי ולא ושמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך וי"ו 3) פהו
בין גדא אן הכדא יגב אן יקאל לכל מן אדעי אלנבוה חתי יאתי בדליל
ואיצא אן כאן אלאמר כמא יבדו אנה מגרד אסם ינטק בה פלא יכלו
אלאמר אן יכונוא ישראל קד עלמוא דלך אלאסם או לם יסמעוה יומא
קט פאן כאן מעלומא ענדהם פלא חגה לה פי אלאכבאר בה לאן עלמה
בה כעלמהם ואן כאן גיר מסמוע ענדהם פמא אלדליל אן הדא אסם |
אללה אן כאן מערפה אסמה דלולא הם אנה כעד אעלאמה לה תעאלי פא, ב
הדא אלאסם קאל לה לך ואספת את זקני ישראל ושמעו
לקולך 4) וכעד הדא גאוב הו ע"אם וקאל והן לא יאמינו לי ולא
ישמעו בקולי 5) וקד תקדם קולה תעאלי לה ושמעו לקולך פקאל
לה תעאלי בעד דלך מה זה בידך ויאמר מטה 6) ואלדי חעלמה
פיבין לך כל הדא אלמשכל הו מא אקול לך קד עלמת שהרה מדאהב
אלצאבה פי תלך אלאזמאן וכון אלנאס כלהם אלא אחאד עובדי עבודה
זרה אעני אעתקאד אלרוחאניאת ואלאסתנזאלאת ועמל אלטלסמאת וכאן
דעוי כל מדע פי לאזמאן כלהא אמא אן ידעי אנה חצל לה נטר ואסתדלל
דלה באן הם אלאה ללעאלם בגמלתה מתל אברהם או ידעי אנה נזלת
עליה רוחאניה כוכב או מלך ונחו דלך פאמא שכץ ידעי אלנבוה באן
אללה כלמה וארסלה פלם יסמע הדא קט קבל משה רבנו ולא יגלטך

1) שמות ג, יד. 2) שם שם, יג. 3) שם ד, א.
4) שם ג, טז יח. 5) שם ד, ב.

מא גא פי לאבות מן לכר כלאם אללה להם ותגלייה עליהם לאנך לא
תגר דלך אלנחו מן אלנבוה לודעוא אלנאס או לירשדוא גירהם חתי קאל
אברהם או יצחק או יעקב או מן תקלמהם ללנאס קאל לי אללה
אפעלוא או לא תפעלוא או ארסלני לכם הלא לם יכן קט בל כאן אלכטאב
לחם פי מא יכצהם לא גיד אעני פי כמאלהם וארשאדהם למא יפעלון
ותכשירהם במא יוול אליה אמר נסלהם לא גיר והם כאנוא ידעון אלנאס
פב, א באלנטר ואלתעלים כמא באן ענדנא פי קולה ואת הנפש אשר עשו
בחרן 1) פלמא תגלי עז וגל עלי משה רבנו ואמרה באן ידעו אלנאס
ווצל חדה אלרסאלה להם פקאל פאול מא ימאלוני אן אחקק להם אן
תם אלאה ללעאלם מוגוד ובעד דלך אדעי אנה ארסלני אל כאן אלנאס
כלהם חיניד אלא אחאד לא ישערון בוגוד אלאלאה וגאיה נטרהם לא
יתעלי אלפלך וקואה ואפעאלה לאנהם לם יפארקוא אלמחסוס ולא כמלוא
כמאלא עקליא פאעלמה אללה חיניד בעלם יוצלה עליהם יחקק ענדהם
וגוד אלאלאה והו אהיה אשר אהיה והלא אסם משתק מן היה והו
אלוגוד לאן היה ידל עלי מעני כאן ולא פרק בין קולך כאן או וגד פי
אללמאן אלעבראני ואלסר כלה פי תכרירה אללפט בעינה אלראל עלי
אלוגוד פי מערץ אלצפה לאן אשר תקתצי דכר אלצפה אלמתצלה בהא
לאנהא אסם נאקץ יחתאג אלי צלה במעני אלדי ואלתי פי אלעדבי פעל
אלאסם אלאול והו אלמוצוף אהיה ואלאסם אלתאני אלדי וצפה בה
אהיה והו הו בעינה פכאנה צרח באן אלמוצוף הו אלצפה בעינהא
פכאן דלך תבין מעני אנה מוגוד לא בוגוד פנא תלכיץ דלך אלמעני
ושרחה הכלא אלמוגוד אלדי הו אלמוגוד או אלואגב אלוגוד והלא הו
אלדי יודי עליה אלברהאן צרורה אן הנא שי ואגב אלוגוד לם יעדם ולא
יעדם כמא סאבין ברהאן דלך פלמא אעלמה תעאלי באלדליל אלתי יתבת
בהא וגודה ענד עלמאיהם לאן בעד הלא גא לך ואספת את זקני
פב, ב ישראל ווערה באנהם סיפהמון מא אלקיתה אליך ויקבלונה והו קולה
ושמעו לקולך פראגע עא״ס וקאל פחם יקבלון אן תם אלאה מוגוד
בחדה אלבראהין אלעקליה מא יכון דלילי אן הלא אלאלאה אלמוגוד
ארסלני פאעטת לה אלמעגזה פקד תבין אן מעני קולה מה שמו אנמא

1) בראשית יב, ה.

מענאה מן הו הלא אלדי תזעם אנה ארסלך ואנמא קאל מה שמו
תעטמא ואגלאלא פי אלכטאב כאנה יקול אן דאתך וחקיקתך לא יגהלהא
אחד פאן סלת ען אסמך או שי הו אלמעני אלדי דלל עליה באלאסם
ואנמא אסתשנע אן יכאטב ויקול באן תם מן יגהל הלא אלמוגוד וגעל
גהלהם לאסמה לא ללמסמי וכדלך אסם יה הו מן מעני אזליה אלוגוד 5
ושדי פיה אשתקאק מן די אלדי הו כפאיה והטלאכה היתה
דים 1) ולשין במעני אשר מתל שכבר 2) פיכון מענאה אשר די
אלגדע פי דלך אנה לא יחתאג פי וגוד מא אוגד ולא פי אסתמראדה
לסואה בל וגודה תעאלי כאף פי דלך וכדלך אסם חסין משתק מן
אלקוה וחסן הוא כאלונים 3) וכדלך צור הו אסם משתרך כמא 10
בינא 4) פקד באן לך אן אלאסמא כלהא משתקה או תקאל באשתראך
מתל צור ואמתאלה ולים תם שם לה תעאלי גיר משתק גיר שם בן
אדבע אותיות והו השם המפורש לכונה לא ידל עלי צפה בל
עלי מגרד וגוד לא גיר ופי צמן אלוגוד אלמטלק אן יכון דאימא אעני
ואגב אלוגוד פאפהם מא אנתהי אליה אלקול: | 15

פג, א

פצל סד

אעלם אן שם יי״ קד יראד בה מראת מגרד אלאסמיה מתל קולה
לא תשא את שם יי״ אלהיך לשוא 5) ונוקב שם
יי״ 6) והלא אכתר מן אן יחצי וקד יראד בה דאתה תעאלי וחקיקתה 20
מתל ואמרו לי מה שמו 7) וקד יראד בה אמרה תעאלי חתי יכון
קולנא שם יי״ כאנא קלנא דבר יי״ או מאמר יי״ כמא קאל
כי שמי בקרבו 8) מענאה דברי בקרבו או מאמרי בקרבו
אלמעני אנה אלה לאראדתי ומשיתי וסאבין אלכלאם פי אשתראך מלאך 9)
וכדלך כבוד יי״ קד יראד בה אלנור אלמכלוק אלדי יחלה אללה פי 25
מכאן ללתעטים עלי גהה אלמעגז וישכן כבוד יי״ על הר סיני
ויכסהו וכו׳ 10) וכבוד יי״ מלא את המשכן 11) וקד יראד

1) שמות לו, ז. 2) קהלת ד, ב. 3) עמוס ב, ט. 4) לעיל פ׳ מז.
5) שמות כ, ז. 6) ויקרא כד, טו. 7) שמות ג, יג. 8) שם כג, כא.
9) חלק ב פ׳ ו ופ׳ לד. 10) שמות כד, טז. 11) שם מ, לה.

בה דאתה תעאלי וחקיקתה כמא קאל הראני נא את כבודך 1) וגא
אלגואב כי לא יראני האדם וחי 2) דל אן לכבוד אלמקול הנא
דאתה וקולה כבודך תעטים מתל מא בינא 3) פי קולה ואמרו לי
מה שמו וקד יראד בכבוד תעטים אלנאס כלהם ללה כל כל מא סואה
5 תעאלי יעטמה לאן תעטימה אלחקיקי הו אדראך עטמתה פכל מן אדרך
עטמתה וכמאלה פקד עטמה עלי קדר אדראכה ואלאנסאן כאצה יעטם
באלאקאויל לידל עלי מא אדרך בעקלה ויעלן בה לגירה ומא לא אדראך
פג, ב לה מתל אלגמאדאת פכאנהא תעטם | איצא בכונהא תדל בטביעתהא עלי
קדרה סונדהא וחכמתה פיכון דלך דאעיא לתעטים אלמעתבר להא נטק
10 בלסאנה או לם ינטק אן כאן מן לא יגוז עליה אלכלאם וקד אתסעת
אללגה אלעבראניה פי דלך חתי יטלקון עלי הדא אלמעני לשון אמירה
ויקאל עמא לא אדראך לה אנה סבח וקאל כל עצמותי תאמרנה
מי כמוך 4) עכר ען כונהא תוגב הדא אלאעתקאד כאנהא קאלתה
אר ומן אגלהא עלם הדא איצא וכחסב תסמיה הדא אלמעני כבוד קיל
15 מלא כל הארץ כבודו 5) מסאויא לקולה ותהלתו מלאה הארץ 6)
אד אלתסכיח יתסמי כבוד קד קיל תנו לי״י אלהיכם כבוד 7)
וקיל ובהיכלו כלו אומר כבוד 8) וגא סנה כתיר פאפהם הדא
אלאשתראך איצא פי כבוד ותאולה פי כל מוצע בחסבה פתתכלץ מן
שבה עטימה:

20

פצל סה

מא אראך בעד וצולך להדה אלדרגה ותחקיקך אנה תעאלי מוגוד לא
בוגוד וואחד לא בוחדה תחתאג אן יבין לך נפי צפה אלכלאם ענה
ולא סימא באנמאע אמתנא אן לתורה מכלוקה אלקצד בדלך אן כלאמה
25 אלמנסוב אליה מכלוק ואנמא נסב אליה לכון דלך אלקול אלדי סמעה
משה אללה כלקה ואכתדעה כמא כלק כל מא כלקה ואכתדעה וסיאתי
סד, א פי אלנבוה כלאם כתיר | ואנמא אלקצד הנא אן צפה באלכלאם מתל
וצפה באלאפעאל כלהא אלשביהה באפעאלנא פארשדת אלאלהאן אלי אן

שמות לג, יח. 2) שם שם, כ. 3) בפרק הקורם. 4) תהלים לה, י.
5) ישעיה ו, ג. 6) חבקוק ג, ג. 7) ירמיה יג, טז. 8) תהלים כט, פ.

תם עלם אלאחי ודרכה אלנביון באן אללה כלמהם וקאל להם חתי נעלם
אן הדה אלמעאני אלתי יוצלון לנא מן קבל אללה הי לא מן מגרד פכרתהם
ורויתהם כמא סיבין וקד תקדם לנא 1) לכר הדא אלמעני ואנמא מקצוד
הדא אלפצל אן לדבור ולאמירה לפט משתרך וקע עלי אלנטק
באללסאן מתל קולה משה ידבר 2) ויאמר פרעה 3) ויקע עלי 5
אלמעני אלמתצור פי אלעקל מן גיר אן ינטק בה קאל ואמרתי אני
בלבי 4) ודברתי בלבי 5) ולבך ידבר 6) לך אמר לבי 7)
ויאמר עשו בלבו 8) והדא כתיד ויקע עלי אלאראדה ויאמר
להכות את דוד 9) פכאנה קאל ואראד קתלה אי הם בה הלהרגני
אתה אומר 10) שרחה ומענאה אתריד אן תקתלני ויאמרו כל 10
העדה לרגום אותם באבנים 11) והדא איצא כתיר פכל אמירה
ודבור גאת מנסובה ללה פהי מן אלמעניין אלאכירין אעני אנהא אמא
כנאיה ען אלמשיה ואלאראדה ואמא כנאיה ען אלמעני אלמפהום מן קבל
אללה סוא עלם בצות מכלוק או עלם בטריק מן טרק אלנבוה אלתי
סנבינהא לא אנה תעאלי תכלם בחרף וצות ולא אנה תעאלי לו נפס 15
פתרתסס אלמעאני פי נפסה ותכון פי לאתה מעני זאידא עלי לאתה כל
תעלק תלך אלמעאני בה ונסבתהא אליה נסבה אלאפעאל כלהא פאמא
אלכנאיה ען אלאראדה ואלמשיה באמירה ודבור | פכמא בינא מן פד, ב
מעאני אשתראך הדא אלפט ואיצא עלי גהה אלתשביה בנא כמא נבהנא
פי מא תקדם 12) אנה לא יפהם אלאנסאן באול והלה כיף ינפעל אלשי 20
אלדי יראד פעלה במגרד אלאראדה פקט בל לא בד פי בארי אלראי אן
יפעל אלמריד אלשי אלדי יריד וגודה או יאמר גירה יפעלה פלדלך
אסתעיר ללה אלאמר פי כון מא אראד כונה וקיל אנת אמר אן יכון כדא
פכאן דלך עלי גהה אלתשביה באפעאלנא מצאפא אלי כון הדה אלפטה
איצא תדל עלי מעני אראד כמא בינא פכל מא גא פי מעשה בראשית 25
ויאמר ויאמר מענאה שא או אראד וקד לכר הדא גירנא ושהר גדא
וברהאן דלך אעני אן הדה אמאמרות אנמא הי אראדאת לא אקאויל

1) לעיל פ׳ מו (ע׳ 66). 2) שמות יט, יט. 3) שם ה, ה. 4) קהלת ב, טו.
5) שם שם. 6) משלי כג, לג. 7) תהלים כז, ח. 8) בראשית כז, מא.
9) שמואל ב כא, טו. 10) שמות ב, יד. 11) במדבר יד, י. 12) לעיל פ׳ מו (ע׳ 69).

לאן אלאקאוול אנמא תכון למוגור יקבל דלך אלאמר כדלך קולה בדבר
י״י שמים נעשו 1) מתל וברוח פיו כל צבאם כמא אן פיו
ורוח פיו אסתעארה כדלך דברו ומאמרו אסתעארה ואלגרץ אנהא
וגדת בקצדה ומשיתה והדא ממא לם יגהלה אחד מן משאהיר עלמאינא
5 ולא אחתאג אן אבין אן לאמירה ולדבור פי אללגה אלעכראניה
במעני ואחד ארצא כי היא שמעה את כל אמרי י״י אשר דבר 2):

פצל סו

סה, א **והלוחות** מעשה אלהים המה 3) יריד אן וגודהא טביעי | לא
10 צנאעי לאן כל אלאמור אלטביעיה תתמסי מעשה י״י
המה ראו מעשי י״י 4) ולמא דכר אלאמור אלטביעיה כלהא מן נבאת
וחיואן וריאה ואמטאר ונחוהא קאל מה רבו מעשיך י״י 5) ואבלג
מן הדה אלנסבה קולה ארזי לבנון אשר נטע 6) למה כאן וגודהא
טביעיא לא צנאעיא קאל אן אללה גרסהא וכדלך קולה מכתב אלהים 7)
15 קד בין כיף נסכתה דלה וקאל כתובים באצבע אלהים 8) וקולה
באצבע אלהים כמא קאל ען אלסמא מעשה אצבעותיך 9) אלתי
בין אנהא אנעמלת באמירה בדבר י״י שמים נעשו 10) פקד באן
לך אן אלנצוץ תסתעיר לוגוד אלשי לשון אמירה ודבור ואן דלך
אלשי בעינה אלדי קיל ענה אנה נעשה בדבור קיל ענה מעשה אצבע
20 כדלך קולה כתובים באצבע אלהים מסאו לקולה בדבר אלהים
וקולה לו קאל בדבר אלהים מסאו לקולה כתובים בהפץ אלהים
אעני במשיתה ואראדתה אמא אנקלום פדהב פי הדא אלמעני אלי
תאויל גריב וקאל כתיבין באצבעא די״י לאנה געל אצבע שיא
מא מצאפא דלה ותאול אצבע י״י מתל הר י״י ומטה י״י יריד
25 כדלך אנהא אלה מכלוקה חפרת אלאלוהה במשיה אללה ולא אדרי מא
דעאה לדלך וכאן אקרב מן הדא כתיבין במימרא די״י כמא קאל
בדבר י״י שמים נעשו אתרי וגוד אלכט פי אלאלוהה אגרב מן וגוד

1) תהלים לג, ו. 2) יהושע כד, כו. 3) שמות לב, טז.
4) תהלים קו, כד. 5) שם קד, כד. 6) שם שם, טז. 7) שמות לב, טז.
8) שם לא, יח. 9) תהלים ח, ד. 10) שם לג, ו.

אלכואכב פי אלאפלאך כמא הדא במשיה אולי לא באלה צנעתהא כדלך
יכון דלך אלכט אלמכתוב במשיה אולי לא באלה וקד עלמת | נין פה, ב
אלמשנה 1) פי עשרה דברים נבראו בין השמשות ומן גמלתהא
הכתב והמכתב דליל עלי כון אלאמר אלמגמע עליה ענד אלגמהור
5 אן מכתב הלוחות כסאיר מעשה בראשית כלה כמא בינא
פי שרח אלמשנה:

פצל סז

למא אסתעירת לאמירה ללמשיה פי כל מא אבתדע פי ששת ימי
בראשית וקיל ויאמר ויאמר אסתעיר לה לשביתה פי יום 10
אלסבת למא לם יכן תם אבראע וקיל וישבת ביום השביעי 2) לאן
אלכף ען אלכלאם איצא יתמסי שביתה כמא קיל וישבתו שלשת
האנשים האלה מענות את איוב 3) וכדלך אלכף ען אלכלאם גא
פיה לשון ניחה והו קולה וידברו אל נבל ככל הדברים האלה
בשם דוד וינוחו 4) מענאה ענדי וכפוא ען אלכלאם חתי יסמעוא 15
אלגואב לאן לם יתקלם להם דכר תעב בוגה חתי לו כאנוא תעבוא לכאן
קולה וינוחו אגנביא פי אלהכאיה גדא ואנמא וצף אנהם סרדוא גמלה
הדא אלקול אלדי פיה מן אלתלטף מא פיה וסכתוא אי לם יזידוא עלי
הדא אלקול מעני אכר ולא פעלא יוגב אן יכון גואבה מא קאל להם לאן
קצד תלך אלהכאיה וצף לומה אנה כאן נאיה פי אללום ובחסב הדא 20
אלמעני ארצא קיל וינח ביום השביעי 5) אמא לחכמים וגירהם מן
אלמפסרין פגעלוה | מן מעני אלדאחה וגעלוה פעלא מתעדיא קאלוא פו, א
לחכמים ז״ל 6) וינח לעולמו ביום השביעי יעני אנקטע לאבראע
פיה וימכן אן יכון מן אלמעתלה אלפא או אלמעתלה אללאם ויכון מענאה
אקר או אסר אלוגוד עלי מא הו עליה פי אליום אלסאבע יקול אן פי 25
כל יום מן אלסתה כאנת תחדת הוארת כארנא ען הדה אלטביעה
אלמסתקרה אלמוגודה אלאן פי אלוגוד בגמלתה ופי אליום אלסאבע
אסתמר אלאמר ואסתקר עלי מא הו עליה אלאן ולא ינקץ קולנא כון

1) אבות ה, ו. 2) בראשית ב, ב. 3) איוב לב, א.
4) שמואל א כה, ט. 5) שמות כ, יא. 6) בראשית רבה פ׳ י בסוף.

תצריפה לים כתצריף אלמעתלה אלפא או אללאם אר וקד תשד תצאריף
וחגי עלי גיר קיאס ולא סימא פי הדה אלאפעאל אלמעתלה ומא רפע
מתל הדא אלמעני אלמוהם יבטל בקאנון תצריף לגה מע עלמנא אנא
אליום גיר מחיטין בעלם לגתנא ואן קואנין כל לגה אכתריה וקד וגדנא
5 פי הדא אלאצל איצא אלמעתל אלעין מעני אלאגעאל ואלאקרר והו
קולה והניחה שם 1) וכדלך ולא נתנח עוף השמים לנוח
עליהם 2) ומן הדא אלמעני איצא ענדי אשר אנוח ליום צרה 3)
ואמא קולה וינפש 4) פאנה אנפעאל מן נפש וקר בינא 5) אשתראך
נפש ואנת במעני אלגרץ ואלאראדה פיכון מענאה אסתכמאל אראדתה
10 ונפאד גמלה משיתה:

פצל סח

פז, ב קד עלמת שהדה הדה אלקולה אלתי קאלתהא | אלפלאספה פי אללה
תעאלי והו קולהם אנה אלעקל ואלעאקל ואלמעקול ואן הדה אלתלתה
15 מעאני פיה תעאלי הי מעני ואחד לא תכתיר פיה וקר דכרנא נחן ודלך
איצא פי תאליפנא אלכביר 6) אד הדה קאעדה שריעתנא כמא בינא הנאך
אעני כונה ואחדא פקט ולא יצאף אליה שי אכר אעני אן לא יכון תם
שי קדים גירה ולדלך יקאל חי י״י ולא יקאל חי י״י לאן לים חיאתה
שיא גיר דאתה כמא קד אוצחנא פי נפי אלצפאת ולא שך אן כל מן לם
20 ינטר פי אלכתב אלמוצועה פי אלעקל ולא אדרך דאת אלעקל ולא עלם
מאהיתה ולא יפהם מנה אלא מתל מא יפהם מן מעני אלבריאץ ואלסואר
פאנה יצעב עליה פהם הדא אלמעני גדא ויכון קולנא אנה אלעקל
ואלעאקל ואלמעקול ענדה מתל לו קלנא אלבריאץ ואלמתבריץ ואלמבריץ שי
ואחד פכם מן גאהל יבארד במנאקצתנא בהדא אלמתל ונחוה וכם מן יזעם
25 אלעלם יצעב עליה דלך וידי אן עלם צחה לזום דלך אמר יפות אלאדהאן
והדא אלמעני הו מעני ברהאני ואצח בחסב מא בינוה אלפלאספה
אלמתאלהון והאנא אפהמך מא ברהנוה. אעלם אן אלאנסאן קבל אן יעקל
שיא פהו עאקל כאלקוה פאדא עקל שיא מא כאנך קלת אדא עקל צורה

1) זכריה ה, יא. 2) שמואל ב כא, ו. 3) חבקוק ג, טז.
4) שמות לא, יז. 5) לעיל פ׳ מא. 6) יסודי התורה פ׳ א.

הדה אלכשבה אלמשאר אליהא ואנתזע צורתהא מן מארתהא ותצור לצורה
מגרדה אד הדא הו פעל אלעקל פחינד צאר עאקלא באלפעל ואלעקל
פז, א אלדי חצל באלפעל הו צורה אלכשבה אלמגרדה | אלתי פי דהנה לאן
לים אלעקל שיא גיר אלמעני אלמעקול פקד תבין לך אן אלשי אלמעקול
הו צורה אלכשבה אלמגרדה והי אלעקל אלחאצל באלפעל ולים הו שיין 5
עקלא וצורה אלכשבה אלמעקולה לאן לים אלעקל באלפעל שיא גיר מא
עקל ואלשי אלדי בה עקלת צורה אלכשבה וגרדת אלדי הו אלעאקל הו
אלעקל אלחאצל באלפעל בלא שך לאן כל עקל פעלה הו דאתה ולים
אלעקל באלפעל שיא ופעלה שיא אכר לאן חקיקה אלעקל ומאהיתה הי
אלאדראך פלא תתן אן אלעקל באלפעל שי מא מוגוד עלי חיאלה מנפצל 10
ען אלאדראך ואלאדראך מעני אכר פיה בל נפס אלעקל וחקיקתה אדראך
פמתי פרצת עקלא מוגודא באלפעל הו אלאדראך למא עקל והדא בין
גדא למן תאול אמתאל הדא אלנטר פקד באן אן אלעקל פעלה אלדי הו
אדראכה הי חקיקתה ודאתה פאדא אלשי אלדי בה גרדת צורה הדה
אלכשבה ואדרכת אלדי הו אלעקל הו אלעאקל לאן ודלך אלעקל בעינה הו 15
אלדי גרד אלצורה ואדרכהא והדא הו פעלה אלדי מן אגלה קיל פיה אנה
עאקל ופעלה הו דאתה ולים להדא אלדי פרץ עקלא באלפעל אלא צורה
הדה אלכשבה פקד באן אנה מתי מא כאן אלעקל מוגודא באלפעל פאן
אלעקל הו אלשי אלמעקול ותבין אן כל עקל פעלה אלדי הו כונה עאקלא
הו דאתה פאדא אלעקל ואלעאקל ואלמעקול שי ואחד בעינה אבדא פי כל 20
פז, ב מא יעקל באלפעל | אמא אדא פרץ באלקוה פהו שיאן צרורה אלעקל
באלקוה ואלמעקול באלקוה כאנך קלת הדא אלעקל אלהיולאני אלדי פי
זיד הו עקל באלקוה וכדלך הדה אלכשבה מעקולה באלקוה והדאן שיאן
כלא שך פאדא כרג ללפעל וחצלת צורה אלכשבה מעקולה באלפעל חינד
תכון אלצורה אלמעקולה הי אלעקל וכדלך אלעקל בעינה אלדי הו עקל 25
באלפעל גרדת ועקלת לאן כל מא לה פעל מוגוד פהו מוגוד באלפעל
פכל עקל באלקוה ומעקול באלקוה המא אתנאן וכל מא הו באלקוה פלא
בד מן מוצוע תאמל תלך אלקוה כאלאנסאן מתלא פתציר הנא תלתה
אשיא אלאנסאן אלחאמל תלך אלקוה והו אלעאקל באלקוה ותלך אלקוה
והי אלעקל באלקוה ואלשי אלמעד לעקל והו אלמעקול באלקוה כאנך 30

קלת פי הדא אלמתל אלאנסאן ואלעקל אלהיולאני וצורה אלכשבה והדה
הלהה מעאני מתבאינה פארא חצל אלעקל באלפעל צאר אלתלתה מעאני
ואחדה פלא תגד אבדא אלעקל שיא ואלמעקול שיא אכר אלא אדא אכדא
באלקוה ולמא חברהן אן אללה עז וגל הו עקל באלפעל ולא קוה פיה
5 אצלא כמא באן וכמא יתברהן פלא יכון תארה ידרך ותארה לא ידרך
בל הו עקל באלפעל דאימא לזם אן יכון הו ודלך אלשי אלמדרך שיא
ואחדא והו דאתה ופעל אלאדראך נפסה אלדי בה יקאל עאקלא הו נפס
פח, א אלעקל אלדי הו דאתה פהו עקל ועאקל ומעקול אכדא פקד באן | אן כון
אלעקל ואלעאקל ואלמעקול ואחדא באלעדד מא הו פי חק אלבארי פקט
10 בל פי חק כל עקל ופינא ארצא אלעאקל ואלעקל ואלמעקול שי ואחד
מחי כאן לנא עקל באלפעל לכן נחן נכדג מן אלקוה אלי אלפעל חינא
בעד חין ואלעקל אלמפארק ארצא אעני אלעקל אלפעאל קד יחצל לה
עאיק ען פעלה ואן לם יכן אלעאיק מן דאתה בל כארגא ענה פהי חדכה
מא דלך אלעקל באלערץ ומא תבין הדא אלמעני נקצד אלאן בל אלקצד
15 אן אלאמר אלדי הו לה תעאלי וחדה וכאץ בה הו כונה עקלא באלפעל
דאימא ולא עאיק לה ען אלאדראך לא מן דאתה ולא מן גירה פלדלך
ילזם אן יכון עאקלא ועקלא ומעקולא דאימא אבדא ודאתה הי אלעאקלה
והי אלמעקולה והי אלעקל כמא ילזם פי כל עקל באלפעל וקד כדרנא
הדא אלמעני פי הדא אלפצל מראת לכון אלאדהאן גריבה מן הדא
20 אלתצור גדא ומא אדאך ישכל עליך אלתצור אלעקלי באלתכיל ואכר
מתל אלמחסום פי אלקוה אלמתכיללה אד הדה אלמקאלה מא אלפת אלא
למן תפלסף ועדף מא קד באן מן אמר אלנפס וגמיע קואתא:

פצל סט

פח, ב אלפלאספה כמא עלמת יסמון אללה תעאלי אלעלה | אלאולי ואלסבב
אלאול והאולא אלמשהורון באלמתכלמין יהרבון מן הדה
אלאסמיה גדא ויסמונה אלפאעל ויטנון אן פדקא עטימא בין קולנא סבב
ועלה ובין קולנא פאעל לאנהם קאלוא אן קלנא אנה עלה לזם וגוד אלמעלול
והדא יודי לקדם אלעאלם ואן אלעאלם לה עלי גהה אללזום ואן קלנא
30 פאעל פלא ילזם מן דלך וגוד אלמפעול מעה לאן אלפאעל קד יתקדם

פעלה בל לא יתצורון מעני כון אלפאעל פאעלא אלא באן יתקדם פעלה
והדא קול מן לא יפרק בין מא באלקוה ובין מא באלפעל ואלדי תעלמה
אנה לא פרק בין קולך עלה או פאעל פי הדא אלמעני ודלך אנך אדא
אכדת אלעלה ארצא באלקוה פחי תתקדם מעלולהא באלזמאן אמא אדא
כאנת עלה באלפעל פאן מעלולהא מוגוד בוגודהא עלה באלפעל צרורה 5
וכדלך מתי אכדת אלפאעל פאעלא באלפעל פאנה ילזם וגוד מפעולה
צרורה לאן אלבנא קבל אן יבני אלבית ליס הו בנאא באלפעל לכנה בנא
באלקוה כמא אן מאדה דלך אלבית קבל אן יבני בית באלקוה פעגר
מא יבני חינדד הו בנא באלפעל וילזם וגוד שי מבני חינדד צרורה פמא
רבהנא שיא פי תפציל אסמיה פאעל עלי אסמיה עלה וסבב ואלקצר הנא 10
אנמא הו אלתסויה בין הדין אלאסמין ואנה כמא נסמיה פאעלא ואן כאן
מפעולה מעדומא אד ולא מאנע ולא עאיק לה ען אן יפעל מתי שא
כדלך יגוז אן נסמיה עלה וסבבא בהדא אלמעני | בעינה ואן כאן אלמעלול פס, א
מעדומא ואלדי דעא אלפלאספה לתסמיתה תעאלי עלה וסבבא ולם יסמוה
פאעלא ליס הו מן אגל ראיהם אלמשהור פי קדם אלעאלם בל מן אגל 15
מעאני אכרי האנא אקתצבהא לך קד בין פי אלעלם אלטביעי וגוד
אלאסבאב לכל מא לה סבב ואנהא ארבעה אלמאדה ואלצורה ואלפאעל
ואלגאיה ואן מנהא קריבה ומנהא בעירה וכל ואחד מן הדה אלארבעה
יתסמי סבבא ועלה ומן אראיהם אלתי לא אכאלפהא אנא אן אללה עז
וגל הו אלפאעל והו אלצורה והו אלגאיה פלדלך קאלוא אנה תעאלי סבב 20
ועלה ליעמוא הדה אלתלתה אסבאב והו אן יכון הו פאעל אלעאלם וצורתה
וגאיתה וגרצי פי הדא אלפצל אן אבין לך עלי אי גהה קיל פיה תעאלי
אנה אלפאעל והו צורה אלעאלם והו גאיתה ארצא ולא תשגל דהנך הנא
במעני אחראתה ללעאלם או לזומה ענה עלי ראיהם לאנה סיקע פי דלך כלאם
כתיר לאוק בהדא אלגרץ ואנמא אלגרץ הנא כונה תעאלי פאעלא לגזאיאת 25
אלאפעאל אלואקעה פי אלעאלם כמא הו פאעל אלעאלם באסרה פאקול
קד תבין פי אלעלם אלטביעי אן הדה אלארבעה אנואע מן אלאסבאב
ינבני אן יטלב לכל סבב מנהא סבב ארצא פיוגד ללשי אלמתכין הדה
אלארבעה אסבאב אלקריבה מנה ותוגד לתלך ארצא אסבאב וללאסבאב
אסבאב אלי אן ינתהי ללאסבאב אלאולי מתל אן הדא אלשי אלמפעול 30

פט, כ ופאעלה הו אלכלא | ולולך אלפאעל פאעל ולא יזאל לולך אלי אן יצל אלי
מחלך אול הו אלפאעל באלחקיקה לחלה אלמתוסטאת כלהא ולולך אן אלא
כאן חרף אלף יחלכה חרף בא ובא יחלכה גים וגים יחלכה דאל ודאל
יחלכה הא והלא מא לא ימל אלי לא נהאיה פלנקף ענד אלהא מתלא
5 פלא שך אן אלהא הו אלמחלך ללאלף ואלבא ואלגים ואלדאל ובאלחקיקה
קיל פי תחלך אלאלף אן אלהא פעלה ובהלה אלגהה ינסב כל פעל פי
אלוגוד ללה ולו פעלה מן פעלה מן אלפאעלין אלקריבין כמא סנבין פהו
אלסבב אלאבעד מן גהה כונה פאעלא וכולך אלצור אלטביעיה אלכאינה
אלפאסדה נגדהא אלא תתבלענאהא אנהא לא בל אן תתקלמהא צורה אכרי
10 תחלי הלה אלמאדה לקבול הלה אלצורה ותלך אלצורה אלתאניה תתקלמהא
איצא אכרי חתי ننתהי ללצורה אלאכירה אלתי הי צרוריה פי וגוד הלה
אלצור אלמתוסטה אלתי תלך אלמתוסטה הי סבב הלה אלצורה אלקריבה
ותלך אלצורה אלאכירה פי גמיע אלוגוד הו אללה תעאלי ולא תטן אן
קולנא פיה אנה אלצורה אלאכירה לגמיע אלעאלם הי אשארה ללצורה
15 אלאכירה אלתי יקול ארסטו ענהא פי מא בעד אלטביעה אנהא גיד
כאינה ולא פאסדה לאן תלך אלצורה אלמלכורה הנאך טביעיה לא עקל
מפארק לאן לים קולנא ענה תעאלי אנה צורה אלעאלם אלאכירה עלי
צ, א מתאל כון אלצורה לאת אלמאדה צורה לתלך אלמאדה חתי יכון | הו תעאלי
צורה לגסם לים עלי הלה אלגהה קיל כל כמא אן כל מוגוד לי צורה
20 אנמא הו מא הו בצורתה ואלא פסדת צורתה פסד כונה ובטל כולך מתל
הלה אלנסבה בעינהא נסבה אלאלאה לגמלה מבארי אלוגוד אלבעירה. לאן
בוגוד אלבארי הו אלכל מוגוד והו ממל בקאיה באלמעני אלדי יכלי ענה
כאלפיץ כמא נבין פי בעץ פצול הלה אלמקאלה 1) פלו קלר עדם אלבארי
לעדם אלוגוד כלה ובטלת מאהיה אלאסבאב אלבעירה מנה ואלמסבבאת
25 אלאכירה ומא בינהא פהו אלא לה במנזלה אלצורה ללשי אלדי לה צורה
אלדי בהא הו מא הו ובאלצורה תתבת חקיקתה ומאהיתה כולך נסבה
אלאלאה ללעאלם ובהלה אלגהה קיל פיה אנה אלצורה אלאכירה ואנה
צורה אלצור אי אנה אלדי ונור כל צורה פי אלעאלם וקואמהא מסתנד
אכירא אליה וכה קואמהא כמא אן אלאשיא לאת אלצור מתקומה בצורהא

1) חלק ב, פ׳ יב.

ומן אגל הלא אלמעני סמי פי לגתנא חי העולמים מענאה אנה חיאה
אלעאלם כמא סיתבין 1) והכלא איצא אלאמר פי כל גאיה פאן אלשי
אלדי לה גאיה פלך אן תטלב לתלך אלגאיה גאיה כאנך קלת מתלא אן
אלכדסי מאדתה אלכשב ופאעלה אלנגאר וצורתה אלתרביע עלי שכל
5 אלכלא וגאיתה אלגלום עליה פלך אן תסאל ומא גאיה אלגלום עלי
אלכרסי פיקאל לירתפע אלגאלם עליה ויעלו ען אלארץ פתסאל איצא
צ, ב וחקול ומא גאיה אלארתפאע ען | אלארץ פתגאב ליעטם אלגאלם פי עין
מן ידאה פתסאל ומא גאיה עטמתה ענד מן יראה פתגאב ליכאף וירהב
פתסאל וחקול ומא גאיה כונה יכאף פתגאב ליתתל אמרה פתטלב מא
10 גאיה אלאמתאל לאמרה פתגאב לימנע אריה אלנאם בעצהם ען בעץ
פתטלב איצא גאיה לך פתגאב לידום וגודהם מנתטמא והכלא ילזם
דאימא פי כל גאיה חאדתה אלי אן ינתהי אלאמר למגרד אראדתה תעאלי
בחסב דאי מא כמא סיבין חתי יכון אלגואב אכירא כלא אראד תעאלי
או למקתצי חכמתה עלי ראי אכרין כמא סאבין חתי יכון אלגואב אכירא
כלא אקתצת חכמתה ולהלא ינתהי נטם כל גאיה אלי אראדתה וחכמתה
בחסב הלין אלראיין אלתי תבין בחסב ראינא אנהא לאתה ואנה לים
אראדתה ומשיתה או חכמתה אשיא כארגה ען לאתה אעני אנהא גיד
לאתה פאלא הו תעאלי גאיה כל שי אלאכירה וגאיה לכל איצא לתשבה
בכמאלה חסב אלמקדרה והו מעני אראדתה אלתי הי לאתה כמא יבין 2)
פבהלא קיל פיה אנה גאיה אלגאיאת פקד בינת לך עלי אי גהה קיל פיה
תעאלי אנה פאעל וצורה וגאיה ולולך סמה סבבא ולם יסמה פאעלא
פקט ואעלם אן בעץ אהל אלנטר מן האולא אלמתכלמין אנתהי בה לגהל
ואלתגאסר אלי אן קאל. אנה לו קלר עדם אלבארי למא לזם עדם הלא
אלשי אלדי אונדה אלבארי יעני אלעאלם אי לא ילזם אן יפסד | לספעול צא, א
אלא עדם אלפאעל בעד אן פעלה ואלדי לכרוה צחיח לו כאן פאעלא פקט
ולא יכון לך אלשי אלמפעול מחתאגא אליה פי אסתמראר בקאיה כמא
אנה אלא מאת אלנגאר לים תפסד אלכזאנה אי ולים ימלה בקאא אמא
בכונה תעאלי צורה אלעאלם איצא כמא בינא והו ימלה אלבקא
ואלדואם פמחאל אן יהב אלממל ויבקי אלמסתמל אלדי לא בקא לה

1) להלן פ׳ עב (ע׳ 133). 2) חלק ג, פ׳ יג.

אלא כמא יסתמלה פהו׳א קדר מא אוגב אלקול באנה פאעל פקט לא
נאיה ולא צורה מן אלוהם:

פצל ע

רכב · הו׳א אללפט משתרך מתאלה אלאול מענאה רכוב אלאנסאן עלי
אלבהאים עלי אלמעתאד והוא רכב על אתונו 1) תם
אסתעיר ללאסתילא עלי אלשי לאן אלראכב מסתולי האכם עלי מרכובה
ולך קולה ירכיבהו על במתי ארץ 2) והרכבתיך על במתי
ארץ 3) מענאה אנכם תסתולון עלי אעאלי אלארץ ארכיב אפרים 4)
אוליה ואסלטה ובחסב הו׳א אלמעני קיל פי אללה תעאלי רכב שמים
בעזרך 5) שרחה אלמסתולי עלי אלסמא וכולך לרוכב בערבות 6)
מענאה אלמסתולי עלי ערבות והו אלפלך אלאעלי אלמחיט באלכל נץ
לחכמים ז״ל אלמתכרר פי כל מוצע 7) אנהא שבעה רקיעים ואן
ערבות הו | אלאעלי אלמחיט באלכל ולא תסתנכר כונהם יעדון
לרקיעים שבעה והי אכתר לאנה קד תעד אלכלה ואחדה ואן כאנת
פיהא עדה אפלאך כמא הו בין ענד אלנאטרין פי הו׳א אלשאן וכמא
מאכין 8) אנמא אלמקצוד הנא תצריחהם דאימא באן ערבות הו אעלי
אלכל ון ערבות קאל רכב שמים בעזרך ון חגיגה קאלוא
ערבות רם ונשא שוכן עליו שנאמר סלו לרוכב בערבות
ומנא לן דאיקרי שמים כתיב חכא לרוכב בערבות וכתיב
חתם רוכב שמים פקר באן אלאשארה כלהא לפלך ואחד והו
אלמחיט באלכל אלדי סתסמע מן כברה מא תסמע ותאמל קולהם שוכן
עליו ולם יקולוא שוכן בו לאנהם לו קאלוא שוכן בו לכאן דלך
יוגב לה מכאנא או יכון קוה פיה כמא תכלת מוארף אלצאכה אן אללה
רוח אלפלך פבקולהם שוכן עליו צרחוא באנה תעאלי מפארק ללפלך
ולים הו קוה פיה. ואעלם אן אסתעיר לה תעאלי רכב שמים ללתשביה
אלגריב אלעגיב ולך אן אלראכב אפצל מן אלמרכוב ולא יקאל אפצל

1) כסדבר כב, כב. 2) דברים לב, יג. 3) ישעיה נח, יד.
4) הושע ו, יא. 5) דברים לג, כו. 6) תהלים סח, ה. 7) חגיגה יב, ב.
8) חלק ב, פ׳ ד.

אלא כתסאמח פי אלקול לאן לים אלראכב מן נוע אלמרכוב ואלראכב
ארצא הו אלדי יחדך אלראבה וימשיהא כיף שא והי אלה לה יצרפהא
כיף אראר והו ברי ענהא גיר מתצל בהא כל כארג ענהא כולך אלאלאה
גל אסמה הו מחדך אלפלך אלאעלי אלדי בחרכתה יתחדך כל מתחדך פיה
והו תעאלי מפארק לה לים הו קוה פיה ופי בראשית רבה 1) קאלוא
ענד שרחהם | לקולה תעאלי מעונה אלהי קדם 2) קאלוא הו מעון
עולמו ואין עולמו מעונו ואתבעוא דלך באן קאלוא הסום טפילה
לדוכב ואין הרוכב טפילה לסום הדא הוא דכתיב כי
תרכב על סוסיך 3) הו׳א נצהם פתאמלה ותכין כיף כונוא נסכתה
תעאלי ללפלך ואנה אלתה אלתי בהא דבר אלוגוד לאן כלמא תגד
ללחכמים ז״ל אן אלסמא אלפלאניה פיהא כו׳א ואלסמא אלפלאניה
פיהא כו׳א לים מענאה אן פי אלסמא אגסאם אכרי גיר אלסמא בל מענאה
אן אלקוי אלמכונה ללאמר אלפלאני ואלתארסה לנטאמה תאתי מן תלך
אלסמא ודליל מא קלתה לך קולהם ערבות שבו צדק וצדקה
ומשפט וגנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה ונשמתן
של צדיקים ונשמות ורוחות שעתידים להבראות וטל
שעתיד הק״ב״ה להחיות בו המתים וכין הו אן כל מא עדוה
הנא לים מנהא שי הו גסם פיכון פי מכאן לאן טל לים הו טלא עלי
טאהרה ותאמל כיף קאלוא פי הו׳א שבו אעני אנהא פי ערבות ולם
יקולוא אנהא עליה פכאנהם אכברוא באן הדה אלאשיא אלמוגודה פי
אלעאלם אנמא הי מוגודה ען קוי תאתי מן ערבות אללה תעאלי הו
אלדי געלה מבראא להא ורכזהא פיה אלתי מן גמלתהא גנזי חיים
ולך הו אלצחיח ואלחק אלמחץ אן כל חיאה מוגודה פי חי אנמא הי
מן תלך אלחיאה כמא סאכר פי מא בעד 4) ואעתבר כיף עדוא נשמתן
של צדיקים ונשמות ורוחות שעתידים להבראות פמא אגל |
הו׳א אלמעני למן פהמה לאן לנשמות אלכאקיה בעד אלמות מא הי
לנשמה אלכאינה פי אלאנסאן ענד מא יתכון לאן הדה אלכאינה ענד
תכוינה הי קוה אלאסתעדאד פקט ואלשי אלמפארק בעד אלמות הו אלשי

1) פ׳ סח, לפסוק ויפגע במקום. 2) דברים לג, כז. 3) חבקוק ג, ח.
4) להלן פ׳ עב; השוה חלק ב, פ׳ י.

אלחאצל באלפעל ולא לנשמה איצא אלכאינה הי אלרוח אלכאינה
ולדלך עדוא פי אלכאינאת נשמות ורוחות אמא אלמפארקה פשי ואחד
פקט וקר בינא אשתראך רוח 1) ובינא איצא פי אכר ספר מרע 2) מא
וקע פי הדה אלאסמא מן אלאשתראך פתאמל כיף הדה אלמעאני אלגריבה
אלצחיחה אלתי אליהא וצל נטר אעלי מן תפלסף מבדדה פי אלסדרשות
אלא נטרתא אלרגל אלעאלם אלגיר מנצף באול נטרה צחך מנהא למא
יראה פי טואהרהא מן מפארקה חקאיק אלזגור ועלה דלך כלה אלאלגאז
לגראכה הדה אלמעאני ען אפהאם אלגמהור כמא אכברנא מראת וארגע
אלי תמאם מא נאשבת תפהימה פאקול אנהם ז"ל אכדוא אן יסתדלוא
בנצוץ פואסיק עלי כון הדה אלאשיא אלמערודה פי ערבות באן קאלוא
צדק ומשפט רכתיב צדק ומשפט מכון כסאך 3) וכדלך אסתדלוא
עלי תלך אלתי עדוהא אנהא נסבה ללה תעאלי אנהא ענדה פאפהם הדא.
ופי פרקי ר' אליעזר 4) קאלוא שבעה רקיעים ברא הק"ב"ה
ומכלם לא בחד כסא כבוד לסלכותו אלא ערבות שנאמר
סלו לרוכב בערבות 5) הדא נצה פאפהמה איצא ואעלם אן גמאעה
אלכהאים אלמרכובה תתסמי מרכבה והדא כתיר | אלתכראר ויאסר
יוסף מרכבתו 6) במרכבת המשנה 7) מרכבות פרעה 8) ואדליל
עלי כון הדה אלאסמיה תקע עלי עדה בהאים קולה ותעלה ותצא
מרכבה ממצרים בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה 9)
פהדא דליל עלי כון מרכבה יקע עלי ארבעה מן אלכיל ולהדא אקול
אנה למא קיל בחסב מא קיל אן כסא הכבוד חמלתה ארבע חיות
סמוה אלחכמים ז"ל מרכבה תשביהא בלמרכבה אלתי הי ארבעה
אשכאץ והדא קדר מא אנגל אליה אלקול פי הדא אלפצל ולא בר מן
תנביהאת אכרי כתירה איצא פי הדא אלגרץ לכן אלמקצור בהדא אלפצל
אלדי נחוה כאן תרדיד אלקול אן קולה רוכב שמים 10) מענאה מריר
אלפלך אלמחיט ומחדכה בקדרתה ואראדתה וכדלך קולה פי תמאם
אלפסוק ובגאותו שחקים אלדי בגאותו אדאר אלשחקים אכרג דלך

1) לעיל פ' מ. 2) הלכות תשובה ח, ג. 3) תהלים פט, טו.
4) פ' יח. 5) תהלים סח, ה. 6) בראשית מו, כט. 7) שם מא, מג.
8) שמות טו, ד. 9) מלכים א י, כט. 10) דברים לג, כו.

אלאול אלדי הו ערבות כמא בינא כלפט רכיבה וכקולתהא בלפט
גאוה לאן בחדכה אלפלך אלאעלי הדה אלחדכה אליומיה תתחדך לאפלאך
כלהא כחדכה אלגז פי אלכל והדה הי אלקדרה אלעטימה אלתי חדכת
אלגמיע ולדלך סמאהא גאוה פליכן הדא אלמעני האצרא דאימא פי
דהנך למא אסתאנפה לאנה אעטם דליל עלם וגוד אלאלאה בה אעני דוראן
אלפלך כמא סאברהן פאפהמה: |

פצל עא

צג, ב

אעלם אן אלעלום אלכתירה אלתי כאנת פי סלתנא פי תחקיק הדה
אלאמור תלפת בטול אלאזמאן ובאסתילא אלמלל אלגאהליה
עלינא ובכון תלך אלאמור לם תכן מבאחה ללנאס כלהם כמא בינא 1)
ולא כאן אלשי אלמבאח ללנאס כלהם אלא נצוץ אלכתב פקט וקד עלמת
אן ולו אלפקה אלמרוי מא כאן מדונא פי אלקדים ללאמר אלמסתפאץ
פי אלמלה דברים שאמרתי לך על פה אי אתה רשאי לאמרם
בכתב 2) וכאן דלך הו נאיה אלחכמה פי אלשדיעה לאנה הרב ממא
וקע פיה אכירא אעני כתדה אלארא ותשעב אלמדאהב ואשכאלאת תקע
פי עבארה אלמדון וסהוא יצחבה וחדות אלאנקסאם כין אלנאס ויצירון
פרקא ואלתחיוד פי אלאעמאל כל לכל אלאמר פי דלך כלה לבית דין
הגדול כמא בינא פי תואליפנא אלפקהיה 3) וכמא ידל עליה נץ לתורה 4)
פאדא כאן אלפקה וקעת אלמשאחה עלי תכלידה פי דיואן מבדול ללנאס
רלהם למא יזול פי דלך מן אלפסאד פנאהיך אן ידון שי מן הדה סתרי
תורה ויבדל ללנאס כל כאנת מנקולה מן אחאד כואץ לאחאד כואץ
כמא בינת לך מן קולהם אין מוסרים סתרי תורה אלא ליועץ
חכם הדשים וכו' 5) והדא הו אלסבב אלמוגב לאנקטאע | הדה צד, א
אלאצול אלעטימה מן אלמלה ולא תגד מנהא אלא תנביהאת יסירה
ואשאראת גאת פי לתלמוד ולמדרשות והי חבאת לב קלילה עליהא
קשור כתירה חתי אשתגל אלנאס כתלך אלקשור וטנוא אן לים מן דונהא
לב בונה אמא הדא אלגזר אליסיר אלדי תגדה מן אלכלאם פי מעני

1) לעיל פ' לד(ע' 52 והלאה). 2) גטין ס, ב. 3) משנת תורה,
הקדמה. 4) דברים יז, ח—יב. 5) לעיל פ' לד (ע' 53).

אלתוחיד ומא יתעלק בהדא אלמעני לבעץ גאונים ועגר אלקראיין פהי
אמור אכדוהא ען אלמתכלמין מן אלאסלאם והי נזרה גדא באלאצאפה
אלי מא אלפתה אלאסלאם פי דלך ואתפק ארצא אן אול אכתדא אלאסלאם
בהדה אלטריקה כאנת פרקה מא והם אלמעתזלה פאכדוא ענהם אצחאבנא
מא אכדוא וסלכוא פי טריקהם וכעד דלך בסדה חדתת פי אלאסלאם
פרקה אכרי והם אלאשעריה וחדתת להם ארא אכרי לא תגד ענד אצחאבנא
מן תלך אלארא שיא לא לאנהם אכתארוא אלראי אלאול עלי אלראי
אלתאני כל למא אתפק אן אכדוא אלראי אלאול וקבלוה וטנוה אסרא
ברהאניא אמא אלאנדלסיון מן אהל מלתנא כלהם יתמסכון באקאויל
אלפלאספה ויטילון לאראיהם מא לא תנאקץ קאערה שריעה ולא תגדהם
בוגה יסלכון פי שי מן מסאלך אלמתכלמין פלדלך יהכון פי אשיא
כתירה נחו מדהבנא פי הדה אלמקאלה פי תלך אלאמור אלגזרה אלמוגורה
למתאכריהם ואעלם אן כל מא קאלתה אלאסלאם פי תלך אלמעאני
אלמעתזלה מנהם ואלאשעריה הי כלהא ארא | מבניה עלי מקדמאת תלך
אלמקדמאת מאכודה מן כתב אליונאניין ואלסריאניין אלדין ראמוא מכאלפה
ארא אלפלאספה ורחץ אקאוילהם וכאן סבב דלך אנה למא עמת אלמלה
אלנצראניה לתלך אלמלל ודעוי אלנצארי מא קר עלם וכאנת ארא
אלפלאספה שאיעה פי תלך אלמלל ומנהם נשאת אלפלספה ונשא מלוך
יחמון אלדין ראוא עלמא תלך אלאעצאר מן אליונאן ואלסריאן אן הדה
דעאוי תנאקצהא אלארא אלפלספיה מנאקצה עטימה כלנה פנשא פיהם
הדא עלם אלכלאם ואכתדוא ליתבתוא מקדמאת נאפעה להם פי אעתקאדהם
ורדוא עלי תלך אלארא אלתי תהד קואעד שריעתהם פלמא גאת מלה
אלאסלאם ונקלת אליהם כתב אלפלאספה נקלת אליהם ארצא תלך אלדרוד
אלתי אלפת עלי כתב אלפלאספה פוגדוא כלאם יחיי אלנחוי ואכן עדי
וגירהמא פי הדה אלמעאני פתמסכוא בה וטפרוא במטלב עטים בחסב
ראיהם ואכתארוא ארצא מן ארא אלפלאספה אלמתקדמין כל מא ראה
אלמכתאר אנה נאפע לה ואן כאן אלפלאספה אלמתאכרון קד ברהנוא
בטלאנה כאלגזאלי וראוא אן הדה אמור משתרכה ומקדמאת יצטר
אליהא כל צאחב שריעה תם אתסע אלכלאם ואנחטוא אלי טרק אכרי
עגיבה מא אלם בהא קט אלמתכלמון מן יונאן וגירהם לאן אולאיך כאנוא

עלי קרב מן אלפלאספה תם ארצא גאת פי אלאסלאם אקאויל שרעיה
כציצה בהם אחתאגוא | צרורה אן ינצרוהא ווקע בינהם ארצא אכתלאף צה, א
פי דלך פאתבתת כל פרקה מנהם מקדמאת נאפעה להא פי נצרה ראיהא
ולא שך אן תם אשיא תעסנא תלאתגא אעני אליהוד ואלנצארי ואלאסלאם
והי אלקול בחדת אלעאלם אלדי בצחתה תצת אלמעגזאת וגירהא אמא
סאיר אלאשיא אלתי תכלפת האתאן אלמלתאן אלכוץ פיהא כלוץ אולאיך
פי מעני אלתאלות וכוץ בעץ פרק האולא פי אלכלאם חתי אחתאגוא אלי
אתבאת מקדמאת יתבתון בתלך אלמקדמאת אלתי אכתארוהא אלאשיא
אלתי כאצוא פיהא ואלאשיא אלכציצה בכל מלה מנהמא ממא אתצע
פיהא פלא חאגה בנא נחן אליהא בוגה ובאלגמלה אן כל אלמתכלמין
אלאול מן אליונאניין אלמתנצרין ומן אלאסלאם פאנהם לא יתבעון אלטאהר
מן אמר אלוגוד אולא פי מקדמאתהם בל יתאמלון כיף ינבגי אן יכון
אלוגוד חתי יכון מנה דליל עלי צחה הדא אלראי או לא ינאקצה פאדא
צח דלך אלתכלל פרצוא אן אלוגוד הו עלי צורה כדא ואכדוא אן יחתגוא
עלי אתבאת תלך אלדעאוי אלתי תוכד מנהא אלמקדמאת אלתי יצחת
בהא אלמדהב או לא ינתקץ הכדא פעל אלעקלא אלדין דכרוא הדא
אלתדביר אולא ווצעוה פי כתב ואדעוא אן מגרד אלנטר דעאהם אלי
דלך מן גיר מראעאה מדהב ולא ראי מתקדם אמא אלמתאכרון אלדין
ינטרון פי תלך אלכתב פלא יעלמון שיא מן הדא חתי אנהם יגדון פי |
תלך אלכתב אלקדימה אסתדלאלאת עטימה וסעיא שדירא פי אתבאת אמר צה, ב
מא או אבטאל אמר מא פיטנון אן דלך אלאמר לא תאגה בוגה לאתבאתה
ולא לאבטאלה פי מא יתתאג אליה מן קואעד אלשריעה ואן אלמתקדמין
אנמא פעלוא דלך עלי גהה תשויש ארא אלפלאספה לא גיר ותשכיכהם
פי מא טנוה ברהאנא והאולא אלקאילון הדא אלקול לם ישערוא ולם
ידרוא אנה לים אלאמר כמא טנוא בל אנמא תעב אלמתקדמון פי אתבאת
מא יראם אתבאתה ופי אבטאל מא יראם אבטאלה מן אגל מא יוול מנה
מן אלפסאד פי אלראי אלדי ידאד תצחיחה ולו בעד מאה מקדמה
פחסמוא אולאיך אלאקדמון מן אלמתכלמין אלדא מן אצלה וגמלה אקול
לך אן אלאמר כמא יקולה תאמסטיום קאל לים אלוגוד תאבעא ללארא
בל אלארא אלצחיחה תאבעה ללוגוד פלמא נטרת פי כתב האולא

אלמתכלמין חסב מא תיסר לי כמא נטרת פי כתב אלפלאספה איצא
חסב טאקתי וגדת טריק אלמתכלמין כלהם טריקא ואחדא באלנוע ואן
אכתלפת אצנאפה ודלך אן קאעדה אלכל אן לא אעתכאר בטא עליה
אלוגוד לאנהא עארה יגוז פי אלעקל כלאפהא והם איצא פי מואצע
5 כתירה יתבעון אלכיאל ויסמונה עקלא פאדא קדמוא תלך אלמקדמאת
אלתי סנסמעך איאהא בתוא אלחכם בבראהינהם אן אלעאלם מחדת פאדא
צז, א תבת אן אלעאלם מחדת תבת בלא שך אן לה צאנע | אחרתה תם יסתדלון
עלי אן דלך אלצאנע ואחד תם יתבתון בכונה ואחדא אנה לים בנסם
הדא טריק כל מתכלם מן אלאסלאם פי שי מן הדא אלגרץ וכדלך
10 אלמחאכון להם מן מלתנא אלדין סלכוא טרקהם אמא וגוה אסתדלאלאתהם
ומקדמאתהם פי אתבאת חדת אלעאלם או פי אבטאל אוליתה פתכתלף
לכן אלאמר אלעאם להם כלהם אתבאת חדת אלעאלם אולא ובחדותה יצה
אן אלאלאה מוגוד פלמא תאמלת הדה אלטריקה נפרת נפסי מנהא נפורא
עטימא גדא וחק להא אן תנפר לאן כל מא יזעם אנה ברהאן עלי חדת
15 אלעאלם תלחקה אלשכוך ולים דלך ברהאנא קטעיא אלא ענד מן לא יעלם
אלפרק בין אלברהאן ובין אלגדל ובין אלמגאלטה אמא ענד מן יעלם הדה
אלצנאיע פאלאמר בין ואצח אן תלך אלאדלה כלהא פיהא שכוך ואסתעטלת
פיהא מקדמאת לם תתברהן וגאיה קדרה אלמחקק ענדי מן אלמתשרעין
אן יבטל אדלה אלפלאספה עלי אלקדם ומא אגל הדא אוא קדר עליה וקד
20 עלם כל נאטר דכי מחקק לא יגאלט נפסה אן הדה אלמסאלה אעני קדם
אלעאלם או חדותה לא ווצל אליהא בברהאן קטעי ואנהא מוקף עקל
וסנתכלם פי דלך כתירא ויכפיך מן הדה אלמסאלה אן פלאספה אעצאר
מכתלפון פיהא מנד תלתה אלאף סנה אלי זמאננא הדא פי מא נגד מן
תואליפהם ואכבארהם פאדא כאן אלאמר פי הדה אלמסאלה הכדא פכיף |
צז, ב נתכדהא מקדמה נבני וגוד אלאלאה עליהא פיכון אדא וגוד אלאלאה
משכוכא פיה אן כאן אלעאלם מחדתא פתם אלאה ואן כאן הו קדימא
פלא אלאה אמא הכדא או נדעי אלברהאן עלי חדת אלעאלם ונצארב עלי
דלך באלסיף חתי נדעי אנא עלמנא אללה באלברהאן והדא כלה בעד ען
אלחק כל אלוגה אלצחיח ענדי והו אלטריק אלברהאני אלדי לא ריב פיה
30 אן יתבת וגוד אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלגסמאניה בטרק אלפלאספה

אלתי תלך אלטרק מבניה עלי קדם אלעאלם לים לאני אעתקד קדם
אלעאלם או אסלם להם דלך כל לאן בתלך אלטריק יצה אלברהאן ויחצל
אליקין אלתאם בהדה אלתלאתה אשיא אעני בוגוד אלאלאה ובאנה ואחד
ואנה גיד גסם מן גיד אלתפאת אלי בה אלחכם פי אלעאלם הל הו קדים
5 או מחדת פאדא צחת לנא הדה אלתלאתה סטאלב אלגלילה אלעטימה
באלברהאן אלחקיקי רגענא בעד דלך לחדת אלעאלם וקלנא פיה כל מא
ימכן אלאחתגאג בה פאן כנת סמן יקנע במא קאלוה אלמתכלמון ותעתקד
אן קד צה אלברהאן עלי חדות אלעאלם פיא חבדא זאן לם יתברהן ענדך
כל תאכד כונה חאדתא מן אלאנביא תקלידא פלא צור ולא תקול כיף
10 תצה אלנבוה אן כאן אלעאלם קדימא חתי תסמע כלאמנא פי אלנבוה פי
הדה אלמקאלה ולים נחן אלאן פי הדא אלמעני. וממא יגב אן תעלמה
צז, א אן אלמקדמאת אלתי קדרהא אלאצוליון | אעני אלמתכלמון לאתבאת חדת
אלעאלם פיהא מן הפוך עולם וסן שנוי סדרי בראשית מא
סתסמעה לאני לא בד לי אן אדכר לך מקדמאתהם וגהה אסתדלאלהם
15 אמא טריקי הדה פהי עלי מא אצף לך גמלתהא אלאן ודלך אני אקול
אלעאלם לא יכלו מן אן יכון קדימא או מחדתא פאן כאן מחדתא פלה
מחדת בלא שך והדא מעקול אול אן אלחאדת לא אחדת נפסה כל מחדתה
גירה פמחדת אלעאלם הו אלאלאה ואן כאן אלעאלם קדימא פילזם צרורה
בדליל כדא ודליל כדא אן תם מוגוד גיר אגסאם אלעאלם כלהא לים הו
20 גסמא ולא קוה פי גסם והו ואחד דאים סרמדי לא עלה לה ולא ימכן
תגיר פהו אלאה פקד תבין לך אן דלאיל וגוד אלאלאה ווחדאניתה וכונה
גיר גסם אנמא ינבני אן תוכד עלי וצע אלקדם פיחצל אלברהאן כאמלא
כאן אלעאלם קדימא או מחדתא ולדלך תגדני אבדא פי מא אלפתה פי
כתב אלפקה אדא אתפק לי דכד קואעד פאכד פי אתבאת וגוד אלאלאה
25 פאני אתבתה באקאויל תנחו נחו אלקדם לים דלך לאני מעתקד אלקדם
לכני אריד אן אתבת וגודה תעאלי פי אעתקאדנא בטריק ברהאני לא
נזאע פיה בוגה ולא נגעל הדא אלראי אלצחיח אלעטים אלכטר מסתנדא
לקאעדה כל אחד יהלה וירום הדהא ואכר יזעם אנהא לם תנכן יומא
קט ולא סימא בכון תלך אלדלאיל אלפלספיה עלי הדה אלתלתה מטאלב
צז, ב מאכודה | מן טביעה אלוגוד אלמשאהדה אלתי לא תנכר אלא מן אגל

מראעאה ארא מא פאמא דלאיל אלמתכלמין פמאכוּדה מן מקדמאת
מכאלפה לטביעה אלוגוד אלמשאהדה חתי אנהם ילתגיון לאתבאת אן לא
טביעה לשי בוגה וסאפרד לך פי הדה אלמקאלה פצלא ענד כלאמי פי
חדת אלעאלם אבין לך פיה דלילא מא עלי חדת אלעאלם ואצל אלי
5 אלגאיה אלתי דאמתא כל מתכלם מן גיר אן אבטל טביעה אלוגוד ולא
אכאלף ארסטו פי שי ממא ברהנה לאן אלדליל אלדי יסתדל בה בעץ
אלמתכלמין עלי חדת אלעאלם והו אקוי דלאיילהם אלדי לא יסתקל להם
חתי אבטלוא טביעה אלוגוד כלה וכאלפוא כל מא בינתה אלפלאספה
פאני אצל למתל דלך אלדליל ולא אכאלף טביעה אלמוגוד ולא אלתגי
10 למכאברה אלמחסוסאת ודאית אן אוכד לך מקדמאת אלמתכלמין אלעאמה
אלתי יתכתון בהא חדת אלעאלם וגוד אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלגסמאניה
ואריך טריקהם פי דלך ואבין לך מא ילזם ען כל מקדמה מנהא ובעד
דלך אוכד לך מקדמאת אלפלאספה אלקדיבה פי דלך ואריך טריקהם ולא
תטלבני פי הדה אלמקאלה בתצחיח תלך אלמקדמאת אלפלספיה אלתי
15 אקתצבהא לך לאן דלך הו אלעלם אלטביעי ואלאלאהי אכתרהמא כמא
לא תטמע אן אסמעך פי הדה אלמקאלה אחתגאגאת אלמתכלמין עלי
צח, א תצחיח מקדמאתהם או פי דלך פנת | אעמארהם ותפני אעמאר מן יאתי
וכתרת כתבהם לאן כל מקדמה מנהא אלא אלדיסיר ינאקצהא אלמשאהד
מן טביעה אלוגוד ותטרי עליהא אלשכוך פילתגיון לתואליף ומנאטראת
20 פי אתבאת תלך אלמקדמה וחל אלשכוך אלטאריה עליהא ודפע אלמשאהד
אלמנאקץ להא אן לם ימכן פי דלך חילה והדה אלמקדמאת אלפלספיה
אלתי אקתצבהא לך ללברהאן עלי הדה אלתלתה מטאלב אעני וגוד
אלאלאה ווחדאניתה ונפי אלתגסים אכתרהא מקדמאת יחצל לך בהא
אליקין מן אול סמאעהא ופהם מעאנהא ובעצהא הו ידלך עלי מואצע
25 בראהינהא מן אלכתב אלטביעיה או מא בעד אלטביעה פתקצר מוצעה
ותצחח מא עסאה אן יחתאג לתצחיח וקד אעלמתך אן לים תם גיר אללה
תעאלי והדא אלמוגוד ולא אסתדלאל עליה תעאלי אלא מן הדא אלמוגוד
מן גמלתה ומן תפאצילה פילזם צרורה אן יעתבר הדא אלמוגוד עלי מא
הו עליה ותתכר אלמקדמאת ממא ישאהד מן טביעתה פלדלך ילזם אן
30 תערף צורתה וטביעתה אלמשאהדה וחינדי ימכן אן יסתדל מנה עלי מא

סואה פלדלך ראית אנה ינבגי אולא אן אתי בפצל אשדה לך פיה גמלה
אלוגוד עלי גהה אלאכבאר במא קד תבדהן וצחה צחה לא שך פיהא ובעד
דלך אתיך בפצול אכרי אדכר פיהא מקדמאת אלמתכלמין ואבין טדקהם
אלתי יבינון בהא תלך אלמטאלב אלארבעה ובעד דלך אתיך בפצול אכרי
אבין לך פיהא | מקדמאת אלפלאספה וטרק אסתדלאלאתהם עלי תלך צח, ב
אלמטאלב וכעד דלך אלכץ לך אלטריק אלתי אדהב אליהא כמא אכברתך
פי הדה אלארבעה מטאלב:

פצל עב

אעלם אן הדא אלמוגוד בגמלתה הו שכץ ואחד לא גיד אעני כדה 10
אלפלך אלאקצי בל מא פיהא חי שכץ ואחד בלא שך במנזלה
זיד ועמד פי אלשכצ״ה ואכתלאף גואהרהא אעני גואהר הדה אלכדה בכל
מא פיהא כאכתלאף גואהר אעצא שכץ אלאנסאן מתלא פכמא אן זידא
מתלא הו שכץ ואחד והו מולף מן אעצא מכתלפה כאללחם ואלעטם ומן
אכלאט מכתלפה ומן ארואח כולך הדה אלכדה בגמלתהא מולפה מן 15
אלאפלאך ומן אלאסטקסאת אלארבעה ומא תרכב מנהא ולא כלא פיהא
אצלא אלא מצמתה ממלה מרכזהא כדה אלארץ ואלמא מחיט באלארץ
ואלהוא מחיט באלמא ואלנאר מחיטה באלהוא ואלגסם אלכאמס מחיט
באלנאר והו אכל כתירה ואחרה דאכל תאניה לא כלל בינהא ולא כלא
בוגה אלא מחכמה אלאסתארה לאזקה בעצהא בבעץ כלהא מתחרכה 20
חרכה דורה מסתויה לא סרעה פי שי מנהא ולא אבטא אעני אן כל כדה
מנהא לא תסרע תארה ותבטי אכרי בל כל ואחדה לאזמה לטביעתהא |
פי סרעתהא וגהה חרכתהא לכן הדה אלאכל בעצהא אסרע חרכה מן בעץ צח, א
ואסרעהא כלהא חרכה אלפלך אלמחיט באלכל והו אלדי יתחרך אלחרכה
אליומיה ויחלכהא כלהא מעה חרכה אלגז פי אלכל אד הי כלהא אגזא 25
פיה ומראכז הדה אלאפלאך מכתלפה מנהא מא מרכזה מרכז אלעאלם
ומנהא מא מרכזה כארג ען מרכז אלעאלם ומנהא מא יתחרך דאימא
חרכתה אלכציצה כה מן אלשרק אלי אלגרב ומנהא מא יתחרך דאימא
מן אלגרב אלי אלשרק וכל כוכב פי הדה אלאכל פהו גז מן אלפלך אלדי
הו פיה תאבת פי מוצעה לא חרכה לה תכצה ואנמא לדי מתחרכא 30

בחרכה אלגסם אלדי הו גז מנה ומארה הדא אלגסם אלכאמס בגמלתה
אלמתחרך דורא לים כמארה אגסאם אלארבעה אסתקסאת אלתי דאכלה
ועדד הדה אלאכל אלמחיטה באלעאלם לא ימכן בונה ולא עלי האל אן
תכון אקל מן תמאני עשרה כרה ואמא הל עדדהא אכתר פממכן ופיה
נטר ואמא הל הם אפלאך תדאויר והי אלתי הי גיר מחיטה באלעאלם
פפיה נטר ופי דאכל הדה אלכרה אלדאניה אלתי תלינא מארה ואחרה
מכאינה למארה אלגסם אלכאמס קבלת ארבע צור אולי וצארת בחלך
אלארבע ארבעה אגסאם אלארץ ואלמא ואלהוא ואלנאר וכל ואחד מן הדה
אלארבעה לה מוצע טביעי כציץ בה לא יוגר פי גירה והו מתרוך מע
צט, כ טביעתה והי אגסאם מיתה לא חיאה פיהא ולא אדראך | ולא תתחרך מן
תלקא אנפסהא בל הי מאכנה פי מואצעהא אלטביעיה פאן אכרג ואחד
מנהא ען מוצעה אלטביעי באלקסר פענד זואל אלקאסר יתחרך ללרגוע
למוצעה אלטביעי לאן פיה הדא אלמבדא אלדי בה יתחרך ללרגוע למוצעה
עלי אסתקאמה ולים פיה מבדא יסכן בה ולא יתחרך בה עלי גיר אסתקאמה
ואלחרכאת אלמסתקימה אלמוגודה להדה אלארבעה אסתקסאת אדא תחרכת
ללרגוע למואצעהא חדכתאן חרכה נחו אלמחיט והי ללנאר ואלהוא וחרכה
נחו אלמרכז והי ללמא ואלארץ ואדא וצל כל מנהא למוצעה אלטביעי
מכן אמא תלך אלאגראם אלמסתדירה פהי חלה דאת נפס בהא תתחרך
ולא מבדא מכון פיהא אצלא ולא תגיר ילחקהא אלא פי אלוצע בכונהא
מתחרכה דורא ואמא הל להא עקל תתצור בה פלים דלך בנגא אלא בעד
נטר דקיק ואדא תחלך אלגסם אלכאמס דורא בגמלתה דאימא חדת פי
אלאסטקסאת מן אגל דלך חרכה קסריה תכרג בהא ען מואצעהא אעני
פי אלנאר ואלהוא פינדפעאן אלי אלמא וינפד אלגמיע פי גרם אלארץ אלי
אעמאקהא פיחדת ללאסטקסאת אכתלאט הם תאכד פי אן תתחרך ללרגוע
למואצעהא פתכרג אגזא מן אלארץ איצא מן אגל דלך ען מואצעהא
צחבה אלמא ואלהוא ואלנאר והי פי הדא כלה תוהר בעצהא פי בעץ
ותתאהר בעצהא מן בעץ פיקע אלתגיר פי אלמכתלט חתי יכון מנת
ק, א אולא אלאכרה | עלי אכתלאף אנואעהא הם אלמעאדן עלי אכתלאף
אנואעהא ואנואע אלנבאת כלהא ואנואע כתירה מן אלחיואן בחסב מא
יקתצי מזאג אלמכתלט וכל מתכון פאסד פאנמא יתכון מן אלאסתקסאת

ואליהא יפסד וכדלך אלאסתקסאת תתכון בעצהא מן בעץ ותפסד בעצהא
אלי בעץ אד מארה אלכל ואחדה ולא ימכן וגוד מארה דון צורה ולא
תוגד צורה טביעיה מן הדה אלכאינה אלפאסדה דון מארה פיכון אלאמר
פי כונהא ופסאדהא וכון כל מא יתכון מנהא ויפסד אליהא דאגעא באלדור
שבה דורה אלפלך חתי תכון חרכה הדה אלמארה אלמצורה פי תעאקב
אלצור עליהא כחרכה אלפלך פי אלאין בתכרר אלאוצאע בעינהא לכל
גז מנה וכמא אן פי גסם אלאנסאן אעצא ראיסה ואעצא מראוסה מפתקרה
פי בקאיהא לתדביר אלעצו אלריים אלדי ידברהא כדלך פי אלעאלם
בגמלתה אגזא ראיסה והו אלגסם אלכאמס אלמחיט ואגזא מראוסה
מפתקרה למדבר והי אלאסתקסאת ומא יתרכב מנהא וכמא אן אלעצו
אלריים אלדי הו אלקלב מתחרך דאימא והו מבדא כל חרכה תוגד פי
אלגסם וסאיר אעצא אלגסם מראוסה מנה והו יבעת להא קואהא אלתי
תתאגהא לאפעאלהא בחרכתה כדלך אלפלך הו אלמדבר לסאיר אגזא
אלעאלם בחרכתה והו יבעת לכל מתכון קואה אלמוגודה פיה פכל חרכה
תוגד פי אלעאלם מבדאהא אלאול חרכה אלפלך וכל נפס תוגד לדי נפס
ק, ב פי אלעאלם | מבדאהא נפס אלפלך ואעלם אן אלקוי אלואצלה מן אלפלך
להדא אלעאלם עלי מא קד באן ארבע קוי קוה תוגב אלאכתלאט ואתרכיב
ולא שך אן הדה כאפיה פי תוליד אלמעאדן וקוה תעטי אנפס אלנבאתיה
לכל נבאת וקוה תעטי אלנפס אלחיואניה לכל חי וקוה תעטי אלקוה
אלנאטקה לכל נאטק וכל דלך בתוסט אלצו ואלטלאם אלתאבע לנורהא
ודורתהא חול אלארץ וכמא אנה לו סכן אלקלב טרפה עין מאת אלשכץ
ובטלת כל חרכאתה וכל קואה כדלך לו סכנת אלאפלאך כאן דלך מות
אלעאלם בגמלתה ובטלאן כל מא פיה וכמא אן אלחי אנמא הו חי כלה
בחרכה קלבה ואן כאנת פיה אעצא מאכנה לא תחס מתל אלעטאם
ואלגצאריף וגירהא כדלך הדא אלוגוד כלה הו שכץ ואחד חי בחרכה
אלפלך אלדי הו פיה במנזלה אלקלב מן די אלקלב ואן כאנת פיה אגסאם
כתירה מאכנה מיתה פהכדא ינבגי לך אן תתצור גמלה הדה אלכרה שכצא
ואחדא חיא מתחרכא דא נפס פאן הדא אלנחו מן אלתצור צרורי גדא
או מפיד גדא פי אלבדהאן עלי כון אלאלאה ואחדא כמא סיבין ובהדא
אלתצור יבין איצא אן אלואחד אנמא כלק ואחדא וכמא אן לא ימכן אן

תוגד אעצא אלאנסאן עלי אלתפריד והי אעצא אנסאן חקיקה אעני אן
תכון אלכבד מפרדה או אלקלב מפרדא או לחם מפרדא כדלך לא יסכן
קא, א אן תוגד אגזא אלעאלם בעצהא דון בעץ פי הדא אלוגוד אלמסתקל | אלדי
כלאמנא פיה חתי תוגד נאר דון ארץ או ארץ דון סמא או סמא דון ארץ
5 וכמא אן פי הדא שכץ אלאנסאן קוה מא תרכט אעצאה בעצהא בבעץ
ותדבּרהא ותעטי כל עצו מא ינבגי אן יחרס עליה צלאחיתה ותדפע ענה
מא יאוריה הי אלתי צרחוא אלאטבּא בהא וקאלוא אלקוה אלמדברה לבדן
אלחיואן וכתיר מא יסמּונהא טביעה כדלך פי אלעאלם בגמלתה קוה תרכט
בעצה בבעץ ותחרס אנואעה מן אן תביר ותחרס אשכאץ אנואעה איצא
10 מדה מא ימכן חראסתהא ותחרס איצא בעץ אשכאץ אלעאלם הדה אלקוה
פיהא נטר הל הי בואסטה אלפלך אם לא. וכמא אן פי בדן שכץ אלאנסאן
אשיא מקצודה מנהא מא קצד בהא בקא שכצה כאלאת אלגדא ומנהא
מא קצד בהא בקא נועה כאלאת אלתנאסל ומנהא מא קצד בהא חאגתה
אלתי הו מצטרّ אליהא פי אגדיתה ונחוהא כאלידין ואלעינין ופיה איצא
15 אשיא גיר מקצודה לדאתהא כל הי לאזמה ותאבעה למזאג תלך אלאעצא
אלדי דלך אלמזאג אלמכצוץ צרורי פי חצול תלך אלצורה עלי מא הי
עליה חתי תפעל תלך אלאפעאל אלמקצודה פתבע כונה אלמקצוד בחסב
צרוריה אלמארה אשיא אכר מתל שער אלגסם ולונה ולדלך לא יגדי אמר
הדה עלי נטאם וכתיר מא יערם בעצהא ויוגד אלתפאצל איצא פיהא בין
20 אלאשכאץ מתפאותא גדא מא לא יכון דלך פי אלאעצא לאנך לא תגד
קא, ב שכצא תכון לה כבד | עשרה אמתאל כבד שכץ אכר ותגד רגלא עאדם
אללחיה או שער מואצע מן אלגסם או תכון לה לחיה עשרה אמתאל
לחיה שכץ אכר או עשרין מתלא והדא אכתרל פי הדא אלצנף אעני
תפאצל אלשער ואלאלואן כדלך פי אלוגוד באסרה אנואע מקצודה מן
25 אלתכון תאבתה גאריה עלי נטאם לא תפאות פיהא אלא יסיר בקדר ערץ
דלך אלנוע פי כיפה וכמה ואנואע גיר מקצודה כל לזמת לטביעה אלכון
ואלפסאד אלעאם מתל אנואע אלדור אלמתולדה מן אלאזבאל ואנואע
אלחיואנאת אלמתולדה פי אלפואכה אדא עפנת ומא יתולד מן עפן
אלרטובאת ואלדור אלמתולד פי אלאמעא ונחוה ובאלגמלה יבדו לי אן כל
30 מא לא תוגד פיה קוה תולד למתלה פהו מן הדא אלקביל ולדלך לא

תגדהא תחרז נטאמא ואן כאן לא כד מנהא כמא לא בד מן אלואן
מכתלפה ולא בד מן אנואע אלשער פי אשכאץ אלאנסאן. וכמא אן פי
אלאנסאן אגסאם אשכאצהא תאבתה כאלאעצא אלאצליה ואגסאם באקיה
באלנוע לא באלשכץ כאלאכלאט אלארבעה כדלך פי אלוגוד בגמלתה
5 אגסאם תאבתה באקיה באלשכץ והו אלגסם אלכאמס בגמיע אגזאיה
ואגסאם באקיה באלנוע כאלאסתקסאת ומא תרכّב מנהא. וכמא אן קוי
אלאנסאן אלמוגבה לתכוּנה ובקאיה מדה בקאיה הי בעינהא אלמוגבה
לפסאדה ותלאפה כדלך אסבאב אלכון הי בעינהא אסבאב אלפסאד פי
קב, א גמיע עאלם אלכון ואלפסאד מתאלה | אן הדה אלארבע קוי אלמוגודה פי
10 בדן כל מגתוٍ והי אלגאדבה ואלמאסכה ואלהאצמה ואלדאפעה לו אמכן
אן תכון הדה אלקוי כאלקוי אלעקליה חתי לא תפעל אלא מא ינבגי ופי
אלוקת אלדי ינבגי ובאלקדר אלדי ינבגי לכאן אלאנסאן סיסלם מן אפאת
עטימה גדא ואמראץ עדה לכנה למא לם יסכן דלך בל כאנת תפעל
אפעאלא טביעיה מן גיר פכרה ולא רויה ולא תדרך מא תפעלה בזגה
15 לזם אן תחדת מן אגלהא אמראץ עטימה ואפאת ואן כאנת הי אלאלה פי
תכוּן אלחיואן ופי בקאיה אלמדה אלתי יבקי ויאן דלך אן אלקוה
אלגאדבה מתלא לו כאנת לא תגדב אלא אלשי אלמואפק מן גמיע גהאתה
וקדר אלמחתאג אליה פקט לסלם אלאנסאן מן אמראץ ואפאת כתירה
לכנה למא לם יכן אלאמר כדלך בל תגדב אי מאדה אתפקת מן גנס
20 גדבהא ואן כאנת תלך אלמאדה מנחרפה קלילא פי כמהא וכיפהא לזם
מן דלך אן תגדב אלמאדה אלתי הי אחר ממא יחתאג או אברד ממא
יחתאג או אגלט או ארק או אכתר פתגע בדלך אלערוק ותחדת אלסדה
ואלעפן ותפסד כיפיה אלאכלאט ותתגיר כמיתהא פתחדת אמראץ כאלגרב
ואלחכה ואלתואליל או אפאת עטימה כאלורם אלסרטאני ואלגדאם ואלאכלה
25 חתי תפסד צורה אלעצו או אלאעצא וכדלך אלאמר איצא פי סאיר
אלקוי אלארבע כדלך אלאמר בעינה פי גמלה אלוגוד אלאמר אלמוגב לכון
קב, ב מא יתכון ואסתמראר וגודה | מדה מא והו אכתלאט אלאסתקסאת באלקוי
אלפלכיה אלמחרכה להא אלמבתותה פיהא הו אלסבב בעינה פי חדות
אסבאב מוריה פי אלוגוד כאלסיול ואלאמטאר אלואבלה ואלתלג ואלברד
30 ואלריאח אלעאצפה ואלרעוד ואלברוק ועפונה אלהוא או חדות אסבאב

מהלכה גרא תפני בלדה. או בלארא או אקלימא כאלכסוף ואלזלאזל
ואלצוואעק ואלמיאה אלתי תפיץ מן אלבחאר ואלאגמאר. ואעלם אן הדא
אלדי קלנאה כלה מן תשביה אלעאלם בגמלתה כשכץ אנסאן לים מן אגל
הדה אלאשיא קיל פי אלאנסאן אנה עאלם צגיר לאן חדא אלתשביה כלה
5 מטרד פי כל שכץ מן אשכאץ אלחיואן אלכאמל אלאעצא ולם תסמע קט
אחדא מן אלאוואיל יקול אן אלחמאר או אלפרס עאלם צגיר ואנמא קיל
פי אלאנסאן דלך מן אגל אלאמר אלדי אכתץ בה אלאנסאן והו אלקוה
אלנאטקה אעני אלעקל אלדי הו אלעקל אלהיולאני אלדי הדא אלמעני לא
יוגד פי שי מן אנואע אלחיואן גירה וביאן דלך אן כל שכץ מן אשכאץ
10 אלחיואן לא יפתקר פי אסתמראר וגודה אלי פכר ורויה ותדביר כל ימשי
ויסעי בחסב טביעתה ויאכל מא יגד ממא יואפקה ויאוי לאי מוצע אתפק
ויגזו עלי אי אנתי וגד ענד היגאנה אן כאן לה אואן היגאן פירום בדלך
שכצה אלמרה אלתי ידום ויסתמר וגוד נועה ולא יחתאג בוגה לשכץ
קג, א אכר מן נועה יעאונה ויעאצדה עלי בקאיה חתי יעמל לה אשיא | לא
15 יעמלהא הו בנפסה אמא אלאנסאן כאצה פאנה לו קדר שכץ מנה וחדה
מוגורא קד עדם אלתדביר וצאר כאלבהאים לתלף לוקתה ראך ולא ימכן
לבתה ולו יומא ואחדא אלא באלערץ אעני אן יגד כאלאתפאק שיא יגתדי
בה ודלך אן אגדיתה אלתי בהא קואמה תחתאג אלי צנאעה ותדביר טויל
לא יתם אלא בפכרה ורויה ובאלאת כתירה ובאשכאץ כתירין איצא ינפרד
20 כל ואחד מנהם בשגל מא פלדלך יחתאג מן יסוסהם ויגמעהם חתי ינתטם
אנתמאעהם ויסתמר ליעאון בעצהם בעצא וכדלך תוקיה אלחר פי זמאן
אלחר ואלכרד פי זמאן אלברד וצריאנתה מן אלאמטאר ואלתלוג והבוב
אלריאח יחתאג אלי תהיה אסתעראראת כתירה כלהא לא תתם אלא
בפכרה ורויה ומן אגל דלך גגדת פיה הדה אלקוה אלנאטקה אלתי בהא
25 יפכר וידוי ויעמל ויהיי באנואע מן אלצנאעאת אגדיתה וכנה ולבאסה
ובהא ירבר גמיע אעצא גסמה חתי יפעל מנהא אלראים מא יפעל ויתדבר
אלמרוס במא יתדבר פלדלך לו קדרת שכצא מן אלנאס מסלובא הדה
אלקוה מתרוכא מע אלחיואניה פקט לתלף ובאד לחינה. וחדה אלקוה
שריפה גדא אשרף קוי אלחיואן וחי איצא כפיה גדא לא תפהם חקיקתהא
30 בכאדי אלראי אלמשתרך כפהם סאיר אלקוי אלטביעיה כדלך פי אלוגוד

אמר מא הו אלמרכר לגמלתה אלמחרך לעצוה אלראים אלאול אלדי
אעטאה קוה אלתחריך חתי דבר בהא מא סואה | ולו קדר בטלאן דלך קג, ב
אלאמר בטל וגוד הדה אלכרה באסרהא אלראים מנהא ואלמרוס ובדלך
אלאמר יסתמר וגוד אלכרה וכל גז מנהא ודלך אלאמר הו אלאלאה
תעאלי אסמה ובחסב הדא אלמעני פקט קיל פי אלאנסאן כאצה אנה
5 עאלם צגיר אד ופיה מבדא מא הו אלמרבר לגמיעה ומן אגל הדא אלמעני
סמי אללה תעאלי פי לגתנא חיאה אלעאלם וקיל וישבע בחיי
העולם 1). ואעלם אן הדא אלתשביה אלדי שבהנא אלעאלם בגמלתה
בשכץ אנסאן לא יכאלף פי שי ממא דכרנאה אלא פי תלתה אשיא
אהרהא אן אלעצו אלראים מן כל חיואן לה קלב יסתנפע באלאעצא
10 אלמרוסה ויעוד עליה נפעהא ולים פי אלוגוד אלכלי שי כדלך בל כל מן
יפיץ הדבירא או יעטי קוה לא יעוד עליה נפע בוגה מן אלמרוס בל
אעטאה מא יעטיה כאעטא אלמנעם אלמפצל אלדי יפעל דלך כרם טבאע
ופצילה סגיה לא לתרגי כל חדא תשבה באלאלאה תעאלי אסמה. ואתאני
אן אלקלב מן כל חיואן לה קלב פי וסטה וסאיר אלאעצא מרוסה מחיטה
15 בה לתעטה מנפעתהא פי ציאנתה וחראסתה בהא חתי לא תסרע לה אדיה
מן כארג ואלאמר פי אלעאלם בגמלתה באלעכם אשרפה מחיט באכסה
למא אמן עליה מן קבול אלאתר ממא סואה וחתי לו כאן מתאתרא למא
וגד כארגא ענה גסמא אכר יותר פיה פהו יפיץ עלי מא פי דאכלה ולא
יצלה אתר בוגה ולא קוה מן גירה מן | אלאנסאם. והנא איצא שבה מא קד, א
ודלך אן אלעצו אלראים פי אלחיואן כל מא בעד ענה מן אלאעצא כאן
אקל שרף ממא הו קריב מנה וכדלך אלאמר פי אלעאלם באסרה כלמא
קרבת אלאגסאם מן אלמרכז תכדרת וגלט גוהרהא ועסרת חרכתהא ודהב
נורהא ושפאפהא לבעדהא ען אלגסם אלשריף אלנר אלשפאף אלמתחרך
אללטיף אלבסיט אעני אלפלך וכלמא קרב מנה גסם אכתסב שיא מן הדה
25 אלכצאל בחסב קרבה וצאר לה שרף מא עלי מא דונה. ואלתאלת אן
הדה אלקוה אלנאטקה הי קוה פי גסם וגיד מפארקה לה ואללה תעאלי
לים הו קוה פי גסם אלעאלם כל מפארק לגמיע אגזא אלעאלם ותדבירה
תעאלי ועגאיתה מצחובה ללעאלם בגמלתה אצטחאבא וכפי ענא כנהה

1) דניאל יב, ז.

וחקיקתה וקוי אלבשר מקצרה ען דלך אד אלברהאן יקום עלי מפארקתה
תעאלי ללעאלם ותכרוּה מנה ואלברהאן יקום עלי וגוד אתאר הרבירה
ענאיתה פי כל גז מן אגזאיה ולו דקּ וחקר פסבחאן מן אבהרנא כמאלה.
ואעלם אנה כאן ינבגי אן נשבה נסבה אללה תעאלי ללעאלם נסבה אלעקל
5 אלמסתפאד ללאנסאן אלדי לים הו קוה פי גסם והו מפארק ללגסד מפארקה
חקיקיה ופאיץ עליה וכאן יכון תשביה אלקוה אלנאטקה בעקול אלאפלאך
אלתי הי פי אגסאם לכן אמר עקול אלאפלאך וגור אלעקול אלמפארקה
ותצוּר אלעקל אלמסתפאד אלדי הו מפארק איצא הי אמור פיהא נטר |
קה, ב וכחת ודלאילהא כפיה ואן כאנת צחיחה ותחדת פיהא שכוך כתירה
10 וללטאען פיהא מטאען וללמשגב פיהא תשגיב ונחן אנטא אתרנא אולא אן
תתצוּר אלגוד באלצורה אלבינה אלתי לא ינאכר פי שי מסמא דכרנאה
דכרא מרסלא אלא אחד שכצין אמא גאהל באלאמר אלבין כמא ינאכר
מן לים כמהנדס אמורא תעליטיה תברהנת או מן יותר אלתמסך בראי מא
סאכק פיגאלט נפסה אמא מן ירור ינטר נטרא חקיקיא פליתעלם חתי
15 יתבין לה צחה כל מא אכברנא בה ויעלם אן הדה הי צורה הדא אלמגוד
אלמסתקל וגודה בלא שך ולא ריב פאן אראר יקבל הדא ממן תברהן לה
כל מא תברהן פליקבל ויבני עלי דלך מקאיסה ודלאילה ואן לם יותר
אלתקליר ולא פי הדה אלמבאדי איצא פליתעלם פסוף יתבין לה אן
אלאמר הכדא הו הנה זאת חקרנוה כן היא שמענה ואתה
20 דע לך 1) ובעד הדא אלתמהיד אכד פי דכר מא ועדנא בדכרה ותביינה:

פצל עג

אלמקדמאת אלעאמה אלתי וצעהא לסתכלמון עלי אכתלאף אראיהם
וכתרה טרקהם והי צרוריה פי אתבאת מא ירידון
25 אתבאתה פי הדה אלארבעה מטאלב אתנתא עשרה מקדמה והאנא אדכרהא
קה, א לך תם אבין לך מעני כל מקדמה מנהא ומא ילזם ענהא. | אלמקדמה
אלאולי אתבאת אלגוהר אלפרד. אלמקדמה אלתאניה וגוד
אלכלא. אלמקדמה אלתאלתה אן אלזמאן מולף מן אנאת.
אלמקדמה אלראבעה אן אלגוהר לא ינפך מן עדה אעראץ.

1) איוב ה, כו.

אלמקדמה אלכאמסה אן אלגוהר אלפרד תקום בה אלאעראץ לתי
סאצפהא ולא ינפך מנהא. אלמקדמה אלסארסה אן אלערץ לא
יבקי זמאנין. אלמקדמה אלסאבעה אן חכם אלמלכאת חכם
אעדאמהא ואנהא כלהא אעראץ מוגודה מפתקרה לפאעל. אלמקדמה
5 אלתאמנה אן לים תם פי גמיע אלמוגוד גיר גוהר וערץ יענון
אלמכלוקאת כלהא ואן אלצורה אלטביעיה איצא ערץ. אלמקדמה
אלתאסעה אן אלאעראץ לא תחמל בעצהא בעצא. אלמקדמה
אלעאשרה אן אלממכן לא יעתבר במטאבקה הדא אלוגוד לדלך
אלתצוּר. אלמקדמה אלחאדיה עשרה אן לא פרק פי אסתחאלה
10 מא לא נהאיה לה בין אן יכון באלפעל או באלקוה או באלערץ אעני
אנה לא פרק בין אן תכון תלך אלגיר מתנאהיה מוגודה מעא או מקדרה
מן אלמוגוד ומסמא קד עדם והדא הו אלדי באלערץ כל דלך קאלוא מחל.
אלמקדמה אלתאניה עשרה הי קולהם אן אלחואס תכטי ויפותהא
כתיר מן מדרכאתהא פלדלך לא ידעי חכמהא ולא תוכל מטלקה מכאדי
15 ברהאן. וכעד תעדידהא אכד פי תביין מעאניהא ותביין מא ילזם ענהא
ואחדה ואחדה. |

אלמקדמה אלאולי

קה, ב

מענאהא אנהם זעמוא אן אלעאלם בגמלתה אעני כל גסם פיה הו מולף
20 מן אגזא צגירה גדא לא תקבל אלתגזיה לדקתהא ולא ללגז אלואחד מנהא
כם בוגה פאדא אגתמע בעצהא עלי בעץ כאן אלמגתמע דא כם והו גסם
חיניד ולו אגתמע מנהא גז׳אן כאן כל גז חיניד גסמא וצאר גסמין פי
אקאויל בעצהם והי כלהא תלך לאגזא מתשאבהה מתמאתלה לא אכתלאף
פיהא בוגה מן אלוגוה ולא ימכן קאלוא אן יוגד גסם בוגה אלא מרכבא
25 מן הדה אלאגזא אלמתמאתלה תרכיב מגאורה חהי אן אלכון ענדהם הו
אלאגתמאע ואלפסאד אפתראק ולא יסמונה פסאדא כל יקולון אלאכואן הי
אגתמאע ואפתראק וחרכה וסכון ויקולון אן הדה אלאגזא ליסת מחצורה
פי אלוגוד כמא כאן יעתקד אפיקורס וגירה ממן קאל באלגז כל קאלוא
אן אללה תעאלי וכלק הדה אלגוהר דאימא מתי שא והי איצא ימכן
30 עדמהא וסאסמעך אראיהם פי עדם אלגוהר.

אלמקרמה אלתאניה

אלקול באלכלא. אלאצולין ארצא יעתקדון אן אלכלא מוגוד והו כ̇ער בא
או אבעאד לא שי פיהא אצלא אלא כאליה מן כל גסם עארמה לכל גוהר
והדה אלמקדמה הי צרוריה להם לאעתקאדהם אלמקדמה אלאולי ודלך
אנה אדא כאן אלעאלם מלא מן תלך אלאגזא פכיף | יתחרך אלמתחרך קז א
ולא יתצור תראכ̇ל אלאגסאם בעצהא פי בעץ ולא ימכן אגתמאע תלך
אלאגזא ואפתראקהא אלא בחרכתהא פבאלצרורה ילתגון לאתכאת אלכלא
חתי ימכן תלך אלאגזא אן תגתמע ותפתרק וימכן חרכה אלמתחרך פי
דלך אלכלא אלדי לא גסם פיה ולא גוהר מן תלך אלגזאהר.

אלמקרמה אלתאלתה

חי קולהם אן אלזמאן מו̇לפ̇ מן אנאת יעגון אנהא אזמנה כתירה לא תקבל
אלקסמה לקצר מדתהא והדה אלמקדמה איצא צרוריה להם מן אגל
אלמקדמה אלאולי ודלך אנהם ראוא בלא שך בראהין ארסטו אלתי
ברהן בהא אן אלמסאפה ואלזמאן ואלחרכה אלמכאניה תלאתתהא מתכאפיה
פי אלוגוד אעני אן נסבה בעצהא אלי בעץ נסבה ואחדה ואן באנקסאם
אחדהא ינקסם אלאכ̇ר ועלי נסבתה פעלמוא צרורה אנה אן כאן אלזמאן
מתצלא ויקבל אלקסמה אלי לא נהאיה פולזם צרורה אן ינקסם אלגז
אלדי פרצוה גיד מנקסם וכדלך אן פרצת אלמסאפה מתצלה לזם צרורה
אנקסאם אלאן מן אלזמאן אלדי פ̇רץ גיר מנקסם כמא בין ארסטו פי
אלסמאע פלדלך פרצוא אן אלמסאפה גיר מתצלה כל מו̇לפ̇ה מן אגזא
אלתא תנתהי אלקסמה וכדלך אלזמאן ינתהי אלי אנאת לא תקבל
אלקסמה מתאל דלך אן אלסאעה אלואחדה מתלא | סתון דקיקה ואלדקיקה קז ב
סתון תאניה ואלתאניה סתון תאלתה פסינתהי אלאמר ענדהם אלי אגזא
אמא עואשר מתלא או אדק̇ מנהא לא תתגזא בוגה ולא תקבל אלקסמה
מתל אלמסאפה פקד צאר אלזמאן אדא̇ דא וצע ותדתיב ולא יחקקון
מאהיה אלזמאן אצלא וחק להם דלך לאן אדא כאן מחדה אלפלאספה קד
חדדהם אמר אלזמאן ובעצהם לם יעקל מעגאה חתי אן גאלינוס קאל הו
אמר אלאהי לא תדרך חקיקתה פנאהיך האולא אלדין לא ילתפתון
לטביעה שי מן אלאשיא ואסמע מא לזמהם בחסב הדה אלתלאת מקדמאת

פאעתקדוה. קאלוא אלחרכה הי אנתקאל גוהר פרד מן תלך אלאגזא מן
גוהר פרד אלי גוהר פרד ילזם אן לא תכון חרכה אסרע מן חרכה
בחסב הדא אלוצע קאלוא הדא אלדי תרי מתחרכ̇ין יקטעאן מסאפתין
מכתלפתין פי זמאן ואחד לזם עלה דלך כון חרכה הדא קאטע אלמסאפה
אלאטול אסרע חרכה בל עלה דלך אן הדה אלחרכה אלתי נסמיהא כטיה
תכללתהא סכנאת אכתר ותלך אלתי נסמיהא סריעה תכללתהא סכנאת
אקל̇ פלמא אעתרצוא באלסתם אלדי רמי מן אלקום אלשדידה קאלוא
והדא איצא תכלל חרכאתה סכנאת והדא אלדי תטנ̇ח מתחרכא חרכה
מתצלה הו מן כטא אלחואם לאן אלחואם יפותהא כתיר מן מרדכאתהא
כמא וצעוא פי אלמקרמה אלתאניה עשרה פקיל להם אראיתם אדא תחרכת
אלרחא | דורה כאמלה אלים אלגז אלדי פי מחיטהא קד קטע מסאפה קז א
אלדאירה לכבירה פי אלזמאן בעינה אלדי קטע פיה אלגז אלדי הו קריב
מן מרכזהא אלדאירה אלצגירה פחרכה אלמחיט אסרע מן חרכה אלדאירה
אלדאכלה ולא יתסע לכם אלקול כאן דלך אלגז תכלל חרכתה סכנאת
אכתר לכון אלגסם כלה ואחדא ומתצלא אעני גרם אלרחא פכאן גואבהם
אנהא תתפכך אגזאוהא ענד אלדוראן ותכון אלסכנאת אלתי תתכלל כל
גז ידור קריב מן אלמרכז אכתר מן אלסכנאת אלתי תכלל אלגז אלדי
הו אבעד מן אלמרכז פקיל להם פכיף נרי אלרחא גסמא ואחדא לא
יתכסר באלמטארק פאדא דאר תפכ̇ך וענד סכונה ילתחם ויציד כמא כאן
וכיף לא תדרך אגזאוה מפכחה פאסתעמלוא פי גואב דלך אלמקדמה
אלתאניה עשרה בעינהא והי אן לא יעתבר אדראך אלחואם בל שאהד
אלעקל ולא תטן אן הדא אלדי ד̇כרת לך הו אשנע מא ילזם ען הדה
אלתלאת מקדמאת בל אלדי ילזם ען אעתקאד גור אלכלא אעגב ואשנע
ומא הדא אלדי ד̇כרת לך מן אמר אלחרכה אעטם שנאעה מן כון קטר
אלמרכ̇ע מסאוי̇א לצ̇לעה בחסב הדא אלראי חתי קאל בעצהם אן אלמרכ̇ע
שי גיר מוגוד. ובאלגמלה אן בחסב אלמקדמה אלאולי תבטל גמיע
בראהין אלהנדסה כלהא וינקסם אלאמר פיהא קסמין אמא בעצהא פיכון
באטלא מחצא מתל כואץ אלתבאין ואלאשתראך פי אלכטוט ואלסטוח
וכון כטוט | מנטקה וגיר מנטקה וכל מא חצמנתה עאשרה אקלידס קז ב
ומא שאבה דלך ובעצהא תכון בראהינה גיד מטלקה כקולנא נריד אן

נקסם כטא בנצפין לאנה אן כאנת גואהרה עדרהא פרד פלא ימכן אנקסאמה בחסב וצעהם ואעלם אן לבני שאכר כתאב אלחיל אלמשהור פיה נוף עלי אלמאיה חילה כלהא מבראהנה וכרגת ללפעל ולו כאן אכלא מוגודא למא צח מנהא ולא ואחדה ולבטל כתיר מן אעמאל תגריה אלמיאה ופי אלאחתגאג עלי תתבית הדה אלמקדמאת ואשכאלהא פנת אלאעטאר וארגע אלי תבין מעאני בקיה מקדמאתהם אלמדכורה.

אלמקדמה אלראבעה

הי קולהם אן אלאעראץ מוגודה והי מעאני זאידה עלי מעני אלגוהר ולא ינפך גסם מן אלאגסאם מן אחרהא והדה אלמקדמה לו אקתצר פיהא עלי הדא אלקדר לכאנת הדה מקדמה צחיחה כאנה ואצחה לא ריב פיהא ולא שבהה לכנהם קאלוא אן כל גוהר אן לם יכן פיה ערץ אלחיאה פלא בד לה אן יכון לה ערץ אלמות לאן כל צדין פלא יכלו אלקאכל מן אחדהמא קאלוא וכדלך יכון לה לון וטעם וחרכה או סכון ואגתמאע או אפתראק ואן כאן פיה ערץ אלחיאה פלא בד פיה מן אגנאס אכרי מן אלאעראץ כאלעלם או אלגהל או אלאראדה או צדהא | או אלקדרה או אלעגז או אלאדראך או אחד אצראדה ובאלגמלה כל מא יוגד ללחי פלא בד לה מנה או מן אחד אצראדה.

אלמקדמה אלכאמסה

הי קולהם אן אלגוהר אלפרד תקום בה תלך אלאעראץ ולא ינפך מנהא ותבין הדה אלמקדמה ומענאהא אנהם יקולון אן הדה אלגוהר אלאפראד אלתי יכלקהא אללה כל גוהר פרד מנהא דו אעראץ לא ינפך מנהא מתל אללון ואלראיחה ואלחרכה או אלסכון אלא אלכם פאן כל גוהר מנהא לים הו דא כם לאן אלכם ענדהם מא יסמונה ערצא ולא יעקלון מעני אלערצה פיה וכחסב הדה אלמקדמה ירון אן כל אעראץ תוגד פי גסם מן אלאגסאם פלא יקאל אן ערצא מנהא מכצוץ בגמלה דלך אלגסם כל דלך אלערץ הו ענדהם מוגוד פי כל גוהר פרד מן אלגוהר אלתי תאלף מנהא דלך אלגסם מתאל דלך הדה אלקטעה מן אלתלג לים אלביאץ מוגודא פי אלגמלה כלהא פקט כל כל גוהר וגוהר מן גוהר הדא אלתלג הו אלאבריץ ולדלך לגד אלביאץ פי מגמועהא וכדלך קאלוא פי אלגסם

אלמתחרך כל גוהר פרד מן גואהרה הו אלמתחרך ולדלך תחלך גמיעה והכדא אלחיאה מוגודה ענדהם פי כל גז וגז מן גואהר אלגסם אלחי וכדלך אלחס כל גוהר פרד פי תלך אלגמלה אלחסאסה הו אלחסאס ענדהם | לאן אלחיאה ואלחס ואלעקל ואלעלם ענדהם אעראץ מתל אלמואד קח, ב ואלביאץ כמא נבין מן מראהבהם. אמא אלגסם פהם פיהא מכתלפון אגלב אקואלהם אנהא ערץ מוגוד פי גוהר ואחד פרד מן גמלה אלגואהר אלתי תרכב מנהא אלאגסאן מתלא ותסמת אלגמלה מתנפסה מן אגל כון דלך אלגוהר אלפרד פיהא ומנהם מן יקול אן אלגסם גסם מרכב מן גואהר לטיפה ותלך אלגואהר הי בלא שך דאת ערץ מא בה תכצצת וצארת נפסא ותלך אלגואהר קאלוא מכאלטה לגואהר אלבדן פמא ינפכון ען כון מעני אלגסם ערצא מא אמא אלעקל פראיתהם יגמעון אנה ערץ פי גוהר פרד מן אלגמלה אלעאקלה ופי אלעלם ענדהם חירה הל הו ערץ מוגוד פי כל גוהר וגוהר מן גואהר אלגמלה אלעאלמה או פי גוהר ואחד פקט וילזם עלי כלא אלקולין שנאעאת. ולמא אעתרץ עליהם בכוננא נגד אלמעאדן ואלאחגאר אכתרהא דו לון שדיד פאדא סחקת דהב דלך אללון לאנא אדא סחקנא אלזמרד אלשדיד אלכצרה צאר גבארא אבריץ דליל אן הדא אלערץ תקום בה אלגמלה לא כל גז מנהא ואכין מן דלך אן אלאגזא אדא קטעת מן אלתי פליסת חיה דליל אן הדא אלמעני תקום בה אלגמלה לא כל גז מנהא קאלוא פי גואב דלך אלערץ לא בקא לה ואנמא יכלק דאימא כמא סאכין מן ראיהם פי אלמקדמה אלתי בעד הדה. |

אלמקדמה אלסאדסה קט, א

הי קולהם אן אלערץ לא יבקי זמאנין מעני הדה אלמקדמה אנהם זעמוא אן אללה עז וגל יכלק אלגוהר ויכלק פיה אי ערץ שא מעא פי דפעה ואחדה ולא יוצף תעאלי בקדרה עלי כלק גוהר דון ערץ לאן דלך ממתנע וחקיקה אלערץ ומענאה הו אן לא יבקי ולא יתבת זמאנין יעגון אנין פענד מא יכלק דלך אלערץ ודהב ולא יבקי פיכלק אללה ערצא אכר מן נועה פידהב אצא דלך אלאכר פיכלק תאלתא מן נועה הכדא דאימא טאל מא יריד אללה בקא גוע דלך אלערץ פאן אראד תעאלי אן יכלק נוע ערץ אכר פי דלך אלגוהר כלק ואן כף ען אלכלק ולם יכלק ערצא

עדם דלך אלגוהר הדא ראי בעצהם והם אלאכתר והדא הו כלק אלאעראץ
אלתי יקולונהא אמא בעצהם מן אלמעתזלה פיקול אן בעץ אלאעראץ תבקי
מדה מא ובעצהא לא תבקי זמאנין ולים להם פי דלך קאנון ירגעון אליה
חתי יקולוא נוע אלערץ אלפלאני יבקי ואלנוע אלפלאני לא יבקי ואלדי
5 דעאהם אלי הדא אלראי הו אן לא יקאל כאן תם טביעה בוגה ואן הדא
אלגסם תקתצי טביעתה אן ילחקה מן אלאעראץ אלכדא ואלכדא כל
ריידון אן יקולוא אן אללה תעאלי כלק הדה אלאעראץ אלאן דון ואסטה
טביעה דון שי אכר פאדא קיל דלך לזם ענדהם צרורה אן לא יבקי |
קמ, ב דלך אלערץ לאנך אן קלת יבקי מדה תם יעדם לזם אלטלב אי שי אעדמה
10 פאן קלת אן אללה יעדמה אדא שא פהדא לא יצח בחסב דאיהם לאן
אלפאעל לא יפעל אלעדם לאן אלעדם לא יפתקר לפאעל בל אדא כף
אלפאעל ען אלפעל כאן עדם דלך אלפעל והדא צחיח עלי גהה מא
פלדלך אפצי בהם אלקול לכונהם אראדוא אן לא תכון תם טביעה תוגב
וגוד שי או עדם שי אן קאלוא בכלק אלאעראץ מתתאבעה ואדא אראד
15 אללה ענד בעצהם אן יעדם אלגוהר פלא יכלק פיה ערצא פיעדם אמא
בעצהם פקאל אן אדא אראד אללה אפסאד אלעאלם יכלק ערץ אלפנא
לא פי מחל פיקאום דלך אלפנא לוגוד אלעאלם ובחסב הדה אלמקדמה
קאלוא אן הדא אלתוב אלדי צבננאה אחמר בזעמנא לים נחן אלצאבגין
אצלא כל אללה אחדת דלך אללון פי אלתוב ענד מקארנתה ללצבג
20 אלאחמר אלדי נזעם נחן אן דלך אלצבג תעדי אלי אלתוב ולים אלאמר
קאלוא כדלך כל קר אגרי אללה אלעאדה אן לא יחדת הדא אלון לאסוד
מתלא אלא ענד מקארנה אלתוב ללגילג ולא יבקי דלך אלסואד אלדי
כלקה אללה ענד מקארנה אלמתסוד ללסואד כל ידהב לחינה ויכלק סואד
אכר וקד אגרי אללה ארצא אלעאדה אנה לא יכלק בעד דהאב דלך
25 אלסואד חמרה או צפרה בל סואד מתלה פאלזמוא בחסב הדא אלוצע אן
קי, א הדה אלאשיא אלתי נעלמהא אלאן | ליסת הי עלומנא אלתי עלמנאהא
אמם בל עדמת תלך אלעלום וכלקת עלום אכרי מתלהא קאלוא כדלך הו
לאן אלעלם ערץ וכדא אלנפס ארצא ולזם מן יעתקדהא ערצא אן תכלק
לכל די נפס מאיה אלף נפס מתלא פי כל דקיקה לאן אלזמאן ענדהם
30 כמא עלמת מולף מן אנאת לא תתגזא ובחסב הדה אלמקדמה קאלוא אן

אלאנסאן אדא חדך אלקלם פמא אלאנסאן חדכה לאן הדא אלתחדך אלדי
חדת פי אלקלם הו ערץ כלקה אללה פי אלקלם וכדלך חרכה אליד
אלמחדכה ללקלם בזעמנא ערץ כלקה אללה פי אליד אלמתחרכה ואנמא
אגרי אללה אלעאדה באן תקארן חרכה אליד לחרכה אלקלם לא אן לליד
אתרה בוגה ולא סבביה פי חרכה אלקלם לאן אלערץ קאלוא לא יתעדי
5 מחלה ובאגסאע מנהם אן הדא אלתוב אלאביץ אלדי אנזל פי כאביה
אלגילג פאנצבג לים אלגילג סדה לאן אלסואד ערץ פי גסם אלגילג לא
יתעדי לגירה ולים תם גסם לה פעל אצלא ואנמא אלפאעל אלאכיר אלה
והו אלדי אחדת אלסואד פי גסם אלתוב ענד מקארנתה ללגילג אד הכדא
אגרי אלעאדה ובאלגמלה לא יקאל הדא סבב כדא בוגה הדא ראי
10 גמהורהם וכעצהם קאל באלסבביה פאסתשנעוה. ואמא אפעאל אלנאס פהם
פיהא מכתלפון מדהב אכתרהם וגמהור אלאשעריה אן ענד תחריך הדא
אלקלם כלק אללה ארבעה אעראץ לים מנהא ערץ סבבא ללאכר בל הי
מתקארנה פי אלוגוד | לא גיר אלערץ אלאול אראדתי אן אחדך אלקלם קי, ב
ואלערץ אלתאני קדרתי עלי תחריכה ואלערץ אלתאלת נפס אלחרכה
אלאנסאניה אעני חרכה אליד ואלערץ אלראבע תחדך אלקלם לאנהם
זעמוא אן אלאנסאן אדא אראד שיא פפעלה בזעמה פקד כלקת לה
אלאראדה וכלקת לה אלקדרה עלי פעל מא אראד וכלק לה אלפעל לאנה
לא יפעל באלקדרה אלמכלוקה פיה ולא אתר להא פי אלפעל אמא
אלמעתזלה פקאלוא אנה יפעל באלקדרה אלמכלוקה פיה ובעץ אלאשעריה
קאל ללקדרה אלמכלוקה פי אלפעל אתר מא ולהא בה תעלק ואסתשנעוא
דלך והדה אלאראדה אלמכלוקה עלי זעם כלהם ואלקדרה אלמכלוקה וכדלך
אלפעל אלמכלוק ענד בעצהם כל דלך אעראץ לא בקא להא ואנמא אלה
יכלק פי הדא אלקלם תחדכא בעד תחדך הכדא דאימא מאל מא אלקלם
מתחרך פאדא סכן פלם יסכן חתי כלק פיה ארצא סכונא ולא יברח יכלק
פיה סכונא בעד סכון מאל מא אלקלם מאכן פפי כל אן מן תלך אנאת
אעני אלאזמנה אלאפראד יכלק אללה ערצא פי גמיע אשכאץ אלמוגודאת
מן מלך ופלך וגירהמא הכדא דאימא פי כל חין וקאלוא אן הדא הו
אלאימאן אלחקיקי באן אללה פאעל ומן לם יעתקד אן הכדא יפעל אללה
פקד גחד כון אללה פאעלא עלי ראיהם ופי מחל הדה אלאעתקאדאת

קיא, א יקאל ענדי וענד כל די עקל אם כהתל | באנוש תהתלו בו 1)
אר הדא הו עין להתול חקיקה.

אלמקדמה אלסאבעה

5 הי אעתקאדהם אעראם אלמלכאת אנהא מעאני מוגודה פי אלנפס זאידה
עלי גוהרה פהי אעראץ מוגודה איצא פהי תכלק דאימא כלמא דהב שי
כלק שי וביאן דלך אנהם לא ירון אן אלסכון הו עדם אלחרכה ולא אן
אלמות עדם אלחיאה ולא אן אלעמי עדם אלאבצאר ולא כל מא שאבה
הדא מן אעדאם אלמלכאת בל חכם אלחרכה ואלסכון ענדהם חכם לחראדה
10 ואלברודה פכמא אן אלחראדה ואלברודה ערצאן מוגודאן פי אלמוצועין
אלחאר ואלבארד כדלך אלחרכה ערץ מכלוק פי אלמתחרך ואלסכון ערץ
יכלקה אללה פי אלסאכן ולא יקים זמאנין איצא כמא תקדם פי אלמקדמה
אלתי קבל הדה פהדא אלנפס אלסאכן ענדהם קד כלק אללה אלסכון פי
כל גז מן אגזאיה וכלמא עדם סכון כלק סכונא אכר טאל מא דלך אלשי
15 אלסאכן סאכן והו אלקיאם בעינה ענדהם פי אלעלם ואלגהל אן אלגהל
ענדהם מוגוד והו ערץ פלא יזאל גהל ידהב ונהל יכלק דאימא טאל מא
ידום אלגאהל גאהלא באמר מא והו אלקיאם בעינה פי אלחיאה ואלמות
לאן כלאהמא ענדהם ערץ והם יצדחון באן חיאה תדהב וחיאה תכלק טל
מא אלחי חי פאדא אראד אללה מותה כלק פיה ערץ אלמות בעקב דהאב
קיא, ב ערץ אלחיאה אלדי | לא יבקי זמאנין אמא הדא כלה פהם יצדחון בה
וילזם צרורה עלי הדא אלוצע אן ערץ אלמות אלדי יכלקה אללה הו איצא
יעדם לחינה פיכלק אללה מותא אכד ולולא דלך למא דאם אלמות בל
כמא תכלק חיאה בעד חיאה כדלך יכלק מות בעד מות פיא לית שערי
אלי מתי יכלק אללה ערץ אלמות פי אלמת הל טאל מא שכלה באק
25 או טאל מא גוהרה מן גואהרה באק לאן ערץ אלמות אלדי יכלקה אללה
אנמא יכלקה בחסב אראדתהם פי כל גוהר פרד מן תלך אלגואהר ונחן
נגד אצראם אמואת להא אלאף מן אלסנין פלך דליל אן אללה מא עדם
דלך אלגוהר פהו יכלק פיה ערץ אלמות מול הדה אלאלאף כלמא דהב
מות כלק מותא הדא מדהב גמהורהם ובעץ אלמעתזלה יקול באן כעץ

1) איוב יג, ט.

אעדאם אלמלכאת ליסת אמור מוגודה בל יקול אן אלעגז עדם אלקדרה
ואלגהל עדם אלעלם ולא יטרד דלך פי כל עדם ולא יקול אן אלטלאם
עדם אלצו ולא אן אלסכון עדם אלחרכה בל יגעל מן הדה אלאעדאם
בעצהא מוגודא ובעצהא עדם מלכה בחסב מא יואפקה פי אעתקאדה מתל
מא פעלוא פי בקא אלאעראץ בעצהא יבקי מדה ובעצהא לא יבקי זמאנין 5
לאן קצד אלגמיע פרץ וגוד תטאבק טביעתה לאראינא ומלאחבנא.

אלמקדמה אלתאמנה

הי קולהם אן לים תם גיר גוהר וערץ ואן אלצור אלטביעיה | איצא אעראץ קיב, א
ותבירן הדה אלמקדמה אן אלאגסאם כלהא ענדהם מולפה מן גואהר
10 מתמאתלה כמא בינא פי מקדמתהם אלאולי ואנמא תכאלף בעצהא בעצא
באלאעראץ לא גיר פתכון אלחיואניה ענדהם ואלאנסאניה ואלחס ואלנטק
כל דלך אעראץ במנלה אלבראץ ואלסואד ואלטרארה ואלחלאוה חתי תכון
מבאינה שכץ הדא אלנוע לשכץ נוע אכר מתל מבאינה שכץ לשכץ מן
נוע ואחד חתי אן נפס אלסמא ענדהם בל נפס אלמלאיכה בל נפס
15 אלערש עלי מא יתוהם ונפס אי חשרה שית מן חשראת אלארץ או אי
נבאת שית אלכל גוהר ואחד ואנמא אכתלפת באלאעראץ לא גיר דלך
וגואהר אלכל הי אלגואהר אלאפראד.

אלמקדמה אלתאסעה

20

הי קולהם אן אלאעראץ לא תחמל בעצהא בעצא ולא יקאל ענדהם אן
הדא אלערץ מחמול עלי ערץ אכר ואלאכר עלי אלגוהר בל אלאעראץ
כלהא אנמא הי מחמולה חמלא אולא עלי אלגוהר באלסוא והרבהם מן
דלך לאגה כאן ילזם אן לא יוגד דלך אלערץ אלאכיר פי אלגוהר אלא
25 בעד תקדם אלערץ אלאול והם יאבון דלך פי בעץ אלאעראץ וירידון אן
יוגדוא אמכאן וגוד בעץ אלאעראץ פי אי גוהר אתפק מן גיר אן יכצצה
ערץ אכר בחסב מא ירון אן אלאעראץ כלהא הי אלתי תכצץ ומן | וגה קיב, ב
אכר איצא אן אלמוצוע אלדי יחמל עליה אלמחמול יחתאג אן יכון
תאבתא דאימא מדה מא ואדא כאן אלערץ לא יבקי זמאנין ענדהם אעני
30 אנין פכיף ימכן עלי הדא אלתקדיר אן יכון חאמלא גירה.

אלמקדמה אלעאשרה

הי הדא אלתגויז אלדי ידכרונה והדא הו עמדה עלם אלכלאם ואסמע
מענאה הם ירון אן כל מא הו מתכיל פהו גאיז ענד אלעקל מתל אן
5 תצור כרה אלארץ פלכא דוארא ויציר אלפלך כרה אלארץ וגאיז וקועה
באעתבאר אלעקל ומתל אן תתחרך כרה אלנאר נחו אלמרכז ותתחרך כרה
אלארץ נחו אלמחיט ומא הדא אלמכאן אולי בהדא אלגסם מן אלמכאן
אלאכר בחסב אלתגויז אלעקלי קאלוא וכדלך כל שי מן הדה אלמוגודאת
אלמשאהדה כון שי מנהא אכבר ממא הו או אצגר או בכלאף מא הו
10 מוגוד עליה מן שכל ומכאן מתל אן יכון שכץ אנסאן קדר אלגבל לעטים
דא רוס כתירה יטפו עלי אלהוא או יוגד פיל קדד בקה ובקה קדר פיל
כל הדא קאלוא גאיז ענד אלעקל ועלי הדא אלנחו מן אלתגויז יטרד
אלעאלם כלה ואי שי פרצוה מן הדא אלקביל קאלוא יגוז אן יכון כדא
וממכן אן יכון כדא ומא כון אלאמר אלפלאני כדא באולי מן כונה כדא
15 מן גיר אלתפאת למטאכקה אלוגוד למא יפרצונה לאן הדא אלמוגוד
קיג, א קאלוא אלדי לה | צור מעלומה ומקאדיר מחצורה וחאלאת לאזמה לא תתגיר
ולא תתבדל אנמא כונהא כדלך גרי עאדה כמא אן עאדה אלסלטאן אן
לא יכתרק אסואק אלמדינה אלא וחו ראכב ולא ראי קט אלא כדלך ולא
ימתנע ענד אלעקל אן ימשי ראגלא פי אלמדינה בל דלך ממכן בלא שך
20 וגאיז וקועה כדלך קאלוא כון אלארץ תתחרך ללמרכז ואלנאר ללעלו
או כון אלנאר תחרק ואלמא יברד גרי עאדה ולא ימתנע פי אלעקל אן
תתגיר הדה אלעאדה ותבדד אלנאר ותתחרך אלי אספל והי נאר וכדלך
ימכן אלמא ויתחרך אלי אלעלו וחו מא ועלי הדא בני אלאמר כלה והם
מע הדא מגמעון אן אגתמאע אלצדין פי מחל ואחד ופי אן ואחד מחאל
25 לא יצח ולא יגוז אלעקל דלך וכדלך יקולון איצא אן כון גוהר לא ערץ
פיה אצלא או ערץ לא פי מחל פי אקאויל בעצהם ממתנע לא יגוזה
אלעקל וכדלך יקולון אן אנקלאב אלגוהר ערצא או אנקלאב אלערץ
גוהרא לא יצח ולא דכול גסם פי גסם יצח בל יקרון אן הדה ממתנעה
עקלא אמא אן כל מא עדוה מן אלממתנעאת לא יתצור בוגה ואן אלדי
30 סמוה ממכנא יתצור פהו קול צחיח גיר אן אלפלאספה תקול אן הדא

אלדי סמיתמוה ממתנעא לכונה לא יתכיל ואלדי סמיתמוה ממכנא לכונה
יתכיל והדא אלממכן ענדכם הו ממכן פי אלכיאל לא ענד אלעקל פאנתם
פי הדה אלמקדמה תעתברון אלוגוב ואלגאיז ואלממתחיל תארה | באלכיאל קיג, ב
לא באלעקל ותארה בבארי אלראי אלמשתרך כמא דכר אבו נצר ענד
5 דכרה אלמעני אלדי יסמיה אלמתכלמון עקלא פקר תבין אן אלמתכיל
ענדהם ממכן יטאבקה אלוגוד או לם יטאבקה וכל מא לא יתכיל פהו
אלממתנע והדה אלמקדמה לא תצח אלא באלתסע מקדמאת אלתי תקדם
דכרהא ומן אגלהא בלא שך אלתגי לתקדים תלך וביאן דלך עלי מא אצף
לך ואכשף לך מן בואטן הדה אלאמור עלי גהה מנאטרה וקעת בין
אלמתכלם ואלפילסוף. קאל אלמתכלם ללפילסוף לאי שי וגדנא הדא גסם
10 אלחדיד פי גאיה אלצלאבה ואלשדה והו אסוד והדא גסם אלזבד פי גאיה
אללין ואלרכאוה והו אבין. גאובה אלפילסוף באן קאל אן כל גסם טביעי
לה נוען מן אלאעראץ אעראץ תלחקה מן גהה מארתה כמתל מא יצח
אלאנסאן וימרץ ואעראץ תלחקה מן גהה צורתה כתעגב אלאנסאן וצחכה
ומואד אלאגסאם אלמרכבה תרכיבא אכירא מכתלפה גדא בחסב אלצור
15 אלמכצצה ללמואד חתי צאר גוהר אלחדיד כלאף גוהר אלזבד ותבעהמא
מן אלאעראץ אלמכתלפה מא תראה פאלשרה פי הדא ואללין פי הדא
אעראץ תאבעה לאכתלאף צורהמא ואלמואד ואלביאץ אעראץ תאבעה
לאכתלאף מואדהמא אלאכירה. פנקץ אלמתכלם הדא אלגואב כלה בתלך
אלמקדמאת אלתי לה עלי מא אצף לך ודלך אנה יקול לא צורה מוגודה
20 כמא תזעם אצלא תקום אלגוהר חתי תגעלהא גואהר מכתלפה | בל אלכל קיד, א
אעראץ כמא בינא מן קולהם פי אלמקדמה אלתאמנה תם אנה יקול לא
אכתלאף בין גוהר אלחדיד וגוהר אלזבד ואלכל מולף מן גואהר אפראד
מתמאתלה כמא בינא מן אראותם פי אלמקדמה אלאולי אלתי ילזם ענהא
צרורה אלמקדמה אלתאניה ואלתאלתה כמא בינא וכדלך אלמקדמה
25 אלתאניה עשרה מחתאג אליהא פי אתבאת אלגוהר אלפרד ולא יצח איצא
ענד אלמתכלם אן תכון אעראץ מא תכצץ הדא אלגוהר חתי יכון בהא
מהיאא מסתעדא לקבול אעראץ תואני לאן לא יחמל ענדה ערץ ערצא כמא
בינא פי אלמקדמה אלתאסעה ולא ללערץ בקא כמא בינא פי אלמקדמה
אלסארסה פאדא צח ללמתכלם כל מא אראד בחסב מקדמאתה וכאן 30

אלחאצל מן דלך אן גואהר אלזכד ואלחדיד גואהר ואחדה מתמאתלה
ונסבה כל גוהר מנהא אלי כל ערץ נסבה ואחדה ומא הדא אלגוהר אולי
בהדא אלערץ מן הדא וכמא אן הדא אלגוהר אלפרד מא הו באן יתחרך
אולי מנה באן יסכן כדלך מא גוהד מנהא אולי באן יקבל ערץ אלחיאה
5 או עדץ אלעקל או ערץ אלחס מן גוהר אכר וכתרה אלגואהר וקלתהא
לא תזיד פי דלך שיא אד אלערץ אנמא וגודה פי כל גוהר וגוהר מנהא
כמא בינא מן קולהם פי אלמקדמה אלכאמסה פילום בחסב הדה אלמקדמאת
כלהא אן מא אלאנסאן אולי באן יעקל מן אלכנפס וילזם מא קאלוה מן
קיה, ב אלמגויז פי הדה אלמקדמה ומן אגל הדה אלמקדמה | כאן אלסעי כלה
10 לאנהא אכד שי פי אתבאת כל מא יראד אתבאתה כמא סיבין. תנביה.
אעלם יא איהא אלנאטר פי הדה אלמקאלה אנך אן כנת ממן עלם אלנפס
וקואהא ותחקק כל שי עלי חקיקה וגודה פקד עלמת אן אלכיאל מוגוד
לאכתר אלחיואנאת אמא אלחיואן אלכאמל כלה אעני אלדי לה קלב פאן
וגוד אלכיאל לה בין ואן אלאנסאן לם יתמיז באלכיאל ולא פעל אלכיאל
15 פעל אלעקל בל צדה ודלך אן אלעקל יפצל אלמרכבאת וימיז אגזאהא
ויגררהא ויתצורהא בחקיקתהא ובאסבאבהא וידרך מן אלשי אלואחד מעאני
כתירה גדא מתבאינה ענד אלעקל כתבאין אלשכצין מן אלנאס ענד
אלכיאל פי אלוגוד ובאלעקל ימיז אלמעני אלכלי מן אלמעני אלשכצי
ולא יצח ברהאן מן אלבראהין אלא באלכלי ובאלעקל יעלם אלמחמול
20 אלדאתי מן אלערצי ולים ללכיאל פעל שי מן הדה אלאפעאל פאן אלכיאל
לא ידרך אלא אלשכצי אלמרכב בגמלתה עלי מא אדרכתה אלחואס או
ירכב אלאשיא אלמפתדקה פי אלוגוד ויركב בעצהא עלי בעץ ואלכל גסם
או קוה מן קוי אלגסם כמא יתכיל אלמתכיל שכץ אנסאן וראסה ראס
פרס ולה אגנחה ונחו דלך והדא הו אלדי יסמי אלמכתרע אלכאדב לאנה
25 לא יטאבקה מוגוד אצלא ולא יקדר אלכיאל בוגה עלי אתבדו פי אדראכה
ען אלמאדה ולו גרד צורה מא גאיה אלתגריד פלדלך לא אעתבאר באלכיאל
קיה, א ואסמע מא אפאדתנא | אלעלום אלריאציה ומא אעלם מא אתכדנאה מנהא
מן אלמקדמאת. אעלם אן תם אשיא אדא אעתברהא אלאנסאן בכיאלה
פלא יתצורהא בוגה כל יגד אמתנאע תכיילהא כאמתנאע אגתמאע אלצדין
30 תם צח באלברהאן וגוד דלך אלאמר אלמתנע תכיילה ואברזה אלוגוד

ודלך אנה אדא תכיילת כרה כבירה אי קדר שית ולו תכילתהא קדר כרה
אלפלך אלמחיט תם תכילת פיהא קטרא יגוז עלי מרכזהא תם תכילת
שכצין מן אלנאס ואקפין עלי טרפי אלקטר חתי יכון וצע רגליהמא עלי
אסתקאמה אלקטר ויצير אלקטר ואלרגלאן בכט ואחד מסתקים פלא יכלו
5 אן יכון אלקטר מואזיא ללאפק או גיר מואז לה פאן כאן מואזיא סקטא
גמיעא ואן כאן גיר מואז סקט אחדהמא והו אלאספל ותבת אלאכר הכדא
ידרך אלכיאל וקד תברהן אן אלארץ כרה ואן מן אלמעמורה עלי טרפי
אלקטר וכל שכץ מן סכאן אלטרפין ראסה מטא ילי אלסמא ורגלאה ממא
ילי רגלי אלאכר אלמקאטר לה ולא ימכן וקוע אחדהמא בוגה ולא יתצור
10 אד לים מנהמא ואחד פוק ואכר אספל בל כל ואחד מנהמא פוק ואספל
באלאצאפה אלי אלאכר וכדלך תברהן פי תאניה אלמכדוטאת כדוג כטין
יכון בינהמא פי אכתדא כרוגהמא בעד מא וכלמא בעדא תנאקץ דלך
אלבעד וקרב אחדהמא מן אלאכר ולא ימכן אתקאותהמא אבדא ואן אכרגא
לגיר נהאיה ואן כאנא כלמא בעדא תקארבא והדא לא ימכן אן | יתכיל קיה, ב
15 ולא יקע פי שבכה אלכיאל בוגה ודאנך אלכטאן אחדהמא מסתקים ואלאכר
מנחן כמא באן הנאך פקד תברהן וגוד מא לא יתכיל ולא יתדכה אלכיאל
בל הו מסתנע ענדה וכדלך תברהן אסתנאע מא יוגבה אלכיאל והו כון
אללה תעאלי גסמא או קוה פי גסם אד לא מוגוד ענד אלכיאל אלא גסם
או שי פי גסם פקד באן תם שי אכר בה יעתבר אלואגב ואלגאיז
20 ואלמסתנע ומא הו אלכיאל פמא אתסן הדא אלנטר ומא אעטם גדואה למן
אראד אן יפיק מן הדא אלאגמא אעני אלאקתדא באלכיאל ולא תטן אן
אלמתכלמין לא ישערון בשי מן הדא בל ישערון בה בעץ שעור ויעלמונה
ויסמון מא יתכיל והו מסתנע כמתל כון אללה גסמא והמא וכיאלא וכתיר
מא יצרחון באן אלאוהאם כאדבה ודלך אלתגאוא ללתסע מקדמאת אלתי
25 דכרנא חתי צחחוא בהא הדה אלמקדמה אלעאשרה והי תגויז מא אראדוא
תגויזה מן אלמתכיילאת מן אגל תמאתל אלגואהר ותסאוי אלאעראץ פי
אלערציה כמא בינא פתאמל יא איהא אלנאטר וארי אנה נשא טריק נטר
עויץ ודלך אן הדה תצורات מא ידעי שכץ אנהא תצורات עקליה ואכר
יקול אנהא תצורات כיאליה פנדיד אן נגד אמרא יבין לנא אלמעקולאת
30 מן אלמתכיילאת פאן קאל אלפילסוף אן אלוגוד שאהדי כמא יקול ובה

נעתבד אלואגב ואלגאיז ואלמתנע קאל לה אלמתשרע ופי דלך הו אנזאע
קיז, א לאן הדא אלמוגוד נדעי אנא אנה | פעל באראדה לא אנה לזם ואדא פעל
בהדה אלצפה פיגוז אן יפעל בכלאפהא אלא אן יקטע אלתצור אלעקלי
אנה לא יגוז כלאף הדא כמא תזעם והדא באב אלתגויז פיה ענדי כלאם
5 מתסמעה פי מואצע מן הדה אלמקאלה ומא הו אמר יבאדר בדפע
גמיעה באלהוינא.

אלמקדמה אלחאדיה עשרה

הי קולהם אן וגוד מא לא נהאיה לה מחאל עלי אי חאל כאן ובריאן דלך
10 אנה קד תבדהן אמתנאע וגוד עתם מא לא נהאיה לה או וגוד אעתאם
לא נהאיה לעדדהא ואן כאן כל ואחד מנהא מתנאהי אלעתם ובשרט אן
תכון הדה אלגיר מתנאהיה מוגודה מעא פי אלזמאן וכדלך וגוד עלל לא
תתנאהי מתל אעני אן יכון שי עלה לאמר ולדלך לשי עלה אכרי ולעלה
עלה והכדא אלי לא נהאיה חתי תכון מתעדדאת לא נהאיה להא מוגודה
15 באלפעל מוא כאנת אגסאם או מפארקה לכן בעצהא עלה לבעץ והדא הו
אלתרתיב אלטבעי אלדאתי אלדי תבדהן אמתנאע מא לא נהאיה לה פיה
אמא וגוד מא לא נהאיה לה באלקוה או באלעדץ פמנה מא תבדהן וגודה
כמא תבדהן אנקסאם אלעתם אלי לא נהאיה באלקוה ואנקסאם אלזמאן
אלי לא נהאיה ומנה מא פיה מוצע נתד והו וגוד מא לא נהאיה לה
20 באלתעאקב והו אלדי יסמי מא לא נהאיה לה באלעדץ והו אן יוגד שי
קיז, ב בעד עדם | שי אכד ודלך אלאכד בעד עדם אכד תאלת והכדא אלי לא
נהאיה פפי הדא הו אלנתד אלעויץ גדא פמן ידעי אנה קד ברהן עלי קדם
אלעאלם יקול אן אלזמאן גיר מתנאה ולא ילזמה מן דלך מחאל לכון
אלזמאן כלמא חצל מנה גז עדם קבלה גז אכד וכדלך תעאקב אלאעראץ
25 ענדה עלי אלמאדה אלי לא נהאיה ולא ילזמה מחאל לכונהא גיר מוגודה
כלהא מעא בל באלתעאקב והדא מא לם יתבדהן אמתנאעה אמא אלמתכלמון
פלא פרק ענדהם בין אן תקול אן עתם מא מוגוד לא נהאיה לה או תקול
אן אלגסם ואלזמאן יקבל אלקסמה אלי לא נהאיה ולא פרק ענדהם בין
וגוד אשיא גיר מתנאהיה אלעדד מרתבה מעא כאנך קלת אשכאץ לאנסאן
30 אלמוגודון אלאן או קולך אן אשיא חצלת פי אלוגוד לא יתנאהי עדדהא

ואן כאן עדמת אולא אולא כאנך קלת זיד אכן עמר ועמר אכן כאלד
וכאלד אכן בכר הכדא אלי לא נהאיה הדא איצא ענדהם מחאל מתל
אלאול והדה אלארבעה אקסאם ממא לא נהאיה [לה] הי ענדהם סוא והדא
אלקסם אלאכיר מנהא בעצהם ירום תצחיחה אעני חבירן אמתנאעה בטריק
5 סאבלנה לך פי הדה אלמקאלה ובעצהם יקול אן הדא מעקול בנפסה ומעלום
באלבדיהה ולא יחתאג עליה ברהאן פאן כאן מן אלמחאל אלבלן אן תכון
אשיא לא נהאיה להא עלי גהה אלתעאקב ואן כאן אלמוגוד מנהא אלאן
קיז, א מתנאהיא פקד אסתחאל קדם אלעאלם | באלבדיהה ולא יחתאג אלי מקדמה
אכרי בוגה ומא הדא מוצע אלבחת ען הדא אלגרץ.

10

אלמקדמה אלתאניה עשרה

קולהם אן אלחואס לא תעטי אליקין דאימא ודלך אן אלמתכלמין אתהמוא
אדראך אלחואס מן גהתין אחדאהמא אנהא קד יפותהא קאלוא כתיר מן
מחסוסאתהא אמא לדקה גרם מא ידרך כמא ילכרון פי אלגוהר אלפרד
15 ומא ילזם ענה כמא בינא ואמא לבעדהא ען אלמדרך להא כמא לא ירי
אלאנסאן ולא יסמע ולא ישם עלי בעד עדה פראסך וכמא לא תדרך חרכה
אלסמא ואלגהה אלתאניה אנהא קאלוא תכמא פי מדרכאתהא כמא ירי
אלאנסאן אלשי אלכביר צגירא אדא בעד ענה וירי אלצגיר כבירא אדא
כאן פי אלמא וירי אלמעוג מסתקימא אדא כאן בעצה פי אלמא ובעצה
20 כארג אלמא וכדלך אלמירדקן ירי אלאשיא צפרא ואלדי תשרב לסאנה מרה
צפרא ירוק אלאשיא אלחלוה מרה ויעדרון אשיא כתירה מן הדא אלקביל
קאלוא ולדלך לא יוחק בהא פי אן התכר מבאדי ברהאן ולא תתן אן
אלמתכלמין צארבוא עלי הדה אלמקדמה עבתא כמא יתן אכתר האולא
אלמתאכרין אן רום מתקדמיהם אתבאת אלגז לא חאגה לה בל כל מא
25 קדמנאה מן קולהם צדורי ואדא אכתלת מנהא מקדמה ואחדה בטל אלקצד
קיז, ב כלה ואמא הדה אלמקדמה | אלאכירה פצרוריה גדא לאנא אדא אדרכנא
בחואסנא אמורא תנאקץ מא וצעוה קאלוא חיניד לא אלתפאת ללחואס
אד ותבדהן אלאמר אלדי זעמוא אן שאהד אלעקל דל עליה כאדעאיהם
פי אלחרכה אלמתצלה אנהא תכללהא סכנאת וכתפך אלרחא ענד
אלרוראן וכאדעאיהם אן ביאץ הדא אלחוב עדם אלאן והדא ביאץ אכר

והדה אשיא כלאף אלמראל ואשיא כתירה תלזם ען וגוד אלכלא כלהא
יכרבהא אלחם פיכון גואב דלך כלה אן הדא שי יפות אלחם פימא ימכן
אן יגאוב פיה בדלך ופי אשיא יגאוב פיהא אן הדא גלט מן גמלה
גלטאת אלחם וקד עלמת אן הדה כלהא ארא קדימה כאנת תנתחלהא
אלסופסטאנון כמא דכר גאלינוס פי כתאבה פי אלקוי אלטביעיה ען
אולאיך אלדין כאנוא יכרבון אלחואס וחכי כל מא קד עלמתה. וכער
תקדימי הדה אלמקדמאת אכד פי תבייין טרקהם פי תלך אלארבעה מטאלב:

פצל עד

הדא אלפצל אצמן לך פית אלאכבאר בדלאיל אלמתכלמין עלי כון
אלעאלם מחדתא ולא תטאלכני בוצף דלך בעבאראתהם ולא
כתטוילהם לכני אכברך במקצד כל מנהם ובטריק אסתדלאלה עלי אתבאת
חדת אלעאלם | או אבטאל קדמה ואנבהך עלי אלמקדמאת אלתי אסתעמלהא
צאחב תלך אלטריק באיגאז ואנת אדא קראת כתבהם אלמטולה ותואליפהם
אלמשהורה לא תגד בוגה מעני זאידא עלי מא תפהמה מן כלאמי הדא
פי אסתדלאלהם עלי הדא אלגרץ לכנך תגד כלאמא אבסט ועבאראת
ראיקה חסנה וקד רבמא סגעת ופקרת ואנתכב להא פציח אלכלאם וקד
רבמא אגמצת אלעבארה וקצד פיהא אדהאש אלסאמע ואלתהויל עלי
אלמתאמל ותגד פי תואליפהם איצא מן תכראר אלמעאני ואיקאע אלשכוך
וחלהא בזעמהם ומקאומה מן כאלפהם כתירא גדא.

אלטריק אלאול

זעם בעצהם אן באלחארת אלואחד יסתדל עלי אן אלעאלם מחדת כאנך
קלת אן שכץ זיד אלדי כאן נטפה הם תנקל חאלא בער חאל חתי צאר
אלי כמאלה ומחאל אן יכון הו אלדי גיר נפסה ונקלהא מן חאל אלי חאל
בל לה מגיר כארנא ענה פקד תבין חאגתה אלי צאנע אתקן בניתה
ונקלה מן חאל אלי חאל וכדלך אלקיאס פי הדה אלנכלה וגירהא וכדלך
קאל אלקיאס פי אלעאלם בגטלתה פאנת תרי אן הדא יעתקד אן אי חכם
יגר לגסם מא לזם אן יחכם בה עלי כל גסם.

טריק תאני

קאלוא איצא אן בחדות שכץ מן אלאשכאץ אלמתנאסלה | יתברהן אן קיח, ב
אלעאלם כלה מחדת וביאן דלך אן זידא הדא לם יכן תם כאן פאן כאן
לא ימכן בוגה אלא מן עמר אביה פאבוה איצא חאדת פאן כאן לא ימכן
אן יתכון אבוה אלא ען כאלד גדה פכאלד איצא חאדת פסיסל הדא אלי
לא נהאיה וקד וצעוא אן וגוד מא לא נהאיה לה עלי הדה אלגהה מחאל
כמא בינא פי אלחאדיה עשרה מן מקדמאתהם וכדלך לו אנתהית מתלא
לשכץ אול לא אב לה והו אדם פילזם אסואל ממא דא תכון אדם הדא
פתקול מתלא מן אלתראב פילזם אן יסאל ודלך אלתראב ממא דא תכון
פיגאוב מתלא ויקאל מן אלמא ויסאל ודלך אלמא ממא דא תכון פלא
בד צרורה אן יכון הדא קאלוא ומל אלי לא נהאיה והו מחאל או תנתהי
לוגוד שי מן בעד אלעדם אלמחץ והדא הו אלחק וענדה ינקטע אלסואל
פהדא קאלוא ברהאן עלי אן אלעאלם לגד בעד אלעדם אלמחץ אלמטלק.

טריק תאלת

קאלוא גואהר אלעאלם לא תנפך בוגה ען אן תכון מגתמעה או מפתרקה
וקד תגתמע מנהא גואהר תארה ותפתרק אכרי וכין ואצח אן באעתבאר
דאתהא לא ילזמהא אגתמאע פקט ולא אפתראק פקט לאן לו כאנת דאתהא
וטביעתהא תקתצי אן תכון מפתרקה פקט למא אגתמעת אבדא וכדלך לו
כאנת דאתהא וחקיקתהא תקתצי אן | תכון מגתמעה פקט למא אפתרקת קיט, א
אבדא פאדא לא אלאפתראק אולי בהא מן אלאגתמאע ולא אלאגתמאע
אולי בהא מן אלאפתראק פכונהא בעצהא מגתמע ובעצהא מפתרק
ובעצהא תתכדל עליה אלחאלאת תארה יגתמע ותארה יפתרק דליל עלי
כונהא אעני הדה אלגואהר מפתקרה למן יגמע אלמגתמע מנהא ולמן יפרק
אלמפתרק מנהא פהדא קאלוא דליל עלי כון אלעאלם מחדתא פקד באן
לך אן צאחב הדה אלטריק אסתעמל אלמקדמה אלאולי מן מקדמאתהם
וכל מא ילזם ענהא.

טריק ראבע

קאלוא אלעאלם כלה מרכב מן גוהר וערץ ולא ינפך גוהר מן אלגואהר
ען ערץ או אעראץ ואלאעראץ כלהא חארתה פילזם אן יכון אלגוהר
אלחאמל להא חארתא לאן כל מקארן ללחוארת ולא ינפך ענהא פהו חארת
פאלעאלם בגמלתה חארת פאן קאל קאיל לעל אלגוהר גיר חארת
ואלאעראץ הי אלחארתה אלמתעאקבה עליה שי בעד שי אלי לא נהאיה
קאלוא פילזם אן תכון חוארת לא נהאיה להא והוא קד וצעוה מחאלא
והדה אלטריקה הי אחדק אלטרק ואחסנהא ענדהם חתי אן כתירין טנוהא
ברהאנא פקד תסלם פי הדה אלטריק תלאת מקדמאת תחתאג אלי מא
לא כפא בה עלי אהל אלנטר אחדאהן אן מא לא נהאיה לה עלי גהה
קיס, ב אלתעאקב מחאל ואלתאניה | אן כל ערץ חארת וכצמנא אלדי ילעי קדם
אלעאלם ינאכרנא פי ערץ מן אלאעראץ והו אלחרכה אלדוריה לאן ארסטו
יזעם אן אלחרכה אלדוריה גיר כאינה ולא פאסדה ולדלך יכון ענדה דלך
אלמתחרך אלדי לה אגדת חדה אלחרכה גיר כאין ולא פאסד פלא פאידה
לנא פי אתבאת חדות סאיר אלאעראץ אלתי כצמנא לא ינאכרנא פי
חדותהא וילעי אנהא מתעאקבה עלי גיר חארת באלדור וכדלך ילעי פי
דלך אלערץ וחדה והו אלחרכה אלדוריה אעני חרכה אלפלך אנה גיר
חארת ולא הו מן נוע ערץ מן אלאעראץ אלחארתה פדלך אלערץ וחדה הו
אלדי ינבגי אן יבחת ענה ויבין חדותה ואלמקדמה אלתאלתה אלתי תסלמהא
צאחב הדה אלטריק הי אן לים תם מוגוד מחסוס גיר אלגוהר ואלערץ
אעני דלך אלגוהר אלפרד ומא יעתקדה מן אעראצה אמא אן כאן אלגסם
מרכבא מן מאדה וצורה עלי מא קד ברהן כצמנא פינבגי אן יברהן כון
אלמאדה אלאולי ואלצורה אלאולי כאינתין פאסדתין וחינידי יצח ברהאן
חדת אלעאלם.

טריק כאמס

והי טריק אלתכציץ הדה אלטריקה יותרונהא גדא גדא וסענאהא ראגע
למא בינת לך פי מקדמתהם אלעאשרה ודלך אנה יקצד בפכרה אלי אלעאלם
באסרה או לאי גז שא מן אגזאיה ויקול הדא גאיז אן יכון עלי מא הו |
קב, א עליה מן אלשכל ואלמקדאר ובהדה אלאעראץ אלמוגודה פיה ופי הדא

אלזמאן ואלמכאן אלדי גד פיה וגאיז אן יכון אכבר או אצגר או בכלאף
הדא אלשכל או באעראץ כדא או יוגד קבל זמאן וגודה או בעדה או פי
גיד הדא אלמכאן פתכציצה בשכל מא או במקדאר או במכאן או בערץ
מן אלאעראץ ובזמאן מכצץ מע גואז כלאף דלך כלה דליל עלי מכצץ
מכתאר אראד אחד הדין אלגאיזין פאפתקאר אלעאלם באסרה או אי גז
מן אגזאיה למכצץ דליל עלי כונה מחדתא לאן לא פרק בין קולך מכצץ
או פאעל או כאלק או מוגד או מחדת או קאצד אלכל יראד בה מעני
ואחד ויפרעון הדא אלטריק לגזאיאת כתירה גדא עאמה וכאצה חתי יקולון
מא כון אלארץ תחת אלמא באולי מן כונהא פוק אלמא פמן כצץ להא
הדא אלמכאן ומא כון אלשמס דאירה באולי מן כונהא מרכבה או מתלתה
אד נסבה אלאשכאל כלהא ללאגסאם דואת אלאשכאל נסבה ואחדה פמן
כצץ אלשמס בהדא אלשכל והכדא יעתברון גזאיאת אלעאלם באסרה חתי
אנהם אדא ראוא זהדא מכתלף אלאלואן תעגבוא ותאכד ענדהם הדא
אלדליל וקאלוא הדה ארץ ואחדה ומאء ואחד ולאי שי כאן הדא אלזהד
אצפר והדא אחמר הל דלך אלא במכצץ ודלך אלמכצץ הו אלאלאה
פאלעאלם כלה מפתקר למן יכצצה כלה וכל גז מן אגזאיה באחד
אלגזאיאת והדא כלה ילזם בתמלים אלמקדמה אלעאשרה | מצאפא אלי קב, ב
כון בעץ מן יזעם קדם אלעאלם לא ינאכרנא פי אלתכציץ כמא סנבין
ובאלגמלה הדא ענדי אחסן טריק ולי פיה ראי סתסמעה.

טריק סאדס

זעם בעץ אלמתאכרין אנה עתד עלי טריק חסנה גדא אחסן מן כל טריק
תקדם והי תרגיח אלוגוד עלי אלעדם קאל אלעאלם ממכן אלוגוד ענד כל
אחד לאנה לו כאן ואגב אלוגוד לכאן הו אלאלאה ונחן אנמא נתכלם מע
מן יתבת וגוד אלאלאה ויקול בקדם אלעאלם ואלממכן הו אלדי ימכן אן
יוגד וימכן אן לא יוגד ולים אלוגוד אולי בה מן אלעדם פכון הדא
אלממכן אלוגוד גד מע אסתלא חכם וגודה ועדמה דליל עלי מרגח דגת
וגודה עלי עדמה והדא טריק מקנע גדא והו פרע מן פרוע אלתכציץ
אלמתקדם גיד אנה בדל לפטה מכצץ במרגח ובדל חאלאת אלמוגוד בוגוד
אלמוגוד נפסה וגאלטנא או גלט פי מעני קול אלקאיל אלעאלם ממכן

אלוגוד לאן כצסנא אלמעתקד קדם אלעאלם יוקע אסם אלממכן פי קולה
אלעאלם ממכן אלוגוד עלי גיר אלמעני אלדי יוקעה עליה אלמתכלם כמא
נבין תם אן קולה אן אלעאלם מפתקד למרגח ירגח וגודה עלי עדמה מוצע
והם עתים גדא לאן אלתרגיח ואלתכציץ אנמא יכון למוגוד מא קאבל
קכא, א לאחד אלצדין או לאחד אלמכתלפין עלי אלסוא פיקאל מנד | וגדנאה
בחאלה כדא ולם נגדה באלחאל אלאכרי דליל עלי צאנע קאצד כאנך
קלת אן הדא אלנחאם מא הו בקבול צורה אלאבריק אולי מנה בקבול
צורה אלמנארה פמתי וגדנאה מנארה או אבריקא עלמנא באלצרורה אן
מכצצא וקאצדא קצד אחד הדין אלגאיזין פקד באן אן אלנחאם מוגוד
10 ואלגאיזאן אלמנסובאן אליה מעדומאן מנה קבל תרגיח אלמרגח אמא אשי
אלמוגוד אלמכתלף פיה הל וגודה הכדא לם יזל ולא יזאל או אגד בעד
עדם פלא יתצור פיה בוגה הדא אלמעני ולא יקאל מן רגח וגודה עלי
עדמה אלא בעד אלאקראר באנה אגד בעד אלעדם והדא הו אלאמר אלמכתלף
פיה פאן אכדנא וגודה ועדמה דהנא פקד דגענא ללמקדמה אלעאשרה
15 בעינהא והי אעתבאר אלכיאלאת ואלאוהאם לא אעתבאר אלמוגודאת
ואלמעקולאת אד אלכצם אלדי יעתקד קדם אלעאלם ידי אן תכלנא עדמה
כתכלנא כל ממתנע יקע פי אלכיאל ולים אלגרץ הד אקאוילהם ואנמא
בינת לך אן הדא אלמריק אלדי טן בהא אנהא מריק גיר מא תקדם לים
בצחיח בל חכמהא חכם מא קבלהא מן תקדיר דלך אלגואז אלמעלום.
20

מריק סאבע

קאל איצא בעץ אלמחדתין אנה יתכת חדת לעאלם במא תקולה לפלאספה
קכא, ב מן בקא אלאנפס קאל אדא כאן | אלעאלם קדימא פיכון אלנאס אלדין
מאחוא פי מא לם יזל לא יתנאהי עדדהם פקד אגדת אדא אנפס לא נהאיה
25 לעדדהא והי מוגודה מעא והדא ממא תברהן בטלאנה בלא שך אעני וגוד
מתעדראת לא נהאיה לעדדהא מעא והדה מריק עגיבה לאנה בין אלאמר
אלכפי במא הו אכפי מנה ופי הדא יקאל באלחקיקה אלמתל אלמשהור
ענד אלסריאן עדבך עדבא צריך 1) כאן הדא קד תברהן לה בקא
אלאנפס ועלם עלי אי צורה תבקי ומא הו אלשי אלבאקי חתי יסתדל בה

1) סוכה כו, א.

אמא אן כאן קצדה אלזאם אלשך ללכצם אלמעתקד קדם אלעאלם מע
אעתקאדה בקא אלאנפס פאן דלך קד לזם אן כאן אלכצם איצא יסלם
להדא אלמשכך מא תכלה מן כלאמה פי בקא אלאנפס אמא בעץ
מתאכרי אלפלאספה פחלוא הדא אלשך באן קאלוא אלאנפס אלבאקיה
5 ליסת אגסאמא פיכון להא מכאן ווצע פיסתנע פי וגודהא מא לא יתנאהי
ואלדי תעלמה אן הדה אלאמור אלמפארקה אעני אלתי ליסת אגסאמא ולא
קוה פי גסם בל הי עקול לא יתצור פיהא תכתיר בתה ולא עלי חאל
אלא באן יכון בעצהא סבב וגוד בעץ פיקע אלתבאין בכון הדא עלה
והדא מעלולא ולים אלשי אלבאקי מן זיד עלה ולא מעלולא ללבאקי מן
10 עמר פלדלך יכון אכל ואחדא באעדד כמא אוצח אבו בכר אבן אלצאיג
הו ומן תגדד ללכלאם פי הדה אלגואמץ ובאלגמלה ליס מן מתל הדה
אלאמור אלכפיה אלתי תקצר אלאדהאן ען תצורהא | תתכד מקדמאת יבין קכב, א
בהא אמור אכדי. ואעלם אן כל מן ידום אתבאת חדת לעאלם או אבטל
קדמה בהדה אלטרק אלכלאמיה פלא בד לה צרורה מן אסתעמאל אחדי
האתין אלמקדמתין או כלתיהמא והי אלמקדמה אלעאשרה אעני אלתגויז
15 אלדהני חתי יתכת אלמכצץ או אלמקדמה אלחאדיה עשרה והי אסתחאלה
מא לא נהאיה לה עלי גהה אלתעאקב והדה אלמקדמה יצחחונהא בוגוה
אמא באן יקצד אלמסתדל אלי אחד אלאנואע אלתי אשכאצהא כאינה
פאסדה ויקצד בדהנה אלי זמאן מאע וילזם עלי אעתקאד אלקדם אן כל
שכץ מן דלך אלנוע מן אלזמאן אלפלאני אלי מא קבלה פי אלאזל גיר
20 מתנאהיה וכדלך כל שכץ מן הדא אלנוע בעינה מן בעד דלך אלזמאן
אלמפרוץ באלף סנה מתלא אלי מא קבלה פי אלאזל גיר מתנאהיה והדה
אלגמלה אלאכירה אכתר מן אלגמלה אלאולי בעדד אלמולודין פי תלך
אלאלף סנה פילזמון בזעמהם בהדא אלאעתבאר אן יכון מא לא נהאיה
אכתר ממא לא נהאיה והכדא יפעלון בדוראת אלפלך איצא ויזמון מנהא
25 בזעמהם אן דוראת לא נהאיה להא אכתר מן דוראת לא נהאיה להא וקד
יקאיסון איצא בין דוראת פלך ודוראת פלך אכד אבטא מנה וכל מנהא
גיר מתנאה וכדלך יפעלון פי כל ערץ מן אלאעראץ אלחאדתה פאנהם
יעדדון אשכאצהא אלמעדומה ויתכלון כאנהא מוגודה וכאנהא דאת בדאה
תם יזידון עלי דלך | אלמתוהם או ינקצון מנה וכל הדה אמור והמיה לא קכב, ב

וגודיה וקר דמג אבו נצר אלפאראבי הדה אלמקרמה וכשף מואצע אוהם
פי גטיע גזאיאתהא כמא תגדה בינגא ואצחא ענד אלתאסל אלמעלי מן
אלתעצב פי כתאבה אלמשהור באלמוגודאת אלמתנירה פהדה הי אמהאת
טרק אלמתכלמין פי אתכאת חדת לעאלם פלסא תבת להם בהדה לארלה
5 אן אלעאלם חאדת לזם כאלצרורה אן לה צאנע אחדתה בקצד ואראדה
ואכתיאר תם בינגוא בעד דלך אנה ואחר בטרק נכינהא לך פי הדא לפצל:

פצל עה

אנא אכין לך איצא פי הדא אלפצל דלאיל אלתוחיד עלי ראי למתכלמין
10 קאלוא אן חדא אלדי רל אלוגוד עלי כונה צאנעה ומוגדה חו ואחר
ואמהאת טרקהם פי אתכאת אלוחדאניה טריקאן טריק אלתמאנע וטריק
אלתגאיר.

אלטריק אלאולי

והי טריק אלתמאנע הי אלתי יותרהא גמהורהם ומענאה אנה יקול אן לו
15 כאן ללעאלם אלאהאן לוגב אן יכון אלגוהר אלדי לא יכלו ען אחד לצדין
אמא אן יערי ענהמא גמיעא והדא מחאל או יגתמע אלצדאן מעא פי |
קכג, א זמאן ואחד ומוצוע ואחד והדא איצא מחאל ומתאל דלך אן אלגוהר או
אלגואהר אלתי יריד הדא אלאן אן יסכנהא יריד הדא אן יברדהא פאמא
אן לא תסכן ולא תברד לתמאנע אלפעלין והדא מחאל לאן כל גסם קאבל
20 לאחד אלצדין או יכון הדא אלגסם חארא בארדא מעא וכדלך אדא אראד
אחדהמא אן יחרך הדא אלגסם יגז אן יריד אלאכר תסכינה פילזם אן לא
יתחרך ולא יסכן או יכון מתחרכא סאכנא מעא והדא לגחו מן לאטתדלל
מבני עלי מסאלה אלגוהר אלפרד אלדי הו אול מקדמאתהם ועלי מקדמה
כלק אלאעראץ ועלי מקדמה כון עדם אלמלכאת מעאני מוגודה מפתקרה
25 לפאעל לאנה לו קאל אלקאיל אן אלמאדה אלספליה אלתי עליהא יתעאקב
אלכון ואלפסאד עלי ראי אלפלאספה גיר למאדה אלעלויה אעני מוצועאת
אלאפלאך כמא תברהן דלך וארעי מרע אן תם אלאהאן אלואחד מדבר
אלמאדה אלספליה ולא תעלק לפעלה באלאפלאך ואלתאני מדבר לאפלאך
ולא תעלק לפעלה באלהיולי כמא זעמת אלתנויה לכאן הדא אלראי לא
30 יוגב תמאנעא אצלא פאן קל קאיל אן הדא נקץ פי חק כל ואחד מנהמא

לכונה גיר מתצרף פי מא יתצרף פיה אלאכר קיל לה לים דלך נקצא
פי חק ואחד מנהמא אד דלך אלשי אלדי לא תעלק לפעלה כה מסתנע
פי חקה ולא נקץ פי אלצאנע פי כונה גיר קאדר עלי אלמסתנע כמא אן
לא נקץ ענדנא מעשר אלמוחדרין | פי אלואחד פי כונה לא יגמע בין לצדין קכג, ב
פי מחל ואחד ולא תתעלק קדרתה בדלך ולא במא שאבהה מן לסתנעאת 5
ולמא שערוא בצעף הדה אלטריק ואן כאן דעאהם להא דאע דהבוא אלי
טריק אכרי.

אלטריק אלתאני

קאלוא לו כאן תם אלאהאן לוגב אן יכון להמא מעני ואחד ישתרכאן פיה 10
ומעני יוגד לאחדהמא ולא יוגד ללאכר כה וקע אלתגאיר והדא הו טריק
פלספי כרהאני אדא תתבע ובינת מקדמאתה וסאבינהא אדא דכרת ארא
אלפלאספה פי הדא אלמעני והדא אלטריק איצא לא יטרד עלי מרהב כל
מן יעתקד אלצפאת לאן אלקדים ענדה תעאלי פיה מעאני מתגאירה
מתעדדה ומעני אלעלם גיר מעני אלקדרה ענדה וכדלך מעני אלקדרה 15
ענדה גיר מעני אלאראדה פלא יתנע מע דלך אן יכון כל ואחד מן
לאלאהין דא מעאני מנהא מא ישארך בהא לאכר ומנהא מא יבאינה כהא.

טריק תאלת

הנא איצא טריק תתתאג אלי מקדמה מן מקדמאת אהל הדה אלטריק 20
ודלך אן בעצהם והם קדמאותם יעתקדון אן אללה מריד באראדה תלך
אלאראדה ליסת הי מעני זאידא פי דאת אלבארי בל הי אראדה לא פי
מחל ובחסב | הדה אלמקדמה אלתי בינאהא בל תצורהא עלי מא תראה קכד, א
קאלוא אלאראדה אלואחדה אלתי לא פי מחל לא תכון לאתנין לאן לא
תכון קאלוא עלה ואחדה תוגב חכמין לדאתין והדא כמא אעלמתך תבין 25
אלכפי במא הו אכפי מנה אלאראדה אלתי יכרונהא מא תתצור והי ענד
בעצהם מסתנעה וענד מן יראהא ראיא יחרת בחסבהא שכוך לא תנחצר
והם יתכרונהא דלילא עלי אלוחדאניה.

טריק ראבע

קאלוא וגוד אלפעל ידלّ עלי פאעל צרורה ולא ידלّנא עלי עדה פאעלין
ולא פרק בין דעוי אלמדّעי אן אלאלאה אתנאן או תלתה או עשרון או
אי עדד אתّפק והדא בין ואצח פאן קלת אן הדא דליל לא ידל עלי
אמתנאע אלכתרה פי אלאלאה לכנה ידל עלי גהל אלעדד וימכן כונה
ואחדא ויתכן כונה כתירין פתסّם הדא ברהאנה באן קאל וגוד אלאלאה
לא אמכאן פיה כל הו ואגב פבטל אמכאן אלכתרה הכדא געל הדא
אלמסתדלّ דלילה והדא בין אלגלט גדא לאן וגודה תעאלי הו אלדי לא
אמכאן פיה אמא עלמנא בה פיכון פיה אלאמכאן לאן אלממכן פי עלם
גיר אלממכן פי אלוגוד ולעל כמא תמّן אלנצארי אנה תלתה ולים כדלך
כדלך נמّן נחן אנה ואחד ולים אלאמר כדלך והדא בין למן ארתאץ פי
מערפה לזום אלנתאיג ען מקדמאתהא.]

טריק כאמס

קכד, ב

זעם בעץ אלמתאכרין אנה וגד טריקא ברהאנא עלי אלתוחיד והו אלאפתקאר
וביאנה הכדא קאל אן כאנת הדה אלמוגודאת יסתקלّ בפעלהא אלואחד
פאלתאני פצל לא יחתאג אליה ואן כאן לא יתمّ הדא אלוגוד ולא ינתמّם
אלא באתניהמא מעא פכל ואחד מנהמא יצחבה עגז לאפתקארה ללאכר
פלים הו מסתגניא בדאתה והדא אנמא הו פרע מן אלתמאנע ויעתדץ הדא
אלנחו מן אלאסתדלאל באן יקאל לים כל מן לא יפעל מא לים פי גוהרה
אן יפעלה יסמّי עאגזא לאנّא לא נקול אן שכץ אנסאן צעיף לכונה לא
יחרّך אלף קנטאר ולא ננסב ללה תעאלי עגזא לכונה לא יקדר אן יגסם
דאתה או יכלק מתלה או יכלק מרבّעא צלעה מסאוٍ לקטרה כדלך לא
נקול אנה עאגז לכונה לא יכלק וחדה אד וגוב וגודהמא אן יכונא אתנין
ולא יכון הדא אפתקארא בל צרורה וכלאפה אלממתנע כמא לא נקול אן
אללה עז וגל עאגז לכונה לא יקדר אן יוגד גסמא אלא בכלק גואהר
אפראד וגמעהא באעראץ יכלק פיהא עלי דאיהם ולא נסמّי הדא אפתקארא
ולא עגזא לאן כלאף הדא ממתנע כדלך יקול אלמשרך ממתנע אן יפעל
אלואחד וחדה ולים דלך עגזא פי חק ואחד מנהמא אד וגודהמא אלואגב

אן יכונא אתנין וקד אעלّת אלחיל לבעצהם חתי קאל אן אלתוחיד מקבול
שרעא ושנעוא אלמתכלמון דלך | גדא ואזדרוא בקאילה אמא אנא פארי אן קכה, א
קאיל הדא מנהם רגל מסדّד אלדהן גדא בעיד מן קבול אלמגאלטה פאנה
למא לם יסמע מן אקאווילהם שיא הו ברהאן באלחקיקה ווגד נפסה לם
תסכן למא זעמוא אנה ברהאן קאל אן הדא שי יוכד מקבולא מן אלשרע
לאן האולא אלאקואם לם יתרכוא ללוגוד טביעה מסתקרّה בוגה יסתדלّ
מנהא אסתדלאלא צחיחא ולא תדכוא ללעקל פטרה מסתקימה תנתג בהא
נתאיג צחיחה כל דלך פעל באלקצד חתי נפרץ וגודא נברהן בה מא לא
יתברהן פאוגב דלך אן קצרנא ען ברהאן מא יתברהן פלא שכّה אלא
ללה ולדוי אלאנצאף מן אהל אלעקל:

פצל עו

פי נפי אלתגסים עלי מדהב אלמתכלמין. טרק אלמתכלמין ואחתגאגאתהם
עלי נפי אלתגסים צעיפה גדא אצעף מן אדלّתהם עלי אלתוחיד לאן
נפי אלגסמאניה ענדהם כאנה פרע לאזם לאצל אלתוחיד קאלוא אלגסם
לים בואחד אמא מן נפי אלגסמאניה מן חית אן אלגסם מרכב מן מאדה
וצורה צרורה והדא תרכיב ובין אסתנאע אלתרכיב פי חק דאת אלאלאה
פאן הדא ענדי לים הו מתכלמא | ולא הדא אלדליל מבניא עלי אצול קכה, ב
אלמתכלמין בל הו ברהאן צחיח מבני עלי אעתקאד אלמאדה ואלצורה
ותצוّר מענאהמא והדא מדהב פלספי מאכרה ואבלנה ענד דכר בראהין
אלפלאספה עלי דלך וקצרנא פי הדא אלפצל אנמא הו לדכר אדלّה
אלמתכלמין עלי נפי אלתגסים בחסב מקדמאתהם וטרק אסתדלאלאתהם.

אלטריק אלאול

קאלוא אן כאן אלאלאה גסמא פלא יכלו למעני אלאלאהיה וחקיקתהא אן
יכון יקום בה גמלה גואהר דלך אלגסם אעני כל גוהר פרד מנהא או יכון
יקום בה גוהר ואחד מן גואהר דלך אלגסם פאן כאן יקום בה גוהר פרד
פמא פאירה בקלّה תלך אלאגזא ולא מעני לוגוד הדא אלגסם ואן כאן יקום
בכל גז וגז מן אגזא הדא אלגסם פהדה אלאהאת כתירה לא אלאה ואחד
וקד בינוא אנה ואחד והדא אלדליל אדא תאמלתה וגדתה מבנيّא עלי

אלמקדמה אלאולי ואלכאמסה מן מקדמאתהם פלו קיל להם אן גסם לאלאה
מא הו מולפא מן אגזא לא תתגזא אעני אנה מא הו מולפא מן מתל
אלגזאהר אלתי יכלקהא כמא קלתם בל הו גסם ואחד מתצל לא יקבל
אלאנקסאם אלא והמא ולא אעתבאר באלאוהאם לאנך הכדא תתכיל אן
קכו, א גסם אלסמא יקבל אלאנכראק ואלאנשקאק ואלפילסוף | יקול אן דלך פעל
אלכיאל וקיאס מן אלשאהד והי אלאגסאם אלמוגודה לדינא עלי אלגאיב.

אלטריק אלתאני

והו עטים ענדהם אסתנאע אלשבה לאנה לא ישבה שיא מן מכלוקאתה
10 פאן כאן גסמא פקד שאבה אלאגסאם והם יסמון גרא פי הדא אלכאב
ויקולון אן קלנא גסמא לים כאלאגסאם פקד נאקצת נפסך לאן כל גסם
שביה בכל גסם מן גהה אלגסמאניה ואנמא תכאלף אלאגסאם בעצהא
בעצא במעאני אכרי יענון אלאעראץ וילזם ארצא ענדהם אן יכון קר כלק
מתלה והדא אלדליל יכתל בוגהין אחדהמא אן יקול אלקאיל לא אסלם
15 עדם אלשבה ואי ברהאן יקום לך עלי אנה לא יגוז אן ישבה אלאלאה
שיא מן מכלוקאתה פי שי מן אלאשיא אללהם אלא אן תתעלק פי הדא
בנע כתאב נבוי אעני נפי אלשבהיה פי שי פיכון נפי אלגסמאניה מקבולא
לא מעקולא ואן קלת פאן כאן ישבה שיא מן מכלוקאתה פקד כלק מתלה
קאל אלמנאזע מא הו מתלה מן גמיע אלגהאת ואנא לא אנכר אן יכון
20 פי אלאלאה מעאני מתעדדה ולה גהאת לאן מעתקד אלתגסים לא ינפר
מן הדא ווגה אכר והו אשכל ודלך אנה קד תכת וצה ענד מן תפלסף
ותבחר פי מדאהב אלפלאספה אן אלאפלאך אנמא יקאל עליהא אלגסם
קכו, ב ועלי הדה אלאגסאם | אלהיולאניה באשתראך מחץ לאן לא הדה אלמאדה
תלך אלמאדה ולא הדה אלצור תלך אלצורה בל אלמאדה ואלצורה מקולה
25 ארצא עלי מא הנא ועלי אלאפלאך באשתראך ואן כאן אלפלך בלא שך
לא אבעאד פלים נפס אלאבעאד הו אלגסם בל אלגסם אלשי אלמרכב מן
מאדה וצורה פאדא קיל הדא פי חק אלפלך פנאחיך אן יקולה אלמגסם
פי אלאלאה פאנה יקול הו גסם דו אבעאד לכן דאתה וחקיקתה וגוהרה
לים ישבה שיא מן אגסאם אלמכלוקאת ואנמא יקאל עליה ועליהא גסם
30 באשתראך כמא יקאל עליה ועליהא מוגוד באשתראך ענד אלמחקקין ולא

ומלם אלמדעי אלתגסים כון אלאגסאם כלהא מולפה מן אגזא מתמאתלה
בל יקול אן אללה הדה אלאגסאם כלהא והי מכתלפה אלגוהר
ואלחקיקה וכמא אן לים גסם אלארואח ענדה הו גסם כרה אלשמס כדלך
יקול אן לים גסם אלנור אלמכלוק אעני אלשכינה הו גסם אלאפלאך
5 ואלכואכב ולא גסם אלשכינה או עמוד הענן אלמכלוק הו גסם
אלאלאה תעאלי ענדה בל יקול דלך אלגסם הו אלדאת אלכאמלה אלשריפה
אלתי לם תתדכב קט ולא תגדרת ולא יככן תגדרהא בל הכדא וגב וגוד
הדא אלגסם וגובא דאימא והו יפעל כל מא סואה בחסב אראדתה ומשיתה
פיא לית שעדי כיף ינקץ הדא אלראי אלסקים בטרקהם אלעגיבה אלתי
10 קד אעלמתך איאהא. |

אלטריק אלתאלת

קכו, א

הדא. קאלוא לו כאן אלאלאה גסמא לכאן מתנאהיא והדא צחיח ואדא
כאן מתנאהיא פלה קדר מעלום ושכל מעלום תאבת והדא איצא לזום
15 צחיח קאלוא וכל מקדאר וכל שכל יגוז אן כאן יכון אלאלאה אעטם מן
דלך למקדאר או אצגר ועלי כלאף דלך אלשכל מן חית הו גסם פתכצצה
במקדאר מא ושכל מא יחתאג אלי מכצץ והדא אלדליל איצא סמעתהם
יעטמונה והו אצעף מן כל מא תקדם לאנה מבני עלי למקדמה לעאשרה
אלתי קד בינא קדר מא פיהא מן אלשכוך פי חק סאיר אלמוגוראת אדא
20 קדר עלי כלאף טביעתה פנאחיך פי חק אלאלאה ולא פרק בין הדא ובין
קולהם פי תרגיח וגוד אלעאלם עלי עדמה אנה ידל עלי פאעל רגח וגודה
עלי עדמה לאמכאן וגודה ועדמה פאן יקאל להם פלאי שי לא יטרד הדא
פי חק אלאלאה תעאלי ויקאל אד והו מוגוד ילזם אן יכון לה מרגח
לוגודה עלי עדמה פאנה סיגאוב בלא שך כאן יקול לאן הדא יודי אלי
25 אלתסלסל פלא בד מן אלאנתהא לואגב אלוגוד לא אמכאן פיה פלא
יפתקר למוגד והדא אלגואב בעינה ילזם פי אלשכל ואלמקדאר לאן כל
אלאשכאל ואלמקאדיר אלממכנה אלוגוד במעני אנה לם יכן מוגודא תם
קכו, ב וגד הו | אלדי יקאל פיה כאן ימכן אן יכון אכבר או אצגר ממא הו
מוגוד עליה ובכלאף הדא אלשכל פיפתקר למכצץ צרורה אמא שכל
30 אלאלאה ומקדארה תעאלי ען כל נקץ ותשביה פאנה יקול אלמגסם לם

אלגז אלתאני מן דלאלה אלחאירין

יכון מעדומא תם ׳וגד פיפתקר למכצץ כל דאתה בקדרהא ושכלהא ואגבה
אלוגוד הכדא לא תפתקר לא למכצץ ולא למרגח׳ וגוד עלי עדם אד לא
אמכאן עדם פיהא כדלך לא תחתאג למכצץ שכל ומקדאר אד הכדא וגב
וגודה. פתאמל יא איהא אלנאטר אן אתרת טלב אלחק ואטרחת אלחוי
5 ואלתקליד ואלגנוח למא אעתדת תעטימה ולא תגאלט נפסך חאל האולא
אלנאטרין ומא גרי להם ומנהם פאנהם כאלמסתפל מן אלרמצא אלי
אלנאר ודלך אנהם אבטלוא טביעה אלוגוד וגלרוא פטרה אלסמאואת
ואלארץ בזעם מנהם אן בתלך אלמקדמאת יתברהן כון אלעאלם מחדתא
פלא חדת אלעאלם ברהנוא ותלפוא עלינא בראהין וגוד אלאלאה ווחדאניתה
10 ונפי אלגסמאניה אד אלבראהין אלתי יבין בהא גמיע דלך אנמא תוכד
מן טביעה אלוגוד אלמסתקרה אלמשאהדה אלמדרכה באלחואס ואלעקל.
פאד קד פרגנא מן גאיה כלאמהם פלנאכד ארצא פי דכר אלמקדמאת
אלפלספיה ודכר בראהינהם עלי וגוד אלאלאה ווחדאניתה ואסתנאע כונה
גסמא מע מא נסלם להם מן קדם אלעאלם ואן כנא לא נעתקדה ובעד
15 דלך אריד טריקנא נחן פי מא הדאנא אליה צחה אלנטר מן תתמים
אלבראהין עלי הדה אלתלתה מטאלב ובעד דלך אדגע אלי אלכוץ מע
אלפלאספה פי מא יקולונה מן קדם אלעאלם בעזרת שדי:

כמל הדא אלגז׳ אלאול

מן דלאלה אלחאירין

יתלוה אלגז׳ אלתאני

אלדי אולה אלמקדמאת אלמחתאג אליהא

בשם י״י אל עולם

אלמקדמאת אלמתאג אליהא פי אתבאת וגוד אלאלאה תעאלי ופי אלברהאן עלי כונה לא גסמא ולא קוה פי גסם ואנה גל אסמה ואחד כמס ועשרון מקדמה כלהא מברהנה לא שך פי שי מנהא קד אתי ארסטו ומן בעדה מן אלמשאיין עלי ברהאן כל ואחדה מנהא ומקדמה ואחדה נסלמהא להם תסלימא לאן בדלך תתברהן מטאלבנא כמא סאבין ותלך אלמקדמה הי קדם אלעאלם. א. אלמקדמה אלאולי אן וגוד עטם מא לא נהאיה לה מחאל. ב. אלמקדמה אלתאניה אן וגוד אעטאם לא נהאיה לעדדהא מחאל והו אן תכון מוגודה מעא. ג. אלמקדמה אלתאלתה אן וגוד עלל ומעלולאת לא נהאיה לעדדהא מחאל ולו לם תכן דואת עטם מתאל דלך אן יכון הדא אלעקל מתלא סבבה עקל תאני וסבב אלתאני תאלת וסבב אלתאלת ראבע הכדא אלי לא נהאיה | הדא איצא בין אלמחאל. ד. אלמקדמה אלראבעה הי אן אלתגיר יוגד פי ארבע מקולאת פי מקולה אלגוהר והדא אלתגיר אלכאין פי אלגוהר הו אלכון ואלפסאד ויוגד פי מקולה אלכם והו אלנמו ואלאצמחלאל ויוגד פי מקולה אלכיף והו אלאסתחאלה ויוגד פי מקולה אלאין והו חרכה אלנקלה ועלי הדא אלתגיר פי אלאין תקאל אלחרכה בכצוץ. ה. אלמקדמה אלכאמסה הי אן כל חרכה תגיר וכרוג מן אלקוה אלי לפעל. ו. למקדמה לסאדסה אן אלחרכאת מנהא באלדאת ומנהא באלערץ ומנהא באלקסר ומנהא באלגז והו נוע ממא באלערץ אמא אלתי באלדאת פכאנתקאל אלגסם מן מוצע למוצע ואמא אלתי באלערץ פכמא יקאל פי אלסואד אלדי פי הדא אלגסם אנה אנתקל מן מוצע אלי מוצע ואמא אלתי באלקסר פכחרכה אלחגר אלי פוק בקאסר יקסרהא עלי דלך ואמא אלתי באלגז פכחרכה אלמסמאר פי אלספינה לאן אדא תחרכת אלספינה נקול אנה קד תחדך אלמסמאר איצא והכדא כל מולף יתחדך בגמלתה יקאל אן גזאה קד תחדך. ז. אלמקדמה אלסאבעה הי אן כל מתגיר מנקסם ולדלך כל מתחרך מנקסם והו גסם צרורה וכל מא לא ינקסם לא יתחרך ולדלך לא יכון

גסמא אצלא. ח. אלמקדמה אלתאמנה אן כל מא יתחרך באלערץ פהו
יסכן צרורה אד לים חרכתה בראתה ולדלך לא ימכן אן יתחרך תלך
ג, א אלחרכה אלערצ̇יה דאימא. ט. אלמקדמה | אלתאסעה אן כל גסם יחרך
גסמא פאנמא יחרכה באן יתחרך הו איצא פי תאל תחריכה. י. אלמקדמה
5 אלעאשרה אן כל מא יקאל אנה פי גסם ינקסם אלי קסמין אמא אן יכון
קואמה באלגסם כאלאעראץ או יכון קואם אלגסם בה כאלצורה אלטביעיה
וכלאהמא קוה פי גסם. יא. אלמקדמה אלחאריה עשרה אן בעץ אלאשיא
אלתי קואמהא באלגסם קד תנקסם באנקסאם אלגסם פתכון מנקסמה
באלערץ כאלאלואן וסאיר אלקוי אלשאיעה פי גמיע אלגסם וכדלך בעץ
10 אלמקוֹמאת ללגסם לא תנקסם בוגה כאלנפס ואלעקל. יב. אלמקדמה
אלתאניה עשרה אן כל קוה תוגד שאיעה פי גסם פהי מתנאהיה לכון
אלגסם מתנאהיא. יג. אלמקדמה אלתאלתה עשרה אנה לא ימכן אן יכון
שי מן אנואע אלתגיד מתצלא אלא חרכה אלנקלה פקט ואלדוריה מנהא.
יד. אלמקדמה אלראבעה עשרה אן חרכה לנקלה אקדם לחרכאת ואולאהא
15 באלטבע לאן אלכון ולפסאד תתקדמהא אסתחאלה ולאסתחאלה יתקדמהא
קרב אלמחיל מן אלמסתחיל ולא נמו ולא נקץ אלא ויתקדמה כון ופסאד.
טו. אלמקדמה אלכאמסה עשרה אן אלזמאן ערץ תאבע ללחרכה ולאזם
להא ולא יוגד אחדהמא דון אלאכר לא תוגד חרכה אלא פי זמאן ולא
יעקל זמאן אלא מע לחרכה פכל מא לא תוגד לה חרכה פלים הו ואקע
20 תחת אלזמאן. טו. אלמקדמה אלסאדסה עשרה אן כל מא לים בגסם |
ג, ב פלא יעקל פיה תעדד אלא באן יכון קוה פי גסם פתתעדד אשכאץ תלך
אלקוי בתעדד מואדהא או מוצועאתהא פלדלך אלאמור אלמפארקה אלתי
ליסת בגסם ולא קוה פי גסם לא יעקל פיהא תעדד אצלא אלא באן תכון
עללא ומעלולאת. יז. אלמקדמה אלסאבעה עשרה אן כל מתחרך פלה
25 מחדד צרורה אמא כארגא ענה כאלחגר תחרכה אלייד או יכון מחרכה
פיה כגסם אלחיואן פאנה מולף מן מחרך ומתחרך ולדלך אדא מאת ועדם
מנה אלמחרך וחי אלגסם יבקי אלמתחרך והו אלגסר פי אלחין כמא כאן
אלא אנה לא יתחרך תלך אלחרכה פלמא כאן אלמחרך אלמוגוד פי
אלמתחרך כפיא לא יטהר ללחס טן באלחיואן אנה יתחרך דון מחרך וכל
30 מתחרך יכון מחרכה פיה פהו אלדי יסמי אלמתחרך מן תלקאיה מענאה

אן אלקוה אלמחרכה למא יתחרך מנה באלדאת מוגודה פי גמלתה. יח.
אלמקדמה אלתאמנה עשרה אן כל מא יכרג מן אלקוה אלי אלפעל פמכרגה
גירה והו כארג ענה צרורה לאנה לו כאן למכרג פיה ולם יכן תם מאנע
למא יוגד באלקוה וקתא מא כל כאן יכון באלפעל דאימא פאן כאן מכרגה
5 פיה וכאן לה מאנע פארתפע פלא שך אן מזיל אלמאנע הו אלדי אכרג
חלך אלקוה אלי אלפעל פאפהם הדא. יט. אלמקדמה אלתאסעה עשרה אן
כל מא לוגודה סבב פהו מסכן אלוגוד באעתבאר דאתה לאנה אן הצרת
אסבאבה יוגד ואן לם תחצר או עדמת או תגדרת נסבתהא | אלמוגבה ד, א
לוגודה לם יוגד. כ. אלמקדמה אלעשרון אן כל ואגב אלוגוד באעתבאר
10 דאתה פלא סבב לוגודה בוגה ולא עלי תאל. כא. אלמקדמה אלחאדיה
ואלעשרון אן כל מרכב מן מעניין פאן דלך אלתרכיב הו סבב וגודה עלי
מא הו עליה צרורה פלים הו ואגב אלוגוד בראתה לאן וגודה בוגוד גזאיה
ובתרכיבהמא. כב. אלמקדמה אלתאניה ואלעשרון אן כל גסם פהו מרכב
מן מעניין צרורה ותלחקה אעראץ צרורה אמא אלמעניאן אלמקוֹמאן לה
15 פמאדתה וצורתה ואמא אלאעראץ אללאחקה לה פאלכם ואלשכל ואלוצע.
כג. אלמקדמה אלתאלתה ואלעשרון אן כל מא הו באלקוה ופי דאתה
אמכאן מא פקד ימכן פי וקת מא אן לא יוגד באלפעל. כד. אלמקדמה
אלראבעה ואלעשרון אן כל מא הו באלקוה שי מא פהו דו מאדה צרורה
לאן לאמכאן הו פי אלמאדה אבדא. כה. אלמקדמה אלכאמסה ואלעשרון
20 אן מבאדי אלגוהר אלמרכב אלשכצי אלמאדה ואלצורה ולא בד מן פאעל
אעני מחרך חדד אלמוצוע חתי הלאה לקבול אלצורה והו אלמחרך לקריב
אלמהיי למאדה שכץ מא פלזם מן הנא אלנטר פי אלחדכה ואלמחרך
ולמתחרך וקד כין פי כל דלך מא ילזם תבייינה ונץ כלאם ארסטו למאדה
לא תחרך דאתהא[1]) פהדה הי אלמקדמה אלעטימה אלדאעיה ללבחת ען וגוד
25
אלמחרך אלאול: |
ד, ב **והדה** אלכמס ועשרון מקדמה אלתי צדרת לך כהא מנהא מא הו כין
באיסר תאמל ומקדמאת ברהאניה ומעקולאת אול או קריב מנהא
כמא לכצנאה מן תרתיבהא ומנהא מא תחתאג אלי בראהין ומקדמאת
עדה לכנהא כלהא קד תברהנת ברהאנא לא שך פיה בעצהא פי כתאב

1) מטפיסיקה XII, 6.

אלממאע ושרוחה ובעצהא פי כתאב מא בעד אלטביעה ושרחה וקד
אעלמתך אן לים גרץ הדה אלמקאלה נקל כתב אלפלאספה פיהא ותבין
אבעד אלמקדמאת כל דכר אלמקדמאת אלקריבה אלמתתאג אליהא בחסב
גרצנא. ואצ׳יף אלי מא תקדם מן אלמקדמאת מקדמה ואחדה תוגב לקדם
5 ויזסם ארסטו אנהא צחיחה ואולי מא יעתקר פנסלמהא לה עלי גהה
אלתקריר חתי יכון מא קצדנא לביאנה ותלך אלמקדמה והי לסאדסה
ולעשרון הי קולה אן אלזמאן ואלחרכה סרמדיאן דאימאן מוגודאן
באלפעל פלדלך ילזם ענדה צרורה בחסב הדה אלמקדמה אן יכון הם גסם
מתחרך חרכה סרמדיה מוגודה באלפעל והו אלגסם אלכאמס פלדלך יקול
10 אן אלסמא לא כאינה ולא פאסדה לאן אלחרכה ענדה לא כאינה ולא
פאסדה לאנה יקול אן כל חרכה התקדמהא חרכה צרורה אמא מן נועהא
או מן גיר נועהא ואן אלדי יטן באלחיואן אנה לם תתקדם חרכתה
אלמכאניה חרכה אכדי אצלא לים בצחיח לאן אלסבב פי חרכתה בעד
אלסכון ינתהי אלי אמור ראיה לחלך לחרכה אלמכאניה והי אמא תגיר |
ה׳ א מזאג יוגב שהוה לטלב מואלף או הרב מן מכאלף או כיאל או ראי יחדת
לה פיחרכה אחד הדה אלתלתה וכל ואחד מנהא תוגבה חרכאת אכדי
וכדלך יקול אן כל מא יחדת פאן אמכאן חדותה מתקדם עלי חדותה
באלזמאן וילזם מן דלך אשיא לתצחיח מקדמתה ובחסב הדה אלמקדמה
יכון אלמתחרך אלמתנאהי יתחרך עלי טול מתנאה מראדא גיר מתנאהיה
20 באלרגוע עלי דלך אלטול באלדור והדא לא יסכן אלא פי לחרכה לדוריה
כמא יתברהן פי אלמקדמה אלתאלתה עשרה מן הדה אלמקדמאת ובחסבהא
ילזם וגוד מא לא נהאיה לה עלי גהה אלתעאקב לא אן יוגד דלך מעא
והדה אלמקדמה הי אלתי ירום ארסטו אתבאתהא ראימא ויבדו לי אנא
אנה לא יקטע באן דלאילה עליהא ברהאן בל הי אלאחרי ואלאולי ענדה
25 וידעי תבאעה ושארחוא כתבה אנהא ואגבה לא ממכנה ואנהא קד תברהנת
וירום כל מתכלם מן אלמתכלמין אן יתבת אנהא ממתנעה ויקולון לא
יתצור כיף תחדת חוארת לא נהאיה להא באלתעאקב פקוה כלאמהם
אנהא ענדהם מעקול אול ואלדי יבדו לי אנא אן הדה אלמקדמה ממכנה
לא ואגבה כמא יקול אלשארחון לכלאם ארסטו ולא ממתנעה כמא ידעי
30 אלמתכלמון ולים אלקצד אלאן תבין דלאיל ארסטו ולא תשכיכנא עליה

ולא תבין דאיו פי חדת אלעאלם כל אלקצד פי הדא אלמוצע חצר
אלמקדמאת אלתי נחתאגהא פי מטאלבנא | אלתלתה ובעד תקדים הדה ה׳ ב
אלמקדמאת ותסלימהא אכד פי תבין מא ילזם ענהא:

פצל א

5

ילזם בחסב אלמקדמה אלכאמסה ואלעשרין אן הם מחדך הו אלדי חדך
מאדה הדא אלכאין אלפאסד חתי קבלת אלצורה ואדא טלב דלך
אלמחרך אלקריב מא חרכה לזם צרורה אן יוגד לה מחרך אכר אמא מן
נועה או מן גיר נועה לאן אלחרכה תוגד פי אלאדבע מקולאת וקד יקאל
10 עליהא אלחרכה בעמום כמא דכרנא פי אלמקדמה אלראבעה והדא לא ימל
אלי לא נהאיה כמא דכרנא פי אלמקדמה אלתאלתה פוגדנא כל חרכה
תנתהי אלי חרכה אלגסם אלכאמס וענדהא תקף ומן תלך לחרכה יתפרע
ואליהא יתסלסל כל מחרך ומהדי פי אלעאלם אלספלי כלה ולפלך מתחרך
חרכה נקלה והי אקדם אלחרכאת כמא דכר פי אלמקדמה אלראבעה עשרה
15 וכדלך ארצא כל חרכה נקלה אנמא תנתהי לחרכה אלפלך כאנך קלת אן
הדא אלחגר אלדי תחדך חדכה אלעכאז ואלעכאז חדכתה אליד ואליד
חרכתהא אלאותאר ואלאותאר חדכתהא אלעצל ואלעצל חדכה אלעצב
ואלעצב חדכה אלחד אלגריזי ואלחד אלגריזי חדכתה אלצורה אלתי פיה
והי אלמחרך אלאול בלא שך ודלך אלמחרך אוגב לה אן יחדך דאי מתלא
ג׳ א והו אן יוצל דלך אלחגר בצרב אלעכאז | לה אלי טאקה כי יסדהא חתי
לא תדכל לה מנהא הדה אלריח אלריח לאהבה ומחרך תלך לריח ומולד הבוכהא
הי חרכה אלפלך והכדא תגד כל סבב כון ופסאד ינתהי לחרכה אלפלך.
פלמא אנתהינא להדא אלפלך אלמתחרך לזם אן יכון לה מחרך בחסב מא
קדם פי אלמקדמה אלסאבעה עשרה ולא יכלו אן יכון מחרכה פיה או
25 כארגא ענה והדה קסמה צרוריה פאן כאן כארגא ענה פלא יכלו מן אן
יכון גסמא או יכון גיר גסם ולא יקאל פיה חיניד אנה כארגא ענה כל
יקאל מפארקא לה לאן מא לים בגסם פלא יקאל פיה אנה כארגא ען
אלגסם אלא באתסאע פי אלקול ואן כאן מחרכה פיה אעני מחרך אלפלך
פלא יכלו אן יכון מחרכה קוה שאיעה פי גמיע גסמה ומנקסמה באנקסאמה
30 כאלחראדה פי אלנאר או תכון קוה פיה גיר מנקסמה כאלנפס ואלעקל

כמא תקדם פי אלמקדמה אלעאשרה פלא בד צרורה אן יכון מחרך לפלך
אחד הדה לארבעה אמא גסם אכר כארגא ענה או מפארק או קוה שאיעה
פיה או קוה גיר מנקסמה. אמא אלאול והו אן יכון מחרך אלפלך גסמא
אכר כארגא ענה פלך מחאל כמא אצף לאנה אל והו גסם פהו יתחרך
ענד מא יחרך כמא דכר פי אלמקדמה אלתאסעה פאל והדא אלגסם 5
אלסארם ארצא יתחרך ענד מא יחרך פילזם אן יחרכה גסם סאבע פלך
ארצא יתחרך פילזם וגוד אגסאם לא נהאיה לעדדהא וחיניד יתחרך לפלך
ה, ב והדא מחאל | כמא קדם פי אלמקדמה אלתאניה. ואמא אלוגה אלתאלת
והו אן יכון מחרך אלפלך קוה שאיעה פיה פלך ארצא מחאל כמא אצף
לאן אלפלך גסם פהו מתנאהי צרורה כמא קדם פי אלמקדמה אלאולי 10
פתכון קותה מתנאהיה כמא דכר פי לתאניה עשרה פהי תנקסם באנקסאמה
כמא דכר פי אלחאדיה עשרה פלא תחרך אלי לא נהאיה כמא וצענא פי
אלמקדמה אלסאדסה ואלעשרין. ואמא אלוגה אלראבע והו אן יכון מחרך
אלפלך קוה פיה גיר מנקסמה כנפס אלאנסאן פי אלאנסאן מתלא פאן
הדא ארצא מחאל אן יכון הדא אלמחרך וחדה סבבא פי אלחדכה לדאימה 15
ואן כאנת גיר מנקסמה וביאן דלך אנה אן כאן הדא מחרכה אלאול פהדא
אלמחרך הו מתחרך באלערץ כמא דכר פי אלמקדמה אלסאדסה ואנא
אזיד הנא ביאנא ודלך אן אלאנסאן מתלא ארא חלכתה נפסה אלתי הי
צורתה חתי טלע מן אלבית אלי אלגרפה פגסמה הו אלדי תחרך באלדאת
ואלנפס הי אלמחרך אלאול באלדאת לכנהא קד תחרכת באלערץ לאן 20
באנתקאל אלגסם מן אלבית ללגרפה אנתקלת אלנפס אלתי כאנת פי
אלבית וצארת פי אלגרפה פאן סכן תחריך אלנפס סכן אלדי תחרך
ענהא והו אלגסם ובסכון אלגסם תרתפע אלחרכה אלערציה אלחאצלה
ללנפס וכל מתחרך באלערץ וסכן צרורה כמא דכר פי אלתאמנה וארא
סכן סכן אלמתחרך ענה פילזם אן יכון דלך אלמחרך אלאול סבב אכר | 25
ז, א צרורה כארגא ען אלגמלה אלמרכבה מן מחרך ומתחרך ארא חצר דלך
אלסבב אלדי הו אבתרא אלחרכה חלך אלמחרך אלאול אלדי פי תלך
אלגמלה ללמתחרך מנהא ואן לם יחצר סכן ולהדא אלסבב לא תתחרך
אנסאם אלחיואן דאימא ואן כאן פי כל ואחר מנהא מחרך אול לא ינקסם
לאן מחרכהא לים הו מחרכא דאימא באלדאת כל אלדואעי לה ללתחריך

אמור כארגה ענה אמא טלב מואלף או הרב מכאלף או חכיל או תצור
פי מן לה תצור וחיניד יחרך ואדא חלך תחרך באלערץ פלא בד אן יסכן
כמא דכרנא פלו כאן מחרך אלפלך פיה עלי הדא אלוגה למא אמכן אן
יתחרך סדמרא פאן כאנת הדה אלחרכה דאימה סדמדיה כמא דכר כצמנא
ודלך ממכן כמא דכר פי אלמקדמה אלתאלתה עשרה פילזם צרורה בחסב 5
הדא אלדאי אן יכון אלסבב אלאול לחרכה אלפלך עלי אלוגה אלתאני
אעני מפארקא ללפלך כמא אקתצתה לקסמה פקד תברהן אן מחרך לפלך
אלאול אן כאנת חרכתה סדמדיה דאימה ילזם אן יכון לא גסמא ולא קוה
פי גסם אצלא חתי לא תכון למחרכה חרכה לא באלדאת ולא באלערץ
פלדלך לא יקבל קסמה ולא תגירא כמא דכר פי אלמקדמה אלסאבעה 10
ואלכאמסה והדא הו אלאלאת גל אסמה אעני אלסבב אלאול אלמחרך
ללפלך ויסתחיל כונה אתנין או אכתר לאסתחאלה תעדד לאמור לסמפארקה
אלתי ליסת בגסם אלא באן יכון | אחדהא עלה ואלאכר מעלולא כמא דכר ז, ב
פי לסאדסה עשרה וקד תבין אנה לים בואקע תחת לזמאן אצא לאסתנאע
אלחרכה פי חקה כמא דכר פי אלכאמסה עשרה פקד ודי הדא אלנטר 15
באלברהאן אן אלפלך מחאל אן יחרך דאתה חרכה סדמדיה ואן אלסבב
אלאול פי תחריכה לים הו גסמא ולא קוה פי גסם ואנה ואחד לא יתגיר
לאן לים וגודה מקחרנא בזמאן והדה הי לתלתה מטלב אלתי ברהן עליהא
פצלא אלפלאספה. נטר תאן להם קדם ארסטו מקדמה והי אנה אדא
וגד שי מרכב מן שיין וזגד אחד אלשיין עלי אנפראדה כארגא ען דלך 20
אלשי אלמרכב לזם וגוד לאכר צרורה כארגא ארצא ען דלך לשי לטרכב
לאנה לו כאן וגודהמה יקתצי אן לא יוגדא אלא מעא כאלמאדה ולצורה
לטבעיה למא וגד אחדהמא דון לאכר בוגה פוגוד אחדהמא עלי אנפראדה
דליל עלי עדם אלתלאזם פסיוגד אלאכר צרורה מתאלה אנה אדא וגד
אלסכנגבין וזגד ארצא אלעסל וחדה לזם צרורה וגוד אלכל וחדה ובעד 25
תבייונה הדה אלמקדמה קאל אנא נגד אשיא כתירה מרכבה מן מחרך
ומתחרך יעני אנהא תחרך גירהא ותתחרך מן גירהא חין מא תחרך ודלך
בין באלמתוסטאת פי אלתחריך כלהא ונגד מתחרכא לא יחרך אצלא והו
אכד מתחרך פילזם צרורה אן יוגד מחרך לא יתחרך אצלא ודלך הו למחרך
אלאול ומן חית לא תמכן פיה | חרכה פהו לא מנקסם ולא גסם ולא ואקע ח, א

תחת זמאן כמא כאן פי אלבראהין אלמתקדם. נמר תאלת פלספי
פי הרא אלמעני מאכוד מן כלאם ארסטו ואן כאן גא בה פי גרץ אכר
והרא תרתיב אלקול לא שך אן תם אמור מוגודה והי הדה אלמוגודאת
אלמרכבה חסא ולא יכלו אלאמר מן תלאתה אקסאם והי קסמה צרוריה
והו אמא אן תכון אלמוגודאת כלהא גיר כאינה ולא פאסדה או תכון
כלהא כאינה פאסדה או יכון בעצהא כאינא פאסדא וכעצהא גיר כאין
ולא פאסד אמא אלקסם אלאול פבין אלמחאל לאנא נשאהד מוגודאת
כתירה כאינה פאסדה ואמא אלקסם אלתאני פהו איצא מחאל וביאנה
לאנה אן כאן כל מוגוד ואקעא תחת אלכון ואלפסאד פאלמוגודאת כלהא
כל ואחד מנהא ממכן אלפסאד ואלממכן פי אלנוע לא בד צרורה מן
וקועה כמא עלמת פילזם אנהא תפסד אעני אלמוגודאת כלהא צרורה
ואנא פסדת כלהא מחאל אן יוגד שי לאן לם יבק מן יוגד שיא ולדלך
ילזם אן לא יכון שי מוגוד בתה ונחן נשאהד אשיא מוגודה והא נחן
מוגורון פילזם צרורה בהרא אלנמר אן כאן תם מוגודאת כאינה פאסדה
כמא נשאהד אן יכון תם מוגוד מא לא כאין ולא פאסד והרא אלמוגוד
אלגיר כאין ולא פאסד לא אמכאן פסאד פיה אצלא כל הו ואגב אלוגוד
לא ממכן אלוגוד קאל איצא אנה לא יכלו כונה ואגב אלוגוד אן יכון
ח, ב ולדלך כאעתכאר דאתה או באעתכאר סבבה חתי יכון | וגודה ועדמה
ממכנא באעתכאר דאתה ואגבא באעתכאר סבבה פיכון סבבה הו אלואגב
אלוגוד כמא דכר פי אלתאסעה עשרה פקד תברהן אנה לא בד צרורה
אן יכון תם מוגוד ואגב אלוגוד באעתכאר דאתה ולולאה למא כאן תם
מוגוד אצלא לא כאין פאסד ולא מא לים בכאין ולא פאסד אן כאן תם
שי יוגד הכדא כמא יקול ארסטו אעני אן לא יכון כאינא ולא פאסדא
לכונה מעלולא בעלה ואגבה אלוגוד והרא ברהאן לא שך פיה ולא מדפע
ולא מנאזעה אלא למן יגהל טריק אלברהאן תם נקול אן כל ואגב אלוגוד
באעתכאר דאתה ילזם צרורה אן לא יכון לוגורה סבב כמא דכר פי
אלמקדמה אלעשרין ולא יכון פיה תכתיר מעאני אצלא כמא דכר פי
אלמקדמה אלחאדיה ואלעשרין ולדלך ילזם אן לא יכון גסמא ולא קוה פי
גסם כמא דכר פי אלתאניה ואלעשרין פקד תברהן בחסב הרא אלנמר
אן תם מוגוד לאזם אלוגוד באעתכאר דאתה צרורה והו אלדי לא סבב

לוגודה ולא תרכיב פיה פלדלך לא יכון גסמא ולא קוה פי גסם והרא הו
אלאלאה גל אסמה וכדלך יתברהן בסהולה אן וגוב אלוגוד באעתכאר
אלדאת יסתחיל אן יוגד לאתנין לאן יכון נוע וגוב אלוגוד מעני זאירא עלי
דאת כל ואחד מנהמא פלא יכון ואחד מנהמא ואגב אלוגוד בדאתה פקט
כל ואגבא בדלך אלמעני אלדי הו נוע וגוב אלוגוד אלדי וגד להרא ולגירה
וקד יכון בוגוה עדה אן אלואגב אלוגוד לא יצח פיה אלתנויה בוגה לא |
ט, א גל ולא צד עלה דלך כלה אלכסאטה אלמחצה ואלכמאל אלמחץ אלדי
לא יפצל ענה שי כארגא ען דאתה מן נועה ועדם אלעלה ואלסבב מן כל
גהה פלא משארכה אצלא. נמר ראבע פלספי איצא מעלום אנא נרי
דאימא אמורא תכון באלקוה פתכרג אלי אלפעל וכל מא יכרג מן לקוה
אלי אלפעל פלה מכרג כארגא ענה כמא דכר פי אלמקדמה אלתאמנה
עשרה ובין הו איצא אן דלך אלמכרג כאן מכרגא באלקוה תם צאר
מכרגא באלפעל ועלה כונה כאן באלקוה אמא למאנע מן נפסה או לנסבה
מא כאנת מרתפעה כינה וכין מא אכרגה מן קבל פלמא חצלת תלך
אלנסבה אכרג באלפעל וכל ואחד מן הדין יקתצי מכרגא או מזיל עאיק
צרורה והכדא ילזם אן יקאל פי אלמכרג אלתאני או מזיל אלעאיק והרא
לא ימל אלי לא נהאיה פלא בד מן אלאנתהא למכרג מן לקוה אלי לפעל
יכון מוגודא אבדא עלי תאלה ואחדה לא קוה פיה אצלא אעני אנה לא
יכון פיה פי דאתה שי באלקוה לאנה אן כאן פי דאתה אמכאן פקד יערם
כמא דכר פי אלתאלתה ואלעשרין ומחאל אן יכון הרא דא מאדה כל
מפארקא כמא דכר פי אלראבעה ואלעשדין ואלמפארק אלדי לא אמכאן
פיה אצלא כל הו מוגוד בדאתה הו לאלאה וקד תבין אנה לא גסם פהו
ואחד כמא דכר פי אלמקדמה לסאדסה עשרה. והדה כלהא טרק ברהאניה
עלי וגוד אלאה ואחד לא גסם ולא קוה פי גסם מע אעתקאר קדם |
ט, ב אלעאלם. והנא איצא טריק ברהאניה עלי נפי לתגסים ואתבאת לוחדאניה
ודלך אנה לו כאן לאהאן לזם צרורה אן יכון להמא מעני ואחד ישתרכאן
פיה והו אלמעני אלדי בה אסתחק כל ואחד מנהמא אן יכון אלאהא
ולהמא מעני אכר צרורה בה וקע אלתבאין וצארא אתנין אמא באן יכון
פי כל ואחד מנהמא מעני גיר אלמעני אלדי פי אלאכר פיכון כל ואחד
מנהמא מרכבא מן מעניין פלא ואחד מנהמא סבבא אולא ולא לאזם לוגוד

באעתבאר דאתה כל כל ואחד מנהמא דו אסבאב כמא בין פי אתאסעה
עשרה ואן כאן מעני אלתבאין מוגודא פי אחדהמא פדלך אלדי פיה
אלמעניאן גיר ואגב אלוגוד בדאתה. טריק אכר פי אלתוחיד קד
צח באלברהאן אן אלמוגוד כלה כשכל ואחד מרתבט בעצה בבעץ ואן קוי
אלפלך סאריה פי הדה אלמאדה אלספליה ומחיה להא פיסתחיל מע הדא
אלדי קד צח אן יכון אלאלאה לואחד מנפרדא בגז מן אגזא הדא אלמוגור
ואלאלאה אלתאני ונפרד בגז אכר אד הדא מרתבט בהדא פלם יבק פי
אלתקסים אלא אן יכון הדא יפעל וקתא והדא יפעל וקתא או יכונא
גמיעא יפעלאן מעא דאימא חתי לא יתם פעל מן אלאפעאל אלא מנהמא
גמיעא אמא כון הדא יפעל וקתא והדא יפעל וקתא פהו מחאל מן וגוה
שתי לאנה אן כאן אלזמאן אלדי יפעל פיה אחדהמא מסכנא אן יפעל
פיה אלאכר פמא אלסבב אלמונב לאן יפעל הדא ויבטל הדא ואן כאן
אלזמאן אלדי יפעל | פיה אחדהמא ימתנע עלי אלאכר אן יפעל פיה פתם
סבב אכר הו אלדי אוגב אמכאן אלפעל להדא ואמתנאעה עלי הדא אד
ואלזמאן כלה לא אכתלאף פיה ואלמוצוע ללעמל מוצוע ואחד מרתבט
בעצה בבעץ כמא בינא ואיצא אן כל ואחד מנהמא יכון ואקעא תחת
אלזמאן אד עמלה מקרון בזמאן ואיצא אן כל ואחד מנהמא יכרג מן
אלקוה אלי אלפעל פי זמאן פעלה מא יפעל פיחתאג כל ואחד מנהמא אלי
מכרג מן אלקוה אלי אלפעל ואיצא יכון פי דאת כל ואחד מנהמא אמכאן
פאמא אן יכונא גמיעא יפעלאן דאימא כל מא פי אלוגוד חתי לא יפעל
אחדהמא דון אלאכר פהדא איצא מחאל כמא אצף ודלך אן כל גמלה לא
יתם פעל מא אלא בגמיעהא .פלא ואחד מנהא פאעלא באעתבאר דאתה
ולא ואחד מנהא איצא סבבא אולא לדלך אלפעל בל אלסבב אלאול הו
אגתמאע אלגמלה וקד תברהן אן אלואגב אלוגוד ילזם צרורה אן לא יכון
לה סבב ואיצא אן אגתמאע אלגמלה פעל מא פחו מפתקר לסבב אכר
והו גאמע אלגמלה פאן כאן אלגאמע לתלך אלגמלה אלתי לא יתם לפעל
אלא בהא ואחדא פחו אלאלאה בלא שך ואן כאן אלגאמע איצא להדה
אלגמלה גמלה אכרי לזם אלגמלה אלתאניה מתל מא לזם לגמלה אלאולי
פלא בד מן אלאנתהא לואחד הו אלסבב פי וגוד הדא אלמוגור אלואחד
עלי אי וגה כאן אמא עלי גהה אחדאתה בעד עדם או עלי גהה אללזום |

פקד באן לך איצא בהדא אלטריק אן כון אלמוגוד כלה ואחדא דלנא עלי
אן מוגדה ואחד. טריק אכר פי נפי אלגסמאניה כל גסם
מרכב כמא דכר פי אלתאניה ואלעשרין וכל מרכב פלא בד לה מן פאעל
הו אלסבב לוגוד צורתה פי מאדתה ובין הו גרא אן כל גסם קאבל
ללאנקסאם ולה אבעאד פהו מחל ללאעראץ בלא שך פלים אלגסם ואחדא
לא מן גהה אנקסאמה ולא מן גהה תרכיבה אעני כונה אתנין באלקול לאן
כל גסם אנמא הו גסם מא מן אגל מעני זאיד פיה עלי כונה גסמא פהו
דו מעניין צרורה וקד תברהן אן אלואגב אלוגוד לא תרכיב פיה בוגה מן
אוגוה ובעד תקדים הדה אלבראהין אכר פי תלכיץ טריקנא נחן כמא ועדנא:

פצל ב

הדא אלגסם אלכאמס והו אלפלך לא יכלו מן אן יכון אמא כאינא פאסדא
ואלחדכה איצא כאינה פאסדה או יכון גיר כאין ולא פאסד כמא
יקול אלכצם פאן כאן אלפלך כאינא פאסדא פמוגדה בעד אלעדם הו
אלאלאה גל אסמה והדא מעקול אול לאן כל מא וגד בעד אלעדם פלה
מוגד צרורה ומחאל אן יוגד דאתה ואן כאן הדא אלפלך לם יזל ולא יזל
הכדא מתחרכא חרכה דאימה סרמדיה לזם בחסב אלמקדמאת אלתי תקדמת
אן יכון | מחדכה הדה אלחרכה אלסרמדיה לא גסמא ולא קוה פי גסם והו
אלאלאה גל אסמה פקד באן לך אן וגוד אלאלאה תעאלי והו אלואגב
אלוגוד אלדי לא סבב לה ולא אמכאן לוגודה באעתבאר דאתה דלת אלבראהין
אלקטעיה אליקיניה עלי וגודה סוי כאן אלעאלם חאדתא בעד עדם או כאן
גיר חאדתא בעד עדם וכדלך דלת אלבראהין עלי כונה ואחדא ולים בגסם
כמא קדמנא לאן אלברהאן עלי כונה ואחדא ולים בגסם קד יצח סוי כאן
אלעאלם חאדתא בעד עדם או לם יכן כדלך כמא בינא פי אלטריק אלתאלת
מן אלטרק אלפלספיה וכמא בינא נפי אלגסמאניה ואתבאת אלוחדאניה
באלטרק לפלספיה וקד חסן ענדי אן אתמם ארא אלפלאספה ואכין דלאילהם
פי וגוד אלעקול אלמפארקה ואבין מטאבקה דלך לקואעד שרעתנא אעני
וגוד אלמלאיכה ואתמם הדא אלגרץ ובעד דלך אדגע למא ועדת בה מן
אלאסתדלאל עלי חדת אלעאלם אד אכבר דלאילנא עלי דלך לא תצח ולא
תתבין אלא בעד מערפה וגוד אלעקול לטפארקה וכיף אסתדל עלי וגודהא

ולא כד קבל דלך כלה מן תקדים מקדמה הי סראג מניר לכפאיא הדה
למקאלה בגמלתהא מא תקדם מן פצולהא ומא יתאכר והי הדה אלמקדמה.
מקדמה. אעלם אן מקאלתי הדה מא כאן קצדי בהא אן אולף שיא
פי אלעלם אלטביעי או אלכלי מעאני אלעלם אלאלאהי עלי בעץ מדאהב
יא, ב או אברהן מא תברהן מנהא ולא כאן קצדי פיהא | אן אלכלי ואקתצב
היאה אלאפלאך ולא אן אכבר בעדדהא או אלכתב אלמולפה פי גמיע
דלך כאפיה ואן לם תכן כאפיה פי גרץ מן אלאגראץ פלים אלדי אקולה
אנא פי דלך אלגרץ אחסן מן כל מא קיל ואנמא כאן אלגרץ בהדה
אלמקאלה מא קד אעלמתך בה פי צדרהא והו תביין משכלאת אלשריעה
10 ואשתאר חקאיק בואטנהא אלתי חי אעלי מן אפהאם אלגמהור פלדלך
ינבגי לך אדא ראיתני אתכלם פי אתבאת אלעקול אלמפארקה ופי עדדהא
או פי עדד אלאפלאך ופי אסבאב הרכאתהא או פי תחקיק מעני אלמארה
ואלצורה או פי מעני אלפיץ אלאלאהי ונחו הדה אלמעאני פלא תשן או
יכטר בבאלך אני אנמא קצדת לתחקיק דלך אלמעני אלפלספי פקט אד
15 תלך אלמעאני קד קילת פי כתב כתירה וברהן עלי צחה אכתרהא כל
אנמא אקצד לדכר מא יבין משכל מן משכלאת אלשריעה בפהמה ותנחל
עקר כתירה במערפה דלך אלמעני אלדי אלכצה וקד עלמת מן צדד
מקאלתי הדה אן קטבהא אנמא ידור עלי תביין מא יסכן פהמה מן
מעשה בראשית ומעשה מרכבה ותביין משכלאת תתעלק באלנבוה
20 ובמערפה אלאלאה פכל פצל תגדני נתכלם פיה פי תביין אמר קד ברהן
פי אלעלם אלטביעי או אמר תברהן פי אלעלם אלאלאהי או תבין אנה
אולי מא יעתקד או אמר יתעלק במא תבין פי אלתעאלים פאעלם אנה
יב, א מפתאח צרורה לפהם שי מן כתב אלנבוה | אעני מן אמתאלהא ואסראדהא
ומן אגל דלך לכרתה ובינתה ואוצחתה למא יפידנא מן מערפה מעשה
25 מרכבה או מעשה בראשית או תביין אצל פי מעני אלנבוה או
פי אעתקאד ראי צחיח מן אלאעתקאדאת אלשרעיה וכעד תקדים הדה
אלמקדמה ארגע אלי אתמאם מא נאשבנאה:

פצל ג

אעלם אן הדה אלארא אלתי יראהא ארסטו פי אסבאב חרכה אלאפלאך
אלתי מנהא אסתכרג וגוד עקול מפארקה ואן כאנת דעאוי לא
5 יקום עליהא ברהאן לכנהא הי אקל לארא אלתי תקאל שכוכא ואגראהא
עלי נמאם כמא יקול אלאסכנדר פי מבאדי אלכל והי איצא אקאויל
תמאבק אקאויל כתירה מן אקאויל אלשריעה ובכאצה בחסב מא יבין פי
למדרשות אלמשהורה אלתי לא שך אנהא ללחכמים כמא סאבין
פלדלך אתי באראיה וברלאולה חתי לתקט מנהא מא הו מואפק ללשריעה
10 מטאבק לאקאויל לחכמים זכרם לברכה:

פצל ד

אמא אן אלפלך דו נפס פלך בין ענד אלתאמל ואנמא יוהם אלמאמע
יב, ב אן הדא אמר עסיר אלאדראך או | יסתבעדה איצא כונה יתכיל
15 קולנא דו נפס אנהא כנפס אלאנסאן או אלחמאר ואלתור ולים הדא מעני
אלקול כל מעני אלקול אן חרכתה אלמכאניה דליל עלי כונה פיה מבדא
בה יתחרך בלא שך ודלך אלמבדא הו נפס בלא שך ולא ריב וביאן דלך
לאנה מן אלמחאל אן תכון חרכתה אלדוריה כחרכה אלחגר אלמסתקימה
אלי אספל או כחרכה אלנאר אלי פוק חתי יכון מבדא תלך אלחרכה
20 טביעה לא נפסא לאן אלדי יתחרך הדה אלחרכה אלטביעיה אנמא יחרכה
דלך למבדא אלדי פיה אדא כאן פי גיר מוצעה ליטלב מוצעה פאדא וצל
מוצעה סכן והדא לפלך מתחרך פי מכאנה בעינה דורא ולים בכונה איצא
דא נפס ילזם אן יתחרך הכדא לאן כל די נפס אנמא יתחרך מן אגל
טביעה או מן אגל תצור אעני בקולי הנא טביעה קצור אלמואלף ואלהרב
25 מן אלמכאלף ולא פרק אן יכון מחרכה לדלך מן כארג כהרב אלחיואן מן
חד אלשמס וקצדה מוצע אלמא אדא עטש או יכון מחרכה כיאל פאן
בתכיל אלמכאלף ואלמואלף איצא יתחרך לחיואן והדא לפלך לים יתחרך
להרב מן מכאלף או טלב מואלף לאן מא אליה יתחרך פמנה יתחרך וכל
מא מנה יתחרך פאליה יתחרך ואיצא פאנה לו כאנת חרכתה מן אגל הדא
30 ללזם אן כאן יצל נחו מא תחרך אליה ויסכן לאנה אן כאן יתחרך לטלב

שי או ללהרב מן שי ולא ימכן חצול לדלך אבדא פצארת אלחרכה עכתאג
יג, א פהדה אלחרכה אלרוריה | אדא אנמא הי בתצור מא יקצי לה לדלך לתצור
אן יתחרך הכדא ולא יכון תצור אלא בעקל פאלפלך אדא דו עקל ולים
כל מן לה עקל יתצור בה מעני מא ותכון לה נפס בהא ימכנה אן יתחרך
5 יתחרך ענד מא יתצור לאן אלתצור וחדה לא יוגב חרכה קד בין הדא פי
אלפלספה אלאולי והו בין לאנך תגד מן דאתך אנך תתצור מעאני כתירה
ואנת קאדר עלי אלחרכה אליהא לכנך לא תתחרך להא בוגה חתי יחדת
לך אשתיאק צרורה לדלך אלמעני אלדי תצורתה וחינדי תתחרך לתחציל
מא תצורתה פקד באן איצא אן ליסת אלנפס אלתי בהא תכון אלחרכה
10 ולא אלעקל אלדי בה יתצור אלשי כאפלין פי חדות מתל הדה אלחרכה
חתי יקתרן בדלך אשתיאק לדלך אלמעני אלמתצור פילזם איצא מן הדא
אן יכון אלפלך לה אשתיאק למא תצורה והו אלשי אלמעשוק והו לאלאה
תעאלי אסמה ובהדה אלגהה קאל יחרך אלאלאה אלפלך אעני בכון לפלך
ישתאק אלתשבה במא אדרך והו דלך אלמעני לתצור אלדי הו פי גאיה
15 אלבסאטה ולא תגיד פיה אצלא ולא תגדד חאלה ואלכיר מנה פאיץ
דאימא ולא ימכן דלך ללפלך מן חית הו גסם אלא אן יכון פעלה חרכה
דור לא גיר פאן חדא גאיה מא ימכן פי אלגסם אן ידום פעלה עליה והי
אבסט חרכה תכון ללגסם ולא יכון פי דאתה תגיר ולא פי פיץ מא ילזם
ען חרכתה מן אלכיראת. פלמא תבין לארסטו הדא כלה רגע ותאמל
יג, ב פוגר אלאפלאך | כתירה באלברהאן וחרכה הדא מכאלפה לחרכה הדא
באלסרעה ואלבטו וכגהה אלחרכה ואן כאן יעמהא כלהא אלחרכה לרוריה
פלזם בחסב אלנטר אלטביעי אן יעתקד אן אלמעני אלדי תצורה הדא
אלפלך חתי תחרך אלחרכה אלסריעה פי יום ואחד גיר אלמעני אלדי
תצורה הדא אלפלך אלדי תחרך חרכה ואחדה פי תלאתין סנה פקטע
25 קטעא אן תם עקול מפארקה עלי עדד אלאפלאך כל פלך מנהא ישתאק
דלך אלעקל אלדי הו מבדאה והו מחרכה הדה אלחרכה אלכיצה כה
ודלך אלעקל הו מחרך דלך אלפלך ולם יקטע ארסטו ולא גירה באן עדד
אלעקול עשרה או מאיה כל דכר אנהא עלי עדד אלאפלאך חתי אנה כאן
לטן פי זמאנה אן אלאפלאך כסמון פקאל ארסטו אן כאן אלאמר כדלך
30 פאלעקול אלמפארקה כמטון לאן כאנת אלתעאלים פי זמאנה קלילה ומא

כאנת כמלת וכאנוא יטנון אן כל חרכה תחתאג פלכא ולם יעלמוא אן מן
מיל אלפלך לואחד תחדת חרכאת מראיה כתירה כאנך קלת חרכה לטול
וחרכה אלמיל ואלחרכה אלמראיה איצא ענד דאירה אלאפק פי סעה
אלמשארק ואלמגארב ולים הדא גרצנא ונרגע למא כנא פיה אמא קול
5 אלמתאכרין מן אלפלאספה אן אלעקול אלמפארקה עשרה לאנהם עדוא
אלאכר אלמכוכבה ואלמחיט ואן כאן פי בעץ תלך אלאכר עדה אפלאך
ואלאכר פי עדדהם תסע אלמחיט באלכל ופלך אלכואכב אלתאבתה
יד, א ואפלאך אלסבעה | כואכב ואלעקל אלעאשר הו אלעקל אלפעאל אלדי דל
עליה כרוג עקולנא מן אלקוה אלי אלפעל וחצול צור אלמוגודאת לכאינה
10 אלפאסדה בעד אן לם תכן פי מוארדה אלא באלקוה וכל מא יכרג מן
אלקוה אלי אלפעל פלה צרורה מכרג כארגא ענה וינבגי אן יכון למכרג
מן נוע אלמכרג לאן אלנגאר מא יעמל אלכזאנה מן חית הו צאנע כל מן
חית פי דהנה צורה אלכזאנה וצורה אלכזאנה אלתי פי דהן אלנגאר הי
אלתי אכרגת צורה אלכזאנה ללפעל וחצלתהא פי אלכשב כדלך בלא שך
15 מעטי אלצורה צורה מפארקה ומוגד אלעקל עקל והו אלעקל אלפעאל חתי
תכון נסבה אלעקל אלפעאל ללאסטקסאת ומא תרכב מנהא נסבה כל עקל
מפארק אלכיץ בכל פלך לדלך אלפלך ונסבה אלעקל באלפעל אלמוגוד
פינא אלדי הו מן פיץ אלעקל אלפעאל ובה גרדך אלעקל אלפעאל נסבה
עקל כל פלך אלמוגוד פיה אלדי הו פיה מן פיץ אלמפארק ובה ידרך
20 אלמפארק ויתצורה וישתאק ללתשבה בה פיתחרך ויטרד לה איצא לאמר
אלדי קד תברהן והו אן אללה עז וגל לא יפעל אלאשיא מבאשרה פכמא
אנה יחרק בוסאטה אלנאר ואלנאר תתחרך בוסאטה חרכה אלפלך ואלפלך
איצא יתחדך בוסאטה עקל מפארק ותכון אלעקול הי אלמלאיכה לטקרבון
אלדין בוסאטתהם תתחרך לאפלאך ולמא כאנת לטפארקה לא ימכן פיהא
יד, ב תעדד בוגה מן גהה | אכתלאף דואתהא אד הי לא גסם לזם בחסב דלך
אן יכון אלאלאה תעאלי ענדה הו אלדי אוגד אלעקל אלאול אלדי דלך
אלעקל מחרך אלפלך אלאול עלי אלגהה אלתי בינא ואלעקל אלדי יחרך
אלפלך אלתאני אנמא עלתה ומבראה אלעקל אלאול והכדא חתי יכון
אלעקל אלדי יחרך אלפלך אלדי ולינא הו עלה אלעקל אלפעאל ומבראה
30 וענדה ינתהי וגוד אלמפארקה כמא אן אלאגסאם איצא תבתדי מן לפלך

אלאעלי ותנתהי ענד אלאסטקסאת ומא תרכב מנהא ולא יצת אן יכון
אלעקל אלמחרך ללפלך אלאעלי הו אלואגב אלוגוד אד קד שארך לעקול
אלאכר פי מעני ואחד והו תחריך אלאנסאם וכאן כל ואחד לאכר במעני
פצאר כל ואחד מן אלעשרה דא מעניין פלא בד מן סבב אול ללכל הדא
הו קול ארסטו וראיה ורלאילה עלי הדה אלאשיא מכסוטה חסב אחתמלהא 5
פי כתב תבאעה פיכון חאצל כלאמה כלה אן אלאפלאך כלהא אנסאם
חיה דאת נפס ועקל תתצור ותדרך אלאלאה ותדרך מבאדיהא ואן פי
אלוגוד עקול מפארקה לא פי גסם אצלא כלהא פאיצה ען אללה תעאלי
והי אלוסאיט בין אללה ובין הדה אלאנסאם כלהא והאנא אבין לך מא
פי שריעתנא מן מטאבקה הדה אלארא ומא פיהא מן מכאלפתהא פי 10
פצול תאתי:ן

פצל ה

טו, א

אמא אן אלאפלאך חיה נאטקה אעני מדרכה פהדא חק יקין איצא מן
נהה אלשריעה ואנהא ליסת אנסאמא מיתה כאלנאר ואלארץ כמא 15
מן לנהאל כל הי כמא קאלת לפלאספה חיואנאת מטיעה לרבהא תסבחה
ותמגדה אל תסכיח ואל תמגיד קאל השמים מספרים כבוד אל
וגו׳ 1) ומא אבעד ען תצור אלחק מן מן ען הדה לסאן אלחאל ודלך אן
לשון הגדה וספוד לם תוקעהמא אלעבראניה מעא אלא עלי די עקל
ואלדליל אלואצח עלי כונה יצף חאלהא פי דאתהא אעני חאל אלאפלאך 20
לא חאל אעתבאר אלנאס בהא קולה אין אמר ואין דברים כלי
נשמע קולם 2) פקד בין וצרח אנה יצף דאתהא אנהא תסבח אללה
ותכבר בעגאיבה בלא כלאם שפה ולסאן והו אלצחיח לאן אלדי יסבח
באלכלאם אנמא יכבר במא תצור ונפס דלך אלתצור הו לתסביח לחקיקי
אמא אללפט כה פהו לתעלים אלגיר או ליבין ען נפסה אנה אדרך קד 25
קאל אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה 3) כמא בינא 4)
והדא דליל שרעי לא ינאכדה אלא גאהל או מעאנד אמא ראי לחכמים
פי דלך פמא אראה יתחאג אלי ביאן ולא אלי דליל תאמל תרתיבהם פי
ברכת הירח ומא יתכרר פי אלצלואת ונצוץ למדרשות פי קולה

1) תהלים יט, ב. 2) שם שם, ד. 3) שם ד, ה. 4) חלק א פ׳ נופ׳ סד.

וצבא השמים לך [משתחוים] 1) ופי קולה בדן יחד כוכבי טו, ב
בקר וידיעו כל בני אלהים 2) והדא פי כלאמהם כתיד ופי
בראשית רבה 3) קאלוא פי קולה תעאלי והארץ היתה תהו
ובהו 4) קאלוא תוהא ובוהא יעני תתואיל ותתצור עלי סו קסמהא
אעני אלארץ אמרה אני והן נבראו כאחת יעני לארץ ולסמאואת 5
העליונים חיים והתחתונים מתים פקד צרחוא איצא בכון
אלסמאואת אנסאמא חיה לא אנסאמא מיתה כאלאסטקסאת פקד תבין לך
אן אלדי קאלה ארסטו איצא פי כון אלפלך מדרכא מתצורא מטאבק
לאקאויל אנביאינא וחמלה שריעתנא והם לחכמים ז״ל. ואעלם אן
כל אלפלאספה מגמעון עלי כון תדביר הדא אלעאלם אלספלי יתם באלקוי 10
אלפאיצה עליה מן אלפלך כמא דכרנא 5) ואן אלאפלאך מדרכה למא
תדברה עאלמה בה והדה איצא נצת בה לתודה וקאלת אשר חלק
וי״ אלהיך אותם לכל העמים 6) יעני אנה געלהא ואסטה לתדביר
לכלק לא אן תעבד וקל בבריאן ולמשול ביום ובלילה ולהבדיל
וגו׳ 7) ומעני למשולה אלאסתילא באלתדביר והו מעני זאיד עלי מעני 15
אלצו ואלטלאם אלדי הו עלה אלכון ואלפסאד אלקריבה לאן מעני אלצו
ואלטלאם הו אלמקול ענה ולהבדיל בין האור ובין החשך 8)
ומחאל אן יכון אלמדבר לאמר מא לא יעלם דלך אלאמר אלדי ידברה
אדא עלם חקיקה אלתדביר עלי מא דא תקע הנא וסנכסט פי הדא למעני
קולא אכד:ן 20

פצל ו

וו, א

אמא אן אמלאיכה מוגודון פהדא ממא לא יחתאג אן יותי עליה בדליל
שרעי לאן לתודה קד נצת דלך פי עדה מואצע וקד עלמת אן
אלהים אסם אלחכאם עד האלהים יבא דבר שניהם 9) ודלך 25
אסתעיר הדא אלאסם ללמלאיכה וללאלאה לכונה תאכמא עלי אלמלאיכה
ודלך קאל כי וי״ אלהיכם 10) והדא כטאב לנוע אלאנסאן כלה תם

1) נחמיה ט, ו; השוה סנהדרין צא, ב. 2) איוב לח, ז; השוה חולין צא, ב.
3) פ׳ ב. 4) בראשית א, ב. 5) חלק א׳ פ׳ ע״ב ע׳ 129. 6) דברים ד, יט.
7) בראשית א, יח. 8) שם שם. 9) שמות כב, ח. 10) דברים י, יז.

קאל הוא אלהי האלהים יעני אלאה אלמלאיכה ואדני האדנים
סיר אלאפלאך ואלכואכב אלתי הי אדונים לכל גסם סואהא פהוא הו
אלמעני לא אן יכון אלהים ואדנים מן נוע אלאנסאן או הם אכס
מן דלך ולא סימא אן קולה אלהיכם יעם כל נוע אלאנסאן ראיסה
ומרוסה ולא ימכן אן יכון אלמראד בה איצא אנה תעאלי סיר כל מא
יעתקד פיה אלוהיה מן חגר ועוד או לא פכר ולא תעטים פי כון אלאלאה
סיר אלחגר ואלכשבה וקטעה מסבוך ואנמא אלמראד אנה תעאלי אלחאכם
עלי אלחכאם אעני אלמלאיכה וסיר אלאפלאך וקד תקדם לנא פי הדה
אלמקאלה פצל פי תביין אן אלמלאיכה ליסת אגסאמא 1) פהוא איצא
הו אלדי קאלה ארסטו גיר אן הנא אכתלאף אסמיה הו יקול עקול מפארקה
ונחן נקול מלאכים ואמא קולה הו אן הדה אלעקול אלמפארקה הי
איצא ואסמה | בין אללה תעאלי ובין אלמוגודאת ואן בוסאטתהא תתחרך
אלאפלאך אלדי דלך סבב כון אלכאינאת פאן הדא איצא הו נצוץ אלכתב
כלהא לאנך לא תגר קט פעלא יפעלה אללה אלא על ידי מלאך וקד
עלמת אן מעני מלאך דסול פכל מנפד אמר הו מלאך חתי אן חרכאת
אלחיואן ולו אלגיר נאטק ינן אלכתאב פיהא אנהא על ידו מלאך
אדא כאנת תלך אלחרכה ופק גרץ אלאלאה אלדי געל פיה קוה תחרכה
תלך אלחרכה קאל אלהי שלח מלאכה וסגר פום אריותא
ולא חבלוני 2) וחרכאת אתון בלעם כלהא על ידי מלאך
חתי אן אלאסטקסאת תתסמי איצא מלאכים עשה מלאכיו רוחות
משרתיו אש לוהט 3) וסיבין לך אן מלאך יקאל עלי אלרסול מן
אלנאס וישלח יעקב מלאכים 4) ויקאל עלי אלנבי ויעל מלאך
י"י מן הגלגל אל הבכים 5) וישלח מלאך ויוצאנו
ממצרים 6) ויקאל עלי אלעקול אלמפארקה אלתי תטהר ללאנביא
במראה הנבואה ויקאל עלי אלקוי אלחיואניה כמא נבן וכלאמנא
הנא אנמא הו פי אלמלאכים אלדין הם עקול מפארקה פאן שריעתנא
לא תנכר כונה תעאלי ירבר הדא אלגוד בוסאטה אלמלאכים גן
אלחכמים פי קול אלתורה נעשה אדם בצלמנו 7) וקולה הבה

1) חלק א פ׳ מט. 2) דניאל ז, כג. 3) תהלים קד, ד.
4) בראשית לב, ד. 5) שופטים ב, א. 6) במדבר כ, טז. 7) בראשית א, כו.

נרדה 1) אלדי דלך לשון רבים קאלוא 2) כביכול שאין הקב"ה
עושה דבר עד שמסתכל בפמליא של מעלה ואעגב מן קולהם
מסתכל פאנה בהדא אלנץ בעינה יקול אפלאטון פאן אללה ינטר פי
עאלם אלעקול | פיפיץ ענה אלוגוד ופי סואצע קאלוא הכדא מטלקא אין
הקב"ה עושה דבר עד שנמלך בפמליא של מעלה 3) ופמליא
הו אלעסכר פי לגה יונאן ופי בראשית רבה 4) איצא קול ופי מרדש
קהלת את אשר כבר עשוהו 5) עשהו לא נאמר אלא
עשוהו כביכול הוא ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר
שבך והושיבו אותו על כנו שנאמר הוא עשך ויכוננך 6)
ופי בראשית רבה 7) איצא קאלוא כל מקום שנאמר וי"י
הוא ובית דינו ולים אלקצד בהדה אלנצוץ כלהא מא יטנה אלגהאל
באן תם כלאם תעאלי או פכרה או רויה או משורה ואסתעאנה בראי
אלגיר וכיף יסתעין אלכאלק במא כלק בל הדא כלה תצריח באן ולו
גזאיאת אלוגוד חתי כלק אלאעצא מן אלחיואן עלי מא הי עליה כל דלך
בוסאטה מלאיכה לאן אלקוי כלהא מלאיכה מא אשד עמא אלגהל ומא
אצרה לו קלת לרגל מן אלדין יזעמון אנהם חכמי ישראל אן לאלאה
יבעת מלאכא ירכל פי בטן אלאמראה ויצור תם אלגנין לאענבה דלך
וקבלה וירי הדא עטמה וקדרה פי חק אלאלאה וחכמה מנה תעאלי מע
אעתקארה איצא אן למלאך גסם מן נאר מחרקה מקראה קדר תלת
אלעאלם באסרה וירי הדא כלה מטכנא פי חק אללה אמא אדא קלת לה
אן אללה געל פי אלמני קוה מצורה תשכל הדה אלאעצא ותכטטהא והי
למלאך או אן אלצור כלהא מן פעל אלעקל אלפעאל והו למלאך והו
שרו של עולם אלדי ירכרה לחכמים | דאימא נפר מן דלך לאנה
לא יפהם מעני הדה אלעטמה ואלקדרה אלחקיקיה והי איגאר אלקוי
אלפאעלה פי אלשי אלתי לא תדרך בחאסה קד צרחוא לחכמים ז"ל
למן הו חכם אן כל קוה מן אלקוי אלבדניה מלאך נאחיך אלקוי
אלמבתוזה פי אלעאלם ואן כל קוה להא פעל מא ואחד מכצוץ ולא יכון

1) בראשית יא, ז. 2) השוה הלאה; הבטוי „מסתכל" איננו לא בתלמודים ולא בבראשית רבה. 3) סנהדרין לח, ב; ירושלמי סנהדרין פ׳ א. 4) פ׳ יב.
5) קהלת ב, יב. 6) דברים לב, ו. 7) פ׳ נא.

להא פעלאן פי בראשית רבה1) תני אין מלאך עושה שתי
שליחות ואין שני מלאכים עושין שליחות אחת והדה הי
חאל גמיע אלקוי וממא יאכד ענדך כון אלקוי אלשכצ'יה אלטביעיה
ואלנפסאניה תתסמי מלאכים קולהם פי עדה מואצע ואצלה פי
בראשית רבה2) בכל יום הקב"ה בודא כת של מלאכים
ואומרים לפניו שירה והולכין להם ולמא אעתרץ הדא אלקול
בקול ידל עלי כון אלמלאיכה תאכתין וכדלך תבין מראת אן אלמלאיכה
חיים וקיימים פכאן אלגואב אן מנהם תאכת ומנהם תאלף והכדא
לאמר באלחקיקה אן הדה לקוי אלשכצ'יה כאינה פאסדה עלי לאסתמראר
ואנואע תלך אלקוי באקיה לא תכתל והנאך3) קיל פי קצה יהודה
ותמר אמר ר' יוחנן בקש לעבור וזמן לו הקב"ה מלאך
שהוא ממונה על התאוה יעני קוה אלאנעאט פקד סלי הדה
אלקוה ארצא מלאך וכדא תגדהם דאימא יקולון מלאך שהוא
ממונה על כך וכך לאן כל קוה וכלהא אללה תעאלי באמר מן
אלאמור פהי מלאך הממונה על אותו דבר וגן מדרש קהלת4)
יח, א בשעה שאדם ישן נפשו אומדת למלאך | ומלאך לכרוב
פקר צרחוא למן יפהם ויעקל באן אלקוה אלמתכילה ארצא תתסמי
מלאך ואן אלעקל יתסמי כרוב פמא אחסן הדא למן יעלם ומא אסמגה
ענד אלגהאל אמא כון כל צורה לדי פיהא למלאך פהי במראה
הנבואה פקד קלנא פי דלך אנת תגד אנביא ירון למלאכים כאנה
שכץ אנסאן והנה שלשה אנשים5) ומנהם מן יראה כאנה אנסאן
מהול מכהת קאל ומראהו כמראה מלאך האלהים נורא
מאוד6) ומנהם מן יראה נארא וירא מלאך י"י אליו בלבת
אש7) והנאך8) קיל אברהם שהיה כחו יפה נדמו לו כדמות
אנשים לוט שהיה כחו רע נדמו לו כדמות מלאכים
והדא סר גבוי עטים וסיקע אלכלאם פי אלנבוה במא יליק והנאך9) קיל

1) פ' ב. 2) פ' עח; השוה איכה רבתי לפרק ג, כג וחגיגה יד, א.
3) בראשית רבה פ' פה. 4) לפרק י, כ. 5) בראשית יח, ב.
6) שופטים יג, ו. 7) שמות ג, ב. 8) בראשית רבה פ' נ.
9) שם; לשון המדרש: ...קראן אנשים משעשו שליחותן מלאכים.

עד שלא עשו שליחותן אנשים ומשעשו שליחותן לבשו
מלאכות פתאמל כיף כין מן כל גהה אן מעני מלאך הו פעל מא ואן
כל מראה מלאך אנמא הו במראה הנבואה וכחסב תאלה אלמדרך
פלים פי מא לכדה ארסטו ארצא פי הדא אלמעני שי יכאלף אלשריעה
בל אלדי יכאלפנא פי הדא כלה כונה יעתקד הדה אלאשיא כלהא קדימה
ואנהא אמור לאזמה ענה תעאלי הכדא ונחן נעתקד אן כל הדא מכלוק
ואן אללה כלק אלעקול אלמפארקה וגעל פי אלפלך קוה אלשוק להא והו
אלדי כלק אלעקול ואלאפלאך וגעל פיהא הדה אלקוי אלמרכבה פי הדא
נכאלפה וסתסמע דאיה וראי אלשריעה אלחאקה פי חדות אלעאלם: |

פצל ז

יח, ב

קד בינא אשתראך אסם מלאך ואנה יעם אלעקול ואלאפלאך ואלאסטקסאת
לאן כלהא מנפדה אמר לכן לא תטן אן אלאפלאך או אלעקול
במנזלה סאיר אלקוי אלגסמאניה אלתי הי טביעה ולא תדרך פעלהא כל
אלאפלאך ואלעקול מדרכה אפעאלהא ומכתארה ומרכבה לכן ליס מתל
אכתיארנא ולא תדבירנא אלדי הו כלה באמור מתגדדה קד נצת אלתודה
במעאני נכהתנא עלי דלך קאל אלמלאך ללוט כי לא אוכל לעשות
דבר וגו' 1) וקאל לה לתכליצה הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה2)
וקאל השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו כי לא ישא
לפשעכם כי שמי בקרבו 3) פהדה כלהא תדלך עלי אדראכהם
לאפעאלהם וכונהם להם אראדה ואכתיאר פי מא פוץ להם מן אלתדביר
כמא לנא אראדה פי מא פוץ לנא ואקדרנא עליה פי אצל כוננא גיר אן
נחן קד נפעל אלאנקע ויתקדם תדבירנא ופעלנא אלאעראם אמא אלעקול
ואלאפלאך פליסת כדלך בל תפעל אלכיר אבדא ולים ענדהא אלא אלכיר
כמא נבין פי פצול וכל מא להא מוגוד באלכמאל ואלפעל דאימא
מנו וגדת: |

1) בראשית יט, כב. 2) שם שם, כא. 3) שמות כג, כא.

פצל ח

רמ, א

מן אלארא אלקדימה אלדאיעה ענד אלפלאספה ועאמה אלנאס אן לחרכה אלאפלאך אצואת האילה גדא עטימה וכאן דלילהם עלי דלך באן קאלוא אן אלאגראם אלצגירה אלתי לדינא אדא תחרכת חרכה מסרעה סמעת להא קעקעה עטימה וטנין מזעג פנאהיך אגראם אלשמס ואלקמר ואלכואכב עלי מא הי עליה מן אלעטם ואלסרעה ושיעה פיתאגורס כלהא תעתקד אן להא אצואת מלדה מתנאסבה מע עטמהא כתנאסב אלחאן אלמוסיקי ולהם אעטא עלל פי כוננא לא נסמע תלך אלאצואת אלהאילה אלעטימה והדא אלראי משהור פי מלתנא ארצא אלא תרי אלחכמים יצפון עטם צות אלשמס פי חין גריהה כל יום פי אלפלך 1) וכדא ילזם פי אלכל אמא ארסטו פיאבי הדא ויכון אן לא צות להא אנת תגד דלך פי כתאבה פי אלסמא פמן הנאך תפהם הדא ולא תסתשנע כון ראי ארסטו מכאלפא לראי אלחכמים ז"ל פי דלך לאן הדא אלראי אעני כון להא אצואת אנמא הו תאבע לאעתקאד גלגל קבוע ומזלות חוזרים 2) וקד עלמת תרגיחהם ראי חכמי אומות העולם עלי ראיהם פי הדה אלאמור אלהאיה והו קולהם בביאן ונצחו חכמי אומות העולם והדא צחיח לאן אלאמור אלנטריה אנמא תכלם פיהא כל מן תכלם בחסב מא ודי אליה אלנטר פלדלך יעתקד מא צח ברהאנה: |

פצל ט

רמ, ב

קד בינא לך אן עדד אלאפלאך לא יתחדד פי זמאן ארסטו ואן אלדין עדוא אלאפלאך פי זמאננא תסעה אנמא עדוא אלכרה אלואחדה אלמשתמלה עלי עדה אפלאך כמא יכון למן נטר פי עלם אלהיאה פלדלך לא תסתשנע ארצא קול בעץ אלחכמים ז"ל 3) שני רקיעים הם שנאמר הן לי"י אלהיך השמים ושמי השמים 4) לאן קאיל הדא אלקול עד כרה אלכואכב כלהא כרה ואחדה אעני אלאפלאך אלתי פיהא כואכב ועד כרה אלפלך אלמחיט אלדי לא כוכב פיה כרה תאניה

1) יומא כ, ב; השוה בראשית רבה פ' ו. 2) פסחים צד, ב.

3) חגיגה יב, ב. 4) דברים י, יד.

פקאל שני רקיעים הם ואנא אקדם לך מקדמה יחתאג אליהא פי גרץ קצדתה פי הדא אלפצל והי הדה. אעלם אן פלך אלזהרה ועטארד מכתלף פיהמא כין אלאואיל מן אהל אלתעאלים הל המא פוק אלשמס או תחת אלשמס לאן לים תם ברהאן דלנא עלי דתכה האתין אלכרתין וכאן מדהב אלאקדמין כלהם אן כרתי אלזהרה ועטארד פוק אלשמס פאעלם הדא וחצלה גדא תם גא בטלמיוס ורגח כונהמא תחת וקאל אנה אלאשבה באלאמר אלטביעי אן תכון אלשמס פי אלוסט ותלתה כואכב פוקהא ותלתה תחתהא תם גאוא אקואם מתאכרון פי אלאנדלס מהרוא פי אלתעאלים גדא וכלנוא כחסב מקדמאת בטלמיוס אן אלזהרה ועטארד פוק אלשמס וקד | אלף פי דלך אבן אפלח אלאשבילי אלדי אגתמעת בולדה כתאבא משהורא תם תאמל הדא אלמעני אלפילסוף אלפאצל אבו בכר אבן אלצאיג אלדי קראת עלי אחד תלאמידה ואטהר וגוה אסתדלאל קד נסכנאהא ענה יבעד בהא אן תכון אלזהרה ועטארד פוק אלשמס לכן דלך אלדי דכרה אבו בכר הו דליל אסתבעאד דלך לא דליל מנעה ובאלגמלה כאן אלאמר כדלך או לם יכן פאן אלאואיל כלהם כאנוא ירתבון אלזהרה ועטארד פוק אלשמס פלדלך כאנוא יעדון אלאכר כמסא כדה אלקמר אלתי תלינא בלא שך וכדה אלשמס אלתי הי פוקהא צרורה וכדה אלכמסה כואכב אלמתחירה וכדה אלכואכב אלתאבתה ואלפלך אלמחיט באלכל אלדי לא כוכב פיה פתכון עדד אלאכר אלמצורה אעני כראת אלצור אלתי פיהא כואכב לאן הכדא כאנוא אלאקדמון יסמון אלכואכב צורא כמא הו משהור פי כתבהם יכון עדדהא ארבע אכר כדה אלכואכב אלתאבתה וכדה אלכואכב אלמתחירה אלכמסה וכדה אלשמס וכדה אלקמר ופוקהא כלהא פלך ואחד אגרד לא כוכב פיה והדא אלעדד הו ענדי אצל עטים גדא למעני כטר בבאלי לם אדה לאחד מן אלפלאספה בביאן לכני וגדת פי אקאויל אלפלאספה וכלאם אלחכמים מא נבהני עליה והאנא אדכרה פי הדא אלפצל ואבין אלמעני: |

פצל י

כ, ב

מעלום משהור פי גמיע כתב אלפלאספה אדא תכלמוא פי אלתדביר קאלוא אן תדביר הדא אלעאלם אלספלי אעני עאלם אלכון

ואלפסאד אנמא הו באלקוי אלפאיצה מן אלאפלאך וקד ד׳כרנא דלך
מראת וכדלך תגד אלחכמים ז״ל יקולון 1) אין לך כל עשב ועשב
מלמטה שאין לו מזל ברקיע מכה אותו ואומר לו גדל
שנאמר הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ 2)
5 ומזל יסמון איצא אלכוכב תגד דלך בינא פי אול בראשית רבה
הנאך 3) קאלוא יש מזל שהוא גומר הלוכו לשלשים יום ויש
מזל שהוא גומר הלוכו לשלשים שנה פקד צרחוא בהדא אלקול
אן ולו אשכאץ אלכון להא קוי כואכב כציצה בהא ואן כאנת גמיע קוי
אלפלך סאירה פי גמיע אלטוגוראת לכן תכון איצא קוה כוכב מא
10 כציצה בנוע מא כמתל אלחאל פי קוי אלגסם אלואחד אד אלוגוד כלה
שכץ ואחד כמא ד׳כרנא וכדלך ד׳כרת אלפלאספה אן ללקמר קוה זאידה
וכצוציה באסטקס אלמא דליל דלך זיאדה אלבחור ואלאנהאר בזיאדה
אלקמר ונקצאנהא בנקצאנה וכון אלמר פי אלבחור מע אקבאל אלקמר
ואלגזר מע ארבארה אעני צעודה ואנחטאטה פי ארבאע אלפלך עלי מא
כא, א הו בין ואצח ענד מן תרצד דלך אמא כון שעאע אלשמס יחרך אסטקס
אלנאר פדלך בין גדא כמא תראה מן סריאן אלחראדה פי אלוגוד מע
אלשמס וגלבה אלברד בבעדהא ען מוצע או בגיבתהא ענה והדא אכץ מן
אן יטול פי ד׳כרה פכטר בבאלי למא עלמת הדא אן הדה אלארבע אכר
אלמצורה מע כונהא בגמלתהא תפיץ קוי מנהא פי גמיע אלמתכונאת והי
20 עללהא פאן לכל כרה אסטקס מן אלארבעה אסטקסאת תלך אלכרה מבדא
קוי דלך אלאסטקס כאצה והי אלמחרכה לה חרכה אלכון בחרכתהא
פתכון כרה אלקמר מחרכה אלמא וכרה אלשמס מחרכה אלנאר וכרה
באקיה אלכואכב אלמתחרה מחרכה אלהוא ולכתרה חרכתהא ואכתלאפהא
ורגועהא ואסתקאמתהא ואקאמתהא כתר תשכל אלהוא ואכתלאפה ואנקבאצה
25 ואנבסאטה בסרעה וכרה אלכואכב אלתאבתה מחרכה אלארץ וקד רבמא
לדלך עסרת חרכתהא לקבול אלאנפעאל ואלאמתזאג לבטו אלכואכב
אלתאבתה פי אלתחרך וקד נבהוא עלי אכתצאץ אלכואכב אלתאבתה
באלארץ בקולהם אן עדד אנואע אלנבאת כעדד אשכאץ כואכב מן גמלה
אלכואכב והכדא ימכן אן יכון אלנמאם אן תכון אלאכר ארבע ואסתקסאת

1) בראשית רבה פ׳ ו. 2) איוב לח, לג. 3) בראשית רבה, שם.

אלמתחרכה ענהא ארבעה ואלקוי אלצאדרה מנהא פי אלוגוד עלי אלעמום
ארבע קוי כמא בינא וכדלך אסבאב כל חרכה פלכיה ארבעה אסבאב
והי שכל אלפלך אעני כרתה ונפסה ועקלה אלדי בה יתצור כמא בינא
כא, ב ואלעקל ן אלמפארק אלדי הו מעשוקה פאפהם הדא גדא וכיאנה אן לולא
5 כון שכלה הדא אלשכל למא אמכן כונה אן יתחרך חרכה דוריה עלי
אלאתצאל לאן לא ימכן אתצאל חרכה באלעודה אלא פי אלחרכה אלדוריה
פקט אמא אלחרכה אלמסתקימה ולו כאן אלמתחרך ירגע פי תלך אלמסאפה
בעינהא מראת פלא תתצל אלחרכה לאן בין כל חרכתין מתצאלתין
סכון כמא כרהן פי מוצעה פקד באן אן מן צרוריה אתצאל אלחרכה
10 באלעודאת פי מסאפה ואחדה בעינהא אן יכון אלמתחרך יתחרך דורא
ולא יתחרך אלא דו נפס פילזם וגוד אלנפס ולא בד מן דאע ללחרכה
והו תצור ותשוק מא תצור כמא ד׳כרנא ודלך לא יכון הנא אלא באלעקל
אד ולים הו הרב מן מכאלף ולא מלב מואלף ולא בד מן מוגוד מא הו
אלדי תצור ווקע אלשוק לה כמא בינא פהדה ארבעה אסבאב לחרכה
15 אלפלך וארבעה אוגה מן אלקוי אלעאמה אלצאדרה מנה אלינא והי קוה
תכוין אלמעאדן וקוה אלנפס אלנבאתיה וקוה אלנפס אלחיואניה וקוה
אלנפס אלנאטקה כמא בינא ואיצא פאנך אדא אעתברת אפעאל הדה
אלקוי תגדהא נועין תכוין כל מא יתכון וחראסה דלך אלמתכון אעני
חראסה נועה דאימא וחראסה אשכאצה מדה מא והדה הו מעני אלטביעה
20 אלתי יקאל אנהא חכימה מדברה מעתניה באיגאר אלחיואן בצנאעה
כאלמהנדסה מעתניה בחראסתה ודואמה באיגאר קוי מצורה הי סבב וגודה
כב, א וקוי ן גאריה הי סבב בקאיה וחראסתה מדה מא ימכן אלקצד הו דלך
אלאמר אלאלאהי אלואצל ענה הדאן אלפעלאן בואסטה אלפלך והדא עדד
אלארבעה הו עגיב ומוצע תאמל פי מדרש דבי תנחומא קאלוא
25 כמה מעלות היו בסולם ארבע 1) יעני קולה והנה סלם מצב
ארצה 2) ופי גמיע אלמדרשות ידכר אן ארבע מחנות של מלאכים
הם ויתכרר דלך 3) וראית פי בעץ אלנסך כמה מעלות היו בסולם
שבע לכן אלנסך כלהא וכל אלמדרשות מגמעון אן מלאכי אלהים

1) אין בתנחומא שלנו. השוה ילקוט ראובני ערך מלאך ר׳ צפ.

2) בראשית כח, יב. 3) למשל פרקי רבי אליעזר פ׳ ד; במדבר רבה פ׳ ב.

אלדין דאי עולים ויורדים אנמא כאנוא ארבעה לא גיר שנים
עולים ושנים יורדים ואן אלארבעה אנתמעוא פי דרגה ואחדה מן דרג
אלסולם וצארוא אלארבעה פי צף ואחד אלאתנאן אלעולים ואלאתנאן
אליורדים חתי אנהם תעלמוא מן דלך אן ערץ אלסולם כאן קדר עאלם
5 ותלת במראה הנבואה לאן ערץ אלמלאך אלואחד במראה הנבואה
קדר תלת אלעאלם לקולה וגויתו כתרשיש 1) פיכון ערץ אלארבעה
עאלמא ותלתא ופי אמתאל זכריה ענר וצפה ארבע מרכבות יצאות
מבין שני ההרים וההרים הרי נחושת 2) קאל פי שרח דלך
אלה אדבע רוחות השמים יוצאות מהתיצב על אדון כל
10 הארץ 3) פהי עלה כל מא יחדת ואנמא דכר נחשת וכדלך קולה
נחשת קלל 4) פלחט פיה אשתראכא מא וסתסמע פי דלך תנביהא ואמא
קולהם אן אלמלאך תלת אלעאלם והו קולהם פי בראשית רבה
כב, ב בהדא אלנץ שהמלאך שלישו של עולם פהו בין | גדא וקד בינא
דלך פי תאליפנא אלכביר פי אלפקה 5) לאן אלמכלוקאת כלהא תלתה
15 אקסאם אלעקול אלמפארקה והם אלמלאכים ואלתאני אגסאם אלאפלאך
ואלתאלת אלמאדה אלאולי אעני אלאגסאם אלדאיטה אלתגיר אלתי תחת
אלפלך הכדא יפהם מן יריד אן יפהם אלאלנאז אלנבויה וינתבה מן נום
אלגפלה וינגו מן בחר אלגהל וירקי אלי אלעליין אמא מן יעגבה אן יסבח
פי בחאר גהלה ויורד מטה מטה 6) פלא יחתאג אן יתעב גסמה ולא
20 קלבה יתכלי ען אלתרכה פהו ינזל אלי אספל באלמבע פאפהם כל מא
דכר ואעתברה :

פצל יא

אעלם אן הדה אמור אלהיאה אלמדכורה אדא קראתא ופהמתא רגל
25 תעלימי פקט פיטן אנהא ברהאן קאטע עלי אן צורה אלאפלאך
ועדדהא הכדא ולים אלאמר כדלך ולא הדא מטלוב עלם אלהיאה בל
מנהא אמור ברהאניה אנהא כדלך כמא תברהן אן טריק אלשמס טריק
מאיל ען מעדל אלנהאר והדא מא לא שך פיה ואמא הל להא פלך כארג

1) דניאל י, ו. 2) זכריה ו, א. 3) שם שם, ה.
4) יחזקאל א, ז. 5) יסודי התורה ב, ג. 6) רמז לדברים כח, סג.

אלמרכז או פלך תדויר פלם יתברהן והדא ממא לא יבאלי בה צאחב
אלהיאה לאן קצד הדא אלעלם פרץ היאה ומכן מעהא אן תכון חרכה
אלכוכב ואחדה דוריה לא סרעה פיהא ולא אבטא ולא תגיר ויכון |
כג, א אללאזם מן תלך אלחרכה מואפקא למא ידי ויתואכי מע דלך אן יקלל
5 אלחרכאת ועדד אלאפלאך מא אמכן לאנה מתלא אדא קדרנא אן נפרץ
היאה יצה מעהא אלמראל מן חרכאת הדא אלכוכב בתלתה אפלאך והיאה
אכרי יצח מעהא דלך בעינה בארבעה אפלאך פאן אלאולי אן נעתמד עלי
אלהיאה אלקלילה עדד אלתרכאת ולדלך אכתרנא פי אלשמס כרוג אלמרכז
עלי פלך תדויר כמא דכר בטלמיוס ובחסב הדא אלגרץ למא אדרכנא
10 חרכאת אלכוכב כלהא אלתאבתה חרכה ואחדה לא תכתלף ולא תתגיר
אוצאעהא בעצהא מן בעץ עלנא עלי אנהא כלהא פי פלך ואחד ולא
ימתנע אן יכון כל כוכב מנהא פי פלך ותכון חרכאתהא כלהא ואחדה
ותלך אלאפלאך כלהא עלי אקטאב ואחדה פתכון חיניד אלעקול עלי עדד
אלכוכב כמא קיל היש מספר לגדודיו 1) יעני לכתרתהא לאן
15 אלעקול ואלאגראם אלסמאויה ואלקוי כלהא אלגמיע גדודיו ולא בד אן
יחצר אנואעהא עדד פחתי לו כאן אלאמר הכדא למא אכתל עלינא
הרתיבנא פי כוננא עדדנא פלך אלכוכב אלתאבתה כרה ואחדה כמא
אנא עדדנא כמסה אפלאך אלכוכב אלמתחירה מע כתרה אפלאכהא
כרה ואחדה אד אלקצד קד פהמתה אנה אנמא נעד גמלה אלקוה אלתי
20 אדרכנאהא פי אלגור אדראכא מגמלא מן גיר מראעאה לתחריר חקיקה
אלעקול ואלאפלאך לכן אלמקצוד כלה אן אלמוגודאת מן דון אלבארי
כג, ב תעאלי | תנקסם תלתה אקסאם אחדהא אלעקול אלמפארקה ואלתאני
אלאגראם אלפלכיה אלתי הי מוצועאת לצור תאבתה לא תנתקל אלצורה
פיהא מן מוצוע למוצוע ולא יתגיר דלך אלמוצוע פי דאתה ואלתאלת
25 הדה אלאגסאם אלכאינה אלפאסדה אלתי תעמהא מאדה ואחדה ואן
אלתדביר יפיץ מן אלאלאת תעאלי עלי אלעקול עלי תרתיבהא ומן אלעקול
יפיץ מנהא ממא אסתפארתה כיראת ואנואר עלי אגסאם אלאפלאך ויפיץ
מן אלאפלאך קוי וכיראת עלי הדא אלגסם אלכאין אלפאסד בעטים מא
אסתפארתה מן מבאדיהא. ואעלם אן כל מפיץ כירא מא פי הדא אלתרתיב

1) איוב כה, ג.

פלים וגור דלך אלמפיר וקצרה וגאיתה אפארה הדא אלמסתפיר פקט
פאנה ילזם מן דלך אלמחאל אלמחץ ודלך אן אלגאיה אשרף מן אלאשיא
אלתי הי מן אגל אלגאיה פכאן ילזם אן יכון וגור אלאעלי ואלאכמל
ואלאשרף מן אגל אלארני ולא יתכיל הדא עאקל בל אלאמר כמא אצף
ודלך אן אלשי אלכאמל בנחו מא מן אלכמאל קד יכון דלך אלכמאל פיה
פי חיז יכמל דאתה ולא יתעדי מנה כמאל לגירה וקד יכון כמאלה פי
חיז יפצל ענה כמאל לגירה כאנך קלת עלי גהה אלמתל אן יכון שכץ
לה מן אלמאל מא יקום בצרוריאתה פקט ולא יפצל ענה מא יסתפיד בה
גירה ואכר לה מן אלמאל מא יפצל ענה מנה מא יגני כלקא כתירא חתי
כה, א אנה יהב לשכץ אכר קדרא יציר בה | דלך אלשכץ איצא גניא ויפצל
ענה מא יגני בה שכצא תאלתא הכדא אלאמר פי אלוגור אן אלפיץ
אלואצל מנה תעאלי לאינאר עקול מפארקה פאץ ען תלך אלעקול איצא
לאינאר בעצהא כעצא אלי אלעקל אלפעאל ועגרה אנקטע אינאר
אלמפארקאת וכל מפארק פאץ ענה איצא אינאר מא חתי אנתהת אלאפלאך
ענר פלך אלקמר ובעדה הדא אלגסם אלכאין אלפאסד אעני אלמאדה
אלאולי ומא תרכב מנהא וכל פלך תצל מנה קוי אלי אלאסתקסאת חתי
אנקצי פיצהא ענר נהאיה אלכון ואלפסאד והדה אלאמור כלהא קד בינא
אנהא לא תנאקץ שיא ממא דכרתה אנביאונא וזמלה שריעתנא לאן
מלתנא מלה עאלמה כאמלה כמא בין תעאלי עלי יד אלסיד אלדי כמלנא
וקאל רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה 1) לכנה למא אתלפת
מחאסנא שראי אלמלל אלגאהליה ואבארוא חכמנא ותואליפנא ואחלכוא
עלמאנא חתי עדנא גאהליה כמא תואעדנא בדנוכנא וקאל ואבדה חכמת
חכמיו ובינת נבוניו תסתתר 2) ' וכאלטנאהם פתעדת אלינא
אראותם כמא תעדת אלינא אכלאקהם ואפעאלהם כמא קאל פי תשאבה
אלאעמאל ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם 3) כדלך קאל פי
תעדי ארא אלגאהליה אלינא ובילדי נכרים ישפיקו 4) תרגמת
יונתן בן עוזיאל ע"אם ובנמוסי עממיא יתכון פלמא נשאנא עלי
אעתיאר ארא אלגאהליה גאת הדה אלאמור אלפלספיה כאנהא גריבה ען
כה, ב שריעתנא כגראכתהא ען ארא אלגאהליה | ולים אלאמר כדלך ואן קד

1) דברים ד, ו. 2) ישעיה כט, יד. 3) תהלים קו, לה. 4) ישעיה ב, ו.

תכדר פי כלאמנא דכר אלפיץ ען אלאלאה וען אלעקול פינבגי אן נבין
לך חקיקתה אעני אלמעני אלדי יכני ענה באלפיץ ובעד דלך אכד פי
אלכלאם פי חדת אלעאלם :

פצל יב

בין הו אן כל חאדת פלה סבב פאעל צרורה הו אלדי אחדתה בעד אן
לם יכן מוגודא ודלך אלפאעל אלקריב לא יכלו אן יכון גסמא או
לים בגסם וכל גסם פלים יפעל מן חית הו גסם כל אנמא יפעל פעלא
מא מן חית הו גסם מא אעני בצורתה ומאתכלם פי הדא פי מא בעד
ודלך אלפאעל אלקריב אלמחדת ללשי אלחאדת קד יכון הו איצא חאדתא
והדא לא ימל אלי לא נהאיה בל לא בד לנא צרורה אן כאן תם שי
חאדת אן ננתהי למחדת קדים גיר חאדת הו אלדי אחדתה פבקי אלסואל
לאי שי אחדת אלאן ולם יחדת הדא מן קבל או והו מוגוד פלא בד
צרורה אן יכון אמתנאע דלך אלפעל אלחאדת קבל חדותה אמא מן עדם
נסבה מא בין אלפאעל ואלמפעול אן כאן אלפאעל גסמא או מן קבל עדם
תהיו מאדה אן כאן אלפאעל גיר גסם והדא אלתמהיד כלה עלי מא יוגבה
אלנטר אלטביעי מן גיר אלתפאת אלאן לקדם אלעאלם או חדותה או
לים הדא גרץ הדא אלפצל וקד תבין פי אלעלם אלטביעי אן כל | גסם כה, א
יפעל פעלא מא פי גסם אכר פלא יפעל פיה אלא כאן ילקאה או ילקי
מא ילקאה אן כאן דלך אלפאעל אנמא פעלה בוסאיט מתאל דלך אן הדא
אלגסם אלדי אחתל אלאן אנמא אחתל בכון גרם אלנאר לאקאה או תכון
אלנאר אסכנת אלהוא ואלהוא אלמחיט בדלך אלגסם אסכנה פיכון אלפאעל
אלקריב לאסכאן דלך אלגסם גרם אלהוא אלסכן חתי אן חגר אלסגנאטים
אנמא יגדב אלחדיד עלי בעד בקוה תנבת מנה פי אלהוא אלטלאקי ללחדיד
ולדלך לא יגדב עלי אי בעד אתפק כמא לא תסכן הדה אלנאר עלי אי
בעד אתפק בל עלי בעד יתגיד אלהוא אלדי בינהא ובין אלשי אלמתסכן
מן קותהא ואמא אדא אנקטעת סכונה אלהוא מן הדה אלנאר דון הדא
אלשמע פהו לא ירוב מנהא כדלך אלחאל פי מא יגדב והדא אלדי לם יכן
סכנא תם סכן פלא בד לה צרורה מן סבב מסכן חדת אמא נאר חדתת
או כאנת מנה עלי בעד מא פתגיד דלך אלבעד והדה אלנסבה הי אלתי

כאנת מעדומה תם חדתת והכדא נגד אסבאב כל מא יחדת פי אלוגוד מן
חואדת יכון סבבהא אסתזאג אלאסתקסאת אלתי הי אגסאם פאעלה
בעצהא פי בעץ ומנפעלה בעצהא ען בעץ אעני אן סבב חדותהא קרב
גסם מן גסם או בעד גסם ען גסם אמא מא נגדה מן חואדת לים הי
תאבעה למזאג והי אלצור כלהא פלא בד להא איצא מן פאעל אעני
מעטי אלצורה והו גיר גסם לאן פאעל אלצורה צורה לא פי מאדה כמא |
כלן פי מואצעה וקד נבהנא עלי דליל דלך פי מא תקדם 1) וממא יבין
לך הדא איצא אן כל מזאג קאבל לזיאדה ואלנקצאן והו יחדת אולא
אולא ואלצור ליסת כדלך לאנהא לא תחדת אולא אולא פלדלך לא חדכה
פיהא ואנמא תחדת או תפסד פי לא זמאן פליסת מן פעל אלמזאג בל
אלמזאג מהיא פקט ללמאדה לקבול אלצורה ופאעל אלצורה שי לא יקבל
אלאנקסאם אד פעלה מן נוע ולדלך בין אן פאעל אלצורה אעני מעטיהא
צורה צרורה והי מפארקה והדא אלפאעל אלדי הו גיר גסם מחאל אן
יכון אתארה למא יותרה בנסבה מא אד לים הו גסמא פיקרב או יבער
או יקרב גסם מנה או יבעד אד לא נסבה בעד בין אלגסם ולא גסם
פבאלצרורה אן עלה עדם דלך אלפעל הו עדם תהיו תלך אלמאדה לקבול
פעל אלמפארק פקד באן אן פעל אלאגסאם בחסב צורהא בעצהא פי בעץ
יוגב תהיו אלמואד לקבול פעל אלדי לים בגסם אלתי תלך אלאפעאל
הי אלצור פלמא כאנת אתאר אלעקל אלמפארק בינה ואצחה פי אלוגוד
והי כל מתגדד גיר חאדת ען מגדד נפס אלאסתזאג עלם באלצרורה אן
דלך אלפאעל לים יפעל במבאשרה ולא עלי בעד מכצוץ אד לים הו גסמא
פיכני אבדא ען פעל אלמפארק באלפיץ עלי גהה אלתשביה בעין אלמא
אלתי תפיץ מן כל גהה ולים להא גהה מכצוצה תסתמד מנהא או תסד
לגירהא בל מן גמיעהא תנבע ולגמיע אלגהאת | תרוי אלקריבה מנהא
ואלבעידה דאימא כדלך הדא אלעקל לים תצלה קוה מן גהה מא ומן
בעד מא ולא תצל קותה לגירה איצא מן גהה מכצוצה ועלי בעד מכצוץ
ולא פי וקת דון וקת בל פעלה דאים כלמא תהיא שי קבל דלך אלפעל
אלמוגוד עלי אלדואם אלדי עבר ענה באלפיץ כדלך אלבארי גל אסמה
למא תברהן אנה גיר גסם ותבת אן אלכל פעלה ואנה סבבה אלפאעל

1) לעיל ע׳ 179.

כמא בינא וכמא נבין קיל אן אלעאלם מן פיץ אללה ואנה אפאץ עליה
כל מא יחדת פיה וכדלך יקאל אנה אפאץ עלמה עלי אלאנביא אלמעני
כלה אן חדה אלאפעאל פעל מן לים בגסם והו אלדי יסמי פעלה פיצא
והדה אלאסמיה אעני אלפיץ קד אטלקתה אלעבראניה איצא עלי אללה
תעאלי מן אגל אלתשביה בעין אלמא אלפאיצה כמא דכרנא אד לם יוגד
לתשביה פעל אלמפארק אחסן מן הדה אלעבארה אעני אלפיץ אד לא
נקדר עלי חקיקה אסם תטאבק חקיקה אלמעני לאן תצור פעל אלמפארק
עסר גדא כמתל עסר תצור וגוד אלמפארק וכמא אן אלכיאל לא יתצור
מוגודא אלא גסמא או קוה פי גסם כדלך לא יתצור אלכיאל וקוע פעל
אלא במבאשרה פאעל או עלי בעד מא ומן גהה מכצוצה חתי אנה למא
צח ענד בעץ אלגמהור כון אלאלאה לא גסמא או אנה לא ידנו מסמא
יפעלה תכלוא אנה יאמר אלמלאיכה ואלמלאיכה תפעל תלך אלאפעאל
באלמבאשרה ובדנו גסם מן גסם כמא | נפעל נחן פי מא נפעל פיה ותכלוא
אלמלאיכה איצא אגסאמא ומנהם מן יעתקד אנה תעאלי יאמר אלשי
בכלאם ككלאמנא אעני בחרף וצות פינפעל דלך אלשי כל הדא תבע אלכיאל
אלדי הו איצא יצר הדע חקיקה אד כל נקיצה נטקיה או כלקיה פהי
פעל אלכיאל או תאבעה לפעלה ומא הדא גרץ אלפצל בל אלקצד פהם
מעני אלפיץ אלמקול פי חק אללה ופי חק אלעקול אעני אלמלאיכה
לכונהא גיר אגסאם ויקאל פי אלקוי אלפלכיה איצא אנהא תפיץ פי
אלוגוד ויקאל פיץ אלפלך ואן כאנת אפעאלה תאתי מן גסם ולדלך תפעל
אלכואכב בבעד מכצוץ אעני קרבהא מן אלמרכז ובעדהא מנה ונסבה
בעצהא לבעץ ומן הנא לכל לאחכאם אלגגום אמא מא דכרנאה מן אן
כתב אלאנביא אסתעארת מעני אלפיץ איצא לפעל אלאלאה פהו קולה
אותי עזבו מקור מים חיים 1) יעני פיץ אלחיאה אי אלוגוד אלדי
הו אלחיאה בלא שך וכדלך קולה כי עמך מקור חיים 2) יריד בה
פיץ אלוגוד וכדלך תמאם אלקול והו קולה באורך נראה אור הו
אלמעני בעינה אן בפיץ אלעקל אלדי פאץ ענך נעקל פנהתדי ונסתדל
ונדרך אלעקל פאפהמה: |

1) ירמיה ב, יג. 2) תהלים לו, י.

כז, א

פצל יג

ארא אלנאס פי קדם אלעאלם או חדותה ענד כל מן אעתקד אן תם אלאה מוגוד הי תלתה ארא. אלראי אלאול והו ראי כל מן אעתקד שריעה משה רבנו ע״ה הו אן אלעאלם בגמלתה אעני אן כל מוגוד גיר אללה תעאלי פאללה אוגדה בעד אלעדם אלמחץ אלמטלק ואן אללה תעאלי וחדה כאן מוגודא ולא שי סואה לא מלך ולא פלך ולא מא דאכל אלפלך תם אוגד כל הדה אלמוגודאת עלי מא הי עליה באראדתה ומשיותה לא מן שי ואן אלזמאן נפסה ארצא מן גמלה אלמכלוקאת אד אלזמאן תאבע ללחרכה ואלחרכה ערץ פי אלמתחרך ודלך אלמתחרך נפסה אלדי אלזמאן תאבע לחרכתה מחדת וכאן בעד אן לם יכן ואן הדא אלדי יקאל כאן אללה קבל אן יכלק אלעאלם אלדי תדל לפטה. כאן עלי זמאן וכדלך כל מא ינגד פי אלדהן מן אמתדאד וגודה קבל כלק אלעאלם אמתדאדא לא נהאיה לה כל דלך תקדיר זמאן או תכלל זמאן לא חקיקה זמאן אד אלזמאן ערץ בלא שך והו ענדנא מן גמלה אלאעראץ אלמכלוקה כאלסואד ואלבריאץ ואן לם יכן מן נוע אלכיפיה לכנה באלגמלה ערץ לאזם ללחרכה כמא יבין למן פהם כלאם ארסטו פי תבין אלזמאן וחקיקה

כז, ב וגודה ונבין הנא מעני | ואן כאן לים מן גרץ מא נחן בסבילה לכנה נאפע פיה והו אן אלדי אוגב כפא אמר אלזמאן עלי אכתר אהל אלעלם חתי חירהם אמרה הל לה חקיקה פי אלוגוד או לא חקיקה לה כגאלינוס וגירה הו כונה ערצא פי ערץ לאן אלאעראץ אלמוגודה פי אלאגסאם וגודא אולא כאלאלואן ואלטעום פאנהא תפהם באול והלה ותתצור מעאניהא ואמא אלאעראץ אלתי מוצוקאתהא אעראץ אכר כאלבריק פי אללון ואלאנתנא ואלאסתראדה פי אלכט פיכפי אמרהא גדא ובכאצה אדא אנצאף לדלך אן יכון אלערץ אלמוצוע גיר מסתקל אלחאל בל פי חאלה בעד חאלה פיכפי אלאמר אכתר פאנתמע פי אלזמאן אלאמראן גמיעא לאנה ערץ לאזם ללחרכה ואלחרכה ערץ פי אלמתחרך ולים אלחרכה במנזלה לסואד ואלבריאץ אלתי הי חאלה מסתקרה בל חקיקה אלחרכה וגוהרהא אן לא תסתקל עלי חאל ולו טרפה עין פהדא מסא אוגב כפא אמר אלזמאן ואלקצד אנה ענדנא שי מכלוק מכון כסאיר אלאעראץ ואלגואהר אלחאמלה

לתלך אלאעראץ פלדלך לא יכון איגאד אללה אלעאלם פי מבדא זמאני אד אלזמאן מן גמלה אלמכלוקאת פכן מן הדא אלמעני עלי תאמל שדיד לאן לא תלזמך אלרדוד אלתי לא מחיץ ענהא למן יגהל הדא לאנה מתי אתכת זמאנא קבל אלעאלם לזמך אעתקאד אלקדם אד אלזמאן ערץ ולא בד לה מן חאמל פילזם וגוד שי קבל וגוד הדא אלעאלם אלמוגוד אלאן ומן הדא הו אלחרב פתדא | הו אחד אלארא והו קאעדה שריעה משה רבנו כח, א ע״אם בלא שך והי תאניה קאעדה אלתוחיד לא יכטר בבאלך גיד הדא ואברהם אבינו ע״ה אכתדי באשהאר הדא אלראי אלדי ודאה אליה אלנטר ולדלך כאן ינאדי בשם י״י אל עולם 1) וקד צדה בהדא אלראי בקולה קנה שמים וארץ 2). ואלראי אלתאני הו ראי כל מן סמענא כברה וראינא כלאמה מן אלפלאספה ודלך אנהם יקולון אן מן אלמחאל אן יוגד אללה שיא מן לא שי ולא ימכן ארצא ענדהם אן יפסד שי אלי לא שי אעני אנה לא ימכן אן יתכון מוגוד מא דו מאדה וצורה מן עדם תלך אלמאדה עדמא מחצא ולא יפסד אלי עדם חלך אלמאדה עדמא מחצא ולצף אללה ענדהם באנה קאדד עלי הדא כוצפה באנה קאדד עלי אלגמע בין אלצדין פי אן ואחד או יכלק מתלה תעאלי או יתגסם או יכלק מרבעא קטרה מסאוי לצלעה ומא שאבה הדה מן אלמתנעאת ואלמפהום מן כלאמהם אנהם יקולון כמא אנה לא עגז פי חקה לכונה לא יוגד אלמתנעאת אד ללמתנע טביעה תאבתה לים הי מן פעל פאעל פלדלך לא ימכן תגירהא כדלך לא עגז פי חקה אדא לם יקדר אן יוגד שיא מן לא שי אד הדא מן קביל אלמתנעאת כלהא פלדלך יעתקדון אן תם מאדה מא מוגודה קדימה כקדם אלאלאה לא יוגד דונהא ולא תוגד דונה ולא יעתקדון אנהא פי מרתבתה תעאלי פי אלוגוד כל הו סבב וגודהא והי לה מתלא כאלטין ללפאכראני | או אלחדיד ללחדאד והו אלדי יכלק פיהא מא כח, ב שא פתארה יצור מנהא סמאא וארצא ותארה יצור מנהא גיר דלך ואהל הדא אלראי יעתקדון אן אלסמא איצא כאינה פאסדה לכנהא ליסת כאינה מן לא שי ולא פאסדה אלי לא שי כל כמא אן אשכאץ אלחיואן כאינה פאסדה מן מאדה מוגודה ואלי מאדה מוגודה כדלך אלסמא תתכון ותפסד ותכונהא ופסאדהא כסאיר אלמוגודאת מן דונהא ואהל הדה אלפרקה

1) בראשית כא, לג. 2) שם יד, כב.

ינקסמון אלי פרק לא פאירה לדכר פרקהם וראיהם פי הדה אלמקאלה
לכן אצל הדה אלפרקה אלעאם מא דכרת לך ואפלאטון איצא הדא
אעתקאדה אנת תגד ארסטו יחכי ענה פי אלסמאע אנה יעתקד אעני
אפלאטון אן אלסמא כאינה פאסדה והכדא תגד מדהכה מצלחא פי כתאבה
לטימאוס לכנה לא יעתקד אעתקאדנא כמא יתן מן לא יעתכר אלארא
ולא ידקק אלנטר ויתכלל אן דאינא ודאיה מוא ולים אלאסר כדלך לאן
נחן נעתקד כון אלסמא לא מן שי אלא כעד אלעדם אלמטלק והו יעתקד אנהא
מוגודה מכונה מן שי פהדא הו אלראי אלתאני. ואלראי אלתאלת
הו ראי ארסטו ותבאעה ושארחי כתבה ודלך אנה יקול כמא קאלה אהל
אלפרקה אלמתקדם דכרתא והו אנה לא יוגד דו מאדה מן לא מאדה אצלא
ויזיד עלי דלך ויקול אן אלסמא ליסת ואקעה תחת אלכון ואלפסאד בונה
ותלכיץ ראיה פי דלך חו הדא יזעם אן הדא אלמוגור כלה עלי מא הו
עליה לם יזל ולא יזאל הכדא | ואן אלשי אלתאבת אלדי לא יקע תחת
אלכון ואלפסאד והו אלסמא לא יכרת כדלך ואן אלזמאן ואלתרכה אכדיאן
דאימאן לא כאינאן ולא פאסדאן ואן אלשי אלכאין אלפאסד והו מא תחת
פלך אלקמר לא יכרת כדלך אעני אן תלך אלמאדה אלאולי לא כאינה
ולא פאסדה פי דאתהא לכן אלצור תתעאקב עליהא ותכלע צורה ותלבס
אכרי ואן הדא אלנטאם כלה אלעלוי ואלספלי לא יכתל ולא יבטל ולא
יתגדד פיה מתגדד מסמא ליס פי טביעתה ולא יטרי פיה טארי כארג ען
אלקיאס בונה קאל ואן כאן לם יקל כהדא אלנץ לכן אלמתחצל מן ראיה
אנה מן באב אלמסתנע ענדה אן תתגיר ללה משלה או תתגדד לה אראדה
ואן גמיע הדא אלוגוד עלי מא הו עליה אללה אוגדה באראדתה לכן ליס
פעל כעד עדם וכמא אנה מן באב אלמסתנע אן יעדם אלאלאה או תתגיר
דאתה כדלך יתן אנה מן באב אלמסתנע אן תתגיר לה אראדה או תתגדד
לה משלה פילזם אן יכון הדא אלמוגור כלה עלי מא הו עליה אלאן כדלך
כאן פי מא לם יזל וכדלך יכון פי גאכר אלדהר. פהדא תלכיץ הדה
אלארא וחקיקתהא וחי ארא מן קד תכרהן ענדה וגוד אלאלאה להדא
אלעאלם אמא מן לם יעלם וגוד אלאלאה גל ועז בל טל אן אלאשיא תכון
ותפסד כאלאנתמאע ואלאפותראק כחסב אלאתפאק ואן ליס תם מדבר ולא
נאתם וגוד והו אפיקורוס ושיעתה ואמתאלה כמא יחכי אלאסכנדר פלא

פאירה לנא פי דכר תלך אלפרק | אד קד תכרהן וגוד אלאלאה ודכרנא בפ׳ ב
ארא אקואם כנוא אמרהם עלי קאעדה קד תכרהן נקיצהא לא פאירה פיה
וכדלך איצא כוננא נרום תצחיח קול אהל אלדאי אלתאני אעני כון אלסמא
כאינה פאסדה לא פאירה לנא פיה אד הם יעתקדון אלקדם ולא פרק ענדנא
כין מן יעתקד אן אלסמא כאינה מן שי צרורה ופאסדה אלי שי או אעתקאד
ארסטו אלדי יעתקד אנהא גיר כאינה ולא פאסדה אד קצד כל תאבע
שריעה משה ואברהם אבינו או מן נחי נחוהמא אנמא הו אעתקאד
אן ליס תם שי קדים בונה מע אללה ואן אינאד אלמוגוד מן עדם פי חק
אלאלאה ליס מן קביל אלמסתנע בל ואגב איצא בזעם בעץ אהל אלנטר
וכעד אן קדרנא אלארא אכד פי תביין ותלכיץ דלאיל ארסטו עלי ראיה
ומא דעאה אלי דלך:

פצל יד

לא אחתאג אן אכרר פי כל פצל אן הדה אלמקאלה אנמא אלפתהא לך
לעלמי כמא חצל ענדך ואני לא אחתאג אן אתי בנץ כלאם אלפלאספה
פי כל מוצע בל כאגראצהם ולא אטול בל אנבהך עלי אלטרק אלתי
יקצדונהא כמא פעלת לך פי אדא אלמתכלמין ולא אלתפת למן תכלם
גיר ארסטו אד אראוה הי אלתי ינבגי אן תתאמל ואן תכת אלרד עליה
או אלתשכיך פי מא גרד או | נשכך עליה פי שי סנהא פדלך פי חק גירה ל׳, א
מן כל מן כאלף קואעד אלשריעה אחדי ואוכד. פאקול אן ארסטו יקול
אן אלחרכה לא כאינה ולא פאסדה יעני אלחרכה עלי אלאטלאק לאנה
יקול אן כאנת אלחרכה חדתת פכל חאדת תתקדמה חרכה והי כרונה
ללפעל וחדותה כעד אן לם יכן פתכון אלחרכה אדא מוגודה והי אלחרכה
אלתי כהא אגדת הדה אלחרכה אלאכירה פאלחרכה אלאולי קדימה צרורה
או ימר אלאסר ללא נהאיה וכחסב הדא אלאצל איצא יקול אן אלזמאן
גיר כאין ולא פאסד אד אלזמאן תאבע ללחרכה ולאזם להא ולא חרכה
אלא פי זמאן ולא יעקל אלזמאן אלא באלחרכה כמא כרהן פהדה טריק
לה ילזם כהא קדם אלעאלם. טריק תאניה לה יקול אלמאדה אלאולי
אלמשתרכה ללאסתקסאת אלארבעה לא כאינה ולא פאסדה לאנה אן כאנת
אלמאדה אלאולי כאינה פלהא מאדה מנהא תכונת ווילזם אן תכון הדה
אלמתכונה דאת צורה אד הי חקיקה אלכון ונחן פרצנאהא מאדה לא דאת

צורה פתלך צרורה גיר כאינה מן שי פהי אזליה לא תביד והלא איצא
יונב קדם אלעאלם. טריק תאלתה לה יקול אן מארה אלפלך בנמלתה
לים פיהא שי מן אלתצאל לאן אלחרכה אלדוריה לא צל להא כמא כון
ואנמא אלתצאל פי אלחרכה אלמסתקימה כמא כרהן קאל וכל מא יפסד
5 אנמא סבב פסאדה מא פיה מן אלתצאל ואל ואלפלך לא תצאר פיה
ל, ב פלים הו פאסדא | ומא לים בפאסד פלים במתכון ויטלק קצאיא ויבינהא
והי אן כל כאין פאסד וכל פאסד כאין וכל מא לם יתכון לא יפסד וכל
מא לא יפסד לם יתכון פהלא איצא טריק יונב בהא מא ירידה מן קדם
אלעאלם. טריק ראבעה קאל כל חארת פאמכאן חדותה מתקדם עלי
10 חדותה באלזמאן וכלך כל מתגיר פאמכאן תגירה מתקדם עליה באלזמאן
ובהלה אלמקדמה אלזם דואם אלחרכה אלדוריה ואנהא לא אנקצא להא
ולא כדאה ובהלה אלמקדמה בין אלמתאכרון מן תבאעה קדם אלעאלם
וקאלוא אלעאלם קבל אן יכון לא יכלו אן יכון חדותה ממכנא או ואגבא
או ממתנעא פאן כאן חדותה ואגבא פאנה לא יברח מוגודא ואן כאן
15 חדותה ממתנעא פלא יצה אן יונד אבדא ואן כאן ממכנא פמן חאמל
לך אלאמכאן פלא בד מן שי מוגוד הו חאמל אלאמכאן ובה יקאל לולך
אלשי אנה ממכן והלה טריק קויה גדא פי אתבאת קדם אלעאלם וזעם
בעץ חלאק אלמתאכרין מן אלמתכלמין אנה פף הלא אלעויץ פקאל
אלאמכאן הו ענד אלפאעל לא פי אלשי אלמנפעל והלא לא שי לאנהמא
20 אמכאנאן לאן כל שי חארת אמכאן חדותה מתקדם עליה וכלך אלפאעל
אלדי אחרתה כאן פיה אמכאן אן יחרת מא אחרתה קבל אן יחרתה
פהמא אמכאנאן בלא שך אמכאן פי אלמארה אן תכון כלא ואמכאן פי
אלפאעל אן יפעל כלא פהלה אמהאת אלטרק אלתי יסלכהא ארסטו פי |
לא, א אתבאת קדם אלעאלם מן גהה אלעאלם נפסה. והם טרק איצא
25 לכרהא אלדין אתוא בעדה אסתכרגוהא מן פלספתה יתבתון בהא קדם
אלעאלם מן גהה אלאלאה גל אסמה. סנהא אנהם קאלוא אן כאן אללה
גל אסמה אחדת אלעאלם בעד אלעדם פכאן אללה קבל אן יכלק אלעאלם
פאעלא באלקוה פלמא כלקה צאר פאעלא באלפעל פקד כרג אללה מן
אלקוה אלי אלפעל פפיה תעאלי אמכאן מא ולא בד לה מן מכרג אכרגה
30 מן אלקוה אלי אלפעל והלא איצא שדיד אלאשכאל והלא הו אלדי ינבגי

אן יפכר כל עאקל פי חלה ואמתאר סרה. וטריק אכרי קאלוא
אנמא יפעל אלפאעל פי וקת ולא יפעל פי וקת בחסב אלמואנע או אלדואעי
אלטאריה לה ופיה פתוגב לה אלמואנע תעטל פעל מא ירידה ותוגב לה
אלדואעי אראדה מא לם יכן ירידה מן קבל ואלא כאן אלבארי גל אסמה
5 לא דואעי לה תוגב תגיר משיה ולא עואיק ענדה ולא מואנע תטרי או
תזול פלא וגה לכונה יפעל פי וקת ולא יפעל פי וקת בל פעלה דאימא
כדואמה מוגוד באלפעל. וטריק אכרי יקולון אפעאלה תעאלי כאמלה
גדא לים פיהא שי מן אלנקץ ולא פיהא שי עבת ולא זאיד והלא הו
אלמעני אלדי יכרה ארסטו דאימא ויקול אלטביעה חכימה ולא תפעל שיא
10 עבתא ואנהא תפעל כל שי עלי אכמל מא יסכן פיה פקאלוא מן דלך
לא, ב הלא אלמוגוד הו אכמל מא יכון ולים בעדה מן גאיה | פלולך יגב אן יכון
דאימא אל חכמתה כלאתה דאימה בל לאתה חכמתה אלתי אקתצת וגוד
הלא אלוגוד. פכל מה עסאה אן תגדה מן חגג מן יעתקד אלקדם מן הלה
אלטרק יתפרע ואלי אחדאהא ירגע ואיצא עלי גהה אלתשניע אנהם יקולון
15 כיף כאן אלאלאה עז וגל עטלא לם יעמל שיא בונה ולא אחרת חארתא
פי אלאזל אלדי לם יזל וטאל אמתדאד וגודה אלקדים אלדי לא נהאיה
לה לא יפעל שיא פלמא כאן נהאר אמם אפתתה אלוגוד אל לו קלת מתלא
אן אללה כלק עואלם כתירה קבל הלא עלי עדד מלו כרה אלפלך אלאקצי
כדדלא ואן כל עאלם מנהא אקאם מוגודא סנין עלי עדד מלוה כרדלא
20 לכאן לך כלה באלאצאפה אלי וגודה תעאלי אלדי לא גהאיה לה במנזלה
לו קלת אן אללה אמם כלק אלעאלם לאנא מתי אתבתנא אפתתאח וגוד
בעד עדם פלא פרק בין אן תגעל לך כאן מנל מי אלף מן אלסנין או
מנל זמאן קריב גדא פהלא איצא ממא ישנע בה מן יעתקד אלקדם.
ואיצא עלי גהה אלאסתדלאל באלמשהור ענד אלמלל כלהא פי גאבר
25 אלדהר אלדי יונב לך אן אלאמר טביעי לא וצעי ולולך וקע אלאגמאע
עליה יקול ארסטו כל אלנאס יצרחון בדואם אלסמא ותבאתהא ולמא
שערוא באנהא גיר כאינה ולא פאסדה געלוהא ממכנא ללה תעאלי
ולדרוהאניין יעני אלמלאיכה ונסבוהא לה ללדלאלה עלי דואמהא
לב, א ואתי פי הלא אלבאב איצא באמור מן הלא | אלקבל עלי גהה
30 רפד אלראי אלדי צחחה אלנטר ענדה באלמשהודאת:

פצל טו

גרצי פי הרא אלפצל אן אבין אן ארסטו לא ברהאן ענדה עלי קדם
אלעאלם בחסב ראיה ולא הו פי דלך גאלטא אעני אנה נפסה
עאלם אן לא ברהאן לה עלי דלך ואן תלך אלאחתנאנאת ואלדלאיל אלתי
יקולהא הי אלתי תבדו ותטיל אלנפס אליהא אכתר והי אקל שכוכא עלי
מא יוזם אלאסכנדר ולא יתן בארסטו אנה יעתקד תלך אלאקאויל ברהאנא
אד ארסטו הו אלדי עלם אלנאס טרק אלברהאן וקואנינה ושראיטה ואלדי
דעאני להרא אלקול לאן אלמתאכרין מן תבאע ארסטו יזעמון אן ארסטו
קד ברהן עלי קדם אלעאלם ואכתר אלנאס ממן יזעם אנה תפלסף יקלד
ארסטו פי הדה אלמסאלה ויטן אן נמיע מא ד̇כרה ברהאן קטעי לא ריב
פיה ויסתשנע מכאלפתה או כונה כפית ענד כאפיה או והם פי אסר מן
אלאמור פלדלך ראית אן אנאריהם עלי דאיהם ואבין להם אן ארסטו
נפסה לא ידעי אלברהאן פי הדה אלמסאלה מן דלך אנה יקול פי אלסמאע[1]
אן נמיע מן תקדמנא מן אלטביעיין יעתקד אן אלחרכה גיר כאינה ולא
פאסדה מא כלא אפלאטון פאנה יעתקד אן אלחרכה כאינה פאסדה וכדלך |
לב, ב אלסמא ארצא ענדה כאינה פאסדה הרא נצה ומעלום אן לו כאנת הדה
אלמסאלה תברהנת באלבראהין אלקאטעה למא אחתאג ארסטו אן ירפדהא
בכון מן תקדם מן אלטביעיין כדלך יעתקד ולא כאן יחתאג אן יקול כל
מא קא להפי דלך אלמוצע מן אלתשניע עלי מן כאלפה ותקביח ראיה
לאן כל מא תברהן לא תזיד צחתה ולא יקוי אליקין בה באנסאע כל
אלעאלמין עליה ולא תנקץ צחתה ולא יצעף אליקין בה בסכאלפה אהל
אלארץ כלהם עליה. ואנת איצא תגד ארסטו יקול פי אלסמא ואלעאלם[2]
ענד מא שרע אן יבין אן אלסמא גיר כאינה ולא פאסדה קאל פנריד
אלאן אן נפחץ בעד דלך ען אלסמא ארצא פנקול אתראהא מכונה מן שי
או גיר מכונה מן שי והל תקע תחת אלפסאד אם לא תפסד אלבתה
וראם בעד פרץ הדה אלמסאלה אן ירכר חגג מן יקול בכון אלסמא
פאתבע דלך בכלאם הרא נצה קאל פאנא אדא פעלנא דלך כאן קולנא
חינד ענד מחסני אלנטר אקבל וארצי ולא סימא ארא מסעוא חגג

1) פיסיקה, VIII 1. 2) ספר א, בראש פרק י.

אלמכאלפין אולא פאנא אן קלנא נחן ראינא וחגגנא ולא נדכר חגג
אלמכאלפין כאן אצעף לקבולהא ענד אלסאמעין ומסמא יחק עלי מן אראד
אן יקצי באלחק אן לא יכון מעאדיא למן יכאלפה בל יכון רפיקא מנצפא
ינזי לה מא ינזי לנפסה מן צואב אלחגג הרא נע כלאם אלרגל פיא מעשר
אהל אלנטר הל בקי עלי הדא אלרגל לום בער הדה אלמקדמה והל יטן
אחד בער הרא אלקול | אן חצל לה ברהאן עלי הדה אלמסאלה והל יתכלל לג, א
אחד פכיף ארסטו אן אלשי אלדי תברהן יכון קבולה אצעף אן לם תסמע
חגג אלמכאלפין עליה ואיצא כונה נעל הדא ראיא לה ואן דלאילה עליה
חגג הל ארסטו ינהל אלפרק בין אלחגג ואלבראהין ובין אלארא אלתי
תקוי אלטנה בהא או תצעף ובין אלאמור אלברהאניה ואיצא הרא אלקול
אלכטבי אלדי קדמה מן אנצאף אלכצם חתי יקוי ראיה הרא כלה יחתאג
אליה פי אלברהאן לא בל גרצה כלה הו אן יבין אן ראיה אצח מן ארא
מכאלפיה סמן אדעי אן אלנטר אלפלספי יודי אלי כון אלסמא ואקעה
תחת אלכון ואלפסאד לכנהא לם תעדם קט או תכונת ולא תפסד וסאיר
מא ירכר מן תלך אלארא והרא צחיח בלא שך לאן ראיה אקרב אלי
אלצחה מן אראיהם בחסב אלאסתדלאל מן טביעה אלונוד ונחן לים כדלך
נזעם כמא סאבין לכן קד גלבת אלאהויה עלי נמיע אלפרק חתי עלי
אלפלאספה וידירון אן יתכתוא אן ארסטו ברהן הדה אלמסאלה פלעל עלי
ראיהם ארסטו ברהן עלי הדה אלמסאלה והו לם ישער אנה ברהן חתי
תגבה לדלך בערה אמא אנא פלא שך ענדי פי אן תלך אלארא אלתי
ירכרהא ארסטו פי הדה אלמעאני אעני קדם אלעאלם ועלה אכתלאף חרכאת
אלאפלאך ותרתיב אלעקול כל דלך לא ברהאן עליה ולא תוהם ארסטו
יומא קט אן תלך אלאקאויל ברהאן בל כמא ד̇כר מן אן טרק אלאסתדלאל |
עלי הדה אלאשיא אבואבהא מסדודה מן דוננא ולא ענדנא סבדא להא לג, ב
נסתדל בה. וקד עלמת נע כלאמה והו הדא[1]) ואלתי ליסת לנא פיהא חגה
או הי עטימה ענדנא פאן קולנא פיהא לם דלך עסר מתל קולנא הל
אלעאלם אולי אם לא הדא נצה לכנך קד עלמת תאויל אבי נצר להרא
אלמתל ומא בין פיה וכונה אסתשנע אן יכון ארסטו ישך פי קדם אלעאלם
ואסתכף בנאלינוס כל אלאסתכפאף פי קולה אן הדה אלמסאלה משכלה

1) טופיקא I, 11.

לא יעלם להא ברהאן ווירי אבו נצר אן אלאמר כין ואצח ירל עליה
אלברהאן אן אלסמא אוליה ומא דאכלהא כאין פאסד ובאלנמלה לים
בשי מן הדה אלטרק אלתי לכרנאהא פי הדא אלפצל יצחח ראי או יבטל
או ישכך פיה ואנמא אתינא במא אתינא לעלמנא אן אכתר מן יזעם אנה
תחדק ואן לם יפהם שיא מן אלעלום יקטע בקדם אלעאלם תקלידא למן
שהר עלמהם אלקאולין בקדמה ויטרח כלאם גמיע אלנבוין למא לים
כלאמהם פי מערץ אלתעלים בל פי מערץ אלאכבאר ען אללה והי אלטריק
אלתי לא יהתדי בהא אלא אחאד אסעדהם אלעקל ואמא מא גרומה נחן
מן אמר חדות אלעאלם עלי ראי שריעתנא פסוף אדכרה פי פצול תאתי:

פצל יז

לה, א

הדא פצל אבין לך פיה מא אעתקדה פי הדה אלמסאלה ובעד דלך אתי
ברלאיל עלי מא גרומה פאקול אן כל מא יקולה מן יזעם אנה
ברהן עלי חדות אלעאלם מן אלמתכלמין לא ארצי תלך אלארלה ולא
אגאלט נפסי פי אן אסמי טרק אלמגאלטאת בראהין וכון אלאנסאן ירלעי
אנה יכרהן מסאלה מא במגאלטאת פאנה ענדי לם יקן תצדיק דלך
אלמטלוב בל אצעפה וטרק אלטען עליה לאנה אדא תבין פסאד תלך
אלארלה צעפת אלנפס פי תצדיק אלמסחדל עליה וכון אלאמר אלדי לא
ברהאן עליה יבקי מע מגרד כונה מטלובא או לקבל פיה אחד טרפי
אלנקיץ אולי וקד לכרת לך טרק אלמתכלמין פי אתבאת חדת אלעאלם
ונבהתך עלי מואצע אלטען פיהא וכלך כל מא לכרה ארסטו ותבאעה מן
אלאסתדלאל עלי קדם אלעאלם לים הו ענדי ברהאנא קטעיא בל חגגא
תלחקהא אלשכוך אלעטימה כמא סתסמעה פאלדי ארומה אנא אן אבין
אן כון אלעאלם מחדתא עלי ראי שריעתנא אלדי קד בינתה לים במסתנע
ואן תלך אלאסתדלאלאת כלהא אלפלספיה אלתי יבדו מנהא אן לים
אלאמר כמא לכרנא יונד לתלך אלחגג כלהא ונה יעטלהא ויבטל
לה, ב אלאסתדלאל בהא עלינא פאדא צח לי דלך וכאנת הדה אלמסאלה אעני
קדם אלעאלם או חדותה מסכנה כאנת ענדי מקבולה מן גהה אלנבוה
אלתי תבין אמורא לים פי קוה אלנטר אלוצול אליהא כמא נבין אן
אלנבוה לא תבטל ולו עלי ראי מן יעתקד אלקדם ובעד אן אבין אמכאן

דעואנא אכד פי תרגיחת עלי מא סואה ברליל נטרי אוצא אעני תרגיח
אלקול באלחדות עלי אלקול באלקדם ואבין אן כמא תלזמנא שנאעה מא
פי אעתקאד אלחדות כדלך תלזם שנאעה אשד מנהא פי אעתקאד אלקדם
והאנא אלאן אכד פי איגאד אלטריק אלתי חעטל דלאיל כל מן יסתדל
עלי קדם אלעאלם:

פצל יח

כל חאדת כאין בעד אן לם יכן ולו כאנת מאדתה מוגודה ואנסא כלעת
צורה ולבסת אכרי פאן טביעתה בעד חדותה ופראגה ואסתקרארה
גיר טביעתה פי חאל תכונה ואכדה פי אלכרוג מן אלקוה אלי אלפעל וגיר
טביעתה ארצא קבל אן יתחרך ללכרוג אלי אלפעל מתאל דלך אן טביעה
מני אלאנתי והו דם פי אועיתה גיר טביעתה פי חאל אלחמל ענד מא
לקאה מני אלדכר ואכד יתחרך וטביעתה ארצא פי הדא אלוקת גיר טביעה
אלחיואן אלמסתכמל בעד ולארתה ולא אסתדלאל בגמיע אלוגוה מן טביעה
אלשי בעד כונה ופראגה וחצולה מסתקרא | עלי אכמל חאלאתה עלי חאל לה, א
דלך אלשי פי חאל חרכתה ללכון ולא יסתדל מן חאלתה פי חאל חרכתה
עלי חאלתה קבל אן יאכד פי אלחדכה ומתי מא גלטת פי הדא וטרדת
אלאסתדלאל מן טביעה אלשי אלחאצל באלפעל עלי טביעתה והו באלקוה
חדתת לך שכוך עטימה ותסחלת ענדך אמור לאזם כונהא ולזמת ענדך אמור
מסתחילה פאפרץ פי מא סתלנא בה אן אנסאנא כאמל אלפטרה גדא ולד
ומאתת ואלדתה בעד אן ארצעתה אשהרא ואנפרד אלרגל בתמאם תרבייה
הדא אלמולוד פי גזירה מנקטעה אלי אן כבר ועקל ועלם והו לם יר קט
אמראה ולא אנתי מן אנאת סאיר אלחיואן פסאל וקאל לרגל מתן מעה
כיף אגדנא ועלי אי חאל תכונא פאגאבה אלמסאול אן כל שכץ מנא אנמא
תכון פי בטן שכץ מן נוענא סתלנא הו אנתי בצורה כדא. ואן אלשכץ
מנא כאן צגיר אלגסם פי דאכל אלבטן יתחרך ויגתדי וינמי קלילא קלילא
והו חי חתי ינתהי חדא כדא מן אלעטם פינפתח לה באב פי אספל אלגסם
יכרג מנה ויכרג ולא יזאל ינמי בעד דלך אלי אן יציר כמא תראנא פדלך
אלמולוד אליתים יסאל צרורה ויקול פהדא אלואחד מנא ענד מא כאן
צגירא פי אלבטן והו חי סתחרך ינסי הל כאן יאכל וישרב ויתנפס מן

פיה ואנפה ויתגלט פיקאל לה לא פהו בלא שך יכארר לתכריב הדא ויקים
אלברהאן עלי גמיע הדה אלאמור אלהקיקיה באנהא ממתנעה באסתדלאל
לה, ב באלמוגוד | אלכאמל אלמסתקר ויקול כל שכץ מנא אדא סמך ענה אנפס
בעץ סאעה מאת ותעטלת חרכאתה פכיף יתצור אן יכון שכץ מנא פי
5 דאכל וגא ספיק מחיט בה פי דאכל גוף מדה אשחר והו חי מתחרך ולו
אבתלע אחדנא עצפורא למאת דלך אלעצפור לחינה ענד חצולה פי אלמעדה
פכיף פי אלבטן אלאספל וכל שכץ מנא אן לם יאכל אלטעאם בפיה
וישרב אלמא פפי איאם קלילה יהלך בלא שך פכיף יבקי אלשכץ חיא
אשהרא דון אכל ושרב וכל שכץ מנא אן אגתדי ולם יגט פפי איאם
10 קלילה ימות באשד אלם פכיף יקים הדא אשהרא דון תגלט ולו אנתקל
בטן אחדנא מאת בעד איאם פכיף יזעם אן הדא אלגנין כאנת סדתה
מפתוחה וכיף לא יפתח עיניה ולא יבסט כפיה ולא ימד רגליה וגמיע
אעצאיה סאלמה לא אפה בהא כמא זעמתם והכדא יטרד לה אלקיאם כלה
אן אלאנסאן לא יסכן בוגה אן יתכון עלי הדה אלצורה. פתאמל הדא
15 אלמתל ואעתבדה יא איהא אלנאטר פתגד הדה חאלנא מע ארסטו סוא
לאנא נחן מעשר תבאע משה רבנו ואברהם אבינו עליהמא אלסלאם
נעתקד אן אלעאלם כלן עלי צורה כדא וכדא וכאן כדא מן כדא וכלק
כדא בעד כדא פיאכד ארסטו ינאקצנא ויסתדל עלינא מן טביעה אלוגוד
אלמסתקרה אלכאמלה אלחאצלה באלפעל אלתי נקר לה נחן אנהא בעד
20 אסתקראדהא וכמאלהא לא תשבה שיא ממא כאנת עליה פי חאל אלכון
לז, א ואנהא | אוגדת בעד אלעדם אלמחץ ואי חגה תקום עלינא מן גמיע מא
יקולה ואנמא חלום תלך אלחגג למן ידעי אן טביעה הדא אלוגוד אלמסתקרה
תדל עלי כונה מחדתא וקד אעלמתך אני אנא לא אדעי דלך והאנא ארגע
ואדכר לך אצול טרקה ואריך כיף לא ילזמנא מנהא שי בוגה אד ודעואנא
25 אן אלעאלם בגמלתה אוגדת אללה בעד עדם וכונה אלי אן כמל כמא
תראה. קאל אן אלמאדה אלאולי לא כאינה ולא פאסדה ואכד אן יסתדל
עלי דלך מן אלאשיא אלכאינה אלפאסדה ויבין אסתנאע כונהא והדא
צחיח לאנא נחן מא אדעינא אן אלמאדה אלאולי תכונת כתכלן אלאנסאן
מן אלמני או תפסד כפסאד אלאנסאן ללתראב בל אדעינא אן אללה
30 אונדהא מן לא שי והי עלי מא הי עליה בעד איגאדהא אעני כונהא יתכון

מנהא כל שי ויפסד להא כל מא תכון מנהא ולא תוגד עאריה מן צורה
ועגדהא יגתהי אלכון ואלפסאד והי לא כאינה ככון מא יתכון מנהא ולא
פאסדה כפסאד מא יפסד אליהא כל מבדעה ואדא שא מבדעהא עדמהא
עדמא מחצא מטלקא וכדלך נקול פי אלחרכה סוא לאנה אסתדל מן
5 טביעה אלחרכה אנהא גיד כאינה ולא פאסדה ואלאמר צחיח לאנא נדעי
אנה בעד וגוד אלחרכה עלי הדה אלטביעה אלתי הי מסתקרה עליהא לא
יתכדל כונהא ופסאדהא כונא כדלא ופסאדא כדלא ככון אלחרכאת אלגזיה
לז, ב אלכאינה וכפסאד אלחרכאת אלגזיה והו אלקיאס פי כל מא ילזם | טביעה
אלחרכה וכדלך אלקול פי אלחרכה אלדוריה לא אבתדא להא הו צחיח
10 בעד אינאד אלגסם אלכרי אלמתחרך דורא לא יתצור פי חרכתה אבתדא
וכדלך נקול פי אלאמכאן אלדי ילזם אן יתקדם כל מתכלן לאן הדא אנמא
ילזם פי הדא אלמוגוד אלמסתקר אלדי כל מא יתכלן פיה אנמא יתכון
מן מוגוד מא אמא אלשי אלמבתדע מן עדם פלים תם שי משאר אליה
לא פי אלתם ולא פי אלעקל פיתקדמה אמכאן וכדלך נקול איצא פי כון
15 אלסמא לא תצאד פיהא פאן הדא צחיח גיד אנא נחן מא אדעינא אן
לסמא תכונת כתכלן אלפרס ואלנכלה ולא אדעינא אן תרכיבהא יוגב להא
אלפסאד כאלנכאת ואלחיואן מן אגל אלתצאד אלדי פיהא ומלאך אלאמר
הו מא דכרנאה אן אלמוגוד פי חאל כמאלה ותמאמה לא תדל חאלתה
תלך עלי חאלתה קבל כמאלה ולא שגיע עלינא איצא פי קול קאיל אנה
20 כונת אלסמא קבל אלארץ או אלארץ קבל אלסמא או כאנת אלסמא דון
כואכב או נוע חיואן דון נוע אכר אד דלך כלה פי חל תכלן הדה אלגמלה
כמא אן אלחיואן ענד תכוינה כאן אלקלב מנה קבל אלאנתיין כמא
ישאהד עיאנא ואלערוק קבל אלעטאם ואן כאן בעד כמאלה לא יוגד פיה
עצו דון עצו מן גמיע אלאעצא אלתי לא יתכן בקא אלשכץ דונהא הדא
25 כלה יתתאג איצא אליה אן אכד אלגץ עלי טאהרה ואן כאן לים אלאמר
לז, א כדלך כמא סיבין אדא אסעגא פי אלקול 1) | פינבגי אן תתחפט בהדא
אלמעני פאנה סור עטים בניתה חול אלשריעה סחיט בהא ימנע חגארה
כל ראס אליהא פאן חאגגנא ארסטו אעני אלאכד בראיה וקאל פאד לא
ידלנא הדא אלמוגוד פבמא דא עלמתם אנתם אן הדא מכלן ואנה כאנת

1) להלן פרק ל.

תם טביעה אכרי כונתה קלנא הדא לא ולזמנא בחסב הזמנא לאנא לא
נרום אלאן אן נתכת אן אלעאלם מחדת בל אלדי נרומה הו אמכאן כונה
מחדתא ולא יסתחיל הדא אלדעוי באלאסתדלאל בטביעה אלוגוד אלתי
לא ננאכר פיהא פאדא תבת אמכאן אלדעוי כמא בינא דגענא בעד דלך
זרגחנא ראי אלחדות ולם יבק פי הדא אלבאב אלא אן יאתינא באמתנאע
כון אלעאלם מחדתא לים מן טביעה אלוגוד בל ממא יקציה אלעקל פי
חק אלאלאה והי אלגהאת אלתלאת אלתי קד קדמת לך דכרהא ואנהם
יסתדלון בהא עלי קדם אלעאלם מן גהה אלאלאה והאנא אטהר לך וגה
אלתשכיך עליהא חתי לא יצה מנהא דליל בוגה פי פצל יאתי:

פצל יח

אלטריק אלאולי אלתי יוכרון אלתי ילזמנא בהא בזעמהם אן
אלאלאה כרג מן אלקוה אלי אלפעל אדא כאן יפעל וקתא
ולא יפעל וקתא ונקץ הדא אלשך בין גדא ודלך אן הדא אלאמר אנמא
ילזם פי כל מרכב | מן מאדה דאת אמכאן וצורה פהו בלא מחאלה מתי
פעל דלך אלגסם בצורתה בעד אן לם יפעל פקד כאן פיה שי באלקוה
וכרג ללפעל פלא בד לה מן מכרג לאן הדה אלטקדמה אנמא תברהנת
פי דואת אלמואד אמא מא לים בגסם ולא לה מאדה פלים פי דאתה
אמכאן בוגה וכל מא לה הו באלפעל דאימא ולים ילזם פיה הדא ולא
ימתנע פיה אן יפעל וקתא ולא יפעל וקתא ולא יכון דלך תגיירא פי חק
אלמפארק ולא כרוגא מן אלקוה אלי אלפעל דליל דלך אלעקל אלפעאל
עלי ראי ארסטו ותבאעה אלדי הו מפארק וקד יפעל וקתא ולא יפעל וקתא
כמא בין אבו נצר פי מקאלתה פי אלעקל הנאך קאל כלאמא הדא נצה
קאל ומאהר אן אלעקל אלפעאל לים דאימא יפעל בל יפעל חינא ולא
יפעל חינא הדא נצה והו חק בין ומע כונה כדלך פלים יקאל אן לעקל
אלפעאל מתגיר ולא כאן פאעלא באלקוה וצאר באלפעל למא פעל פי
וקת מא מא לם יפעלה מן קבל לאנה לא נסבה בין אלאנסאם ומא לים
בגסם ולא שבה בוגה לא פי חין אלפעל ולא פי חין אלכף ען אלפעל
ואנמא יקאל לפעל אלצור דואת אלמואד ולפעל אלמפארק פעלא באשתראך
אלאסם פלדלך לא ילזם מן כון אלמפארק לא יפעל פי וקת מא אלפעל

אלדי יפעלה פי מא בעד אן יכון כרג מן אלקוה אלי אלפעל כמא נגד
דלך פי אלצור דואת אלמואד ולעל טאנא ימן אן פי הדא אלקול מגאלטה
מא ודלך אן אלעקל | אלפעאל אנמא וגב אן יפעל וקתא ולא יפעל וקתא לח, א
לים מן אגל אמר מא פי דאתה בל מן אגל תהיו אלמואד אמא אלפעל
מנה פראים לכל מתהיי פאן כאן תם עאיק ען אלפעל פמן אגל אלתהיו
אלמאדי לא מן אגל אלעקל פי נפסה פלעלם הדא אלטאן אן קצדנא לים
הו אלאכבאר באלסבב אלדי מן אגלה פעל אללה תעאלי פי וקת ולם
יפעל פי וקת ולא אלזמנא בהדא אלמתאל וקלנא אן כמא אלעקל לפעאל
יפעל פי וקת ולא יפעל פי וקת והו מפארק כדלך אלה תעאלי מא קלנא
הדא ולא אלזמנאה ולו פעלנא דלך לכאנת מגאלטה בל אלדי אלזמנאה
והו אלזאם צחיח אן אלעקל אלפעאל אלדי לים הו גסמא ולא קוה פי
גסם ואן פעל וקתא ולא יפעל דלך אלפעל וקתא אכר כאן סבב דלך אי
שי כאן פלים יקאל פיה אנה כרג מן אלקוה אלי אלפעל ולא אנה כאן
פי דאתה אמכאן ולא אנה מפתקר למכרג יכרגה מן אלקוה אלי אלפעל
פקד סקט ענא דלך אלשך אלעטים אלדי שכך עלינא אלקאיל בקדם
אלעאלם אד ונחן נעתקד אנה תעאלי לא גסם ולא קוה פי גסם פלדלך
לא ילזמה תגיר אד ופעל בעד אן לם יפעל. אלטריק אלתאניה
חי אלתי יוגב בהא קדם אלעאלם לארתפאע אלדואעי ואלטוארי ואלמואנע
פי חקה תעאלי וחל הדא אלשך עסיר והו דקיק פאסמעה. אעלם אן כל
פאעל די אראדה יפעל אפעאלה מן אגל שי מא פאנה באלצרורה אנמא
יוגב לה אן יפעל וקתא | ולא יפעל וקתא מן אגל מואנע או טוארי מתל לח, ב
דלך אן לאנסאן מתלא יריד אן תכון לה דאר פלא יגניהא לאגל לאמואנע
ודלך אדא לם תכן מאדתהא חאצרה או תכון חאצרה ולא תתאתי לקבול
אלצורה לעדם אלאלאת וקד תכון אלמאדה ואלאלאת חאצרה ולא יבני
לכונה לא יריד אן יבני לאסתגנאיה ען אלכן פאדא טרת טוארי מתל חר
או ברד יוגב לה טלב אלכן פחיניד יריד אן יבני פקד תבין אן אלטוארי
תגיר אלאראדה ואלמואנע תקאום לאראדה פלא יפעל כחסבהא הדא כלה
מתי כאנת אלאפעאל מן אגל שי מא כארג ען דאת אלאראדה אמא מתי
לם יכן ללפעל גאיה אכרי בוגה אלא כונה תאבעא לאראדה פאן תלך
אלאראדה לא תתתאג דואעי ודלך לטריד ואן לם תכן לה מואנע לא ילזם

אן יפעל דאימא או̇ ליסת תם גאיה מא כארגה מן אנלהא יפעל פילום
אלא לם תכן מואנע לחצול תלך אלגאיה אן יפעל או̇ לפעל ההנא תאבע
למגרד אלאראדה פאן קאל קאיל הלא כלה צחיח לכן כונה יריד וקתא
ולא יריד וקתא אלים חלא תגלרא קלנא לה לא או̇ חקיקה אלאראדה
5 ומאהיתהא הלא מענאהא אן יריד ולא יריד פאן כאנת תלך אלאראדה
לדי מארה חתי יטלב בהא גאיה מא כארגה פתכון אראדה מתגלרה בחסב
אלמואנע ואלטוארי אמא אראדה אלמפארק אלתי ליסת הי מן אגל שי
אכר בונה פליסת מתגלרה ולא כונה יריד אלאן שיא ויריר גירה גדא
לט, א תגלרא פי לאתה | ולא יסתוגי הלא סבבא אכר כמא אנה כונה יפעל ולא
10 יפעל לים בתגלר כמא בינא וסיבין אן אראדתנא ואראדה אלמפארק אנמא
יקאל עליהמא אראדה באשתראך ולא שבה בין אלאראדתין פקד אנפך
איצא הלא אלאעתראץ ותבין אנה לא ילזמנא מן הלה אלטריק מחאל
והלא הו רומנא כמא עלמת. ואלטריק אלתאלתה והי אלתי
ילזמון בהא קדם אלעאלם לכון כל מא תקתציה לחכמה אן יכרז קד כרז
15 וחכמתה קדימה כלאתה פאללאזם ענהא קדים והלא אלזאם צעיף גדא
ולך אנא כמא נחלנא חכמתה אלתי אוגבת אן תכון אלאפלאך תסעה לא
אכתר ולא אקל ועדד אלכואכב עלי מא הו עליה לא אכתר ולא אקל
ולא אכבר ולא אצגר כלך נגהל חכמתה פי כונה אוגד אלכל בעד אן
לם יכן מנד מדה קריבה ואלכל תאבע לחכמתה אלדאימה אלגיר מתגלרה
20 לכנא נגהל כל אלגהל קאנון תלך אלחכמה ומקתצאתה אד̇ אלמשיה איצא
פי ראינא תאבעה ללחכמה ואלכל שי ואחד אעני לאתה וחכמתה אד̇ נחן
לא נעתקד אלצפאת ומתסמע פי הלא אלמעני כתירא אלא תכלמנא פי
אלענאיה 1) ובהלא אלאעתבאר תסקט תלך אלשנאעה. ואמא מא לכרה
ארסטו מן אנמאע אלאמם פי סאלף אלדהר מן סכן אלמלאיכה פי לסמא
25 ומן כון אלאלאה פי אלסמא וכלך נא פי טואהר אלנצוץ פלים לך
ללדלאלה עלי קדם אלסמא כמא יריד הו כל לך קיל ללדלאלה עלי אן |
לט, ב אלסמא תדלנא עלי וגוד אלעקול אלמפארקה והם אלרוחאניון ואלמלאיכה
והי תדלנא עלי וגוד אלאלאה והו מחלכה ומדבלרה כמא סנבין ונוצח
אן לים תם דליל ידלנא עלי וגוד לצאנע עלי ראינא כדלאלה לסמא והי

1) חלק ג פרק יג ויז; השוה חלק א פרק סט ע׳ 117.

תדל איצא עלי ראי אלפלאספה כמא לכרנא עלי וגוד מתלכה ואנה לא
גסם ולא קוה פי גסם וכעד מא בינת לך מן אמכאן דעואנא ואנה לים
באלמתנע כמא יזעם מן יקול באלקדם ארגע ואבין תרגיח דאינא באנטד
ואטהר מא ילזם ראיה מן אלשנאעה פי פצול תאתי:

פצל יט

קד באן לך מן מדהב ארסטו ומן מדהב כל מן יקול בקדם אלעאלם אנה
ירי אן הלא אלוגוד צדר ען אלבארי עלי גהה אללזום ואנה תעאלי
עלה והלא מעלול והכלא לזם וכמא לא יקאל פיה תעאלי לם וגד או כיף
10 וגד הכלא אעני ואחדא וגיר גסם כלך לא יקאל פי אלעאלם בגמלתה
לם וגד או כיף וגד חכלא אד̇ הלא כלה לאזם אן יוגד כלא אלעלה
ומעלולהא ולא יתכן פיהמא עדם בונה ולא תגלר עמא המא עליה פלולך
ילזם ען חלא אלראי לזום דואם כל שי עלי טביעתה ואן לא יתגלר בונה
שי מן לאשיא ען טביעתה ובחסב הלא אראי יכון תגלד שי מן למוגודאת
ם, א ען טביעתה מתנעא | פלא תכון אלא הלה אלאשיא כלהא בקצד קאצד
אכתאר ואראד אן תכון הכלא לאנה אן כאנת בקצד קאצד פקד כאנת
גיר מוגודה הכלא קבל אן תקצד ואמא בחסב ראינא נחן פאלאמר בין
אנהא בקצד לא עלי גהה אללזום ויגוז אן יגלרהא דלך אלקאצד ויקצד
קצדא אכר לכן לים אי קצד באטלאק לאן תם טביעה אמתנאע תאבתה
20 לא יתכן בטלאנהא כמא נבין וגרצי פי הלא אלפצל אן אבין לך בדלאיל
תקארב אלכרהאן אן וגודנא הלא ידלנא עלי אנה בקצד קאצד צרורה מן
גיר אן אתכלף מא ארתכבתה לתתכלמון מן אבטאל טביעה לוגוד ולקול
באלגוד וכלק אלאעראץ מתמטלא וגטיע מא בינת לך מן אצולהם אלתי
אנמא ראמוא תמחידהא לאיגאד אלתכציץ ולא תמן אנהם איצא קאלוא
25 הלא אלדי אקולה אמא אנהם ראמוא מא ארומה פלא שך וכלך לכרוא
אלאמור אלתי אלכרהא ולחמוא פיהא אלתכציץ גיר אנהם לא פרק ענדהם
בין אכתצאץ הלא אלנבאת באלחמרה דון אלבריאץ או באלחלאוה דון
אלמראראה או אכתצאץ אלסמא כמא הי עליה מן אלשכל דון אלתרביע
ואלתחליל ואתבתוא לתכציץ במקדמאתהם תלך אלתי קד עלמתהא ואנא
30 אחבת אלתכציץ פי מא ינבגי אן יתכלם פיה במקדמאת פלספיה מאכוזה

מן טביעה אלוגוד. והדה לטריק אבלגהא בעד תקדים הדה אלמקדמה והי
אן כל מאדה משתרכה בין אשיא מתגאירה בוגה מן וגוה אלתגאיר פלא
מ, ב בד צרורה מן סבב אכר כאדגא ען | תלך אלמאדה אלמשתרכה הו אלדי
אוגב כון בעצהא בצפה מא ובעצהא כצפה אכרי או אסבאב עלי עדד
5 אלמתגאיראת והדה מקדמה מנסע עליהא ממן יעתקד אלקדם וממן יעתקד
אלחדות ובעד הדה אלמקדמה אכד פי תביין מא קצדת לתבייגה עלי
גהה אלמסאלה ואלגואב עלי ראי ארסטו. סאלנא ארסטו וקלנא לה קד
ברהנת לנא עלי כון מאדה כל מא תחת פלך אלקמר מאדה ואחדה משתרכה
ללכל פמא עלה אכתלאף הדה אלאנואע אלמוגודה הנא ומא עלה אכתלאף
10 אשכאץ כל נוע מנהא פנאובנא ען דלך באן קאל עלה אלאכתלאף תגיר
אמתזאג אלמרכבאת מן תלך אלמאדה. ודלך אן תלך אלמאדה אלמשתרכה
קבלת אולא ארבע צור וכל צורה מנהא תבעתהא כיפיתאן ובתלך אלכיפיאת
אלארבע צארת אסטקסאת למא תרכב מנהא ודלך אנהא תכתלט אולא
בחרכה אלפלך תם תמתזג פיחדת אלאכתלאף פי אלמכתלטאת אלמתרכבה
15 מנהא במקאדיר מכתלפה מן אלחאר ואלכארד ואלרטב ואליאבס פתציר
פיהא בהדה אלאמזגה אלמכתלפה תהיאת מכתלפה לקבול צור מכתלפה
ובתלך אלצור איצא תציר מתהיה לקבול צור אכרי והכדא דאימא
ואלצורה אלנועיה אלואחדה יוגד למאדתהא ערץ כביר פי כמהא וכיפהא
וכחסב דלך אלערץ תכתלף אשכאץ אלנוע כמא תבין פי אלעלם אלטכיעי
מא, א והדא כלה צחיח בין למן ינצף נפסה ולא יכדעהא. תם סאלנא | ארסטו
איצא וקלנא לה אדא כאן אמתזאג אלאסטקסאת הו אלסבב פי תהיו
אלמואד לקבול אלצור אלמכתלפה או שי היא תלך אלמאדה אלאולי חתי
קבל בעצהא צורה אלנאר ובעצהא צורה אלארץ ומא בינהמא לקבול צורה
אלמא ואלהוא ומאדה אלכל ואחדה משתרכה ובמא דא כאנת מאדה
25 אלארץ אחק בצורה אלארץ ומאדה אלנאר אחק בצורה אלנאר פנאוב
ארסטו ען דלך באן קאל אוגב דלך אכתלאף אלמואצע אד הי אוגבת
להדה אלמאדה אלואחדה תהיאת מכתלפה ודלך אן אלדי ילי מנהא
אלמחיט אתר פיה לטאפה ומרעה חדכה וקרב מן טביעתה פקבל בדלך
אלתהיו צורה אלנאר וכלמא בעדת אלמאדה ען אלמחיט נחו אלמרכז
30 צארת אכף ואצלב ואקל צוא פצארת ארצא והי אלעלה פי אלמא

ואלהוא פכאן דלך צרורא אד מן אלמחאל אן תכון הדה אלמאדה פי לא
מכאן או יכון אלמחיט הו אלמרכז ואלמרכז הו אלמחיט פהדא אוגב להא
אלתכציץ בצור מכתלפה אעני אתהיו לקבול צור מכתלפה. תם סאלנאה
וקלנא לה הל אלמחיט אעני אלסמא מאדתהא ומאדה אלאסטקסאת ואחדה
5 קאל לא. בל תלך מאדה אכדי וצור אכדי ואגסם מקול עלי הדה לאגסאם
אלתי לדינא ועלי תלך באשתראך כמא. בין אלמתאכרון וקד בדהן עלי
גמיע דלך. ומן הנא אסמע מא אקולה אנא איהא אלנאטר פי מקאלתי
מא, ב הדה. קד עלמת ברהאן ארסטו אן באכתלאף לאפעל יסתדל | עלי אכתלאף
אלצור פלמא כאנת חרכאת אלאסתקסאת אלארבעה מסתקימה וחרכה
10 אלפלך דוריה עלם אן תלך אלמאדה גיד הדה אלמאדה והדא צחיח בחסב
אנטר לטביעי ולמא וגדת איצא הדה אתי חרכאתהא מסתקימה מכתלפה
אגהה מנהא מא יתחרך אלי פוק ומנהא מא יתחרך אלי אספל ווגד איצא
אלדי יתחרך מנהא לגהה ואחדה בעצהא אסרע ובעצהא אבטא עלם אנהא
מכתלפה אלצור ובהדא עלם אן אלאסתקסאת ארבעה ועלי הדא אלנחו
15 מן אלאסתדלאל בעינה ולזם איצא אן תכון מאדה לאפלאך כלהא ואחדה
אד כלהא תתחרך דורא וצורה כל פלך מכאלפה לצורה אלפלך אלאכר
אד הדא יתחרך מן אלשרק ללגרב ואכר מן אלגרב ללשרק ואיצא פאן
חרכאתהא מכתלפה פי אלסרעה ואלאבטא. פילזם אן יסאל איצא ויקאל
לה אד והדה מאדה משתרכה לגמיע לאפלאך קד אכתץ כל מוצוע מנהא
20 בצורה מא גיר צורה אלאכר מן הו מכצץ הדה אלמוצועאת ומהיהא
לקבול צור מכתלפה והל תם בעד לפלך שי אכר ינסב לה הדא לתכציץ
אלא אללה עז וגל. והאנא אנבהך עלי בעד גור ארסטו וגראבה אדראכה
וכיף זחמה הדא לאעתראץ בלא שך וראם לכרוג ענה באשיא לם יסאעדה
אלוגור עליהא ואן כאן לם ילכר הדא אלאעתראץ לכנה יבדו מן אקואלה
25 אנה ירום אן ינסם לנא וגוד אלאפלאך כמא נסם לנא וגוד מא דון לפלך
מב, א חתי יכון | אלכל עלי גהה אללזום לטביעי לא עלי גהה קצד קאצד כיף
שא ותכציץ מכצץ עלי אי וגה אחב פלם יתם לה דלך ולא יתם אבדא
ודלך אנה ירום אן יעטי אלעלה פי כון אלפלך תחרך מן אלשרק ולם
יתחרך מן אלגרב וירום אן יעטי אלעלה פי כון בעצהא סריע אלחרכה
30 ובעצהא בטי ואן דלך לאזם לנסם וצעהא מן אלפלך אלאעלי וירום אן

יעטי אלעלה פי כון כל כוכב מן אלסבעה לה עדה אפלאך. והלא אלעדד
אלעטים פי פלך ואחד הלא כלה ירום אעטא אסבאבה חתי ינטם לנא
אלאמר נטמא טביעלא עלי גהה אללזום לכנה לם יתם לה שי מן הלא
לאן כל מא בינה לנא מסא דון פלך אלקמר גרי עלי נטאם מטאבק
5 ללמוגוד בין אלעלל ואמכן אן יקאל פיה אנה עלי גהה אללזום ען חרכה
אלפלך ען קואה אמא גמיע מא לכרה פי אמור אלפלך פלא עלה בינה
אעטי פי לכלך ולא גרי אלאמר פיה עלי נטאם ימכן אן יולי פיה אללזום
אל גרי אלאפלאך מנהא מא הו אלאסרע חרכה פוק אלאבטא חרכה
ומנהא מא הו אלאבטא חרכה פוק אלאסדע חרכה ומנהא מא חרכאתהא
10 מתסאויה ואן כאנת בעצהא פוק בעץ ואמור אכרי עטימה גדא פי חק
אעתבאר כון אלאמר עלי גהה אללזום מאפרד להא פצלא מן פצול הלה
אלמקאלה 1) ובאלגמלה פאן ארסטו בלא שך למא עלם צעף אקאוילה
פי תעליל הלה אלאשיא ואעטא אסבאבהא קדם עלי אכלה פי הלה
מב, ב אלמבאחת כלאמא | הלא נצה קאל 2) גריר אלאן אן נפחץ ען מסאלתין
15 אתנתין פחצא שאפיא פאנה מן לואגב אן נפחץ ענהמא ונקול פיהמא
בסבלג עקולנא ועלסנא וראינא אלא אנה לא ינבגי לאחד אן ינזל לכלך
מנא עלי קחה וגראה לכנה ינבגי אן יעגב מן חרצנא עלי אלפלספה
ורגבתנא פיהא פאלא מא טלבנא אלמסאיל אלגזילה אלשריפה וקוינא
עלי אטלאקהא אטלאקא ימידא מברמא פיחק עלי אלמאמע אן ישתל
20 מרורה ויבתהג הלא נץ כלאמה פקד תבין לך אנה בלא שך ערף
בצעף תלך אלאקאויל ולא סימא בכון עלם אלתעאלים פי זמאנה כאן
לם יכמל ולא עלם פי זמאנה מן חרכאת אלפלך מתל מא עלמאה
אליום ויבדו לי אן אלדי קאלה פי מא בעד אלטביעה מן וצע עקל
מפארק לכל פלך אנמא הו מן אגל הלא אלמעני אוצא חתי יכון
25 הנאך שי יכצץ כל פלך בחרכה מא וסנבין אנה לם ירכה בחלא שיא
אמא קולה פי הלא אלנץ אלדי אתבת לך בסבלג עקולנא ועלמנא
וראינא פאני אבין לך מענאה ולם אלה לאחד מן אלשארחין אמא קולה
דאינא פאנה יעני בה גהה אללזום אלדי הו אלקול בקדם אלעאלם
ואמא קולה עלמנא פיעני אלאמר אלבין אלמגמע עליה אן כל שי

1) חלק ב פרק כד. 2) ס׳ חשמים II, 12.

מן הלה אלאשיא לא בד לה מן סבב ועלה ולים הו אמרא ואקעא כיף
אתפק וקולה עקולנא יעני קצורנא ען אעטא אסבאב מתל הלה לאמור
מג, א עלי גאיתהא ונהאיתהא לכנה | זעם אנה יעטי פיהא שיא ישירא וכלך
פעל לאן אלדי לכרה מן סרעה אלחרכה אלכלייה וכטי פלך אלכואכב
5 אלתאבתה לכונה פי כלאף אלגהה חי עלה מסתגרבה עגיבה וכלך קל
ילזם אן כלמא בעד פלך ען אלתאמן כאן אסרע חרכה לכן הלא לם
יטרד כמא בינת לך ואשל מן הלא אן אפלאכא אוצא תתחרך מן אלמשרק
אלי אלמגרב מן דון אלתאמן פכאן יגב אן תכון אסרע מסא תחתהא
מסא יתחרך כלך מן אלמשרק אלי אלמגרב ואן כאן תכון הלה אלמתחרכה
10 מן אלמשרק קריבה פי אלסרעה מן חרכה אלתאמע לכנה כמא אעלמתך
לם יכן עלם אלהיאה פי זמאנה כמא הו אליום ואעלם אן בחסב ראינא
נחן מעשר מן יקול בחדת אלעאלם יסהל הלא כלה ויטרד עלי אצולנא
לאנא נקול תם מכצץ כצץ כל פלך במא שא מן גהה אלחרכה וסרעתהא
ולכנא נגהל וגה אלחכמה פי אינאר הלא הכלא פלו קדר ארסטו אן
15 יעטינא עלה אכתלאף חרכה אלאפלאך חתי יכון לכלך עלי נטאם וצע
בעצהא מן בעץ כמא טן לכאן לכלך גריבא וכאן יכון עלה אלתכצץ
פי אכתלאף חרכאתהא כעלה אכתלאף אלסטקסאת פי וצעהא בין אלמחיט
ואלמרכז לכנה לם ינתטם אלאמר הכלא כמא בינת לך ואבין מן הלא
פי וגוד אלתכצץ פי אלפלך אלדי לא יקדר אחד אן יוגד לה סבבא
20 מכצצא גיר קצד אלקאצד חו וגוד אלכואכב ולכלך אן כון אלפלך
מג, ב מתחרכא דאימא ואלכוכב | תאבתא דאימא דליל עלי אן מארה אלכואכב
ליסת הי מארה אלאפלאך וקד לכר אבו נצר פי חואשיה עלי אלסמאע
כלאמא הלא נצה קאל בין אלפלך ואלכואכב פרק לאן אלפלך ישף
ואלכואכב לא תשף ואלסבב פי לכלך אן בין אלמארתין ואצורתין פרקא
25 ולכן ישירא הלא נץ כלאמה אמא אנא פלא אקול ישירא כל מכתלפא
גדא גדא לאני לא אסתדל באלשפוף כל באלחרכאת פיבין לי אן הלה
תלת מואל ותלת צור אנסאם מאכגה אבדא פי לאתהא והי אגראם
אלכואכב ואנסאם מתחרכה אבדא והי אגראם לאפלאך ואנסאם תתחרך
ותסכן והי לאמתקסאת פיא לית שערי אי שי גמע בין האתין לאמארתין
30 אלמכתלפתין אמא גאיה אלאכתלאף כמא יבדו לי או אלדי בינהמא

אכתלאף יסיר כמא יזכר אבו נצר ומן הו אלמהיי להדא אלאתחאד
ובאלגמלה גסמאן מכתלפאן מרכזו אחדהמא פי אלאכר גיר מכאטב לה בל
מתחיז פי מוצע מנה מכצוץ מלתחם בה בגיר קצד קאצד עגב ואעגב
מן הדא הדה אלכואכב אלכתירה אלתי פי אלתאמן כלהא אכר בעצהא
צגאר ובעצהא כבאר כוכב הנא ואכר עלי בעד דראע פי דאר אלעין
ועשרה מזדחמה מגתמעה ורקעה בבירה גדא לא שי פיהא מא אלסכב
אלמכצץ להדה אלרקעה בעשרה כואכב ואמכצץ ללאכרי בעדם לכואכב
ואיצא גסם אלפלך כלה גסם ואחד בסיט לא אכתלאף פיה פבאי סבב
מר, א צאר הדא אלגז מן אלפלך | אחק בהדא אלכוכב אלמזגור פיה מן אלגז
אלאכר והדא כלה וכל מא הו מן נמטה אנמא יכעד גדא כל יקארב
אלאמתנאע אדא אעתקד אן הדא כלה וגב עלי גהה אללזום ען אלאלאה
כמא ידאה ארסטו אמא אדא אעתקד אן הדא כלה בקצד קאצד פעל
הכדא פלא יצחב הדא אלראי שי מן אלתעגב ולא בעד אצלא ולא יבקי
מוצע בחת אלא קולך מא אלסבב פי קצד הדא ואלדי יעלם עלי אלתגמיל
אן הדא כלה למעני לא נעלמה ואן לים הדא פעל עבת ולא כיף אתפק
לאנך קד עלמת אן ערוק שכץ אלכלב ואלחמאר ואעצאבהמא מא וקעת
כיף אתפק ובאי מקדאר אתפק ולא צאר הדא לערק גלוטא ואכר דקיקא
ועצבה תתשעב שעבא כתירה ואכרי לא תתשעב כדלך וואחדה נאזלה
מסתקימה ואכרי אנעטפת באתפאק ואנה לם יכן שי מן הדא לא למנאפע
קד עלם צרודיתהא פכיף יתכלל עאקל אן תכון אוצאע הדה אלכואכב
ומקאדירהא ועדדהא וחרכאת אפלאכהא אלמכתלפה ללא מעני או כיף
אתפק לא שך אן כל שי מנהא צרורי בחסב קצד אלקאצד ותרתיב הדה
אלאמור עלי גהה אללזום לא בקצד אמר בעיד מן אלתצור גדא גדא
ולא דליל ענדי עלי אלקצד אעטם מן אכתלאף חרכאת אלאפלאך וכון
אלכוכב מרכזוא פי אלאפלאך ולדלך תגד אלאנביא כלהם קד אתכדוא
אלכואכב ואלאפלאך דלילא עלי וגוד אלאלאה צרורה וגא פי חדית
מר, ב אברהם מן אעתבארה | כאלכואכב מא קד שהר 1) וקל ישעיה מנבהא
עלי אלאסתדלאל בהא שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה
וכו׳ 2) וכדלך ירמיהו קאל עשה השמים 3) וקאל אברהם

1) בבא בתרא טז, ב; יומא כח, ב. 2) ישעיה מ, כו. 3) אין בירמיה.

ר׳ אלהי השמים 1) וקל סיד אלבין רכב שמים 2) כמא בינא 3)
והדא הו אלדליל אלצחיח אלדי לא שך פיה וביאן דלך אן כל מא דון
אלפלך מן אלאכתלאפאת ואן כאנת מאדתהא ואחדה כמא בינא תקדר
אן תגעל מכצצהא קוי פלכיה ואוצאע אלמאדה מן אלפלך כמא עלמנא
ארסטו אמא אלאכתלאפאת אלמוגודה פי אלאפלאך ואלכואכב פמן מכצצהא
אלא אללה תעאלי פאן קאל קאיל אלעקול אלמפארקה פמא רבה פי הדא
אלקול שיא וביאן דלך אן אלעקול ליסת אגסאמא פיכון להא וצע מן
אלפלך פלאי שי תחדך הדא אלפלך חרכתה אלשוקיה נחו עקלה אלמפארק
לגהה אלשרק ואכר ללגרב אתרי דלך אלעקל אלואחד פי גהה אלגרב
ואלאכר פי גהה אלשרק וכון הדא אבטא והדא אסדע ולם יטרד דלך עלי
נסבה כעד בעצהא מן בעץ כמא עלמת ולא כד צרורה אן יקל אן טביעה
הדא אלפלך וגוהרה אקתצת אן יתחרך להדה אלגהה ובהדה אלסרעה ואן
יכון לאזם אשתיאקה הדא למעני הכדא וכדלך יקול ארסטו ובהדא יצדח
פקד רגענא למא כנא פיה אולא פנקול אדא כאנת מאדתהא כלהא ואחדה
באי שי תכצץ הדא בטביעה דון טביעה אלאכר וצאר פיה שוק מא יוגב
מה, א לה הדא אלנחו מן אלחרכה מכאלף לשוק לאכר אדי | אוגב לה נחו חרכה
אכרי לא כד מן מכצץ צרורה פקד אכרגנא הדא אלאעתבאר אלי אלבחת
ען מטלבין אחדהמא הל בוגוד הדא אלאכתלאף ילזם אן יכון דלך בקצד
קאצד צרורה לא עלי גהה אללזום או לא ילזם ואלמטלב אלתאני הל אדא
כאן גמיע הדא בקצד קאצד כצץ הדא אתכציץ ילזם אן יכון דלך חארתא
בעד עדם או לא ילזם דלך בל יכון מכצצה לם יזל הכדא אד קד קאל
הדא איצא בעץ מן יעתקד אלקדם והאנא אכד פי הדין אלמטלבין ואבין
מא ינבגי אן יבין פיהמא פי פצול תאתי:

פצל כ

ארסטו יברהן אן אלאמור אלטביעיה כלהא ליסת ואקעה באלאתפאק
וברהאנה עלי דלך כמא דכר ודלך אן אלאמור אלאתפאקיה
ליסת דאימה ולא אכתריה וכל הדה אלאמור אמא דאימה או אכתריה

כנראה התכון ללב, יז או י, יב או נא, טו. 1) בראשית כד, ז. 2) דברים לג, כו.
3) חלק א פרק ע עמוד 118.

אמא אלסמא וכל מא פיהא פראימה עלי חאלאת לא תתגיר כמא בינא
לא פי דואתהא ולא פי תבדיל מואצעהא ואמא אלאמור אלטביעיה אלתי
דון פלך אלקמר פמנהא דאימה ומנהא אכתריה פאלדאימה כתסכין אלנאר
ונזול אלחגר אלי אספל ואלאכתריה כאשכאל אשכאל כל נוע ואפעאלה
5 וכל הדא בין פאדא כאנת גזאיאתה ליסת באלאתפאק פכיף יכון כלה
מה, ב באלאתפאק פהדא ברהאן | עלי אן הדה אלמגוראת ליסת אתפאקיה והדא
גי כלאם ארסטו פי אלרד עלי מן זעם מן אלמתקדמין אן הדא אלעאלם
וקע באלאתפאק ואנה כאן מן תלקא נפסה בלא סבב קאל 1) וקד געל
קום אכר סבב הדה אלסמא ואלעואלם כלהא תלקא אנפסהא פאנהם
10 קאלוא אן מן תלקא נפסה כאן אלדוראן ואלחרכה אלתי מיזת וקומת
אלכל עלי הדא אלנטאם ואן הדא נפסה למוצע עגב שריד אעני אן
יקולוא פי אלהיואן ואלנבאת אנהא לא תכון ולא תחדת באלבכת לכן
להא סבבא אמא טבעיה ואמא עקל ואמא גיר דלך ממא אשבהה לאנת
ליס יתולד אי שי אתפק מן כל בזר או כל מני לכן מן הדא אלבזר
15 תכון זיתונה ומן הדא אלמני יכון אנסאן ויקולון פי אלסמא ופי אלאנסאם
אלתי הי מן בין סאיר אלאנסאם אלטראה אלאהיה אנהא אנמא כאנת
מן תלקא אנפסהא ואנהא ליס להא סבב אצלא מתל מא ללהיואן
ואלנבאת הדא גי כלאמה ואכר יבין תזיף הדא אלוהם אלדי תוהמוה
בקול אבסט. פקד באן לך אן ארסטו יעתקד ויברהן אן הדה אלמוגודאת
20 כלהא ליסת מוגודה באלאתפאק פאלדי ינאקץ כונהא באלאתפאק אן תכון
באלדאת אעני אן להא סבבא מוגבא לכונהא הכדא צרורה ומן אגל דלך
אלסבב אגדת עלי מא הי עליה הדא הו אלדי תברהן והו אלדי יעתקדה
ארסטו אמא אנה ילזם לכונהא ליסת מן תלקא אנפסהא אן תכון בקצד
מו, א קאצד ואראדה מריד פמא יבין לי אן ארסטו יעתקד דלך לאן | אלגמע
25 בין אלוגוד עלי גהה אללזום ובין אלחדות עלי גהה אלקצד ואלאראדה
חתי יכון אלמעניאן ואחדא קריב ענדי מן אלגמע בין אלצדין לאן מעני
אללזום אלדי יעתקדה ארסטו הו אן כל שי מן הדה אלמוגודאת אלתי
ליסת בצנאעיה לא בד לה מן סבב מוגב לדלך אלשי אלדי כונה עלי
מא הו עליה ולדלך אלסבב סבב תאן וללסבב אלתאני תאלת הכדא

1) פיסיקה II, 4.

אלי אן ינתהי לסבב אול ענה לזם אלכל לאמתנאע אלתסלסל אלי לא
נהאיה לכנה לא יעתקד מע דלך אן לזום וגוד אלעאלם ען אבארי אעני
ען אלסבב אלאול כלזום אלטל ען אלגסם או לזום אלחראדה ען אלנאר
או לזום אלצו ען אלשמס כמא יקול ענה מן לא יפהם קולה בל יעתקד
5 דלך אללזום כנחו לזום אלמעקול ען אלעקל אד אלעקל הו פאעל אלמעקול
מן גהה כונה מעקולא אד דלך אלסבב אלאול ולו ענדה הו עקל פי
אעלי מראתב אלוגוד ואכמלהא וחתי אן קאל אנה מריד למא לזם ענה
וסאל בה ומסתלל ולא ימכן אן יריד כלאפה פלים יקאל להדא קצדא
ולא פיה מעני אלקצד לאן אלאנסאן מריד לכונה דא עינין וכפין וסאל
10 בולך ומסתלל בה ולא ימכן אן יריד כלאפה ולכנה מא כאן הדא אלשכץ
דא עינין וכפין בקצד מנה ותכצין להדא אלשכל והדה אלאפעאל ולא
מעני אלקצד ומעני אלתכצין אלא לאמר גיר מוגוד וימכן וגודה כמא
קצד וכצץ וימכן אלא יוגד כדלך פלא אדרי הל האולא אלמתאכרון
אנפהם להם מן | כלאם ארסטו וקולה אן הדה אלאשיא לא בד להא מן מו, ב
15 סבב אן מעני דלך אלקצד ואלתכצין או יכונון כאלפוה פי דלך ואכתארוא
ראי אלקצד ואלתכצין וזעמוא אנה לא ינאפי אלקדם ובעד מא בינאה
אכר פי ראי האולא אלמתאכרין:

פצל כא

20 **אעלם** אן מן אלמתאכרין מן אלפלאספה אלקאילין בקדם אלעאלם מן
קאל אן אללה תעאלי פאעל אלעאלם ומכתאר וגודה וקאצדה
ומכצצה עלי מא הו עליה לכן יסתחיל אן יכון דלך פי וקת דון וקת
בל הכדא כאן ויכון דאימא קאלוא אנמא אוגב לנא אן לא נתצור אן
פאעלא פעל שיא אלא באן יתקדם אלפאעל עלי פעלה באלזמאן כונגנא
25 נחן כדא ילזמנא פי מא נפעלה לכון כל פאעל תכון הדה צפתה ففיה
עדם מא וכאן פאעלא באלקוה ולמא פעל כרג אלי אלפעל אמא לאלאה
תעאלי אלדי לא עדם פיה ולא שי באלקוה אצלא פמא יתקדם פעלה
בל לם יזל פאעלא וכמא דאתה מבאינה לדאתנא אי מבאינה כדלך נסבה
פעלה אליה מבאינה לנסבה פעלנא אלינא איצא והדא אלקיאס בעינה
30 קאלוא פי אלתכצין ואלאראדה לאן לא פרק בין קולך פאעל או מריד

מו, א או קאצד או מכתאר או מכצ̇ץ פי הדא אלמעני קאלוא | וסתחיל איצא
אן יתגיר פעלה או אראדתה כמא בינא 1) פקד באן לך איהא אלנאטר
פי מקאלתי הדה אן האולא גיּרוא לפט̇ אללזום ואכקוא מענאה לעלּהם
קצרוא תחסין עבארה או אזאלה שנאעה לאן מעני כון הדא אלזגוד
5 לאזמא לעלתה דאימא בדואמהא והו אלאלאה עלי מא יקול ארסטו הו
מעני קולהם אן אלעאלם מן פעל אלאלאה או בקצדה ואראדתה ואכתיארה
ותכצ̇יצה לכנה לם יזל הכדא ולא יזאל כמא אן טלוע אלשמס הו פאעל
אלנהאר בלא שך ואן כאן לא יתקדם אחרהמא אלאכר בזמאן ולים הדא
הו מעני אלקצד אלדי נקצדה נחן בל נריד בדלך אנה אעני לעאלם לים
10 הו לאזמא ענה תעאלי לזום אלמעלול לעלתה אלתי לא יסכן מפארקתה
להא ולא תגיּרה לא אן תתגיר עלתה או תתגיר תאלה מן חלאתהא פאדא
פהמת אלמעני הכדא עלם אנה מן אלמחאל אלקול ככון אלעאלם לאזמא
ען וגור אלאלאה לזום אלמעלול לעלתה ואנה מן פעל לאלאה או בתכצ̇יצה
פקר תלכ̇ץ אלאמר ואנתהי בנא אלקול אלי אלבחת ען הדא אלאכתלאף
15 אלמוגוד פי אלסמא אלדי תברהן אן לא בד לדלך מן סבב הל דלך לסבב
הו אלעלה לדלך לאכתלאף והכדא לזם ען וגורה או דלך אלסבב הו לפאעל
להדא אלאכתלאף אלמכצ̇ץ לה עלי אלגהה אלתי נעתקד נחן תבאע משה
רבנו פלנקל̇ פי דלך בעד אן נקדם מקדמה והי אן נבין לך מעני לזום
מו, ב לדי יראה ארסטו חתי תתצורה וחיניד | אכד פי אן אבין לך תרגיחי לדאי
20 חרות אלעאלם בדלאיל נטריה פלספיה בריה מן אלתמויה. קולה אן לעקל
אלאול לזם ען אללה ואן אלעקל אלתאני לזם ען אלאול ואלתאלת ען
אלתאני והכדא כונה ירי אן אלאפלאך לזמת ען אלעקול ודלך אלתרתיב
אלמשהור אלדי קד עלמתה מן מואצ̇עה וקד וצ̇ענא מנה הנא נבדא 2) בין
הו אנה לים יריר בדלך אן הדא כאן תם חדת ענה דלך אללאזם ענה בעד
25 דלך לאנה לא יקול בחדות שי מן הדה ואנמא יריר באללזום אלסבביה
כאנה יקול אלעקל אלאול סבב וגוד אלעקל אלתאני ואלתאני סבב וגוד
אלתאלת אלי אכרהא וכדלך אלכלאם פי אלאפלאך ואלמאדה אלאולי ולם
יתקדם שי מן הדה כלהא ללאכר ולא יוגד דונה ענדה ומתאל דלך כמא לו
קאל קאיל אן ען אלכיפיאת אלאול לזמת אלכשונה ואלמלאסה ואלצלאבה

1) לעיל ע׳ 198. 2) חלק ב פרק ד.

ואללין ואלכתאפה ואלתכלכל אלדי לא ישלּ אחד אן תלך אעני אלתראדה
ואלברודה ואלרטובה ואליבוסה הי אלמחדתה להדה אלכשונה ואלמלאסה
ואלצלאבה ואללין ואלכתאפה ואלתכלכל ומא אשבה דלך ען תלך לארבע
כיפיאת לאול לזמת הדה ואן כאן לא יסכן אן יוגד גסם דו הדה לכיפיאת
5 אלאול ומעלי ען הדה אלכיפיאת אלתואני עלי הדא אלמתאל בעינה יקול
ארסטו פי אלוגוד בגמלתה אן כדא לזם ען כדא אלי אן ינתהי ללעלה
אלאולי כמא יקול הו או אלעקל אלאול או כיף שית אן תסמיה כלנא נחו
מבדא ואחד נקצד גיר | אנה ירי לזום כל מא סואה ענה כמא וצפת לך מח, א
ונחן נקול אן כל הדה אלאשיא הו פעלהא בקצד וארادה להדא אלמוגוד
10 אלדי לם יכן מוגודא וצאר אלאן מוגודא בארادתה תעאלי והאנא אכד פי
ד̇כר דלאילי ותרגיחי לכון אלעאלם מחדתא עלי ראינא פי פצול תאתי:

פצל כב

קצ̇יה מגמע עליהא מן ארסטו ומן כל מן תפלסף אן אלשי אלבסיט לא
יסכן אן ילזם ענה אלא בסיט ואחד ואן כאן אלשי מרכבא פתלזם
ענה אשיא עלי עדד מא פיה מן אלבסאיט אלתי תרכב מנהא מתאל דלך אן
אלנאר אלתי פיהא תרכיב כיפיתין לחאר ואליאבס ילזם ענהא אן תסכן
בחדתא ותגפף ביבסהא וכדלך אלשי אלמרכב מן מאדה וצורה תלזם ענה
אשיא מן גהה מאדתה ואשיא מן גהה צורתה אן כאן כתיר אלתראכיב ובחסב
הדה לקצ̇יה קאל ארסטו אנה מא לזם ען אללה לזומא אולא גיר עקל ואחד
בסיט לא גיר. קצ̇יה תאניה אנה מא ילזם אי שי אתפק ען אי שי
אתפק בל אנמא יכון אברא בין אלעלה ומעלולהא מנאסבה מא צ̇רורה חתי
אלאעראץ מא ילזם אי ערץ אתפק ען אי ערץ אתפק מתל אן ילזם ען
אלכיפיה כמיה או ען אלכמיה כיפיה וכדלך לא תלזם ען אלמאדה צורה מא
ולא ען אלצורה מאדה | מא. קצ̇יה תאלתה אן כל פאעל יפעל בקצד מח, ב
וארادה לא באלטבע פאנה קד יפעל אפעאלא מכתלפה כתירה. קצ̇יה
ראבעה אן אלגמלה למרכבה מן גואהר מכתלפה מתגאורה אחק̇ באלתרכיב
מן אלגמלה אלמרכבה מן גואהר מכתלפה תרכיב אמתזאג מתאל דלך אן
אלעט̇ם מתלא או אללחם או אלערק או אלעצב אבסט מן גמלה אליר או
אלרגל אלמרכבה מן עצב ולחם וערק ועט̇ם והדא אבין מן אן יזאד פיה

כלאמא. ובעד הדה אלמקדמאת פאקול אן הדא אלדי ידכרה ארסטו מן אן
אלעקל אלאול סבב ללתאני. ואלתאני סבב אלתאלת והכדא לו דרגנא אלאף
אלעקל אלאכיר מנהא בסיט הו בלא שך פמן אין גד אלתרכיב אלמוגוד
פי הדה אלמוגודאת עלי גהה אללזום כמא יזעם ארסטו נחן נסלם לה כל
מא ידכרה מן אן אלעקול כל מא בעדת חדת פיהא תרכיב מעאני אד
ומעקולאתהא כתירה פמע אקרארנא לה בהדא אלחדם ואלתכמין כיף צארת
אלעקול סבבא ללזום אלאפלאך ענהא ואי נסבה בין אלמאדה ואלמפארק
אלדי לא מאדה לה אצלא והכך אנא סלמנא אן כל פלך סבבה עקל עלי
אלצורה אלמדכורה אד ולך אלעקל פיה תרכיב בכונה עקל דאתה וגירה
וכאנה מרכב מן שיין אחר ויינך אלשיין ילזם ענה אלעקל אלאכר אלדי
דונה ואלמעני אלאכר ילזם ענה אלפלך פיסאל ויקאל לה דלך אלמעני
מפ׳ א אלואחד אלבסיט אלדי לזם ענה אלפלך כיף לזם ענה אלפלך | ואלפלך
מרכב מן מאדתין וצורתין מאדה אלפלך וצורתה ומאדה אלכוכב אלמרכוז
פי אלפלך וצורתה ואדא כאן אלאמר עלי גהה אלזום פלא בד לנא צרורה
להדא אלמרכב מן סבב מרכב ילזם ען גזאה אואחד גרם אלפלך ען גזאה
אלאכר גרם אלכוכב הדא אן כאנת מאדה אלכוואכב כלהא ואחדה וקד
יכון גוהר אלנאר מנהא גוהרא מא וגוהר אללטכיה גוהרא אכר וקד עלם
אן כל גסם מרכב מן מאדתה וצורתה פקד תבין לך אנה לא תצרר הדה
אלמעאני עלי גהה אללזום אלדי ידכרה וכדלך איצא אכתלאף חרכה
לאפלאך לא יחרז נטאם תרתיב בעצהא תחת בעץ חתי ידעי פי דלך גהה
אללזום וקד דכרנא דלך 1) והנא איצא אמר חאל לכל מא קדר פי לאמור
אלטביעיה אן אעתבר חאל אלפלך ודלך אנה אדא כאנת מאדה אלאפלאך
כלהא ואחדה לאי שי לא ילזם אן תנתקל צורה הדא לפלך למאדה לאכר
כמא גרי מן דון פלך אלקמר מן גהה אסתיהאל אלמאדה ולאי שי תכתת
הדה אלצורה פי הדה אלמאדה דאימא ומאדה אלכל משתרכה אללהם לא
אן ידעי מדע אן כל פלך מאדתה גיר מאדה לאכר פלא תכון אדא צורה
לחרכה תדל עלי אלמאדה והדא נקץ אלאצול כלהא ואיצא אלכוואכב אן
כאנת מאדתהא כלהא ואחדה פכמא דא תבאינת אשכאצהא הל בצור או
באעראץ ועלי אי אלוגהין כאן ילזם אן תנתקל תלך לצור או תלך לאעראץ

1) לעיל ע׳ 213—214.

ותתעאקב עלי כל ואחד מנהא חתי לא יבטל | אלאסתיהאל ובהדא יתבין מפ׳ ב
לך אן קולנא מאדה אלאפלאך או מאדה אלכוואכב לים פיה שי מן מעני
הדה אלמאדה ואנמא הדא אשתראך פי אלאסם ואן כל מוגוד מן תלך
אלאגסאם אלפלכיה לה וגוד יכצה לא ישארך פיה גירה פבמא דא וקע
לאשתראך פי חדכה לאפלאך דורא או תבות לכוואכב אמא אדא אעתקדנא
אן הדא כלה בקצד קאצד פעלה וכצצה כמא אקתצת חכמתה אלתי לא
תדרך פלא ילזמנא שי מן הדה אלמסאיל כלהא בל אנמא תלזם מן ידעי
אן הדא כלה עלי גהה אללזום לא באראדה מריד והו ראי לם יגר אמרה
עלי נטאם לוגוד ולא אעטית פיה עלה ולא חגה מקנעה ותבעתה מע דלך
שנאעאת עטימה גדא והי כון לאלאה לדי יקל כל עאקל בכמאלה בגמיע
אנהא אלכמאלאת צאד וגודה ענד כל אלמוגודאת לא ידבדי שיא ולו ראם
אן יטול גנאח דבאבה או ינקץ רגל דודה למא קדר לכן ארסטו יקול אנה
לא ירום הדא ויסתחיל עליה אן יריד כלאף הדא ולים הדא ממא יזירה
כמאלא בל לעלה נקץ באעתבאר מא. וגמלה אקול לך ואן כנת אעלם אן
כתירא מן אלמתעצבין ינסבני פי הדה לאקאויל אמא לקלה פהם כלאמהם
או ללחיד ענה באלקצד לכני לים מן אגל הדא אמתנע מן אן אקול מא
אדרכתה ופהמתה עלי חאל קצורי ותלך אלגמלה הי אן כל מא קאלה ארסטו
פי גמיע אלמוגוד אלדי מן לדן פלך אלקמר אלי מרכז אלארץ הו צחיח בלא
ריב ולא | יעדל ענה אלא מן לם יפהמה או מן תקדמת לה ארא ודיר אלדב נ׳ א
ענהא או תקודה תלך אלארא לאנכאר אמר משאהד אמא גמיע מא יתכלם
פיה ארסטו מן פלך אלקמר למא פוקה פכלה שבה חדס ותכמין אלא בעץ
אשיא פנאהיך פי מא יקולה פי תרתיב אלעקול ובעץ הדה אלארא אלאלאהיה
אלתי יעתקדהא ופיהא אלשנאעאת אלעטימה ואלפסאדאת אלטאהרה אלבינה
פי גמיע אלאסם ואדאעאת אלשרור ולא ברהאן לה עליהא ולא תנתקד כוני
עקדת אלשכוך אלתי תלזם דאיה ותקול והל באלשכוך יבטל ראי או יתבת
נקיצה נעם אן אלאמר לים כדלך לכן נחן נעאמל הדא אלפילסוף במא אמרנא
אן נעאמלה בה תבאעה ודלך אן אלאסכנדר קד בין אן כל מא לא יקום עליה
ברהאן פינבני אן יפרץ טרפא אלנקיץ פי דלך אלאמר ויורי מא ילזם כל ואחד
מן אלנקיצין מן אלשכוך ויעתקר אקלהא שכוכא וכדלך קאל אלאסכנדר
אנה יגרי אלאמר פי כל מא יקולה ארסטו מן אלארא אלאלאהיה אלתי לא

יקום עליהא ברהאן פאן כל מן תאכּר בער ארסטו יקול אן אלדי קאלה
פיהא ארסטו אקלּ שכוכא מן כל מא עסאה אן יקאל והכּרא פעלנא נחן לסּא
צחּ ענדנא אן הדה אלמסאלה והי הל אלסמא כאינה או אזליה לא ברהאן
עלי אחד אלנקיצין פיהא ובינּא אלשכוך אללאזמה לכל ואחד מן אלראיין
אטהרנא לך אן ראי אלקדם אכתר שכוכא ואצלּ פי מא ינבגי אן יעתקד פי
חק אלאלאה | מצאפּא אלי כון אלחרות ראי אברהם אבינו ונבינא
משה עליהמא אלסלאם ואלּ ודכּרנא אעתבאר אלארא באלשכוך פקד ארי
אן אבּין לך פי דלך שיא:

פצל כג

אעלם אן אלמקאיסה בין אלשכוך אללאזמה לדאי מא ובין אלשכוך
אללאזמה לנקיצה ותרגיח אקלּהא שכוכא לים אלאעתבאר פי
דלך כתרה עדד אלשכוך כל עטם שנאעתהא ומכאלפה אלוגוד להא פקד
יכון אלשך אלואחד אעטם מן אלף שך אכר ולא תצחּ איצא הדה אלמקאיסה
אלא למן טרפא אלנקיץ ענדה עלי אלסוא אמא מן יותר אחד אלראיין
אמא לאגל תרביה או למנפעה מא מן אלמנאפע פאנה יעמי ען אלצואב
אד אלאמר אלברהאני לא יקדר צאחב אלהוי אן תעאגדה נפסה אמא מתל
הדה אלאמור פימכן ענאדהא כתירא וקד ימכנך אן שית אן תתגדד ען
אלהוי ותטרח אלמעתאר ותעתמד עלי מגדד אלנטר ותרגח מא ינבגי
תרגיחה לכן תחתאג פי דלך אלי שראיט ערה אולהא אן תערף קדר גודה
דהנך וסלאמה פטרתך ודלך יהבין לך ענד ארתיאצך פי סאיר אלעלום
אלריאצייה ואדראך אלקואנין אלמנטקיה ואלתאני מערפה אלעלום אלטביעיה
ותחקיקהא חתי תעלם אלשכוך עלי חקאיקהא ואלתאלת אכלאקך פאנה |
מתי וגד אלאנסאן נפסה לא פרק ענדנא אן יכון דלך באלטבע או באלאכתסאב
מאילא נחו אלשהואת ואללדאת או מותר אלחרג ואלגצב ותנפיד אלקוה
אלגצביה ואטלאק ענאנהא פאנה אבדא יכטי ויעתד אין כשי לאנה יטלב
ארא תסאעדה עלי מא טבעה מאיל נחוה ואנמא נלהתך עלי דלך לאן לא
תנתלּ פקד יוהמך אחד יומא מא כשך ישלכה עלי חדת אלעאלם פתסארע
ללאנכדאע לאן הדא אלראי פי צמנה הדּ קאערה אלשריעה ואפתיאת פי חק
אלאלאה פכּן אבדא מתהמא דהנך פיה ומקלדא ללנבּיין אללדאן המא עמדה

צלאת וגוד אלנוע אלאנסאני פי אעתקאראתה ואגתמאעאתה ולא תערל ען
דאי חדת אלעאלם אלא בברהאן ודלך גיר מוגוד פי אלטבע ולא ינתקד
איצא אלנאטר פי הדה אלמקאלה כוני קלת הדא אלקול אלכטבי לנדפד
בה אלקול בחדת אלעאלם פקד קאל ריים אלפלאספה ארסטו פי אמהאת
כתבה אקאויל כטביה ידפר בהא ראית פי קדם אלעאלם ופי מתל הדא יקא
באלחקיקה לא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטלה
שלהם ו) אדא כאן הו ירפד ראית בחדיאן אלצאבה כיף לא נרפדה נחן
בקול משה ואברהם ובכל מא ילזם ען דלך וקד כנת וערתך בפצל
אדכר לך פיה אלשכוך אלעטימה אללאזמה למן יטלּ אן אלפלך קר אחאט
אלאנסאן עלמא באנתמאם חרכאתה וכונהא אמורא טביעיה גאריה עלי חכם
אללזום בינה אלתרתיב ואלנטאם והאנא אבּין לך דלך: |

פצל כד

קד עלמת מן אמור אלהיאה מא קראתה עלי ופהמתה ממא תצמנה כתאב
אלמגסטי ולם תפסח אלמדה ליוכּר מעך פי נטר אכר ואלדי קר
עלמתה אן אלאמר כלה יגרי פי אנתמאם אלחדכאת ומטאבקה סיר אלכואכב
למא יּרי עלי אצלין אמא פלך תדויר או פלך כארג אלמרכז או כלּיהמא
גמיעא והאנא אנבּהך עלי כון כל ואחד מן אלאצלין כארגא ען אלקיאס
באלגמלה מכאלפא לכל מא תבּין פי אלעלם אלטביעי אול דלך אתבאת
פלך תדויר ידור עלי פלך מא ולא יכון דורה חול מרכז דלך אלפלך אלחאמל
לה כמא פּרץ דלך פי אלקמר ופי אלכמסה כואכב והדא ילזם מנה אלרתרגה
צרורה והו אן יכון פלך אלתדויר יתדחרג ויבדל גמלה מכאנה והדא הו
אלמחאל אלדי חּרב מנה אן יכון חנאך שי יבדל מכאנה ולדלך דכר אבו
בכר אבן אלצאיג פי כלאמה אלמוגור לה פי אלהיאה אן וגוד פלך תדויר
מחאל וקאל הדא אללזום וקאל מצאפא אלי מא ילזם ענה מן אלמחאל
יעני ען וגוד פלך תדויר אנה ילזם ענה מחאלאת אכר והאנא אבּינהא לך
מנהא אן יכון אלדור לים חול מרכז אלעאלם וקאעדה הדא אלעאלם כלה
אן אלחרכאת תלאת חרכה מן אלוסט וחרכה אלי אלוסט וחרכה חול אלוסט
פאן כאן | תם פלך תדויר פחרכתה לא מן אלוסט ולא אליה ולא חולה

1) בבא בתרא קטז, א; מגלת תענית ה.

ואיצא אן תמהידאת ארסטו פי אלעלם אלטביעי אנה לא בד צרורה מן
שי תאבת חולה תכון אלחרכה ולהדא לזם אן תכון אלארץ תאבתה ואן
כאן פלך אלתדויר מוגודא פהדה חרכה אסתדארה חול לא שי תאבת וקד
סמעת אן אבא בכר דכר אנה אוגד היאה לא יכון פיהא פלך תדויר בל
5 באפלאך כארגה אלמראכז לא גיר והדא לם אסמעה מן תלאמידה וחתי לו
צחה לה דלך לם ירכח פי הדא כביר רבח לאן כרוג אלמרכז איצא פיה
אלכרוג עמא אצלה ארסטו מא לא מזיד עליה והדא תנביה לי ודלך אן
בכרוג אלמרכז איצא קד וגדנא אלחרכה אלדוריה אלפלכיה לא חול אלוסט
בל חול נקטה מתוהמה כארגה ען מרכז אלעאלם והי איצא חרכה לא חול
10 שי תאבת פאן זעם מן לא עלם לה באלהיאה אן כרוג אלמראכז מנע תלך
אלנקט דאכל פלך אלקמר כמא יבדו באול כאטר פהי חרכה חול אלוסט
ונחן נתסאמח לה פי כונהא תכון חול נקטה פי אלנאר או פי אלחוא ואן
לם תכן אלחרכה חיניד חול שי תאבת ונבין לה אנה קד תברהן מקאדיר
כרוג אלמראכז פי אלמגסטי בחסב מא יצע הנאך וברהן אלמתאכרון
15 באלברהאן אלצחיח אלדי לא שך פיה כם מקדאר כרוג תלך אלמראכז
בנצף קטר אלארץ כמא בינוא אלאבעאד כלהא ואלאעטאם פתבין אן
אלנקטה אלכארגה ען מרכז אלעאלם אלתי תדור חולהא אלשמס תלך
נב, ב אלנקטה | כארגה ען מקעד פלך אלקמר צרורה ודון מחדב פלך עטארד
וכדלך אלנקטה אלתי ירור חולהא אלמריך אעני מרכז פלכה אלכארג
20 כארגה ען מקעד פלך עטארד ודון מחדב פלך אלזהרה וכדלך מרכז אלמשתרי
אלכארג איצא פי הדא אלבעד בעינה אעני בין פלך עטארד ואלזהרה ואמא
זחל פאן מרכז פלכה אלכארג יגי בין פלך אלמריך ואלמשתרי פארי כם פי
הדה אלאמור מן אלבעד ען אלנטר אלטביעי והדא כלה יתבין לך אדא
תאמלת אלאבעאד ואלאעטאם אלתי עלמת לכל פלך ולכל כוכב ותקדיר
25 דלך כלה בנצף קטר אלארץ חתי יכון אלכל מן נסבה ואחדה בעינהא לא
אן ינסב כרוג כל פלך אלי פלכה. ואשנע מן הדא ואעטם שבהה אן כל
פלכין אחדהמא דאכל אלאכר ולאזק בה מן כל גהה ומרכזהמא מכתלף
פאנה ימכן אן יתחרך אלאצגר דאכל אלאכבר ואלאכבר לא יתחרך ולא ימכן
אן יתחרך אלאכבר עלי אי קטר אתפק ולא יתחרך אלאצגר אלא מתי מא
30 תחרך אלאכבר תחרך אלאצגר בחרכתה צרורה אלא אן תכון אלחרכה עלי

אלקטר אלמאל באלמרכזין וכחסב הדה אלמקדמה אלברהאניה ובחסב מא
תברהן אן אלכלא גיר מוגוד וכחסב מא יצע מן כרוג אלמראכז ילזם אנה
אדא תחרך אלאעלי חרך אלדי דונה בחרכתה וחול מרכזה ולים נגד אלאמר
כדלך בל נגד כל ואחד מנהמא אלחאוי ואלמחוי לא יתחרך בחרכה צאחבה
ולא עלי מרכזה ולא עלי אקטאבה | בל לכל ואחר חרכה תכצה ולדלך נג, א
דעת אלצרורה לאעתקאר אנסאם אכרי מן אנסאם אלאפלאך בין כל פלכין
וכם פי הדא איצא מן אלאשכאלאת אן כאן אלאמר כדלך ואין תפרץ
מראכז תלך אלאנסאם אלתי בין כל פלכין ותכון לתלך אלאנסאם איצא
חרכה כאצה וקד בין דלך תאבת פי מקאלה לה וברהן עלי מא קלנאה
אנה לא בד מן גסם פלך בין כל פלכין הדא כלה ממא לם אבינה לך
10 ענד קראתך עלי לולא אשש עליך מא כאן גרצי תפהימך איאה אמא אמר
אלמיל ואלאנחראף אלמדכור פי ערץ אלזהרה ועטארד פקד בינת לך שפאהא
ואריתך אסתנאע תצור וגוד דלך פי אלאנסאם וכטלמיום קד צרח באלעגז
פי הדא כמא ראית וקאל בהדא אלנץ ולא יטן אחד אן הדה אלאצול ומא
אשכהה עסר וקועהא באן יגעל נטרה פי מא מתלנא כנטרה אלי מא יכון
15 מן אלאשיא אלתי תתכד באלחילה ולטף אלצנאעה ועסר וקועהא ודלך אנה
לים ינבגי אן יקאס עלי אלאמור אלאלאהיה אלאמור אלאנסיה 1) הדא נץ
כלאמה כמא עלמת וקד ארשדתך אלי אלמואצע אלתי תחקק מנהא כל
מא דכרת לך אלא מא דכרת לך מן תאמל הדה אלנקט אלתי הי מראכז
אלאפלאך אלכארגה אין תקע לאני מא מר בי קט מן געל דלך מן באלה
20 והדא יתבין לך מן מערפה מקדאר קטר כל פלך וכם בין אלמרכזין בנצף
קטר אלארץ עלי מא ברהן אלקבוצי פי רסאלה אלאבעאד פאנך אדא
תאמלת תלך אלאבעאד | תבין לך צחה מא נבהתך עליה פתאמל עטים נג, ב
הדא אלאשכאל אן כאן מא דכרת ארסטו פי אלעלם אלטביעי הו אלחק
פלא פלך תדויר ולא כארג אלמרכז ואלכל תדור חול מרכז אלארץ
25 פכיף יוגד ללכואכב הדה אלחרכאת אלמכתלפה והל תם וגה ימכן מעה
אן תכון אלחרכה דוריה מסתויה כאמלה ולדי פיהא מא ירי אלא באחד
אצלין או במגמועהמא ולא סימא בכון כל מא דכר בטלמיום מן פלך תדויר
אלקמר ואנחראפה נחו נקטה כארגה ען מרכז אלעאלם ען מרכזה אלכארג

1) אלמגסט XIII, 2.

יוגד מא יחסב בחסב וצע תלך אלאצול לא יגאדר דקיקה ואחדה וישהד
עלי צחה דלך צחה אלכסופאת אלמחסובה בתלך אלאצול דאימא ותחדיר
אוקאתהא ואזמנה אטלאמהא ומקאדירה וכיף יתצור איצא רגוע אלכוכב
מע סאיר חרכאתה דון פלך תדויר וכיף ימכן איצא אן תתכיל הנאך דחרגה
5 או חרכה חול לא מרכז תאבת פהדה הי אלחירה באלחקיקה וקד בינת לך
שפאהא אן הדא כלה לא ילזם צאחב אלהיאה לאן לים מקצודה אן
יכברנא בצורה וגוד אלאפלאך כיף הי בל קצדה אן יפרץ היאה ימכן
בהא אן תכון אלחרכאת דוריה ומסתויה ותטאבק מא ידרך עיאנא כאן
אלאמר כדלך או לם יכן וקד עלמת אן אבא בכר אכן אלצאיג ישך פי
10 כלאמה פי אלטביעיאת הל עלם ארסטו כרוג מרכז אלשמס וסכת ענה
ואשתגל במא ילזם ען אלמיל לכון פעל כרוג אלמרכז לים במתמיז ען
נד, א פעל אלמיל או לם ידרכה ואלצחיח אנה מא אדרכה ולא סמעה קט לאן
אלתעאלים לם תכמל פי זמאנה ולו סמעה לאנכרה אשד אנכאר ולו צה
לה לתחיד פי כל מא וצעה פי הדא אלנוע חירה שדידה ואלדי קלתה קבל 1)
15 הו אלדי אעידה אלאן והו אן כל מא דכרה ארסטו מן דון פלך אלקמר
גרי עלי קיאס וגאת אמור מעלומה אלעלה לאזם בעצהא לבעץ ומואצע
אלחכמה פיהא ואלענאיה אלטביעיה כינה ואצחה אמא כל מא פי אלסמא
פמא אחאט אלאנסאן בשי מנה אלא בהדא אלקדר אלתעלימי אליסיר
ואנת תרי מא פיה ואני לאקול עלי נהה אלנואדר אלשעריה השמים
20 שמים ליי והארץ נתן לבני אדם 2) אעני אן אלאלאה וחדה
יעלם חקיקה אלסמא וטביעתהא וגוהרהא וצורתהא וחרכאתהא ואסבאבהא
עלי אלתמאם אמא מא דון אלסמא פקד מכן אלאנסאן מן מערפתה לאנה
עאלמה ודארה אלתי חט פיהא והו גזי מנהא ודלך הו אלחק לאן אסבאב
אלאסתדלאל עלי אלסמא ממתנעה ענדנא קד בעד ענא ועלא באלמוצע
25 ואלמרתבה ואלאסתדלאל אלעאם מנה אנה דלנא עלי מחדכה לאמר לא
תצל עקול אלאנסאן אלי מערפתה ואתעאב אלכואטר פי מא לא תצל אלי
אדראכה ולא להא אלה תצל בהא אנמא הו נקץ פטרה או צרב מן
אלוסואס פלנקף ענד אלמקדרה ונסלם אלאמר פי מא לא ידרך בקיאס
למן אתאה אלפרץ אלאלאהי אלעטים חתי צלח אן יקאל ענה פה אל

1) לעיל ע' 223. 2) תהלים קטו, טז.

פה אדכר בו 1) פהדא | גאיה מא ענדי פי הדה אלמסאלה וקד ימכן נד, ב
אן יכון ענד גירי בראהין יבין לה בה חקיקה מא אשכל עלי וגאיה אירתאדי
ללתחקיק, אני צרחת ואכברת בחירתי פי הדה אלמעאני ואני לם אסמע
בדהאנא עלי שי מנהא ולא עלמתה:

5

פצל כה

אעלם אן לים הרבנא מן אלקול בקדם אלעאלם מן אגל אלנץ אלדי גא
פי אלתורה בכון אלעאלם מחדתא לאן ליסת אלנצוץ אלתי
תדל עלי חדת אלעאלם באכתר מן אלנצוץ אלתי תדל עלי כון אלאלאה
10 גסמא ולא אבואב אלתאויל איצא מסדודה פי וגודהנא ולא ממתנעה עלינא
פי אמר חדות אלעאלם כל כאן ימכננא תאויל דלך כמא פעלנא פי נפי
אלתגסים ולעל הדא כאן אסהל בכתיר וכנא קאדרין אעטם קדרה אן
נתאול תלך אלנצוץ ונתבת קדם אלעאלם כמא תאולנא אלנצוץ ונפינא
כונה תעאלי גסמא ואנמא געלנא לא נפעל דלך ולא נעתקדה סבבאן אחדהמא
15 אן כון אלאלאה לים בגסם תבדהן פילזם באלצרורה אן יתאול כל מא
יכאלף טאהדה אלבדהאן ויעלם אן לה תאוילא צרורה וקדם אלעאלם לם
יתבדהן פלא ינבגי אן תדפע אלנצוץ ותתאול מן אגל תדגיח דאי ימכן
אן ידגח נקיצה בצרוב מן אלתדגיחאת פהדא סבב ואחד ואלסבב אלתאני
אן אעתקאדנא אן אלאלאה לים | בגסם לא יהד לנא שיא מן קואעד נח, א
20 אלשריעה ולא יכדב דעוי כל נבי ולים פיה אלא מא יזעם אלגהאל אן פי
דלך כלאף אלנץ ולים הו כלאפה כמא בינא כל חו קצד אלנץ פאמא
אעתקאד אלקדם עלי אלוגה אלדי יראה ארסטו אנה עלי גהה אללזום ולא
תתגיד טביעה אצלא ולא יכרג שי מן מעתארה פאגה האד ללשריעה
באצלהא ומכדב לכל מעגז צרורה ותעטיל כל מא דגת בה אלשריעה או
25 כופת מנה אללהם אלא אן תתאול אלמעגזאת איצא כמא פעל אהל אלבאטן
מן אלאסלאם פיכרג פי דלך לצרב מן אלהדיאן אמא אן אעתקד אלקדם
עלי אלראי אלתאני אלדי בינאה והו ראי אפלאטון והו אן אלסמא איצא
כאינה פאסדה פאן דלך אלראי לא יהד קואעד אלשריעה ולא יתבעה תכדיב
אלמעגז כל גואזה וימכן אן תתאול אלנצוץ עליה ויוגד לה שבה כתירה

1) במדבר יב, ח.

פי נצוץ אלתורה וגירהא יתעלק בהא כל יסתדל לכנה לא צרורה ראעיה
לנא לדלך אלא לו תכרהן דלך אלראי אסא מן חית אנה לם יתכרהן פלא
חדא אלראי נגנח אליה ולא דלך אלראי אלאכר נלתפתה אצלא כל נחסל
אלנצוץ עלי טואהרהא ונקול אן אלשריעה אכברתנא באסר לא תצל קוֹתנא
5 אלי אדראכה ואלסעגז שאהר עלי צחה דעואנא. ואעלם אן סע אעתקאד
חדות אלעאלם תציר אלסעגזאת כלהא סמכנה ותציר אלשריעה סמכנה
ויסקט כל סוֹאל יסאל פי הדא אלמעני חתי אדא קיל לאי שי אוחי אללה
נה, ב להדא ולם יוחַ לגירה ולאי שי שרע | אללה בהדה אלשריעה לאמה מכצצה
ולם ישרע ללגיר ולאי שי שרע פי הדא אלומאן ולם ישרע קבלה ולא
10 בעדה ולאי שי אסר בהדה אלאואסר ונהי ען הדה אלמנהיאת ולאי שי
כצץ אלנבי בהדה אלסעגזאת אלמרכורה ולם תכן גירהא ומא קצר אללה
בהדא אלתשריע ולאי שי לם יגעל הדה אלאסור אלמאסור בהא ואלמנהי
ענהא פי טביעתנא אן כאן הדא גרצה פגואב הדה אלמסאיל כלהא אן
יקאל הכדא שא או הכדא אקתצת חכמתה כמא אוגד אלעאלם חין אראד
15 עלי הדה אלצורה ולא נעלם אראדתה פי דלך או וגה אלחכמה פי תכציץ
צורה וזמאנה כדלך לא נעלם אראדתה או סוגב חכמתה פי תכציץ כל מא
תקדם אלסואל ענה פאן קאל קאיל אן אלעאלם כדא לזם וגב צרורה אן
תסאל תלך אלמסאיל כלהא ולא כרוג ענהא אלא באגובה קביחה תגמע
אלתכריב ואלתעטיל לגמיע טואהר אלשריעה אלתי לא שך פיהא ענד עאקל
20 אנהא עלי תלך אלטואהר פמן אגל הדא הו אלהרב מן הדא אלראי ולדלך
פנת אעמאה אלפצלא ותפני פי אלבחת ען הדה אלמסאלה לאנה לו תכרהן
אלחרות ולו עלי ראי אפלאטון לסקט כל מא תהאפתת בה לנא אלפלאספה
וכדלך לו צח להם ברהאן עלי אלקדם עלי ראי ארסטו לסקטת אלשריעה
בגמלתהא ואנתקל אלאמר לארא אכרי פקד בינת לך אן אלאמר כלה
25 מתעלק בהדא אלמטלב פאעלמה: |

נו, א

פצל כו

ראית לר׳ אליעזר הגדול כלאמא פי אלפרקים אלמשהורה
אלמעלומה בפרקי ר׳ אליעזר לם אר קט אגרב מנה פי
30 כלאם אחר ממן תבע שריעה משה רבנו ודלך אנה קאל כלאמא אסמע

נצה קאל 1) שמים מאי זה מקום נבראו מאור לבושו לקח ונטה
כשמלה והיו נמתחין והולכין שנאמר עוטה אור כשלמה נוטה
שמים כיריעה 2) הארץ מאי זה מקום נבראת משלג שתחת
כסא כבודו לקח וזרק שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ 3)
5 הדא נץ הדא אלקול אלמקול הנאך יא לית שערי הדא אלחָכָם אי שי
אעתקד הל אעתקד אנה מן אלמחאל אן יוגד שי מן לא שי ולא כד מן
מאדה יתכון מנהא מא יתכון ודלך טלב ללסמא ואלארץ מהיכן נבראו
ואי שי חצל מן הדא אלגואב ולזם אן יקאל לה ואור לבושו מהיכן
נברא ושלג שתחת כסא הכבוד מהיכן נברא וכסא הכבוד
10 עצמו מהיכן נברא פאן כאן ירוד באור לבושו שיא גיר מכלוק
וכדלך כסא הכבוד גיר מכלוק פהדא שניע גדא פיכון קד אקל בקדם
אלעאלם גיר אנה עלי ראי אפלאטון אמא כון כסא הכבוד מן אלמכלוקאת
פאל חכמים ינצון בדלך לכן עלי וגה עגיב קאלוא אנה כֻלק קבל כלק
אלעאלם 4) אמא נצוץ אלכתב פלם תדכר פיה כלקא בוגה סוא קול דוד
נו, ב ר׳ בשמים הכין | כסאו 5) והו קול יחתמל אלתאויל גדא אמא
אלתאביד פיה פמנצוץ אתה ר׳ לעולם תשב כסאך לדור ודור 6)
פאן כאן ר׳ אליעזר יעתקד קדם אלכסא פיכון אדא צפה ללה לא
נסמא מכלוקא פכיף ימכן אן יתכון שי מן צפה ואעגב שי קולה אור
לבושו ובאלגמלה הו כלאם ישוש עלי אלמתשרע אלעאלם אעתקאדה
20 גדא גדא ולא תכון לי פיה תאויל מקנע ואנמא לכרתה לך לאן לא תגלט
פיה ולכנה עלי כל חאל קד אפאדנא בה פאירה עטימה אנה צרח אן
מאדה אלסמא גיר מאדה אלארץ ואנהמא מאדתאן מתבאינתאן גדא
אלואחדה מנסוכה לה תעאלי לרפעתהא וגלאלתהא והי מאור לבושו
ואלמאדה אלאכרי כעירה ען נורה תעאלי ובהאיה והי אלמאדה אלספליה
25 וגעלהא משלג שתחת כסא הכבוד והדא הו אלדי געלני אן אתאול
קול אלתורה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר 7) אנהם אדרכוא
פי דלך מראה הנבואה חקיקה אלמאדה אלאולי אלספליה לאן אנקלום

1) פרקי ר׳ אליעזר פרק ג. 2) תהלים קד, ב. 3) איוב לז, ו.
4) בראשית רבה פרק א; פסחים נד, א; נדרים לט, ב. 5) תהלים קג, יט.
6) איכה ה, יט. 7) שמות כד, י.

געל רגליו עאידא עלי אלכסא כמא בינת לך וחדא צרח אן דלך
אלאביץ אלדי תחת אלכסא הו מארה אלארץ 1) וקד כרר ר׳ אליעזר
הדא אלמעני בעינה וצרח בה אעני כונהא מארתין עלויה וספליה ואן לים
מארה אלכל ואחדה והדא סר עטים לא תתהאון בתצריח כבדא חכמי
5 ישראל בה לאנה סר מן אסראר אלוגוד וסתר מן סתרי תורה פי
בראשית רבה קאלוא ר׳ אליעזר אומר כל מה שיש בשמים
נז, א בריאתו מן השמים וכל מה שיש | בארץ בריאתו מן הארץ 2)
פתאמל כיף צרח לך הדא אלחכם אן מארה כל מא פי אלארץ מארה
ואחדה משתרכה אעני כל מא דון פלך אלקמר ומארה כל אלסמאואת
10 ומא פיהא מארה אכרי לים הדה ובין פי פרקיו הדה אלנכתה אלזאירה
אעני גלאלה תלך אלמארה וקרבהא מנה ונקצאן הדה וחדו מוצעהא איצא
פאעלם הדא :

פצל כז

15 קד בינת לך אן אעתקאד חדת אלעאלם הו קאעדה אלשריעה כלהא
צרורה אמא פסאדה בעד אן חדת ותכון פלים דלך ענדנא קאעדה
שריעה כונה ולא יכתל עלינא שי מן אעתקאדאתנא באעתקאד דואמה ולעל
תקול אלים קד תברהן אן כל כאין פאסד פאן כאן תכון פהו יפסד פאעלם
אן הדא לא ילזמנא לאנא מא אדעינא אנה תכון עלי חכם תכון אלאשיא
20 אלטביעיה אללאזמה לנטאם טביעי פאן דלך אלמתכון עלי אלמגרי אלטביעי
ילזם פסאדה צרורה עלי מגרי אלטביעה לאנה כמא אן טביעתה אקתצת
אן לא יכון מוגודא הכדא תם כאן כדא כדלך צרורה תקתצי אן לא יכון
מוגודא הכדא אבדא אד קד צח אן הדא אלכון גיר דאים אללזום לה
בחסב טביעתה אמא בחסב דעואנא אלשדעי אלדי תו וגוד אלאשיא ותלאפהא
נז, ב בחסב אראדתה תעאלי לא עלי גהה אללזום | פלא ילזמנא בחסב הדא
אלדאי אנה תעאלי למא אוגד שיא לם יכן מוגודא אן יפסד דלך אלמוגוד
ולא בד בל אלאמר מתעלק באראדתה אן שא אפסדה ואן שא אבקאה או
במקתצי חכמתה פקד יגוז אן יבקיה לאבד אלאבדין וידימה כדואמה
תעאלי קד עלמת אן כסא הכבוד אלדי נץ אלחכמים בכונה מכלוקא

1) חלק א פרק כח. 2) פרשה יב; השוה יומא נד, ב.

פאנה לם יקולוא קט אנה יעדם ולא סמע קט פי כלאם נביא ולא חכם
אן כסא הכבוד יפסד או יעדם בל אלנץ בתאבידה וכדלך אנפס אלפצלא
פאנהא עלי דאינא מכלוקה ולא תעדם אבדא ועלי בעץ ארא מן יתבע
טואהר אלמדרשות פאן גתתהם איצא תכון מנעמה דאימא אבד אלאבדין
5 כאעתקאד מן שהר אעתקאדהם פי אהל אלגנה ובאלגמלה אלנטר יוגב
אן לא ילזם פסאד אלעאלם צרורה ולם יבק אלא גהה אכבאר אלאנביא
ואלחכמים הל וקע אלאכבאר באן הדא אלעאלם יפסד ולא בד אם לא
פאן אכתר עואמנא יעתקדון אן דלך וקע אלאכבאר בה ואן הדא אלעאלם
סיפסד כלה וסאבין לך אן אלאמר לים כדלך בל אן נצוצא כתורה גאת
10 פי תאבידה וכל מא גא מן טאהר יבדו מנה אנה סיפסד פאלאמר פיה בין
גדא אנה מתל כמא סאבין פאן אבי דלך אחד אלטאהדיה וקאל לא בד
לה אן יעתקד פסאדה פלא ישאה לכנה יחתאג אן יערף אן לים פסאדה
צרורא לכונה מחדתא בל יעתקד דלך עלי זעמה תצדיקא לדמכבר |
נח, א בדלך אלמתל אלדי חמלה הו עלי טאהרה ולא פסאד פי דלך פי אלשריעה
15 בונה מן אלוגוה :

פצל כח

כתיר מן אהל שריעתנא טנא אן שלמה עליה אלסלאם יעתקד אלקדם
והדא עגב כיף יתכלל אן אנסאנא יכון מן אהל שריעה משה
20 דבנו יעתקד אלקדם פאן תוהם שכץ אן דלך נשוז מנה ויאדא באללה
ען ארא אלשריעה פכיף קבל דלך מנה כאפה אלאנביא ואלחכמים ולא
נאזעוה פי דלך ולא דמה בעד מותה כמא וגב פי נשים נכדיות וגירהן
ואנמא דעא עלי תוהם הדא עליה קול אלחכמים ז״ל בקשו לגנוז
ספר קהלת מפני שדבריו נוטים לדברי מינים 1) וכדלך הו
25 אלאמר בלא שך אעני אן פי טאהר דלך אלכתאב אמור תנהו נחו ארא
גריבה ען ארא אלשריעה תחתאג אלי תאויל ולים אלקדם מן גמלתהא
ולא לה נץ ידל עליה ולא יוגד לה בונה נץ גלי פי אזלה אלעאלם ואנמא
לה נצוץ תדל עלי תאבידה ודלך צחיח פלמא ראוא נצוצא תדל עלי אבדיתה
טנא אנה יעתקד אנה גיר מחדת ולים אלאמר כדלך אמא נצה פי אלתאביד

1) ויקרא רבה פרשה כח; מדרש רבה לקהלת א, ג.

פקולה והארץ לעולם עמדת 1) חתי אלתגא מן לם ישער בהדה אלנכתה
אן יקול אלמדה אלמקדרה להא וכדלך יקולון פי קולה תעאלי עוד כל
נח, כ ימי הארץ 2) אנה טול עמרהא | אלמקדר להא פיא לית שערי מא יקאל
פי קול דוד יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד 3) פאן
5 כאן קולה איצא עולם ועד לא יעני אלתאביד פאלאלאה אדא לה מדה
מא לאן אלנץ פי תאבידה תעאלי י״י ימלך לעולם ועד 4) ואלדי
תעלמה אן עולם לא יעני אלתאביד אלא מתי אקתרן בה עד אמא
בעדה מתל קולה עולם ועד או קבלה מתל קולה עד עולם פאדא קול
שלמה לעולם עמדת דון קול דוד בל תמוט עולם ועד וקד בין
10 דוד ע״אם ואוצח אבדיה אלסמא ודואם דסומהא וכל מא פיהא עלי חאל
לא תתגיר וקאל הללו את י״י מן השמים וגו׳ כי הוא צוה
ונבראו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבוד 5) יעני אן הדה
אלרסום אלתי דסמהא לא תתגיר אבדא לאן הדא אלחק אשארה אלי חקות
שמים וארץ אלמתקדם דכרהא לכנה בין אנהא מכלוקה וקאל כי הוא
15 צוה ונבראו וקאל ירמיה ע״אם נתן שמש לאור יומם חקות
ירח וכוכבים לאור לילה וגו׳ אם ימושו החקים האלה מלפני
נאם י״י גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי 6) פקד צדח איצא
הדא באנהא ואן כאנת מכלוקה אעני הדה אלרסום פאנהא לא תמוש
ואדא תתכע הדא יגד פי גיר כלאם שלמה וקד דכר איצא שלמה אן
20 הדה אעמאל אלאלאה אעני אלעאלם ומא פיה תאבתה עלי טביעתהא
ללאבד ואן כאנת מצנועה קאל כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה
לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע 7) פקד אכבר פי |
נט, א הדא אלפסוק באן אלעאלם מן צנע אלאלאה ואנה אבדי ואעטי אלעלה
איצא פי אכדיתה והו קולה עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע
25 פאן הדא עלה לכונה יהיה לעולם כאנה יקול אן אלשי אלדי יגיר אנמא
יגיר מן אגל נקץ פיה פיתמם או זיאדה פיה לא תאנה אלוהא פתחדף
תלך אלזיאדה אמא אפעאל אלאלאה אד והי פי גאיה אלכמאל ולא ימכן
אלזיאדה פיהא ולא אלנקצאן מנהא פהי תתבת עלי מא הי עליה צרורה

1) קהלת א, ד. 2) בראשית ח, כב. 3) תהלים קד, ה.
4) שמות טו, יח. 5) תהלים קמח, א ה ו. 6) ירמיה לא, לד־לה. 7) קהלת ג, יד.

אד לא יכון דאע לתגירהא וכאנה איצא אעטי גאיה פי מא יגד או אעתדר
עמא יתגיר פי תמאם אלפסוק פי קולה והאלהים עשה שייראו
מלפניו יעני חדות אלמעגזאת וקולה בעד דלך מה שהיה כבר הוא
ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף 1) יקול אנה יריד
5 תעאלי אסתמראר אלוגוד ותתאבע בעצה לבעץ ואמא הדא אלדי דכרה מן
כמל אפעאל יאלאה ואנהא לא וגה אטכאן ללזיאדה עליהא ולא ללנקצאן
מנהא פקד צדח בה סדר אלעאלמין וקאל הצור תמים פעלו 2) יעני אן
אפעאלה כלהא אעני מכלוקאתה עלי גאיה אלכמאל לא ישובהא נקץ
אצלא ולא פיהא פצלה ולא שי גיר מחתאג אליה וכדלך כל מא ינקצי
10 פי תלך אלמכלוקאת ועניהא כלה עדל מחץ ותאבע למקתצי חכמה כמא
סיבין פי בעץ פצול הדה אלמקאלה: |

נט, ב

פצל כט

אעלם אן מן לם יפהם לגה אנסאן אדא מטעה יתכלם פהו בלא שך
15 יערף אנה יתכלם גיר אנה לא ידרי מקצדה ואשל מן הדא אנה
קד יסמע מן כלאמה כלמאת הי בחסב לגה אלמתכלם תדל עלי מעני
ויתפק באלערץ אן תכון תלך אלכלמה פי לגה אלסאמע תדל עלי צד דלך
אלמעני אלדי אראדה אלמתכלם פיטן אלסאמע אן דלאלתהא ענד אלמתכלם
כדלאלתהא ענדה מתל לו סמע ערבי רגלא עבראניא יקול אבה פיטן
20 אלערבי אנה יחכי ען שכץ אנה כרה אסרא מא ואבאה ואלעבראני אנמא
אראד אנה ארצאה דלך אלאמר ואראדה והכדא יגרי ללגמהור פי כלאם
אלאנביא סוא בעץ כלאמהם לא יפהם אצלא בל כמא קאל ותהי לכם
חזות הכל כדברי חספר החתום 3) ובעצה יפהם מנה צדה או נקיצה
כמא קאל והפכתם את דברי אלהים חיים 4) ואעלם אן לכל נבי
25 כלאמא מא כצוצא בה כאנה לגה דלך אלשכץ הכדא ינטקה אוחי אלכצוץ
בה למן פחמה ובעד הדה אלמקדמה פלתערף אן ישעיה ע״אם אטרד פי
כלאמה כתירא גדא ופי כלאם גירה קלילא אנה אדא אכבר ען אנתקאץ
דולה או חלאף מלה עטימה יגיב דלך בלפט אן אלכואכב סקטת ואלסמא
כדרת ואלשמס אסודת ואלארץ כרבת ותזלזלת וכתיר מן אמתאל הדה |

1) קהלת ג, טו. 2) דברים לב, ד. 3) ישעיה כט, יא. 4) ירמיה כג, לו.

ס, א אלאסתעאראת והדא מתל מא יקאל ענד אלערב למן אצאבתה מציבה
עטימה אקתלבת סמאתה עלי ארצה וכדלך אדא וצף אקבאל דולה ותגדד
סעאדה כני ען דלך בזיארה נור אלשמס ואלקמר ותגדד סמא ותגדד ארץ
ונחו הדא כמא אנהם אדא וצפוא הלאך שכץ או מלה או מדינה נסבוא
5 חאלאת גצב וסכט שדיד ללה עליהם ואדא וצפוא אקבאל קום נסבוא
ללה חאלאת פרח וסרור פיקולון פי חאלאת אלגצב עליהם וָצָא וְרָד
וְשָׂאַג וְהִרְעִים וְנָתַן קוֹלוֹ וכתירא מתל הדא ויקולון איצא צוה
וְאָמַר וְפָעַל וְעָשָׂה ונחו דלך כמא סאצף וכדלך אדא אכבר אנבי בהלאך
אהל מוצע מא קד יבדל מכאן אהל דלך אלמוצע אלנוע כלה כמא קאל
10 ישעיה ע"אם ורחק י"י את האדם 1) והו יעני הלאך ישראל וקאל
צפניה פי דלך והכרתי את האדם מעל פני האדמה ונטיתי
ידי על יהודה 2) פאעלם הדא איצא ובעד אן תרגמת לך הדה אללגה
עלי אלתגמיל אריך צחה דלך וברהאנה. קאל ישעיה ע"אם למא אנבאה
אללה באנתקאץ דולה בבל והלאך סנחריב ונבוכדנצר אלקאים בעדה
15 ואנקטאע ממלכתה פאכד אן יצף נכבאתהם פי אכר דולתהם והזאיתהם
ומא ילחקהם מן אלשראיר אללאחקה לכל מהזום הארב מן גלבה אלסיף
פקל כי כוכבי השמים וכסיליהם לא יהלו אורם חשך השמש
בצאתו וירח לא יגיה אורו 3) וקאל פי דלך אלוצף איצא על כן
ס, ב שמים ארגיז ותרעש הארץ ממקומה בעברת יי"י צבאות וביום
20 חרון אפו 4) ומא אמן אן אחדא וצל בה אלגהל ואלעמא ותכע טואהד
אלאסתעאראת ואלאקאויל אלכטביה אן ימן אן כואכב אלסמא ונור אלשמס
ואלקמר תגדרת חין אנקרצת ממלכה באכל ולא אן אלארץ כרגת ען
מרכזהא כמא דכר בל הדא כלה וצף חאל אלמהזום פאנה בלא שך ירי
כל נור סואדא ויגד כל חלו מרא ויתכלל אלארץ קד צאקת בה ואלסמא
25 מנטבקה עליה. וכדלך למא אכד יצף מא אנתהת אליה חאלה ישראל
מן אלדל ואלגלבה טול איאם סנחריב הדשע ענד אסתילאיה על כל
ערי יהודה הבצורות 5) וסביתם ואנהזאמהם ותראדף אלנכבאת עליהם
מן אמאמה והלאך ארץ ישראל כלהא חינדד בידה פקאל פחד ופחת

1) ישעיה ו, יב. 2) צפניה א, ג ד. 3) ישעיה יג, י.
4) שם שם, יג. 5) שם לו, א.

ופח עליך יושב הארץ והיה הנס מקול הפחד יפל אל הפחת
והעולה מתוך הפחת ילכד בפח כי ארבות ממרום נפתחו וירעשו
מוסדי ארץ רעה התרועעה הארץ פור התפוררה ארץ מוט
התמוטטה ארץ נוע תנוע ארץ כשכור וגו' 1) ופי אכר הדא אלקול
5 למא אכד אן יצף מא סיפעלה אללה בסנחריב ותלאף מלכה לשאמך עלי
ירושלים וכדי יכזיה אללה עליהא קאל ממתלא ותפרה הלבנה וכושה
החמה כי מלך י"י צבאות וגו' 2) אמא יונתן בן עזיאל ע"אם
פתאול הדא אלכלאם אחסן תאויל וקל אנה אדא גרי לסנחריב מא סיגרי
עלי ירושלים פסיעלמון חינדד עכדה אלנגום אן הדא פעל לאהי פידהשון
ויבחתון קאל עליה אלסלאם | ויבהתון דפלחין לסיהדא ויתכנעון סא, א
דסגדין לשמשא ארי תתגלי מלכותא די"י וגו'. ולמא אכד איצא
אן יצף כיף יכון אסתקרר ישראל בעד הלאך סנחריב וכצב אדאציהם
ועמארתהא ואקבאל דולתהם עלי ידי יחזקיהו קל ממתלא אן נור לשמס
ואלקמר יזיד לאן כמא דכר ען אלמהזום אן נור אלשמס ואלקמר דהב וצאר
15 טלאמא באלאצאפה אלי אלמהזום כדלך נורהמא יזיד ענד אלגאלב ואנת
תגד הדא דאימא אן אלאנסאן אדא גאתה פארחה עטימה תטלם עינאה
ולא יצפו נור בצרה למא יכדר אלדוה אלבאצר מן אלפצל אלדכאני
ולצעפה וקלתה איצא בשדה אלחזן ואנקבאץ אלנפס ובאלעכס ענד לפרח
ואנבסאט אלנפס אלי כארג וצפא אלדוה ירי אלאנסאן כאן אלצו זאיד
20 עלי מא כאן קאל כי עם בציון ישב בירושלם בכו לא תבכה וגו'
ואכר אלקול והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה
שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבוש יי"י את שבר עמו ומחץ
מכתו ירפא 3) יעני אקאלה עתדתהם מיד סנחריב הרשע ואמא קולה
כאור שבעת הימים פאן אלמפסרין קאלוא יריד בה אלתכתיר פאן
25 אלעבראניין יכתרון באלסבעה ואלדי יבדו לי אנה ישור אלי שבעת
הימים של חנכת הבית אלתי כאנת פי איאם שלמה אדי לם יכן קט
ללמלה אקבאל וסעאדה וסרור אלגמיע מתל מא כאן פי תלך אלאיאם
פקאל אן אקבאלהם וסעאדתהם חינדד יכון מתל תלך אלאיאם לסבעה. |
ולמא וצף הלאך אדום הרשעה אלדין כאנוא מצאיקין לישראל קאל סא, ב

1) ישעיה כד, יז—כ. 2) שם שם, כג. 3) שם ל, יט כו.

וחלליהם ישלכו ופגריהם יעלה באשם ונמסו הרים מדמם ונמקו
כל צבא השמים ונגלו כספר השמים וכל צבאם יבול כנבל
עלה מגפן וכנבלת מתאנה כי דותה השמים חרבי הנה על אדום
תרד וגו׳ 1) פאעתברוא יא אולי אלאבצאר הל פי הדה לנצוץ שי ישכל
5 או יוהם כאנה יצף תאלה תלחק אלסמא והל הדא אלא מתל לאנקראץ
דולתהם וזואל סתר אללה ענהם וסקוט בכותהם וכמול חטוט עטטאיהם
פי אסרע וקת ובאהון סעי כאנה יקול אן אלאשכאץ אלדין כאנוא
כאלכואכב תבאתא ודפע מנזלה ובעדא מן אלגיר סקטוא באסרע וקת
כנבל עלה מגפן וגו׳ והדא אבין מן אן יזכר פי מתל הדה אלמקאלה
10 פכיף אן יטול פיה לכנה רעת אלצרורה אליה לכון אלעואם בל מן יזעם
בהם אנהם כואץ יסתדלון בהדא לפסוק מן גיר אעתבאר למא גא קבלה
ובעדה ולא נטר פי אי קצה קיל אלא כאנה אכבאר גאנא פי אלתורה
ען מאל אלסמא כמתל מא גאנא אלאכבאר בכונהא. וארצא למא אכד
ישעיה יבשר ישראל בהלאך סנחריב ונמיע אלאמם ואלמלוך אלדין
15 מעה כמא שהר ונצרתהם בנצר אללה לא גיר קאל להם ממתלא אדוא
כיף תקטעת תלך אלסמא ובלת תלך אלארץ ומאת מן עליהא ואנתם
מנצורון כאנה יקול אן אולאיך אלדין אעמוא אלארץ ובאן יטן בהם
סכ׳ א אתכות כאלסמא אניאא הלכוא בסרעה ותחבוא כדהאב לדכאן | ואתארהם
אלטאהרה אלתאבתה כתבאת אלארץ תלפת תלך אלאתאר כתלאף אתוב
20 אלכלק אול הדה אלקצה קאל כי נחם י״י ציון נחם כל חרבותיה
וגו׳ הקשיבו אלי עמי וגו׳ קרוב צדקי יצא ישעי וגו׳ שאו
לשמים עיניכם והביטו אל הארץ מתחת כי שמים כעשן
נמלחו והארץ כבגד תבלה וישביה כמו כן ימותון וישועתי
לעולם תהיה וצדקתי לא תחת 2). וקאל פי רגוע מלך ישראל
25 ותבאתה ודואמה אן אללה יסתגל סמאא וארצא אד קד אטרד הדא פי
כלאמה אן יגעל דולה אלמלך כאנתא עאלם יכצה אעני סמא וארץ פלמא
אכתדא באלנחמות וקאל אנכי אנכי הוא מנחמכם 3) ומא אתצל
בדלך קאל ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים
וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה 4) וקאל פי בקא אלמלך לישראל

1) ישעיה לד׳, ג—ה. 2) שם נא׳, ג—ו. 3) שם שם׳, יב. 4) שם שם׳, טז.

ודהאבה מן אלעטמא אלמשאהיר כי ההרים ימושו וגו׳1) וקאל פי דואם
מלך אלמשיח ואן ישראל לא ינתקץ מלכהם מן בעד דלך קאל לא יבוא
עוד שמשך וגו׳ 2) תם אן ישעיה אגרי כלאמה עלי הדה לאסתעאראת
אלמטרדה ענד מן יפהם מעאני אלכלאם פוצף אחואל אלגלות וגזאיאתהא
5 תם וצף רגוע אלדולה ואמתחא תלך אלאחזאן כלהא פקאל ממתלא אני
אכלק סמאא אכרי וארצא אכרי ותנסי תלך וימתחי אתרהא תם בין דלך
עלי אתצאל אלקול וקאל הדא אלדי קלת אכלק אריד בה אני אגעל לכם
חאלה סרור דאימא ופרחא עוצא מן תלך אלאחזאן ואלאנכאד ולא תזכר
תלך אלאחזאן | אלמתקדמה ואסמע אנתטאם אלמעאני ואתצאל אלפסוקים סכ׳ ב
10 אלדאלה עליהא כיף גא אול אפתתאח הדה אלקצה קאל חסדי י״י
אזכיר תהלות י״י וגו׳ 3) תם וצף אפצאלה תעאלי עלינא אולא וינטלם
וינשאם כל ימי עולם וגו׳ 4) ומא אתצל בדלך תם וצף עציאננא
והמה מרו ועצבו את רוח קדשו 5) ומא אתצל בדלך תם וצף אסתילא
אלעדו עלינא צרינו בוססו מקדשך היינו מעולם 6) ומא אתצל בדלך
15 תם שפע פינא וקאל אל תקצף י״י עד מאד 7) ומא אתצל בדלך תם
דכר וגה אסתחקאקנא לעטים מא אבתלינא בה אד לעינא אלי אלחק
פלם נגב קאל נדרשתי ללא שאלו וגו׳ 8) תם וד באלעפו ואלדחמה
וקאל כה אמר י״י כאשר ימצא התירוש באשכול וגו׳ 9) ומא
אתצל בדלך תם תואעד אלדין טלמונא וקאל הנה עבדי יאכלו ואתם
20 תרעבו וגו׳ 10) תם אתבע דלך בדכרה אן הדה אלמלה תצלח אעתקאדאתהא
ותצור בדכה פי אלארץ ותנסי כל מא תקדם מן הדה אלאחואל אלמכתלפה
פקאל כלאמא הדא נצח ולעבדיו יקרא שם אחר אשר המתברך
בארץ יתברך באלהי אמן והנשבע בארץ ישבע באלהי אמן כי
נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני כי הנני בורא
25 שמים חדשים וארץ חדשה ולא תזכרנה הראשונות ולא
תעלינה על לב כי אם שישו וגילו עדי עד אשר אני בורא
כי הנני בורא את ירושלם גילה ועמה משוש וגלתי בירושלם

1) ישעיה נד׳, י. 2) שם ס׳, כ. 3) שם סג׳, ז. 4) שם שם׳, ט.
5) שם שם׳, י. 6) שם שם׳, יח—יט. 7) שם סד׳, ח. 8) שם סה׳, א.
9) שם שם׳, ח. 10) שם שם׳, יג.

וגו׳ 1) פקר באן לך אלאמר כלה ואתצה ולך אנה למא קאל כי הנני
סג, א בורא שמים | חדשים וארץ חדשה פסר לך עלי אלאתצאל וקאל
כי הנני בורא את ירושלם גילה ועמה משוש ובער הלה אלמקדמה
קאל אן תלך חאלאת אלאימאן ואלסרור בה אלתי ועדתך אני סאכלקהא
5 כמא הי תאבתה דאימא לאן אלאימאן באללה ואלסרור בלך אלאימאן
חאלתאן לא ימכן אן תזול ולא תתגיר אבדא מן כל מן חצלת לה פקל
כמא אן תלך חאלה לאימאן ואלסרור בה אלתי ועדת אנהא סתעם לארץ
דאימה תאבתה כלך ירום נסלכם ואסמכם והו קולה בעד הלא כי
כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים
10 לפני נאם י״י כן יעמד זרעכם ושמכם 2) לאנה קד יבקי לזרע
ולא יבקי לשם כמא תגד אממא כתירה לא שך אנהם מן נסל פרס
או יון לכן לא יעדפון באסם מכצוץ בל אעמתהם מלה אכרי והלא
איצא ענדי תנכיה עלי תאכיד אלשריעה לתי מן אגלהא לנא שם מכצוץ
ולמא כאנת הלה אלאסתעאראת גאת פי ישעיה כתירא לאגל לך
15 תתבעתהא כלהא וקד גא איצא מנהא פי כלאם גירה. קאל ירמיה פי
וצף כראב ירושלים בעונות אבותינו ראיתי את הארץ והנה
תהו ובהו וגו׳ 3). וקאל יחזקאל פי וצף תלאף מלכה מצר והלאף
פרעה עלי ידי נבוכדנצר קאל וכסיתי בכבותך שמים והקדרתי את
כוכביהם שמש בענן אכסנו וירח לא יאיר אורו כל מאורי
20 אור בשמים אקדירם עליך ונתתי חשך על ארצך נאם אדני
סג, ב י״י 4). וקאל יואל בן פתואל | פי אלגראד אלעטים אלדי גא פי
איאמה קאל לפניו רגזה ארץ רעשו שמים שמש וירח קדרו
וכוכבים אספו נגהם 5). וקאל עמוס פי וצף כראב שמרון קאל
והבאתי השמש בצהרים והחשכתי לארץ ביום אור והפכתי
25 חגיכם וגו׳ 6). וקאל מיכה פי הלאך שמרון מסתמרא עלי לאקאויל
אלכטביה אלמשהורה אלמעלומה כי הנה י״י יוצא ממקומו וירד
ודרך על במותי ארץ ונמסו ההרים וגו׳ 7). וקאל חגי פי נקץ
מלכות פרס ומדי ואני מרעיש את השמים ואת הארץ ואת

1) ישעיה סה, מו—יט. 2) שם סו, כב. 3) ירמיה ד, כג.
4) יחזקאל לב, ז—ח. 5) יואל ב, י. 6) עמוס ח, ט—י. 7) מיכה א, ג—ד.

הים ואת החרבה והרעשתי את כל הגוים 1). ופי גזוה יואב
לארם למא אכד יצף כיף כאן צעף אלמלה וכמולהא מן קבל וכונהם
כאנוא מגלובין מהזומין ושפע פי נצרתהם אלאן פקאל הרעשתה ארץ
פצמתה רפה שבריה כי מטה 2) וקל איצא פי מעני אנא לא נכאף
5 נחן אלא הלכת אלמלל ובארוא לכוננא מתכלין עלי נצרתה תעאלי לא
עלי חרבנא וקתנא כמא קאל עם נושע בי״י 3) קאל על כן לא
נירא בהמיר ארץ וכמוט הרים בלב ימים 4). וגא פי וצף גרק
אלמצריין ראוך מים יחילו אף ירגזו תהמות קול רעמך בגלגל
וגו׳ רגזה ותרעש הארץ 5) הבנהרים חרה י״י וגו׳ 6) עלה עשן
10 באפו וגו׳ 7) וכלך פי שירת דבורה ארץ רעשה וגו׳ 8) וגא מן
הלא כתיר ומא לם נלכר מנה קסה עלי מא לכרת. פאמא קול יואל
ונתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותמרות עשן השמש
יהפך לחשך והירח לדם לפני בוא יום י״י הגדול והנורא והיה
כל אשר | יקרא בשם י״י ימלט כי בהר ציון ובירושלים תהיה סה, א
15 פליטה וגו׳ 9) פאלאקוי ענדי אנה יצף הלאך סנחריב עלי ירושלים
פאן לם תרל לך פיכון וצף הלאך גוג עלי ירושלים בימי המלך
המשיח מע כונה איצא לם ילכר פי הלה אלקצה גיר כתרה אלקתל
וחרק אלנירא ן וכסוף אלנלין ולעלך תקול כיף יסמי יום י״י הגדול
והנורא יום הלאך סנחריב פי תאוילנא פלתעלם אן כל יום תכון פיה
20 נצרה עטימה או פארחה עטימה פאנה יסמי יום י״י הגדול והנורא
קד קאל יואל הלא ען יום מגי לך אלגראד עליהם כי גדול יום י״י
ונורא מאד ומי יכילנו 10). ואלמעני אלדי נחום נחוה קד תבין והו
אן פסאר הלא אלעאלם ותגירה עמא הו עליה או תגיר שי מן טביעתה
ואסתמרארה עלי לך אלתגיר הו שי לם יאתנא פיה נץ נכי ולא כלאם
25 חכמים איצא לאן קולהם שתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב 11)
לים הו עדם אלוגוד גמלה לקולה וחד חרוב דל עלי בקא אלזמאן והלא

1) חגי ב, ו—ז. 2) תהלים ס, ד. 3) דברים לג, כט.
4) תהלים מו, ג. 5) שם עז, יז ויט. 6) חבקוק ג, ח. 7) תהלים יח, ט.
8) שופטים ה, ד. 9) יואל ג, ג—ה. 10) שם ב, יא.
11) ראש השנה לא, א; סנהדרין צז, א.

איצא קול יחיד והו עלי צורה מא ואלדי תגר לגמיע לחכמים דאימא
והי קאעדה יסתדל בהא כל אחד מן חכמי משנה וחכמי תלמוד הו
קולה אין כל חדש תחת השמש 1) ואן לים תם אסתגדאר בוגה ולא
כסבב תתי אן אלדי אכר שמים חדשים וארץ חדשה עלי מא יטן קאל
5 אף שמים וארץ שעתידין להבראות ככר הן ברויין ועומדין
שנאמר עומדים לפני יעמדו לא נאמר אלא עומדים ואסתדל
סד, ב בקולה אין כל חדש תחת השמש 2) ולא | תטן הדא מנאקצא למא
בינתה כל ומכן אנה ידיד אן תלך אלחאלאת אלמוגוד בהא אלטביעה
אלמוגבה להא חיניד מן ששת ימי בראשית הי מכלוקה והדא צחיח
10 ואנמא קלת אנה לא יתגדד שי מן טביעתה ויסתמר עלי דלך אלתגדד
תחדדא מן אלמעגזאת לאנה ואן כאנת אנקלבת אלעצא חעכאנא ואנקלב
אלמא דמא ואלור אלטאהרה אלכדימה ביצאא מן גיר סבב טביעי מוגב
דלך פאן הדה לאמור ומא שאבההא לם תסתמר ולא צארת טביעה אכרי
כל כמא קאלוא ז"ל עולם כמנהגו הולך 3) הדא הו דאיי והו אלדי
15 ינבגי אן יעתקד ואן כאן לחכמים ז"ל קד קאלוא פי אלמעגזאת כלאמא
גריבא גדא תגדה מנצוצא פי בראשית רבה ופי מדרש קהלת ודלך
אלמעני הו אנהם ירון אן אלמעגזאת הי ממא פי אלטבע איצא עלי גהה
מא ודלך אנהם קאלוא אנה ענד מא כלק אללה הדא אלוגוד וטבעה עלי
הדה אלטבאיע געל פי תלך אלטבאיע אן יחדת פיהא כל מא חדת מן
20 אלמעגזאת פי וקת חדותהא ואיה אלנבי אן אעלמה אללה באלוקת אלדי
ידעי פיה מא ידעי פינפעל דלך אלשי כמא געל פי טבעה פי אצל מא
טבע והדא אן כאן כמא תראה פאנה ידל עלי עטמה אלקאיל וכונה
אסתצעב כל אלאסתצעאב אן תתגדד טביעה בעד מעשה בראשית או
תטרי משיה אכרי בעד מא אסתקדת הכדא פכאנת ירי מתלא אנה געל
סה, א פי טביעה אלמא אן יתצל ויגרי מן אלעלו ללספל דאימא אלא פי | דלך
אלוקת אלדי גרק פיה אלמצריון ודלך אלמא כאצה פאנה ינקסם וקד
נבהתך עלי רוח הדא אלקול ואן דלך כלה הרב מן אסתגדאר שי הנאך
קול אמר רבי יונתן תנאים התנה הק"ב"ה עם הים שיהא
נקדע לפני ישראל הדא היא וישב הים לפנות בקר לאיתנו

1) קהלת א, ט. 2) השווה בראשית רבה פרשה א. 3) עבודה זרה נד, ב.

אמר ר' ירמיה בן אלעזר לא עם הים בלבד התנה הק"ב"ה אלא
עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית הדא היא אני ידי נטו
שמים וכל צבאם צויתי צויתי את הים שיקרע את האור שלא
תזיק לחנניה מישאל ועזריה את האריות שלא יזיקו לדניאל
5 את הדג שיקיא את יונה 1) והו אלקיאס פי סאירהא פקד כאן לך לאמר
זתלכץ אלמדהב ודלך אנא נואפק ארסטו פי אלנצף מן ראיה ונעתקד אן
הדא אלוגוד אבדי סרמדי עלי הדה אלטביעה אלתי שאתה תעלי לא יתגדד
מנה שי בוגה אלא פי גזאיה עלי גהה אלמעגז ואן כאן לה תעאלי אלקדרה
עלי תגיירה כלה או אעדאמה או אעראם או טביעה שא מן טבאיעה לכנה
10 לה אפתתאח ולם יכן תם שי מוגוד אצלא אלא אללה וחכמתה אקתצת
אן יוגד אלכלק חין אוגדה ואן לא יעדם הדא אלדי אוגד ולא תתגדד לה
טביעה אלא פי מא שא מן גזאיאת ממא קד עלמנאה וממא לם נעלמה
ממא סראתי הדא דאינא וקאעדה שריעתנא וארסטו ידי אנה מתל מא הו
אבדי ולא יפסד כדלך הו אזלי ולא תכון וקד קלנא וכינא אן הדא לא
סה, ב ינתתם אלא עלי חכם אללזום ואן אללזום פיה | מן אלאפתיאת פי חק
אלאלאה מא קד בינאה. ואד ואנתחי לקול אלי הדא פלנאתי בפצל נדכר
פיה איצא בעץ תנביהאת עלי נצוץ גאת פי מעשה בראשית אד לגרץ
אלאול פי הדה אלמקאלה אנמא כאן תכיין מא ימכן תביינה מן מעשה
בראשית ומעשה מרכבה בעד אן נקדם מקדמתין עאמתין. אחדאהמא
20 הדה אלמקדמה והי אן כל מא דכר פי מעשה בראשית פי לתורה
לים הו כלה עלי טאהרה עלי מא יתכלל מנה לגמהור לאנה לו כאן לאמר
כדלך למא טן בה אהל אלעלם ולא אטנבוא לחכמים פי אכפאיה ומנע
אלחדית פיה פי אלגמהור לאן תלך אלטואהר מודיה אמא לפסאד תכלל
עטים ותטרק ארא סוא פי חק אלאלאה או לתעטיל מחץ וכפר בקואער
25 אלשריעה פאלצואב אלאצראב ען אעתבארהא במגרד אלכיאל ואלתעדי ען
אלעלום ולים כמא יפעל לדרשנין ואלמפסרון אלמסאכין אלדין טנוא אן
מערפה שרח אלאלפאט הו אלעלם ותכתור לכלאם ותטוילה זיאדה ענדהם
פי אלכמאל ואמא אעתבארהא בחקיקה אלעקל בעד אלכמאל פי אלעלום
אלברהאניה ומערפה אלאסראר אלנבויה פלאזם לכן כל מן ערף מן דלך

שיא פלא ינבגי לה אשהארה כמא בינת מראת פי שרחנא ללמשנה 1)
וכביאן קאלוא מתחלת הספר ועד כאן כבור אלהים הסתר דבר 2)
וקאלוא הדא פי אכר מא דכר ביום הששי פקד תבין מא קלנאה לכן
סו, א למא כאן אלאמר אלאלאהי מוגבא צרורה לכל מן אדרך כמאלא | מא אן
5 יפיצה עלי גירה כמא נבין פי פצול תאתי פי אלנבוה צאר כל עאלם
טפר בפהם שי מן הדה אלאסראר אמא מן נטרה או מן מרשד ארשדה
לדלך לא בד לה אן יקול שיא ואלתצריח ממנוע פולוח פקד וקע מן תלך
אלתלויחאת ואלתנביהאת ואלאשאראת כתיר פי אקאויל אלחכמים ז"ל
לאחאד מנהם איצא לכנהא מכתלטה פי אקאויל אכרין ופי אקאויל אכרי
10 פלדלך תגדני דאימא פי הדה אלסתרים אלכר אלקולה אלואחדה אלתי
הי עמדה אלאמר ואתרך מא סוי דלך למן יצלח אן יתרך לה. אלמקדמה
אלתאניה אן לאנביא כמא קלנא יכאטבון באלאסמא אלמשתרכה ובאסמא
לים אלקצד בהא מא תדל עליה במתאלהא אלאול בל דכר דלך אלאסם
מן אגל אשתקאק מא מתל מקל שקד ליסתדל מנה עלי שוקד אני
15 וגו' 3) כמא סנבין פי פצול אלנבוה 4) ובחסב הדא אלמעני קיל פי
אלמדכבה חשמל 5) כמא בינוא וכדלך דגל עגל ונחשת קלל 6)
וכדלך קול זכריה וההדים הרי נחשת 7) וגיר דלך ממא קיל. ובעד
האתין אלמקדמתין אתי באלפצל אלדי ועדנא בה:

פצל ל

20

אעלם אנה פרק בין לאול ואלמבדא ודלך אן אלמבדא הו מוגוד פי מא
סו, ב הו לה מבדא או מעה ואן לם | יתקדמה באלזמאן כמא יקאל אן
אלקלב מבדא אלחיואן ואלאסטקס מבדא מא הו לה אסטקס וקד יטלק
איצא עלי הדא אלמעני אנה אול ואמא אלאול פקד יקאל עלי אלמתקדם
25 באלזמאן פקט מן גיר אן יכון דלך אלמתקדם באלזמאן מסבבא ללמתאכר
מן בעדה כמא יקאל אול מן מסכן הדה אלדאר פלאן ובעדה פלאן ולא יקאל
אן פלאנא מבדא פלאן ואלפט אלדי ידל עלי אלאול פי לגתנא הו תחלה

1) למשל לחגיגה פרק ב, מ' א. 2) בראשית רבה פרשה ט בהתחלה.
3) ירמיה א, יב. 4) להלן פרק מג. 5) יחזקאל א, ד. 6) שם שם, ז.
7) זכריה ו, א.

תחלת דבר י"י בהושע 1) ואלדי ידל עלי אלמבדא ראשית לאנה
משתק מן ראש אלדי הו מבדא אלתיואן בחסב וצעה ואלעאלם לם יכלק
פי מבדא זמאני כמא בינא אן אלזמאן מן גמלה אלמכלוקאת פלדלך קאל
בראשית 2) ואלבא במעני פי פתרגמה הדא אלפסוק אלחקיקיה הכדא
5 פי בראה כלק אללה אלעלו ואלספל הדא הו אלתפסיר אלדי יטאבק
אלחדות אמא מא תגדה מנצוצא לבעץ אלחכמים מן אתבאת זמאן מוגוד
קבל כלק אלעאלם פמשכל גדא לאן הדא הו ראי ארסטו אלדי בינת לך
אלדי ירי אן אלזמאן לא יתצור לה אול והדא שניע ואלדי דעא אלקאילין
אלי הדא אלקול למא וגדוא יום אחד ויום שני 3) וחמל קאיל הדא אלקול
10 אלאמר עלי טאהדה וזעם אנה אדא לם יכן תם פלך דאיר ולא שמס פבאי
שי קדד יום ראשון פקאלוא בחדא אלנץ יום דאשון אמד רבי יהודה
ב"ד סימון מכאן שהיה סדר זמנים קודם לכן אמד ר' אבהו
סו, א מכאן שהיה הק"ב"ה בורא עולמות ומחריבן 4) | והדא אשנע מן
אלאול ואנת תתאמל מא צעב עליהמא והו וגוד זמאן קבל וגוד הדה
15 אלשמס וסיבין לך חל הדא אלדי אשכל עלי האדין ען קריב אללהם אלא
אן כאן יריד האדאן אן יקולא אנה לא בד מן סדד זמנים קדימא פהדא
הו אעתקאד אלקדם וכל מתשרע יחאשא ען הדא ומא הדה אלקולה ענדי
אלא נטיר קולה ר' אליעזר שמים מהיכן נבראו 5) ובאלגמלה לא
תנטר פי הדה אלמואצע לקול מן קאל קד אעלמתך באן קאעדה אלשריעה
20 כלהא אן אללה אוגד אלעאלם לא מן שי פי גיר מבדא זמאני בל אלזמאן
מכלוק אד הו תאבע לחרכה אלפלך ואלפלך מכלוק. וממא יגב אן העלמה
אן כלמה את אלמקולה פי קולה את השמים ואת הארץ 6) קד צרחוא
אלחכמים פי עדה מואצע אנהא במעני מע יעגון בדלך אנה כלק מע
אלסמאואת כל מא פי אלסמא ומע אלארץ כל מא פי אלארץ וקד עלמת
25 תביינהם אן אלסמא ואלארץ כלקא מעא לקולה קרא אני אליהם יעמדו
יחדו 7) פיכון אלכל כלק מעא ותבאינת אלאשיא כלהא אולא אולא חתי
אנהם מתלוא דלך באכאר בדד חבא מכתלפה פי אלארץ פי דקיקה ואחדה

1) הושע א, ב. 2) בראשית א, א. 3) שם שם, ה וח.
4) בראשית רבה פרשה ג. 5) לעיל פרק כו. 6) בראשית א, א.
7) ישעיה מח, יג.— חגיגה יב, א; בראשית רבה פרשה א בסוף.

פנגם בעצהא בעד יום ובעצהא בער יומין ובעצהא בעד תלתה ואלזראעה
כלהא כאנת פי סאעה ואחדה ובחסב חלא אלראי אלצחיח בלא שך ינחל
אלשך אלדי אוגב לר׳ יהודה ב״ר סימון אן יקול מא קאל וצעב עליה
סו, ב באי שי קדר יום ראשון ויום שני ושלישי וכביאן | ללחכמים ז״ל
5 פי בראשית רבה קאלוא פי אלאור אלמלכור פי אלתורה אנה נברא
ביום ראשון קאלוא בהלא אלגז הן הן מאורות שנברא ביום
ראשון ולא תלאן עד יום רביעי 1) פקר וקע אלתצריח בהלא אלגרץ.
וממא יגב אן תעלמה אן ארץ אסם משתרך יקאל בעמום וכצוץ אמא
בעמום פעלי כל מא דון פלך אלקמר אעני אלאסטקסאת אלארבעה ויקאל
10 בכצוץ עלי אלואחד אלאכיר מנהא והו אלארץ דליל דלך קולה והארץ
היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים וגו׳ 2) פקד סמי
כלהא ארץ תם קאל ויקרא אלהים ליבשה ארץ 3) והלא איצא סר
עטים מן אלאסראר אנה כל מא תגדה יקול ויקרא אלהים לכך ככה
אנמא הו ליפצלה מן אלמעני אלאכר אלדי אשרך בינהמא פיה הלא לאסם
15 ולהלא שרחת לך הלא אלפסוק פי בראה כלק אללה לעלו ואלספל פיכון
ארץ אלמקול אולא הו אלספל אעני אלאסטקסאת אלארבעה ואלמקול
ענהא ויקרא אלהים ליבשה ארץ הו אלארץ וחדהא פקר באן הלא.
וממא יגב אן תעלמה אן אלאסטקסאת אלארבעה לכרת אולא בער אלסמא
אלדי קלנא אן אסם ארץ לאול ירל עליהא לאנה לכר ארץ ומים ורוח
20 וחשך והו אלנאר אלאסטקסיה לא תטל גיר לדלך קאל ודבריו
שמעת מתוך האש 4) וקאל כשמעכם את הקול מתוך החשך 5) וקל
כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח 6) ואנמא סמית אלנאר
סח, א אלאסטקסיה בהלא אלאסם לכונהא גיר | מצלה בל שפאפה ולו כאנת
אלנאר אלאסטקסיה מציה לראינא אלגז כלה באלליל מלתהבא נאראל וקד
25 גא לכרהא עלי אוצאעהא אלטביעיה אלארץ ופוקהא אלמא ואלהוא לאזק
באלמא ואלנאר פוק אלהוא לאן בתכציצה אלהוא על פני המים יכון
אלחשך אלדי על פני תחום פוק אלרוח בלא שך ואלדי אוגב אן יקול
רוח אלהים לכונה פרצהא מתחרכה אעני מרחפת וחרכה אלריח אכרא

1) חגיגה יב, א; בבראשית רבה אין המאמר הזה. 2) בראשית א, ב.
3) שם שם, י. 4) דברים ד, לו. 5) שם ה, כ. 6) איוב כ, כו.

מנסובה ללה ורוח נסע מאת י״י 1) נשפת ברוחך 2) ויהפך י״י רוח
ים 3) והלא כתיר ולמא כאן אלחשך אלמקול אולא אלדי הו אסם
אלאסטקס גיר אלחשך אלמקול אכירא אלדי הו אלטלאם אכד אן יבין
ויפצל פקאל ולחשך קרא לילה 4) עלי מא בינא פקד באן הלא. וממא
5 יגב אן תעלמה אן קולה ויבדל בין המים וגו׳ 5) לים הו פצל באלמוצע
אן צאר הלא פוק והלא אספל וטביעתהמא ואחרה ואנמא שרחה אנה פצל
בינהמא באלפצל אלטביעי אעני באלצורה וגעל בעץ דלך אלדי סמאה
מאא אולא שיא אכר כצורה טביעיה אלכסה וגעל בעצה בצורה אכרי
והלא הו אלמא ולדלך איצא קאל ולמקוה המים קרא ימים 6) פקד
10 צלת לך אן דלך אלמים אלאול אלמקול פיה על פני המים מא הו הלא
אלדי פי אלמים כל בעצה פצל כצורה מא פוק אלהוא ובעצה הו הלא
אלמא ויכון קולה ויבדל בין המים אשר מתתת לרקיע וגו׳ 7) מתל
קולה ויבדל אלהים בין האור ובין החשך 8) אלדי הו כאלפצל פי
צורה מא ואלרקיע נפסה מן אלמא | תכון כמא קאלוא הוגלדה טפה סח, ב
15 האמצעית 9) ויקולה איצא ויקרא אלהים לרקיע שמים 10) עלי מא
בינת לך ליכון אשתראך אלאסם ואן לים שמים אלמקול אולא פי קולה
את השמים ואת הארץ הי הלה אלתי סמית שמים ואכר הלא אלמעני
בקולה על פני רקיע השמים 11) ליכון אן אלרקיע גיר אלשמים
ומן אגל הלא אלאשתראך פי אלאסמיה קד לסמי איצא אלשמים
20 אלחקיקיה רקיע כמא אסמי אלרקיע אלחקיקי שמים והו קולה ויתן
אותם אלהים ברקיע השמים 12) ותכון איצא בהלא אלקול מא קד
תברהן מן כון אלכואכב כלהא ואלשמס ואלקמר מרכוזאת פי אלפלך אד
לא כלא פי אלעאלם ולים עלי סטח פלך כמא יתכלל אלגמהור מן קולה
ברקיע השמים ולם יקל על רקיע השמים פקד באן אן מאדה מא כאנת
25 משתרכה וסמאהא מים תם אנפצלת בתלת צור וצאר מנהא שי ימים
וצאר מנהא שי רקיע וצאר מנהא שי פוק דלך אלרקיע והלא כלה
כארגא ען אלארץ פקד אכד פי אלאסר מאכרא אכר לאסראר עניבה אמא

1) כמדבר יא, לא. 2) שמות טו, י. 3) שם י, יט. 4) בראשית א, ה.
5) שם שם, ז. 6) שם שם, י. 7) שם שם, ז. 8) שם שם, ד.
9) בראשית רבה פרשה ד. 10) בראשית א, ח. 11) שם שם, כ. 12) שם שם, יז.

אן כון דלך אלדי פוק אלרקיע סמי מאא פי אלאסמיה פקט לא אנה
הדא אלמאء אלגוי פקד קאלוה אלתכמים ז״ל איצא קאלוא פי קולהם
ארבעה נכנסו לפרדס וגו׳ אמר להם ר׳ עקיבא כשאתם מגיעין
לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שכך כתוב דובר שקרים
5 לא יכון לנגד עיני 1) פאעתבר אן כנת מן אהל אלאעתבאר כם בין
סט, א בהדה אלקולה וכיף כשף אלאמר כלה אדא תאמלתה | ופהמת כל מא תברחן
פי אלאתאר ותטלעת עלי כל מא קאלת אלנאס פי כל שי מנהא. וממא
ינבגי אן תעלמה ותתנבה עליה אלדי אלתי מן אגלהא לם יקף פי אליום
אלתאני כי טוב וקד עלמת אקאויל אלחכמים ז״ל אלתי קאלוהא פי
10 דלך עלי גהה אלדרש אחסנהא קולהם לפי שלא שלמה מלאכת
המים 2) ועלה דלך איצא ענדי בינה גדא ודלך אנה כלמא דכר אסרא מן
אמור אלוגוד אלהארתה אלמוגודה עלי אלאסתמראר אלדאימה אלמסתקרה
קאל פי דלך כי טוב והדא אלרקיע ואלשי אלדי עליה אלדי סמי מים
אלאמר פיה מן אלכפא כמא תראה ודלך אנה אן אכד עלי טאהרה בגליל
15 אלנטר כאן אמרא גיר מוגוד אצלא לאן לים תם גסם אכר גיר אלאסטקסאת
ביננא וביין אלסמא אלדניא ולא תם מאء פוק אלהוא ונאהיך אן תכיל
מתכיל אן הדא אלרקיע ומא עליה הו פוק אלסמא פיכון אלאמר אשד
אסתנאעא ואבעד ען אן ידרך ואן אכד עלי באטנה ומא אריד בה כאן
אשד כפאא לאנה וגב אן יכון מן אלאסראר אלמכתומה חתי לא יעלמה
20 אלגמהור פאמר הו הכדא כיף יסוג אן יקאל פיה כי טוב ואנמא מעני
כי טוב אנה טאהר אלמנפעה ובינהא פי וגוד הדא אלוגוד ואסתמראר
ואמא אלאמר אלכפי אלמעני אלדי טאהרה גיר מוגוד כדלך פאי מנפעה
פיה טאהרה ללנאס חתי יקאל פיה כי טוב ולא בד לי אן אזידך כיאנא
סט, ב ודלך אן הדא ואן כאן גאא כבירא גדא מן אלמוגודאת | לכנה לים בגאיה
25 מקצודה לאסתמראר אלוגוד פיקאל פיה כי טוב בל לצדורה לומת
לתנכשף אלארץ פאפהם הדא. וממא יגב אן תעלמה אן אלחכמים קד
בינוא אן אלעשב ואלאשגאר אלתי אנבתהא אללה מן אלארץ אנמא אנבתהא
בעד אן אמטר עליהא 3) ואן קולה ואד יעלה מן הארץ וגו׳ 4) אנמא

1) תהלים קא, ז; חגיגה יד, ב. 2) בראשית רבה פרשה ד.
3) שם פרשה יג בהתחלה. 4) בראשית ב, ו.

הו וצף אלהאלה אלאולי אלתי כאנת קבל תדשא הארץ דשא 1) ולדלך
תרגם אנקלוס ועננא הוה סליק מן ארעא ובין הו דלך מן אלגץ לקולה
וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ 2) פקד באן הדא. וקד עלמת איהא
אלנאטר אן אול אסבאב אלכון ואלפסאד בעד אלקוי אלפלכיה אלצו
5 ואלטלאם למא יתבעהמא מן אלחר ואלברד ובחרכה אלפלך תכתלט
אלאסטקסאת ובאלצו ואלטלאם יכתלף אמתזאגהא ואול אמתזאג יחדת
מנהא אלכלכאראן אלדאן המא אול אסבאב אלאתאר אלעלויה כלהא אלתי
אלמטר מנהא והמא ארצא אסבאב אלמעאדן ובעד דלך תרכיב אלנבאת
ובעד אלנבאת אלחיואן ואכר תדכיב הו אלאנסאן ואן אלטלאם הו טביעה
10 וגוד אלעאלם אלספלי כלה ואלצו טאר עליה חסבך אן בעדם אלצו תבקי
אלהאלה אלמסתקרה והכדא גא אלגץ פי מעשה בראשית עלי הדא
אלתרתיב סוא לם יגאדר שיא מן חדא. וממא יגב אן תעלמה קולהם כל
מעשה בראשית לקומתן נבראו לדעתן נבראו לצביונם
נבראו 3) יקול אן כל מא כלק אנמא כלק עלי כמאל כמיתה ועלי כמאל
ע, א צורתה ובאחסן אעראצה והו | קולה לצביונם מן צבי היא לכל
הארצות 4) פאעלם הדא איצא פהו אצל כביר קד צה ובאן. וממא יגב
אן תעתברה גדא כונה דכר כלק אדם פי ששת ימי בראשית וקאל
זכר ונקבה ברא אותם 5) וכתם אלכלק כלה וקאל ויכלו השמים
והארץ וכל צבאם 6) תם אפתתח אפתתאחא אכר לכלק חוה מן אדם
20 ודכר עץ החיים ועץ הדעת וחדית אלנחש ותלך אלקצה וגעל הדא כלה
אנה כאן בעד אן געל אדם פי גן עדן וכל אלחכמים ז״ל מגמעון אן
הדה אלקצה כלהא כאנת יום אלגמעה ואנה לם יתגיר אמר כונה בעד
ששת ימי בראשית פלדלך לא יסתשנע שי מן תלך אלאמור כמא קלנא
אנה אלי אלאן לם תחצל טביעה מסתקרה ומע הדא קד דכרוא אשיא
25 מאסמעהא לך מלתקטה מן אמאכנהא ואנבהך איצא עלי אשיא כמתל מא
נבהונא הם ז״ל ואעלם אן הדה אלאשיא אלתי אדכרהא לך מן כלאם
אלחכמים אנמא הי אקאויל פי גאיה אלכמאל בינה אלתאויל ללדי
דכרוהא לה מחכמה גדא פלדלך לא אבאלג פי שרחהא ולא אבסטהא לאן

1) בראשית א, יא. 2) שם ב, ה. 3) ראש השנה יא, א; חולין ס, א.
4) יחזקאל כ, ז. 5) בראשית א, כז. 6) שם ב, א.

לא אכון מגלה סוד לכן לכרי להא בתרתיב מא ובתנביה יסיר וכפי פי
פהמהא למתלך פמן דלך קולהם אן אדם וחוה כלקא מעא מתחדין
טהרא לטהר ואנה קסם פאכל נצפה וחו חוה וקובל בה 1) וקולה אחת
מצלעותיו 2) יעני אחר שקיח ואסתדלוא מן צלע המשכן אלדי תרגמתה
סטר משכנא וכלא קאלוא מן סטדוחי פאפהם כיף כאן אלתכיין אנהמא
ע, ב אתנאן בגהה מא והמא ואחד כמא קאל עצם מעצמי ובשר מבשדי 3)
וואר דלך תאכידא בקולה אן אלאסמיה עליהמא גמיעא ואחדה אשה כי
מאיש לקחה זאת 4) ואכד אתחאדהמא וקאל ודבק באשתו והיו
לבשר אחד 5) פמא אשל גהל מן לא יפהם אן הדא כלה למעני צרורה
פקד באן הדא. וממא יגב אן תעלמה מא כונה פי אלמדרש ודלך אנהם
לכרוא אן אלנחש מרכוב ואנה כאן קדר גמל ואן ראכבה הו אלדי אגוי
חוה ואן אלראכב כאן סמאל 6) והדה אלאסמיה הם יטלקונהא עלי אלשטן
תגדהם יקולון פי עדה מואצע אן אלשטן אראד אן יעתר אברהם אבינו
חתי לא יגיב אלי תקריב יצחק וכדלך אראד אן יעתר יצחק חתי לא
יטיע אבאה ולכדוא איצא פי הדה אלקצה אעני פי אלעקידה קאלוא
בא סמאל אצל אבינו אברהם אמר לו מה סבא הובדת לבך
וגו׳ 7) פקד באן לך אן סמאל הו אלשטן והדה אלאסמיה איצא למעני
כמא אן אסמיה אלנחש למעני וקאלוא פי מגלה לכדע חוה היה סמאל
רוכב עליו והקיב״ה שוחק על גמל ורוכבו. וממא יגב אן תעלמה
ותתנכה עליה כון אלנחש לם יכאשר אדם בוגה ולא כלמה ואנמא כאנת
מחאורתה ומכאשרתה לחוה ובתוסט חוה תאדי אדם ואהלכה אלנחש
ואלעדאוה אלכאמלה אנמא הי חאצלה בין אלנחש וחוה ובין זרעו
וזרעה ולא שך אן זרעה הו זרע אדם ואגרב מן הדא ארתבאט אלנחש
בחוה אעני זרעו בזרעה ראש ועקב 8) וכונהא גאלבה לה בראש
ע״א, א והו גאלב להא בעקב פהדא איצא בין. ומן אלאקאויל איצא אלעגיבה
אלתי טאהרהא פי גאיה אלשנאעה ואדא פהמת פצול הדה אלמקאלה חק
פהמהא תעגב מן חכמה הדא אלמתל ומטאבקתה ללוגוד והו קולהם

1) בראשית רבה פרשה ח; השוה ערובין יח, א. 2) בראשית ב, כא.
3) שם שם, כג. 4) שם שם. 5) שם שם, כד. 6) פרקי ר׳ אליעזר, פרק יג.
7) בראשית רבה פרשה נו. 8) השוה בראשית ג, טו.

משבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני
פסקה זוהמתן גוים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן 1)
פתדכר הדא איצא. וממא יגב אן תעלמה קולהם עץ החיים מהלך חמש
מאות שנה וכל מימי בראשית מתפלגין מתחתיו 2) ובינוא פי דלך
אן אלגרץ בהדא אלמקדאר הו גלט גרמה לא אמתדאד אגצאנה קאלוא
לא סוף דבר נופו אלא קורתו מהלך חמש מאות שנה ושרח
קורתו גלט כשבתה אלקאימה והדא אלתתמים מנהם לאתמאם שרח
אלמעני וביאנה פקד באן הדא: וממא יגב אן תעלמה איצא קולהם עץ
הדעת לא גלה הקיב״ה אותו אילן לאדם ולא עתיד לגלותו 3)
והדא צחיח אד טביעה אלוגוד כדלך אקתצת. וממא יגב אן תעלמה קולהם
ויקח יי אלהים את האדם 4) עלה אותו וינוחהו כגן עדן הניח
לו 5) לם יגעלוא הדא אלגן לשילה מן מכאן וחטה פי מכאן אלא תרפיע
מרתבה וגודה פי הדה אלמוגודאת אלכאינה אלפאסדה ואקראדה עלי חאלה
מא. וממא יגב אן תעלמה איצא ותתנבה עליה וגה אלחכמה פי תסמיה
ולדי אדם קין והבל וכון קין הו אלקאתל להבל בשדה 6) ואנהמא
ע״א, ב גמיעא תלפא ואן כאן אמהל אלמתגלב | ואנה לם יצה אלוגוד אלא לשת
כי שת לי אלהים זרע אחר 7) פקד צה הדא. וממא יגב אן תעלמה
ותתנבה עליה קולה ויקרא האדם שמות וגו׳ 8) אעלמנא אן אללגאת
אצטלאחיה לא טביעיה כמא קד טן דלך. וממא יגב אן תעתברה הדה
אלארבעה אלפאט אלתי גאת פי נסבה אלסמא ללה והי ברא ועשה
וקנה ואל קאל ברא אלהים את השמים ואת הארץ 9) וקאל ביום
עשות יי אלהים ארץ ושמים 10) וקאל קונה שמים וארץ 11) וקאל
אל עולם 12) וקאל אלהי השמים ואלהי הארץ 13) אמא קולה אשר
כוננתה 14) וטפחה שמים 15) ונוטה שמים 16) פכל הדה יעמהא עשה
אמא לפטה יצירה פמא גאת לאנה יטהר לי אן אליצירה אנמא תקע

1) שבת קמו, א; יבמות קג, ב. 2) בראשית רבה פרשה טו; ירושלמי
ברכות פרק יא. 3) בראשית רבה שם, בסוף. 4) בראשית ב, טו.
5) בראשית רבה פרשה טז. 6) בראשית ד, ח. 7) שם שם, כה. 8) שם ב, כ.
9) שם א, א. 10) שם ב, ד. 11) שם יד, יט וכב. 12) שם כא, לג.
13) שם כד, ג. 14) תהלים ח, ד. 15) ישעיה מח, יג. 16) תהלים קד, ב.

עלי תשכיל ותכטיט או ערץ מן אלאעראץ אלאכרי איצא אד אלשכל
ואלתכטיט איצא ערץ ולדלך קאל יוצר אור 1) לאנה ערץ ויוצר
הרים 2) משכלהא וכדלך ויוצר י״י אלהים וגו׳ 3) אמא הדא אלוגוד
אלכציץ בגמלה אלעאלם אלדי הו אלסמא ואלארץ פאטלק עליה ברא
לאנה ענדנא איגאד מן עדם וקאל איצא עשה לצורהא אלנועיה אלתי
אעטית אעני טבאיעהא וקאל פיהא קנה לאסתילאיה תעאלי עליהא
אסתילא אלסיד עלי עבירה ולדלך תסמי ארון כל הארץ 4) והארון 5)
ולמא לא יכון ארון אלא באן יכון לה קנין והדא ינחו נחו אעתקאד
קדם מארה מא אסתעמל פיהא לפטה ברא ועשה פאמא אלהי השמים
וכדלך אל עולם פהו באעתבאר כמאלה תעאלי וכמאלהא פהו אלהים
אי | חאכם והי מחכומה לים במעני אלאסתילא אד דלך הו מעני קונה עב׳ א
ואנמא הו במעני אעתבאר חטה תעאלי פי אלוגוד וחטהא פאנה אלאלאה
לא חי אעני אלסמא פאעלם הדא. והדה אלמקאדיר הנא מע מא תקדם
ומע מא יאתי פי הדא אלמעני כאפיה בחסב גרץ אלמקאלה ובחסב
אלנאטר פיהא:

פצל לא

לעלה קד תבין לך אלעלה פי תאכיר שריעה אלסבת וכונהא בסקילה
וסיד אלנביין קתל עליהא והי תאלתה וגוד אלאלאה ונפי אלתנויה
אד אלנהי ען עבארה סואת אנמא הו לתקריר אלתוחיד וקד עלמת מן
כלאמי אן אלארא אן לם תכן לחא אעמאל תתכתהא ותשהרהא ותכלדהא
פי אלגמהור לם תבק פלדלך שרענא בתפציל הדא אליום חתי תתכת
קאערה חדת אלעאלם ותשהר פי אלוגוד אדא עטל אלנאס כלהם פי יום
ואחד פאדא סיל מא עלה דלך כאן אלגואב כי ששת ימים עשה י״י 6)
וקד גא פי הדה אלשריעה עלתאן מכתלפתאן לאנהמא למעלולין מכתלפין
ודלך אנה קאל פי עלה תעטים אלסבת פי עשר הדברות אלאולי קאל
כי ששת ימים עשה י״י וגו׳ וקאל פי משנה תורה וזכרת כי
עבד היית במצרים על כן צוך י״י אלהיך לעשות את יום

1) ישעיה מה, ז. 2) עמוס ד, יג. 3) בראשית ב, ז ויט.
4) יהושע ג, יא ויג. 5) שמות כג, יז; לד, כג. 6) שם כ, יא.

השכח 1) והדא צחיח לאן אלמעלול פי אלקול אלאול הו תשריף | אלוים עב׳ ב
ותעטימה כמא קאל על כן כרך י״י את יום השבת ויקדשהו 2)
הדא הו אלמעלול אלתאכע לעלה כי ששת ימים וגו׳ אמא תשריענא
כה ואמרנא נחן כחפטה פהו מעלול תאכע לעלה כוננא עבדים במצרים
אלדי לם נכן נכדם באכתיארנא ומתי שינא ולא נסתטיע אעטלה פשרענא
באלעטלה ואלראחה לנגמע אלאמרין אעתקאד ראי צחיח והו חדת אעאלם
אלדאל עלי וגוד אלאלאה כאול כאטר ואסהל נטר ותדכר אפצאל אללה
עלינא פי אראחתנא מתחת סבלות מצרים 3) פכאנה אפצאל עאם פי
צחיח אלראי אלנטרי וצלאח אלחאל אלנסמאני:

פצל לב

ארא אלנאס פי אלנבוה כאראיהם פי קדם אלעאלם וחדותה אריד בדלך
אן כמא אן אלדין צח ענדהם וגוד אלאלאה להם תלתה ארא פי
קדם אלעאלם וחדותה כמא כינא כדלך אלארא איצא פי אלנבוה תלתה
ולא אערג עלי ראי אפיקורוס לאנה לא יעתקד וגוד אלאה פנאהיך אן
יעתקד נבוה ואנמא אקצר לדכר ארא מעתקד אלאלאה. אלראי אלאול
והו ראי גמהור אלגאהליה מטן יצדק באנבוה ובעץ עואם שריעתנא איצא
יעתקדה והו אן אללה תעאלי יכתאר מן ישא מן אלנאס פינבה ויבעתה
לא פרק אן יכון דלך אלשכץ ענדהם עאלמא או | גאהלא ככיד אלסן או עג׳ א
צגיר אלסן לכנהם ישתרטון פיה איצא כיריה מא וצלאחיה אכלאק לאן
אלנאס אלי הדה אלגאיה מא קאלוא אנה קד ינבי אללה רגלא שרירא
אלא כאן ירדה כירא אולא כחסב הדא אלראי. ואלראי אלתאני ראי
אלפלאספה והו אן אלנבוה כמאל מא פי טביעה אלאנסאן ודלך אלכמאל
לא יחצל לדלשכץ מן אלנאס אלא כעד ארתיאץ יכרג מא פי קוה אלנוע
לדפעל אן לם יעק ען דלך עאיק מזאגי או סבב מא מן כארג כחכם כל
כמאל ימכן וגודה פי נוע מא פאנה לא יצח וגוד דלך אלכמאל עלי
גאיתה ונהאיתה פי כל שכץ מן אשכאץ דלך אלנוע כל פי שכץ מא ולא
כד צדודה ואן כאן דלך אלכמאל ממא יחתאג פי חצולה לסכרג פלא כד
מן מכרג ובחסב הדא אלראי לא ימכן אן יתנבא אלגאהל ולא יכון

1) דברים ה, טו. 2) שמות כ, יא. 3) שם ג, ז.

אלאנסאן ימסי גיד נבי ויצבח נבי״א כמן יגד וגדה כל יכון אלאמר הכדא
ודלך אן אלשכץ אלפאצל אלכאמל פי נטקיאתה וכלקיאתה אדא כאנת
קוֹתה אלמתכלדה עלי אכמל מא תכון ותהיא אלתהיו אלדי סתסמעה פאנה
יתנבא צרורה אד הדא כמאל הו לנא באלטבע ולא יצה בחסב הדא אלראי
5 אן יכון שכץ יצלח ללנבוה ויתהיא להא ולא יתנבא אלא מא יצה אן
יגתדי שכץ צחיח אלמזאג בגדא מחמור פלא יתולד מן דלך אלגדא דם
גיד ומא אשבה הדא. ואלראי אלתאלת והו ראי שריעתנא וקאעדה
עג, ב מדהבנא הו מתל הדא אלראי | אלפלספי בעינה אלא פי שי ואחד ודלך
אנא נעתקד אן אלדי יצלח ללנבוה אלמתהיו להא קד לא יתנבא ודלך
10 במשיה אלאהיה והדא ענדי הו שכה אלמעגזאת כלהא וגאיז פי נסקהא
פאן יאמר אלטבעי אן כל מן יצלח בחסב גבלתה וארתאץ בחסב תרבית
ותעלימה סיתנבא ואלממנוע מן דלך אנמא הו במן מנע תחריך ידה
כירבעם 1) או מנע אלאבצאר כעסכר מלך ארם ענד קצדה אלישע 2)
אמא כון קאעדתנא אלתהיו ואלכמאל פי אלכלקיאת ואלנטקיאת ולא בד
15 פהו קולהם אין הנבואה שורה אלא על חכם גבור ועשיר 3)
וקד בינא דלך פי שרח אלמשנה 4) ופי אלתאליף אלכביר 5) ואכברנא
בכון בני הנביאים משתגלין ראיסא באלתהיו זאסא כון אלסתהיל קד
ימנע ולא יתנבא פתעלם דלך מן קצה בדוך בן גריה לאנה תבע ירמיה
וראצה ועלמה והיאה וכאן יטמע נפסה באנה יתנבא פמנע כמא קאל
20 יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי 6) פקיל לה עלי יד ירמיה
כה תאמר אליו כה אמר י״י וגו׳ ואתה תבקש לך גדולות
אל תבקש 7) ולקד כאן יתמע אן יקאל באן הדא תצריח באן אלנבוה
פי חק בדוך גדולות וכדלך כאן יקאל אן קולה גם נביאיה לא
מצאו חזון מי״י 8) מן אגל כונהם פי אלגלות כמא נבין לכן נגד
25 נצוצא כתירה מנהא נצוץ כתב ומנהא כלאם חכמים כלהא מסתמרה
עלי הדה אלקאעדה וחי אן אללה ינבי מן שא מתי שא לכן ללכאמל
עד, א אלפאצל פי אלגאיה אמא אלגהאל מן אלעואם | פלא יסכן דלך ענדנא

1) מלכים א יג, ד. 2) מלכים ב ו, יח. 3) שבת צב, א; נדרים לח, א.
4) חקדמה לסדר זרעים. 5) משנה תורה, יסודי התורה פרק ז.
6) ירמיה מה, ג. 7) שם שם, ד ה. 8) איכה ב, ט.

אעני אן ינבי אחדהם אלא כאסכאן אן ינבי חמארא או צפדעא הדה
קאעדתנא אנה לא בד מן אלארתיאץ ואלכמאל וחינד יכון אלאסכאן אדי
תתעלק בה קדרה אלאלאה ולא יגלטך קולה בטרם אצדך בבטן
ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך 1) לאן הדה חאל כל נבי
5 לא בד לה מן תהיו טביעי פי אצל גבלתה כמא יבין ואמא קולה נער
אנכי 2) פקד עלמת תסמיה אלעבראניה יוסף הצדיק נער 3) והו
אבן תלאתין סנה ותסמיה יהושע נער והו קד נאהז אלסתין והו קולה
פי חין מעשה עגל ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימוש
וגו׳ 4) ומשה רבנו חינד אבן אחדי ותמאנין וגמלה עסרה מאיה
10 ועשרון ועאש יהושע בעדה ארבע עשרה סנה ועסר יהושע מאיה
ועשר פקד באן אן יהושע חינד אבן סבע וכמסין סנה אקל דלך וסאה
נער ולא יגלטך איצא מא גא פי אלמואעיד פי קולה אשפוך את
רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם 5) לאנה קד פסר
דלך ואכבר מא תכון תלך אלנבוה פקאל זקניכם חלמות יחלמון
15 בחוריכם חזיונות יראו לאן כל מכבר בגיב מן גהה אלתכהן
ואלשעור כאן דלך או מן גהה רויה צארקה פאנה יתסמי איצא נביא
ולדלך יסמי נביאי הבעל ונביאי האשרה נביאים אלא תרי
קולה תעאלי כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום 6) פאמא
מעמד הד סיני ואן כאנוא כלהם משאהדין אלנאר אלעטימה סאמעין
אלאצואת אלמהולה אלמפזעה עלי | גהה אלמעגז פלם יחצל פי דרגה עד, ב
אלנבוה אלא מן יצלח ועלי מראתב איצא אלא תרי קולה עלה אל
י״י אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל 7)
הו ע״אם פי אעלי מרתבה כמא קאל ונגש משה לבדו אל י״י
והם לא יגשו 8) ואהרן דונה ונדב ואביהוא דון אהרן
ושבעים זקנים דון נדב ואביהוא ומאיר אלנאס דון האולא עלי
חסב כמאלאתהם ונץ אלחכמים ז״ל משה מחיצה בפני עצמה
ואהרן מחיצה בפני עצמה 9) ואד ואנדרג לנא דכר מעמד הד

1) ירמיה א, ה. 2) שם שם, ו. 3) השוה בראשית מא, יב.
4) שמות לג, יא. 5) יואל ג, א. 6) דברים יג, ב. 7) שמות כד, א.
8) שם שם, ב. 9) מכילתא לוט, כד.

סיני פלנגבה עלי מא יבין מן אלנצוץ ענד אלתאמל אלחסן ומן כלאם אלחכמים פי דלך אלמעמר כיף כאן פי פצל מפרד:

פצל לג

5 יבין לי אן פי מעמר הר סיני לם יכן גמיע אלואצל למשה הו כלה אלואצל לגמיע ישראל בל אלכטאב למשה וחדה ולדלך גא כטאב עשר הדברות כלה מכאטבה אלואחד אלמפרד והו עא"ם ינזל אלי אספל אלגבל ויכבר אלנאס במא סמע נץ אלתורה אנכי עמד בין י"י ובינכם בעת ההיא להגיר לכם את דבר
10 י"י 1) וקאל איצא משה ידבר והאלהים יעננו בקול 2) ובביאן פי אלמכילתא אן כל דבור ודבור יעירה להם כמא סמע 3) ונץ אלתורה איצא בעבור ישמע העם בדברי עמך וגו' 4) דליל אן אלכטאב לה והם יסמעון אלצות אלעשרים לא תפציל אלכלאם ון סמאע
עה, א דלך אלצות אלעשרים קאל כשמעכם את הקול 5) וקא קול דברים
15 אתם שמעים ותמונת אינכם ראים זולתי קול 6) ולם יקל דברים אתם שמעים וכל מא גא מן סמאע אלכלאם אנמא אמראד בה סמאע אלקול ומשה הו אלדי יסמע אלכלאם ויחכיה להם הדא הו אלמאחר מן נץ אלתורה ומן אכתר כלאם אלחכמים ז"ל לכן להם איצא קולה מנצוצה פי ערה מואצע מן אלמדרשות והי פי אתלמוד
20 איצא והי קולהם אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שסעום 7) יעגון אנהא וצלת להם כמתל מא וצלת למשה דבנו ולם יכן משה רבנו מוצלהא להם ודלך אן האדין אלאצלין אעני וגוד אלאלאה וכונה ואחדא אנמא ידרך דלך באלנטר אלאנסאני וכל מא יעלם בברהאן פחכם אלנבי פיה וחכם כל מן עלמה סוא לא תפאצל ולא עלם האדאן אלאצלאן
25 מן גהה אלנבוה פקט נץ אלתורה אתה הראת לדעת וגו' 8) אמא סאיר אלדברות פהי מן קביל אלמשהוראת ואלמקבולאת לא מן קביל אלמעקולאת ומע מא לכרוא איצא מן דלך פאן אלדי תסתקל בה אלנצוץ

1) דברים ה, ח. 2) שמות יט, יט. 3) מכילתא לפ' כ, א.
4) שמות יט, ט. 5) דברים ה, כ. 6) שם ד, יב. 7) מכות כה, א; שיר השירים רבה לפ' א, ב. 8) דברים ד, לה.

וכלאם אלחכמים הדא הו אנהם לם יסמעוא גמיע ישראל פי דלך אלמעמר גיר קול ואחד פקט מרה ואחדה והו אלקול אלדי אדרך משה וכל ישראל מנה אנכי ולא יהיה לך ואסמעהם משה דלך בכלאמה כתפציל אחרף מסמועה וקד לכרוא אלחכמים דלך ואסנדוה לקולה אחת
5 דבר אלהים שתים זו שמעתי 1) וכלנוא פי אול מדרש חזית
עה, ב אנהם לם יסמעוא | קול אכר מן קבלה תעאלי 2) ונץ אלתורה קול גדול ולא יסף 3) וכעד סמאע דלך אלקול אלאול כאן מא דכר מן אסתהואלהם אלאמר וכופהם אלשדיד ומא חכי מן קולהם ותאמרו הן הראנו י"י וגו' ועתה למה נמות וגו' קרב אתה ושמע
10 וגו' 4) פתקלם הו גל מן מולוד תאניה ותלקי בקלה אלדברות ואחדה ואחדה ונזל לאספל אלגבל ואסמעהם איאהא פי דלך אלמשהד אלעשרים והם יבצרון אלאנואר ויסמעון אלאצואת אעני תלך אלאצואת אלתי הי קולות וברקים 5) כארעד וקול שופר חזק וכל מא תגד מן דכר
מסאע קולות כתירה כמא קאל וכל העם ראים את הקולות
15 וגו' 6) אנמא הו קול שופר ורעוד ונחוהא אמא קול י"י אעני אלצות אלמכלוק אלדי מנה פהם אלדבור פלם יסמעות גיר מרה ואחדה פקט כמא נצת אלתורה וכמא בלנוא אלחכמים פי אלמוצע אלדי נבהתך עליה וחו אלקול אלדי יצאה נשמתן בשמעו 7) ואדרך בה שתי הדברות הראשונות ואעלם אן הדא אלקול איצא ליס מרתבתהם
20 פיה סוא מע מרתבה משה רבנו ואנא אנבהך עלי הדא אלסר ואעלמך אנה אמר מתואתר פי אלמלה מעלום ענד עלמאיהא ודלך אן כל מוצע תגד פיה וידבר י"י אל משה לאמר יתרגמה אנקלום ומלל י"י וכדלך וידבר אלהים את כל הדברים 8) ומלל י"י ית כל פתגמיא ואמא קול ישראל למשה ואל ידבר עמנו אלהים 9)
25 פתרגמה ולא יתמלל עמנא מן קדם י"י פקד אבאן לך עליה
עו, א אלמלאם ען אלגמלה אלתי פצלנאהא | והדה אלמעאני אלגריבה אלגלילה קד עלמת אן אנקלום ראו להא מפי רבי אליעזר ורבי יהושע

1) תהלים סב, יב. 2) שיר השירים רבה, שם. 3) דברים ה, יט.
4) שם שם, כא—כד. 5) שמות יט, טז. 6) שם כ, טו.
7) השוה שיר השירים רבה לפרק ה, ו. 8) שמות כ, א. 9) שם שם, טו.

אלדאן המא חכמי ישראל באטלאק כמא בינוא פאעלם דלך ותדכרה לאנה לא ימכן אן יתערץ למעמד הר סיני באכתר מן הדא אלקדר אלדי דכרוה לאנה מן גמלה סתרי תורה וחקיקה דלך אלאדראך וכיף כאן אלחאל פיה כפל ענא גדא לאנה לם יתקדם מתלה ולא יתאכר פאעלמה:

פצל לד

הדא אלנץ אלדי גא פי אלתורה והו קולה הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו׳ 1) מעני הדא אלנץ הו אלדי תבין פי משנה תורה אן אללה קאל למשה פי מעמד הר סיני נביא אקים להם וגו׳ 2) ודליל דלך קולה פי הדא אלמלאך השמר מפניו ושמע בקולו וגו׳ 3) ולא שך אן הדה אלוציה אנמא הי לגמהור אלנאס ולים גמהור אלנאס יתגלי להם אלמלאך ולא יאמרהם ולא ינהאהם חתי יומרוא אן לא יכאלפוה ואנמא מעני הדה אלקולה אנה תעלי אעלמהם אן נבי׳א יכון פיהם יאתיה מלאך יכלמה ויאמרה וינהאה פנהאנא אללה ען מכאלפה דלך אלמלאך אלדי יוצל אלינא אלנבי כלאמה כמא בין פי משנה תורה וקאל אליו תשמעון 4) וקאל והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי וגו׳ 5) והו ביאן קולה כי שמי בקרבו 6) | ואנמא הדא כלה אעלאמא להם אן הדא אלמשהד אלעטים אלדי דאיתמוה אעני מעמד הר סיני לים הו אמרא דאימא מעכם ולא יכון פי אלמסתקבל מתלה ולא תכון דאימא לא אש ולא ענן כמא הו אלאן על המשכן תמיד ואנמא יפתח לכם אלבאב ויטהר לכם אלארץ ויעלמכם כמא תפעלונה מלאך ארסלה לאנביאיכם פיעלמכם מא ינבני אתיאנה ומא ילזם אנתנאכה ופי הדא איצא אעטי אלקאעדה אלתי לם אזל אבינהא והי אן כל נבי גיר משה רבנו פאנה יאתיה אלוחי עלי ידי מלאך פאעלמה:

1) שמות כג, כ. 2) דברים יח, יח. 3) שמות כג, כא.
4) דברים יח, טו. 5) שם שם, יט. 6) שמות כג, כא.

פצל לה

קד בינת ללגאם כאפה אלארבעה פצול אלתי אנפצלת בהא נבוה משה רבנו מן נבוה סאיר אלנביין ואסתדללת עלי דלך ואוצחתה פי שרח אלמשנה 1) ופי משנה תורה 2) פלא תאגה לאעאדה דלך ולא הו מן גרץ אלמקאלה ואלדי אעלמך בה אן כל כלאם אקולה פי אלנבוה פי פצול הדה אלמקאלה אנמא הו פי צורה נבוה גמיע אלנביין אלדין קבל משה ואלדין יאתון בעדה אמא נבוה משה רבנו פלא אתערץ להא פי הדה אלפצול בכלמה לא בתצריח ולא בתלויח ודלך אן אסס נביא אנמא הו ענדי מקול עלי משה ועלי מן סואה בתשכיך וכדלך איצא אלחאל ענדי פי מעגזאתה ומעגזאת מן סואה פאן מעגזאתה | ליסת מן קביל מעגזאת סאיר אלנביין אמא אלדליל אלשרעי עלי כון נבותה מבאינה לכל מן תקדמה פהו קולה וארא אל אברהם וגו׳ ושמי י״י לא נודעתי להם 3) פקד אעלמנא אן אדראכה לים כאדראך אלאבות כל אעטם נאהיך אדראך גירהם ממן תקדם ואמא מבאינתהא לנבוה כל מן יתאכר פהו קולה עלי גהה אלאכבאר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו י״י פנים אל פנים 4) פקד בין אן אדראכה מבאין לאדראך כל מן יתאכר בעדה פי ישראל אלדין הם ממלכת כהנים וגוי קדוש 5) ובתוכם י״י 6) נאהיך פי סאיר אלמלל ואמא מבאינה מעגזאתה עלי אלעמום למעגזאת כל נבי עלי אלעמום פאן גמיע אלמעגזאת אלתי פעלתהא לאנביא או פעלת להא אכבר בהא אחאר מן אלנאס מתל איאת אליהו ואלישע אלא תרי מלך ישראל יסתפהם ענחא ויסאל גחזי אן יכברה בהא כמא קאל ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע ויהי הוא מספר וגו׳ ויאמר גחזי אדני המלך זאת האשה וזה בנה אשר החיה אלישע 7) והכדא איאת כל נבי אלא משה רבנו ולדלך בין אלכתאב פיה עלי גהה אלאכבאר איצא אנה לא יקום נבי אברא יעמל איאת

1) מבוא לפרק חלק, עיקר ז. 2) יסודי התורה פרק ז, ה׳ ו.
3) שמות ו, ג. 4) דברים לד, י. 5) שמות יט, ו. 6) במדבר טז, ג.
7) מלכים ב ה, ד וח.

באלאשהאר אמאם אלמואלף לה ואלמכאלף עליה כמא צנע משה והו
קולה ולא קם נביא עוד וגו׳ לכל האותות והמופתים
וגו׳ לעיני כל ישראל 1) לאנה רבט הנא וקיד אלמעניין גמיעא
עז, ב אנה לא יקום מן ידרך כאדראכה ולא מן יעמל כאעמאלה | תם כין אן
5 תלך אלאיאת כאנת לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו אלמכאלפין
עליה וכאנת איצא במחצר כל ישראל אלתאבעין לה לעיני כל
ישראל והוא שי מא וגד לנבי קבלה וקד תקדם אכבארה אלצארק אנה
לא יכון לגידה דלך ולא יגלטך מא גא פי תבאת צו אלשמס ליהושע
תלך אלסאעאת ויאמר לעיני ישראל 2) לאנה לם יקל כל ישראל
10 כמא גא פי משה וכדלך אליהו בהר הכרמל פי נזר מן אלנאס 3)
ואנמא קלת תלך אלסאעאת לאנה יכדו לו פי קולה כיום תמים 4)
אנה כאטול יום יכון לאן תמים כאמל כאנה קאל אן דלך אליום כאן
ענדהם פי גבעון כאטול יום יכון מן אראס אלציף הנאך ובעד אן תעזל
לו פי דהנך נבוה משה ומעגזאתה אד גראבה דלך אלאדראך כגראבה
15 תלך אלאפעאל ותעתקד הדה דתבה נקצד ען אדראכהא עלי חקיקתהא
תסמע קולי פי הדה אלפצול כלהא פי אלנבוה ופי מראתב אלאנביא פיהא
כל דלך בעד הדה אלרתבה והוא כאן גרץ הדא אלפצל :

פצל לו

20 **אעלם** אן חקיקה אלנבוה ומאהיתהא הו פיץ יפיץ מן אלה עז וגל
בומאטה אלעקל אלפעאל עלי אלקוה אלנאטקה אולא תם עלי
אלקוה אלמתכילה בעד דלך וחדה הי אעלי מרתבה אלאנסאן וגאיה אלכמאל
עח, א אלדי | יתכן אן יוגד לנועה ותלך אלחאלה הי גאיה כמאל אלקוה אלמתכילה
והוא אמר לא יתכן פי כל אנסאן בונה ולא הו אמרא יצל אליה באלכמאל
25 פי אלעלום אלנטריה ותחסין אלאכלאק חתי תכון כלהא עלי אחסן מא
יכון ואגמלה דון אן ינצאף לדלך כמאל אלקוה אלמתכילה פי אצל
אלגבלה עלי גאיה מא יתכן וקד עלמת אן כמאל הדה אלקוי אלבדנה
אלתי מן גמלתהא אלקוה אלמתכילה אנמא הו תאבע לאפצל מזאג יכון

1) דברים לד, י—יב. 2) יהושע י, יב. 3) מלכים א יח, לט—לט.
4) יהושע י, יג.

לדלך אלעצו אלחאמל לתלך אלקוה ולאחסן מקראר יכון לה ולאצפי מארה
תכון לה והדא אמר לא יתכן אן יגבר פאיתה או יכמל נקצה באלתרכיד
בונה לאן אלעצו אלדי קד מא מזאגה פי אצל אלגבלה גאיה אלתרכיד
אלמעדל לה אן יבקיה עלי צחה מא לא אן ירדה לאפצל היאתה אמא אן
כאנת אפתה מן מקראר או וצעה או גוהרה אעני גוהר אלמארה אלתי
5 תכון מנהא פהדא מא לא חילה פיה ואנת עאלם בהדא כלה פלא פאירה
פי אלתטויל פי ביאנה וקד עלמת איצא אפעאל הדה אלקוה אלמתכילה
מן חפט אלמתמוסאת ותרכיבהא ואלמחאכאה אלתי פי טביעתהא ואן אעטם
פעלהא ואשרפה אנמא יכון ענד סכון אלחואס ותעטלהא ען אפעאלהא
חיניד יפיץ עליהא פיץ מא בחסב אלתהיו הו אלסבב פי אלסנאמאת
10 אלצארקה והו בעינה סבב אלנבוה ואנמא יכתלף באלאכתר ואלאקל לא
באלנוע קד עלמת תראדף קולהם חלום אחד מששים בנבואה 1) |
ולא יקע אלתקדיר בין שיין מכתלפין באלנוע מא יסוג אן יקאל כמאל
עח, ב אלאנסאן כדא וכדא צעף מן כמאל אלפרס וקד כדרוא הדא אלמעני פי
בראשית רבה וקאלוא נובלת נבואה חלום 2) והדא תשביה עגיב
15 ודלך אן אלנובלת הי אלפרי בעינה ושכצה גיר אנה סקט קבל
כמאלה וקבל אן יחין לה כדלך פעל אלקוה אלמתכילה פי חאל אלנום
הו פעלהא פי חאל אלנבוה אלא אן פיהא תקציר ולם תצל גאיתהא ולאי
שי נעלמך מן כלאמהם ז׳ל ונתרך נצוץ אתורה אם יהיה נבואכם
ריק כמראה אליו אתודע בחלום ארבר בו 3) פקד אכברנא
20 תעאלי בחקיקה אלנבוה ומאהיתהא ואעלמנא אנה כמאל יאתי בחלום
או כמראה ומראה משתק מן ראה והו אן יחצל ללקוה אלמתכילה
מן כמאל אלפעל חתי תרי אלשי כאנה מן כארג ויכון אלאמר אלדי
אכתראתה מנאמא כאנה גאתה עלי טריק אלאחכאם אלכארג והדאן אלקסמאן
פיהמא מראתב אלנבוה כלהא כמא סיבין אעני כמראה או כחלום
25 וקד עלם אן אלאמר אלדי יכון אלאנסאן פי חאל יקטתה ותצרף חואסה
משתגלא כה גדא מכבא עליה מתשוקא לה הו אלדי תפעל אלקוה אלמתכילה
פיה פי חאל אלנום ענד פיץ אלעקל עליהא בחסב תהיוהא ואלתמתיל פי
הדא ותכתיר אלקול פיה פצל אד הדא אמר כין קד ערפה כל אחד והו

1) ברכות נז, ב. 2) בראשית רבה פרשה יז ומר. 3) במדבר יב, ו.

שכה אדראך אלחואס אלדי לא יכתלף פיה אחד מן סאלמי אלפטר. ובעד
עמ׳ א הדה אלמקדמאת פלתעלם אנה אדא כאן | שכץ מן אלנאס גוהר דמאגה
פי אצל גבלתה עלי גאיה אעתדאלה פי צפא מאדתה ומזאגה אלכאץ
בכל גז מן אגזאיה ופי מקדארה ווצעה ולם תעקה עוארק מזאגיה מן אגל
עצו אכר תם אן דלך אלשכץ תעלם ותחכם חתי כרג מן אלקוה אלי
אלפעל וצאר לה עקל אנסאני עלי כמאלה ותמאמה וכלק אנסאניה
טאהרה מעתדלה וכאנת תשוקאתה כלהא ללעלם באסראר הדא אלוגוד
ומערפה אסבאבה ופכרתה אבדא מקבלה עלי אלאמור אלשריפה ואעתנאה
אנמא הו במערפה אלאלאה ואעתבאר אפעאלה ומא ינבגי אן יעתקד פי
דלך ויכון קד תעטל פכרה ובטל תשוקה ללאמור אלבהיסיה אעני אתאר
לדה אלאכל ואלשרב ואלנכאח ובאלגמלה אלחאסה אללאמסה אלתי כאן
ארסטו פי אלאכלאק וקאל כאן הדה אלחאסה עאר עלינא ומא אחסן מא
קאל ומא אצח כונהא עאדא לאנהא לנא מן חית נחן חיואן לא גיר
כסאיר אלבהאים ולים פיהא שי מן מעני אלאנסאניה אמא סאיר אלתדאדאת
אלחסיה מתל אלשם ואלסמע ואלרויה פאנהא ואן כאנת גסמאניה פקד
תוגד פיהא וקתא מא לדה ללאנסאן מן חית הו אנסאן כמא בין דלך
ארסטו וקד אמתר בנא אלקול פי מא לים מן אלגרץ לכנה מחתאג אליה
או אכתר פכר אלמתסיזון מן אהל אלעלם משגולה בלדאת הדה אלחאסה
ומתשוקון הם אליהא ויעגבון מע דלך כיף לים יתנבאון אן כאנת אלנבוה
עמ׳ ב סמא פי אלטבע וכדלך ילזם | איצא אן יכון הדא אלשכץ קד תעטלת
פכרתה ובטל תשוקה ללריאסאת אלגיר חקיקיה אעני טלב אלגלבה או
תעטים אלעואם לה ואסתגלאב כראסתהם ומאעתהם למגרד דלך בל ינטר
אלנאס כלהם בחסב אחואלהם אלתי הם בחסבתא בלא שך אמא כאלסאיסה
או כאלמפתרסה אלתי לא יפכר אלכאמל אלמתוחד אלא פכר פיהא גיר
פי וגה אלכלאץ מן אדיה אלטוי מנהא אן אתפקת לה מעהא משארכה
או אלאסתגפאע במא יסתגפע בה מנהא אן אצטר לדלך פי צרוריה מן
צרוריאתה פאלשכץ אלדי חדה צפתה לא שך אגה ענד מא תפעל קותה
אלמתכילה אלתי הי עלי אכמל מא יכון ויפיץ עליהא מן אלעקל בחסב
כמאלה אלנטרי פאנה לא ידרך אלא אמורא אלאהיה גריבה גדא ולא ירי
גיר אללה ומלאיכתה ולא ישער ולא יחצל לה עלם אלא באמור הי ארא

צחיחה ותדביראת עאמה לצלאח אלנאס בעצהם מע בעץ ומעלום אן הדה
אלתלתה אגראץ אלתי צמנאהא והי כמאל אלקוה אלנאטקה באלתעלם
וכמאל אלקוה אלמתכילה באלגבלה וכמאל אלכלק בתעטיל אלפכרה פי
גמיע אללדאת אלבדניה ואזאלה אלשוק לאנואע אלתעטימאת אלגאהליה
אשרירה יתפאצל פיהא אלכאמלון תפאצלא כתירא גדא וכחסב אלתפאצל
פי כל גרץ מן הדה אלתלתה אגראץ יכון תפאצל דרגאת אלאנביא כלהם.
וקד עלמת אן כל קוה בדניה פאנהא תכל ותצעף ותכתל | וקתא ותצה פ׳ א
וקתא אכר והדה אלקוה אלמתכילה קוה בדניה בלא שך פלדלך תגד
אלאנביא תעטלת נבותהם ענד אלחזן או אלגצב ונחוהמא קד עלמת קולהם
אין הנבואה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות 1)
ואן יעקב אבינו לם יאתה וחי טול איאם חזנה לאשתגאל קותה
אלמתכילה בפקד יוסף 2) ואן משה עליה אלסלאם לם יאתה וחי עלי
מא כאן יאתיה מן קבל מן כעד נוכה אלמרגלים אלי אן פני דור
המדבר בגמלתהם 3) למא עטם עליה אמדהם בשרה תגליהם ואן כאן עליה
אלסלאם לם תכן ללקוה אלמתכילה פי נבותה מדכל בל פיץ אלעקל
עליה דון תוסטהא כמא דכרנא מראת אנה לם יתנבא באלמתל כסאיר
אלנביין וסיבין דלך ולים הדא גרץ אלפצל וכדלך איצא תגד בעץ
אלאנביא תנבאוא מרה מא תם ארתפעת ענהם אלנבוה ולם יכן דלך
מסתמרא לעארץ מרי והדא חו אלסבב אלדאתי אלקריב פי ארתפאע
אלנבוה פי זמאן אלגלות בלא שך אל עצלות או עצבות תכון
ללאנסאן בחאלה מן אלחאלאת אשל מן כונה עבדא מסלוכא מסתרקא
ללגאהליה אלפסקה אלדין גמעוא עדם אלנטק אלחקיקי וכמאל שהואת
אלבהאים ואין לאל ידך 4) ובהדא תואעדנא והו אלדי אראד בקולה
ישוטטו לבקש את דבר יי׳ ולא ימצאו 5) וקאל מלכה
ושריה בגוים אין תורה גם נביאיה לא מצאו חזון מיי׳ 6)
והדא צחיח בין אלעלה לאן אלאלה קד תעטלת והו אלסבב איצא פי רגוע
אלנבוה | לנא עלי מעתארהא לימות המשיח מהרה יגלה כמא ועד: פ׳ ב

1) שבת ל׳, ב. 2) פרקי ר׳ אליעזר פרק לח. 3) תענית ל׳, ב.
4) דברים כח, לב. 5) עמוס ח, יב. 6) איכה ב, ט.

פצל לז

ינבני אן תתנבה עלי טביעה אלוגוד פי הדא אלפיץ אלאלאהי אלואצל
אלינא אלדי בה נעקל ותתפאצל עקולנא ודלך אנה קד יצל מנה
שי לשכץ מא פיכון מקדאר דלך אלשי אלואצל לה קדרא יכמלה לא גיר
וקד יכון אלשי אלואצל אלי אלשכץ קדרא יפיץ ען תכמילה לתכמיל
גירה כמא גרי אלאמר פי אלמוגודאת כלהא אלתי מנהא מא חצל לה מן
אלכמאל מא ידבר בה גירה ומנהא מא לם יחצל לה מן אלכמאל אלא
קדר יכון מדבר בה בגירה כמא בינא. ובעד הדא פלתעלם אן הדא אלפיץ
אלעקלי אדא כאן פאיצא עלי אלקוה אלנאטקה פקט ולא יפיץ מנה שי
עלי אלקוה אלמתכילה אמא לקלה אלשי אלפאיץ או לנקץ כאן פי
אלמתכילה פי אצל אלגבלה פלא ימכנהא קבול פיץ אלעקל פאן הדא הו
צנף אלעלמא אהל אלנטר ואדא כאן דלך אלפיץ עלי אלקותין גמיעא
אעני אלנאטקה ואלמתכילה כמא בינא ובין גירנא מן אלפלאספה וכאנת
אלמתכילה עלי גאיה כמאלהא אלגבלי פאן הדא הו צנף אלאנביא פאן
כאן אלפיץ עלי אלמתכילה פקט ויכון תקציר אלנאטקה אמא מן אצל
אלגבלה או לקלה ארתיאץ פאן הדא אלצנף הם אלמדברון ללמדן |
ואצעוא אלנואמים ואלכהאן ואלזאגרון וארבאב אלאחלאם אלצאדקה וכדלך
אלדין יעמלון אלעגאיב באלתיל אלגריבה ואלצנאיע אלכפיה מע כונהם
גיר עלמא הם כלהם מן הדא אלצנף אלתאלת וממא יגב אן תחקקה הו
אן בעץ אהל הדא אלצנף אלתאלת תחדת להם כיאלאת עגיבה ואחלאם
ודהשאת פי חאל אליקטה שבה מראה הנבואה חתי יטנון באנפסהם
אנהם אנביא ויעגבון גדא במא ידרכונה מן תלך אלכיאלאת ויטנון אנהם
קד חצלת להם עלום לא בתעלים ויאתון בתשוישאת עטימה פי אלאמור
אלעטימה אלנטריה ותכתלט עליהם אלאמור אלחקיקיה באלאמור אלכיאליה
אכתלאטא עגיבא כל דלך לקוה אלמתכילה וצעף אלנאטקה וכונהא לא
חאצל פיהא אצלא אעני אנהא לם תכרג ללפעל. ומעלום אן פי כל צנף
מן הדה אלתלתה אצנאף תפאצלא כתירא גדא וכל צנף מן אלצנפין
אלאולין ינקסם קסמין כמא בינא ודלך אן אלפיץ אלואצל לכל צנף
מנהמא יכון אמא בקדר יכמלה לא גיר או בקדר יפצל ען כמאלה מא

יכמל בה גירה פאלצנף אלאול והם אלעלמא קד יכון אלפאיץ עלי קוה
אלשכץ אלנאטקה מנהם קדרא יגעלה דא טלב ופהם ויעדף ויתמלן ולא
יתחרך לתעלים גירה ולא ללתאליף ולא יגד לדלך שוקא ולא לה עליה
קדרה וקד יכון אלפאיץ עליה קדרא יחרכה צדורה ליולף ויעלם כדלך
אלחאל פי אלצנף אלתאני קד יאתיה מן אלוחי מא יכמל דלך אלנבי לא
גיר וקד יאתיה | מנה מא יוגב לה אן ידעו אלנאס ויעלמהם ויפיץ עליהם
מן כמאלה פקד תבין לך אן לולא הדא אלכמאל אלאזיר למא אלפת
אלעלום פי אלכתב ולא דעוא אלאנביא אלנאס אלי עלם אלחק לאן לא
יולף עאלם שיא לנפסה ליעלם נפסה מא קד עלם בל טביעה הדא אלעקל
הכדא הי אנהא תפיץ אבדא ותמתד מן קאבל דלך אלפיץ לקאבל אכר
בעדה חתי תנתהי אלי שכץ לא ימכן אן יתעדאה דלך אלפיץ בל יכמלה
פקט כמא מתלנא פי בעץ פצול הדה אלמקאלה 1) וטביעה הדא אלאמר
תוגב למן וצל לה הדא אלקדר אלזאיר מן אלפיץ אן ידעו אלנאס ולא בד
קבל מנה או לם יקבל ולו אדי פי גסמה חתי אנא וגרנא אנביא דעוא
אלנאס אלי אן קתלוא ודלך אלפיץ אלאלאהי יחרכהם ולא יתרכהם יקרוא
ולא יסכנוא בוגה ולו לקוא אלשדאיר ולדלך תגד ירמיה עליה אלסלאם
צרח אנה למא לחקה מן אהאנה אולאיך אלעצאה ואלכאפרין אלדין כאנוא
פי זמאנה ראם אן יכתם נבותה ולא ידעוהם אלי אלחק אלדי רפצוה פלם
יסתטע עלי דלך קאל כי היה דבר י״י לי לחרפה ולקלס כל
היום ואמרתי לא אזכרנו ולא ארבר עוד בשמו והיה
בלבי כאש בערת עצור בעצמותי ונלאתי כלכל ולא
אוכל 2) והדא הו מעני קול אלנבי אלאכר אדני אלהים דבר מי
לא ינבא 3) פאעלם הדא: |

פצל לח

אעלם אן פי כל אנסאן קוה אקראם צרורה ולולא דלך למא תחדך
בפכרה לדפע מא יאדיה והדה אלקוה פי אלקוי אלנפסאניה ענדי
שבה אלקוה אלדאפעה פי אלקוי אלטביעיה והדה קוה אלאקראם תכתלף
באלשדה ואלצעף כסאיר אלקוי חתי אנך תגד מן אלנאס מן יקדם עלי

1) חלק ב פרק יא. 2) ירמיה כ, ח ט. 3) עמוס ג, ח.

אלאסד וסנהם מן ינפר מן אלפאר ותגר אלואחד אלדי יקדם עלי אלגיש
ויתארבה ותגר מן אלא צאחת אמראה עליה דעד וכאף ולא בד איצא אן
יכון תם תהיל מזאגי פי אצל אלגבלה ויתזיד דלך ויכרג מא פי אלקוה
באלאסתכראג וכחסב ראי מא וכדלך ינקץ איצא בקלה אלמבאשרה
וכחסב ראי מא ומן סל אלטפולה יתבין לך פי אלצביאן ופור הדה אלקוה
פיהם או צעפהא. וכדלך הדה קוה אלשעור הי מוגודה פי גמיע אלנאס
ותכתלף באלאקל ואלאכתר ובכאצה פי אלאמור אלתי ללאנסאן בהא
ענאיה שדידה ופכרתה גאילה פיהא חתי אנך תגד פי נפסך אן פלאנא
קד קאל כדא או פעל כדא פי אלקצה אלפלאניה פיכון אלאמר כדלך
ותגד מן אלנאס מן חדסה ושעורה קוי גדא צאיב חתי יכאד אן לא יתכיל
אן אמרא יכון אלא ויכון כמא תכיל או יכון בעצה ואסבאב דלך כתירה
מן קראין עדה מתקדמה ומתאכרה וחאצרה גיר | אן מן קוה הדא אלשעור
יסל אלדהן עלי תלך אלמקדמאת כלהא ויגתג מנהא פי אקצר זמאן חתי
יטן אן דלך פי לא זמאן ובהדה אלקוה ינדר בעץ אלנאס בכאינאת עטימה.
ולא בד אן תכון האתאן אלקותאן פי אלאנביא קויתין גדא אעני קוה
אלאקדאם וקוה אלשעור ועגד פיץ אלעקל עליהם תקוי האתאן אלקותאן
גדא גדא חתי יכון אנתהי דלך למא עלמת והו אן קדם אלשכץ אלמפרד
בעצאה עלי אלמלך אלעטים ליכלץ מלה מן תחת דקה ולם ירתע ולא
אסתהול דלך למא קיל לה כי אהיה עמך 1) והדה חאלה תכתלף איצא
פיהם לכן לא בד מנהא כמא קיל לירסיה אל תירא מפניהם
וגו׳ אל תחת מפניהם וגו׳ הנה נתתיך היום לעיר
מבצר וגו׳ 2) וליחזקאל קיל אל תירא מהם ומדבריהם 3)
וחכדא תגדהם כלהם עליהם אלסלאם דוי אקדאם שדיד ובופור קוה
אלשעור איצא פיהם יכבדון באלכאינאת פי אסרע וקת ויכתלף דלך איצא
פיהם כמא עלמת. ואעלם אן אלאנביא אלחקיקיין תחצל להם אדראכאת
נטריה בלא שך לא יקדר אלאנסאן במגרד אלנטר עלי אדראך אלאסבאב
אלתי ילזם עגהא דלך אלמעלום ונטיר הדא אכבארהם באשיא לא יקדר
אלאנסאן במגרד אלחדס ואלשעור אלעאם אן יכבר בהא לאן דלך אלפיץ
בעינה אלדי פאץ עלי אלקוה אלכיאליה חתי כללהא אלי אן חצל מן

1) שמות ג, יב. 2) ירמיה א, ח וז יח. 3) יחזקאל ב, ו.

פעלהא אן תכבר במא סיכון ותדרכה כאנהא אמור קד אחסת בהא לחואס
ווצלת אלי הדה אלמתכיללה מן גהה אלחואס | הו איצא יכלל פעל לקוה פג, א
אלנאטקה חתי יחצל מן פעלהא אן תעלם אמורא חקיקיה אלוגוד ויחצל
להא הדא אלאדראך כאנהא אדרכתה ען מקדמאת נטריה הדא הו אלחק
אלדי יעתקדה מן יותר אלאנצאף לנפסה לאן לאשיא כלהא תשהד בעצהא
לבעץ ותדל בעצהא עלי בעץ והדא ינבגי אן יכון פי אלקוה אלנאטקה
אחרי אד חקיקה פיץ אלעקל אלפעאל אנמא הו עליהא והו יכדגהא ללפעל
ומן אלקוה אלנאטקה יצל אלפיץ ללמתכיללה פכיף יחצל מן כמאל אלמתכיללה
הדא אלקדר והו אדראך מא לם יצלהא מן אלחואס ולא יצל מתל הדא
ללנאטקה והו אדראך מא לם תדרכה במקדמאת ותנתיג ופכר והדא הו
חקיקה מעני אלנבוה ותלך אלארא הי אלתי יכתעי בהא אלאעלאם אלנבוי
ואנמא אשתדתת פי קולי אלאנביא אלחקיקיין לאתכלץ מן אהל אלצנף
אלתאלת אלדין לא נטקיאת להם אצלא ולא עלם אלא מגרד כיאלאת
וטנון ולעלהא איצא אעני תלך אלתי ידרכונהא אולאיך אנמא הי ארא
כאנת להם וכקית אתארהא מרתסמה פי כיאלאתהם מע גמיע מא פי קותהם
אלמתכיללה פלמא עטלוא כיאלאת כתירה ואבטלוהא בקית אתאר תלך
אלארא וחדהא פטהרת להם פטנוהא שיא טאריא ואמרא גא מן כארג
ומתאלהם ענדי מתאל אנסאן מעה פי ביתה אלאף מן אשכאץ אלחיואן
פכרג כל מן פי דלך אלבית אלא שכץ ואחד כאן פי גמלה מן פי אלבית
פלמא בקי דלך אלאנסאן מע דלך אלשכץ וחדה | טל אנה אלאן דכל עליה פג, ב
ללבית ולים אלאמר כדלך בל הו מן גמלה מן לם יכדג והדא מוצע מן
אלמואצע אלמגלטה אלמהלכה וכם הלך בה מן אלדין ירידון אלתמייז ומן
אגל הדא תגד אקואמא צחחוא אראהם במנאמאת דאוהא פטנוא אן דלך
אלמראי פי אלנום הו שי גיד אלראי אלדי אעתקדוה או סמעוה פי חאל
אליקטה פלדלך ינבגי אן לא יתפת למן לם תכמל קותה אלנאטקה ולא
חצל עלי גאיה אלכמאל אלנטרי פאן דלך אלחאצל עלי אלכמאל אלנטרי
הו אדי ימכן אן ידרך מעלומאת אכרי ענד פיץ אעקל אלאחי עליה והו אלדי
הו נבי באלחקיקה קד גא אתצדיק בדלך ונביא לבב חכמה 1) יקול אן אלנבי
באלחקיקה הו לבב חכמה פהדא איצא מא ינבגי אן יעלם:

1) תהלים צ, יב.

פצל לט

ואך ותכלמנא פי מאהיה אנבוה ועלפנא חקיקתהא וביינא אן נבוה משה
רבנו מכאינה לנבוה מן סואה פלנקל אן ען דלך אלאדראך וחדה
לזמת אלדעוה אלי אלשריעה ודלך אן הדה דעוה משה רבנו לנא לם
תתקדם מתלהא לאחד ממן עלמנאה מן אדם אליה ולא תאכרת בעדה
דעוה מתלהא לאחד מן אנביאינא וכדלך קאעדה שריעתנא אנה לא יכון
גירהא אבדא פלדלך בחסב ראינא לם תכן תם שריעה ולא תכון גיר
שריעה ואחרה והי | שריעה משה רבנו וביאן דלך בחסב מא נצת עליה
אלכתב אלנבויה וגא פי אלאתאר הו אן כל מן תקדם משה רבנו מן
אלאנביא מתל אלאבות ושם ועבר ונח ומתושלח וחנוך לם
יקל אחד מנהם קט לצנף מן אלנאס אן אללה ארסלני לכם ואמרני אן
אקול לכם כדא וכדא וקד נהאכם ען פעל כדא ואמרכם בפעל כדא הדא
שי לא נע אלתורה שחד בה ולא כבר צחיח אתי בה כל אנמא כאנוא
האולא יאתיהם וחי מן אללה עלי מא בינא [1]) פמן עטם עליה דלך לפיץ
מתל אברהם נמע אלנאס ודעאהם עלי גהה אלתעלים ואלארשאד אלי
חק קד אדרכה כמא כאן אברהם יעלם אלנאס ויבין להם בארלה
נטריה אן ללעאלם אלאהא ואחדא ואנה כלק כל מא סואה ואנה לא ינבגי
אן תעבד הדה אלצור ולא שי מן אלמכלוקאת ויעהד אלנאס עלי דלך
ויגדהם בכתב חסנה ואחסאן להם לא אנה קאל יומא קט אן אללה בעתני
לכם ואמרני ונהאני חתי אנה למא אמר באלכתאן הו ובנוה ודווה כתנהם
ולם ידע אלנאס לדלך בצורה דעוה אלנבוה אלא תדי נע אלתורה פיה
כי ידעתיו וגו׳ [2]) פקד בין אנה עלי גהה אלוציה פקט כאן יפעל
וכדלך יצחק ויעקב ולוי וקהת ועמרם עלי הדה אלצורה כאנוא
ידעון אלנאס וכדלך תגד אלחכמים יקולון פי מן תקדמה מן אלנביין
בית דינו של עבר בית דינו של מתושלח מדרשו של
מתושלח [3]) כלהם עליהם אלסלאם אנמא כאנוא אנביא יעלמון אלנאס
בצורה אנהם מדלמון ומעלמון | ומרשדון לא אן יקולוא ויאמר יי
אלי דבר אל בני פלוני הכדא כאן אלאמר קבל משה רבנו

1) חלק א פרק סג. 2) בראשית יח, יט. 3) בראשית רבה פרשה סג.

ואמא משה פקד עלמת מא קיל לה ומא קאל וקול אלכאפה לה היום
הזה דאינו כי ידבר אלהים וגו׳ [1]) אמא כל נבי מנא תאכר
בעד משה רבנו פקד עלמת גן קצצהם כלהא וכונהם במנזלה אלעאט
ללנאס דאעין לשריעה משה יתואעדון אראגב ענהא ויועדון מן אסתקאם
פי תבעהא וכדלך נעתקד אן הכדא אלאמר דאימא כמא קאל לא בשמים
היא ענו׳ [2]) לנו ולבנינו עד עולם [3]) והכדא ולזם אן יכון לאן
אלשי אלכאמל עלי גאיה מא ימכן פי נועה לא ימכן אן יוגד גירה פי
נועה אלא נאקצא ען דלך אלכמאל אמא באפראט או בתפריט כאלמזאג
אלמעתדל אלדי הו גאיה אעתדאל דלך אלנוע פאן כל מזאג כארג ען דלך
אלאעתדאל יכון פיה תפריט או אפראט כדלך אלאמר פי הדה אלשריעה
כמא בין מן אעתדאלהא וקאל חקים ומשפטים צדיקים [4]) וקד
עלמת אן מעני צדיקים מעתדלה ודלך אנהא עבאראת לא כלפה פיהא
ולא אפראט כאלרחבאניה ואלסיאחה ונחוהמא ולא תפריט יוגב אלשרה
ואלאנהמאך חתי ינקץ כמאל אלאנסאן פי אכלאקה ונטרה כמתל סאיר
נואמים אלמלל אלסאלפה ואדא תכלמנא פי הדה אלמקאלה פי תעליל
אלשראיע תבין לך מן אעתדאלהא וחכמתהא מא ינבגי אן יתבין ודלך
קיל פיהא תורת יי׳ תמימה [5]) ואמא מן יזעם אן כלפהא שדידה
וצעבה ואן פיהא משקה פכל דלך גלט פי אלתאמל ומאבין | מהולתהא פה, א
באלחקיקה ענד אלכאמלין ודלך קאל מה יי׳ אלהיך שואל
מעמך וגו׳ [6]) וקאל המדבר הייתי לישראל וגז׳ [7]) לכן הדא
כלה באלאצאפה ללפצלא אמא אהל אלטלם ואלגצב ואלתמלט פאצר שי
ענדהם ואצעבה אן יכון תם קאץ ימנע אלתמלט וכדלך אלשרהון אלאכמלא
אצעב שי ענדהם מנע אלתמלב פי אלזנא ואיקאע אלקצאץ כפאעלה והכדא
כל נאקץ ידי אן מנע אלשר אלדי יותדה בחסב רדילתה אלכלקיה כלפה
עטימה ולים תקאים מחולה לשריעה וצעובתהא בחסב הוי כל שריר כסים
לי רדאול כלקיה ואנמא תעתבר בחסב אלכאמל מן אלנאס אלדי מקצור
הדה אלשריעה אן יכון אלנאס כלהם דלך אלאנסאן פהדה אלשריעה פקט
הי אלתי נסמיהא שריעה לאהיה אמא מא סואהא מן לתדבירא אלמרניה

1) דברים ה, כא. 2) שם ל, יב. 3) שם כט, כח.
4) שם ד, ח. 5) תהלים יט, ח. 6) דברים ו, יב. 7) ירמיה ב, לא.

כנואמים אליונאן והדיאנאת אלצאבה וגירהם פכל דלך מן פעל אקואם מדכרין לא אנביא כמא בינת טראת:

פצל מ

קד בין גאיה אלביאן אן אלאנסאן מדני באלטבע ואן טביעתה אן יכון מגתמעא. ולים הו כסאיר אלחיואן אלדי לים מן צרוריאתה אלאגתמאע ולכתרה אלתרכיב פי הדא אלנוע לאנה אכר מדכב כמא עלמת כתר אלתבאין בין אשכאצה התי יכאר אן לא תגד שכצין מתפקין פי | נוע מן אנואע אלאכלאק בוגה אלא מא תגד צורתהמא אלטאהרה מתפקה ועלה דלך אכתלאף אלמזאג פתכתלף אלמואד פתכתלף איצא אלאעראץ אלתאבעה ללצורה לאן לכל צורה טביעיה אעדאצא מא כציצה תאבעה להא גיר אלאעראץ אלתאבעה ללמאדה ולים מתל הדא אלאכתלאף אלשכצי אלעטים מוגודא פי שי מן אנואע אלחיואן בל אלאכתלאף בין אשכאץ כל נוע מתקארב אלא אלאנסאן פאנך תגד אלשכצין מנא כאנהמא מן נועין פי כל כלק וכלק התי תגד קמאוה שכץ תצל להדא אן ידכה צגיר בניה מן שרה אלנצב ואכר ישפק עלי קתל בקה או אחד אלחשראת ותרק נפסה לדלך והכדא פי אכתר אלאעראץ פלמא כאנת טביעתה תקתצי אן יכון פי אשכאצה הדא אלאכתלאף וטביעתה צרורי להא אלאגתמאע לם יתכן בוגה אן יתם אגתמאעה אלא כמדבר צרורה יקדר אפעאלהם ויכמל אלמפרט ויקצר אלמפרט ויסן אפעאלא ואכלאקא יפעלונהא כלהם עלי סגן ואחד דאימא אלא אן יכפי אלאכתלאף אלטביעי פי כתרה אלאתפאק אלוצעי פינתטם אלגמע ולדלך אקול אן אלשריעה ואן לם תכן טביעיה פלהא מדכל פי אלאמר אלטביעי פכאן מן חכמה אלאלאה פי בקא הדא אלנוע למא שא וגודה אן נעל פי טביעתה אן יכון לאשכאצה קוה תדביר פמנהם מן יכון הו נפסה אלדי אנבי כדלך אלתדביר והו אלנבי או ואצע אלנאמוס ומנהם מן תכון לה קוה ללאלזאם בעמל מא וצעאה דאנך ותבעה | ואכראגה ללפעל והמא אלסלטאן אלאכר כדלך אלנאמוס ומדעי אלנבוה אלאכר בשריעה אלנבי אמא כלהא או בעצהא יכון אכדה אלבעץ ותרך אלבעץ אמא לאן דלך כאן אסהל עליה או ליותם אן הדה אלאמור אתתה באלוחי ולים הו תאבעא פיהא לגידה עלי גהה אלחסר לאן מן אלנאס

מן יעגבה כמאל מא ויסתלדה ויהואה ויריד אן יתכיל פיה אלנאס אן ענדה דלך אלכמאל ואן כאן הו יעלם אן לא כמאל ענדה כמא תרי כתירין ידעון שער גירהם וינתחלונה וכדלך פעל פי בעץ תואליף אהל אלעלם ופי גזאיאת עלום כתירה יסקט לשכץ האסד מתואן שי אבתדעה גירה פידעי אנה אבתדעה כדלך אעתרי פי הדא אלכמאל אלנבוי איצא לאנא נגד אקואמא אדעוא אלנבוה וקאלוא מא לם יאת בה וחי מן קבל אללה יומא קט מתל צדקיה בן כנענה 1) ונגד אקואמא אדעוא אלנבוה וקאלוא אשיא קאלהא אללה בלא שך אעני אנהא אתת בוחי לכן לגירהם מתל חננית בן עזור 2) פאנתחלוהא ותחלוא בהא ומערפה הדא כלה ותמייזה בין גדא ואנא אבין לך דלך חתי לא ישכל עליך אלאמר ותכון ענדך תפרקה תמיז בהא בין תדאביר אלנואמים אלמוצועה ובין תדאביר אלשריעה אלאלאהיה ובין תדאביר מן אכד שיא מן אקאויל אלאנביא וידעיה וינתחלה אמא אלנואמים אלתי צרח ואצעוהא בהא אנהא נואמים וצעוהא מן פכרתהם פלא תחתאג עלי דלך אסתדלאלא מע אקראר אלכצם לא יחתאג לבינה ואנמא אריד אן אערפך באלתדאביר | אלתי ידעי פיהא אנהא פו, ב נבויה ומנהא נבויה חקיקיה אעני אלאהיה ומנהא נאמוסיה ומנהא מנתחלה. פאדא מא וגדת שריעה מא גאיתהא כלהא וקצד ראיסהא כלה אלדי קדר אפעאלהא אנמא הו אנתטאם אלמדינה ואחואלהא ורפע אלטלם ואלתנאלב מנהא ולא יכון פיהא תעריג בוגה עלי אמור נטריה ולא אלתפאת לתכמיל אלקוה אלנאטקה ולא יבאלי פיהא ען אלארא כאנת צחיחה או סקימה כל אלקצד כלה אנתטאם אחואל אלנאס בעצהם מע בעץ באי וגה כאן ואן ינאלוא סעאדה מא מטנונה בחסב ראי דלך אלראים פתעלם אן תלך אלשריעה נאמוסיה וואצעהא כמא דכרנא מן אהל אלצנף אלתאלת אעני אלכאמלין פי אלקוה אלמתכיללה פקט. ואדא וגדת שריעה גמיע תדביראתהא תנטר פי מא תקדם מן צלאח אלאחואל אלבדניה ופי צלאח אלאעתקאד איצא ותגעל אכדהא אעטמא ארא צחיחה פי אללה תעאלי אולא ופי אלמלאיכה ותרום תחכים אלאנסאן ותפהימה אתנביהה חתי יעלם אלוגוד כלה עלי צורה אלחק פאעלם אן דלך אלתדביר מן קבלה תעאלי ואן תלך אלשריעה אלאהיה ובקי אן תעלם הל מדעי דלך הו אלכאמל אלדי אוחי

1) השוה מלכים א כב, יא כד. 2) השוה ירמיה כח, א ואילך.

עליה בהא או הו שכץ אדעי תלך אלאקאויל ואנתחלהא. וגה אסתחאן
לך הו אעתכאר כמאל לך אלשכץ ותעקב אפעאלה ותאסל סירתה ואכבר
עלאמאתך אטראח אללאת אלכרניה ואלתהאון כהא פאן הדא אול דרגאת
פז, א אחל אלעלם פנאהיך אלאנביא ובכאצה אלחאסה ,אלתי הי עאר עלינא
5 כמא דכר ארסטו ולא סימא קארה אלנכאת מנהא ולדלך פצח אללה
בהא כל מדע ליתכון אלחק ללמחקקין ולא יצלוא ולא יגלטוא אלא תרי
צדקיה כן מעשיה ואחאב כן קוליה כיף אדעיא אלנבוה
ותבעוהמא אלנאס ואתיא באקאויל וחי גאת לגירהמא ואנהמכא פי כסאסה
לדה אלגמאע חתי זניא כנסא אצחאכהמא ותבאעהמא חתי אשהרהמא
10 אללה כמא פצח גירהמא פאחרקהמא מלך בבל כמא כון ירמיה
וקאל ולקח מהם קללה לכל גלות יהודה אשר בבבל
לאמר ישימך י״י כצדקיהו וכאחב אשר קלם מלך בבל
באש יען אשר עשו נבלה בישראל וינאפו את נשי
רעיהם וידברו דבר בשמי שקר אשר לא צויתים ואנכי
15 היודע ועד נאם י״י 1) פאפהם הדא אלמקצד:

פצל מא

לא אחתאג אן אכון אלחלום מא הו אמא אלמראה והו קולה
כמראה אליו אתודע 2) והי אתי תתסמי מראה הנבואה
20 ותסמי איצא יד י״י 3) והי איצא תסמי מחזה 4) פחי תאלה מזעגה
מהולה תצחב אלנבי פי חאל אליקטה כמא תכון פי דניאל פי קולה
וראה את המראה הגדולה הזאת ולא נשאר בי כח
והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח וקאל ואני
פז, ב הייתי נדהם על פני ופני ארצה 5) פאמא | כטאב אלמלאך
25 לה ואקאמתה לה פכל לך כמראה הנבואה ففי מתל הדה אתאלה
תתעטל אלחואס איצא ען פעלהא ויאתי לך אלפיץ ללקוה אלנאטקה
ויפיץ מנהא עלי אלמתכללה פתכמל ותפעל פעלהא וקד יכתדי אלוחי

1) ירמיה כט, כב—כג. 2) במדבר יב, ו.

3) השוה מלכים ב ג, טו; יחזקאל א, ג; ג, כב; לז, א; ט, א.

4) השוה בראשית טו, א; במדבר כד, ד טז. 5) דניאל ח, ח—ט.

במראה הנבואה תם יעטם לך אלאנזעאג ואלאנפעאל אלשדיד אתאבע
לכמאל פעל אלמתכללה וחינוד יאתי אלוחי כמא גא פי אברהם אלדי
גא פי אכתדא לך אלוחי היה דבר י״י אל אברם במחזה 1)
ואכרה ותרדמה נפלה על אברם וגו׳ 2) וכעד לך ויאמר
5 לאברם וגו׳ 3). ואעלם אן כל מן דכר מן אלאנביא אנה אתאה אלוחי
פאן מנהם מן ינסב לך למלאך ומנהם מן ינסב לך לה ואן כאן
לך עלי ידי מלאך בלא שך קד נצוא אלחכמים ז״ל עלי לך
וקאלוא ויאמר י״י לה 4) על ידי מלאך 5) ואעלם אן כל מן גא
פיה נץ אן כלמה מלאך או אתאה כלאם מן אלה פאן לך לא יכון
10 כוגה אלא בחלום או במראה הנבואה וקד גא אלאכבאר ען
אלכלאם אלואצל ללאנביא עלי מא גאת בה אלעבארה פי אלכתב לנבויה
עלי ארבע צור. אלצורה אלאולי יצרח אלנבי אן לך אלכטאב כאן מן
אלמלאך בחלום או במראה. ואלצורה אלתאניה אן יכון כטאב
אלמלאך לה פקט ולא יצרח אן לך כאן בחלום או במראה
15 אתכאלא עלי מא קד עלם אן לא וחי אלא עלי אחד אלוגהין במראה
אליו אתודע בחלום אדבר בו 6). ואלצורה אלתאלתה הי אן לא
פח, א ידכר מלאך אצלא כל ינסב אלקול | לה אנה קאלה לה לכנה יצרח
באנה אתאה לך אלכלאם במראה או בחלום. ואלצורה אלראבעה
אן יקול אלנבי קולא מטלקא אן אללה כלמה או קאל לה אפעל או אצנע
20 או קל כדא מן גיר תצריח לא בדכר מלאך ולא בדכר חלום אתכאלא
עלי מא קד עלם ותאצל אן לא נבוה ולא וחי יאתי אלא בחלום או
במראה ועלי ידי מלאך. פאמא מא גא עלי אלצורה אלאולי פנחו
קולה ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום 7) ויאמר אלהים
לישראל במראות הלילה 8) ויבא אלהים אל בלעם ויאמר
25 אלהים אל בלעם 9) ואמא מא גא עלי אלצורה אלתאניה פנחו קולה
ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל 10) ויאמר לו
אלהים שמך יעקב 11) ויקרא אליו מלאך י״י מן השמים

1) בראשית טו, א. 2) שם שם, יב. 3) שם שם, יג. 4) שם כה, כג.

5) בראשית רבה פרשה סג. 6) במדבר יב, ו. 7) בראשית לא, יא.

8) שם טו, ב. 9) במדבר כב, ט יב. 10) בראשית לה, א. 11) שם שם, ו.

ויקרא מלאך י״י לאברהם שנית וגו׳ 1) ויאמר אלהים לנח 2) וידבר אלהים אל נח 3) ואמא מא גא עלי אצורה אלתאלתה פנחו קולה היה דבר י״י אל אברם במחזה וגו׳ 4) ואמא מא גא עלי אלצורה אלראבעה פנחו קולה ויאמר י״י אל אברם 5) ויאמר י״י אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך 6) ויאמר י״י אל יהושע 7) ויאמר י״י אל גדעון 8) וכדלך קול אבתדהם ויאמר י״י אליו 9) ויהי דבר י״י אלי 10) ודבר י״י היה 11) והנה דבר י״י אליו 12) הלח היה דבר י״י 13) תחלת דבר י״י בהושע 14) היתה עלי יד י״י 15) והדא אלנחו כתיר גדא פכל מא יגי עלי אחד הדה אלארבע צור פהו נבוה וקאילה נבי אמא מא יקאל פיה ויבא אלהים אל פלוני בחלום הלילה פליסת תלך נבוה אצלא ולא דלך אלשכץ נבי״א | לאן מענאה אנה אתי תנבית מן קבל אללה לדלך אלשכץ תם בין לנא אן דלך אלתנבית כאן במנאם לאנה כמא יסבב אללה תחרך הדא אלשכץ לנגאה שכץ אכר או לאהלאכה כדלך סבב חדות אמור אראר חדותהא ברויה מנאם לאנא לא נשך אן לבן הארמי דשע גמוד עובד עבודה זרה איצא ואבימלך ואן כאן רגלא צאלחא פי קומה פקד קאל אברהם אבינו ען בלדה וממלכתה רק אין יראת אלהים במקום הזה 16) וגא פי כל ואחד מנהמא אעני לבן ואבימלך ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה 17) וכדלך פי לבן בחלום הלילה 18) פאעלם הדא ותאמל אלפרק בין קולה ויבא אלהים ובין קולה ויאמר אלהים ובין קולה בחלום הלילה ובין קולה במראות הלילה פגא פי יעקב ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה 19) ופי לבן ואבימלך ויבא אלהים וגו׳ בחלום הלילה 20) ולדלך

1) בראשית כב, יא טו. 2) שם ז, יג. 3) שם ח, טו.
4) שם טו, א. 5) שם יב, א. 6) שם לא, ג. 7) יהושע ג, ז.
8) שופטים ז, ב. 9) ישעיה ח, א. 10) יחזקאל כד, א.
11) שמואל ב כד, יא; מלכים א יח, א. 12) מלכים א יט, ט. 13) יחזקאל א, ג.
14) הושע א, ב. 15) יחזקאל לז, א; מ, א. 16) בראשית כ, יא. 17) שם שם, ג.
18) שם לא, כד. 19) שם מו, ב. 20) שם כ, ג; לא, כד.

שרחה אנקלום ואתא מיסר מן קדם י״י ולם יקל פיהמא ואתגלי י״י ואעלם אנה קד יקאל ויאמר י״י לפלוני ולים יכון דלך אלפלוני ולא אתאה וחי קט לכן קיל לה דלך עלי יד נבי כמא גא אלנץ ותלך לדרש את י״י 1) וקאלוא בביאן לבית מדרשו של עבר 2) והו גאוכהא פקיל ענה ויאמר י״י לה 3) ואן כאן קד קיל איצא ויאמר י״י לה על ידי מלאך פיתאולל פי דלך אן יכון עבר הו אלמלאך לאן אלנבי קד סמי מלאך כמא סנבין או יכון אשאר ללמלאך אלדי אתי עבר בהדה אלנכוה או יכון דלך ללתצריח באן חית מא תגד כלאמא | מנסובא ללה מטלקא פאנה עלי ידי מלאך פי מאיר לאנביא כמא בינא: פס׳ א

פצל מב

קד בינא אן חית מא דכר רויה מלאך או כטאבה פאן דלך אנמא הו במראה הנבואה או בחלום מוא צדח בדלך או לם יצדח כמא תקדם פאעלם הדא ותפהמה גדא גדא ולא פרק בין אן ינץ אולא באנה ראי אלמלאך או יכון טאהר אלקול אולא אנה טנה שכץ אנמאן תם פי אכר אלאמר תבין לה אנה מלאך מנד תגד מאל אלאמר אן דלך אלדי ראי וכאטב כאן מלאכא פאעלם ותחקק אן מן אוליה אלחאל כאנת מראה הנבואה או חלום של נבואה ודלך אן פי מראה הנבואה או חלום של נבואה קד ירי אלנבי אללה יכלמה כמא סנבי׳ וקד ירי מלאכא יכלמה וקד ימסע מן יכלמה ולא ירי שכצא מתכלמא וקד ירי שכץ אנמאן יכלמה תם בעד דלך יתבין לה אן דלך אלמתכלם מלאך ופי מתל הדא אלנחו מן אלנבוה ידכר אנה ראי אנמאנא יפעל או יקול ובעד דלך עלם אנה מלאך ולהדא אלאצל לעטים דחב אחד לחכמים ז״ל בל כביר מן כבראיתם והו ר׳ חייא הגדול פי נץ אלתורה וידא אליו י״י באלנו ממרא וגו׳ 4) פאנה למא אן קדם גמלה והי אן אללה תגלי עליה אכר אן יבין כיף כאנת צורה דלך אלתגלי פקאל אנה אולא ראי שלשה אנשים וגרין

1) בראשית כה, כב. 2) בראשית רבה פרשה סג.
3) בראשית כה, כג. 4) שם יח, א.

פט, ב וקאלוא וקיל להם וקאל הדא אלדי תאולּ הדא אלתאויל אן קול אברהם
ויאמר ארני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר
מעל עבדך 1) אן דלך איצא דצף מא קאל פי מראה הנבואה
לאחדהם וקאל לגדול שבהם אמרו 2) פאפהם הדה אלקצה איצא
5 פהי סלّ מן לאסראר וכדלך אקול איצא פי קצה יעקב פי קולה ויאבק
איש עמו 3) אן דלך פי צורה אלוחי אד ותבין אכידא אנה מלאך והי
מתל קצה אברהם סוא אלדי קדّם אכבארא גמלّיא וירא אליו י״י
וגו׳ תם אכד אן יבין כיף כאן דלך והכדא פי יעקב קאל ויפגעו
בו מלאכי אלהים 4) תם אכד אן יבין כיף גרי חתי פגעו בו
10 פקאל אנה ארסל רסלא ופעל וצנע ויותר יעקב לבדו וגו׳ 5) והדא
הו מלאכי אלהים אלמקול ענהם אולא ויפגעו בו מלאכי
אלהים והדא אלצראע ואלכטאב כלה במראה הנבואה וכדלך קצה
בלעם כלהא בדדך 6) וכלאם אלאתון כל דלך במראה הנבואה
אד ותבין אכירא כטאב מלאך י״י לה וכדלך אקול פי קול יהושע
15 וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו 7) אן דלך במראה
הנבואה אד ותבין אכר אלאמר אנה שר צבא י״י אמא קולה ויעל
מלאך י״י מן הגלגל וגו׳ ויהי כדבר מלאך י״י את
הדברים האלה אל כל בני ישראל 8) פאן אלחכמים קד נצוא
אן מלאך י״י אלמקול הנא הו פינחס וקאלוא זה פינחס
20 שבשעה שהשכינה שורה עליו דומה למלאך י״י 9) פקד
צ, א בינא אן אסם מלאך משתרך ואן אלנבי איצא יסמי מלאך כמא | גא
אלנץ וישלח מלאך ויוצאנו ממצרים 10) וקאל ויאמר חגי
מלאך י״י במלאכות י״י 11) וקאל ויהיו מלעיבים במלאכי
האלהים 12) וקול דניאל איצא והאיש גבריאל אשר ראיתי
25 בחזון בתחלה מועף ביעף נוגע אלי כעת מנחת ערב 13)
כל דלך במראה הנבואה לא יכטר בכאטדך בוגה אן תם רויה מלאך

1) בראשית יח, ג. 2) בראשית רבה פרשה מח. 3) בראשית לב, כה.
4) שם שם, ב. 5) שם שם, כה. 6) במדבר כב, כב ואילך.
7) יהושע ה, יג. 8) שופטים ב, א ד. 9) השוה ויקרא רבה פרשה א.
10) במדבר כ, טז. 11) חגי א, יג. 12) דברי הימים ב לו, טז. 13) דניאל ט, כא.

או סמאע כלאם מלאך אלא במראה הנבואה או בחלום של
נבואה כמא תאצל במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו 1)
וממא דכרת תסתדלّ עלי מא בקי ממא לם אדכרה. וממא קדّמנאה מן
צרורה אלתהיّו ללנבוה וממא דכרנאה פי אשתראך אסם מלאך תעלם
5 אן הגר המצרית ליסת נביّה 2) ולא מנוח ואשתו אנביא 3) לאן
הדא אלכלאם אלדי סמעוה או חצל פי רועתם הו שבח בת קול אלתי
ידכרונהא אלחכמים דאימא והי תאלה מא תצחב אלשכץ אגיר מתהיّו
ואנמא יגלט פי דלך אשתראך אלאסם פהו אלאצל אלדי ירפע אכתר
אלמשכלאת אלתי פי אלתורה ואעתבר קולה וימצאה מלאך י״י
10 על עין המים וגו׳ 4) כמא קול פי יוסף וימצאהו איש והנה
תועה בשדה 5) ונץ אלסרשות כלהא אנה מלאך:

פצל מג

קד בינّא פי תואליפנא אן אלאנביא קד יתנבאון באלאמתאל 6) ודלך
צ, ב אנה ירי שיא עלי גהה אלמתל פקד ישרّח לה | מעני דלך אלמתל
פי דלך מראה הנבואה בעינה כמתל מא ירי אלאנסאן מנאמא
ויתכיّל פי מנאמה דאך אנה קד אנתבה וקעّ אלמנאם עלי גירה ושרח לה
מענאה ואלכל מנאם והדא הו אלדי יסמّונה חלום שנפתר בתוך
חלום 7) ומן אלמנאמאת איצא מא יעלם מענאהא בעד אלאנתבאה כדלך
אלאמתאל אלנבויה קד תשרח מעאניהא במראה הנבואה כמא תבין
פי זכריה פי קולה בעד אן צדר תלך אלאמתאל וישב המלאך
הדובר בי ויעירני כאיש אשר יעור משנתו ויאמר אלי
מה אתה רואה וגו׳ 8) תם שרח לה אלמתל וכמא תבין פי דניאל
פי קולה דניאל חלם חזה וחזוי ראשה על משכבה 9) תם
דכר אלמתאלאת כלהא ודכר אנתמאמה לעדם מערפה שרחהא חתי סאל
אלמלאך פעלّמה שרחהא פי דלך אלמראה נפסה והו קולה קרבת
על חד מן קאמיא ויציבא אבעא מנה על כל דנה ואמר

1) במדבר יב, ו. 2) השוה בראשית טז, ז; כא, יז. 3) שופטים יג, ג ואח.
4) בראשית טז, ז. 5) שם לז, טו. 6) יסודי התורה פרק ז הלכה ג.
7) ברכות נה, ב. 8) זכריה ד, א—ב. 9) דניאל ז, א.

לי ופשר מליא יהורענני 1) וסמי גמיע אלקצה חזון בעד אן
לכר אנה חלם חזה אר ושרחה לה מלאך כמא לכר פי חלום של
נבואה והו קולה בעד דלך חזון נראה אלי אני דניאל אחרי
הנראה אלי בתחלה 2) והרא בין לאן חזון משתק מן חזה ומראה
משתק מן ראה וחזה וראה במעני ואחר פלא פרק בין קולך במראה
או במחזה או בחזון לים תם טריק תאלת גיר אלטריקין אלדין נצת
בהמא אלתורה במראה אליו אתורע בחלום אדבר בו 3)
לכן פי דלך מראתב כמא מיבין 4) ומן אלאמתאל אלנבויה אמתאל |
צא, א כתירה לם ישרח מענאהא פי מראה הנבואה' לכן בעד אלאנתבאה
יעלם אלנבי מא כאן אלקצר מתל אלמקלות אלתי אתכר זכריה
במראה הנבואה 5). ואעלם אנה כמא ירון אלאנביא אשיא אלמראר
בהא מתל מתל נרות זכריה 6) ואלסוסים ואלהדים 7) ומגלת
יחזקאל 8) וחומת אנך אלדי ראה עמוס 9) ואלחיות אלתי ראי
דניאל 10) וסיר נפוח אלדי ראי ירמיה 11) ומא אשבה דלך מן
אלאמתאל אלתי אלמראד בהא מחאכאה מעאני כדלך ירון איצא אשיא
אלמראד בהא מא ונבה עליה אמם דלך אלשי אלמראד מן גהה אלאשתקאק
או אלאשתראך פי אלאסמיה וכאן פעל אלקוה 'אלמתכלה הו אמהאר שי
לה אמם משתרך יסתדל מן אחר מעאניה עלי מעני אכר פאן הרא איצא
נוע מן אלתמתיל מתל קול ירמיה מקל שקד כאן אגרץ אלמתדלל
מן אשתראך שקד פקאל כי שוקד אני וגו' 12) לא מן מעני אלעצא
ולא מן מעני אללוז וכדלך רויה עמוס כלוב קיץ ליסתדל מנה עלי
תמאם אלמדה פקאל בא חקץ 13) ואעגב מן הרא אן יכון אלתנבית
באמם מא אחרף דלך אלאמם הי אחרף אמם אכר בתגיר תרתיבהא ואן
כאן לים תם אשתקאק בין דינך אלאסמין ולא אשתראך מעני בינהמא
בולה כמא תגד פי אמתאל זכריה פי אתכארה אלעצון לרעי אלגנם
במראה הנבואה וכונה מתי אלואחד נעם ואלאכר חובלים 14)

1) דניאל ז, טו. 2) שם ח, א. 3) במדבר יב, ו. 4) פרק מה.
5) זכריה יא, ז ואילך. 6) שם ד, ב. 7) שם ו, א—ז. 8) יחזקאל ב, ט.
9) עמוס ז, ז. 10) דניאל ז וח. 11) ירמיה א, יג. 12) שם שם, יא יב.
13) עמוס ח, ב. 14) זכריה יא, ז.

וכאן אלגדץ בהרא אלמתל אן אלמלה פי אוליה תאלהא כאנת פי נעם
ר״י והו אלדי קארהא | וסדדהא וכאנת מנתבטה בטאעה אללה מסתלדה צא, ב
לדלך ואללה ראץ ענהא מחב להא כמא קאל את ר״י האסרת היום
וגו' ור״י האסירך היום וגו' 1) וסדבדהא ומרשדהא חיניד משה ומן
בעדה מן אלנביין תם אנתקל תאלהא אלי אן כרהת טאעה אללה פכרהתא
אללה פגעל מקדמיהא חובלים כירבעם ומנשה פהרא בחסב לאשתקאק
לאן חובלים מן מחבלים כרמים 2) תם אסתדל מן דלך איצא אעני
מן אסמיה חובלים עלי כראהתהם אלשריעה וכדה אללה להם והרא לסעני
לא ישתק מן חובלים אלא בתבדיל תרתיב אלהא ואלבא ואללאם פקאל
פי מעני אלכראהה ואלסקת מן הרא אלמתל ותקצר נפשי בהם וגם
נפשם בחלה בי 3) פקלב אחרף חבל וגעלה בחל וגא בחסב הדה
אלטריקה אסור גריבה גדא הי איצא סודות פי קולה פי אלמרכבה
נחשת וקלל ודגל ועגל וחשמל 4) ופי מואצע גיר הדה אדא תתבדעתהא
בדהנך פי כל מוצע באנת לך מן פתחי הרא אלקול בעד הרא אלתנביה:

פצל מד

אלנבוה אנמא תכון במראה או בחלום כמא בינא מראת פלא נעיר
הרא דאימא ולנקל אלאן אנה אדא תנבא אלנבי פקד ירי
מתלא כמא בינא מראת וקד ירי אללה תעאלי פי מראה הנבואה יכלמה
כמא קאל | ישעיה ואשמע את קול ר״י אומר את מי אשלח ומי צב, א
ילך לנו 5) וקד יסמע מלאכא יכלמה והו יראה והרא כתיר גדא כמא קאל
ויאמר אלי מלאך האלהים וגו' 6) ויאמר אלי הלא ידעת מה המה
אלה ויען המלאך הדובר בי וגו' 7) ואשמעה אחד קדוש מדבר 8)
והרא אכתר מן אן יחצי וקד ידי אלנבי שכץ אנסאן יכלמה כמא קאל
פי יחזקאל והנה איש מראהו כמראה נחשת וגו' וידבר אלי
האיש בן אדם וגו' 9) בעד אן צדר אלקול היתה עלי יד ר״י וקד לא
ירי אלנבי צורה אצלא אלא יסמע כלאמא פקט פי מראה הנבואה

1) דברים כו, יז יח. 2) שיר השירים ב, טו. 3) זכריה יא, ח.
4) יחזקאל א. 5) ישעיה ו, ח. 6) בראשית לא, יא. 7) זכריה ד, ח.
8) דניאל ח, יג. 9) יחזקאל מ, ג ד.

ינאדיה כמא קאל דניאל ואשמע קול אדם בין אולי 1) וכמא קאל
אליפז דממה וקול אשמע 2) וכמא קאל יחזקאל איצא ואשמע את
מדבר אלי 3) לאן לים לדך אלמעני אלדי אדרך במראה הנבואה הו
אלדי כלמה בל פצל תלך אלקצה אלעגיבה אלגריבה אלתי צרח באנה
אדרכהא ואכתדי בגרץ אלוחי וצורתה פקאל ואשמע את מדבר אלי
ובעד מא קדמנאה מן הדא אלתקסים אלדי שהדת בה אלנצוץ אקול אן
לדך אלכלאם אלדי יסמעה אלנבי במראה הנבואה קד יכלל לה איצא
אנה פי גאיה אלעטם כמא יחלם אלאנסאן אנה סמע רעדא עטימא או
ראי זלזלה או צאעקה פכתירא איצא מא יחלם הדא וקד יסמע לדך
אלכלאם אלדי יסמעה במראה הנבואה כאלכלאם אלמעתאד אלמתעארף
חתי לא ינכר מנה שיא יתכלן לך לדך מן קצה שמואל הנביא אלדי
למא נאראה אללה תעאלי פי חאל | אלוחי טל אן עלי הכהן אסתדעאה
אלמרה בעד אלמרה תלאת מראת תם בין אלכתאב עלה לדך וקאל אן
אלדי אונב לה הדא וכונה טנה עלי למא כאן לם יעלם חיניד באן
כלאם אללה ללאנביא יכון בהדה אלצורה ולא כאן אנכשף לה הדא
אלסר בעד פקאל פי תעליל לדך ושמואל טרם ידע את י״י וטרם
יגלה אליו דבר י״י 4) יעני אנה מא כאן עלם ולא אנכשף לה אן
הכדא הו רבד י״י ואמא קולה טרם ידע את י״י יעני אנה לם תתקדם
לה נבוה לאן אלדי יתנבא קד קיל פיה במראה אליו אתודע 5) פיכון
שרח אלפסוק בחסב מענאה הכדא ושמואל לם יתנבא קבל לדך ולא
עלם איצא אן הכדא תכון צורה אלנבוה פאעלם הדא:

פצל מה

ובעד מא תקדם מן תביין חקיקה אלנבוה בחסב מא יקתציה אלנטר
מע מא תבין פי שריעתנא פאנה ינבגי אן אדכר לך מראתב
אלנבוה בחסב האדין אלאצלין והדה אלתי אסמיהא מראתב אלנבוה לים
כל מן הו פי מרתבה מנהא הו נבי בל אלמרתבה אלאולי ואלתאניה הי
דרגאת ללנבוה ולא ינעד מן וצל לדרגה מנהמא נבי מן גמלה אלאנביא

1) דניאל ח, טז. 2) איוב ד, טז. 3) יחזקאל ב, ב.
4) שמואל א ג, ז. 5) במדבר יב, ו.

אלדין תקדם אלכלאם פיהם ואן סמי וקתא מא נבי פבעמום מא לכונה
קריבא מן אלאנביא גדא ולא יגלטך פי הדה אלמראתב כונך תגד פי
כתב | אלנבוה נבי אתאה אלוחי בצורה אחדי הדה אלמראתב ויבין פי צג, א
לדך אלנבי בעינה אנה אתאה אלוחי בצורה מרתבה אכרי ולדך אן הדה
אלמראתב אלתי אדכרהא קד יכון וחי לדך אלנבי אתאה בעצה בחסב
צורה מנהא ויאתיה וחי אכר פי וקת אכר בחסב מרתבה דון מרתבה
אלוחי אלאול לאנה כמא אן אלנבי לא יתנבא טול עמרה באתצאל בל
קד יתנבא וקתא ותפארקה אלנבוה אוקאתא כלדך יתנבא וקתא מא בצורה
מרתבה עלה תם יתנבא וקתא בצורה מרתבה דונהא וקד ובמא לא ינל
תלך אלמרתבה אלעאליה אלא מרה ואחדה פי עמרה תם יסלבהא ורבמא
בקי עלי מרתבה דונהא אלי חין אנקטאע נבותה לאנה לא בד מן ארתפאע
אלנבוה מן סאיר אלנביין קבל מותה אמא במדה יסירה או כבירה כמא
תבין פי ירמיה בקולה לכלות דבר י״י מפי ירמיה 1) וכמא תבין פי
דוד פי קולה ואלה דברי דוד האחרונים 2) והו אלקיאם פי אלכל
ובעד תקדימי הדה אלמקדמה ותוטיתהא אכד פי לכד אלמראתב אלמשאר
אליהא פאקול.

אלמרתבה אלאולי

אול מראתב אלנבוה אן תצחב אלשכץ מעונה אלאהיה תחלכה ותנשטה
לעמל צלח עטים לי קדר מתל תכלין גמאעה פצלאא מן גמאעה אשראר
או תכלין פאצל כבור או אפאצה כור עלי קום כתירין ונגד מן נפסה
לדך | מחלכא ודאעיא ללעמל והדה תתסמי רוח י״י ואלשכץ אלדי צג, ב
תצחבה הדה אלתאלה יקל ענה אנה צלחה עליו רוח י״י 3) או לבשה
אותו רוח י״י 4) או נחה עליו רוח י״י 5) או היה י״י עמו 6) ונחו
הדה אלאסמא והדה הי דרגה שופטי ישראל כלהם אלין קיל פיהם עלי
אלעמום וכי הקים י״י להם שופטים והיה י״י עם השופט

1) עזרא א, א. 2) שמואל ב כג, א. 3) השוה שופטים יד, ו וט;
שמואל א י, ו; טז, יג. 4) השוה שופטים ז, לד; דברי הימים א יב, יט;
דברי הימים ב כד, כ. 5) השוה במדבר יא, כה כו; ישעיה יא, ב.
6) השוה שופטים ב, יח; שמואל א ג, יט; יח, יב.

וחושיעם 1) והדה איצא הי דדנה משיחי ישראל אלפצלא כלהם ותכון
דלך בתכציץ פי בעץ אלשופטים ואלמלכים ותהי על יפתח רוח
י״י 2) וקיל פי שמשון ותצלח עליו רוח י״י 3) וקיל ותצלח רוח
אלהים על שאול כשמעו את הדברים 4) וכדלך קיל פי עמשא למא
חלכתה רוח הקדש לנצרה דוד ודוח לבשה את עמשי ראש
השלישים לך דויד ועמך בן ישי שלום וגו׳ 5) ואעלם אן מתל הדה
אלקוה לם תפארק משה רבנו מן וקת בלוגה חד אלרגאל ולדלך תחדך
לקתל אלמצרי ולרדע אלכאטי מן אלמתשאנרין 6) ומן שדה הדה
אלקוה פיה חתי אנה בעד כופה והרבה ענד וצולה מדין והו גריב כאיף
למא ראי שיא מן אלמלם לם יתמאלך ען אזאלתה ולא וסעה אלצכר עליה
כמא קאל ויקם משה ויושען 7) והכדא צחבת דוד מתל הדה אלקוה
מנד נמשח בשמן המשחה כמא גא אלנץ ותצלח רוח י״י אל דוד
מהיום ההוא ומעלה 8) ולדלך קדם עלי אלארי . ואלדב ואלפלשתי
ומתל הדה אלרוח י״י לם תנטק אחדא מן האולא בשי כל גאיה הדה
צה, א אלקוה אן תחדך דלך אמיר לפעל מא ולים לאי פעל | אתפק אלא לנצרה
מלום אמא ואחד עמים או גמאעה או למא יודי לדלך וכמא אן לים כל
מן ראי מנאמא צאדקא נכיא כדלך לים כל מן צחבתה מעונה לאמר מא
אי אמר אתפק מתל כסב אלמאל או נל גרץ יכצה יקאל ענה אנה
צחבתה רוח י״י או י״י עמו ואנה פעל מא פעל ברוח הקדש ואנמא
נקול דלך פי מן פעל פעלא כירא לה קדר עמים או מא יודי לדלך מתל
הצלחת יוסף בכית המצרי 9) אלתי כאנת מבכא אולא לאמור עמימה
חדתת בעד דלך כמא באן .

אלמרתבה אלתאניה

חי אן יגד אלשכץ כאן אמרא מא חל פיה וקוה אכדי מרת עליה
פתנטקה פיתכלם בחכם או בתסבית או באקאויל ועמיה נאפעה או
באמור תדבירה או אלאהיה והדא כלה פי חאל אליקטה ותצלף אלחואס

1) שופטים ב, יח. 2) שם יא, כט. 3) שם יד, יט.
4) שמואל א יא, ז. 5) דברי הימים א יב, יט. 6) השוה שמות ב, יא—יג.
7) שם שם, יז. 8) שמואל א טז, יג. 9) השוה בראשית לט, ב.

עלי מעתאדהא והדא הו אדי יקאל ענה אנה מדבר ברוח הקדש ובהדא
אלנחו מן רוח הקדש אלף דוד תלים ואלף שלמה משלי וקהלת
ושיר השירים וכדלך דניאל ואיוב ודברי הימים וסאיר אלכתובים
בהדא אלנחו מן רוח הקדש אלפת ולדלך יסמונהא כתובים יענון אנהא
כתובים ברוח הקדש ובביאן קאלוא מגלת אסתר ברוח הקדש
נאמרה 1) ען מתל הדה אלרוח קדש קאל דוד רוח י״י דבר בי
ומלתו על לשוני 2) יעני אנהא אנטקתה בהדה אלאקאויל | ומן הדה צה, ב
אלטבקה כאנוא שבעים זקנים אמקול פיהם ויהי כנוח עליהם הרוח
ויתנבאו ולא יספו 3) וכדלך אלדד ומידד וכדלך כל כהן גדול
הנשאל באורים ותמים הו מן הדה אלטבקה אעני אנה כמא דכרוא
שכינה שורה עליו ומדבר ברוח הקדש 4) וכדלך יחזיאל בן זכריהו
מן הדה אלטבקה והו אלמקול ענה פי דברי הימים היתה עליו רוח
י״י בתוך הקהל ויאמר הקשיבו כל יהודה ויושבי ירושלם
וחמלך יהושפט כה אמר י״י לכם וגו׳ 5) וכדלך זכריהו בן יהוידע
הכהן מן הדה אלטבקה לאנה קיל פיה ורוח אלהים לבשה את זכריה
בן יהוידע הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר להם כה אמר האלהים 6)
וכדלך עזריהו בן עודד אלדי קיל פיה ועזריהו בן עודד היתה
עליו רוח אלהים ויצא לפני אסא וגו׳ 7) והכדא כל מן גא פיה מתל
הדא ואעלם אן בלעם איצא מן הדא אלקביל כאן פי חאל צלאחה והדא
אלמעני יריד בקולה וישם י״י דבר בפי בלעם 8) כאנה יקול אן ברוח
י״י ידבר ען הדא אלמעני יקול הו ען נפסה שומע אמרי אל 9). וממא
יגב אן ננבה עליה אן דוד ושלמה ודניאל הם מן הדה אלטבקה וליסוא
הם מן טבקה ישעיה וירמיה ונתן הנביא ואחיה השילוני ואנטאדהם
לאן האולא אעני דוד ושלמה ודניאל אנמא תכלמוא ודכרוא מא דכרוא
ברוח הקדש פאמא קול דוד אמר אלהי ישראל לי דבר צור
ישראל 10) פמעני דלך אנה ועדה עלי יד נבי אמא נתן או גירה מתל
ויאמר י״י לה 11) ומתל ויאמר י״י | לשלמה יען אשר היתה זאת צה, א

1) מגילה ז, א. 2) שמואל ב כג, ב. 3) במדבר יא, כה. 4) יומא ע״ג, ב.
5) דברי הימים ב כ, יד—טו. 6) שם כד, כ. 7) שם טו, א—ב.
8) במדבר כג, ה. 9) שם כד, ד. 10) שמואל ב כג, ג. 11) בראשית בה, כג.

עמך ולא שמרת בריתי 1) אלדי דלך כלא שך הואעֹר לה עלי יד נבי
אחיה השילוני או גירה וכדלך קולה פי שלמה בגבעון נראה י״י
אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים וגו׳ 2) ליסת הדה נבוה
מחצה לא מתל היה דבר י״י אל אברם במחזה לאמר 3) ולא מתל
ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה 4) ולא מתל נבוה ישעיה
וירמיה לאן כל ואחד מן האולא ואן אתאה אלוחי בחלום פדלך אלוחי
ינבי אנהא נבוה ואנה אתאה אלוחי ופי הדה קצה שלמה קאל פי
אכרהא ויקץ שלמה והנה חלום וכדלך פי אלקצה אלתאניה קאל פיהא
וירא י״י אל שלמה שנית כאשר נראה אליו בגבעון 5) אלדי תבין
אנה חלום והדה דרגה דון אלדרגה אלמקול ענהא בחלום אדבר בו 6)
לאן אלדין יתנבאון בחלום לים יסמון דלך חלום בוגה בעד וצול אלנבוה
להם בחלום אלא יקטעון קטעא באן דלך וחי כמא קאל יעקב אבינו
לאנה למא אנתבה מן דלך חלום של נבואה לם יקל אן הוא חלום
בל קטע וקאל אכן יש י״י במקום הזה וגו׳ 7) וקאל אל שדי נראה
אלי בלוז בארץ כנען 8) פקטע אן דלך וחי אמא פי שלמה פקאל
ויקץ שלמה והנה חלום וכדלך דניאל תגרה יטלק אקול אנהא מנאמאת
ואן כאן ירי פיהא מלאכא ויסמע כלאמא ויסמיהא מנאמאת ולו בעד
עלמה מנהא מא עלם קל אדין לדניאל בחזוא די ליליא דזא גלי 9)
וקאל איצא באדין חלמא כתב וגו׳ חזה הוית בחזוי עם ליליא
צה, ב וגו׳ וחזוי ראשי יבהלנני 10) וקאל ואשתומם על המראה ואין
מבין 11) ולא שך אן הדה רתבה דון רתבה אלדין קיל פיהם בחלום
אדבר בו 12) ולדלך אגמאע אלאמה עלי תרתיב ספר דניאל מן גמלה
כתובים לא מן נביאים פלדלך נבהתך אן הוא אנחו מן אלנבוה אלדי
אתי דניאל ושלמה ואן כאן ראי פיה מלאך בחלום פאנהמא לם
יגדא פי אנפסהמא אן תלך נבוה מחצה כל חלום ינבי בחקיקה אמור
פהו מן קביל מן יתכלם ברוח הקדש והדה הי אלמרתבה אלתאניה

1) מלכים א יא, יא. 2) שם ג, ה. 3) בראשית טו, א.
4) שם טו, ב. 5) מלכים א ט, ב. 6) במדבר יב, ו. 7) בראשית כח, טז.
8) שם מח, ג. 9) דניאל ב, יט. 10) שם ז, א—ב טו. 11) שם ח, כז.
12) במדבר יב, ו.

והכדא פי תרתיב כתבי הקדש לם יגעלוא פרקא בין משלי וקהלת
ודניאל ותלים ובין מגלת רות או מגלת אסתר הכל ברוח הקדש
נכתבו והאולא איצא כלהם יתסמון אנביא בעמום.

אלמרתבה אלתאלתה

והי אול מראתב מן יקול ויהי דבר י״י אלי ומא נחי מן אלעבאראת
נחו הדא אלמעני הו אן ידי אלנבי מתאלא בחלום ובתלך אלשראיט כלהא
אלתי תקדמת פי חקיקה אלנבוה ופי נפס דלך אלחלום של נבואה
יבין לה מעני דלך אלמתל אי שי אריד בה מתל אכתר אמתאל זכריה
כלהא 1).

אלמרתבה אלראבעה

אן יסמע כלאמא בחלום של נבואה משרוחא בינא ולא ירי קאילה כמא
אעתרי שמואל פי אול וחי אתאה עלי מא בינאה מן אמרה 2).

אלמרתבה אלכאמסה

צו, א

הי אן יכלמה איש בחלום כמא קאל פי בעץ נבואת יחזקאל וידבר
אלי האיש בן אדם וגו׳ 3).

אלמרתבה אלסאדסה

אן יכלמה מלאך בחלום והדה חאלה אכתר אלנביאים כקולה ויאמר
אלי מלאך האלהים בחלום וגו׳ 4).

אלמרתבה אלסאבעה

אן ירי פי חלום של נבואה כאנה תעאלי יכלמה כקול ישעיה ראיתי
את י״י וגו׳ ויאמר את מי אשלח וגו׳ 5) וכקול מיכיהו בן ימלא
ראיתי את י״י וגו׳ 6).

1) השוה לעיל פרק מג. 2) לעיל פרק מד.
3) יחזקאל מ, ד. 4) בראשית לא, יא. 5) ישעיה ו, א ח.
מלכים א כב, יט; דברי הימים ב יח, יח.

אלמרתבה אלתאמנה

אן יאתיה וחי במראה הנבואה וידי אמתאלא כאברהם במראה בין הבתרים 1) לאן תלך אלאמתאל כאנת במראה נהארא כמא תבין 2).

אלמרתבה אלתאסעה

אן יסמע כלאמא במראה כמא גא פי אברהם והנה דבר י״י אליו לאמר לא יירשך זה 3). |

צז, ב אלמרתבה אלעאשרה

אן ירי איש יכלמה במראה הנבואה כאברהם אוצא פי אלוני ממרא וכיהושע פי יריחו 4).

אלמרתבה אלחאדיה עשרה

אן ירי מלאך יכלמה במראה כאברהם בשעת העקידה והדה ענדי אעלי מראתב אלנביין אלדין שהדת אלכתב בהאלהם בעד תקריר מא תקרר מן כמאל נטקיאת אלשכץ עלי מא יוגבה אלנטר ובעד אלאסתתנא במשה רבנו אמא הל יסכן אן ירי אלנבי אוצא במראה הנבואה כאן אללה יכאטבה פהו בעיד ענדי ולא תצל קוה פעל אלמתכללה לדלך ולא וגדנא הדה אלחאלה פי סאיר אלנביין ולהדא בין פי אלתורה וקאל במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו 5) געל אלדבור בחלום פקט וגעל ללמראה אתצאל אלעקל ופיצה והו קולה אליו אתודע לאנה אפתעאל מן ידע ולם יצלח באן פי אלמראה סמאע כלאם מן אללה.

פלמא וגדת אלנצוץ תשהד בכלאם סמעה אלנבי ובין אן דלך במראה קלת עלי גהה אלחדס אנה יסכן אן יכון הדא אלכלאם אלדי יסמע בחלום ולא יצח מתלה במראה הו אן יכון אללה הו אלדי יכלל לה אנה יכאטבה הדא כלה עלי גהה תבע אלטאהר ויסכן אן יקול אקאיל

צז, א אן כל מראה תגד פיה סמאע כטאב יכון אול דלך אלאמר | מראה תם

1) השוה בראשית טו, טז—יז. 2) פרק מא עמוד 273.
3) בראשית טו, ד. 4) השוה פרק מב עמוד 276. 5) במדבר יב, ו.

אנתהי ללאסתגראק וצאר חלום כמא בינא פי קולה ותרדמה נפלה על אברם 1) וקאלוא זו תרדמה של נבואה 2) ויכון כל כלאם יסמע עלי אי וגה סמע אנמא כאן בחלום כמא גא אלנץ בחלום אדבר בו 3) ואמא פי מראה הנבואה פלא ידרך פיה אלא אמתאלא או אתצאלאת עקליה תחצל אמורא עלמיה שבה אלתי תחצל ען אלנטר כמא בינא והו קולה במראה אליו אתודע 4) פבחסב הדא אלתאויל אלאכיר תכון מראתב אלנבוה תמאני מראתב ואעלאהא ואכמלהא אן יתנבא במראה עלי אלתגמיל ולו כלמה איש כמא דכר ולעלך תעתרצני ותקול קד עדדת פי מראתב אלנבוה אן יכון אלנבי יסמע אלכטאב מן אללה וכאטבה כישעיה ומיכיהו וכיף יכון הדא וקאעדתנא אן כל נבי אנמא יסמע אלכטאב בומאטה מלאך אלא משה רבנו אלדי קיל פיה פה אל פה אדבר בו 5) פלתעלם אן אלאמר כדלך ואן אלואסטה הנא הי אלקוה אלמתכללה לאנה אנמא יסמע אן אללה כלמה בחלום של נבואה ומשה רבנו מעל הכפרת מבין שני הכרובים 6) דון תצרף אלקוה אלמתכללה וקד בינא פי משנה תורה פצול תלך אלנבוה ושרחנא מעני פה אל פה 7) וכאשר ידבר איש אל רעהו 8) וגיר דלך 9) פתפהמת מן הנאך פלא חאגה לתכראר מא קד קיל: |

פצל מו

צז, ב

מן אלשכץ אלואחד יסתדל עלי גמלה אשכאץ אנוע ויעלם אן הדה צורה כל שכץ מנה ואלדי ארידה בהדא אלקול אן מן אלצורה אלואחדה מן צור אכבאראת אלאנביא תסתדל עלי גמיע אלאכבאראת אלתי פי דלך אלנוע ובעד הדה אלתוטיה פלתעלם אנה כמא ירי אלאנסאן פי אנום אנה קד סאפר ללבלד אלפלאני ותזוג הנאך ואקאם מדה וולד לה ולד וסמאה פלאנא וכאן מן חאלה ומן אמרה כית וכית כדלך הדה אלאמתאל אלנבויה אלתי תרי או תפעל במראה הנבואה פי מא אקתצי דלך אלמתל עמל מן אלאעמאל ואשיא יפעלהא אלנבי ומרד אזמאן תדכר בין פעל ופעל עלי

1) בראשית טו, יב. 2) בראשית רבה פרשה יז ומד. 3) במדבר יב, ו.
4) שם שם. 5) שם שם, ח. 6) שמות כה, כב. 7) במדבר יב, ח.
8) שמות לג, יא. 9) השוה יסודי התורה פרק ז הלכה ו.

גהה אלמתל ותנקלאת מן מוצע למוצע כל דלך אנמא הו במראה
הנבואה לא אנהא אפעאל וגודיה ללחואס אלטאהרה ויגי דכרהא פי כתב
אלנבוה בעצהא מטלקא לאנה מנד עלם אן דלך כלה במראה נבואה
אסתגני אן יכרר ענד דכר כל גזאיה מן אלמתל אנהא כאנת במראה
הנבואה כמא יקול אלנבי ויאמר י״י אליו 1) ולא יחתאג אן יכון אן
דלך כאן בחלום פמן אלגמהור אן תלך אלאפעאל ואלתנקלאת ואלסואלאת
ואלאגוכה אן דלך כלה כאן פי חאל אדראך אלחואס לא פי מראה
צח, א הנבואה ואנא אדכר לך מן הדא מא לם יתוהם | אחד פיה ואלחק בדלך
בעץ מא הו מן נועה ומן דלך אלבעץ תסתדל עלי מא לם אדכרה פממא
הו בין ולא יתוהם אחד פיה קול יחזקאל אני יושב בביתי וזקני
יהודה יושבים לפני וגו׳ ותשא אתי רוח בין הארץ
ובין השמים ותבא אתי ירושלמה במראות אלהים 2)
כדלך קולה ואקום ואצא אל הבקעה 3) אנמא כאן במראות
אלהים כמא קיל פי אברהם ויוצא אתו החוצה 4) ודלך כאן
במחזה 5) כדלך קולה ויניחני בתוך הבקעה 6) אנמא כאן
במראות אלהים ודכר יחזקאל פי תלך אלמראה אלתי אדכל
פיהא לירושלם קאל כלאמא הדא נצה ואראה והנה חר אחד בקיר
ויאמר אלי בן אדם חתר נא בקיר ואחתר בקיר והנה פתח אחד
וגו׳ 7) פכמא כאן ראי במראות אלהים אנה אמר אן יחפר חאיטא חתי
ידכל ויראי מא יפעל הנאך פחפר כמא דכר במראות אלהים ודכל מן
אלנקב וראי מא ראי וכל דלך במראה הנבואה כדלך קולה לה ואתה
קח לך לבנה וגו׳ ואתה שכב על צדך השמאלי וגו׳ ואתה קח לך
חטין ושעורים וגו׳ 8) וכדלך קולה לה והעברת על ראשך ועל
זקנך 9) כל דלך במראה הנבואה ראי אנה פעל הדה אלאפעאל אלתי
אמר כפעלהא ותעאלי אללה ען אן יגעל אנביאה צחכה ללספהא וסכריה
ויאמרהם באן יפעלוא אפעאל אלכרק מצאפא אלי אלאמר באלעציאן לאנה
כאן כהן וחייב שני לאוין על כל פאת זקן או פאת ראש ואנמא

1) חשוה ירמיה א, ז ט יב יד; יג, ו; יחזקאל מד, כ; זכריה יא, יג.

2) יחזקאל ח, א ג. 3) שם ג, כג. 4) בראשית טו, ה. 5) שם שם, א.
6) יחזקאל לז, א. 7) שם ח, ז—ח. 8) שם ד, א ד מ. 9) שם ה, א.

כאן הדא כלה במראה הנבואה כדלך פי קולה כאשר הלך עבדי
ישעיהו ערום ויחף 1) | אנמא כאן דלך במראות אלהים ואנמא יוהם צח, ב
אלצעפא אלקיאם פי הדא כלה כון אלנבי יצף אנה אמר אן יפעל כדא
פפעל והכדא וצף אנה אמר אן יחפר אלחאיט אלדי פי הר הבית והו
כאן פי כבל פדכר אנה חפרה כמא קאל ואחתר בקיר 2) וקד בין
אן דלך כאן במראות אלהים וכמא נא פי אברהם היה רבר
י״י אל אברם במחזה לאמר 3) וקיל פי דלך אלמראה נבואה
ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר
הכוכבים 4) פהדא בין אנה פי מראה הנבואה כאן ירי אנה
אכרג מן מוצע כאן פיה חתי אבצר לאמא תם קיל לה וספר הכוכבים
וגא וצף דלך כמא תראה וכדלך אקול פי אלאמר אלדי אמר בה ירמיה
באן ידפן אלאזור פי פרת ודפנה ואפתקדה בעד מדה ככירה פוגדה
קד עפן ופסד 5) כל הדה אלאמתאל במראה הנבואה ולא כרג ירמיה
מן ארץ ישראל לכבל ולא ראי פרת וכדלך קולה להושע קח לך
אשת זנונים וילדי זנונים 6) ותלך אלקצה כלהא מן ולאדה אלאולאד
ותסמיתהם פלאנא ופלאנא לכל במראה הנבואה לאנה בעד אתצריח
בכונהא אמתאלא מא בקי אלאמר לכם באן שיא מן דלך כאן לה וגור
אלא ענד מא קיל פינא ותהי לכם חזות הכל כדברי הספר
וגו׳ 7) וכדלך יבדו לי אן קצה גדעון פי אלגזה וגירהא 8) אנמא כאן
דלך פי אלמראה ולא אסטיה מראה נבואה מטלקא לאן גדעון
מא וצל דרגה אלאנביא פכיף דרגה אלמעגזאת וגאיתה אן ילחק בשופטי
ישראל | וקד עדה מקלי עולם 9) כמא כינא ואנמא הדא כלה בחלום צט, א
מתל חלום לבן ואבימלך כמא דכרנא 10) כדלך קול זכריה
וארעה את צאן ההרגה לכן עניי הצאן ואקח לי שני
מקלות 11) ואלקצה אלי אכרהא מן טלב לאגרה בפתור ואכד לאגרה
ועדד אלדראהם ורמיהא פי בית היוצר 12) כל הדא ראי פי מראה

1) ישעיה כ, ג. 2) יחזקאל ח, ח. 3) בראשית טו, א.
4) שם שם, ה. 5) השוה ירמיה יג, ד—ז. 6) הושע א, ב. 7) ישעיה כט, יא.
8) השוה שופטים ו, כא לז. 9) ראש השנה כה, א ב. 10) לעיל עמוד 274.
11) זכריה יא, ז. 12) שם שם, יג.

נבואה אנה אמר בפעלה פפעלה פי מראה הנבואה או בחלום
של נבואה הדא שי לא יסתריב בה ולא יגהלה אלא מן תכתלט ענדה
אלמסכנאת באלמתנעאת וממא דכרת תסתדל עלי מא לם אדכרה לכל
נוע ואחד וטריק ואחד אלכל מראה נבואה פכל מא יקאל פי דלך
אלמראה אנה פעל פיה או סמע או כרג או דכל או קאל או קיל לה
או קאם או קעד או טלע או נזל או סאפר או סאל או סיל אלכל פי
מראה נבואה ולו טאלת תלך אלאעמאל אלמוצופה וקדרת באזמנה
ובאשכאץ משאר אליהם ובאמכנה מנה יכון לך אן דלך אלעמל מתל
פאעלם עלמא יקינא אנה כאן במראה הנבואה:

פצל מז

לא שך אנה קד תכון ואתצח אן מעטם נבוה אלאנביא באלאמתאל אד
אלאלה פי דלך הדא פעלהא אעני אלמתכילה וכדלך ינבגי אן יעלם
צט, ב איצא מן אמר אלאסתעאראת | ואלאגיאאת טרף לאנה קד יאתי דלך פי
נצוץ אלכתב אלנבויה פאדא חמל דלך עלי תחריר ולא יעלם אנה אגיא
ומבאלגה או חמל עלי מא ידל עליה אללפט בחסב אלוצע אלאול ולם
יעלם אנה מסתעאר חדתת אלשנאעאת וקד בינוא וקאלוא דברה תורה
לשון הבאי יעני אלאגיא ואסתדלוא בקולה ערים גדלות ובצורות
בשמים 1) והדא צחיח ומן קביל אלאגיא קולה כי עוף השמים
יוליך את הקול 2) ובחסב הדא קיל אשר כגבה ארזים גבהו
וגו׳ 3) והדא אלנחו מוגוד כתירא פי כלאם אלאנביא כלהם אעני אמורא
קילת עלי גהה אלאגיא ואלמבאלגה לא עלי גהה אלתחדיד ואלתחריר.
ולים מן הדא אלקביל מא נצת אלתורה פי עוג הנה ערשו ערש
ברזל וגו׳ 4) לאן ערש הו אלסריר אף ערשנו רעננה 5) ולים
סריר אלאנסאן עלי קדרה סוא לאנה לים הו תובא ילכסה בל אלסריר
יכון אבדא אכבר מן אלשכץ אלדי ינאם עליה ואלמעתאד אלמתעארף אנה
יכון אטול מן אלשכץ בקדר תלת טולה ואדא כאן טול הדא אלסריר תסע
אדרע פיכון טול אלנאים עליה עלי אלמעתאד פי נסבה אלאסרה סת

1) דברים א, כח. 2) קהלת י, כ. 3) עמוס ב, ט.
4) דברים ג, יא. 5) שיר השירים א, טז.

אדרע או אכתר קלילא וקולה באמת אישו) יריד בה בדראע אלשכץ
מנא אעני מן סאיר אלנאס לא אן דלך בדראע עוג לאן כל שכץ פהו
מתנאסב אלאעצא עלי אלאכתר פיקול אן טול עוג כאן מתלי טול אלשכץ
מן סאיר אלנאס או אכתר קלילא והדא בלא שך מן שדוד אשכאץ אנוע
לכנה לים באלמתנע בוגה | מן אלוגוה. ואמא מא נצת בה אלתורה ק, א
מן תחריר אעמאר אולאיך אלאשכאץ פאני אקול אנה לם יעש דלך לעמר
אלא דלך אלשכץ אלמדכור וחדה ואמא סאיר אלנאס פעאשוא אלאעמאר
אלטביעיה אלמעתאדה ויכון הדא אלשדוד פי דלך אלשכץ אמא באסבאב
כתירה פי אגתדאיה ותדבירה או עלי טריק אלמעגז וגאריא פי אחכאמה
ולא יתסע אן יקאל פי הדא סוי הדא. והכדא איצא ינבגי אן יתאמל
גדא אלאמור אלמקולה עלי גהה אלאסתעארה פמנהא מא הו בין ואצח
לא ישכל עלי אחד מתל קולה ההרים והגבעות יפצחו לפניכם
דנה וכל עצי השדה ימחאו כף 2) פאן הדא בין אלאסתעארה
וכדלך קולה גם ברושים שמחו לך וגו׳ 3) תרגם יונתן בן
עזיאל אף שלטונין חדיאו לך עתירי נכסין גלה מן באב
אלמתל מתל חמאת בקר וחלב צאן וגו׳ 4) והדה אלאסתעאראת
כתירה גדא גדא פי כתב אלנבוה מנהא מא ישער אלגמהור בכונהא
מסתעארה ומנהא מא יטנונהא גיר מסתעארה לאנה לא ישך אחד פי קולה יפתח
יי לך את אוצרו וגו׳ 5) אן הדה אסתעארה ואן לים ללה אוצר
יכון פיה אלמטר וכדלך קולה ודלתי שמים פתח וימטר עליהם
מן 6) לם יטן איצא אחד אן פי אלסמא באבא ודלתות בל הדא
עלי גהה אלתשביה והו נוע מן אלאסתעארה והכדא ינבגי אן יפהם
קולה נפתחו השמים 7) ואם אין מחני נא מספרך
אשר כתבת 8) אמחנו מספריו 9) ימחו מספר חיים 10) כל
הדא עלי גהה אלתשביה | לא אן תם ספר לה תעאלי יכתב פיה וימחי ק, ב
כמא יטן אלגמהור בכונהם לם ישערוא במוצע אלאסתעארה הנא ואלכל
מן קביל ואחד ואחמל כל מא לם אדכרה עלי מא דכרתה פי הדא אלפצל

1) דברים ג, יא. 2) ישעיה נה, יב. 3) שם יד, ח. 4) דברים לב, יד.
5) שם כח, יב. 6) תהלים עח, כג—כד. 7) יחזקאל א, א. 8) שמות לב, לב.
9) שם שם, לג. 10) תהלים סט, כט.

ופצל אלאשיא בעקלך ומלוחה יבין לך מא קיל עלי גהה אלמתל ומא
קיל עלי גהה אלאסתעארה ומא קיל עלי גהה אלאגיא ומא קיל עלי מא
ידל עליה אלוצע אלאול בתחדיר פתבין לך חינד אלנבואת כלהא ותחצה
ותבקי מעך אעתקאדאת מעקולה גאריה עלי נטאם מרצלה ענד אללה אד
לא ירצה תעאלי אלא אלחק ולא יסכטה אלא אלבאטל ולא תתשוש
אראוך ואפכארך פתעתקד ארא גיר צחיחה בעידה גדא מן אלחק ותטנה
שריעה ואלשראיע אנמא הי חק מחץ אדא פהמת כמא יגב קאל צדק
עדותיך לעולם וגו׳ 1) וקאל אני י״י דובר צדק 2) ובהדא
אלאעתבאר איצא תתכלץ מן תכלל וגוד לם יוגדה אללה ומן ארא קביחה
קד רבמא יודי בעצהא לכפר ואעתקאד נקץ פי חק אללה כאחואל
אלתנסים ואלצפאת ואלאנפעאלאת כמא בינא 3) או תטן בתלך אלאקאויל
אלנבויה אנהא באטל ואלאפה כלהא אלדאעיה לדלך הו אהמאל מא
נבהנא עליה פהדה איצא מעאני מן סתרי תורה ואן כאן קולנא פיהא
פיה אנמאל פתפצילה סהל בעד מא תקדם: |

פצל מח

קא, א

בין הו גדא אן כל שי חאדת פלא בד לה מן סבב קריב אחדתה ולדלך
אלסבב סבב והכדא אלי אן ינתהי דלך לסבב אלאול לכל שי
אעני משיה אללה ואכתיאריה ולדלך קד תחדף פי אקאויל אלאנביא
תלך אלאסבאב אלמתוסטה כלהא וינסב הדא אלפעל אלשכצי אלחאדת
ללה ויקאל אנה תעאלי פעלה והדא כלה מעלום וקד קלנא פיה נחן
וגירנא מן אלמחקקין וחו ראי אהל שריעתנא באנמעהם. ובעד הדה
אלחוטיה אסמע מא אבינה פי הדא אלפצל ואעתברה אעתבארא כציצא
בה ואידא עלי אעתבארך לסאיר פצול הדה אלמקאלה ואלשי אלדי
אבינה לך הו הדא אעלם אן אלאסבאב אלקריבה כלהא אלתי ענהא חדת
מא חדת לא פרק בין אן תכון תלך אלאסבאב דאתיה טביעיה או
אכתיאריה או ערציה אתפאקיה ואעני באלאכתיאריה אן יכון סבב דלך
לחאדת אכתיאר אנסאן חתי ולו כאן לסבב אראדה חיואן מן סאיר
אלחיואנאת פאן הדא כלה ינסב ללה תעאלי פי כתב לאנביא ויטלק

1) תהלים קיט, קמד. 2) ישעיה מה, יט. 3) חלק א פרק נח ואילך.

עלי דלך אלפעל פי עבאראתהם אן אללה פעלה או אמר בה או קאלה
וגא פי הדה לאשיא כלהא לשון אמירה ולשון דבור ולשון
צווי ולשון קריאה | ולשון שליחה והדא הו אלמעני קא, ב
אלדי ארדת אלתנביה עליה פי הדא אלפצל ודלך אנה למא כאן לאלאה
עלי מא קדר הו אלדי אתאר תלך אלאראדה לדלך אלחיואן אלגיד נאטק
והו אלדי אוגב דלך אלאכתיאר ללחיואן אלנאטק והו אלדי אגרי אלאמור
לטביעיה עלי מגראהא ואלאתפאק הו מן פצל לאמר לטביעי כמא בין
ואכתרה משתרך בין אלטבע ואלאכתיאר ואלאראדה לזם בחסב הדא כלה
אן יקאל ען מא לזם ען תלך אלאסבאב אן אללה אמר אן ינפעל כדא או
קאל יכון כדא ואנא אדכר לך מן הדה כלהא אמתלה ועליהא קס כל מא
לם אקלה. קאל פי מא יגרי מן אלאמור אלטביעיה דאימא כדובאן
אלתלג אדא אחתר אלהוא ותטלג מא אלבתר ענד הכוב אלריח קאל
ישלח דברו וימסם 1) ויאמר ויעמר רוח סערה
ותרומם גליו 2) וקאל פי נזול אלמטר ועל העבים אצוה
מהמטיר וגו׳ 3). וקאל פי מא יכון סבבה אכתיאראת אנסאניה
כקתאל קום סלטוא עלי קום או שכץ תחרך לאוריה שכץ אכר חתי ולו
שתמה קאל פי תסלט נבוכדנצר חרשע ועסאכרה אני צויתי
למקדשי גם קראתי גבורי לאפי 4) וקל בגוי חנף אשלחנו 5)
ופי קצה שמעי בן גרא קאל כי י״י אמר לו קלל את
דוד 6) ופי כלאץ יוסף הצדיק מן אלסגן קאל שלח מלך
ויתירהו 7) ופי טפר פדם ומדי באלכשדים קל ושלחתי לבבל
זרים וזרוה 8) ופי קצה אליהו ע״ה למא | סבב אללה לה אמראה קב, א
תקותה קיל לה הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך 9)
וקאל יוסף הצדיק לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים 10).
וקאל פי מא יכון סבבה אראדה חיואן ותחרכה בדואעיה לחיואניה
ויאמר י״י לדג 11) אד ואללה הו אלדי אתאר לה תלך אלאראדה לא
אנה געלה נבי״א ואוחי אליה וכדלך קיל פי אלגראד אלדי אתי פי אראם

1) תהלים קמז, יח. 2) שם קז, כה. 3) ישעיה ה, ו. 4) שם יג, ג.
5) שם ו, ו. 6) שמואל ב טז, י. 7) תהלים קה, כ. 8) ירמיה נא, ב.
9) מלכים א יז, ט. 10) בראשית מה, ח. 11) יונה ב, יא.

יואל בן פתואל כי עצום עושה דברו 1) וכדלך איצא קיל פי
אסתילא אלוחוש עלי ארץ אדום ענד כראבהא פי איאם סנחריב
והוא הפיל להן גורל וידו חלקתה להם בקו 2) ואן כאן לם ידכר
הנא לשון אמירה ולא צווי ולא שליחה לכן מעני דלך קאים בין
5 ועלי מא שאבה הדה אלציגה איצא מן אלקול פקס. וקאל איצא פי
אלאמור אלאתפאקיה אלמחצה אלאתפאק קאל פי קצה רבקה ותהי
אשה לבן אדניך כאשר דבר י״י 3) ופי קצה דוד ויהונתן קאל
לך כי שלחך י״י 4) ופי קצה יוסף וישלחני אלהים לפניכם 5).
פקד תבין לך כיף יעבר ען תחיו אלאסבאב כיף תהיאת סוא כאנת
10 אסבאבא באלדאת או באלעדץ או באכתיאר או באראדה בהדה אלכמס
עבאראת והי צווי אמירה דבור שליחה קדיאה פאעלם הדא ותדבדה
פי כל מכאן בחסבה פתדתפע שנאעאת כתירה ותבין לך חקיקה אלאמר
פי דלך אלמוצע אלדי יוהם בערא ען אלחק. והדא גאיה מא אנתהי כי
קכ, ב אלקול פיה פי אמר אלנבוה | ואמתאלהא ועבאראתהא והדא גמלה מא
15 אדכרת לך מן חדא אלגדץ פי הדה אלמקאלה פלנקבל עלי מעאני אכרי
בעזרת שדי:

כמל הדא אלגז אלתאני

מן דלאלה אלתאיין

יתלוה אלגז אלתאלת

אלדי אולה

מקדמה קר בינא מראת אן מעטם אלגדץ

1) יואל ב, יא. 2) ישעיה לד, יז. 3) בראשית כד, נא.
4) שמואל א כ, כב. 5) בראשית מה, ז.

אלגז אלתאלת מן דלאלה אלתאיין

בשם י״י אל עולם

מקדמה. קד בינא מראת אן מעטם אלגרץ כאן פי הדה אלמקאלה
תביין מא ימכן תביינה מן מעשה בראשית ומעשה
מרכבה בחסב אלדי אלפת לה הדה אלמקאלה וקד בינא אן הדה אלאשיא
מן גמלה סתרי תורה וקד עלמת אנכארהם ז״ל עלי מן יכשף סתרי
תורה וקד בינוא ז״ל אן אגר אלדי יכפי סתרי תורה אלתי הי
בינה ואצחה לאהל אלנטר עטים גדא קאלוא פי אכר פסחים 1) פי
מעני קולה כי ליושבים לפני י״י והיה סחרה לאכל לשבעה
ולמכסה עתיק 2) קאלוא למכסה דברים שגלן עתיק יומיא
ומאי ניהו סתרי תורה פאפהם קדר מא ארשדוא אליה אן כנת מסן
יפהם וקד בינוא גמוץ מעשה מרכבה וגראבתה ען אוהאן אלגמהור
ותבין אן ולו אלקדר אלדי יתבין מנה למן פתח עליה בפהמה קד סנע
מנעא שרעיא מן תעלימה ותפהימה אלא שפאהא ללואחד אלמוצוף ולא
ידכר לה איצא אלא ראשי פרקים והדא | הו אלסבב פי אנקטאע ב, ב
עלם דלך מן אלמלה גמלה חתי לא יוגד מנה קליל ולא כתיר וחק לה אן
יפעל בה הכדא לאנה לם יכרח מנתקלא מן צדר אלי צדר ולם יוצע קט
פי כתאב ואדא כאן הדא הכדא פכיף לי חילה פי אתנביה עלי מא עסאה
אן טהר ותבין לי ואתצח בלא שך ענדי פי מא פהמתה מן דלך אמא
תרכי אן אצע שיא ממא טהר לי חתי יכון תלאפה בתלאפי אלדי לא בד
מנה פאני ראית דלך גבנא עטימא פי חקך וחק כל מתחיר וכאנה גצב
אלחק למסתחקה או חסר אלוארת עלי ארתה וכלא האדין כלק מרמום
ואמא אלתצריח בדלך פקד תקדם מא פיה מן אלנהי אלשרעי מצאפא
למא יקתציה אלראי מצאפא אלי כוני איצא פי מא וקע לי מן דלך דא
חדם ותכמין ולא אתאני בה וחי אלאחי יעלמני אן אלאמר הכדא קצד בה
ולא תלקנת מא אעתקדה פי דלך ען מעלם בל דלתני אלנצוץ מן אלכתב
אלנבויה וכלאם אלחכמים מע מא ענדי מן מקדמאת נטריה אן אלאמר

1) פסחים קיט, א. 2) ישעיה כג, יח.

הכרא בלא שך וימכן אן יכון אלאמר בכלאפה ויכון אלמקצוד הו שי
אכר וקד חלכתני אלפכרה אלמסדדה ואלמעונה אלאלאהיה פי דלך לחאל
אצפהא ודלך אני אשרח לך מא קאלה יחזקאל הנביא ע״אם שרחא
אדא סמעה כל אחד יטן אני לם אקל שיא זאידא עלי מא ירל עליה
אלגץ בל כאני מתרגם אלפאטא מן לגה אלי לגה או סלכץ מעני טאהר
אלקול ואדא תאמלה מן אלפת לה הדה אלמקאלה ותפהם | פצולהא פצלא
פצלא בעגאיה כאמלה כאן לה אלאמר כלה אלדי כאן לי ואתצח חתי
לא חכפי מנה כאפיה פהדה גאיה אלמקדרה פי אלגמע בין לאפארה לכל
אחד ובין מגע אלתצריח בתעלים שי מן הדא אלגרץ כמא יגב ובעד
תקדים הדה אלמקדמה אגעל דהנך מן פצול תאתי פי הדא אלגרץ לשריף
אלגליל אלעטים אלדי הו יתד שהכל תלוי בו ועמוד שהכל
נשען עליו[1]:

פצל א

מעלום אן מן אלנאס אשכאצא צור וגוההם שביהה בצורה חיואן מן
סאיר אלחיואנאת חתי תרי שכצא כאן וגהה שבה וגה אלאסד
ואכר כאן וגהה וגה תור ונחוהמא ובחסב הדה אלאשכאל אלמאילה נחו
אשכאל וגוה אלחיואן ילקבון אלנאס כדלך קולה פני שור ופני
אריה ופני נשר[2] אנמא הי כלהא פני אדם תמיל נחו הדה
אלצור מן הדה לאנואע ירלך עלי דלך דליל אן אחדהמא קולה פי לחיות
עלי אלעמום וזה מראיהן דמות אדם להנה[3] ובעד דלך וצף
כל חיה מנהא אן להא פני אדם ופני נשר ופני אריה ופני
שור ואלדליל אלתאני תביינה פי לטרכבה אלתאניה אלתי אתי בהא
לתביין מעאני אבהמת פי אלמרכבה אלאולי קאל פי אלמרכבה
אלתאניה | וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב
ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני
נשר[4] פקד צרח אן אלדי קאל ענה פני שור הו פני הכרוב
וכרוב הו אלצגיר אלסן מן אלנאס והו אלקיאס פי אלוגהין אלבאקין
ואנמא חלף פני שור ללתנבה אדצא מן גהה אשתקאק מא כמא

1) השוה ירוש׳ ברכות פ׳ד ושופטים פ׳ז׳ כו. 2) יחזקאל א׳ י׳. 3) שם׳ ה. 4) שם׳ י׳ יד.

לוחנא בדלך ולא יתסע אן יקאל לעל הדא אדראך צור אכרי לאנה קאל
פי אכר הדה אלצפה אלתאניה היא החיה אשר ראיתי חחת
אלהי ישראל בנהר כבר[1] פקד באן מא אבתדאנא בביאנה:

פצל ב

דכר אנה ראי ארבע חיות כל חיה מנהן לאת ארבעה וגוה ולאת
ארבעה אגנחה ולאת ידין וגמלה צורה כל חיה צורה אנסאן כמא
קאל דמות אדם להנה[2] וכדלך לכר אן אלידין ארצא ידא אנסאן
אלדי הו מעלום אן ידי אלאנסאן אנמא צורת הכדא לתעמל אלצנאיע
אלמהניה בלא שך תם לכר אן ארגלהן מסתקימה יעני לים פיהא מפאצל
הו מעני קולה רגל ישרה[3] עלי טאהר לקול והכדא קאוא ודגליהם
רגל ישרה מלמד שאין ישיבה למעלה[4] פאפהם הדא ארצא
תם לכר אן כפוף אלרגלין אלדי הי אלה אלמשי ליסת כרגלי אלאנסאן
בל אלידין | חי אלתי כידי אלאנסאן אמא אלרגלין פמדורה ككף רגל
עגל[5] תם לכר אן הדה אלארבע חיות לים בינהמא כלל ולא פצא לא
כל ואחדה לאזקה באכתהא קאל חוברות אשה אל אחותה[6] ותם
לכר אן מע כונהמא מתלאזקין פאן וגוההא ואגנחתהא מפתרקה מן פוק
קאל ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה[7] ותאמל קולה
מלמעלה לאן אלגתת מתלאזקה אמא וגוההא ואגנחתהא פמפתרקה לכן
מן פוק לדלך קל ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה תם לכר
אנהא צאפיה כעין נחשת קלל[8] תם לכר אנהא ארצא מצייה קאל
מראיהן כגחלי אש[9] פהדא גמלה מא לכר מן צורה אלחיות
אעני שכלהא וגוהרהא וצורהא ואגנחתהא וידיהא ורגליהא. תם אכד אן
יצף תרכאת הדה אלחיות כיף הי פדכר פיהא מא תסמע קל אן חרכאת
אלחיות לים פיהא לא אנתנא ולא אנעטאף ולא אעוגאג כל חרכה ואחדה
והו קולה לא יסבו בלכתן[10] תם לכר אן כל חיה מנהן תמשי
מקאבל אתגאהתא והו קולה איש אל עבר פניו ילכו[11] פקד בין

1) יחזקאל י׳ כ. 2) שם א׳ ה. 3) שם׳ ז. 4) בראשית רבה פרשה סח.
5) יחזקאל א׳ ז. 6) שם׳ מ. 7) שם׳ יא. 8) שם׳ ז. 9) שם׳ יג.
10) שם׳ יב. 11) שם׳ מ.

אן כל חיה אנמא תמשי אלי מא ילי וגהה פיא לית שערי לאל וגה
והי דאת וגוה כתירה לכן באלגמלה ליס מ̇שי ארבעתהן לגהה ואחדה לאן
לו כאן כדלך למא אפרד לכל ואחדה חרכה וקאל איש אל עבר פניו
ילכו. תם אנה ד̇כר אן הדה אלחיות צורה חרכתהא ג̇רי והי ראגעה
5 עלי אעקאבהא באלגרי אי̇צא והו קולה והחיות רצוא ושוב1) לאן
ה, ב רצוא מצדר דץ ושוב מצדר ן שב לם יקל הלוך ובוא בל קל
אן חרכתהא הי גרי ורגוע עלי אלאעקאב וכ̇ן דלך במתל וקאל כמראה
הבזק2) ובזק לגה פי ברק קאל שבה אלברק אלדי ירי אן חרכתה
אסרע חרכה וכאנה יסתל̇ מסרעה מנקצה מן מוצע מא תם ינקבץ וירגע
10 אלי חית מנה תחרך בתלך אלסרעה בעינהא אלמרה בעד אלמרה ושרח
יונתן בן עזיאל ע"אם רצוא ושוב הכ̇ו̇א חזרן ומקפן ית
עלמא ותיבן בריא חדא וקלילן כחיזו ברקא תם ד̇כר אן
אלגהה אלתי אליהא תתחרך אל̇חיה תלך חרכה אלגרי ואלרגוע ליסת
חרכה מן אגלהא בל מן אגל גירהא. אעני אלגרץ אלאלאהי פקאל אן
15 אלגהה אלתי יכון אלגרץ אלאלאהי אן תתחרך להא אלחיה אלי תלך
אלגהה תתחרך תלך אלחרכה אלתי הי רצוא ושוב והו קולה
פי אלחיות אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא
יסבו בלכתן3) ורוח הנא ליסת הי אלריח בל הי גרץ כמא בינא
פי אשתראך דוח4) פיקול אלגהה אלתי כאן אלגרץ אלאלאהי אן תמשי
20 אלחיה אליהא פפי תלך אלגהה תגרי אלחיה אליהא והכ̇ו̇א אי̇צא קד
כ̇ן יונתן בן עזיאל ע"אם קאל לאתד די הוא תמן רעוא
למיזל אזלן לא מתחזרן במיזלהון ולמא כאן קולה אל אשר
יהיה שמה הרוח ללכת ילכו יעני מ̇אהר הדא אלקול אנה
תארה יריד אללה פי אלמ̇תקבל אן תמשי לגהה מא פתסיר אלחיה פי
25 תלך אלגהה ותארה יריד אן תמשי לגהה אכ̇רי מכ̇אלפה לתלך פתמשי
ה, א דגע וכ̇ן הדא אלאשכאל ן ועלפנא אן ליס לאמר כדלך ואן יהיה במעני
היה ודלך פי אלעבראני כתיר פקד כ̇צ̇צת אלגהה אלתי אראד אללה אן
תמשי אליהא אלחיה ופי תלך אלגהה אלתי קד אראד אללה אן תסיר
אלחיה פיהא תסיר ואלאראדה תאבתה פי תלך אלגהה קאל פי תבין

1) יחזקאל א, יד. 2) שם, יד. 3) שם, יב. 4) חלק א פרק מ.

הדא אלגרץ ואסתיפא אלקול פיה פי פסוק אכ̇ר על אשר יהיה
שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת 1) פאפהם הדא
אלתבין אלעגיב פהדא אי̇צא מא וצף מן צורה חרכה אלארבע חיות
בעד וצף אשכאלהא. תם אכ̇ד פי וצף אכ̇ר פקאל אנה ראי גסדא ואחדא
5 תחת אלחיות לאזקא בהא ודלך אלגסד מ̇תצל באלארץ והו אי̇צא ארבעה
אגסאד והו אי̇צא דלך אלגסד ד̇ו ארבעה אוגה לם יצף לה צורה בוגה לא
צורה אנסאן ולא גירה מן צור אלחיואן לכנה ד̇כר אנהא אגסאד עטימה
מהולה מפזעה ולם יצף להא שכלא בוגה ודכר אן כל אגסאדהא עינים
והדה הי אלתי ס̇אהא אופנים קאל וארא החיות והנה אופן
10 אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו2) פקד כ̇ן אן הדא
גסד ואחד טרפה אצל החיות וטרפה פי אלארץ ואן דלך אלאופן
ד̇ו ארבעה אוגה קאל מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש
ודמות אחד לארבעתן3) פאנתקל מן קולה אופן לקולה ארבעה
פקד צרח באן חלך אלארבעה פנים אלתי ללאופן הי אלארבעה
15 אופנים תם ד̇כר אן שכל אלארבעה אופנים שכל ואחד והו קולה
ודמות אחד לארבעתן תם כ̇ן פי הדה אלאופנים אנהאן
ה, ב מרכבה בעצהא פי בעץ והו קולה ומראיהם ומעשיהם כאשר
יהיה האופן בתוך האופן4) והדה קולה לם ת̇קל פי אלחיות
לם יקל פי אלחיות לפטה תוך בל בעצהא מלאזק בעץ כמא קאל
20 חוברות אשה אל אחותה5) אמא אלאופנים פדכר אן בעצהא
מרכב פי בעץ כאשר יהיה האופן בתוך האופן ואמא גמלה
גסד אלאופנים אלדי ד̇כר אנה מלא עינים פימכן אנה יריד אנהא
ממלוה עיונא וימכן אן תכון דאת אואן כתירה ועינו כעין הבדלח6)
וימכן אן תכון אמתלה כמא נגד שיוך אללגה יקולון כעין שגנב
25 כעין שגזל יעגון מתל מא סרק או מתל מא גצב או תכון אחואלא
וצפאת מכ̇תלפה מן קולה אולי יראה יי בעינו7) יעני חאלתי
פהדא מא וצף מן צורה אלאופנים. ואמא חרכה אלאופנים פקאל
פיהא אנהא אי̇צא לא אעוגאג ולא אנתנא ולא אנעטאף פי חרכתהא כל

1) יחזקאל א, כ. 2) שם, טו. 3) שם, טז. 4) שם, טז.
5) שם, ט. 6) במדבר יא, ז. 7) שמואל ב טז, יב.

חרכאת מסתקימה לא תכתלף והו קולה על ארבעת רבעיהן בלכתם
ילכו לא יסבו בלכתן1) תם דכר אן הדה אלארבעה אופנים
ליסת הי מתחרכה בדאתהא מתל אלחיות בל לא חרכה להא פי דאתהא
בוגה אלא בתחריך גירהא ובאלג פי תכריר הדא אלמעני ואכדה מראת
וגעל מחרך אלאופנים אנמא הו אלחיות חתי יכון עלי גהה אלמתל
חאל אלאופן מע אלחיה כמן רבט גסדא מיתא פי ידי חיואן ורגליה
פכלמא תחרך דלך אלחיואן תחרכת תלך אלכשבה או דלך אלחגר לתרבוט
בעצו דלך לחיואן פקל ובלכת החיות ילכו | האופנים אצלם
ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים2) וקאל
והאופנים ינשאו לעמתם3) ובין אלעלה פי דלך וקאל כי רוח
החיה באופנים וכרר הדא אלמעני ללתאכיד ולתפהים פקל בלכתם
ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו
האופנים לעמתם כי רוח החיה באופנים4) פתכון אלרתבה
פי חדה אלחרכאת הכדא אל גהה כאן לגרץ לאלאהי אן תתחרך לחיות
אליהא פאלי תלך אלגהה תחרכת אלחיות ובחרכה אלחיות תתחרך
אלאופנים עלי גהה אלתבע להא באלארתבאט לא באן אלאופנים
תתחרך מן תלקא אנפסהא נחו אלחיות ונסק הדה אלרתבה וקאל על
אשר יהיה שם חרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת
והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים5) וקד
אעלמתך תרגמה יונתן בן עזיאל ע״אם קאל על אתר די הוא
תמן רעוא למיזל וגו׳. פלמא תם מן וצף אלחיות צורהא
וחרכאתהא ודכר אלאופנים אלתי תחת אלחיות וארתבאטהא בהא
ותחרכהא בחרכתהא אכד פי אדראך תלת אדרכה ורגע לוצף אכר והו סא
פוק אלחיות פקאל אן פוק אלארבע חיות דקיע6) ועלי אלרקיע
דמות כסא ועלי אלכסא דמות כמראה אדם7) פהדא גמלה סא
וצפה פי אלאדראך אלדי אדרכה אולא בנהר כבר:

1) יחזקאל א, יז. 2) שם, יט. 3) שם, כ. 4) שם, כא.
5) שם, כ. 6) שם, כב. 7) שם, כו.

פצל ג

ו, ב

למא דכר יחזקאל ע״אם מן צפה אלמרכבה מא וצף פי אול
אלספר עאר לה דלך לאדראך בעינה מרה תאניה ענד מא אסרי
בה במראה הנבואה לירושלם פבין לנא אשיא לם תתבין אולא
מן דלך אנה נקלנא מן לפט חיות ללפט כרובים ועדפנא אן לחיות
אלמדכורה אולא הם איצא מלאיכה אעני אלכרובים פקאל ובלכת
הכרובים ילכו האופנים אצלם ובשאת הכרובים את
כנפיהם לרום מעל הארץ לא יסבו האופנים גם הם
מאצלם1) ואכר ארתבאט אלתרכתין כמא דכרנא תם קל היא החיה
אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר ואדע כי
כרובים המה2) וכרר אלצור בעינהא ואלחרכאת בעינהא ובין אן
אלחיות הם אלכרובים ואלכרובים הם אלחיות תם בין פי
הדא אלוצף אלתאני מעני אכר והו אן אלאופנים הם אלגלגלים
קאל לאופנים להם קורא הגלגל באזני3) תם בין מעני
תאלתא פי לאופנים פקל פיהם כי המקום אשר יפנה הראש
אחריו ילכו לא יסבו בלכתם4) פקד צרת אן חרכה לאופנים
אלקסריה אנמא הי תאבעה אל המקום אשר יפנה הראש אלדי
בין אן דלך תאבע אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת תם זאד
מעני ראבעא פי אלאופנים פקאל והאופנים מלאים עינים
ז, א סביב לארבעתם אופניהם5) | ולם יכר הדא אלמעני אולא תם
קל פי לאופנים פי הדא לאדראך לאכיד בשרם וגביהם וידיהם
וכנפיהם6) ולם יכר ללאופנים אולא לא בשר ולא ידים ולא
כנפים בל אנהא אגסאר פקט וצאר אכירא אלי אן קאל אנהא דאת
לחם וידין ואגנחה ולכנה לם יכר להא צורה בוגה תם בין איצא פי הדא
אלאדראך אלתאני אן כל אופן ינסב לכרוב פקל אופן אחד אצל
הכרוב אחד ואופן אחד אצל הכרוב אחד7) תם בין איצא
הנא אן אלארבע חיות הי חיה אחת לאלתזאק בעצהא בבעץ קאל

1) יחזקאל ז, טו. 2) שם, כ. 3) שם, יג. 4) שם, יא.
5) שם, יב. 6) שם, יב. 7) שם, ט.

היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר 1)
וכולך ארצא אלאופנים אנמא סמאהא אופן אחד בארץ 2) ואן
כאנת ארבעה אופנים כמא לכר לאתצאל בעצהא בבעץ וכונהא
כלהא דמות אחד לארבעתן 3) פהדא מא זאדנא מן אלביאן פי
צורה אלחיות ואלאופנים בהדא אלאדראך אלתאני:

פצל ד

ינבגי אן ננבהך עלי מעני מא דהב אליה יונתן בן עזיאל ע"אם
ולך אנה למא ראי אלתצריח בקולה לאופנים להם קורא
הגלגל באזני 4) קטע קטעא אן אלאופנים הם אלסמאוות פתרגם
כל אופן גלגלא וכל אופנים גלגליא ולא שך ענדי אנה ע"אם
אנמא קוי ענדה הדא אלתאויל | קול יחזקאל ע"אם פי אלאופנים
אנהא כעין תרשיש 5) והדא לון מנסוב אלי אלסמא כמא הו משהור
פלמא וגד אלנץ וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אלדי
ירל ולך בלא ריב אן אלאופנים בארץ צעב עליה ולך בחסב ולך
אלתאויל פטרד תאוילה ותאול קולה הנא ארץ אנה סטח אלסמא אלדי
ולך ארץ באלאצאפה למא פוק ולך אלסטח פתרגם אופן אחד
בארץ מלרע לרום שמיא פאפהם תאוילה כיף הו ואלדי יבדו לי
אן כאן אלדאעי להדא אלתאויל כונה ע"אם אעתקד אן גלגל אסם אול
ללסמא ויבדו לי אן לים אלאמר אלא הכדא ולך אן אלדחרגה אסמהא
גלגל וגלגלתיך מן הסלעים 6) ויגל את האבן 7) ומן אגל
ולך קיל וכגלגל לפני סופה 8) לתדחרגה ולולך סמית גמגמה אראם
גלגלת לכונהא ללתדויר ולכון כל כרה פהי סריעה אלדחרגה סמי כל
שי כרל גלגל ולולך סמית אלסמאוות גלגלים לאסתדארתהא אעני
לכונהא כרה פיקולון גלגל הוא שחוזר 9) ויסמון ארצא אלכרה
גלגל להדא אלמעני בעינה פקולה לאופנים להם קורא הגלגל
באזני ליעלמנא בשכלהא אד לם ולכר להא שכל ולא צורה אלא אנהא

1) יחזקאל י, כ. 2) שם א, טו. 3) שם, טו. 4) שם ו, יג.
5) שם א, טז. 6) ירמיה נא, כח. 7) בראשית כט, ו. 8) ישעיה יז, יג.
9) שבת קנא, ב.

גלגלים ואמא קולה פיהא כתרשיש פקר שרח ולך איצא פי אוצף
אלתאני וקאל פי אלאופנים ומראה האופנים כעין אבן
תרשיש 1) ותרגם יונתן בן עזיאל ע"אם כעין אבן טבא וקד
עלמת אן בהדא אללפט בעינה תרגם אנקלוס כמעשה לבנת
הספיר 2) וקאל כעובד אבן טבא פלא פרק | בין קולה כעין אבן ח, א
תרשיש ובין קולה כמעשה לבנת הספיר פאפהם הדא ולא
תסתשנע כוני לכרת תאויל יונתן בן עזיאל ע"אם ותאולת כלאפה
פאנת תגד כתירא מן אלחכמים כל מן אלמפסרין יכאלפון תאוילה פי
בעץ אלפאט ופי מעאני כתירה מן מעאני אלנביאים פכיף לא יכון
ולך פי הדה אלנואמץ ואיצא פאני לא ארגח לך תאוילי כל אפהם תאוילה
כלה מסא נבהתך ואפהם תאוילי ואללה אעלם באל אלתאוילין הו אלמטאבק
למא אריד:

פצל ה

ממא ינבגי אן תתנבה עליה קולה מראות אלהים 3) ולם יקל מראה
כלפט אלפראד אלא מראות לאנהא אדראכאת כתירה מכתלפה
אלאנואע אעני תלתה אדראכאת אדראך אלאופנים ואדראך אלחיות
ואדראך אלאדם אלדי פוק אלחיות ופי כל אדראך מנהא קאל וארא
ולך אן פי אדראך אלחיות קאל וארא והנה רוח סערה וגו' 4)
ופי אדראך אלאופנים קאל וארא החיות והנה אופן אחד
בארץ 5) ופי אדראך אלאדם אלדי פוק אלחיות באלרתבה קאל וארא
כעין חשמל וגו' ממראה מתניו וגו' 6) ולם יכרר לפט וארא
בוגה פי וצף אלמרכבה אלא פי הדה אלתלאת כראת וקד בינוא חכמי
משנה הדא אלמעני והם נבהוני עליה ולך אנהם קאלוא אן אלאדראכין
אלאולין אעני | אדראך לחיות ואלאופנים פקט יגוז תעלימה ואדראך ח, ב
אלתאלת אלדי הו לחשמל ומא אתצל בולך לא יעלם מנה גיר ראשי
הפרקים ורבנו הקדוש יעתקד אן אלתלתה אלאדראכאת כלהא
תסמי מעשה מרכבה והי לתי לא יעלם מנהא גיר ראשי הפרקים

1) יחזקאל ו, מ. 2) שמות כד, י. 3) יחזקאל א, א.
4) שם, ד. 5) שם, טו. 6) שם, כז.

ונצ̇הם פי ד̇לך הו הד̇א 1) עד היכן מעשה מרכבה ר׳ מאיר
אומר עד וארא בתראה ר׳ יצחק אומר עד חשמל מן
וארא עד חשמל מגמרינן אגמודי מכאן ואילך מוסרין
לו ראשי הפרקים איכא דאמרי מן וארא ועד חשמל
מסרינן ראשי הפרקים מכאן ואילך אם היה חכם מבין 5
מדעתו אין ואי לא לא פקד באן לך מן נצוצהם אנהא אדראכאת
מכתלפה ואלתנביה עליהא וארא וארא וארא ואנהא מראתב ואן
אלאדראך אלאכיר מנחא והו אלמקול ענה וארא כעין חשמל 2) אעני
צורה אלרגל אלמ̇בעֵּ̇ע אלדי קיל פיה ממראה מתניו ולמעלה
וממראה מתניו ולמטה הו אכר אלאדראכאת ואעלאהא ואלאכתלאף 10
איצא בין אלחכמים הל יגוז אן ישאר פי תעליתה בשי אעני במסירת
ראשי הפרקים או לא יגוז בוגה אן ישאר פי תעלים הד̇א אלאדראך
אלתאלת ולו בראשי הפרקים כל מן הו חכם יבין מדעתו
וכד̇לך איצא אלאכתלאף בין אלחכמים כמא חרי פי אלאדראכין
אלאולין איצא אעני אלחיות ואלאופנים הל יגוז תעלים מעאני ד̇לך 15
בתצריח או לא יגוז אלא כאשארה ואלגאז בראשי הפרקים ויגבני
אן תתנבה איצא עלי תרתיב הד̇ה אלאדראכאת | אלתלתה ו̇לך אנה קד̇ם ט, א
אדראך אלחיות לאנהא אקדם באלשרף ואלסבביה כמא ד̇כר כי רוח
החיה באופנים 3) ובגיר ד̇לך איצא ובעד אלאופנים אלאדראך
אלתאלת אלדי הו אעלי רתבה מן אלחיות כמא באן ועלה ד̇לך אן 20
אלאדראכין מתקדמאן פי אלעלם צרורה ללאדראך אלתאלת פבהמא
יסתדל עליה:

פצל ו

אעלם אן הד̇א אלמעני אלגליל אלעטים אלדי אכד יחזקאל ע״אם 25
אן יעלמנא בה מן וצף אלמרכבה באלתחריך אלנבוי אלדי
חד̇כה לאעלאמנא בה הו אלמעני בעינה אלדי אעלמנא בה ישעיה ע״אם
בתגמיל לא יתתאג אלי הד̇א אלתפציל והו קולה ואראה את ארגי
יושב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל

1) חגיגה יג, א. 2) יחזקאל א, כז. 3) שם שם, כ.

שרפים עומדים וגו׳ 1) קד בינא לנא אלחכמים ד̇לך כלה ונבהונא
עלי הד̇א אלבאב וקאלוא אן אלאדראך אלדי אדרכה יחזקאל הו בעינה
אלאדראך אלדי אדרכה ישעיה ומתלוא פי ד̇לך מתאלא ברגלין ד̇אלא
אלסלטאן חין דכובה אחדהמא מן אהל אלתאצרה ואלתאני מן אהל אלבאדיה
פאלדי מן אהל אלתאצרה לעלמה באן אהל אלבלד עאלמון בהיאה רכוב 5
אלסלטאן לם יצף היאה רכובה בל קאל דאית אלסלטאן פקט ואלאכר
לכונה יריד יצף לאהל אלבאדיה | אדין לא עלם להם בשי מן היאתה פצל ט, ב
להם כיף היאה רכובה וצפה אגנארה ומתצרפיה ואלדין ינפרון אואמרה
ופי הד̇א אלקדר מן אלתנביה פואיר עטימה גדא והו קולהם פי חגיגה 2)
כל מה שראה יחזקאל ראה ישעיה דומה לבן 10
כדך שראה את המלך יחזקאל דומה לבן כפד שראה את
המלך והד̇א אלנץ יסכן אן יתאול לקאילה מא ד̇כרתה אולא̇ והו אן
ישעיה לם יכ̇ן אהל עצרה מחתאגין ליכ̇ן להם ד̇לך אלתפציל בל
כפאהם קולה וראראה את אדני וגו׳ ובני הגולה כאנוא מחתאגין
להד̇א אלתפציל ויסכן אן יכון הד̇א אלקאיל אעתקד אן ישעיה אכמל 15
מן יחזקאל ואן הד̇א אלאדראך אלדי אנדהש לה יחזקאל ואסתהולה
כאן ענד ישעיה מעלומא עלמא לא יקתצי אלאכבאר בה באגראב
לכונה אמרא מעלומא ענד אלכאמלין:

פצל ז

מן גמלה מא ינבגי אלבתת ענה תקייד אדראך אלמרכבה באלסנה 20
ואלשהר ואליום ותקייד אלמוצע פהד̇א ממא ינבגי אן יטלב לה מעני
ולא יטל̇ אנה אמר לא מעני פיה. וממא ינבגי תאמלה והו מפתאח אגמיע
קולה נפתחו השמים 3) והד̇א שי כתר פי כלאם אלאנביא אעני ד̇כר
אסתעארה אלאנפתאח ואנפתאח אלאבואב איצא פתחו שערים 4) 25
ודלתי שמים פתח 5) ושאו פתחי עולם 6) פתחו לי | שעדי ו, א
צדק 7) ומן הד̇א כתיר. וממא יגב אן תתנבה עליה כון הד̇א אוצף כלה
ואן כאן במראה הנבואה בלא שך כמא קל ותחי עליו שם יד

1) ישעיה ו, א ב. 2) חגיגה יג, ב. 3) יחזקאל א, א.
4) ישעיה כו, ב. 5) תהלים עח, כג. 6) שם כד, ט. 7) שם קיח, יט.

ר״ו 1) לכנה מע דלך תגלית אלעבארה ען אגזא הדא לוצף תגלית עטימא
גדא ודלך אנה למא לכר אלחיות קל דמות ארבע חיות 2) ולם
יקל ארבע חיות פקט וכדלך קאל ודמות על ראשי החיה
רקיע 3) וכדלך קאל כמראה אבן ספיר דמות כסא 4) וכדלך
5 קאל דמות כמראה אדם 5) כל הדה קאל פיהא דמות אמא
אלאופנים פאנה לם יקל פיהא דמות אופן ולא דמות אופנים
בוגה אלא אכבארא מטלקא בצורה וגודיה עלי מא הי עליה ולא יגלטך
קולה דמות אחד לארבעתן 6) לאן לים דלך פי הדא אלנסק ולא
בחסב אלמעני אלמשאר אליה וגא פי אלאדראך אלאכיר אכד הדא למעני
10 וכינה ודכר אלרקיע מטלקא למא בדא בדכרה ופצלה וקאל ואראה
והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים כאבן ספיר
כמראה דמות כסא נראה עליהם 7) אטלק אלקול הנא פי
אלרקיע ולם יקל דמות רקיע כמא כאן ענד אצאפתה לראשי
דמות החיות אמא אלכסא פקאל דמות כסא נראה עליהם
15 דלילא עלי תקדם אדראך אלרקיע אולא ובעד דלך נראה לו עליו
דמות כסא פאפהם דלך. וממא יגב אן תתנבה עליה כונה וצף פי
אלאדראך אלאול אן אלחיות דאת אגנחה וידי אדם מעא ופי הדא
אלאדראך אלתאני אלדי בין פיה אן אלחיות הי כרובים אדרך אולא
ו, ב אגנחתהא | פקט ובעד דלך חדתת להא ידי אדם פי אדראכה קאל
20 וירא לכרובים תבנית יד אדם תחת כנפיהם 8) קולה
תבנית מתל קולה דמות ורתבה דלך תחת כנפיהם פאפהם הדא.
תאמל כיף צרת בקולה אופנים לעמתם 9) ואן כאן לם יצפהא בצורה.
קאל ארצא כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן
מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ר״ו 10) מארה
25 אלקשת אלמוצופה וחקיקתהא ומאהיתהא מעלומה והדא אגרב מא ימכן
אן יכון פי אלתשביה ואלתמתיל והדא בלא שך בקוה נבויה פאפהם דלך.
וממא יגב אן תתנבה עליה תבעיצה דמות אדם שעל הכסא ואעלאה
כעין חשמל ואספלה כמראה אש. והדה לפטה חשמל בינוא

1) יחזקאל א, ג. 2) שם, ה. 3) שם, כב. 4) שם, כו. 5) שם.
6) שם, טז. 7) שם ו, א. 8) שם, ח. 9) שם, יט. 10) שם א, כח.

אנהא מרכבה מן מעניין חש מל 1) יעני אלסרעה והו דליל חש ואלקטע
והו דליל מל אלקצר אגתמאע מעניין מתבאינין באעתבאר גהתין עלו
וספל עלי טריק אלתשביה וקד נבהונא תנביהא תאניא וקאלוא אנה משתק
מן אלכלאם ואלסכות קאלוא פעמים חשות פעמים מסללות
אשתקוא אלסכות מן החשיתי מעולם 2) תנביהא עלי אלמעניין 5
בכלאם דון צות ולא שך אן קולהם פעמים חשות פעמים מסללות
אנמא הו ען שי מכלוק פארי כיף צרחוא לנא אן הדה דמות אדם
שעל הכסא אלמבעץ לים דלך מתאלא ענה תעאלי ען כל תרכיב בל
מתאלא ען שי מכלוק והכדא קאל אלנביא הוא מראה דמות
כבוד ר״ו 3) וכבוד ר״ו לים הו ר״ו כמא בינא מראת פכל | מא וא, א
מתל פי הדה אלאדראכאת כלהא אנמא הו כבוד ר״ו אעני אלמרכבה
לא אלרוכב אד לא יתל תעאלי פאפהם הדא. פקד אעטינאך איצא פי
הדא אלפצל מן ראשי הפרקים מא אדא צממת תלך אלראשים
גאת מנהא גמלה ספידה פי הדא אלגרץ ואדא תאמלת כל מא קלנאה פי
פצול הדה אלמקאלה אלי הדא אלפצל תבין לך מן הדא אלמעני אכתרה 15
או כלה לא גזאלאת יסירה ותכרירהא קול יכפי אמרהא ולעל ענר אלתאמל
אלבליג ינכשף דלך ולא יכפי מנה שי ולא תתעלק אמאלך באנך תסמע
מני בעד הדא אלפצל ולו כלמה ואחדה פי הדא אלמעני לא בתצריה ולא
בתלויה לאנה קד קיל פי דלך כל מא ימכן קולה כל קד תקתמת כתירא
פלנאכד פי מעאני אכרי מן גמלה אלמעאני אלתי אומל אן אבינהא פי 20
הדה אלמקאלה:

פצל ח

כל אלאגסאם אלכאינה אלפאסדה אנמא ילחקהא אלפסאד מן גהה
מאדתהא לא גיר אמא מן גהה אלצורה ובאעתבאר דאת אלצורה 25
פלא ילחקהא פסאד כל הי באקיה אלא תרי אן אלצור אלנועיה כלהא
דאימה באקיה ואנמא לחק אלפסאד ללצורה באלערץ אעני למקארנתהא
אלמאדה וטביעה אלמאדה וחקיקתהא אנהא אכדא לא | תנפך מן מקארנה וא, ב
אלעדם פלדלך לא תתבת פיהא צורה כל תכלע צורה ותלבס אכרי דאימא.

1) חגיגה יג, א ב. 2) ישעיה מב, יד. 3) יחזקאל א, כח.

ומא אגרב קול שלמה בחכמתה פי תשביהה אלמארה באשת איש
זונה לאן לא תוגד מארה דון צורה בונה פהי אשת איש דאימא
לא תנפך מן איש ולא תוגד פנויה אבדא ומע כונהא אשת איש
פלא תברח טאלבה רגל אכר תסתבדל בה בעלהא ותכדעה ותגרבה בכל
וגח אלי אן ינאל מנהא מא כאן ינאל בעלהא והדה חאל אלמארה ודלך 5
אן אי צורה כאנת פיהא פתלך אלצורה תהיהא לקבול צורה אכרי ולא
תזאל פי אלחרכה לכלע הדה אלצורה אלחאצלה ותחציל אכרי והי לחאל
בעינהא בעד חצול אלצורה אלאכרי פקד באן אן כל תלאף ופסאד או נקץ
אנמא הו מן אגל אלמארה וביאן דלך פי אלאנסאן מתלא אן תשויה
צורתה וכרוג אעצאיה ען טביעתהא וכדלך צעף אפעאלה כלהא או 10
בטלאנהא או אצטראבהא לא פרק אן יכון דלך כלה פי אצל אלגבלה או
טאריא עליה אנמא דלך כלה תאבע למארתה אלפאסדה לא לצורתה וכדלך
כל חיואן אנמא ומות ויטרץ מן אגל מארתה לא מן אגל צורתה וגמיע
מעאני אלאנסאן וכטאיאה כלהא אנמא הי תאבעה למארתה לא לצורתה
ופצאילה כלהא אנמא הי תאבעה לצורתה מתאל דלך אן אדראך אלאנסאן 15
באראה וחצורה כל מעקול ותדבירה לשהותה וגצבה ופכרתה פי מא ינבגי
אן יוהי ומא ינבגי אן יגתנב כל דלך תאבע לצורתה אמא | אכלה ושרבה יב, א
ונכאחה ושרהה פי דלך וכדלך גצבה וכל כלק סאי יוגד לה פאן דלך
כלה תאבע למארתה פלמא תבין אן אלאמר כדלך ולם יסכן בסקתצי
אלחכמה אלאלאהיה אן תוגד מארה דון צורה ולא אן תוגד צורה מן הדה 20
אלצור דון מארה ולזם ארתבאט הדה אלצורה אלאנסאניה אלשריפה גדא
אלתי קד בינא אנהא צלם אלהים ודמותו בהדה למארה אלתראביה
אלכדרה אלמטלמה אלדאעיה לה לכל נקץ ופסאד געל להא אעני ללצורה
אלאנסאניה קדרה עלי אלמארה ואסתילאא וחכמא וסלטאנא חתי תקהרהא
ותרדע דואעיהא ותדלהא עלי אקום מא יסכן ואעדלה. ומן הנא תקסמת 25
מראתב אלאדמיין פמן אלנאס אלאשכאץ אלדין רזמהם דאימא איתאר
אלאשרף וטלב אלבקא אלדאים עלי מקתצי צורתה אלשריפה פלא יפכר
אלא פי תצור מעקול ואדראך ראי צחיח פי כל שי ואתצאל באלעקל
אלאלאהי אלפאיץ עליה אלדי מנה יגרת תלך אלצורה וכלמא דעתה דואעי
אלמארה לקראתהא ועארהא אלמשהור תאלם למא נשב פיה ואסתחל 30

וכגל ממא אבתלי בה וראם אלתקליל מן דלך לעאר גהדה ואלתחפט מנה
בכל וגה כאנסאן סכט עליה אלסלטאן ואמרה באן ינקל זבלא מן מוצע
למוצע אהאנה לה פאן דלך אלאנסאן ירום גהדה אן יתסתר פי חאל תלך
אלאהאנה ועסי אן ינקל שיא יסירא למוצע קריב לעלה לא יתמרת לה
יד ולא תוב ולא יראה | אכר הכדא יפעל לאחראר אמא אלעבד פיסר יב, ב
בדלך ווירי אנה לם יכלף כביר משקה ווירתמי בגסלה גסדה פי דלך לזבל
ואלומך וילטך וגהה ווריה וינקל פי אלאשהאר והו יצחך ויפרח ויצפק
בוריה והכדא אחואל אלנאס פאן מן אלנאס אשכאץ כמא קלנא כל דואעי
אלמארה ענדהם עאר וקביח ונקאיץ לזמת צרודה ובכאצה אלחאסה
אללאמסה אלתי הי עאר עלינא כמא דכר ארסטו אלתי בחסבהא נשתהי 10
אלאכל ואלשרב ואלנכאח פאנה ינבגי אתקליל מן דלך מא אמכן ואתסתר
בה ואלתאלם לפעלה ואן לא יוקע פי דלך כלאם ולא יכסט קול ולא
יגתמע להדה אלאשיא כל יכון אלאנסאן חאכמא עלי הדה אלדואעי כלהא
מקצרא פיהא גהדה ולא יתנאול מנהא אלא מא לא בד מנה ויגעל גאיתה
גאיה אלאנסאן מן חית הו אנסאן והו תצור אלמעקולאת לא גיר אלתי 15
אכדהא ואשרפהא אדראך אלאלאה ואלמלאיכה וסאיר אפעאלה חסב
אלמקדרה והאולא אלאשכאץ הם אלדין מע אללה לא יברחון והם אלדין
קיל להם אלהים אתם ובני עליון כלכם 1) והדא הו אלמטלוב
מן אלאנסאן אעני אן הדה הי גאיתה ואמא אלאכרון אלמחגובון ען אללה
והם זמרה אלגאהליה פבעכם הדא עטלוא כל פכר ורויה פי מעקול וגעלוא 20
גאיתהם תלך אלחאסה אלתי הי קארנא אלאכבר אעני חאסה אללמס
פלא פכר להם ולא רויה אלא פי אכל ונכאח לא גיד כמא בין פי |
אלאשקיא פי אנהמאכחם פי אלאכל ואלשרב ואלנכאח קאל וגם אלה יג, א
ביין שגו ובשכר תעו וגו׳ וקאל כי כל שלחנות מלאו
קיא צואה בלי מקום 2) וקאל ונשים משלו בו 3) עכם מא 25
טלב בהם פי אול אכלקה ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך 4)
ווצף שרה שרהם אריצא וקאל איש אל אשת דעחו יצהלו 5)
וקאל כי כלם מנאפים וגו׳ 6) ולהדא אמעני געל שלמה משלי

1) תהלים פב, ו. 2) ישעיה כח, ז ח. 3) שם ג, יב.
4) בראשית ג, טז. 5) ירמיה ה, ח. 6) שם ט, א.

כלה ללנהי ען אונא ואלשרב אלמסכר אד האדאן פיהמא אנהמאך אלמסכוט
עליהם אלמבעדין מן אללה אלדין קיל פיהם כי לוא ליו המה 1)
וקיל שלח מעל פני ויצאו 2). ואמא קולה אשת חיל מי
ימצא 3) ודלך אלמתל כלה פהו בין לאנה אדא אתפק לשכיע מא מארה
גדרה מתאתיה גיר גאלבה לה ולא מפסדה לנטאמה פאנהא מוהבה לאחיה
ובאלגמלה אלמארה אלמתאתיה יסהל קודהא כמא דכרנא ואן כאנת גיר
מתאתיה פאנה לא יסתגע עלי אלמרתאע רדעהא ולדלך אדב שלמה
בתלך אלאדאב כלהא הו וגירה ואומר אלשריעה ונואהיהא אנמא הי
לרדע דואעי אלמארה כלהא פינבגי למן אתר אן יכון אנסאנא חקיקה לא
בהימה פי שכל אנסאן ותכטיטה אן יגעל וכרה פי אסתנקאע כל דואעי
אלמארה מן אכל ושרב ונכאח וגצב וסאיר אלכלק אלתאבעה ללשהוה
ואלגצב ויסתחל סנהא ויגעל להא מראתב פי נפסה אמא מא לא כד מנה
כאלאכל ואלשרב פיקתצר מנה עלי אלאנפע ובחסב חאגה אלאגתדא לא
יג, ב בחסב | אללדה ויקצר אלכלאם פיה איצא ואלאגתמאע עליה קד עלמת
כראהתהם לסעודת שאינה של מצוה 4) ואן אפצלא מתל פינחס
בן יאיר מא אכל קט ענד אחד וראם רבנו הקדוש אן יאכל ענדה
פלם יפעל 5) ואמא אלשראב פחכמה חכם אלטעאם פי אלקצד ואמא
אלאגתמאע ללשרב אלמסכר פלוכן ענדך אשל עארא מן אגתמאע אקואם
עראיא מכשופי אלעוראת יתגלטון נהארא פי מגלס ואחד וביאן דלך אן
אלתגלט אמר צרורי לים ללאנסאן פי דפעה חילה ואלסכר מן פעל אלרגל
אלרדי באכתיארה ואסתקבאח כשף אלעורה משחור לא מעקול ואפסאד
אלעקל ואלגסם מגתנב באלעקל פלדלך ינבגי למן אתר אן יכון אנסאנא
אן יגתנב הדא ולא יוקע פיה כלאמא ואמא אלנכאח פלא אחתאג אן
אקול פי דלך זאירא עלי מא קלתה פי שרח אבות 6) ממא גא פי שריעתנא
אלחכימה אלטאהרה מן כראהה דלך ותחרים דכרה או אלתדית פיה בוגה
ולא בסבב וקד עלמת קולהם אן אלישע ע״אם אנמא תסמי קדוש
לאצראבה ען אלפכרה פי דלך חתי אנה לם יחתלם 7) וקד עלמת קולהם
ען יעקב עליה אלסלאם אנה לא יצאה ממנו שכבת זרע

1) ירמיה ה, י. 2) שם טו, א. 3) משלי לא, י. 4) פסחים מט, א.
5) חולין ז, א ב. 6) פרק א משנה ה. 7) ויקרא רבה פרשה כד; ברכות י, ב.

קודם ראובן 1) הדה כלהא אמור מנקולה פי אלמלה לתכסבהם אלכלק
אלאנסאני קד עלמת קולהם הרהורי עבירה קשין מעבירה 2)
ולי פי כיאן דלך תפסיר מסתגרב גדא ודלך אן אלאנסאן אדא אתי מעציה
יד, א פהו אנמא עצי מן חית אלאעראע אלתאבעה למארתה כמא | כלנת אעני
אנה עצי בבהימיתה אמא אלפכרה פהי מן כואץ אלאנסאן אלתאבעה
לצורתה פאדא אגאל פכרתה פי אלמעציה פקד עצי באשרף גזאיה ולים
אתם מן תעדי ואסתכדם עבדא גאהלא כאתם מן אסתכדם חדא פאצלא
פאן הדה אלצורה אלאנסאניה וגמיע כואצהא אלתאבעה להא לא ינבגי
אן תצרף אלא פי מא אהלת לה ללאתצאל באלאעלי לא ללאנחטאט
לדרך אלאספל וקד עלמת עטים אלתחרים אלדי גא ענדנא פי נבלות
הפה 3) ודלך איצא לאזם אד הדא אלנטק באללסאן הו מן כואץ לאנסאן
ונעמה אגעם בהא עליה ומדח בהא כמא קאל מי שם פה לאדם 4)
וקאל אלנביא אדני אלהים נתן לי לשון למודים 5) פלא
ינבגי אן תצרף הדה אלנעמה אלתי והבת לנא ללכמאל לנתעלם ונעלם
פי אנקץ אלנקאיץ ופי אלעאר אלתאם חתי יקאל כל מא תקולה לגוים
אלגהלה אלפאסקון פי אשעארהם ואכבארהם אללאיקה בהם לא כמן קיל
להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש 6) וכל מן
צרף פכרתה או כלאמה פי שי מן אכבאר תלך אלחאסה אלתי הי עאר
עלינא חתי יפכר פי שראב או נכאח באכתר מן אלמתאג אליה או יקול
פי דלך אשעארא פקד אכד אלנעמה אלתי אגעם בהא עליה וצרפהא
ואסתעאן בהא עלי עציאן אלמנעם ומכאלפה אואמרה פיכון כמן קיל פיהם
וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל 7). ולי איצא תעליל פי
יד, ב תסמיה לגתנא הדה לשון הקדש פלא יטן אן דלך | לגו מנא או גלט
כל דלך חקיקה ודלך אן הדה אללגה אלמקדסה לם יוצע פיהא אסם
בוגה לאלה אלנכאח לא מן אלרגאל ולא מן אלנסא ולא לנפס אלפעל
אלמוגב ללתנאסל ולא ללמני ולא ללבול ולא ללגאיט הדה אלאשיא כלהא
לם יוצע להא מתאל אול בוגה פי אללגה אלעבראניה אלא יעבר ענהא

1) בראשית רבה פרשה צח וצט. 2) יומא כט, א. 3) למשל כתובות
ה, ב; שבת לג, א. 4) שמות ד, יא. 5) ישעיה נ, ד. 6) שמות
יט, ו. 7) הושע ב, י.

באסמא מסתעארה ובאשאראת כאן אלקצד בדלך אן הדה אלאשיא מא
ינבגי לכרהא פתגעל להא אסמא בל הי אמור מסכות עגהא ואדא דעת
אלצרורה לדכרהא יתתאל לדלך בכנאיאת מן אפאט אכרי כמא אנה אדא
דעת אלצרורה לאפעאלהא יתסתר פי דלך גאיה אלגהד אמא אלאלה מן
אלרגאל פקאלוא גיר והו אסם עלי גהה אלשבה לאנהם קאלוא וגיד
ברזל ערפך 1) וקאלוא איצא שפכה 2) מן פעלה ואלאלה מן אמראה
קבתה 3) וקבה אסם אלמעדה אמא רחם פהו אסם אעצו מן אאחשא
אלדי יתכון פיה אלגנין ואסם אלגאיט צואה משתק מן יצא ואסם
אלכול מימי רגלים ואסם אלמני שכבת זרע ונפס אלפעל אמוגב
ללתנאסל לא אסם לה אצלא יכנון ען דלך ישכב או יבעל או יקה
או יגלה עדוה הדא לא גיר ולא יגלטך ישגל ותטנה אסם אלפעל
לים כדלך לאן שגל אסם אלגאריה אלמעדה ללנכאח פקט נצבה שגל
לימינך 4) וקולה ישגלנה 5) עלי אלמכתוב מענאה יתכדהא גאריה
להדא אלמעני. וקד כרגנא פי מעטם אלפצל ען גרץ אלמקאלה | אלי
אמור כלקיה ודיניה איצא לכנהא ואן לם תכן כלהא מן גרץ אלמקאלה
פנסק אלכלאם דעא לדלך:

פצל ט

אלמאדה חגאב עטים ען אדראך אלמפארק עלי מא הו עליה ולו כאנת
אשרף מאדה ואצפאהא אעני ולו מאדה אלאפלאך פנאהיך
הדה אלמאדה אלמטלמה אלכדרה אלתי הי מאדתנא פלדלך כלמא ראם
עקלנא אדראך אלאלאה או אחד אלעקול אגד אלחגאב אלעטים חאילא
בינה ובין דלך ואלי הדא הי אלאשארה פי גמיע כתב אלאנביא באן נחן
מחגובון ען אללה והו מסתור ענא בגמאם או בטלאם או בצבאב או
בסחאב ונחו תלך אלאשארה לכוננא מקצרין ען אדראכה מן אגל אמאדה
והדא הו אלקצד בקולה ענן וערפל סביביו 6) תנביהא עלי כון
אלמאנע כדורה גוהדנא לא אנה תעאלי גסם אחאט בה צבאב או סחאב
או גמאם פסנע מן רויתה עלי מא יעטי טאהר אלפאט אלמתל וקד תכרר

1) ישעיה מח, ד. 2) דברים כג, כ. 3) במדבר כה, ח.
4) תהלים מה, ו. 5) דברים כח, ל. 6) תהלים צז, ב.

הדא אלמתל איצא קאל ישת חשך סתרו 1) וכדלך תגליה תעאלי
בעב הענן 2) וחשך ענן וערפל 3) אנמא כאן דלך איצא ליסתדל
מנה עלי הדא אלמעני לאן כל שי ידרך פי מראה הנבואה אנמא הו
מתל למעני מא ודלך אלמשהד אלעטים ואן כאן אעטם מן כל מראה
נבואה וכארגא ען כל קיאס לכן לם יכן דלך | ללא מעני אעני תגליה
תעאלי בעב הענן בל ללתנביה אן אדראך חקיקתה ממתנע עלינא מן
אגל אלמאדה אלמטלמה אלמחיטה בנא לא בה תעאלי אד הו תעאלי לא
גסם ומעלום איצא ומשהור פי אלמלה אן יום מעמד הר סיני כאן
יום גים וצבאב ומטר יסיר קאל י״י בצאתך משעיר בצעדך
משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם עבים נטפו
מים 4) פיכון איצא הו אלקצד בקולה חשך ענן וערפל לא אנה
תעאלי אחאט בה אלחשך אד הו תעאלי לא טלאם ענדה אלא אלצו
אלבאהר אלדאים אלדי מן פיצה אצא כל מטלם כמא קיל פי אלאמתאל
אלנבויה והארץ האירה מכבודו 5):

פצל י

האולא אלמתכלמון כמא אעלמתך לא יתכללון אלעדם גיר אלעדם
אלמטלק אמא אעדאם אלמלכאת כלהא פלא יטנונהא אעדאמא
בל יטנון אן כל עדם ומלכה חכמהא חכם אלצדין כאלעטי ולבצר ולמות
ואלחיאה פאן דלך ענדהם במנזלה אלחאר ואלבארד ולדלך יטלקון אלקול
ויקולון אן אלעדם לא יפתקר לפאעל ואנמא אלפעל הו אלדי יסתדעי
פאעלא ולא בר והדא צחיח בוגה מא ומע כונהם הם יקולון אן אלעדם
לא יתאגר לפאעל יקולון עלי אצלהם אן אללה יעמי ויצם ויסכן למתחרך |
אד הדה אלאעדאם ענדהם מעאני מוגודה פינבגי אן נעלמך בראינא נחן
פי דלך עלי מא יקתצית אלנטר אלפלספי ודלך אנך קד עלמת אן מזיל
אלעאיק הו אלמחרך בוגה מא כמן אזאל עמודא מן תחת כשבה פסקטת
בתקלהא אלטביעי פאנא נקול אן דלך אלמזיל ללעמוד חרך אלכשבה קד
דכר דלך פי אלסמאע ובהדא אלנחו איצא נקול פי אלדי אזאל מלכה מא

1) תהלים יח, יב. 2) שמות יט, ט. 3) דברים ד, יא.
4) שופטים ה, ד. 5) יחזקאל מג, ב.

אנה צנע דלך אלערם ואן כאן אלעדם לים הו שיא מוגודא פכמא נקול
פי מן אטפא סראגא באליל אנה אחרת אלטלאם כדלך נקול פי מן
אפסד אלכצד אנה קד פעל אלעמי ואן כאן אלטלאם ואלעמי אעראסא
ולים תפתקר לפאעל ובחסב הדא אלתאויל יתכין קול ישעיה יוצר
אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע 1) אד אלחשך ואלרע 5
אעראם ותאסל כיף לם יקל עושה חשך ולא קאל עושה רע לאנהא
ליסת אמורא מוגודה פתתעלק בהא אלעשיה ואנמא אטלק עליהמא
בורא לאן הדה כלמה להא תעלק באלעדם פי אללסאן אלעבראני כמא
קאל בראשית ברא אלהים וגו׳ ודלך מן עדם ואלוגה פי נסבה
אלעדם לפעל אלפאעל הו עלי הדא אלוגה אלדי דכרנא ועלי הדא אלנחו 10
איצא תפהם קולה סי שם פה לאדם או מי ישום אלם או
חרש או פקח או עור 2) ומכן פי הדא תאויל אכר והו אן יקאל
מן הו אלדי כלק אלאנסאן מתכלמא או יכלקה עאדם אלכלאם מענאה
איגאר מארה גיר קאבלה | לתלך אלמלכה אי מלכה באנת פאן אלדי יוגד טז, ב
מארה מא גיר קאבלה למלכה מן אלמלכאת יקאל ענה אנה פעל דלך 15
אלעדם כמא יקאל פי מן כאן קאדרא עלי כלאן שכץ מן אלהלאך פנכל
ענה ולם יכלצה אנה קד קתלה פקד תבין לך אנה עלי כל ראי לא
יתעלק פעל אלפאעל בעדם בוגה ואנמא יקאל אנה פעל אלעדם באלערץ
כמא בינא ואמא אלשי אלדי יפעלה אלפאעל באלדאת פהו שי מוגוד
צרורה או פאעל כאן ואנמא יתעלק פעלה במוגוד. וכעד הדה אלתוטיה 20
פלתדכר מא קד תברהן מן כון אלשרור אנמא הי שרור באצאפה אלי שי
מא ואן כל מא הו שר פי חק מוגוד מן אלמוגודאת פאן דלך אלשר הו
עדם דלך אלשי או עדם חאלה צאלחה מן חאלאתה ודלך תטלק אלקצירה
ויקאל אלשרור כלהא אעראם מתאל דלך פי אלאנסאן פאן מותה שר והו
עדמה וכדלך מרצה או פקרה או גהלה שרור פי חקה וכלהא אעראם 25
מלכאת ואדא תתבעת גזאיאת הדה אלקצירה אלכלייה וגדתהא לא תכדב
אצלא אלא ענד מן לא יפרק בין אלעדם ואלמלכה ובין אלצדין או מן
לא יערף טבאיע אלאמור כלהא כמן לא יערף אן אלצחה עלי אלעמום הי
אעתדאל מא ואן דלך מן באב אלמצאף ואן עדם תלך אלנסבה הו אמרץ

1) ישעיה מה, ז. 2) שמות ד, יא.

עלי אלעמום ואלמות עדם אלצורה פי חק כל חי וכדלך כל מא יפסר מן
סאיר אלמוגודאת אנמא פסארת עדם צורתה. וכעד הדה אלמקדמאת |
יעלם יקינא אן אללה עז וגל לא יטלק עליה אנה יפעל שרא באלדאת יז, א
בוגה אעני אנה תעאלי יקצד קצדא אוליא אן יפעל אלשר הדא לא יצח
בל אפעאלה כלהא תעאלי כיר מחץ לאנה לא יפעל אלא וגורא וכל וגוד 5
כיר ואלשרור כלהא אעראם לא יתעלק בהא פעל אלא באלגהה אלתי
בינא בכונה אוגד אלמארה עלי הדה אלטביעה אלתי הי עליהא והי כונהא
מקארנה אלעדם אבדא כמא קד עלם פלדלך הי אלסבב פי כל פסאד וכל
שר ולדלך כל מא לם יוגד לה אללה הדה אלמארה לא יפסד ולא ילחקה
שר מן אלשרור פתכון חקיקה פעל אללה כלה כירא אד הו וגוד ולדלך 10
נץ אלכתאב אלדי אצא טלמאת אלעאלם וקאל וירא אלהים את כל
אשר עשה והנה טוב מאד 1) וחתי וגוד הדה אלמארה אלספליה
בחסב מא הי עליה מן מקארנה אלעדם אלמונב ללמות ואלשרור כלהא
כל דלך איצא טוב לרואם אלכון ואסתמראר אלוגוד באלתעאקב ולדלך
שרח ר׳ סאיר והנה טוב מאד והנה טוב מות 2) ללמעני אלדי 15
נבהנא עליה פתדכר מא קלתה לך פי הדא אלפצל ואפהמה יבין לך כל
מא קאלתה אלאנביא ואלחכמים מן אן אלכיר כלה מן פעל אלאלאה
באלדאת ונץ בראשית רבה אין דבר רע יורד מלמעלה 3) :|

פצל יא

יז, ב
20

הדה אלשרור אלעטימה אלואקעה בין אשכאץ אלאנסאן מן בעצהם לבעץ
בחסב אלאנראץ ואלשהואת ואלארא ואלאעתקאדאת כלהא איצא
תאבעה לעדם לאנהא כלהא לאזמה ען אלגהל אעני ען עדם אלעלם כמא
אן אלאעמי לפקדה אלבצר לא יזאל עאתרא מגרותא גארתא לגירה איצא
לכונה לים ענדה מן יהדיה אלטריק כדלך פרק אלנאס כל שכץ עלי קדר 25
גהלה יפעל בנפסה ובגירה שרורא עטימה פי חק אשכאץ אלנוע ולו כאן
תם עלם אלדי נסבתה ללצורה אלאנסאניה כנסבה אלקוה אלבאצרה ענד
אלעין לאנכפת אדיאתה כלהא ען נפסה ען גירה לאן במערפה אלחק
תרתפע אלעדאוה ואלבגצה ותבטל אדיה אלנאס בעצהם לבעץ קד ועד

1) בראשית א, לא. 2) בראשית רבה פרשה ט. 3) שם פרשה נא.

בולך וקאל וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ וגו׳
ופרה ודב תרעינה וגו׳ ושעשע יונק וגו׳1) תם אעטי סבב
דלך וקאל אן אלסבב פי ארתפאע הדה אלדראואת ואלמנאפראת ואתסלטאת
הו מערפה אלנאס חינדי בחקיקה אלאלאה פקאל לא ירעו ולא
ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את י׳ו
כמים לים מכסים2) פאעלמה: |

פצל יב

יח, א

כתירא מא יסבק לכואל אלגמהור אן אלשרור פי אלעאלם אכתר מן
אלכיראת חתי אן פי כתיר מן כתב גמיע אלמלל ופי אשעארהם
יצמנון הדא אלגרץ ויקולון אן אלעגב אן יונד פי אלזמאן כיר אמא שרורה
פכתירה ודאימה ולים הדא אלגלט ענד אלגמהור פקט אלא וענד מן יזעם
אנה קד עלם שיא. ללדאזי כתאב משהור וסמה באלאלאהיאת צמנה מן
הדיאנאתה וגהאלאתה עטאים ומן גמלתהא גדץ ארתכבה והו אן אלשר פי
אלוגוד אכתר מן אלכיר ואנך אדא קאיסת בין דאחה אלאנסאן ולדאתה
פי מדה דאחתה מע מא יציבה מן אלאלאם ואלאוגאע אלצעבה ואלעאהאת
ואלזמאנאת ואלאנכאד ואלאחזאן ואלנכבאת פתגד אן וגודה יעני אלאנסאן
נקמה ושר עטים טלב בה ואכל אן יצחה הדא אלדאי באסתקרא הדה
אלבלאיא ליקאום כל מא יזעם אהל אלחק מן אפצאל אלאלאה וגודה
אלכלן וכונה תעאלי אלכיר אלמחץ וכל מא יצדר ענה כיר מחץ בלא
שך וסבב הדא אלגלט כלה כון הדא אלגאהל ואמתאלה מן אלגמהור לא
יעתבר אלוגוד אלא בשכץ אנסאן לא גיד ויתכלל כל גאהל אן אלוגוד
כלה מן אגל שכצה וכאן לים תם וגוד אלא הו פקט פאן נאה אלאמר
יח, ב בכלאף מא יריד קטע קטעא אן | אלוגוד כלה שר פלו אעתבר אלאנסאן
אלוגוד ותצורה ועלם נזארה חטה מנה לתבין לה אלחק ואתצח לאן הדא
אלהדיאן אלטויל אלדי יהדיח אלנאס פי כתרה שרור אלעאלם לים יקולון
אן דלך פי חק אלמלאיכה ולא פי חק אלאפלאך ואלכואכב ולא פי חק
אלאסטקסאת ומא תרכב מנהא מן מערן או נבאת ולא פי חק אנואע
אלחיואן איצא ואנמא תמר פכרתהם כלהא לבעץ אשכאץ נוע אלאנסאן

1) ישעיה יא, ו—ח. 2) שם שם, ט.

ויעגבון מן הדא אלדי אכל אלמאכל אלרדיה חתי תגדם כיף נזלת בה
הדה אלאריה אלעטימה וכיף אגד הדא אלשר וכדלך יעגבון מטן אכתר
אלנכאה חתי אצאבה אלעמא פתעטם ענדהם בליה הדא באלעמא ומא נחי
נחו הדא ואלאעתבאר אלחקיקי הו אן כל אשכאץ נוע אלאנסאן אלמוגודין
פנאהיך מא סואה מן אנואע אלחיואן הו שי לא קדר לה בוגה באצאפה
ללוגוד כלה אלמסתמר כמא בין וקאל אדם להבל דמה וגו׳1)
אנוש רמה ובן אדם תולעה2) אף שוכני בתי חמר וגו׳3)
הן גוים כמר מדלי וגו׳4) וכל מא גא פי נצוץ כתב אלאנביא
מן הדא אלגרץ אלגליל אלעטים אלפאידה פי מערפה אלאנסאן קדרה ולא
יגלט ויטל אלוגוד מן אגל שכצה פקט בל אלוגוד מן אגל משיה באריה
ענדנא אלדי נוע אלאנסאן אקל מא פיה באצאפה אלי אלוגוד אלאעלי
אעני אלאפלאך ואלכואכב אמא באצאפה ללמלאיכה פלא נסבה באלחקיקה
בינה ובינהא ואנמא אלאנסאן אשרף מא תכון ודלך פי עאלמנא | אלארני יט, א
אעני אנה אשרף מא תרכב מן אלאסתקסאת ומע הדא איצא פאן וגודה
כיר עטים לה ואחסאן מן אללה במא כצה בה וכמלה ומעטם אלשרור
אלואקעה באשכאצה הי מנהא אעני מן אשכאץ אלאנסאן אלנאקצין ומן
נקאיצנא נציח ונסתגית ומן שרור נפעלהא באנפסנא באכתיארנא נתאלם
וננסב דלך ללה תעאלי ען דלך כמא בין פי כתאבה וקאל שחת לו לא
בניו מומם וגו׳5) וכין שלמה דלך וקאל אולת ארם תסלף
דרכו ועל יי יזעף לבו6) וביאן דלך אן כל שר יציב אלאנסאן
ירגע אלי אחד תלתה אנואע. אלנוע אלאול מן אלשר מא יציב
אלאנסאן מן גהה טביעה אלכון ואלפסאד אעני מן חית הו דו מארה פאן
מן אגל הדא תציב בעץ אלאשכאץ עאהאת וזמאנאת פי אצל אלגבלה או
טאריה מן תגדראת תקע פי אלענאצר כפסאד אלהוא או אלצואעק ואלכסוף
וקד בינא אן אלחכמה אלאלאהיה אוגבת אן לא יכון כון אלא בפסאד
ולולא הדא אלפסאד אלשכצי למא אסתמר אלכון אלנוע פקד באן מחץ
אלאפצאל ואלאנעאם ואפאצה אלכיר ואלדי יריד אן יכון דא לחם ועטם
ולא יתאתר ולא ילחקה שי מן לואחק אלמארה אנמא יריד אלגמע בין

1) תהלים קמד, ד. 2) איוב כה, ו. 3) שם ד, יט.
4) ישעיה מ, טו. 5) דברים לב, ח. 6) משלי יט, ג.

אלצדין והו לא ישער ודלך אן ירוד אן יכון מתאתרא לא מתאתרא לאנה
לו כאן גיר קאבל ללתאתיר למא תכון וכאן יכון אלטוגוד מנה שכצא
לא אשכאץ נוע נעם אלקול מא קאלה גאלינוס פי תאלתה אלמנאפע קאל
יט, ב לא תטמע | נפסך פי אלבאטל אנה ימכן אן יתכון מן דם אלטמת ואלמני
5 חיואן לא ימות או לא יאלם או דאים אלחרכה או בהי כאלשמס והדא
אלקול מן גאלינוס הו תנביה עלי גז מן קציה כלייה ואלקצ׳יה הי אן כל
מא ימכן אן יתכון מן אי מאדה כאנת פהו יתכון עלי אכמל מא ימכן
אן יתכון מן תלך אלמאדה אלנועיה וילחק אשכאץ אלנוע מן אלנקצאן
בחסב נקצאן מאדה דלך אלשכץ וגאיה מא ימכן אן יתכון מן אלדם
10 ואלמני ואכמלה הו נוע אלאנסאן עלי מא עלם מן טביעתה אנה חי נאטק
מאית פלא בד מן הדא אלנוע מן אלשי אן יוגד ואנת תגד מע הדא אן
אלשרור אלתי תלחק אלנאס מן הדא אלנוע קלילה גדא גדא ולא תכון
אלא פי אלנדרה לאנך תגד מרנא להא אלאף סנה מא גרקת ולא אתתרקת
וכדלך יולד אלאף מן אלנאס פי גאיה אלסלאמה ולא יולד דו עאהה אלא
15 שאדא ואן כאבר אלמכאבר ולא יקול שאדא פהו קליל גדא ולא הו לא
גז מן מאיה ולא גז מן אלף מן אלמולודין עלי חאלה אלסלאמה.
ואלנוע אלתאני מן אלשרור הו מא יצ׳יב אלנאס מן בעצהם לבעץ
כתסלט בעצהם עלי בעץ והדה אלשרור אכתר מן שרור אלנוע אלאול
ואסבאב דלך כתירה ומעלומה והי איצא מנא לכן לים ללמלום פיהא
20 חילה ומע דלך פאן אי מדינה מוגודה פי אלעאלם באסרה לא יוגד בין
אשכאץ תלך אלמדינה הדא אלנחו מן אלשי שאיעא אכתריא בוגה כל
כ, א וגודה איצא קליל כשכץ וגתאל | שכצא פיקתלה או ילצה ליל ואנמא
יכון הדא אלנחו מן אלשי יעם כלקא כתידא פי אלחדוב אלעטימה והדא
איצא לים באכתרי פי גמיע אלארץ. ואלנוע אלתאלת מן אלשרור
25 הו מא יצ׳יב אלשכץ מנא מן פעלה בנפסה והדא הו אלאכתרי והדה
אלשרור אכתר מן שרור אלנוע אלתאני בכתיר ומן שרור הדא אלנוע
יצ׳ית אלנאס כלהם והדא הו אלדי לא תגד מן לא יגניה עלי נפסה אלא
קלילא והדא הו אלדי ינכבי אן ילאם אלמצאב עליה באלחקיקה ויקאל
לה כמא קיל מידכם היתה זאת לכם1) וקיל משחית נפשו

1) מלאכי א, ט; שם אין „לכם".

הוא יעשנה1) ען הדא אלנוע מן אלשרור קאל שלמה אולת אדם
תסלף דרכו וגו׳2) וקר בין איצא פי הדא אלנוע מן אלשרור אנה
פעל אלאנסאן בנפסה והו קולה לבד ראה זה מצאתי אשר עשה
האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים3)
5 ותלך אלאפכאר הי אלתי גלבת עליהם הדה אלשרור ען הדא אלנוע קיל
כי לא יצא מעפר און ומאדמה לא יצמח עמל4) תם בין
פי אלאתר אן אלאנסאן הו אלדי יוגד הדא אלנחו מן אלשי פקאל כי
אדם לעמל יולד וגו׳5) והדא אלנוע הו תאבע ללרדיל כלהא אעני
ללשרה פי אלאכל ואלשרב ואלנכאח ותנאול דלך באפראט כמיה או
10 בפסאר הרתיב או בפסאר כיפיה אלאגדיה פיכון דלך סבבא לגמיע
אלאמראץ ואלאפאת אלגסמאניה ואלנפסאניה אמא אמראץ אלגסם פבינה
כ, ב ואמא אמראץ אלנפס מן סו הדא אלתדביר פמן גהתין | אחדאהמא אלתגיר
אללאחק ללנפס צרורה מן אגל תגיר אלגסם מן חית הי קוה גסמאניה
כמא קד קיל אן "אכלאק אלנפס תאבעה למזאג אלבדן"* ואלגהה אלתאניה
15 הי כון אלנפס תאלף אלאמור אלגיר צרוריה ותעתאדהא פתהצל להא
מלכה אלאשתיאק למא לים הו צרורי לא פי בקא אלשכץ ולא פי בקא
אלנוע והדא אלשוק הו אמר לא נהאיה לה אמא אלצרוריאת כלהא
פמחצורה מתנאהיה אמא אלתטאול פגיר מתנאה אן תעלק שוקך באן תכון
אואנך פצה פכונהא דהבא אגמל ואכרון אתכרוהא בלורא ולעל תתכר
20 איצא מן אלזמרד ואליאקות כל מא ימכן וגודה פלא יזאל כל גאהל פאסר
אלפכרה פי נכד וחזן עלי כונה לא יצל אן יפעל מא פעלה פלאן מן
אלתטאולאת ופי אלאכתר יערץ בנפסה לאכתאר עטימה כרכוב אלבחר
וכדמה אלמלוך וגאיתה פי דלך אן ינאל תלך אלתטאולאת אלגיר צרוריה
פאדא אצאבה אלמצאיב פי טרקה תלך אלתי סלכהא תשלי מן קצא אללה
25 וקדרה ואכד אן ירם אלזמאן ויתעגב מן קלה אנצאפה כיף לם יסאעדה
עלי תחציל מאל גזיל יגד בה כמרא כתירה יסכר בהא דאימא וגוארי
עדה מחלאת באנואע אלדהב ואלאחגאר חתי יחלכנה ללגמאע באכתר ממא
פי אלטאקה לילתד כאן אלגאיה אלוגודיה אנמא הי לדה הדא אלכסים

1) משלי ז, לב. 2) שם יט, ג. 3) קהלת ז, כט. 4) איוב ה, ו.
5) שם שם, ז.

* Name of a treatise by Galen, (transl. by Hubaysh) — cf. Ibn Sīnā, Marginal notes on the De anima, ed. Badawī, p.78: 17.

פקט אלי חנא אנתהי גלט אלגמהור חתי עגזוא אלבארי פי הדא אלוגוד
כא, א אלדי אוגדה בהדה אלטביעה אלמוגבה | להדה אלשרור אלעטימה בחסב
כיאלהם לכון תלך אלטביעה לא תסאעד כל דו דדילה עלי גיל דדילתה
חתי יוצל נפסח אלסיאה גאיה סולהא אלדי לא נהאיה לה כמא בינא אמא
אלפצלא אלעלמא פקד עלמוא חכמה הדא אלוגוד ופהמוהא כמא בין דוד
וקאל כל ארחות י״י חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו 1)
יקול אן אולאיך אלדין חפטוא טביעה אלוגוד ומפרוצאת אלשריעה ועלמוא
גאיתהמא תבין להם וגה אלפצל ואלחקיקה פי אלכל ולדלך געלוא גאיתהם
מא קצד בהם מן חית הם אנסאן והו אלאדראך ומן אגל צרורה אלגסם
יתטלבון צרוריאתה לחם לאכל ובגד ללבש 2) מן גיר תטאול והדא
אסהל שי וינאל באיסר סעי אדא אקתצד עלי אלצרורי וכל מא תראה
מן צעובה הדא ועסרה עלינא פדלך מן אגל אלתטאול פי טלב גיר אלצרורי
צעב ולו זגוד אלצרורי לאן כלמא כאנת אלאמאל מתעלקה בתטאול אכתר
כאן אלאמר אשק ותנפר אלקוי ואלתואצל פי אלגיר צרורי פלא יוגד
אלצרורי ויגבגי אן תעתבר אחואלנא פי אלוגוד פאנה כלמא כאן אלאמר
אשד צרוריה ללחיואן כאן וגודה אכתר ובלתה אזיד וכלמא כאן אקל
צרוריה כאן וגודה אקל והו עזיז גדא פאן אלאמר אלצרורי ללאנסאן מתלא
הו אלהוא ואלמא ואלגדא לכן צרוריה אלהוא אשד לאנה לא יפקדה בעץ
מאעה אלא ויהלך אמא אלמא פקד יבקי אליום ואליומין ואלהוא אגד
כא, ב ואכתר בדלה בלא שך | וצרורה אלמא אשד מן צרורה אלגדא לאנה אדא
שרב ולם יגתד פקד יבקי בעץ אלנאס אלארבעה איאם ואלכמסה דון
גדא ואנת תגד אלמא פי כל מדינה אכתר מן אלגדא וארכץ והכדא יגרי
אלאמר פי אלאגליה אשדהא צרורה אגדהא וארכץ פי דלך אלמוצע מן
אלגיר צרורי אמא אלמסך ואלענבר ואליאקות ואזמרד פמא אדי אן אחדא
מן אלמאלמי אלעקול יעתקד אן להא חאגה וכידה ענד אלאנסאן אלא
ללתטלב וקד יגני ענהא ון אמתאלהא כתיר מן אלאעשאב ואלאטיאן
פהדא הו תבין אפצאל אללה תעאלי וגודה ולו פי חק הדא אלחיואן
אלצעיף ואמא תבין עדלה תעאלי ותסוית בינהם פבין גדא גדא לאן לים
פי אלכון ואלפסאד אלטביעי אן יכתץ שכץ חיואן מן סאיר אנואע אלחיואן

1) תהלים כה, י. 2) בראשית כה, כ

בקוה כציצה בה או בעצו זאיד עלי שכץ אכר מן נועה בל אלקוי כלהא
אלטביעיה ואלנפסאניה ואלחיואניה ואלאעצא אלמוגודה פי הדא אלשכץ
הי אלמוגודה פי אלאכר באלדאת ואן כאן תם נקץ פבאלערץ מן אגל
אמר טאר מסא לים פי אלטבע ודלך קליל כמא בינא לא תפאצל אצלא
בין אלאשכאץ אלגארין עלי מגרי אלטבע אלא מא הו לאזם מן גהה
אכתלאף תהיו אלמואד אלדי דלך צרורי לטביעה מארה דלך אלנוע מא
קצד בה שכץ דון שכץ אמא כון הדא ענדה נואפג מסך כתירה ותיאב
מדהבה והדא עארם הדה אלפצול מן אלעיש פלא מטלמה פי דלך ולא
גור ולא | אלדי חצל לה הדא אלתטאול טפר בשי זאיר פי גוהרה ואנמא כב, א
חצל עלי כיאל כארב או לעב ולא הדא אלעארם לפצול אלעיש נקצה
ואגב ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי
אכלו לקטו 1) הדא הו אלאכתרי פי כל זמאן וכל מכאן ולא ילתפת
ללשאד כמא בינא וכחסב האדין אלאעתבארין יבין לך אפצאלה תעאלי
עלי כלקה באיגאר אלצרורי עלי תרתיבה ותסוית בין אשכאץ אלנוע
פי כלקהם וכחסב הדא אלאעתבאר אלצחיה קאל סד אלעאלמין כי כל
דרכיו משפט 2) וקאל דוד כל ארחות י״י חסד ואמת וגו׳ 3)
כמא בינא ובביאן קאל דוד טוב י״י לכל ורחמיו על כל
מעשיו 4) לאן אינארנא הו אלכיר אלכביר באלאטלאק כמא בינא וכלק
אלקוה אלמדברה ללחיואן הו אלרחמה לה כמא בינא:

פצל יג

כתירא מא תחיד אדהאן אלכאמלין פי טלב גאיה הדא אלוגוד מא הי
והאנא אבין סקוט הדא אלטלב עלי כל מדהב פאקול כל פאעל
יפעל בקצד פלא בד לדלך אלשי אלדי פעל מן גאיה מא מן אגלהא פעל
והדא בין לא יחתאג אלי ברהאן בחסב אלנטר אלפלספי וכדלך הו בין
כב, ב איצא אן אלשי אלדי פעל בקצד הכדא חאדת בעד | אן לם יכן וממא הו
בין איצא ומגמע עליה אן אלואגב אלוגוד אלדי מא עדם קט ולא יעדם
לא יפתקר לפאעל וקד בינא דלך ולכונה גיר מפעול מקט ענה טלב אלגאיה
פלדלך לא יקאל מא גאיה וגוד אלבארי תעאלי אד ולים הו שיא מכלוקא

1) שמות טז, יח. 2) דברים לב, ד. 3) תהלים כה, י. 4) שם קמה, ט.

פקד באן בחסב הדה אלמקדמאת אן אלגאיה אנמא תטלב לכל חארת
פעל בקצד די עקל אעני למא לה מבדא עקלי פילזם צרורה אן יכחת
ען אלסבב אלגאיי מא הו אמא אלשי אלגיר חארת פמא תטלב לה גאיה
כמא דכרנא ובעד הדא אלתמהיד פלתעלם אנה לא וגה לטלב גאיה לגמלה
אלוגוד לא עלי ראינא אלקאילין בחדת אלעאלם ולא עלי ראי ארסטו פי
אלקדם ודלך אן בחסב ראיה פי קדם אלעאלם לא יטלב גאיה אכירה לגז
מן אגזא אלעאלם לאנה לא יסוג עלי דאיה אן יקאל מא גאיה וגוד
אלסמא ולם כאנת בהדא אלקדד והדא אלעדד ולא לם כאנת אלמארה
הכדא ולא מא גאיה הדא אלנוע מן אלחיואן או מן אלנבאת אד אלכל
ענדה עלי גהה אללזום אלאבדי אלדי לם יזל ולא יזאל ואן כאן אלעלם
אלטביעי יבחת ען אלגאיה לכל מוגוד טביעי לכן ליסת הי אלגאיה
אלאכירה אלתי כלאמנא פי הדא אלפצל פיהא ודלך אנה כין פי אלעלם
אלטביעי אן לא בד לכל מוגוד טביעי מן גאיה מא ואן הדא אלסבב
אלגאיי והו אשרף אלארבעה אסבאב יכפי פי אכתר אלאנואע וארסטו
יצדח דאימא באן אלטביעה לא תפעל | שיא עבתא יעני אן כל פעל כג, א
טביעי לא בד לה מן גאיה מא וקד צרח ארסטו באן אלנבאת כלק מן
אגל אלחיואן וכדלך כין פי בעץ אלמוגודאת באן הדא מן אגל דא ובכאצה
פי אעצא אלחיואן. ואעלם אן וגוד הדה אלגאיה פי אלאמור אלטביעיה
קאד אלפלאספה צרורה לאעתקאד מבדא אכר גיד אלטביעה הו אלדי
יסמיה ארסטו מבדאא עקליא או אלאהיא הו אלדי יפעל הדא מן אגל
הדא ואעלם אן מן אעטם אלאדלה עלי חדת אלעאלם ענד מן לה נצפה
הו מא יקום עליה אלברהאן פי אלמוגודאת אלטביעיה אן לכל שי מנהא
גאיה מא ואן הדא מן אגל הדא דלילא עלי קצד קאצר ולא יתצור קצד
אלא מע חדות מחדת. וארגע אלי גרץ אלפצל והו אלכלאם פי אלגאיה
פאקול קד כין ארסטו אן פי אלאמור אלטביעיה יכון אלפאעל ואלצורה
ואלגאיה ואחדא אעני ואחדא באלנוע ודלך אן צורה זיר מתלא הי
אלפאעלה לצורה שכץ עמר אבנה ואלשי אלדי פעלת הו אעטא צורה
מן נוענה למאדה עמד וגאיה עמר אן תכון פיה צורה אנסאניה והכדא
ענדה כל שכץ מן אשכאץ אלאנואע אלטביעיה אלמחתאגה אלי תנאסל
פאן אלתלאתה אסבאב פיהא מן נוע ואחד והדא כלה הו אלגאיה אלאולי

אמא וגוד גאיה אכירה לכל נוע פיזעם כל מן תכלם פי אלטביעה אנה
לא בד מנהא לכן מערפתהא אמר עסיר גדא פנאהיך גאיה אלוגוד באסרה
ואלדי יבדו מן כלאם ארסטו אן | אלגאיה אלאכירה ענדה להדה אלאנואע כג, ב
הו דואם אלכון ואלפסאד אלדי לא בד מנה מן אגל אסתמראר אלכון פי
הדה אלמארה אלתי לא ימכן בקא אשכאצהא ואן יתכון מנהא גאיה מא
ימכן תכונת אעני אכמל מא ימכן אד אלקצד אלאכיר וצול אלכמאל וכין
הו אן אכמל מא ימכן וגודה מן הדה אלמארה הו אלאנסאן ואנה אכר
הדה אלמרכבאת ואכמלהא פחתי אן קיל אן כל אלמוגודאת מן דרן פלך
אלקמר מן אגלה כאן דלך חקא בהדה אלגהה אעני בכון חרכה אלמתגיר
מן אגל אלכון לחצול אכמל מא ימכן פלים ולזם ארסטו אן יסאל מא
גאיה וגוד אלאנסאן בחסב מרהבה פי אלקדם אד אלגאיה אלאולי ענדה
לכל שכץ חארת כמאל תלך אלצורה אלנועיה פכל שכץ כמלת פיה
אלאפעאל אללאזמה ען תלך אלצורה פקד תצלת גאיתה עלי אלכמאל
ואלתמאם ואלגאיה אלאכירה ללנוע דואם הדה אלצורה לאסתמראר אלכון
ואלפסאד חתי לא יבדה כון יטלב בה אכמל מא ימכן וכאן אלאמר כינא
אן בחסב מרהב אלקדם יסקט טלב אלגאיה אלאכירה ללוגוד באסרה פאמא
בחסב ראינא ומרהבנא פי חדות אלעאלם באסרה בעד אלעדם פאנה קד
יטן אן הדא אלסואל לאזם אעני טלב אלגאיה לכל הדא אלוגוד וכדלך
יטן אן גאיה אלוגוד כלה וגוד נוע אלאנסאן פקט ליעבר אללה ואן כל
מא פעל אנמא פעל מן אגלה חתי אן אלאפלאך אנמא תדור למנאפעה
ולאינגאד | צרוריאתה ובעץ טואהר כתב אלאנביא תסאעד הדא אלטן כד, א
כתירא לשבת יצרה 1) אם לא בריתי יומם ולילה חקות
שמים וארץ לא שמתי 2) וימתחם כאהל לשבת 3) ואדא
כאנת אלאפלאך מן אגל אלאנסאן פנאהיך סאיר אנואע אלחיואן ואלנבאת
והדא אלדאי אדא תעקב כמא יגב עלי אלעקלא אן יתעקבוא אלארא
תכין מא פיה מן אלדכל ודלך באן יקאל למעתקד הדא הדה אלגאיה
אלתי הי וגוד אלאנסאן הל אלבארי קאדר אן יוגדה דון הדה אלתוטיאת
כלהא או לא ימכן אן יוגד אלא בעד הדה פאן קאל קאיל אנה ימכן ואן
אללה קאדר אן יוגד אלאנסאן דון סמא מתלא פיקאל פמא פאירתה פי

1) ישעיה מה, יח. 2) ירמיה לג, כה. 3) ישעיה מ, כב.

הדה אלאשיא כלהא אלתי לם תכן הי אלגאיה כל הי מן אגל שי ימכן
וגוד דלך אלשי דון הדה כלהא וחתי אדא כאן אלכל מן אגל אלאנסאן
וגאיה אלאנסאן כמא קיל אן יעבד אללה פאלסואל באקי והו מא אלגאיה
פי כונה יעבד והו תעאלי לא יזדאד כמאלא באן יעבדה כל מא כלק
וידרכונה חקי אלאדראך ולא ילחקה נקץ באן לא יכון סואה מוגוד אצלא
פאן קאל לים דלך לכמאלה כל לכמאלנא לאן דלך הו אלאפצל לנא והו
כמאלנא לזם אלסואל כעינה ומא גאיה וגודנא בהדא אלכמאל פלא בד
צרורה אן ינתהי אלאמר פי אעטא אלגאיה אלי כדא שא אללה או כדא
אקתצת חכמתה והדא הו אלצחיח והכדא תגד חכמי ישראל רתבוא
פי צלואתהם פי קולהם אתה חכדלת אנוש מדאש ותכידהון
לעמוד לפניך כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה
יתן לך 1) פקד צרחוא באן לים תם גאיה אלא מגרד משיה ואדא כאן
אלאמר הכדא ומע אעתקאד אלחדת לא בד אן נקול אנה מסכן אן יוגד
כלאף הדא אלמוגוד אסבאבה ומסבבאתה תלזם אלשנאעה פי וגוד כל
מא אגד גיר אלאנסאן אנה אגד ללא גאיה אצלא אד אלגאיה אלואחדה
אלמקצודה והי אלאנסאן ימכן וגודה דון הדה כלהא. פלדלך אלדאי
אלצחיח ענדי בחסב אלאעתקאדאת אלשרעיה ויטאבק דלך אלארא אלנטריה
הו אן לא יעתקד פי אלמוגודאת כלהא אנהא מן אגל וגוד אלאנסאן כל
תכון איצא סאיר אלמוגודאת כלהא מקצודה לדאתהא לא מן אגל שי
אכר ויסקט איצא טלב אלגאיה פי גמיע אנואע אלמוגודאת ולו בחסב
דאינא פי חדות אלעאלם לאנא נקול גמיע אגזא אלעאלם אוגדהא
באראדתה מנהא מקצודה לדאתהא ומנהא מן אגל שי אכר דלך אלאכר
מקצוד לדאתה וכמא שא אן יכון נוע אלאנסאן מוגודא כדלך שא אן
תכון הדה אלאפלאך וכואכבהא מוגודה וכדלך שא אן תכון אלמלאיכה
מוגודה וכל מוגוד אנמא קצד בה דאת דלך אלמוגוד ומא לא ימכן וגודה
אלא בעד תקדמה שי אוגד דלך אלשי אולא כתקדם אלחס ללנטק וקד
קיל הדא אלדאי איצא פי אלכתב אלנבויה קאל כל פעל י״י
למענהו 2) קד יכון הדא אלצמיר דאגעא עלי אלמפעול ואן כאן הו
דאגעא עלי אלפאעל פיכון תאוילה מן אגל דאתה תעאלי יעני ן אראדתה

כה, ב

כה, א

1) תפלת נעילה. 2) משלי מז, ד.

אד הי דאתה כמא בין פי הדה אלמקאלה) וקד בינא אן דאתה תעאלי
תסמי איצא כבודו פי קולה הראני נא את כבודך 2) פיכון
קולה הנא כל פעל י״י למענהו מתל קולה כל הנקרא בשמי
ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו 3) יקול אן כל מא
ינסב אלי פעלה אנמא פעלתה מן אגל אראדתי לא גיר וקולה יצרתיו
אף עשיתיו הו מא בינת לך אן תם מוגודאת לא יצח וגודהא אלא
בעד וגוד שי אכר פקאל אני אבדעת דלך אלשי אלאול אלדי לא בד מן
תקדמה כאלמאדה מתלא לכל מא הו דו מאדה תם צנעת פי דלך אלשי
אלמתקדם או בעדה מא כאן קצדי איגאדה ולים תם גיר מגרד אראדה
ואדא תאמלת דלך אלכתאב אלהאדי לכל מהתדי נחו צואב ולדלך סמי
תורה באן לך הדא אלמעני אלדי נחום חומה מן אול מעשה בראשית
אלי אכרה ודלך אנה לם יצרח בוגה פי שי מנהא אנה מן אגל שי אכר
אלא כל גז וגז מן אגזא אלעאלם לכר אנה אוגדה ואן כאן וגוד דלך ופק
אלקצד והדא הו מעני קולה וירא אלהים כי טוב לאן קר עלמת
מא בינאה 4) פי קולהם דברה תורה כלשון בני אדם ואלטוב
ענדנא עבארה עמא ואפק קצדנא ען אלגמלה קאל וירא אלהים את
כל אשר עשה והנה טוב מאד 5) פאנה חדת כל חאדת ופק
אלקצד ולא יכתל אצלא והו קולה מאד לאנה קד יכון אלשי טוב
ופק אלקצד מנא חינא מא תם יכוב פיה אלגרץ פאכבר אן כל הדה
אלמצנועאת גאת ופק ן גרצה וקצדה ולם תברה מסתמרה עלי חסב מא
קצד בחא ולא יגלטך קולה פי אלכואכב להאיר על הארץ ולמשל
ביום ובלילה 6) ותמן אן מענאה מן אגל אן תפעל הדא כל הו אכבאר
בטביעתהא אלתי שא אן יכלקהא כדלך אעני מצייה מדברה כקולה פי אדם
ורדו בדגת הים וגו׳ 7) אלדי לים מענאה אנה כלק מן אגל דא
כל אכבאר בטביעתה אלתי טבעה תעאלי עליהא אמא קולה פי אלנבאת
אנה קד בדלה ללארמיין ומאיר אלחיואן 8) פקד צרח בדלך ארסטו וגירה
והו טאהר אן אלנבאת אנמא אגד מן אגל אלחיואן אד לא בד לה מן
אלאגחדא וליסת כדלך אלכואכב אעני אנהא ליסת מן אגלנא למא יצלנא

1) חלק א פ׳ נג. 2) שמות לג, יח; לעיל ע׳ 108. 3) ישעיה מג, ז.
4) לעיל ע׳ 37. 5) בראשית א, לא. 6) שם, יו—יח. 7) שם, כח. 8) שם, כט.

כירהא לאן קולה להאיר ולמשל הו כמא בינא אכבאר באלמנפעה
אלואצלה מנהא אלפאיצה עלי אלספל עלי מא בינת לך מן טביעה אפאצה
אלכיר דאימא מן שי עלי שי ודלך אלכיר אלואצל אכדא הו פי חק אלדי
וצל אליה כאן הדא אלמפצל עליה הו גאיה דלך אלדי אפאץ עליה כירה
גודה כמתל מא יטן שכץ מן אהל אלמדינה אן גאיה אלסלטאן אן יחרם
דארה באלליל מן אללצוץ ודלך צחיח בוגה מא לאנה למא אנחרסת דארה
וחצלת לה הדה אלפאידה מן אגל אלסלטאן צאר אלאמר ישבה כון
גאיה אלסלטאן חראסה דאר הדא וכחסב הדא אלמעני ינבני אן נשרח
כל נץ נגר טאהרה ידל עלי כון שי רפיע געל מן אגל מא דונה מענאה
לזום דלך ען טביעתה ונלתזם | אעתקאדא אן הדא אלוגוד כלה מקצור כו, א
מנה תעאלי בחסב אראדתה ולא נטלב לדלך עלה ולא גאיה אכרי בוגה
כמא לא נטלב גאיה וגודה תעאלי כדלך לא נטלב גאיה אראדתה אלתי
בחסבהא חדת כל מא חדת ויחדת עלי מא הו עליה פלא תגלט פי נפסך
ותטן אן אלאפלאך ואלמלאיכה אנמא וגדת מן אגלנא פקד בין לנא
קדרנא הן גוים כמד מדלו1) פאעתבר גוהרך וגוהר אלאפלאך
ואלכואכב ואלעקול אלמפארקה יבין לך אלחק ותעלם אן אלאנסאן אכמל
ואשרף מא תכון מן הדה אלמאדה לא גיר ואנה אדא אציף וגודה לוגוד
אלאפלאך נאהיך לוגוד אלמפארקה כאן חקירא גדא גדא קאל הן בעבדיו
לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה אף שכני בתי חמד
אשר בעפר יסודם2) ואעלם אן עבדיו אלמקול פי הדא אלפסוק
ליסוא הם מן נוע אלאנסאן בוגה דליל דלך קולה אף שכני בתי
חמד אשר בעפר יסודם כל עבדיו אלמדכורון פי הדא אלפסוק
הם אלמלאיכה וכדלך איצא מלאכיו אלדין אשאר עליהם פי הדא אלפסוק
הם אלאפלאך בלא שך קד בין הדא אלמעני בעינה וכדרה אליפז
נפסה פי אלקולה אלאכרי בנץ אכר וקאל הן בקדושיו לא יאמין
ושמים לא זכו בעיניו אף כי נתעב ונאלח איש שותה
כמים עולה3) פקד תבין אן קדושיו הם עבדיו ואן לים הם מן
נוע אלאנסאן ומלאכיו אלמשאר אליהם פי דלך אלפסוק הם
שמים ומעני תהלה הו מעני לא זכו בעיניו אעני כונהא דאת

1) ישעיה מ, טו. 2) איוב ד, יח—יט. 3) שם טו, טו—טז.

מארה ועלי אנהא | אצפי מארה ואעטמהא צראא ונורא פבאצאפתהא ללעקול כו, ב
אלמפארקה פהי כדרה מטלמה גיר צאפיה ואמא קולה ען אלמלאיכה הן
בעבדיו לא יאמין פמענאה אנה לא ותאקה וגוד להם או
הם מפעולון עלי ראינא וחתי עלי ראי מן יקול באלקדם פהם מעלולון
פחטהם פי אלוגוד לים באלותיק ולא באלמתמכן באלאצאפה אליה תעאלי
אלואגב אלוגוד באלאטלאק וקולה אף כי נתעב ונאלח הו כקולה
אף שכני בתי חמר כאנה יקול אף הנתעב והנאלח האדם
אלדי אלאעוגאג מכאלטה וסאר פי גמיע אגזאיה אעני מקארנה אלעדם
ועולה אלאעוגאג בארץ נכחות יעולו1) וקולה איש מתל קולה
אדם לאנה קד יסמי אלנוע אלאנסאני איש מכה איש ומת2)
פהכדא ינבגי אן יעתקד פאן אלאנסאן אדא עלם נפסה ולם יגלט פיהא
ופהם כל מוגוד בחסבה אסתראה ולא תתשוש אפכארה בטלב גאיה למא
לים לה תלך אלגאיה או בטלב גאיה למא לא גאיה לה אלא וגודה
אלמתעלק באלמשיה אלאלאהיה ואן שית קל באלחכמה אלאלאהיה:

פצל יד

ממא ינבגי איצא אן יתאמלה אלאנסאן חתי יעלם קדר נפסה ולא יגלט
הו מא תבין מן מקאדיר אלאפלאך ואלכואכב ומקאדיר אלאבעאד
אלתי בינהא ובינהא ודלך | אנה למא תבינת מקאדיר אלאבעאד כלהא כו, א
בנסבה דלך לנצף קטר אלארץ וכאן קדד מחיט אלארץ מעלומא פיכון
נצף קטרהא מעלומא צארת אלאבעאד כלהא מעלומה פתבראהן אן אלבעד
בין מרכז אלארץ ואעלי פלך זחל מסיר תמאניה אלאף סנה וסבע מאיה
סנה בתקריב כל סנה תלת מאיה וכמסה וסתין יומא ועלי אן יכון אלסיר
פי כל יום ארבעין מילא מן אמיאלנא אלשרעיה אלתי כל מיל אלפא
דראע בדראע אלעמל פתאמל הדא אלבעד אלעטים אלמדהש והו כמא קיל
הלא אלוה גבה שמים ודאה ראש כוכבים כי רמו3) יקול
אלים מן ארתפאע אלסמא תסתדל עלי בעד אדראך אלאלאה אלדי אדא
בנא מן אלבעד מן הדא אלגסם עלי הדה אלגאיה אלעטימה והו מבאין
לנא באלמוצע הדה אלמבאינה פכפי ענא גוהרה ומעטם אפעאלה פנאהיך

1) ישעיה כו, י. 2) שמות כא, יב. 3) איוב כב, יב.

ארדאך פאעלה אלדי ליס בנפס והדא אלבער אלעטים אלדי תברהן אנמא
הו עלי אלאקל לא ימכן אן יכון בין מרכז אלארץ וכין מקער פלך
אלכואכב אלתאבתה אקל מן הדא אלמקדאר ויתכן אן יכון אכתר מן
הדא אצעאפא כתירה לאן גלט אגראם אלאפלאך לא יתברהן אלא עלי
אקל מא ימכן כמא יבין מן רסאיל אלאבעאד וכדלך אלאגראם אלתי בין
כל פלך ופלך כמא ילזם אלקיאס עלי מא דכר תאבת לא ימכן אדראך
גלטהא עלי אלתחריר אד ליס פיהא כואכב יסתדל בהא אמא גלט פלך
אלכואכב אלתאבתה פאקל מא יכון גלטה מסירה | ארבע סנין יעלם דלך כה, כ
מן מקדאר בעץ כואכבה אלתי גרם כל כוכב מנהא קדר כרה אלארץ ניף
ותסעון מרה וקד תכון תכאנה גרמה אכתר ואמא אלפלך אלתאסע אלמדיר
לכל אלחרכה אלוסטיה פלא יעלם לה קדר כוגה אד ליס פיה כוכב
פמא לנא חילה פי מערפה עטמה פתאמל הדה אלמוגודאת אלגסמאניה
מא אעטם מקאדירהא ומא אכתר עדדהא ואדא כאנת אלארץ כלהא לא
גז, להא ענד פלך אלכואכב פמא הי נסבה נוע אלאנסאן לגמיע הדה
אלמכלוקאת פכיף יתכיל אחד מנא אנהא מן אגלה והסבבה ואנהא אלאת
לה והדה חאל מקאיסה אלאגסאם פכיף אדא נטרת וגוד אלעקול וקד
ישכך עלי דאי אלפלאספה פי הדא אלגרץ ויקול אלקאיל אמא לו אדעינא
אן גאיה הדה אלאפלאך תדביר שכץ אנסאן או עדה אשכאץ מתלא לכאן
הדא מתאלא כחסב אלנטר אלפלספי אמא בכוננא נזעם אן גאיתהא
תדביר נוע אלאנסאן פלא שנאעה פי כון הדה אלאגראם אלעטימה אלשכצירה
תכון גאיתהא וגוד אשכאץ אנואע אלתי עלי מדהבהם לא נהאיה לעדדהא
אבדא ומא מתאל הדא אלא מתאל צאנע עמל אלאת זנתהא קנטאר
חדיד לעמל אברה צגירה זנתהא חבה פלו כאן דלך לאברה ואחדה לכאן
הדא מן פסאד אלתדביר בחסב נטר מא איצא ולא כאן יכון הדא פסאד
תדביר מטלקא אמא מן חית אנה יעמל בהדה אלאלאת אלתקולה אברה
כת, א בעד אברה | הכדא קנאטיר עדה מן אלאבר פעמל תלך אלאלאת חכמה
ואתקאן תדביר עלי כל וגה והכדא תכון גאיה אלאפלאך אסתמרר אלכון
ואלפסאד וגאיה אלכון ואלפסאד וגוד נוע אלאנסאן עלי מא קד קיל
ונגד נצוצא ואכבארא תעצד הדא אלכיאל וקד יחל הדא אלשך אלפילסוף
באן יקול לו לם יכן אלאכתלאף בין אלאגראם אלפלכיה ואשכאץ אלאנואע

אלכאינה אלפאסדה גיר פי אלעטם ואלצגר לאמכן אן יקאל הדא אמא
מן חית אלתבאין בינהא בשרף אלגוהר פשניע גדא אן יכון אלאשרף אלה
לוגוד אלארני אלאחט ובאלגמלה אן הדא אלשך יסתעאן בה פי מא נעתקדה
מן חדות אלעאלם ואכתר מא כאן גרצי פי הדא אלפצל הדא אלמעני
ואיצא כוני לם אזל אסמע מן כל מן שדא שיא מן עלם אלהיאה אסתגיא
מא דכדוה אלחכמים ז"ל מן אלאבעאד לאנהם יצדחון באן גלט כל
פלך מסיר כמם מאיה סנה ובין כל פלך ופלך מסיר כמם מאיה סנה והי
סבעה אפלאך פיכון בעד אלפלך אלסאבע אעני מחדבה מן מרכז אלארץ
ממשי סבעה אלאף סנה ויתכיל כל מן יסמע הדא אנה כלאם פיה אגיא
כתיר ואן לא ינתהי אלבער להדא אלמקדאר וממא תברהן פי אלאבעאד
יבין לך אן אלבער בין מרכז אלארץ וחצץ וחל והו אלפלך אלסאבע הו
מסיר סבעה אלאף סנה וארבע ועשרין סנה בתקריב ואמא אלבעד אלדי
דכרנא והו ממשי תמאניה אלאף וסבע מאיה סנה פהו | אלי מקער אלפלך כת, ב
אלתאמן והדא אלדי תגדהם יקולון בין פלך ופלך בעד כדא מענאה גלט
אלגרם אלדי בין אלאפלאך לא אן תם כלא ולא תטלבני במטאבקה כל
מא דכרוה מן אמור אלהיאה למא אלאמר עליה לאן אלתעאליים כאנת פי
תלך אלאזמאן נאקצה ולא תכלמוא פי דלך מן חית הם רואה לתלך אלאקאויל
ען אלאנביא כל מן חית הם עלמא תלך אלאעצאר פי תלך אלפנון או סמעוהא
מן עלמא תלך אלאעצאר ולים מן אגל הדא אקול פי אקאויל נגדהא להם
קד טאבקת אלחק אנהא גיר צחיחה או וקעת באלערץ כל כל מא אמכן
אן יתאול כלאם אלשכץ חתי יטאבק אלמוגוד אלדי תברהן וגודה פהו
אלאולי ואלאחק באלפאצל אלטבאע אלסנצף:

פצל טו

ללממתנע טביעה תאבתה קאימה אלתכאת ליסת מן פעל פאעל לא
ימכן תגירהא בוגה ולדלך לא יוצף אלאלאה באלקדרה עליהא
הדא ממא לא יכתלף פיה אחד מן אהל אלנטר בוגה ולא יגהל הדא אלא
מן לא יפהם אלמעקולאת ואנמא מוצע אלאכתלאף בין אהל אלנטר כלהם
הו אלאשארה אלי נוע מא מן אלמתכיללאת יקול בעץ אהל אלנטר אן הדא
מן קביל אלממתנע אלדי לא יוצף אלאלאה באלקדרה עלי תגיירה ויקול

כפ׳ א אכר אנה ן מן קביל אלמסכן אלדי תתעלק קדרה אלאלאה באגאדה כיף
שא מתאל דלך אגתמאע אלצדין פי אן ואחד ומחל ואחד ואנקלאב אלאעיאן
אעני רגוע אלגוהר ערצא ואלערץ גוהרא או וגוד גוהר גסמאני דון
ערץ פיה כל הדא מן קביל אלמסתגע עגד כל אחד מן אהל אלנטר כדלך
5 כון אלאלאה יוגד מתלה או יעדם דאתה או יתגסד או יתגיר כל הדא
מן קביל אלמסתגע ולא יוצף אלאלאה באלקדרה עלי שי מן דלך אמא הל
יוגד ערצא מגרדא לא פי גוהר פאן פרקה מן אהל אלנטר והם אלמעתזלה
תכלוא דלך וראוה מן באב אלמסכן ואכרון קאלוא הו מן באב אלמסתגע
ואן כאן אלקאיל בוגוד ערץ לא פי מחל לם יולד לדלך מגרד אלנטר כל
10 מראעאה אמור שרעיה זאחמהא אלנטר מזאחמה שדידה פתכלצוא בהדה
אלקולה כדלך איגאד שי מתגסם מן לא מאדה אצלא הו מן קביל אלמסכן
ענדנא ומן קביל אלמסתגע ענד אלפלאספה והכדא יקול אלפלאספה אן
איגאד מרכב קטרה מתל צלעה או זאויה מגסמה יחיט בהא ארבע זואיא
בסיטה קאימה ומא נחי הדא אלנחו כל דלך מן קביל אלמסתגע ובעץ מן
15 יגהל אלתעאלים ולם יעלם מן הדה אלאמור גיר מגרד אלפאט לא תצור
מעני רשנהא ממכנה פיא לית שערי הל הדא אלבאב מפתוח מבאח ולכל
אחד אן ידעי פי אי מעני תצורה ויקול הדא ממכן ויקול אכר כל הו
מסתגע בחסב טביעה אלאמר או תם שי רסל הדא אלבאב ויחצרה חתי ן
כפ׳ ב יקטע אלאנסאן קטעא אן הדא ממתגע בטביעתה והל עיאר דלך ואעתבארה
20 באלקוה אלמתכללה או באלעקל ובאי שי יפרק בין אלמתכלל ואלמעקול
לאנה קד ינאזע אלשכץ גירה או תנאזעה נפסה פי אמר מא יגדה ממכנא
ענדה פיקול אנה ימכן פי טביעתה ויקול אלמנאזע הדא אלתמכין הו פעל
אלכיאל לא באעתבאר אלעקל פהל תם איצא שי מא יפארק בה בין
אלקוה אלמתכללה ובין אלעקל והל דלך שי כארג ענהמא גמיעא או
25 באלעקל נפסה יפרק בין אלמעקול ואלמתכיל כל הדה מואצע בחת
תסתקצי גדא ומא הדא גרץ אלפצל פקד באן אנה עלי כל ראי ומדהב
הנא אמור ממתנעה ומחאל וגודהא ואנה לא יוצף אלאלאה באלקדרה
עליהא ולא עגז פי חקה ולא נקץ קדרה פי כונה לא יגדרהא פהי אדא
לאזמה ליסת מן פעל פאעל פקד באן אן מוצע אלאכתלאף פי אשיא תפרץ
30 מן אי אלקבילין הי הל מן קביל אלמסתגע או מן קביל אלמסכן פחצל הדא:

פצל טז

אפתאת אלפלאספה עלי אללה תעאלי פי עלמה במא סואה אפתיאתא
עטימא גדא ועתרוא עתדה לא אקאלה להם מנהא ולא למן
5 תבעהם פי דלך אלראי וסאסמעך אלשבהאת אלתי אוקעתהם פי מא
5, א אפתאתוא ן כה וסאסמעך איצא ראי שרעתנא פי דלך ומקאומתנא להם
פי אראיהם אלסיה אלשניעה פי אמר עלם אללה ואכתר מא אוקעהם פי
דלך ודעאהם אליה אולא הו מא יבדו באול כאטר מן עדם אנתטאם אחואל
אשכאץ אלאנסאן וכון בעץ אשכאץ אלארמין אלפצלא פי תיאה רדיה
10 סולטה ובעץ אלאשכאץ אלשרירין פי חיאה טיבה לדיה פרעאהם דלך אלי
אן קסמוא הדא אלתקסים אלדי תסמעה אלאן פקאלוא לא יכלו אלאמר
מן אחד קסמין אמא אן יכון אללה גיר עאלם בשי מן הדה אלאחואל
אלשכציה וגיר מדרך להא או יכון ידרכהא ויעלמהא והדה קסמה צדוריה
תם קאלוא פאן כאן ידרכהא ויעלמהא פלא יכלו אלאמר מן אחד תלתה
15 אקסאם אמא אן ינטמהא ויגריהא עלי אחסן נטאם ואכמלה ואתמה או
יכון מגלובא ען נטמהא לא קדרה לה עליהא או יכון יעלם ויקדר עלי
אלנטם ואלתדביר אלגיד גיר אנה אהמל דלך עלי גהה אלתהאון ואלאחתקאר
או עלי גהה אלחסד כמא נגד מן אלנאס רגלא קאדרא עלי אוצאל כיר
לשכץ אכר ועארפא בחאגה דלך אלשכץ למא ינאלה מן כידה גיר אנה
20 לסוء טבאעה ושרה וחסדה יחסדה עלי דלך פלא יוצלה אליה והדא אלתקסים
איצא צרורי צחיח אעני אן כל עאלם באמר מא פאנה לא יכלו אמא אן
תכון לה ענאיה בתדביר מא עלם או יהמל דלך כמא יהמל אלאנסאן פי
מנזלה תדביר אלקטט מתלא או מא הו אחקר מן דלך ואלדי ן לה אלענאיה 5, ב
באלאמר קד יגלב ען תדבירה ואן אראד דלך פלמא קסמוא הדא אלתקסים
כתוא אלחכם וקאלוא אן קסמין מן הדה אלתלתה אקסאם אללאזמה לכל
25 מן יעלם ממתנע פי חק אללה תעאלי והמא אן לא יקדר או יקדר ולא
יעתני אד הדא כלק שר או עגז ותעאלי ענהמא פלם יבק מן אלתקסים
כלה אלא אן יכון לא יעלם שיא מן הדה אלאחואל בוגה או יעלמהא
וינטמהא אחסן נטאם ונחן נגדהא גיר מנתטמה ולא לאזמה לקיאם ולא
30 מטרדה עלי מא ינבגי פדלך דליל עלי כונה לא יעלמהא בוגה ולא בסבב

הלא אלאמר הו אלדי אוקעהם אולא פי הדא אלאפתיאת אלעטים ותגד
נמיע מא לכצתה לך מן תקסימהם ותנביהי עלי אן הדא מוצע גלטהם
מבינא משרוחא פי מקאלה אלאסכנדר אלאפרודסי פי אלתדביר. פארי
ואעגב כיף וקעוא פי של ממא הרבוא מנה וכיף נהלוא אלאמר אלדי לם
יזאלוא ינבהוננא עליה וישדחונה לנא דאימא אמא וקועהם פי של ממא
הרבוא מנה פכונהם חרבוא מן אן ינסבוא ללה אלאהמאל וקטעוא עליה
באלנהל וכון כל מא פי חלא אלעאלם אלספלי מסתורא ענה ולא ידרכה
ואמא נהלהם במא לם יזאלוא ינבהוננא עליה פכונהם אעתברוא אלוגוד
באחואל אשכאץ אלאנסאן אלתי שרורהם מנהם או מן צרורה טביעה
אלמאדה עלי מא יקולון דאימא ויבינון וקד בינא מן דלך מא ינבגי
פלמא אצלוא הדה אלקאעדה אלהאדה לכל קאעדה חסנה אלמסמגה
לא, א לגמאל | כל דאי צחיח אכדוא בעד דלך אן יזילוא שנאעתהא וזעמוא אן
עלם חדה אלאשיא ממתנע פי חק אלאלאה מן נהאת מנהא אן אלגזאיאת
אנמא תדרך באלחואס לא באלעקל ואללה לא ידרך בחאסה ומנהא אן
אלגזאיאת לא תתנאהי ואלעלם אחאטה ומא לא יתנאהי לא יחאט בה
עלמא ומנהא אן אלעלם באלחואדת והי גזאיה בלא שך יוגב לה תגדרא
מא לאנה תגדד עלם בעד עלם ובחסב דעואנא נחן מעשר אלמתשרעין אנה
עלמהא קבל כונהא ישנעון עלינא שנאעתין אחדאהמא תעלק אלעלם
באלעדם אלמחץ ואלתאניה אן יכון עלם כון אלשי באלקוה ועלם כונה
באלפעל שיא ואחדא וקד תראגמת בהם אלטנון חתי קאל בעצהם אנה
יעלם אלאנואע פקט לא אלאשכאץ וקאל בעצהם מא יעלם שיא כארגא
ען דאתה בונה חתי לא יכון תם תכתיר עלום בזעמה ומן אלפלאספה מן
יעתקד באעתקאדנא ואנה תעאלי יעלם כל שי ולא תכפי ענה כאפיה
בונה והם אקואם כבדא קבל ארסטו באלזמאן קד דכרהם ארצא אלאסכנדר
פי מקאלתה תלך לכנה יאבי ראיהם ויקול אן אעטם מא ינקץ בה מא
נשאהדה מן שרור תצל אלאכיאר וכיראת ינאלהא אלאשראר ובאלגמלה
פקד תבין לך אנהם כלהם לו וגדוא אחואל אשכאץ אלנאס מנתטמה
בחסב מא יכדו ללגמהור אנה אנתטאם למא וקעוא פי שי מן הדא אלנטד
כלה ולא תהאפתוא כל אלדאעי אלאול להדא אלנטד אעתבאר אחואל
לא, ב אלנאס | כירהם ושרורהם וכון דלך בזעמהם גיר מנתטם כמא קאל נהאלנא

לא יתכן דרך י״ו) ובעד תבייני אן אלכלאם פי אלעלם ואלענאיה
מרתבט בעצה בבעץ אכד פי תבין ארא אלנטארין פי אלענאיה ובעד דלך
אכד פי חל מא שכוא בה פי עלם אלאלאה באלגזאיאת:

פצל יז

ארא אלנאס פי אלענאיה כמסה ארא וכלהא קדימה אעני אנהא ארא
מסמעת עלי זמאן אלאנביא מנד טהרת אלשריעה אלחאקה אלמנירה
להדה אלטלמאת כלהא. |אלראי אלאול הו קול מן זעם אן לא ענאיה
אצלא בשי מן אלאשיא פי גמיע הדא אלוגוד ואן כל מא פיה מן אלסמא
אלי מא סוי דלך ואקע באלאתפאק וכיף תהיא ולים תם בונה לא נאטם
ולא מדבר ולא מעתני בש והדא הו ראי אפיקורס והו ארצא יקול באלאגזא
וירי אנהא תכתלט כיף אתפק ויתכון מנהא מא אתפק /וקד קאל בהדא
אלראי אלדין כפרוא מן ישראל והם אלמקול ענהם כחשו בי״י
ויאמרו לוא הוא2) וקד ברהן ארסטו עלי אסתחאלה הדא אלראי ואן
אלאשיא כלהא לא יצה אן תכון באלאתפאק בל להא נאטם ומדבר וקד
דכרנא מן דלך טרפא פי מא תקדם. ואלראי אלתאני הו ראי מן
לב, א ירי אן בעץ אלאשיא בהא ענאיה והי בתדביר מדבר | ונטם נאטם ובעצהא
מתרוך מע אלאתפאק והדא הו ראי ארסטו ואנא אלכץ לך ראיה פי
אלענאיה הו ירי אן אללה תעאלי מעתני באלאפלאך ומא פיהא ולדלך דאמת
אשכאצהא עלי מא הי עליה וקד גע אלאסכנדר וקאל אן ראי ארסטו אן
ענאיה אללה אנתהת ענד פלך אלקמר ודלך פרע עלי אצלה פי קדם אלעאלם
לאנה ירי אן אלענאיה הי בחסב טביעה אלוגוד פהדה אלאפלאך ומא פיהא
אלתי אשכאצהא דאימה מעני אלענאיה בהא הו דואמהא עלי חאלה לא
תתגיר וכמא לזם ען וגוד תלך וגוד אשיא אכר ליסת אשכאצהא מסתמרה
אלוגוד לכן אנואעהא כדלך ארצא פאץ מן תלך אלענאיה מא אונב בקא
אלאנואע ודואמהא ולם ימכן בקא אשכאצהא ולא אמלת איצא אשכאץ
כל נוע אהמאלא מחצא בל כל מא צפי מן תלך אלמאדה חתי קבל צורה
אלנמא נעלת פיה קוי תחרסה מדה מא תגרב לה מא יואפקה ותדפע ענה
מא לא מנפעה לה בה ומא צפי מנהא אכתר מן דלך חתי קבל צורה

1) יחזקאל לג, יז. 2) ירמיה ה, יב.

אלחסּ געלת פיה קוי אכרי תחרסה וחצונה וגעל לה קדרה אכרי עלי
אלחרכה ליקצד מא יואפקה ויחרב ממא יכאלפה תם אעטי כל שכץ בחסב
מא יחתאג אליה דלך אלנוע ומא צפי מנהא אכתר חתי קכל צורה אלעקל
אעטי קוה אכרי ירכּר בהא ויפכד וירוי פי מא ימכן בה בקא שכצה
5 וחראסה נועה בחסב כמאל דלך אלשכץ אמא סאיר אלחרכאת אלואקעה
לב, ב פי סאיר | אשכאץ אלנוע פהי ואקעה באלאתפאק ולים דלך ענד ארסטו
כתדביר מדבּר ולא בנטם נאטם סתאל דלך אן הכּת ריח עאצפה או גיר
עאצפה פלא שך אנהא תסקט בעץ אוראק הדה אלשגרה ותכסר נצנא
מן שגרה אכרי ותרמי חגרא מן גדאר מא ותחתיר תראכא עלי עשב מא
10 פתפסרה ותמגג אלמא פיעטב מרכב כאן הנאך פיגרק כל מן פיה או
בעצהם פלא פרק ענדה בין סקוט תלך אלורקה ווקוע אלחגר או גרק
אולאיך אלפצלא אלעטמא אלדין כאנוא פי אלספינה כדלך לא יפדק בין
חור ראת עלי גמאעה מן אלנמל פמאתוא או בניאן תכלכלת אסאסאתה
פכר עלי כל מן הנאך מן אלמצלין פמאתוא ולא פרק ענדה בין קטּ עתר
15 בפאר פאפתרסה או ענכבות אפתרם דבאבא או אסד גאע פלקי נכיא
פאפתרסה ובאלגמלה פאן מלאך ראיה אן כל מא ישאהדה מטדדא לא יכתל
ולא יתגיר לה מגהאג אצלא כאלאחואל אלפלכיה או יגרי עלי אלנטאם
ולא יכדם אלא פי אלשאדּ כאלאמור אלטביעיה פיקול הדא בתדביר
אעני אן אלענאיה אלאלאהיה מצחוכה מעה וכל מא יראה לא יטרד עלי
20 קיאם ולא ילזם נטאמא כאחואל אשכאץ כל נוע מן אלנבאת ואלחיואן
ואלאנסאן יקול הדא באלאתפאק לא בתדביר מדבּר יעני אנה לם תצחבה
אלענאיה אלאלאהיה וירי אן אצחאב אלענאיה איצא להדה אלאחואל
ממתנע והדא תאבע לראיה פי קדם אלעאלם ואן כל מא עליה הדא |
לג, א אלגוד כלאפה ממתנע ואלדין אעתקדוה הדא אלראי איצא ממן מרק מן
25 שריעתנא הם אלקאילון עזב י״י את הארץ [1]. ואלראי אלתאלת
הו מקאבל הדא אלראי אלתאני והו ראי מן ירי אן לים פי גמיע אלגוד
שי באלאתפאק בונה לא גזאי ולא כלי בל אלכל באראדה וקצד ותדביר
ובדן הו אן כל מא ירכּב פקד עלם והדה הי פרקה אלאשעריה מן אלאסלאם
ולזם הדא אלראי שנאעאת עטימה פתחסלוהא ואלתזמוהא ודלך אנהם יקרון

1) יחזקאל מ, מ.

לארסטו פי מא יזעמה מן אלתסויה כין סקוט אלורקה ומות שכץ אנסאן
קאלוא כדלך הו לכן לם תהבּ אלריח באלאתפאק כל אללה חדכהא ומא
אלריח הי אלתי אסקטת אלאוראק כל כל ורקה סקטת בקצא וקדר מן
אללה והו אלדי אסקטהא אלאן פי הדא אלמוצע ולא ימכן אן יתאכר זמאן
5 סקוטהא ולא יתקדם ולא ימכן סקוטהא פי גיר הדא אלמוצע אד דלך כלה
מקדר פי מא לם יזל פלזמהם בחסב הדא אלראי אן תכון חרכאת אלחיואן
כלהא וסכנאתה מקדרה ואן אלאנסאן לא אסתטאעה לה בונה עלי אן יפעל
שיא או לא יפעלה וילזם הדא אלראי איצא אן תכון טביעה אלממכן
סאקטה פי הדה אלאמור ואן תכון הדה אלאשיא כלהא אמא ואגבה או
10 ממתנעה פאלתזמוא דלך וקאלוא אן הדה אלתי נסמיהא ממכנה כקיאם
זיד ומגל עמר הי ממכנה באלאצאפה אלינא אמא באצאפתהא אליה תעאלי
לג, ב פלא ממכן פיהא אצלא בל | ואגב או ממתנע ולזם מן הדא אלראי איצא
אן יכון מעני אלשראיע לא יפיד אצלא אד אלאנסאן אלדי לה גאת כל
שריעה לא יסתטיע אן יפעל שיא לא אן יאתי מא אמר בה ולא אן
15 יגתנב מא נהי ענה וקאלת הדה אלפרקה אנה תעאלי הכדא שא לידסל
ויאמר וינהי ויהדד ויגי ויכוף ואן כנא לא אסתטאעה לנא ויגוז אן
יכלפנא אלממתנעאת ויגוז אן נמתתל אלאמר ונעאקב ונכאלפה ונגאזי ולזם
הדא אלראי איצא אן תכון אפעאלה תעאלי לא גאיה להא ותחסלוא תקלה
הדה אלשנאעאת כלהא לסלאמה דלך אלראי חתי אדא ראינא שכצא ולד
20 אעמי או מגדומא אלדי לא נקדר נקול אנה תקדם לה דנב אסתחק בה דלך
קלנא כדא שא ואדא ראינא אלפאצל אלעאכד קתל באלעדאב קלנא כדא
שא ולא גור פי דלך אד גאיז ענדהם פי חק אללה אן יעדב מן לם יגנב
ויגאזי באלכיר ללמגנב ואקאוילהם פי הדה אלאשיא משהורה. ואלראי
אלראבע הו ראי מן ירי אן ללאנסאן אסתטאעה ולדלך יגרי מא גא
25 פי אלשריעה מן אלאמר ואלנהי ואלגזא ואלעקאב ענד האולא עלי נטאם
וירון אן אפעאל אללה כלהא תאבעה לחכמה ואנה לא יגוז עליה אלגור
ולא יעאקב מחסנא ואלמעתזלה איצא ירון הדא אלראי ואן כאן אסתטאעה
אלאנסאן ליסת הי ענדהם מטלקה והם איצא יעתקדון אנה תעאלי עאלם
בסקוט תלך אלורקה ובדכיב הדה אלנמלה ואן ענאיתה בכל אלמגודאת
לה, א פלזמת הדא אלראי | איצא שנאעאת ותנאקצאת אמא אלשנאעה פכון בעץ

אשכאץ אלנאס ולד דא עאהה והו לם ידנב קאלוא דלך תאבע לחכמתה
והכדא אחסן פי חק הדא אלשכץ אן יכון הכדא מן אן יכון סאלמא ונחן
נגהל הדא אלאחסאן ומא הדא עלי נהה אלעקאב לה בל עלי נהה אלאחסאן
אליה וכדלך גואבהם פי הלאך אלפאצל אן דלך ליעטם גזאוה פי אלאכרי
חתי אנתהי אלקול בהאולא אן קיל להם ולאי שי עדל פי אלאנסאן ולם
יעדל פי גירה ובאי דנב דכה הדא אלחיואן פתחמלוא מן אלשנאעה אן
קאלוא באן הדא אגור לה חתי יעוצה אללה פי אלאכרי חתי אן קתל
אלברגות ואלקמלה ילזם אן יכון להא פי דלך עוץ ענד אללה וכדלך הדא
אלפאר אלגיר אתם אלדי אפתדסה קט או חראה הכדא קאלוא אקתצת
חכמתה פי חק הדא אלפאר וסיעוצה עמא גרי עליה פי אלאכרי ולא
לאם אחד ענדי מן אהל הדה אלארא אלתלתה פי אלענאיה לאן כל ואחד
מנהם דעתה צרורה עטימה למא קאל ארסטו תבע אלטאהר מן טביעה
אלונוד ואלאשעריה הרבוא מן אן ינסב לה תעאלי נהל בשי ולא יצח אן
יקאל ערף הדה אלגזאיה ונהל הדה פלזמת תלך אלשנאעאת פתחמלת
ואלמעתזלה איצא הרבוא מן אן ינסב לה תעאלי גור וטלם ולא חסן
איצא ענדהם מנאכרה אלפטרה חתי יקאל אן אלאם מן לם ידנב לא
גור פיה ולא חסן ענדהם איצא אן תכון בעתה אלאנביא כלהם ונזול
לה, ב אלשריעה לא ן למעני יעקל פתחמלוא איצא מא תחמלוה מן תלך אלשנאעאת
וילזמהם אלתנאקץ לאנהם יעתקדון אנה תעאלי יעלם כל שי ואן אלאנסאן
לו אסתטאעה והדא יודי למא יבין באיסר תאמל אן דלך מתנאקץ.
ואלראי אלכאמס הו ראינא אעני ראי שריעתנא ואנא אעלמך מנה
כמא נצת בה כחב אנביאינא והו אלדי אעתקדה נטהור אחבארנא וסאכברך
איצא כמא אעתקדה כעץ אלמתאכרין מנא ואעלמך איצא כמא אעתקדה
אנא פי דלך פאקול קאעדה שריעה משה דכנו ע"אם וכל מן תבעהא
הי אן אלאנסאן לו אסתטאעה מטלקה אעני אנה כטביעתה ובאכתיארה
ואראדתה יפעל כל מא ללאנסאן אן יפעלה דון אן יכלק לה שי מסתגל
בונה וכדלך גמיע אנואע אלחיואן חתחרך באראדתהא והכדא שא אעני אן
מן משיתה אלקדימה פי אלאזל אן יכון אלחיואן כלה יתחרך באראדתה
ואן יכון אלאנסאן דא אסתטאעה עלי כל מא ירידה או יכתארה ממא
יסתטיע עליה והדה קאעדה לם יסמע קט פי מלתנא כלאפהא כחמר אללה

וכדלך מן גמלה קואעד שריעה משה דכנו אנה תעאלי לא יגוז עליה
אלגור בונה מן אלונוה ואן כל מא ינזל באלנאס מן אלבלאיא או יצלהם
מן אלגם אלשכץ אלואחד או אלגמאעה כל דלך עלי נהה אלאסתחקאק
באלחכם אלעדל אלדי לא גור פיה אצלא ולו צרבת אלשכץ שוכה פי ירה
ואזאלהא לחינה לכאן דלך עקאבא לה ולו נאל ן איסר לדה לכאן דלך לה, א
גזאא לה וכל הדא באסתחקאק והו קולה תעאלי כי כל דרכיו משפט
וגו' 1) לכנא נגהל וגוה אלאסתחקאק. פקד תלכצת לך הדה אלארא ודלך
אן כל מא תראה מן אחואל אשכאץ אלארמין אלמכתלפה יראה ארסטו
אתפאקא מחצא ויראה אלאשערי תאבעא למגרד משיה ויראה אלמעתזלה
תאבעא לחכמה ונראה נחן תאבעא לאסתחקאק אלשכץ בחסב אפעאלה
פלדלך יגיז אלאשערי אן יעדב אללה אלפאצל אלכיר פי אלדניא ויכלדה
פי תלך אלנאר אלתי תקאל פי אלאכרי ויקאל כדא שא וידי אלמעתזלה
אן הדא גור ואן הדא אלדי עדב ולו אלנמלה כמא דכרת לך להא עוץ וכון
הדא עדב חתי יעוץ תאבע לחכמתה ונחן נעתקד אן כל הדה אלאחואל
אלאנסאניה הי בחסב אלאסתחקאק והו תעאלי ען אלגור ומא יעאקב מנא
אלא מסתחק עקאב הדא הו אלדי נצת בה תורת משה דכנו כאן
אלכל תאבע לאסתחקאק ועלי הדא אלראי גרי כלאם נטהור אחבארנא
לאנך תגדהם יקולון בביאן אין מיתה בלא חטא ולא יסורין
בלא עון 2) וקאלוא במדה שאדם מודד בה מודדין לו והדא
נץ אלמשנה 3) וצרחוא פי כל מוצע אנה לאזם צרורי פי חקה תעאלי
אלעדל והו אן יגאזי אלמטאיע עלי כל מא פעלה מן אפעאל אלבר ואלאסתקאמה
ולו לם יוסר בולך עלי יד נבי ואנה יעאקב עלי כל פעל שר פעלה אלשכץ
ולו לם ינה ענה עלי יד נבי אד דלך מנהי ן ענה באלפטרה אעני אלנהי לה,
ען אלמלם ואלגור קאלוא אין הקב"ה מקפח זכות כל בריה 4)
וקאלוא כל האומר קודשא בריך הוא ותרן הוא יתותרן
מעוהי אלא מאריך אפיה וגבי דילה 5) וקאלוא אינו רומה
מצווה ועושה למי שאינו מצווה ועושה 6) ובינוא אנה ואן

1) דברים לב, ד. 2) שבת נה, א. 3) סוטה פרק א משנה ז.
4) בבא קמא לח, ב; פסחים קיח, א. 5) בראשית רבה פרשה סז; בבא קמא ג, א.
6) קדושין לא, א; בבא קמא פז, א; עבודה זרה ג, א.

כאן לם יכלף נותנין לו שכרו ועלי הדא אלאצל אטרד נמיע כלאמהם
ונא פי כלאם אלחכמים זיארה מא מא נאת פי נץ אלתורה והו קול
בעצהם יסורין של אהבה 1) ולך אן בחסב הדא אלראי קד תנזל
באלשכץ אפאת לא לדנב מתקדם בל ליעטם נזאוה והדא הו איצא מדהב
אלמעתזלה ולא נץ פי אלתורה להדא אלמעני ולא יגלטך אמור אלנסיון
והאלהים נסה את אברהם 2) וקולה ויענך וירעיבך וגו׳ 3)
פסתסמע אלכלאם פי דלך ולם תתערץ שריעתנא בונה גיר לאחואל אשכאץ
אלאנסאן אמא חדית הדא אלעוץ ללתיואן פלם יסמע קט פי מלתנא קדימא
בונה ולא דכרה קט אחד מן אלחכמים לכן בעץ אלמתאכרין מן
אלגאונים ז״ל למא סמעה מן אלמעתזלה אסתצובה ואעתקדה. ואמא
מא אעתקדה אנא פי הדה אלקאעדה אעני אלענאיה אלאלאהיה פהו מא
אצף לך ולים אנא מסתנדא פי הדא אלאעתקאד אלדי אצפה למא ודאני
אליה אלברהאן כל אסתנד פיה למא תבין לי אנה קצד כתאב אללה
וכתב אנביאינא והדא אלראי אלדי אעתקדה אקל שנאעה מן אלארא
אלמתקדמה ואקרב מן אלקיאס אלעקלי ודלך אני אעתקד אן אלענאיה
לז, א אלאלאהיה אנמא הי פי הדא אלעאלם אלספלי אעני מן תחת פלך אלקמר
באשכאץ נוע אלאנסאן פקט והדא אלנוע וחדה הו אלדי נמיע אחואל
אשכאצה ומא ינאלהא מן כיר ושר תאבע לאסתחקאק כמא קאל כי כל
דרכיו משפט 4) אמא סאיר אלחיואנאת נאהיך אלנבאת וגירה פאן
ראיו פיהא ראי ארסטו לא אעתקד בונה אן הדה אלורקה סקטת בענאיה
בהא ולא אן הדא אלענכבות אפתרם הדה אלדבאבה בקצא אללה ואראדתה
אלאן אלשכציה ולא אן אלבזקה אלתי בזקהא זיד תחרכת חתי נזלת עלי
הדה אלבעוצה פי מוצע מכצוץ פקתלתהא בקצא וקדד ולא אן הדה
אלסמכה למא אכתטפת הדה אלדודה מן ונה אלמא אנמא כאן דלך
במשיה אלאהיה שכציה בל הדא כלה ענדי באלאתפאק אלמחץ כמא
יראה ארסטו ואנמא אלענאיה אלאלאהיה ענדי פי מא אראה תאבעה ללפיץ
אלאלאהי ואלנוע אלדי אתצל בה דלך אלפיץ אלעקלי חתי צאר הא
עקל ואנכשף לה כל מא הו מכשוף לדי אלעקל הו אלדי צחבתה אלענאיה
אלאלאהיה וקדרת אפעאלה כלהא עלי נהה אלנזא ואלעקאב אן גרק

1) ברכות ה, א. 2) בראשית כב, א. 3) דברים ח, ג. 4) שם לב, ד.

אלספינה במן פיהא כמא דכר ואנכראר אלסקף עלי מן פי אלבית אן כאן
דלך באלאתפאק אלמחץ פלים דכול אולאיך לתלך אלספינה ונלום אלאכרין
פי אלבית באלאתפאק בחסב ראינא כל באראדה אלאהיה בחסב אלאסתחקאק
פי אחכאמה אלתי לא תצל עקולנא למערפה קאנונהא. ואלדי דעאני להדא
לז, ב אלאעתקאד לאני לם אגד קט נץ כתאב נבי ידכר אן ללה ענאיה בשכץ
מן אשכאץ אלחיואן אלא בשכץ אנסאן פקט וקד ענבוא אלאנביא איצא
מן כון אלענאיה באשכאץ אלאנסאן ואנה אקל מן אן יעתני בה פנאהיך
מן סואה מן אלחיואן קאל מה אדם ותדעהו וגו׳ 1) מה אנוש
כי תזכרנו וגו׳ 2) וקד נאת אלנצוץ אלנלייה בכון אלענאיה בנמיע
אשכאץ אלאנסאן ובאפתקאד אעמאלהם כלהא היוצד יחד לבם
המבין אל כל מעשיהם 3) וקאל אשר עיניך פקוחות על
כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו 4) וקול איצא כי
עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה 5) וקד נצת
אלתורה באלענאיה באשכאץ אלאנסאן ותפקד אפעאלהם קאל וביום
פקדי ופקדתי עליהם חטאתם 6) וקאל מי אשר חטא לי
אמחנו מספרי 7) וקאל והאבדתי את הנפש ההיא 8) וקאל
ונתתי את פני בנפש ההיא 9) והדא כתיר וכל מא נא מן קצץ
אברהם ויצחק ויעקב דליל מחץ עלי אלענאיה אלשכציה אמא
סאיר אשכאץ אלחיואן פאלחאל פיהא כמא יראה ארסטו בלא שך ולדלך
כאן דבחהא מבאחא בל מאמורא בה ותצריפהא פי אלמנאפע כיף שינא
ודליל כון סאיר אלחיואן גיר מעתני בה אלא בנחו אלענאיה אלתי דכרהא
ארסטו קול אלנבי למא ראי מן תסלט נבוכדנצר וכתרה קתלה אלנאס
קאל יא רב כאן קד אהמל אלנאס וסיבוא כאלאסמאך וחשראת אלארץ
דל בהדא אלקול אן תלך אלאנואע מהטלה והו קולה ותעשה אדם
לז, א כדגי הים כרמש לא|מושל בו כלה בחכה העלה וגו׳ 10)
תם בין אלנבי אן לים אלאמר כדלך ולא עלי נהה אלאהמאל ורפע אלענאיה
בל עלי נהה אלעקאב לאולאיך לאסתחקאקהם מא נזל בהם קאל וי״ר

1) תהלים קמד, ג. 2) שם ח, ה. 3) שם לג, טו. 4) ירמיה לב, יט.
5) איוב לד, כא. 6) שמות לב, לד. 7) שם שם, לג. 8) ויקרא כג, ל.
9) שם כ, ג. 10) חבקוק א, יד טו.

למשפט שמתו וצור להוכיח יסדתו[1]). ולא תמן אן הדא
אלראי ינתקץ עלי בקולה נותן לבהמה לחמה וגו'[2]) ובקולה
הכפירים שואגים לטרף וגו'[3]) ובקולה פותח את ידך
ומשביע לכל חי רצון[4]) ובקול אלחכמים איצא יושב וזן
מקדני ראמים ועד ביצי כנים[5]) וכתור מתל הדה אלנצוץ
תגדהא ולים פיהא שי ינקץ ראיי הדא לאן הדה כלהא ענאיה נועיה לא
שכציה וכאנה יצף אפצאלה תעאלי פי תהיתה לכל נוע גדאה אלצרורי
ומאדה קואמה והדא בין ואצח והכדא ירי ארסטו אן הדא אלנחו מן
אלענאיה צרורי מוגוד קד דכר דלך איצא אלאסכנדר ען ארסטו אעני
תהיה ונור אגדיה כל נוע לאשכאצה ולולא דלך להלך אלנוע בלא שך
והדא בין באיסר תאמל ואמא קולהם צער בעלי חיים דאוריתא[6])
מן קולה על מה הכית את אתנך[7]) פדלך עלי נהה אלתכמיל לנא
לאן לא נתכלק באכלאק אלקסאוה ולא נולם עבתא ללא פאידה בל נקצד
אלרפק ואלרחמה ולו בשכץ אי חיואן אתפק אלא ענד אלחאגה כי תאוה
נפשך לאכל בשר[8]) לא אן נרכב עלי נהה אלקסאוה או אללעב
ולא ילזמני איצא בחסב הדא אלראי אלסואל אן יקאל לי ולאי שי אעתני
באשכאץ אלאנסאן ולא יעתני מתל תלך אלענאיה כסאיר אשכאץ | אלחיואן
לאן הדא אלסאיל ינבגי אן יסאל נפסה ויקול לאי שי והב אלעקל ללאנסאן
ולם יהב דלך לסאיר אנואע אלחיואן פאן גואב הדא אלסואל אלאכיר
כדא שא או כדא אקתצת חכמתה או כדא אקתצת אלטביעה בחסב
אלתלתה ארא אלמתקדמה ובהדה אלגואבאת בעינהא יגאוב ען אלסואל
אלאול וחצל ראיי אלי אכרה פאני לא אעתקד אנה תעאלי יכפי ענה
שי או אנסב לה ענגא בל אעתקד אן אלענאיה תאבעה ללעקל ולאזמה
לה אד אלענאיה אנמא תכון מן עאקל ואלדי הו עקל כאמל עלי כמאל
לא כמאל בעדה פכל מן אתצל כה שי מן דלך אלפיץ עלי קדר מא יצלה
מן אלעקל יצלה מן אלענאיה הדא הו אלראי אלדי יטאבק ענדי אלמעקול
ונצוץ אלשריעה ואמא תלך אלארא אלמתקדמה פפיהא אפראט ותפריט

1) תבקוק א, יב. 2) תהלים קמז, ט. 3) שם קד, כא.
4) שם קמה, טז. 5) שבת קז, ב; עבודה זרה ג, ב. 6) בבא מציעא לב, ב.
7) במדבר כב, לב. 8) דברים יב, כ.

אמא אפראט יכרג אלי אלאכתלאט אלמחץ ומנאכרה אלמעקול ומכאברה
אלמחסום או תפריט עטים יוגב אעתקאראת רדיה גדא פי חק אלאלאה
ופסאדא לנטאם וגוד אלאנסאן ומחו מחאסן אלאנסאן כלהא אלכלקיה
ואלנטקיה אעני ראי סן רפע אלענאיה ען אשכאץ אלאנסאן וסוי בינהא
וכין אשכאץ סאיר אנואע אלחיואן:

פצל יח

ובעד מא קדמתה מן תכציץ אלענאיה בנוע אלאנסאן | וחדה מן סאיר לח, א
אנואע אלחיואן אקול אנה קד עלם אן לים פי כארג אלדהן נוע
מוגוד בל אלנוע וסאיר אלכלואת מעאני דהניה כמא עלמת וכל מוגוד
כארג אלדהן אנמא הו שכץ או אשכאץ פאדא עלם הדא פקד עלם אן
אלפיץ אלאלאהי אלמוגוד מתצלא בנוע אלאנסאן אעני אלעקל אלאנסאני
אנמא הו מא יגד מן אלעקול אלשכציה והו מא פאץ עלי זיד ועמר וכאלד
ובכר ואדא כאן דלך כדלך פילזם עלי מא דכרתה פי אלפצל אלמתקדם
אן אי שכץ מן אשכאץ אלנאס נאל פי דלך אלפיץ חטא אופר בחסב תהיו
מארתה וריאצתה כאנת אלענאיה בה אכתר צרורה אן כאנת אלענאיה
תאבעה ללעקל כמא דכרת פלא תכון אלענאיה אלאלאהיה באשכאץ נוע
אלאנסאן כלהא עלי אלסוא בל תתפאצל אלענאיה כהם כתפאצל כמאלהם
אלאנסאני ובחסב הדא אלנטר ילזם צרורה אן תכון ענאיתה תעאלי באלאנביא
עטימה גדא ועלי חסב מראתבהם פי אלנבוה ותכון ענאיתה באלפצלא
ואלצאלחין עלי חסב פצלהם וצלאחהם אד דלך אלקדר מן פיץ אלעקל
אלאלאהי הו אלדי אנטק אלאנביא וסדד אפעאל אלצאלחין וכמל עלום
אלפצלא כמא עלמוא ואמא אלגאהלון אלעצאה פבחסב מא עדמוא מן דלך
אלפיץ האן אמרהם ואנתסקוא פי נטאם סאיר אשכאץ אנואע אלחיואן
נמשל כבהמות נדמו[1]) ולדלך סהל בל אמר בה ללמנאפע
והדא אלגרץ הו קאעדה מן קואעד אלשריעה ועליה מבנאהא אעני עלי אן
אלענאיה | בשכץ שכץ מן אשכאץ אלאנסאן בחסבה. תאמל כיף נץ עלי לח, ב
אלענאיה בגזאיאת אחואל אלאבות פי תצפאתהם וחתי פי כסבהם ומא
ועדוא בה מן אצחאב אלענאיה להם קול לאברהם אנכי מגן לך[2])

1) תהלים מט, יג כא. 2) בראשית טו, א.

וקיל ליצחק ואהיה עמך ואברכך[1]) וקיל ליעקב והנה
אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך[2]) וקיל לסיד אלנביין
כי אהיה עמך[3]) וקיל ליהושע כאשר הייתי עם משה
אהיה עמך[4]) והדא כלה תצריח באלענאיה בהם עלי קדר כמאלהם.
5 וקיל פי אלענאיה באלפצלא ואהמאל אלגאהלין דגלי חסידיו ישמר
ורשעים בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש[5]) יקול אן
סלאמה בעץ אשכאץ אלנאס מן אלאפאת ווקוע בעצהם פיהא לים דלך
בחסב קואהם אלבדניה ואסתעדאדאתהם אלטביעיה הו קולה כי לא בכח
יגבר איש בל דלך בחסב אלכמאל ואלנקץ אעני קרבהם מן אללה או
10 בעדהם פלדלך כאן אלקדיכון מנה פי גאיה אלוקאיה רגלי חסידיו
ישמר ואלבעידון מנה מעדצון למא אתפק אן יציבהם ולים תם מא
יקוהם עמא יטרי כאלמאשי פי אלטלאם אלדי עטבה מצמון וקיל פי
אלענאיה באלפצלא איצא שומר כל עצמותיו וגו'[6]) עיני י"י
אל צדיקים וגו'[7]) יקראני ואענהו וגו'[8]) ואלנצוץ אלתי
15 נאת פי הדא אלמעני אכתר מן אן תחצי אעני פי אלענאיה באשכאץ
אלנאס עלי קדר כמאלהם ופצלהם וקד דכר אלפלאספה איצא הדא
אלמעני קאל אבו נצר פי צדר שרחה לכתאב ניקומאכיא לארסטו קאל
לט, א ואמא | אלדין להם קדרה אן ינקלוא אנפסהם מן כלק אלי כלק פאולאיך
הם אלדין קאל אפלאטון פיחם אן ענאיה אללה בהם אכתר פתאמל כיף
20 אכרגנא הדא אלנחו מן אלאעתבאר למערפה צחה מא נאוא בה אלאנביא
כלהם עליהם אלסלאם מן אלענאיה אלשכציה אלכציצה בשכץ שכץ עלי
קדר כמאלה וכיף הדא לאזם מן גהה אלנטר אדא כאנת אלענאיה תאבעה
ללעקל כמא דכרנא ולא יצח אן נקול אן אלענאיה נועיה לא שכציה
כמא שהר מן בעץ מראהב אלפלאספה אד לים תם מונוד כארג אלדהן
25 גיר אלאשכאץ ובהאולא אלאשכאץ אתצל אלעקל אלאלאהי פאלענאיה
אדא אנמא הי בהאולא אלאשכאץ פתאמל הדא אלפצל חק תאמלה תסלם
לך קואעד אלשרועה כלהא בה ותטאבק לך ארא נטריה פלספיה ותרתפע
אלשנאעאת ותתצח לך צורה אלענאיה כיף הי ובעד מא דכרנאה מן ארא

1) בראשית כו, ג. 2) שם כח, טו. 3) שמות ג, יב. 4) יהושע א, ה.
5) שמואל א ב, ט. 6) תהלים לד, כא. 7) שם שם, מז. 8) שם צא, טו.

אהל אלנטר פי אלענאיה ותדביר אללה ללעאלם כיף הו אלכץ לך איצא
ראי אהל סלתנא פי אלעלם וכלאמא לי פי דלך:

פצל יט

5 לא שך אנה מעקול אול אן אללה תעאלי יגב אן תונד לה כל אלכידאת
ותנפי ענה כל אלנקאיץ ויכאד אן יכון מעקולא אולא אן אלגהל באל
שי כאן נקץ ואנה תעאלי לם יגהל שיא לכן אלדי דעא בעץ אהל אלנטר
לט, ב כמא | לכרת לך אן יתגאסר ויקול יעלם כדא ולא יעלם כדא הו מא תכלה
מן עדם אנתטאם אחואל אשכאץ אלאנסאן אלתי אכתר תלך אלאחואל
10 ליסת אחואלא טביעיה פקט בל תאבעה איצא לכון אלאנסאן דא אסתטאעה
ורויה וקד דכר אלאנביא אן אסתדלאל אלגהאל עלי עדם עלם אלאלאה
באפעאלנא אנמא הו רויה אהל אלשר פי נעמה ורכא ואן הדא דאע ללפאצל
אן יטן אן אעתמאדה ללכיר ומא תחסלה פי דלך מן אלמשקה למקאומה
אלגיר לה גיד מפיד תם דכר אלנבי אנה אנאל פכרה פי דלך אלי אן
15 תבין לה אן אלאמור תנטר במאלהא לא באואילהא והדא הו וצפה פי
נטם הדה אלמעאני כלהא קאל ואמרו איכה ידע אל ויש דעה
בעליון הנה אלה דשעים ושלוי עולם השגו חיל אך ריק
זכיתי לבבי וארחץ בנקיון כפי ואכר אלקול ואחשבה לדעת
זאת עמל הוא בעיני עד אבוא אל מקדשי אל אבינה
20 לאחריתם אך בחלקות וגו' איך היו לשמה כרגע וגו'[1])
והדה אלמעאני בעינהא קד דכרתא מלאכי קאל חזקו עלי דבריכם
אמר י"י וגו' אמדתם שוא עבוד אלהים ומה בצע כי
שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדרנית מפני י"י צבאות
ועתה אנחנו מאשרים זדים וגו' אז נדברו יראי י"י
25 וגו' ושבתם ודאיתם וגו'[2]) וקד בין איצא דוד שהרה הדא
אלראי פי זמאנה ומא אוגבה מן תעדי אלנאס וטלמהם בעצהם לבעץ ואכד
אן יתגל עלי אבטאל דלך אלראי ואלאכבאר באנה תעאלי יעלם גמיע דלך |
מ, א קאל אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו ויאמרו לא יראה
יה ולא יבין אלהי יעקב בינו בועדים בעם וכסילים

1) תהלים עג, יא—יג טו—יט. 2) מלאכי ג, יג—יח.

מתי תשכולו הנוטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא
יביט 1) והאנא אבין לך מעני הדא אלאחתגאג בעד אן אדכר לך סו׳
פהם אלמתהאפתין לכלאם אלאנביא להדא אלכלאם קאל לי מנד סנין
אשכאץ מן נבלא מלתנא אלאטבא עלי גהה אלתעגב מנהם מן קול דוד
קאלוא הכדא כאן ילזם עלי קיאסה הדא אן כאלק אלפם יאכל וכאלק
אלריה יציח והכדא סאיר אלאעצא פתאמל יא אלהא אלנאטר פי מקאלתי
הדה כם בעדוא ען אלצואב פי פהם הדה אלחגה ואסמע מענאהא בין הו
אן כל פאעל אלה מן אלאלאת לולא אן אלפעל אלדי יפעל בתלך אלאלה
מתצור ענדה למא אמכנה עמל אלה לה ומתאל דלך אנה לו לם יתצור
אלחדאד מעני אלכיאטה ופהמה למא עמל אלאברה עלי הדא אלשכל אלדי
לא תתם אלכיאטה אלא בה והכדא סאיר אלאלאת פלמא זעם מן זעם מן
אלפלאספה אן אללה לא ידרך הדה אלשכציאת לכונהא מן מדרכאת
אלחואס והו תעאלי לא ידרך בחאסה כל אדראכא עקליא אחתג עליהם
בוגוד אלחואס וקאל פארא כאן מעני אדראך אלכצר כפיא ענה לא יעלמה
כיף אוגד הדה אלאלה אלמהיאה ללאדראך אלכצרי אחרי באלאתפאק וקע
אן תחדת רטובה מא צאפיה ודונהא דטובה אכדי כדלך ודונהא טבקה
מא אתפק אן אנתקבת | פיהא תקבה וגאת אמאם תלך אלתקבה טבקה
צאפיה צלבה ובאלגמלה רטובאת אלעין וטבקאתהא ואעצאבהא אלתי הי
מן אלאחכאם עלי מא קד עלם וכלהא מקצור בהא גאיה הדא אלפעל
איתצור עאקל אן הדא וקע כיף אתפק לא כל הו בקצד מן אלטביעה
צרורה כמא כין כל טביב וכל פילסוף ולים אלטביעה דאת עקל ותדביר
והדא באגמאע מן אלפלאספה כל הדא אלתדביר אלמהני צאדר עלי ראי
אלפלאספה ען מבדא עקלי והו מן פעל די עקל פי ראינא והו אלדי טבע
הדה אלקוי פי כל מא תוגד פיה קוה טביעיה פאדא כאן דלך אלעקל
לא ידרך הדא אלמעני ולא יערפה פכיף אוגד או חצלת ענה עלי דלך
אלראי טביעה תקצד נחו הדא אלגרץ אלדי לא עלם לה בה ובאלחקיקה
סמאהם כוערים וכסילים תם אכד אן יכין אן דלך נקץ פי אדראכנא
ואן אללה עז וגל אלדי והבנא הדא אלעקל אלדי בה נדרך ומן אגל
קצורנא ען אדראך חקיקתה תעאלי חדתת לנא הדה אלשבה אלעטימה

1) תהלים צד, ו—ט.

קד עלם תעאלי דלך אלנקץ מנא ואן פכרתנא הדה אלמקצרה לא יתפת
אלי מא אוגבתה מן אלתהאפת קאל המלמד אדם דעת ״י יודע
מחשבות אדם כי המה הבל 1). וגרצי כלה בחדא אלפצל אן
אבין אן הדא נטר קדים גדא אעני מא וקע ללגהאל מן עדם אדראך אלאלאה
מן אגל כון אחואל אשכאץ אלאנסאן אלמסכנה בטביעתהא גיר מנתטמה
קאל ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ״י 2) ופי מא, א
אלמדרש מה אמרו אמרו העמוד הזה אינו רואה ואינו
שומע ואינו מדבר 3) ירידון בדלך תכלהם אן אללה גיר מדרך הדה
אלאחואל ולא יצל מנה אמר ולא נהי ללאנביא ועלה דלך כלה ודלילה
ענדהם כון אחואל אלאשכאץ אלאנסאניה לא תגרי בחסב מא ירי כל שכץ
מנא אן הכדא ינבגי אן תכון פארא ראוא אן ליסת אלאמור כמא ירידון
קאלוא אין ״י רואה אותנו 4) וקאל צפניה ען האולא האמרים
בלבבם לא ייטיב ״י ולא ירע 5). ואמא מא ינבגי אן יקאל
פי עלמה תעאלי באלאמור כלהא פסאכברך בראיי פי דלך בעד אן אעלמך
באלאמור אלמגמע עליהא אלתי לא ימכן דא עקל אן יכאלף
פי שי מנהא:

פצל כ

אמר מגמע עליה אנה תעאלי לא יצה אן יתגדד לה עלם חתי יעלם אן
מא לם יעלמה קבל ולא יצה אן תכון לה עלום כתירה מתעדדה
ולו עלי ראי מן יעתקד אלצפאת פלמא תברהן הדא קלנא נחן מעשר
אלמתשרעין אן באלעלם אלואחד יעלם אלאשיא אלכתירה אלמתעדדה ולים
באכתלאף אלמעלומאת תכתלף אלעלום פי חקה תעאלי כמא דלך פי חקנא
וכדלך קלנא אן הדה אלאשיא כלהא אלמתגדדה עלמהא קבל כונהא ולם
יזל עאלמא | בהא פלדלך לם יתגדד לה עלם בוגה לאן עלמה באן פלאן מא, ב
הו אלאן מערום וסיוגד פי אלוקת אלפלאני וידום מוגודא מדה כדא תם
יעדם פאן אדא גד דלך אלשכץ כמא תקדם אלעלם בה מא זאד תם עלם
ולא חדת מא לם יכן מעלומא ענדה כל חדת מא לם יזל מעלומא אנה

1) תהלים צד, ו—יא. 2) מלכים ב יז, מ. 3) המקור בלתי ידוע.
4) יחזקאל ח, יב. 5) צפניה א, יב.

סיחדת עלי מא וגד עליה ולזם בחסב הדא אלאעתקאד אן יכון אלעלם
יתעלק באלאעדאם ויחיט במא לא נהאיה לה פאעתקדנא דלך וקלנא אן
אלאעדאם אלתי סבק פי עלמה איגאדהא והו קאדר עלי איגאדהא לא
ימתנע תעלק עלמה בהא אמא מא לא יוגד אצלא פדלך הו אלעדם אלמחץ
פי חק עלמה אלדי לא יתעלק עלמה בה כמא לא יתעלק עלמנא נחן
במא הו מעדום ענדנא. ואמא אלאחאטה במא לא נהאיה לה ففיה אשכאל
ודהב בעץ אהל אלנטר אלי אלקול כאן אלעלם יתעלק באלנוע ויסתרסל
עלי סאיר אשכאל אלנוע כמעני מא פהדא ראי כל מתשרע בחסב מא
תדעו אליה צרורה אלנטר אמא אלפלאספה פכתאוא. אלאמר וקאלוא אנה
לא יתעלק עלמה בעדם ולא יחיט עלם במא לא נהאיה לה פאד ולא
יתגדד לה עלם פמתאל אן יעלם שיא מן אלמתגדדאת פלא יעלם אדא
אלא אלשי אלתאבת אלדי לא יתגיר וכעצהם חדת לה שך אכר וקאל
ולו אלאשיא אלתאבתה אן עלמהא פקד צארת לה עלום כתירה לאן
בכתרה אלמעלומאת תכתר אלעלום לאן לכל מעלום עלם יכצה פאדא
מב, א לא | יעלם אלא דאתה ואלדי אקולה אנא אן כל מא וקעוא פיה כלהם
סבבה אן געלוא בין עלמנא ועלמה תעאלי נסבה ויגטר כל פריק פי אמור
תמתנע פי עלמנא פיטל אן דלך לאזם פי עלמה או ישכל עליה אלאמר
ויגבני אן יעטם תוניב אלפלאספה פי הדה אלמסאלה אכתר מן כל אחר
לאן הם אלדין ברהנוא אן דאתה תעאלי לא תכתיר פיהא ולא לה צפה
כארגה ען דאתה כל עלמה דאתה ודאתה עלמה והם אלדין ברהנוא אן
עקולנא מקצרה ען אדראך חקיקה דאתה עלי מא הי עליה כמא בינא
פכיף יזעמון אן ירדכוא עלמה ועלמה לים הו שיא כארגא ען דאתה כל
דלך אלתקציר כעינה אלדי קצרת עקולנא ען אדראך דאתה הו אלתקציר
ען אדראך עלמה באלאשיא כיף הי ולים דלך עלמא מן נוע עלמנא פנקים
עליה כל אמדא מבאינא כל אלמבאינה וכמא אן תם דאת ואגבה אלוגוד
ענהא ילזם כל מוגוד עלי ראיהם או הי אלפאעלה כל מא סואהא כעד
אלעדם עלי ראינא כדלך נקול אן תלך אלדאת מדרכה לכל מא סואהא
ולא יכפי ענהא שי בוגה מן כל מא יוגד ולא משארכה בין עלמנא
ועלמה כמא לא משארכה בין דאתנא ודאתה ואנמא גלט הנא אשתראך
אסם אלעלם לאן אלמשארכה פי אלאסמיה פקט ואלמבאינה פי חקיקתה

פמן אגל הדא תלזם אלשנאעאת אד נתכלל אן אלאמור אללאזמה לעלמנא
לאזמה לעלמה וממא יבין לי איצא מן נצוץ אלתורה אן עלמה תעאלי
מב, ב בוגוד סמכן | מא אנה סיכון לא יכרג דלך אלמסכן ען טביעה אלאמכאן
בוגה כל טביעה אלאמכאן באקיה מעה ואן לים אלעלם במא יחדת מן
אלמסכנאת מוגב כונהא צרורה עלי אחד אלאמכאנין הדה איצא קאעדה
מן קואער שריעה משה לא שך פיהא ולא מריה ולולא דלך למא קאל
ועשית מעקה לגגך 1) וכדלך קולה פן ימות במלחמה ואיש
אחד יקחנה 2) וכדלך אלתשריע כלה ואלאמר ואלנהי ראגע להדא
אלאצל והו אן עלמה במא יכון לא יכרג דלך אלמסכן ען טביעתה והדא
שדיד אלאשכאל פי אדראך עקולנא אלמקצרה פתאמל פי כם פצל באין
עלמה עלמנא עלי ראי כל מתשרע אול דלך פי כון אלעלם אלואחד יטאבק
מעלומאת כתירה מכתלפה אלאנואע ואלתאני פי תעלקה במא לם יוגד
ואלתאלת פי תעלקה במא לא נהאיה לה ואלראבע פי כון עלמה לא יתגיר
באדראך אלמחדתאת ויכרו אן מערפה אן אלשי סיוגד מא הי אלמערפה
בה אנה קד וגד בל הנא זיאדה מא והי אן אלדי כאן באלקוה צאר באלפעל
ואלכאמס בחסב ראי שריעתנא פי כונה תעאלי לא יכלץ עלמה תעאלי
אחד אלאמכאנין ואן כאן קד עלם תעאלי מאל אחדהמא עלי אלתחציל
פיא לית שערי פי אי שי שבה עלמנא עלמה עלי ראי מן יעתקד אלעלם
צפה זאידה והל הנא אלא משארכה פי אלאסם פקט אמא עלי ראינא
אלדי נקול לים עלמה שיא זאירא עלי דאתה פבאלחק לזם אן יבאין עלמה
מג, א עלמנא הדה אלמבאינה | אלגוהריה כמבאינה גוהר אלסמא לגוהר אלארץ
קד צרח אלאנביא בדלך קאל כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא
דרכיכם דרכי נאם י״י כי גבהו שמים מארץ כן גבהו
דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם 3). וגמלה אלמעני
אלדי אקולה ואלכצה אן כמא לא נדרך חקיקה דאתה ולכן מע דלך עלמנא
אן וגורה אכמל וגוד ולא ישובה נקץ ולא תגיר ולא אנפעאל בוגה כדלך
מע כוננא לא נעלם חקיקה עלמה אד הו דאתה נעלם אנה לא ידרך תארה
ויגהל אכדי אעני אנה לא יתגדד לה עלם בוגה ולא יתכתר ולא יתנאהי
עלמה ולא יכפי ענה שי מן אלמוגודאת כלהא ולא יבטל עלמה בהא

1) דברים כב, ח. 2) שם כ, ז. 3) ישעיה נה, ח—ט.

טבאיעהא בל אלמסכן באקֶ מע טביעה אלאמכאן וכל מא יטֿהר פי מגמוע
הדה אלאקאויל מן אלתנאקץ הו בחסב אעתבאר עלמנא אלדי לא ישארך
עלמה אלא פי אלאסס פקט כדלך אלקצד מקול עלי מא נקצדה נחן ועלי
מא יקאל אנה קצדה תעאלי באשתראך וכדלך אלענאיה מקולה באשתראך
5 עלי מא נעני נחן בה ועלי מא יקאל אנה תעאלי יעני בה פאלצחיח אנֿא
אן מעני אלעלם ומעני אלקצד ומעני אלענאיה אלמנסובה אלינא גיר
מעאני תלך אלמנסובה אליה פמתי אֹכדֹת אלענאיתאן או אלעלמאן או
אלקצדאן עלי אן ינמעהמא מעני ואחד גאֹת אלאשכאלאת וחדתֹת אלשכוך
אלמדֹכורה ומתי עֹלם אן כל מא יֹנסב אלינא מבאין לכל מא ינסב לה
מג, ב תבין אלחקّ וקד צרֹת באלתבאין בין הדה אלמנסובה | אליה ואלמנסובה
אלינא בקולה ולא דרכיכם דרכי כמא קד תקדّם לנא ֹכר ֹלך:

פצל כא

פרק כביר בין עלם אלצאנע במא צנע ועלם גירה בדלך אלמצנוע ודלך
15 אן אלשי אלמצנוע אן צֹנע עלי ופק עלם צאנעה פצאנעה אנֿא
אנמא צנעה מא צנע תאבעא לעלמה ואמא אלגיר אלדי יתאמֹל הדא
אלמצנוע ויחיט עלמה בה פעלמה תאבע ללמצנוע מתאל ֹלך אן אלצאנע
אלדי עמל הדה אלכזאנה אלתי תתחרֹך פיהא אתקאל בגרי אלמא פתדֹל
עלי מא מצֹי מן אלנהאר או אלליל מן אלסאעאת כל מא ימיל פיהא מן
20 אלמא ותגיֹר וצֹע מילאנה וכל כיט ינגֹב וכל בנרקה תנזל כל ֹלך מֹדרך
מעלום ענד צאנעהא ומא עלם תלך אלחרכאת מן אגל תאמֹלה הדה אלחרכאת
אלחאדתֹה אלאן בל אלאמר באלעכס ודלך אן תלך אלחרכאת אלחאדתֹה
אלאן אנמא חדתֹת עלי ופק עלמה ולים כדלך אלדי יתאמֹל תלך אלאֹלה
בל אלמתאמֹל כלֹמא ראי חרכה מא אסתגֹל לה עלם ולא יזל יתאמֹל
25 ועלומה תתזיֹד ותתגיֹר אולא אולא חתי יכתסב עלם גמלה אלאֹלה סנהא
ולו קדֹרת אן חרכאת תלך אלאֹלה לא תתנאהי לכאן אלמתאמֹל לא יחיט
מה, א עלמֹא בהא אבדֹא ולא ימכן אלמתאמל איצא אן יעלם חרכה | מן תלך
אלחרכאת קבל חדוֹתהא אד אנמא יעלם מא יעלם ממא יחדתֹ והכדֹא
אלחאל פי גמלה אלוגוד ונסבתה אלי עלמנא ועלמה תעאלי ודלך אנֿא נחן
30 אנמא נעלם כל מא נעלם מן קבֹל תאמֹל אלמוגוראת פלדלך לא יתעלק

עלמנא במא סיכון ולא במא לא יתנאהי ועלומנא מתגדדה מתכתֹרה בחסב
אלאשיא אלתי מנהא נכתסב עלמהא והו תעאלי לים כדֹלך אעני אנה לים
יעלם אלאשיא מן קבֹלהא פיקע אלתעֹדד ואלתגֹדד בל תלך אלאשיא
תאבעה לעלמה אלמתקדם אלמקדֹר להא בחסב מא הי עליה אמא וגוד
5 מפארק או וגוד שכֹץ ֹלי מארה תאבת או וגוד ֹלי מארה מתגיֹר אלאשכאץ
תאבע לנטֹאם לא יכתֹל ולא יתגיֹר פלדֹלך לא יכון ענדה תעאלי תכתֹר
עלום ולא תגדֹד ותגיֹר עלם לאנה בעלמה חקיקה לאתה אלגיר מתגיֹרה
קֹלם גמיע מא לום אפעאלה כלהא וכוננא נרום אן נעקל נחן כיף ֹלדך הו
כוננא נרום אן נכון נחן הו ואדראכנא אדראכה פאלדי ינבגי ללמחקק
10 אלמֹנצף אן יעתקד אנה תעאלי לא יכפי ענה שי כוגה בל אלכל מכשוף
לעלמה אלדי הו לאתה ואן ֹלדך אלנחו מן אלאדראך מחאל אן נעלמה נחן
בוגה ולו עלמנא כיף הו לכאן ענדנא ֹלדך אלעקל אלדי בה יֹדֹרך הדא
אלנחו מן אלאדראך והדא שי לא יוגד פי אלוגוד אלא לה תעאלי והו
לאתה פאפהם הדא פאנֹי אקול אנה גריב גדא וראי צחיח אנֿא תחֹכֹע
מה, ב לא יוגד פיה שי מן אלגלט ולא מן אלתמויה ולא תלחקה | אלשנאעאת
ולא יֹנסב בה ללה נקץ אד הדה אלמעאני אלגלילה אלעטֿימה לא ימכן חצול
ברחאן עליהא בוגה לא בחסב ראינא מעשר אלמתשרעין ולא בחסב ראי
אלפלאספה עלי חסב אכתלאפהם פי הדה אלמסאלה וכל אלמֹטאלב אלתי
לא יקום עליהא ברחאן ינבגי אן יֹתבע פיהא הדה אלמֹטריק אלתי תבענאהא
20 פי הדה אלמסאלה אעני מסאלה עלם אלאלאה במא סואה פאפהמה:

פצל כב

קצה איוב אלגריבה אלעגיבה הי מן קביל מא נחן פיה אעני אנה
מתֹל לתבין ארא אלנאס פי אלענאיה וקד עלמת תצריחהם וקול
25 בעצֹהם איוב לא היה ולא נברא אלא משל היה[1]) ואלדי
זעם אנה היה ונברא ואנחא קצה גרת לם יעלם לה לא זמאנֹא ולא
מכאנֹא אלא בעץ אלחכמים יקול אנה כאן בימי האבות ובעצֹהם
קאל אנה כאן בימי משה ובעצֹהם קאל אנה כאן בימי דוד ובעצֹהם
קאל אנה כאן מן עולי בבל והדא מסא יוֹכד קול מן קאל אנה לא

1) בבא בתרא טו, א.

היה ולא נבדא ובאלגמלה בין היה בין לא היה פי מתל
קצ̇ה אלמוגודה דאימא תהיר כל נ̇טאר מן אלנאס חתי קיל פי עלם
אללה ופי ענאיתה מא קד דכרת לך אעני כון אלרגל אלצאלח אלכאמל
אלמסדד אלאעמאל אלשדיד אלתקיה ללאתאם תנזל בה מצאיב עטימה
מה, א מתראדפה פי מאלה ולדה וגסמה לא לאתם יוגב דלך ועלי כלא אדאין
אעני הל היה או לא היה דלך אלכלאם אלמצדד בה אעני קול
אלשטן וקול אללה ללשטן ואסלאמה פי ידה כל דלך מתל כלא שך
ענד כל די עקל לכנה מתל לים מתל כל אלאמתאל כל מתל תעלקת בה
עגאיב ודברים שהם כבשונו של עולם 1) ותכונת בה משכלאת
10 עטימה ואתצחת מנה חקאיק לא נאיה בעדהא ואנא אדכר לך מא יתכן
דכרה ואדכר לך כלאם אלחכמים אלמנבה לי עלי גמיע מא פהמתה
מן דלך אלמתל אלעטים. פאול מא תתאמלה קולה איש היה בארץ
עוץ 2) אתי באלאסם אלמשתרך והו עוץ לאנה אסם שכץ את עוץ
בכרו 3) והו אמר באלפכרה ואלתדכיר עוצו עצה 4) פכאנה יקול
15 לך תדבר הדא אלמתל ופכר פיה וחצל מענאה וארי אלראי אלצחיח מא
הו תם דכר אן בני האלהים גאוא להתיצב על י״י וגא לשטן
פי גמארהם ולפפהם לאנה לם יקל ויבאו בני האלהים והשטן
להתיצב על י״י פכאן יכון וגוד אלכל עלי נסבה ואחדה כל קאל
ויבאו בני האלהים להתיצב על י״י ויבא גם השטן
20 בתוכם 5) והדה אלצורה מן אלקול אנמא תקאל פי מן גא גיר מקצוד
לדאתה ולא מטלובא מן אגל נפסה כל למא חצר מן קצד חצורה גא הדא
פי גמלה מן גא. תם דכר אן הדא אלשטן הו גאיל פי אלארץ מכתרקהא
ולים בינה ובין אלעלו נסבה בוגה ולא לה הנאך סגאל הו קולה משוט
מה, ב בארץ ומהתהלך בה 6) אנמא טופה וגולאנה פי אלארץ. ותם דכר
25 אן הדא אלמסתקים אלכאמל אסלם פי יד הדא אלשטן ואן כל מא חל
בה מן אלאפאת פי מאלה ולדה וגסמה כאן סבבה אלשטן פלמא קדר
הדא לתקריר אכר אן יצע אקאויל אהל אלנטר פי הדה לקצ̇יה פדכר ראיא
מא ונסבה לאיוב וארא אכרי לאצחאבה ומאסמעהא לך כביאן אעני

1) השוה חגיגה יג, א. 2) איוב א, א. 3) בראשית כב, כא.
4) ישעיה ח, י. 5) איוב א, ו; ב, א. 6) שם א, ז; ב, ב.

תלך אלארא אלתי תראגמת בהם אלטנון מן אגלהא פי הדה אלקצה אלתי
כאן סבבהא כלהא אלשטן וטגוא כלהם איוב ואצחאבה אן אללה פאעל
דלך כראתה לא בוסאטה אלשטן ואעגב מא פי הדה אלקצ̇יה ואגרבה
כונה לם יצף איוב בעלם ולא קאל איש חכם או מבין או משכיל
5 כל אנמא וצפה בפצ̇ילה כלק ואסתקאמה אעמאל לאנה לו כאן חכם
למא אשכל עליה אמרה כמא סיבין. תם אנה דרג מצאיבה עלי נסבה
אחואל אלנאס לאן מן אלנאס מן לא ירתאע לפקד אלמאל ויתהאון בה
לכנה יהולה אסר מות אלאולאד ויהלכה גמה ומן אלנאס איצא מן יצבר
ולא יהלע ולו לפקד אלאולאד פאמא אלצבר עלי אלאוגאע פלא קדרה
10 לחסאם עלי דלך וגמיע אנאס אעני אגמהור אנמא יעטמון אללה באלסנתהם
ויצפונה באלעדל ואלאחסאן פי סעאדתהם ורכאיהם או פי חאל שקאוה
תחתמל אמא אדא גאת הדה אלמצאיב אלמדכורה פי איוב פמנהם מן
יכפר ויעתקד קלה אלאנתמאם פי אלוגוד כלה ענד דהאב מאלה ומנהם
מן יבקי מע אעתקאד אלעדל ואלנטאם ולו מע אנכאד דהאב אלמאל לכן
מו, א אן אבתלי בפקד אלאולאד פלא יצבר ומנהם מן יצבר ולא יתשוש עליה
אעתקאדה מע דהאב אלאולאד אמא מע אוגאע אלנפס פלא יצבר אחד
מנהם אלא תשכי ותטלם אמא באללסאן או באלקלב. אמא קולה פי בני
האלהים להתיצב על י״י פהו פי אלמרה אלאולי ואלתאניה ואמא
אלשטן ואן כאן גא פי לפפהם וגמארהם פי אלמרה אלאולי ואלתאניה
20 פאנה פי אלאולי לם יקל פיה להתיצב ופי אלתאניה קאל ויבא גם
השטן בתוכם להתיצב על י״י פאפהם הדא אלמעני ותאמל מא
אגרבה וארי כיף תחצלת לי הדה אלמעאני שבה אלוחי ודלך אן מעני
להתיצב על י״י כונהם מוגודין מסכרין באמרה פי מא אראדה מן
קול זכריה פי ארבע מרכבות יוצאות קאל ויען המלאך
25 ויאמר אלי אלה ארבע רוחות השמים יוצאות מהתיצב
על אדון כל הארץ 1) פבין אן לים נסבה בני האלהים ונסבה
אלשטן פי אלוגוד נסבה ואחדה כל בני האלהים אתבת ואדום והו
איצא לה חט מא פי אלוגוד דונהם. ומן עגאיב הדא אלמתל איצא אנה
למא דכר גולאן אלשטן פי אלארץ כאצה ופעלה הדה אלאפעאל כין אנה

1) זכריה ו, ה.

מסנוע מן אלתסלט עלי אלנפס ואנה געל לה סלטאן עלי הדה אלאשיא
אלארציה כלהא וחיל בינה וכין אלנפס והו קולה אך את נפשו שמור 1)
וקד בינת לך 2) אשתראך אסם נפש פי לגתנא ואנה יקע עלי אלשי אלבאקי
מן אלאנסאן בעד אלמות ולדך הו אלדי לא סלטאן ללשיטן עליה. ובעד
מו, ב דכר מא | רכרת פאסמע הדה אלקולה אלמפידה אלתי קאלהא אלחכמים
אלדין יטלק עליהם אסם חכמים באלחקיקה פאבאנת כל משכל וכשפת
כל מגשי ואוצחת מעמם סתדי תורה וחי קולהם פי אלתלמוד 3)
אמר ר׳ שמעון בן לקיש חוא שטן הוא יצר הרע הוא
מלאך המות פקר אבאן ען כל מא דכרנאה אבאנה לא תשכל עלי די
פהם פקד תבין לך אן ען מעני ואחד בעינה יכני בהדה אלתלתה אסמא
ואן כל אלאפעאל אלמנסובה לכל ואחד מן האולא אלתלתה אנמא חי
כלהא פעל שי ואחד והכדא איצא נצוא חכמי משנה אלקרם קאלוא 4)
תנא יורד ומתעה עולה ומשטין נוטל רשות ונוטל
נשמה פקד באן לך אן אלדי ראי דוד במראה הנבואה פי וקת
אלוכא וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם 5) אנה
אנמא אוראה דלך לדלאלה עלי מעני דלך אלמעני פעינה הו אלמקול
איצא ענה במראה הנבואה פי חק עציאן אולאד יהושע הכהן
הגדול והשטן עומד על ימינו לשטנו 6) תם בין כערה ענה
תעאלי בקולה יגער י״י בך השטן ויגער י״י בך הבוחר
בירושלם 7) והו אלדי ראי בלעם איצא במראה הנבואה
בדרך ענד קולה לה הנה אנכי יצאתי לשטן 8) ואעלם אן שטן
משתק מן שטה מעליו ועבד 9) אעני אנה מן מעני אלזואל ואלדהאב
לאנה הו אלדי יזיל ען טרק אלחק בלא שך ויוכק פי טרק אצלאל ומן דלך
אלמעני בעינה איצא קיל כי יצר לב האדם רע מנעריו 10) וקד
מו, א עלמת שהדה הדא אלדאי פי | שריעתנא אעני יצד טוב ויצר רע
וקולהם בשני יצריך 11) וקד קאלוא אן יצר הרע יחדת פי אלשכץ

1) איוב ב, ו. 2) חלק א פרק מא. 3) בבא בתרא טז, א.
4) שם שם. 5) דברי הימים א כא, טו. 6) זכריה ג, א; סנהדרין צא, א.
7) זכריה ג, ב. 8) במדבר כב, לב. 9) משלי ד, טו. 10) בראשית ח, כא.
11) ברכות ט, ה.

אלאנסאני ענד ולאדתה לפתח חטאת רבץ 1) וכמא נצת אלתורה
מנעדיו 2) ואן יצד טוב אנמא יוגד לה בעד אסתכמאל עקלה 3)
ולדלך קאלוא סמי יצד הרע מלך גדול וסמי יצד טוב ילד
מסכן וחכם פי אלמתל אלמצרוב לנסם שכץ אלאנסאן ואכתלאף קואה
פי קולה עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו׳ 4) כל הדה אלאשיא
נצוץ להם ז״ל משהורה פאר ובינוא לנא אן יצד הרע הו אלשטן
והו מלאך בלא שך אעני אנה איצא יסמי מלאך לאנה פי גמאר
בני האלהים פיכון איצא יצד טוב מלאך חקיקה פאדא הדא
אלאמר אלמשהור פי אקאויל אלחכמים ז״ל 5) מן אן כל אנסאן קרן
בה שני מלאכים ואחד ען ימינה ואכר ען שמאלה המא יצד טוב
ויצד רע ובכיאן קאלוא ז״ל פי גמרא שבת 6) פי חדין אלשני
מלאכים קאלוא אחד טוב ואחד רע פארי כם כשפת לנא הדה
אלקולה מן ענאיב וכם רפעת מן אלכיאלאת אלניר צחיחה ומא ארי אלא
אני קד שרחת ובינת קצה איוב אלי גאיתהא ונהאיתהא לכן אריד אן
אבין לך אראי אלמנסוב לאיוב ואלראי אלמנסוב לכל ואחד מן אצחאבה
מא הו בדלאיל אלתקטהא מן כלאם כל ואחד מנהם ולא תלתפת למא
סוי דלך מן אלאקאויל אלתי אוגבהא נסק אלקול כמא בינת לך פי אול
הדה אלמקאלה: |

פצל כג

מו, ב
20

למא פרצת הדה קצה איוב אול מא גרת כאן אלאמר אלמנמע עליה
מן אלכמסה אעני איוב ואצחאבה אן כל מא נזל באיוב מעלום
ענדה תעאלי ואן אללה אנזל בה הדה אלבלאיא וכלהם מגמעון איצא אנה
לא יגוז עליה טלם ולא ינסב לה גור תגד הדה אלמעאני איצא פי כלאם
איוב כתירא ואדא תאמלת כלאם אלכמסה פי חאל מחאורתהם יכאר
אן תגד כל מא קאלה אחדהם קאלוה כלהם ותכרדת אלמעאני ותראכלת
ותכללהא וצף איוב שדה אלאמה ונכבאתה מע עטים אסתקאמתה ווצף

1) בראשית ד, ז. 2) שם ה, כא. 3) סנהדרין צא, ב.
4) קהלת ט, יד; נדרים לב, ב. 5) חגיגה טו, א; השוה ברכות ס, ב.
6) שבת קיט, ב.

עדאלתה וכרם כלקה וכיריה אעמאלה וכולך תכלל פי כלאם אצחאבה
לה תצביר ותעויה ותאנים ואנה יגבני אלסכות ולא יטלק ענאן אלקול
כשכץ יכאצם שכצא בל יצעלל לאחכאם אללה ויסכת והו יקול אן שדה
אלאלאם מנעת אלצבר ואלתתבת וקול מא ינבני ואצחאבה כלהם איצא
5 אגמעוא עלי אן כל פאעל כיר מגאזי וכל פאעל שר מעאקב ומתי ראית
עאציא פי אקבאל פאן באכרה ינעכם דלך ויהלך הו ותנזל בה ובבניה
ונסלה מצאיב ואן דאית טאיעא פי אדבאר פלא בד מן גבר צדעה הדא
אלגרץ תגדה מתכדרא פי כלאם אליפז ובלדד וצופר ותלאתתהם
מח, א מגמעון עלי הדא אלדאי ומא הדא הו אלמקצור פי הדה אלקצה כלהא
10 בל אלמקצור מא אנפרד בה כל ואחד מנהם ומערפה ראיה פי הדה
אלקצה והו נזול אעטם מא יכון מן לבלאיא ואשדהא באכמל שכץ ובאתסהם
אסתקאמה פכאן דאי איוב פי דלך באן הדא אלאמר דליל עלי תסויה
אלצאלה ואלטאלה ענדה תעאלי תהאונא בנוע אלאנסאן ואטראחא לה הו
קולה פי גמלה אקואלה אחת היא על כן אמרתי תם ודשע
15 חוא מכלה אם שוט ומיח פתאם למסת נקיים ילעגו 1)
יקול אן כאן יגי אסיל בגתה פיטית כל מן לקו ויחמלה פבמחנה לאבריא
יהזא תם אכד הדא אלדאי בקולה זה ימות בעצם תמו כלו
שלאנן ושליו עטיניו מלאו חלב וגו׳ וזח ימות בנפש
מרה ולא אכל בטובה יחד על עפר ישכבו ודמה תכסה
20 עליהם 2) וכדלך אכד אן יסתדל בצלאת חאל אהל אלשר ואקבאלהם
ובסט אלקול פי דלך גדא וקאל ואם זכרתי ונבהלתי ואחז בשרי
פלצות מדוע רשעים יחיו עתקו גם גברו חיל זרעם
נכון לפניהם וגו׳ 3) פלמא וצף דלך אלאקבאל אלתאם אכד אן
יקול למחאוריה אן כאן אלאמר כמא תזעמון אן אולאר הדא אלכאפר
25 אלמקבל יהלכון בעדה וינקטע אתרהם אי שי יצר הדא אלמקבל מא יחל
באהל ביתה בעדה קאל כי מה חפצו בביתו אחריו ומספר
חדשיו חצצו 4) תם אכד יבין אן לא תרגי בעד אלמות פלם ובק
אלא אן הדא אהמאל פאכד אן יעגב כיף לם יהמל אצל צגע כון שכץ
אלאנסאן וכלקה ואהמל תדבירה פקאל הלא כחלב תתיכני

1) איוב ט׳, כב—כג. 2) שם כא, כג—כד. 3) שם, ז—ח. 4) שם, כא.

וכגבינה תקפיאני וגו׳ 1). פהדא אחד אלארא אלמעתקדה פי מח, ב
אלענאיה וקד עלמת קול אלחכמים אן ראי איוב הדא פי גאיה
אלסקם וקאלוא 2) עפדא בפומיה דאיוב וקאלוא בקש איוב
להפוך את הקערה על פיה וקאלוא איוב כופר בתחית
המתים היה וקאלוא ארצא ענה התחיל מחרף ומגדף. פאמא
5 קולה תעאלי לאליפז כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי
איוב 3) פקאלוא אלחכמים 4) פי אלאעתדאר ען דלך אין אדם
נתפש על צערו יעני אנה עדר לשדה אלאלאם והדא אלנחו מן אלכלאם
לים מן קביל הדא אלמתל ואנמא עלה דלך מא נבין לך אלאן ודלך אנה
רגע ען הדא אלדאי אלדי הו גאיה אלנלט וברהן עלי נלטה פיה אמא אן
10 הדא הו סאבק אלדאי ובאדיה ובכאצה לדי תנזל בה אלבלאיא והו יעלם
מן נפסה אנה לם יאתם פהדא מא לא ינאכר פיה ולדלך נסב הדא לדאי
לאיוב לכנה קאל כל מא קאל מאלמא לם יכן לה עלם ולא יעלם
אלאלאה אלא תקלידא כמא יעלמה גמהור אלמתשרעין אמא ענד מא עלם
אללה עלמא יקינא פאקר אן אסעאדה אלחקיקיה אלתי הי מערפה לאלאה
15 הי מצמונה לכל מן ערפה ולא יכדרהא עלי לאנסאן בליה מן הדה לבלאיא
כלהא ואנמא כאן איוב יתכלל הדה אלמעאראת אלמטנונה אנהא הי
אלגאיה כאלצחה ואלתרוה ואלאולאד מאלמא כאן יעלם אללה כבדא לא
בטריק אלנטר פלדלך תחדד תלך אלחיראת וקאל תלך אלאקאויל | והדא מט, א
הו מעני קולה לשמע אזן שמעתיך ועתה עיני ראתך על כן
20 אמאס ונחמתי על עפר ואפר 5) תקדיר אלכלאם בחסב אלמעני
על כן אמאס כל אשר הייתי מתאוה ונחמתי על היותי
בתוך עפר ואפר כמא פרצת תאלה והוא יושב בתוך האפר 6)
ומן אגל הדה אלמקאלה אלאכירה אלדאלה עלי אלאדראך אלצחיח קול
פיה באתר דלך כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב.
25 ואמא ראי אליפז פי הדה אלנאולה פהו איצא אחד אלארא אלמקולה
פי אלענאיה ודלך אנה קא אן נסיע מא נזל באיוב כאן נזולה באסתחקאק
לאן כאנת לה אתאם אסתחק בהא דלך והו קולה לאיוב הלא דעתך

1) איוב י׳, י׳. 2) בבא בתרא טז׳, א. 3) איוב מב׳, ז׳.
4) בבא בתרא טז׳, ב. 5) איוב מב׳, ה׳ ו׳. 6) שם ב׳, ח׳.

רבה ואין קץ לעונותיך 1) תם אנה אכר אן יקול לאיוב אן
הרא אלרי כנת תעתמרה מן צלאח אלאפעאל ואלסיר באלסירה אלפאצלה
מא הו אמרא יוגב אן תכון כאמלא ענד אלה חתי לא תעאקב הן
בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה אף שכני
בתי חמר אשר בעפר יסודם 2) ולם יזל אליפז ירוד נחו הרא
אלגרץ אעני אן יעתקד אן כל מא ילחק אלאנסאן באסתחקאק ונקאיצנא
אלתי נסתחק בהא לעקאב יכפי עלא אדראכהא ווגה אסתחקאקנא לעקאב
מן אגלהא . ואמא ראי בלדד השוחי פי הרה אלמסאלה פהו אעתקאד
אלעדץ ודלך אנה קאל לאיוב אן חרה אלנאולאת אלעטימה אן כנת
ברא ולא אתם לך פסבבהא תעטים אלגזא וסתעוץ אחסן עוץ והרא כלה
כיר לך כי יעטם אלכיר אלרי תנאלת אכירא והון קולה לאיוב אם
זך וישר אתה כי עתה יעיר עליך ושלם נות צדקך
והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאוד 3) וקד עלמת
איצא שהרה הרא אלראי פי אמר אלענאיה וקד בינאה . ואמא ראי צופר
הנעמתי פהו ראי מן ירי אן אלכל תאבע לסגרד אלמשיה ולא יטלב
לאפעאלה עלה בונה ולא יקאל למא פעל הרא ולא למא פעל הרא פלדלך
לא יטלב וגה אלעדל ולא מתקצי הכמה פי כל מא יפעלה אלאלאה אד
עטמתה וחקיקתה תוגב אן יפעל מא יריד ונחן מקצרון ען כפאיא חכמתה
אלתי כאן ואגבהא אן יפעל מא יריד לא לסבב אכר והו קולה לאיוב
מי יתן אלוה דבר ויפתח שפתיו עמך ויגד לך תעלומות
חכמה כי כפלים לתושיה החקר אלוה תמצא אם עד
תכלית שדי תמצא 4) . פארי ותאמל כיף ונצעת אלקצה אלתי חדרת
אלנאס ודעתהם ללארא אלתי תקרם לנא שרחהא פי ענאיה אללה באלכלק
ודכר כל מא אקתצאה אלתקסים ונסב לאחר משאהיר אלאזמאן באלפצל
ואלעלם אן כאן הרא מתלא או קאלוה חקיקה אן כאן הי קצה גדת
פאלראי אלמנסוב לאיוב ינחו נחו ראי ארסטו וראי אליפז ינחו
נחו ראי שריעתנא וראי בלדד ינחו נחו סרהב אלמעתזלה וראי צופר
ינחו נחו סרהב אלאשעריה והרה כאנת אלארא אלקדימה פי אלענאיה
תם טרי ראי אכר והו אלראי אלמנסוב לאליהוא ולדלך פצל ענדהם

1) איוב כב, ה. 2) שם ד, יח—יט. 3) שם ח, ו—ז. 4) שם יא, ה—ז.

ודכר אנה אצגרהם סנא ואכמלהם עלמא פאכר אן יוכך איוב וינסבה
ללגהל | פי אסתעטאמה ואסתנכארה כיף נזלת בה אלמצאיב והו פאעל ג, א
כירא וקד אטאל פי אלאמתנאן באפעאלה וכדלך פנד ראי תלתה אצחאבה
פי אלענאיה וקאל אקאויל עגיבה אלאלגאז ארא תאמל כלאמה אלמתאמל
יעגב ויטן אנה לם יקל שיא זאירא בוגה עלי מא קאלהו אליפז ובלדד
וצופר בל כדר מעאני אקאוילהם באלפאט אכרי וזאד פי בסטהא לאנה
לם יכרג ען תוגיב איוב ונצף אללה באלעדל ווצף עגאיבה פי אלוגוד
ואנה תעאלי לא יבאלי בטאעה מן טאע ולא בעצייאן מן עצא והרה
אלמעאני כלהא קד קאלהא אצחאבה לכן עגד אלתאמל יתבין לך אלמעני
אלזאיד אלרי אתי בה והו כאן אלמקצור ולם יתקדם דלך אלמעני לגירה
מנהם תם קאל מעה כל מא קאלוה כמא אנהם כלהם איוב ושלשת
רעיו יכדר כל ואחד מנהם אלמעני אלרי דכרה אלאכר כמא דכרת לך
והרא לאכפא אלמעני אלכצץ בראי כל שכץ חתי יכון אלבארי ללגטהור
אן ראי אלכל ראי ואחד מתפק עליה ולים אלאמר כדלך ואלמעני אלרי
זאדה אליהוא ולם יכרה אחד מנהם הו אלרי מתלה בשפאעה מלאך
פקאל אן אלאמר אלמשאהד אלמתעארף אן אלאנסאן ימרץ אלי אן ישרף
עלי אלמות ויים מנה פאן כאן לה מלאך ישפע פיה אל מלאך כאן קבלת
שפאעתה ואקילת עתרתה ויתכלץ דלך אלמריץ ויגע לאחסן חאלאתה לכן
לא יסתמר הרא ראימא ולא תכון תם שפאעה מתצלה | ללאבר בל מרתין ג, ב
תלאתא קאל אם יש עליו מלאך מליץ וגו׳ 1) ולמא אן וצף
חאלאת אלנאקה ופרחה באלרגוע אלי כמאל אלצחה קאל הן כל אלה
יפעל אל פעמים שלש עם גבר 2) . פהרא אלמעני אנפרד
אליהוא בביאנה וזאד איצא כונה אפתתח קבל הרא אלמעני בוצף
כיפיה אלנבוה בקולה כי באחת ידבר אל ובשתים לא ישורנה
בחלום חזיון לילה בנפל תרדמה על אנשים 3) תם אכר
אן יוכר הרא אלראי ויבין טריקה בוצף אחואל טביעיה כתירה מתל וצפה
אלדעד ואלברק ואלמטר והבוב אלדריאה וכלט בדלך אסור כתירה מן אחואל
אלחיואן אעני חלול אלובא בקולה רגע ימותו וחצות לילה וגו׳ 4)
ווקוע אלחרוב אלעטימה בקולה ירע כבירים לא חקר ויעמד

1) איוב לג, כג. 2) שם שם, כט. 3) שם שם, יד—טו. 4) שם לד, כ.

אחרים תחתם[1]) וכתירא מן הדה אלאחואל וכדלך תגד הדא אלוחי
אלדי אתי איוב אלדי באן לה כה גלטה פי כל מא תכלה לם יכדג פיה
עין וצף אמור טביעיה אמא וצף אסטקסאת או וצף אתאר עלויה או וצף
טבאיע אנואע חיואן לא שי אכר ואלדי דכר הנאך מן וצף שחקים
ושמים וכסיל וכימה למעני אתרהא פי אלגו לאן תנביהה כלה
לה אנמא כאן ממא דון פלך אלקמר וכדלך איצא אליהוא תנבה מן
אנואע אלחיואן קאל מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים
יחכמנו[2]) ואכתר מא טול פי דלך אלכטאב פי וצף לויתן אלדי
הו מגמוע כואץ גסמאניה מתפלקה פי אלחיואן אלמאשי ואלמאכח ואלטאיר
נא, א כל הדה אלאמור כאן | מקצודהא אן הדה אלאמור אלטביעיה אלמוגודה
פי עאלם אלכון ואלפסאד לא תצל עקולנא לאדראך כיפיה חדותהא ולא
לתצור וגוד הדה אלקוה אלטביעיה פיהא כיף מבדאהא ולא הי שיא ישבה
מא נפעלה נחן פכיף נדום אן יכון תדבירה תעאלי להא וענאיתה בהא
תשבה תדבירנא למא נדבר בה או ענאיתנא במא נעתני בה בל אלואגב
אלוקוף ענד הדא אלקדר ואלאעתקאד באנה תעאלי לא תכפי ענה כאפיה
כמא קאל אליהוא הנא כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו
יראה אין חשך ואין צלמות להסתר שם פעלי און[3])
לכן לים מעני ענאיתה מעני ענאיתנא ולא מעני תדבירה למכלוקאתה
מעני תדבירנא למא נדבר ולים יגמעהמא חד ואחד כמא יטן כל מן
תחיר ולא בינהמא אשתראך אלא פי אלאסם פקט כמא לא ישבה פעלנא
פעלה ולא יגמעהמא חד ואחד וכתבאין אלאפעאל אלטביעיה מן אלאפעאל
אלצנאעיה כדלך תבאין אלתדביר אלאלאהי ואלענאיה אלאלאהיה ואלקצד
אלאלאהי לתלך אלאמור אלטביעיה לתדבירנא וענאיתנא וקצדנא אלאנסאני
למא נדבר ונעני בה ונקצדה והדא כאן גרץ ספר איוב בגמלתה
אעני אעטא הדה אלקאעדה פי אלאעתקאד ואלתנביה עלי הדא אלאסתדלאל
באלאמור אלטביעיה חתי לא תגלט ותטלב בכיאלך אן יכון עלמה כעלמנא
או קצדה וענאיתה ותדבירה כקצדנא וענאיתנא ותדבירנא פאדא עלם
נא, ב אלאנסאן דלך סהל עליה כל מצאב ולא | תזידה אלמצאיב שכוכא פי
אלאלאה והל יעלם או לא יעלם או יעתני או יהמל כל תזידה מחבה כמא

1) איוב לד, כד. 2) שם לה, יא. 3) שם לד, כא—כב.

קאל פי כאתמה הדא אלוחי על כן אסאם ונחמתי על עפר
ואפר[1]) וכמא קאלוא ז"ל[2]) עושים מאהבה ושמחים ביסורין
ואדא תאמלת כל מא קלתה תאמלא ינבגי אן תתאמל כה הדה אלמקאלה
ותצפחת הדא ספר איוב כאן לך אלמעני פיה ותגדני קד חצרת גמלה
מעאניה ולם ישד מנה אלא מא יגרי פי נסק אלקול ואטראד אלתמתיל
כמא בינת לך מראת פי הדה אלמקאלה:

פצל כד

אמר אלנסיון איצא משכל גדא והו מן אעטם משכלאת אלשריעה ואלתורה
לכרתה פי מתה מואצע כמא אבין לך פי הדא אלפצל אמא מא
הו משהור ענד אלנאס מן אמר אלנסיון והו אן ינזל אלה אפאת
באלשכץ דון אן יתקדם לה דנב כי יעטם אגרה פאן הדה קאעדה לם
תדכר פי אלתורה בנץ גלי כוגה ולא פי אלתורה מא יוהם טאהרה
הדא אלמעני גיר מוצע ואחד מן אלמתה מואצע וסאבין מעני דלך ואלקאעדה
אלשרעיה צד הדא אלדאי הו קולה תעאלי אל אמונה ואין עול[3])
ולא כל אלחכמים איצא ירון הדא אלדאי אלגמהורי לאנהם קד קאלוא
אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון[4]) והדא הו
אלדאי | אלדי ינבגי אן יעתקדה כל מתשרע דו עקל לא אן ינסב אלטלם נב, א
ללה תעאלי ענה חתי יעתקד בראה זיד מן אלאתאם וכמאלה ואנה לם
יסתחק מא נזל כה אמא טאהר אלנסיונות אלמדכורה פי אלתורה
פי תלך אלמואצע פאנהא גאת פי מערץ אלאמתחאן ואלאכתבאר חתי
יעלם קדר אימאן דלך אלשכץ או אלאמה או קדר טאעתה והדא אלמעני
הו אלמשכל אלעטים ובכאצה קצה אלעקידה אלתי לם יעלמהא גיר
אלה והמא וקיל לה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה[5])
וכדלך קולה כי מנסה י"י אלהיכם אתכם לדעת הישכם
אהבים את י"י וגו'[6]) וכדלך קולה לדעת את אשר בלבבך
וגו'[7]) והאנא אחל לך גמיע הדה אלמשכלאת. אעלם אן כל נסיון
גא פי אלתורה אנמא גרצה ומענאה ליעלם אלנאס מא ינבגי להם אן

1) איוב מב, ו. 2) שבת, פח, ב. 3) דברים, לב, ד.
4) שבת, נה, א. 5) בראשית, כב, יב. 6) דברים יג, ד. 7) שם ח, ב.

יפעלוא או מא וגב אן יעתקדוא פכאן מעני אלנסיון אן יפעל פעל מא
לים אלקצד שכץ דלך אלפעל בל אלקצד אן יכון מתאלא לקתדי בה
ולקפי אתרה פקולה לדעת הישכם אהבים1) לים שרחה ליעלם
אללה דלך לאנה קד עלם כל דלך מתל קולה לדעת כי אני י״י
מקרשכם2) אלדי מענאה לתעלם אלמלל כדלך קאל אנה אדא קאם
מדעי נבוה וראיתם איהאמאתה תוהם אלצלה פאעלמוא אן דלך אמר
אראד אללה בה אעלאם אלמלל קדר תיקנכם לשריעתה תעאלי ואדראככם
לחקיקתה ואנכם לא תנכדעון בכדעה כאדע ולא יכתל אימאנכם באללה |
נב, ב פיעתמד דלך כל טאלב חק ויטלב מן אאעתקאדאת מא יתבת הדא אלתבאת
אלדי לא לתפת מעה לטתחל במעגו לאנה דעא ללמתנעאת ואנמא יפיד
אלתחלי במעגו למדעי ממכן כמא כנא פי משנה תורה3) ואד ותכון
אן מעני לדעת הנא ליעלמוא אלנאס כדלך קולה פי אלמן למען
ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותיו
אם לא4) מעגאה לתעלם אלמלל דלך וישהר פי אלעאלם אן מן אנקטע
לעבארתה תעאלי רזקה מן חית לא יטן ען הדא אלמעני בעינה קיל פי
אלמן פי אול נזולה למען אנסנו חילך בתורתי אם לא5)
יעני ליעתבר בהדא כל מעתבר וירי הל אלאנקטאע לעבארתה מפיד וכאף
אם לים ככאף אמא קולה ארצא פי אלמן תאלת מרה המאכילך מן
במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען
נסותך להטיבך באחריתך6) פהו יוהם אנה קד יתעב אללה
אלשכץ כי יעטם אגדה ולים חקיקה אלאמר הכדא בל מעני הדא אלכלאם
אחד מעניין אחרהמא חו אלמעני אלמתכדר פי אלמן פי אלקול אלאול
ואלתאני וחו ליעלם הל אלאנקטאע ללה כאף פי אלרזק ומריח מן אתעב
ואלנצב או לא או יכון מעני נסותך ליעודך מן קולה לא נסתה
כף רגלה וגו׳7) כאנה יקול אנה תעאלי תקדם כתעויודכם אלשקא
פי אלבדיה ליעטם נעימכם אדא דכלתם אלבלאד והדא צחיח לאן אלכרוג
מן אלתעב אלי אלראחה אלד מן אלדואם עלי אלראחה ומעלום אנה |
נג, א לולא שקאותם ותעבתם פי אלבדיה למא אמכנהם פתח אלבלאד ולא

1) דברים, יג, ד. 2) שמות לא, יג. 3) יסודי התורה פרק ח.
4) דברים ח, ב. 5) שמות טז, ד. 6) דברים, ח, טז. 7) שם כח, נו.

אלקתאל קד נצת אלתורה דלך כי אמר אלהים פן ינחם העם
בראותם מלחמה ושבו מצרימה ויסב אלהים את העם
דרך המדבר ים סוף1) לאן אלדפאעהיה תדהב אלשגאעה וצנך אעיש
ואלתעב יוגב אלשגאעה והי אלטובה אלתי גאת פי הדה אלקצה באחדיתם
ואמא קולה כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים2) פהו 5
אלמעני בעינה אלמקול פי משנה תורה פי מתנבא בשם עבודה
זרה כי מנסה י״י אלהיכם אתכם3) אלדי קד בינא מענאה כדלך
הנא פי מעמד הר סיני קאל להם לא תכאפוא אן הדא אלמשהד
אלעטים אלדי ראיתם אנמא כאן כי יחצל לכם אליקין באלמשאהדה
מן חית אדא נסה י״י אלהיכם אתכם בנביא שקר ידעו 10
לנקץ מא קד סמעתמוה לישהר קדר אימאנכם תתבתוא ולא תזל אקראמכם
ולו גיתכם רסולא כמא זעמתם ואקול לכם מא קיל לי ולא תסמעונה לכאן
ימכן אן תתוהמוא צחה מא פי יד גידי אדא אתאכם בנקץ מא אכבדתכם
בה לו לם תסמעוה פי הדא אלמשהד. ואמא קצה אברהם פי אעקידה
פתצמן מעניין עטימין המא מן קואעד אלשריעה אלמעני אלואחד הו 15
אעלאמנא חד אלאהבה ללה תעאלי ואלינראה מנה לא״ חד תנתהי פאמר
בהדה אלקצה אלתי לא יעארלהא לא כדל מאל ולא בדל נפס כל הדא
אגיא מא ימכן אן יקע פי אלוגוד מתא לא יתכלל אן מבאע אלאנסאן
נג, ב תגיב לדלך והו אן | יכון רגל עקימא פי גאיה אלשוק ללולד ודא נעמה
כבירה וגאהה ומותרא אן תכון מן נסלה מלה וגאה אלולד בעד אלאם 20
כיף יכון ולועה בה ומחבתה לה לכן ענד כופה תעאלי ומחבה אמתתאל
אמרה תחאון בהדא אלולד אלחביב ואטרת כל מא אמל פיה ובארד לדבחה
בעד סיר איאם לאנה לו ראם פעל דלך לחינה ענד ודור אלאמר עליה
לכאן פעל דהשה ואצטראב בגיר תאמל מסתקצי אמא כונה יפעל דלך בעד
איאם מן ודור אלאמר עליה פהו פעל ען פכרה ורויה צחיחה ואעתבאר 25
חק אמרה תעאלי ומחבתה וכופה ואנה לא ינבגי אן תדעי חאלה אכרי
ולא יותר אנפעאל בונה לאן אברהם אבינו מא כאדד לדבח יצחק
כופא מן אללה איאך אן יקתלה או יפקרה בל למגרד מא יתעין עלי
אלאדמיין מן מחבתה תעאלי וכופה לא לתרגי תואב ולא לכוף עקאב

1) שמות יג, יז—יח. 2) שם כ, יז. 3) דברים יג, ד.

כמא בינא פי עדה מואצע פקאל אלמלאך לה כי עתה ידעתי כי
ירא אלהים אתה 1) יעני אן בהרא אלפעל אלדי בה יטלק עליך ירא
אלהים יעלם גטיע אלארמין חל יראת י״י מא הו ואעלם אנה קד
אכד הרא אלמעני פי אלתורה וכינה ודכר אן גאיה גמלה אלתורה
5 כלהא במא אשתמלת עליה מן אמר ונהי וועד ואכבאר אנמא הו שי ואחד
והו אלכוף מנה תעאלי והו קולה אם לא תשמר לעשות את כל
דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם
הנכבד והנורא הזה וגו׳ 2) פהרא אחד אלמעניין אלמקצודין |
נד, א באלעקידה. ואלמעני אלתאני ליעלמנא תחקיק אלאנביא למא יאתיהם
10 מן קבל אללה באלוחי לאן לא יטל אלטאן אנה למא אן דלך בחלום
ובמראה כמא בינא ובוסאטה אלקוה אלמתכיללה קד לא יכון מא
יסמעונה או מא יתלל להם יקינא או יכאלטה והם מא פאראד אן יעלמנא
אן כל מא יראה אלנבי פי מראה הנבואה חק יקין ענד אלנבי לא
ישך פי שי מנה בוגה ותכמה ענדה חכם אלאמור אוגודיה כלהא אלמרכה
15 באלחואס או באלעקל ודליל דלך כונה באדר כרכת בנו יחידו אשר
אהב 3) כמא אמר ואן כאן דלך אלאמר בחלום או במראה ולו
כאן ישכל עלי אלאנביא אלמנאם באלנבוה או יכון ענדהם שך פי מא
יררכונה במראה הנבואה או שבהה למא באדרוא למא תאכאה
אלטבאע ולא כאן תגיב נפסה אן תפעל הרא אלפעל אלעטים כטרה
20 מספק ובאלחק כאן ינבגי אן תכון הדה אלקצה עלי יד אברהם ופי
מתל יצחק אעני אלעקידה אד אברהם אבינו חו אלמכתדי
כתעריף אלתוחיד ואתבאת אלנבוה ותכליד הרא אלראי וגרב אלנאס אליה
קאל כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו
אחריו ושמרו דרך י״י לעשות צדקה ומשפט 4) פכמא
25 תבעוא אראה אלצחיחה אלנאפעה אלמסמועה מנה כדלך ילזם אן תחבע
אלארא אלמאכודה מן אפעאלה ובכאצה הרא אלפעל אלדי צלה בה קאעדה
צחה אלנבוה ועדפנא בה גאיה יראת י״י ואהבתו אין תנתתי.
נד, ב פהכדא ינבגי אן תפהם | מעאני אלנסוונות לא אן אללה תעאלי יריד

1) בראשית כב, יב. 2) דברים כח, נח. 3) חשוה בראשית כב, ב.
4) שם יח, יט.

אן ימתחן אמרא ויכתבדה חתי יעלם מא לם יכן יעלמה מן קבל תעאלי
תם תעאלי עמא יתכיללה אלגאהלון אלבלה בסוי פכרהם פאעלם הרא:

פצל כה

אלאפעאל תנקסם בחסב אעתבאר גאיתהא עלי ארבעה אקסאם אמא
פעל עבת או פעל לעב או פעל באטל או פעל גיד חסן
אמא אלפעל אלדי יקאל לה באטלא פהו אלפעל אלדי יקצד בה פאעלה
גאיה מא פלא תחצל תלך אלגאיה כל תעוק ענהא עוואיק ואנת תסמע
אלנאס כתירא מא יקולון תעבת באטלא אוא תעב פי טלב שכץ פלם
10 יגדה או תעב פי ספרה פלם ירכח חגרה ויקאל סעינא פי הרא אלמרץ
כאן באטלא אוא לם יחצל אלבר וכדא כל אלאפעאל אלתי תטלב בהא
גאיאת פלא תחצל תלך אלגאיאת ופעל אלעבת הו אלפעל אלדי לא יקצד
בה גאיה אצלא כמא יעבת בידה בעץ אלנאס ענד אלתפכר וכאפעאל
אלסאהין ואלמרהולין ופעל אללעב הו אלפעל אלדי יקצד בה גאיה כסיסה
15 אעני אן יקצד בה אמר גיר צרורי ולא ספיד כביר פאידה כמן ירקץ לא
לקצד ריאצה או יעמל אעמאלא גאיתהא אן יצחך מנהא פיקאל להרא
נה, א אלפעל לעבא בלא שך פהרא יכתלף בחסב אגראץ | אלפאעלין וכמאלהם
פאן תם אשיא כתירה הי צרוריה או עטימה אלפאידה ענד קום וענד
אכרין לא תחתאג אצלא כריאצה אלגסם עלי אכתלאף אנואעהא אלתי
20 הי צרוריה פי דואם אלצחה עלי מא ינבגי ענד מן יעלם צנאעה אלטב
ואלכתאבה אלתי הי עטימה אלפאידה ענד אהל אלעלם פאלדי יפעל אפעאל
דיאצה ירום בהא אלצחה כאללעב כאלכרה ואלצראע וגפק אלידין וחצר
אלנפס או אפעאל ירום בהא אלכתאבה כבראה אלאקלאם ועטל אלכאגר
יכון ענד קום גהאל פעל לעב וענד אלעלמא לים בלעב ואלפעל אלגיד
25 אלחסן הו אלפעל אלדי יפעלה אלפאעל לקצד גאיה שריפה אעני צרוריה
או נאפעה ותחצל תלך אלגאיה והרה קסמה יבדו לי אנה לים למנאזע
אן ינאזע פי שי מנהא ודלך אן כל פאעל פעלא מא קד יקצד בה גאיה
מא וקד לא יקצד בה גאיה וכל גאיה מקצודה קד תכון שריפה וקד
תכון כסיסה וקד תחצל וקד לא תחצל פהרא מא יקחצה אלתקסים
30 צרורה ובעד תבין הרא פאקול אנה לא יתסע לדי עקל אן יקול אן שיא

מן אפעאל אללה באטל או עבת׳ או לעב אמא עלי ראינא נחן כל מן
תכע שריעה משה רבנו פאפעאלה כלהא גלדה חסנה קאל ויראה
אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד 1) פכל מא פעלה
תעאלי מן אגל שי פאן דלך אלפעל צרורי פי וגוד דלך אלשי אלמקצוד
5 או מפיד גדא מתאלה אגתדא אלחיואן צרורי פי בקאה׳ה וגוד אלעינין |
נה, ב לה מפיד גדא פי בקאי׳ת ומא קצד באלאגתדא אלא בקא אלחיואן מדה
מא ומא קצד באלחואס אלא אלפואיד אלחאצלה ללחיואן באדראכאתהא
והכדא הו איצא אלראי אלפלספי אן לים פי אלאמור אלטביעיה כלהא
שי עלי גהה אלעבת׳ אעני אן כל מא לים בצנאעי פאנהא כלהא אפעאל
10 טלב בהא גאיה מא סוי עלמנא גאיתהא או לם נעלם. אמא הדה לפרקה
מן אהל אלנטר אלתי זעמת אן אללה לא יפעל קצה מן אגל קצה ולא
תם אסבאב ולא מסבבאת בל אפעאלה כלהא בחסב אלמשיה ולא תלב
להא גאיה ולא יקאל לם פעל הדא בל יפעל מא יריד ולים דלך תאבעא
לחכמה פתכון אפעאל אללה ענד האולא דאכלה פי קסם אלעבת׳ כל אחד
15 מן פעל אלעבת׳ לאן אלעאבת׳ לם יקצד גאיה והו דאהל עמא פעל ואללה
ענד האולא עאלם כמא פעל וקאצדה לא לגאיה אצלא ולא לוגה פאירה.
אמא אן יכון פי אפעאלה תעאלי שי עלי גהה אללעב פאסתחאלה דלך
באדיה באול כאטר ולא לתפת להדיאן מן זעם אן אלקדד כלק ליצחק
מנה אלאנסאן ואלדי ידעו להדא כלה אלגהל בטביעה אלכון ואלפסאד
20 ואהמאל אלאצל והו אן אלקצד כלה איגאד כל מא אמכן וגודה עלי מא
תראה אמא כלאף הדא פלם תקתצי חכמתה בוגה פהו מסתנע באעתבאר
כון אלאמור תגרי עלי מקתצי חכמתה פאסא האולא אלדין קאלוא אן
גו, א אפעאל אללה כלהא לם יקצד בחא גאיה מא פדעתהם | לדלך צרורה והי
אעתבאר גמלה אלוגוד בחסב ראיהם פאנהם יקולון מא גאיה וגוד לעאלם
25 באסרה פבאלצרורה קאלוא קול כל מן יקול בחדת אלעאלם אנה כדא
שא לא לעלה אכרי פיטרדון דלך פי גזאיאת אלעאלם באסרהא חתי לא
יקדוא באן תקב אלענבה ושפוף אלקרניה מן אגל נפוד אלרוח אלכאצר
חתי ידלך מא ידרך בל לא יגעלון הדא סבבא פי אלאבצאר בוגה ולא
תקבת הדה אלטבקה וגעלת אלתי עליהא שפאפה מן אגל אלאבצאר כל

1) בראשית א, לא.

כדא שא ואן כאן אלאבצאר יתכן עלי כלאף הדא וקד תוגד ענדנא בעץ
נצוץ יוהם טאהרהא בבאדי אלנטר הדא אלמעני מתל קולה כל אשר
חפץ י״י עשה וגו׳ 1) ומתל קולה ונפשו אותה ויעש 2) ומתל
קולה ומי יאמר לו מה תעשה 3) ומעני הדה אלנצוץ ונחוהא אן
5 אלאשיא אלתי יריד אללה תנפעל צרורה ולים תם עאיק יעוק ען נפאד
אראדתה לכנה תעאלי לא יריד אלא ממכנא ולים כל ממכן אלא מא
תקתצי חכמתה אנה יכון כדא וכדלך אלפעל אלגלד פי אלגאיה אלדי
יריד תעאלי פעלה לא יחול בינה ובינה מאנע ולא לה ראדע והדא הו
ראי כל מתשרע וראי אלפלאספה איצא וכדלך ראינא נחן פאנא מע
10 אעתקאדנא אן אלעאלם חאדת פאן גמלה אחבארנא ועלמאינא לים יעתקדון
א דלך כמגרד משיה לא גיד בל יקולון אן חכמתה תעאלי אלתי יפותנא
אדראכהא אוגבת וגוד הדא אלעאלם באסרה צדורה ענד מא אגד ותלך |
גו, ב אלחכמה בעינהא אלתי לא חתגלד אוגבת אלעדם קבל אן יוגד אלעאלם
תגד הדא אלמעני מתכדרא ללחכמים כתירא פי שרח את הכל עשה
15 יפה בעתו 4) והדא כלה הרכא ממא ינבגי אן יהרב מנה והו אן יפעל
אלפאעל פעלא לא יקצד בה גאיה אצלא וכדלך אעתקאד גמהור עלמא
שריעתנא ובדלך צדח אנביאונא והו אן גזאיאת אלאפעאל אלטביעיה
כלהא מחכמה מנתטמה מרתבטה בעצהא בבעץ וכלהא אסבאב ומסבבאת
ומא מנהא שי עבת׳ ולא לעב ולא באטל בל אפעאל חכמה באלגה כמא
20 קאל מה רבו מעשיך י״י כלם בחכמה עשית 5) וקול וכל
מעשהו באמונה 6) וקול י״י בחכמה יסד ארץ וגו׳ 7) והדא
מטרד כתירא לא ינבגי אן יעתקד כלאפה ואלנטר אלפלספי כדא יקתצי
אן לים תם שי עבת׳ ולא לעב ולא באטל פי גמיע אפעאל אלטביעה נאהיך
פי טביעה אלאפלאך פאנהא אחכם ואנטם בחסב שרף מאדתהא ואעלם
25 אן מעטם אלאוהאם אלדאעיה ללחירה פי טלב גאיה וגוד אלעאלם בגמלתה
או גאיה גז גז מן אגזאיה אנמא אצלהא גלט אלאנסאן פי נפסה ותכלה
אן אלוגוד כלה מן אגלה פקט ואלגהל בטביעה הדה אלמאדה אלספליה

1) תהלים קלה, ו. 2) איוב כג, יג. 3) קהלת ח, ד.
4) שם ג, יא; בראשית רבה פרשה מ. 5) תהלים קד, כד. 6) שם לג, ד.
7) משלי ג, יט.

וגהל אלמקצור אלאול והו אינגאר כל מא ימכן וגודה או אלוגוד כיר בלא
שך פמן אגל דלך אלגלט וגהל הדין אלמעניין תחדת אלשכוך ואלחירה
חתי יתכיל בעץ אפעאל אללה לעבא ובעצהא עבתא ובעצהא באטלא
נז, א ואעלם אן אלדין | תחמלוא הדה אלשנאעה חתי צארת אפעאלה תעאלי
5 ענדהם שבה אפעאל אלעבת אלתי לא תקצר בהא גאיה אצלא אנמא
הרבוא מן אן יגעלוהא תאבעה לחכמה לאן לא יזול דלך ללקול בקדם
אלעאלם פסלוא אלבאב פי דלך וקד אעלמתך בראי שריעתנא פי הדא
ואנה אלדי יגב אן יעתקד או לא שנאעה פי קולנא כל הדה אלאפעאל
וגודהא ועדמהא תאבע לחכמתה תעאלי ונחן נגהל כתירא מן וגוה לחכמה
10 פי אעמאלה ועלי הדא אלראי אנבנת תודת משה רבנו כלהא בה
אפתתחת וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד 1)
וכה כתסת הצור תמים פעלו וגו׳ 2) פאעלמה ואדא תתבעת הדא
אלראי ואלראי אלפלספי כתאמל גמלה אלפצול אלמתקדמה פי הדה
אלמקאלה אלמתעלקה בהדא אלמעני פלא תגד בינהא אכתלאפא בוגה פי
15 שי מן גזאיאת אלוגוד כלהא ולא תגד אכתלאפא אלא פי מא בינאה מן
קדם אלעאלם ענדהם וחדותה ענדנא פאפהם דלך:

פצל כו

כמא אכתלף אהל אלנטר מן אלמתשרעין הל אעמאלה תעאלי תאבעה
20 לחכמה או למגרד משיה לא לטלב גאיה אצלא כדלך אכתלפוא
הדא אלאכתלאף בעינה פי תשריענא במא שרע לנא פאן תם מן לא יטלב
נז, ב לדלך | עלה אצלא ויקול אן אלשראיע כלהא תאבעה למגרד אלמשיה ותם
מן יקול אן כל אמר ונהי מנהא תאבע לחכמה ואלמקצור בה גאיה מא
ואן אלשראיע כלהא מעללה ומן אגל פאידה מא שרע בהא אמא כונהא
25 כלהא להא עלה ונחן נגהל עלל בעצהא ולא נעלם וגה אלחכמה פיה פהו
מדהבנא כלנא אלגמהור ואלכואץ ונצוץ אלכתאב פי דלך בינה חקים
ומשפטים צדיקים 3) משפטי י״י אמת צדקו יחדו 4)
והדה אלתי תסמי חקים מתל אלשעטנז ובשר בחלב ושעיר

1) בראשית א, לא. 2) דברים לב, ד. 3) שם ד, ח.
4) תהלים יט, י.

המשתלח אלתי נצוא עליהא ז״ל וקאלוא 1) דברים שחקתי לך
ואין לך רשות להרהר בהם והשטן מקטרג עליהן ואמות
העולם משיבין עליהן לים יעתקד גמהור אלחכמים אנהא אמור
לא עלה להא בוגה ולא טלב להא גאיה לאן הדא יולי אלי אפעאל לעבת
5 כמא לכרנא כל יעתקד גמהור לחכמים אן להא עלה אעני גאיה נאפעה
ולא בד לכנהא כפית ענא אמא לקצור עקולנא או לנקץ עלמנא פכאן
אלמצות כלהא ענדהם להא עלה אעני אן לדלך אלאמר או אלנהי גאיה
מפידה מנהא מא יבין לנא וגה לפאידה פיהא כאלנהי ען לקתל ולסרקה
ומנהא מא לא תתבין פאידתהא מתל תלך כתחרים אלערלה וכלאי
10 הכרם פתלך אלבינה אלפאידה ענד אלגמהור תסמי משפטים והדה
אלגיר בינה אלפאידה ענד אלגמהור תסמי חקים ויקולון דאימא 2) כי
לא דבר רק הוא 3) ואם רק הוא מכם יעני אן לים הדא
נח, א אלתשריע | אמרא פארגא לא גאיה מפידה לה ואן בדא לכם פי שי מן
אלמצות אן אמרה כדלך פאלנקץ מן אדראככם וקד עלמת אלאמר
15 למשהור ענדנא מן כון שלמה תעללת לה למצות כלהא אלא פדה
אדמה 4) וכדלך קולהם 5) אן אללה אכפי תעליל אלמצות כי לא
יתהאון בהא כמא אעתרי שלמה פי אלתלת מצות אלתי בינת עלתהא
ועלי הדא אלאצל אטרדת אקאוילהם כלהא ונצוץ אלכתב תדל עליה לכני
וגדת נצא ללחכמים ז״ל פי בראשית רבה 6) יבדו מנה באול
20 כאטר אן בעץ אלמצות לים לה עלה אלא מגרד אלתשריע ולא לחט
פי דלך גאיה אכרי ולא פאידה וגודיה והו קולהם הנאך וכי מה אכפת
לו להקב״ה בין מי שהוא שוחט מן הצואר למי שהוא
שוחט מן העורף הוי אומר לא נתנו המצות אלא לצרוף
בהן את הבריות שנאמר אמרת י״י צרופה 7) פמע כון הדא
25 אלכלאם גריבא גדא לא יוגד לה נטיר פי כלאמהם פאני תאולת פיה
תאוילא סתסמעה חתי לא נכרג ען סנן כלאמהם אגמע ולא נפארק לאצל
אלמגמע עליה והו כון אלשראיע כלהא טלב בהא גאיה מפידה פי אלוגוד

1) יומא סז, ב. 2) למשל ירושלמי פאה פרק א. 3) דברים לב, מז.
4) קהלת רבה לפרק ז, כג. 5) השוה סנהדרין כא, ב. 6) פרשה מו בהתחלה.
7) תהלים יח, לא.

כי לא דבר רק הוא 1) וקאל לא אמרתי לזרע יעקב תהו
בקשוני אני יי׳ דובר צדק מגיד מישרים 2). ואלדי ינבגי
אן יעתקדה כל סאלם אלעקל פי הדא אלמעני הו מא אצפה ודלך אן
גמלה אלמצות להא עלה צרורה ומן אגל פאירה מא שרע בהא אמא
נח, ב גזאיאתהא פהי אלתי קיל פיהא אנהא למגרד אלאמר [מתאל דלך אן
קתל אלחיואן לצרורה אלתגדי אלגיד כין אלפאירה כמא סנבין 3) אמא
כונה בלבה לא בנחר ובקטע אלמרי׳ ואלחלקום פי מוצע מכצוע פאן
הדה ונחוהא לצרוף בהן את הברויות והכדא יתכין לך מן מתאלהם
שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף ואנמא דכרת לך הדא
10 אלמתאל למא גא נצהם ז׳ל שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף
ואמא ענד תחקיק אלאמר פאנה למא דעת אלצרורה לאכל אלחיואן קצר
לאסהל מותה מע סהולה אלתנאול אד לא ימכן צרב אלענק אלא בסיף
או נחוה ואלדבח ימכן בכל שי ולתסהיל אלמות אשתרט חדה אלסכין
ואלדי יתל בה חקיקה מן אמר אלגזאיאת הו אלקרבאן פאן אלאמר
15 בתקריב אלקרבאן לה פאירה עטימה כינה כמא סאכין 4) אמא כון
אלקרבאן הדא כבש והדא איל וכון עדדהא עדדא מכצוצא פאן הדא
לא יתעלל אבדא וכל מן ישגל נפסה ענדי בתעליל שי מן הדה אלגזאיאת
פאנה יהדי הדיאנא טוילא לים יזיל בה שנאעה בל יזיד שנאעאת ומן
יתכלל אן הדה תתעלל בעיד ען אצואב כמן יתכלל אן אלמצוה בגמלתהא
20 לא לפאירה וגודיה. ואעלם אן אלחכמה אוגבת ואן שית פקל אן אצרורה
דאעיה אן תכון תם גזאיאת לא תתעלל וכאנה אמר מתנע פי חק אשריעה
אן לא יכון פיהא שי מן הדא אלקביל ווגה אלאמתנאע פי דלך לאן קולך
לאו שי כאן כבש ולם יכן איל הו אלמואל בעינה ילזם לו קיל איל
נפ, א סכאן כבש פלא בד מן נוע מא וכדלך קולך לאו שי כאנת שבעה
25 כבשים ולם תכן שמונה והכדא כאן יסאל לו קאל שמונה או
עשרה או עשרים פלא בד מן עדד צרורה וכאן הדא ישבה טביעה
אלממכן אלדי לא בד מן חצול אחד אלממכנאת ולא יתגה אלסואל לאי
שי כאן הדא אלממכן ולם יכן גירה מן אלממכנאת לאן הדא אלסואל

1) דברים לב, מז. 2) ישעיה מה, יט. 3) להלן פרק מח.

4) להלן פרק מו.

לאזם לו כאן אלחאצל פי אלוגוד אלאמכאן לאכר בדל הדא פאעלם הדא
אלמעני ותפהמה ואלדי נצוא פיה דאימא מן כון אלכל מעללא ואלדי
תעלל לשלמה הו פאירה תלך אלמצוה עלי אלתגמיל לא תתבע
גזאיאתהא ואלא כאן אלאמר הכדא פקד ראית אן אקסם אלשש מאות
ושלש עשרה מצות לגמל עדה ותכון כל גמלה תשתמל עלי עדה 5
מצות הי מן נוע ואחד או מתקארבה אלמעני ואכברך בעלה כל גמלה
מנהא ואטהר פאירתהא אלתי לא ריב פיהא ולא מרפע תם ארגע לאחאד
כל מצוה מן תלך אלמצות אלתי תשתמל עליהא תלך אלגמלה ואכין
לך עלתהא חתי לא יבקי מנהא אלא בעץ מצות קלילה גדא הי אלתי
10 לם יתכין לי סבבהא אלי הדה אלגאיה וקד תבין לי איצא בעץ גזאיאת
מצות ושראיט בעצהא ממא יבכן אעטא עלתה וסתסמע גמיע דלך והדא
אתעליל כלה לא ימכנני איצאחה לך אלא כער אן אקדם לך פצולא עדה
אצמנהא מקדמאת מפירה תוטיה להדא אלגדץ אלדי קצדתה והי הדה
אלפצול אלתי אשרע פיהא אלאן:

15

פצל כז

נט, ב

קצד גמלה אלשריעה שיאן והמא צלאח אלנפס וצלאח אלבדן אמא
צלאח אלנפס פהו כאן תחצל ללגמהור ארא צחיחה כחסב טאקתהם
פלדלך יכון בעצהא כתצריח ובעצהא כמתאל אד לים פי טביעה אלגמהור
20 אלעאמה אן תפי טאקתהם באדראך דלך אלאמר עלי מא הו עליה ואמא
צלאח אלבדן פהו יכון באצלאח אחואל מעאישהם בעצהם מע בעץ והדא
אלמעני יתם בשיין אחדהמא רפע אלתאלם מן בינהם והו אן לא יכון
כל שכץ מן אנאם מבאחא מע אראדתה ומא תצל עליה קדרתה בל יקסר
עלי מא הו בה נפע אנמיע ואלתאני אכסאב כל שכץ מן אנאם אכלאקא
25 נאפעה פי מאלעאשרה חתי ינתטם אמר אלמדינה ואעלם אן הדין אלמקצדין
אחדהמא בלא שך אעטם באלשרף והו צלאח אלנפס אעני אעטא אלארא
אלצחיחה ואלתאני אקדם כאלטבע ובאלזמאן אעני צלאח אלגסד והו תדביר
אלמדינה וצלאח אחואל אהלהא כלהם חסב אלטאקה והדא אלתאני הו
אלאכד והו אלדי בולג פי תחריה ותחריר גזאיאתה כלהא לאנה לא יחצל
30 אלקצד אלאול אלא בעד חצול הדא אלתאני ודלך אנה קד תבדהן אן

אלאנסאן לה כמאלאן כמאל אול והו כמאל אלגסד וכמאל אכיר והו כמאל
ס, א אלנפס פכמאלה אלאול | הו אן יכון צחיחא עלי אחסן חאלאתה אלגסמאניה
והדא לא יצחׂ אלא בוגודה צרוריאתה כלמא טלבהא והי אגליתה וסאיר
תדביר גסדה מן אלכלׂ ואלאסתחמאם וגירהמא והדא לא יתם לשכץ ואחד
5 מנפרד בוגה ולא ימכן חצול הדא אלקדר לכל שכץ אלא באלאנתמאע
אלמדני כמא קד עלם אן אלאנסאן מדני באלטבע וכמאלה אלאכיר הו אן
יציר נאטקא באלפעל אעני אן יכון לה עקל באלפעל ודלך באן יעלם כל
מא פי טאקה אלאנסאן אן יעלמה מן גמיע אלמוגודאת כלהא בחסב
כמאלה אלאכיר ובין הו אן הדא אלכמאל אלאכיר ליס פיה אעמאל ולא
10 אכלאק ואנמא הו ארא פקט קד ודי אליהא אלנטר ואוגבהא אלבחת ובין
הו איצא אן הדא אלכמאל אלאכיר אלשריף לא ימכן חצולה אלא בעד
חצול אלכמאל אלאול לאן אלאנסאן לא ימכנה אן יתצור מעקולא ולו
פהם איאה נאהיך אן יתנבה לדלך מן נפסה והו בה וגע או גוע שריד
או עטש או חר׳ או ברד שריד בל בעד חצול אלכמאל אלאול ימכן חצול
15 אלכמאל אלאכיר אלדי הו אשרף בלא שך והו סבב אלבקא אלדאים לא
גירה. פאלשריעה אלחאקה אלתי קד בינא אנהא ואחדה לא גיר והי
שריעה משה רבנו אנמא גאת לתפירנא אלכמאלין גמיעא אעני צלאח
אחואל אלנאס בעצהם מע בעץ ברפע אלתטאלם ובאלתכלק באלכלק
אלכרים אלפאצל חתי ימכן בקא אהל אלבלד ודואמהם עלי נטאם ואחד
ס, ב ליחצל | כל ואחד מנהם עלי כמאלה אלאול וצלאח אלאעתקאדאת ואעטא
ארא צחיחה בהא יחצל אלכמאל אלאכיר וקד נצת אלתורה בהדין
אלכמאלין ואכברתנא אן גאיה הדה אלשריעה כלהא הו חצול הדין
אלכמאלין קאל תעאלי ויצונו י״י לעשות את כל החקים
האלה ליראה את י״י אלהינו לטוב לנו כל הימים
25 לחיותנו כהיום הזה 1) וקדם הנא אלכמאל אלאכיר בחסב שרפה
כמא בינא אנה אלגאיה אלאכירה והו קולה לטוב לנו כל הימים
קד עלמת קולהם ז״ל פי שרת קולה תעאלי למען ייטב לך והארכת
ימים 2) קאלוא 3) למען ייטב לך לעולם שכלו טוב והארכת
ימים לעולם שכלו ארוך כדלך קולה הנא לטוב לנו כל

1) דברים ו, כד. 2) שם כב, ז. 3) קדושין לט, ב; חולין קמב, א.

הימים אלקצר דלך אלמעני בעינה אעני גיל עולם שכלו טוב
וארוך והו אלבקא אלדאים וקולה לחיותנו כהיום הזה הו הדא
אלבקא אלגסמאני אלאול אלממתד מדה מא אלדי לא יתם מנתטמא אלא
באלאנתמאע אלמדני כמא בינא:

5

פצל כח

ממא יגב אן תתנבה עליה הו אן תעלם אן אלארא אלצחיחה אלתי בהא
יחצל אלכמאל אלאכיר אנמא אעטת אלשריעה מנהא גאיתהא
ודעת לאעתקאדהא עלי אלתגמיל והו וגוד אלאלה תעאלי ותוחידה ועלמה
וקדרתה ואראדתה וקרמה והדה כלהא גאיאת אכירה לא תתבין | בתפציל סא, א
ותחדיד אלא בעד מערפה ארא כתירה וכדלך איצא דעת אלשריעה לאעתקאדאת
מא אעתקאדהא צרורי פי צלאח אלאחואל אלמדניה כאעתקאדנא אנה תעאלי
ישתד׳ גצבה עלי מן עצאה פלדלך ילזם אן יכאף ויהרב ויחדר אלעציאן
ואמא סאיר אלארא אלצחיחה פי גמיע הדא אלמוגוד אלתי תלך הי אלעלום
אלנטריה כלהא עלי כתרה אנואעהא אלתי בהא תצח תלך אלארא אלתי
הי אלגאיה אלאכירה פאן אלשריעה ואן כאנת לם תדע אליהא בתצריח
כמא דעת לתלך פאנהא דעת להא עלי אלתגמיל והו קולה לאהבה את
י״י 1) וקד עלמת מא גא מן אלתאכיד פי אלאהבה בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך 2) וקד בינא פי משנה תורה 3) אן
הדה אלאהבה לא תצחׂ אלא באדראך אלוגוד כלה עלי מא הו עליה
ואעתבאר חכמתה פיה ודכרנא איצא הנאך תנביה אלחכמים ז״ל עלי
הדא אלמעני ואלמתחצל מן כל מא קדמנאה אלאן פי הדא אלגרץ הו אן
כל מצוה סוי כאנת אמרא או נהיא ירכון מקתצאהא רפע תטאלם או
חץ עלי כלק כרים מוי לחסן עשרה או אעטא ראי צחיח ילזם אעתקאדה
אמא בחסב אלאמר פי נפסה או בכונה צרוריא פי רפע אלתטאלם או
אכסאב כלק כרים פאן תלך אלמצות בינה אלעלה טאהרה אלמנפעה
ולים פי תלך אלמצות סואל ען גאיה לאנה לם יתחדד אחד יומא קט
ולא סאל לאי שי שרענא באן אללה ואחד או לאי שי נהינא ען | אלקתל סא, ב

1) דברים יא, יג כב; יט, ט; ל, ו וט כ. 2) שם ו, ה.

3) יסודי התורה פרק ב.

ואלסרקה או לאי שי נהינא ען אלאנתקאם ואלאכד באלתאר או לאי שי
אמרנא כמחכה כעצנא כעצא כל אלתי תחיר פיהא אלגאם ואכתלפת
אלארא חתי קאל אלכעץ לא פאירה פיהא אצלא אלא מגרד אמר וקאל
אכר להא פאירה וכפית ענא הי אלמצות אלתי לא יכדו מן טאהרהא
נפע פי ואחד מן תלך אלתלתה מעאני אלתי דכרנא אעני אנהא לא
תעטי ראיא מן אלארא ולא תפיד כלקא כריבא ולא תרפע תטאלמא
וטאהר אלאמר אן לא מדכל לתלך אלמצות לא פי צלאח אלנפס כאעטא
אעתקאר ולא פי צלאח אלגסד באעטא קואנין נאפעה פי תדביר אלמדינה
או תדביר אלמנזל מתל אלנהי ען אלשעטנז ואלכלאים ובשר בחלב
ואלאמר בכסוי הדם ועגלה ערופה ופטר חמור ונחוהא
וסתסמע תבריני לגמיעהא ואעטא עלהא אלצחיחה אלמכרחנה אלא גזאיאת
ואחאד מצות כמא דכרת לך ואכון אן כל הדת ונחוהא לא בד אן
יכון להא מדכל פי אחד אלתלתה מעאני אמא צלאח אעתקאר או צלאח
אחואל אלמדינה אלדי יתם כשיין כרפע אלתטאלם ובאכסאב כלק פאצל
וחצל מא קלנאת פי אלאעתקאדאת אנה קד תכון אלמצוה תעטי
אעתקאדא צחיחא הו אלמקצוד לא גיר מתל אעתקאד אלתוחיד ואזליה
אלאלאה ואנה גיר גסם וקד יכון דלך לאעתקאד צרוריא פי רפע לתטלם
או אכסאב כלק כרים מתל אלאעתקאד אנת תעאלי ישתד גצבה עלי מן
טלם כמא קאל וחרה אפי והרגתי וגו׳ 1) וכאלאעתקאד באנה
סב, א תעאלי יגיב דעוה אלמטלום או אלמגבון פי אלחין והיה כי יצעק
אלי ושמעתי כי חנון אני 2):

פצל כט

מעלום אן אברהם אבינו ע״אם נשא פי מלה אלצאבה ומדהבהם
אן לים תם אלאה אלא אלכואכב ואדא אעלמתך פי הדא לפצל
בכתבהם אלמוגודה אלאן באידינא לתי אכרגת ללסאן לערבי ובתואריכהם
לקדימה וכשפת לך מדהבהם מנהא ואכבארהם יתבין לך מנהא תצריחהם
באן אלכואכב הי אלאלאה ואן אלשמס הי אלאלאה אלאעטם וכדלך ארצא
קאלוא סאיר אלסבעה כואכב אלהה לכן אלנירין אעטם ותגדהם יקולון

1) שמות כב, כג. 2) שם שם, כו.

כתצריח אן אלשמס הי אלתי תדבר אלעאלם אלעלוי ואלספלי בהדא אלנץ
קאלוא ותגדהם קד דכרוא פי כתבהם תלך ותואריכהם חדית אברהם
אבינו וקאלוא בהדא אלנץ ואמא אברהים אלדי חרבי פי כותא פאנה
למא כאלף אלגמאעה ואדעי אן תם פאעל גיר לשמס אחתג עליה באלכדא
ואלכדא ודכרוא פי חגגהם מא הו טאהר בין מן אפעאל אלשמס פי לוגוד
פקאל להם יענון אברהם צדקתם הי כאלפאם פי יד אלנגאר תם
דכרוא טרפא מן אחתגאגה ע״אם עליהם ואכר תלך אלקצה דכרוא אן
סב, ב אלמלך סגן אברהם אבינו עליה אלסלאם ואנה דאם פי מחאגגתהם
איאמא והו פי אלסגן תם כאף למלך אן יפסד עליה סיאסתה וירד לנאם
ען אדיאנהם פנפאה לטרף אלשאם בעד אסתיצאל כל מאלה הכדא חכוא
ותגר הדה אלקצה משרוחה הכדא פי אלפלאחה אלנבטיה ולם ודכרוא מא
גאת בה אתארנא אלצארקה ולא מא אתאה מן אלוחי לאנהם מכלבון לה
למכאלפתה לראיהם אלפאסד ולא שך ענדי אנה עליה לסלאם למא כאלף
מדהב אלנאם כלהם פאנה כאן ישתמה וירדה ויסתנקצה אולאיך אלצאלון
פלמא אחתמל דלך פי חק אלה תעאלי ואתר אלחק עלי כראמתה קיל
לה ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל
משפחות האדמה 1) וכאן מאל אמרה מא נראה אליום מן אנמאע
מעטם אהל אלארץ עלי תעטימה ואלתבריך בדכרה חתי ינתסב אליה מן
לים מן נסלה ולא מכאלף עליה ולא גאהל בעטמתה אלא בקאיא תלך
אלמלה אלמתדמרה אלדין בקוא פי אקאצי אלארץ מתל כאפר תרך פי
אקצי אלשמאל ואלהנוד פי אקצי אלגנוב פאן האולא הם בקאיא מלה
אלצאבה לאנהא כאנת מלה אעמת אלארץ ואגיא מא אנתהי אליה נטר
מן חפלסף פי תלך אלאזמנה אן תכיל אן אללה רוח אלפלך ואן אלפלך
ואלכואכב הי אלגסד ואלאלאה תעאלי רוחה קד דכר חדא אבו בכר בן
אלצאיג פי שרח אלסמאע ולהדא אעתקדת אלצאבה כלהם קדם אלעאלם
סג, א אד אלסמא ענדהם הי לאלאה ויזעמון אן אדם שכץ מולוד מן דכר ואנתי
כסאיר אשכאץ לנאם לכנהם יעטמונה ויקולון אנה כאן נבא רסול לקמר
ואנה דעא לעבאדה לקמר ואן לה תואליף פי פלאחה אלארץ וכדלך קלוא

1) בראשית יב, ג.

אלצאכה אן נה פלאח ואנה לים כאן ורי בעבארה אלאצנאם ולרלך
תגד אלצאכה כלהם ירמון נה ויקולון אנה מא עבד צנמא קט וכרלך
לכרוא פי כתבהם אנה צרב וסגן מן אגל עבארתה ללה וחכוא מן חדיתה
מא חכוא וזעמוא אן שת כלף ראי אביה אדם פי עבארה לקסר ויכרבון
אכאריב מצחכה גרא תרל עלי נקץ עקל עטים ועלי כונהם כאנוא אבעד
אלנאס מן אלפלספה ואנהם כאנוא פי גאיה אלגהאלה קאלוא ען אדם
אנה למא כרג מן אקלים אלשמס אלמגאור ללהנר ותוגל פי אקלים באבל
גאב מעה עגאיב מנהא שגרה לחב נאבתה לאת אוראק ואגצאן ושגרה
חגר כרלך וגאב ורק שגרה אכצר לא תחרקה אלנאר ואכבר ען שגרה
חטל עלי עשרה אלאף רגל טולהא קאמה וגאב מעה ורקתין כל ורקה
ילתחף בהא שכצאן ויכברון מן הרה אלכראפאת בעגאיב פאעגב מן קום
ירון אן אלעאלם קדים ויעתקדון מע דלך וגוד הרה אלמתנעאת באלטבע
למן יעלם אלנטר אלטביעי וגרצהם פי דכר אדם וכל מא ינסבון אליה
תקוה מלהכהם פי קדם אלעאלם חתי יתבע דלך באן אלכואכב ואלפלך
הו אלאלאה. פלמא נשא עמודו של עולם ותבין לה אן תם אלאה
מפארק לא גסם ולא קוה פי גסם ואן כל הרה אלכואכב | ואלאפלאך
מצנועאתה ופהם מחאל תלך אלכראפאת אלתי רבי עליהא אכר פי נקץ
מלהכהם ותזייף אראיהם ואשהר כלאפהם ונאדי בשם י״ו אל עולם[1]
דעוה תנמע וגוד אלאלאה וחדה אלעאלם מן קבל דלך אלאלאה ובחסב
תלך אלארא אלצאביה אקאמוא אלאצנאם ללכואכב אצנאם אלהב ללשמס
ואצנאם אלפצה ללקמר וקסמוא אלמעאדן ואלאקאלים ללכואכב וקאלוא
אלאקלים אלפלאני אלאהה אלכוכב אלפלאני ובנוא אלהיאכל ואתכרוא
פיהא אלאצנאם וזעמוא אן קוי אלכואכב תפיץ עלי תלך אלאצנאם
פתתכלם תלך אלאצנאם ותפהם ותעקל ותוחי ללנאס אעני אלאצנאם
ותעלם אלנאס מנאפעהם וכרלך קאלוא איצא פי אלאשגאר אלתי הי מן
קסמה תלך אלכואכב אדא אפרדת תלך אלשגרה לדלך אלכוכב וגרסת
לה ופעל להא ופעל בהא כרא פאצת רוחאניה דלך אלכוכב עלי תלך
אלשגרה ותוחי ללנאס ותכלמתם פי אלנום תגד הרא כלה מנצוצא פי
כתבהם אלתי אנבהך עליהא ואולא כאנוא נביאי הבעל ונביאי

1) בראשית כא, לג.

האשרה אלמרכורון ענרנא אלדין תמלכת ענרהם הרה לארא חתי עזבו
את י״ו[1]) ונארוא הבעל ענגו[2]) כל הרה לשהרה תלך אלארא
ופשא אלנהל וכתר הדיאן אלעאלם חיניר פי הרא אלנוע מן אלכיאלאת
פנשאת פיהם ארא וצאר מנהם מעונן ומנחש ומכשף וחובר
חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים[3]) וקר בינא
פי תאיפנא אלכביר | משנה תורה[4]) אן אברהם אבינו בדא כנקץ סד, א
הרה אלארא כחגג ורעוה צעיפה באסתעטאף אלנאס וגלבהם ללטאעה
באלאנעאם להם חתי נכל סדר אלנביין פכמל אלגרץ ואמר בקתל אולאיך
ומחו אתארהם ואסתיצאל שאפתהם מזבחותיהם תתצון וגו׳[5])
ומנע מן תבע שי מן סירהם תלך וקאל ולא תלכו בחקות הגוי
וגו׳[6]) וקד עלמת מן נצוץ אלתורה פי ערה מואצע אן אלקצד לאול
מן אלשריעה כלהא אזאלה עבודה זרה ומחו אתרהא וכל מא יתעלק
בהא חתי דכרהא וכל מא יולי אלי שי מן אעמאלהא מתל אלאוב
ואירעוני ולהעברה באש וקוסם ומעונן ומנחש ומכשף
וחובר חבר ודורש אל המתים ואלתחלי מן אלתשבה בשי מן
אעמאלהם הרה פכיף כתבעהא וצלה פי נץ לתורה באן גמיע מא מנוה
עבארה לאלהתהם ותקרבא להא הו אלשי אלמבגוץ אלמסקות ענד אללה
והו קולה כי כל תועבת י״ו אשר שנא עשו לאלהיהם[7])
.ואנת תגרהם ירכרון פי כתבהם אלתי סאכברך בהא אנהם יקרבון ללשמס
אלאההם לאכבר סבעה כנאפס וסבעה פיראן וסבעה וטאוט פי בעץ לאמור
וכפי בהרה תועבה ענד אלטבאע אלאנסאני פגמיע אלמצות אלתי
גאת פי אלנהי ען עבודה זרה וכל מא יתעלק בהא או יולי אליהא
או ינסב להא בינה אלפארה לאנהא כלהא ללכלאץ מן תלך אלארא
אלסקימה אלשאגלה ען כל מא ינפע פי אלכמאלין באמור חריאניה הי
אלתי כאן רבי | עליהא אכאונא ואגראדנא בעבר חנהר ישבו אבותיכם סה, ב
מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים
אחרים[8]) והי אלתי קאל אלאנביא אלצארקון פיהא ואחרי התהו

1) השוה ישעיה א, ד. 2) מלכים א יח, כו. 3) השוה דברים יח, י יא.
4) עבודה זרה פרק א הלכה ג. 5) שופטים ב, ב; השוה שמות לד, יג ודברים ז, ה.
6) ויקרא כ, כג. 7) דברים יב, לא. 8) יהושע כד, ב.

אשר לא יועילו הלכו 1) פמא אעטם פאירה כל מצוה תכלצנא
מן הדה אלגלטה אלעטימה ותרדנא אלי אלאעתקאד אלצחיח והו אן תם
אלאה כאלק כל הדה והו אלדי ינבגי אן יעבד ויחב ויכאף לא תלך
אלמטנון כהא אנהא אלהה ואן הדא אלאלאה אלחק לא יחתאג פי אלקרב
מנה וחצול רצאה לאמור פיהא משקה כוגה כל אהכתו ויראתו לא
ניר והמא אלגאיה פי אלעבאדה כמא נבין ועתה ישראל מה יי
אלהיך שואל מעמך וגו׳ 2) ומנסתופי הדא אלמעני פי מא בעד.
וארגע אלי גדצי אלאן פאקול אן כתירא מן אלשראיע אנמא בין לי
מענאהא ועדפני עללהא וקופי עלי מראהב אלצאבה. וארא׳הם ואעמאלהם
ועבאראתהם כמא מחסטע ענד תכויני תעליל תלך אלמצות אלתי יטן
כהא אן לא עלה להא ואנא אוכר לך אלכתב אלתי יחבין לך מנהא כל
מא עלמתה אנא מן מראהב אלצאבה וארא׳הם חתי תעלם יקינא צחה
מא אקולה פי תעליל הדה אלשראיע. אכבר כתאב פי דלך אלפלאחה
אלנבטיה אכראג אכן וחשיה וסאכברך פי פצל יאתי לאו שי געלת לצאבה
מראהבהם מרונה מע פלאחה אלארץ והדא אלכתאב ממלו מן הדיאנאת
עובדי עבודה זרה ומא אנפם אלעואם מאילה אליה ומרתכבה כה
אעני אעמאל | אלטלסמאת ואסתנזאל אלרוחאניאת ולחר ואלגן ואלגילאן סה, א
אלתי תאוי אלכראדי ודרג איצא פי דלך אלכתאב הדיאנאת עטימה
יצחך מנהא דוא אלעקול יעם כהא אלקדה פי אלמעגזאת אלבינה אלתי
עלם כהא אחל אלארץ אן תם אלאה תאכם עלי אחל אלארץ כמא קאל
למען תדע כי לי׳ הארץ 3) וקאל כי אני יי׳ בקרב
הארץ 4) פחכי ען אדם הראשון אנה דכר פי כתאבה אן פי אלהגד
שגרה אדא אחכדת מנהא אגצאן פאן אלגצן מנהא אדא רמי פי אלארץ
יסעי מתחרכא כמא תסעי אלחיאת ואן תם שגרה אצלהא צורה אנסאן
תסמע לה המהמה ותנפלת מנה אלכלמה ואלכלמה ואן חשישה צפתהא
כדא וכדא אדא אכד אלאנסאן מן ורקהא וגעלהא פי גיבה כפי ען אנאס
ולא ירי חית ידכל ויכרג ואן כבר מנהא תחת אלסמא סמע אלנאס פי
אלגו דוא ואצואתא האילה טאלמא דאך אלדכאן יצעד ומתל הדה

1) השות שמואל א יב, כא וירמיה ב, ח. 2) דברים י, יב.
3) שמות ט, כט. 4) שם ח, יח.

אלכראפאת כתיר יגיבהא פי מעדן אלאכבאר בענאיב אלנבאת וכואן
אלפלאחה חתי יטען פי אלמעגזאת ויוהם אנהא חתם בחילה ומן כראפאת
דלך אלכתאב אן שגרה כטמל מן תלך לאשרות אלתי כאנוא יעמלונהא
כמא אעלמתך דכר אן אקאמת תלך אלשגרה פי נינוה אתני עשר
אלף סנה ואנהא תכאצמת מע איכרות לאנה אראר אן יאכל מכאנהא ואן 5
לשכן אלדי כאן תוחי אליה הדה אלשגרה אנקטע ענה ודיהא מדה פלמא
אותת אליה בעד תלך אלמדה אכברתה | אנהא כאנת משגולה באלכצאם סה, ב
מע אליברות ואמרתה אן יכתב ללכלדאניין אן יחכמוא בינהמא ויקולוא
אלהמא אפצל פי סחרהם ואכתר עמלא הל אלכטמי או אליברות ותלך
אלכראפה אלטוילה אלתי תסתדל מנהא אדא וקפת עליהא עלי עקול אהל
תלך לאזמנה ועלומהם כיף כאנת והאולא כאנוא חכימי בבל לשאר
אליהם פי תלך אלאיאם אלמטלמה לאן הדה כאנת אדיאנהם אלתי דכוא
עליהא ולולא הדא אלקדר אלדי שהר אלאן פי אלמלל מן אעתקאד וגוד
אלאלאה לכאנת איאמנא פי הדה אלאזמנה אשד טלאמא מן תלך לכנהא
פי אנואע אכרי. וארגע אלי גדצנא ופי דלך אלכתאב חכי ען שכן מן
נביאי עבודה זרה כאן אסמה תמוז דעא מלכא ליעבד אלסבעה
כואכב ואלאתני עשר ברגא פקתלה דלך אלמלך קתלא שניעא פדכר אן
לילה מותה אגתמעת אלאצנאם כלהא מן אקטאר אלארץ אלי אלהיכל פי
כאכל אלי צנם אלדהב אלכביר אלדי הו צנם אלשמס וכאן דלך אלצנם
מעלקא בין אלסמא ואלארץ פוקף פי וסט אלהיכל ואלאצנאם כלהא חולה
ואכד יעדד עלי תמוז ויצף מא תם עליה ואלאצנאם כלהא תבכי ותנוח
טול אלליל פענד אלצבאח טארת אלאצנאם ורגעת להיאכלהא פי אקטאר
אלארץ וצארת הדה סנה דאימה פי אול יום מן שהר תמוז ינאח ובכי
עלי תמוז ותגרבת אלנסא ויעדדן עליה פאעתבר ואפהם וארי כיף כאנת
ארא אלנאס פי תלך אלאזמאן והדא | חדית תמוז קדים גדא פי לצאבה סו, א
ומן הדא אלכתאב תקף עלי אכתר הדיאן אלצאבה ואעמאלהם ואעיאדהם.
ואמא תלך אלקצה אלתי תכוהא ען קצה אדם ואלנחש ועץ הדעת
טוב ורע ואלאשארה אלי לבאם מא לם תגר אלעארה בלבאסה פאחדר
תם אחדר אן יתשוש עקלך ויכטר כבאלך אן דלך אלדי קאלוה הו קט
אמר גרי לא לאדם ולא לגירה ולא הי קצה וגודיה בונה ובאיסר

תאמל יכון לך מחאלהם פי כל מא ד׳כרוה פי תלך אלכראפה ויתבין לך אנהא קצה פרצוהא מן בעד אלתורה למא שהדת אלתורה פי אמלל וסמעוא מאהר מעשה בראשית ואכ׳רוה כלה עלי מאהדה עמלוא תלך אלקצה חתי יסמעהא אלגר פיגתר ויתן אן אלעאלם קדים ואן תלך אלקצה אלמוצופה פי אלתורה הכ׳דא גרת כמא חכוא ואן כאן מתלך לא יחתאג תגבריהא עלי הדא לאן קד חצל ענדך מן אלעלום מא ימגע דחנך מן אן תתעלק בה כ׳ראפאת אלצאבה והדיאן אלכסראניין ואלכלדאניין אלעריין ען כל עלם הו עלם באלחקיקה לכני חדרת מן דלך אחתיאטא לגירך לאן כתירא מא ומיל אלגמהור לתצריק אלכ׳ראפאת. ומן תלך אלכתב כתאב אלאסטמאכם אלמנסוב לארסטו וחאשאה תם חאשאה וכ׳דלך כתב אלטלסמאת אלתי מנהא כתאב טמטם וכתאב אלסרב וכתאב דרג אלפלך ואלצור אלטאלעה פי דרגה דרגה מנה וכתאב מנסוב ארצא לארסטו פי אלטלסמאת וכתאב | מנסוב להרמס וכתאב אסחאק אלצאבי פי אלאחתגאג למלה אלצאבה וכתאבה אלכביר פי נואמיס אלצאבה ונזאלאת דינהם ואעיאדהם וקראבינהם וצלואתהם וגיר דלך מן אמור דינהם פהדה כלהא אלתי ד׳כרת לך הי ספרי עבודה זרה אלתי אכ׳רגת ללסאן אלערבי ולא ריב אנהא גז יסיר גדא ממא לם יכ׳רג ולם יוגד ארצא כל תלף וכאד עלי מרור אלסנין והדה אלתי הי מוגודה לדינא אליום משתמלה עלי אכתר ארא אלצאבה ואעמאלהם אלמשהור בעצהא אליום פי אלעאלם אעני בניאן אלהיאכל ואתכאד אלצור מן אלמסבוכאת ואלחגארה פיהא וכניאן אלמראבח ואלתקריב עליהא אמא דבאיח או אנואע מן אלטעאם ורסם אעיאד ואנתמאע ללצלואת ולאנואע עבאדאת פי תלך אלהיאכל ויגעלון פיהא מואצע מעטמה גדא יסמונהא היכל אלצור אלעקליה ואתכאד אצור על ההרים הרמים וגו׳ו) ותעטים תלך אלאשרות ואקאמה אלמצבות וגיר דלך ממא סתטלע עליה מן הדה אלכתב אלתי נבהתך עליהא ומערפה תלך אלארא ותלך אלאעמאל הו באב כביר גדא פי תעליל אלמצות לאן שריעתנא כלהא אצלהא וקטבהא אלדי עליה תדור הו סחו תלך אלארא מן אלארהאן ותלך אלאתאר מן אלוגור למחוהא מן אלארהאן קאל פן יפתה לבבכם וגו׳2) אשר לבבו פונה

1) דברים יב, ב. 2) שם יא, טז.

היום וגו׳1) ולמחוהא מן אוגור קאל מזבחותיהם תתצו ואשרהם תגדעון וגו׳2) ואבדתם את שמם מן המקום ההוא3) | ותכרר האראן אלגרצאן פי עדה מואצע והו כאן אלקצד אלאול אלגאמע לגמלה אלשריעה כמא אעלמונא ז״ל פי תפסירהם אלמרוי לקולה תעאלי סז, א את כל אשר צוה י״י אליכם ביד משה4) קאלוא5) הא למדת שכל המודה בעבודה זרה כופר בכל התורה כלה וכל הכופר בעבודה זרה מודה בכל התורה כלה פאערף הדא:

פצל ל

אדא תאמלת תלך אלארא אלקדימה לסקימה יכון לך אן לאמר למשהור כאן ענד אלגאם כלהם הו אן בעבאדה אלכואכב תעמר אלארץ ותכצב אלבלאד וכאנוא עלמאוהם ונסאכהם ואהל אלתקוי מנהם יעטון אלגאם ויעלמונהם אן אלפלאחה אלתי בהא קואם וגור אלאנסאן אנמא תתם ותגי עלי אלאכתיאר באן תעבדוא אלשמס ואלכואכב ואן אסכתמוהא בעציאנכם קפרת אלבלאד וכ׳רבת קאלוא פי כתבהם תלך אן אלמשתרי סכט עלי אלבראדי ואלצחארי פלדלך צארת עאדתה אלסא עאדתה אלאשגאר תאויהא אלגילאן וכאנוא יעטמון אלפלאחין ואלאכ׳ארין גדא לאשתגאלהם בעמארה אלארץ אלתי הי מן אראדה אלכואכב והו רצאהא ועלה תעטים עובדי עבודה זרה ללבקר אנמא הו מן אגל נפעהא פי אלפלאחה חתי קאלוא אנה לא יגוז לבתהא לאנהא גמעת אלקוה | וחסן אלתאתי סז, ב ללאנסאן פי פלאחה אלארץ ואנמא פעלת הדא ורעגת ללאנסאן מע קותהא לרצא אלאלהה בעבאדתהא פי פלאחה אלארץ פלמא כאנת הדה אלארא משהורה גדא קדוא עבאדה עבודה זרה באלפלאחה לכון אלפלאחה אמרא צרוריא פי קואם אלאנסאן ואכתר אלחיואן וכאנוא אולאיך כומרי עבודה זרה יכאטבון אלגאם ענד אנתמאעהם פי אלהיאכל ויקדרון פי אדהאנהם אן בהדה אלעבאדאת תנזל אלאמטאר ותתמר אלאשגאר ותכצב אלבלאד ותעמר ותאמל מא ד׳כרוה פי אלפלאחה אלנבטיה פי אלכלאם עלי אלכרם תגד הדא אלגץ מן כלאם אלצאבה קאלוא אלחכמא אלקדמא

1) דברים כט, יז. 2) שם ז, ה. 3) שם יב, ג.
4) במדבר טו, כג. 5) ספרי שם; הוריות ח, א; קדושין מ, א.

כלהם ואלאנביא קד אמרוא ופרצוא אן יצרב בהדה אלאלאת פי אלאעיאד
וכין אירי אלאצנאם וקאלוא והם אלצארקון אן אלאלהה יעגבהא דלך
ואנהא תכאפי פאעליה אחסן מכאפאה ואכתרוא פי הדא אלפעל מן אלועד
ומן אלועד עלי דלך תטויל אלאעמאר ודפע אלאפאת וצרף אלעאהאת
וכצב אלמזארע וזכאה אלתמאר אלי הנא נץ כלאם אלצאבה פלמא שהרת
הדה אלאמור חתי טנת יקינא ואדאר אללה תעאלי רחמה לנא מחו הדא
אלגלט מן אלהאננא ורפע אלתעב מן אנסאמנא בתעטיל תלך אלאעמאל
אלשאקה אלגיר מפירה ושדענא עלי ירי משה דבנו אכברנא ענה
תעאלי אנה אן עבדת הדה אלכואכב ואלאצנאם פאן עבאדתהא סבב פי
אן ינקטע אלמטר ותכרב אלארץ | ולא תנבת שיא ותסקט תמר אלאשגאר
ותאתי אלאפאת ללאחואל ואלעאהאת ללאנסאם ותקצר אלאעמאר והדה
הי אגראץ דברי הבדית אשר כרת י״י וגו׳ 1) ואנת תגד הדא
אלגרץ מתכרדא פי גמיע אלתורה אעני אן ילזם ען עבאדה אלכואכב
אדתפאע אלמטר וכראב אלארץ ופסאד אלאחואל ואמראץ אלנפס וקצר
אלאעמאר וילזם ען תרך עבאדתהא ואלאקבאל עלי עבאדה אללה נזול
אלמטר וכצב אלארץ וצלאח אלאחואל וצחה אלנפס וטול אלאעמאר צד
מא כאנוא יכטכון בה עובדי עבודה זרה. ללנאס התי יעבדוהא
לאן אצל אלשריעה אזאלה דלך אלראי ומחו אתרה כמא כינא:

פצל לא

מן אלנאס קום יעטם עליהם תעליל שריעה מן אלשראיע ואלאחב אליהם
אן לא יעקל ללאמר ואלנהי מעני בתה ואלדי יוגב להם הדא הו
מרץ יגרונה פי אנפסהם לא יקדרון ינטקון בה ולא יחסנון אן יעברוא
ענה ודלך אנהם יטנון אן אדא כאנת הדה אלשראיע מפידה פי הדא אלוגוד
ומן אגל אלכדא ואלכדא שרענא בתא פכאנהא גאת מן פכרה ען דויה
די עקל אמא אן כאן שי לא יעקל לה מעני בונה ולא יודי לפאידה פדלך
בלא שך מן קבל אללה לאנה לים תודי פכרה אנסאן לשי מן הדא
פכאן | האולא אלצעפא אלעקול אלאנסאן ענדהם אכמל מן צאנעה לאן
אלאנסאן הו אלדי יקול ויפעל מא יודי לגאיה מא ואלאלאה לא יפעל דלך

1) השוה דברים כח, סט.

בל יאמרנא אן נפעל מא לא יפידנא פעלה וינהינא ען פעל מא לא יצרנא
פעלה תעאלי תם תעאלי בל אלאמר בכלאף הדא ואלקצד כלה נפענא
כמא כינא 1) מן קולה לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום
הזה 2) וקאל אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו
רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה 3) פקד צדח אן ולו
אל חקים כלהא תדל ענד גמיע אלאמם אנהא בחכמה ותבונה
ואדא כאן אמר לא תעלם לה עלה ולא יגלב מנפעה ולא ידפע מצרה לאי
שי יקאל פי מעתקדה או עאמלה אנה חכם ונבון וגליל אלקדר
ויסתגרב דלך פי אלמלל בל אלאמר כמא דכרנא בלא שך והו אן כל
מצוה מן הדה שש מאות ושלש עשרה מצות פהי אמא
לאעטא ראי צחיה או לאזאלה ראי סקים או לאעטא קאנון עדל או לרפע
טלם או לתכליק כלק חסן או ללתחדיר מן כלק ردי אלכל יתעלק בתלתה
אשיא באלארא ואלאכלאק ובאלאעמאל אלסיאסיה אלמדניה ואלדי אוגב
אן לא נעד אלאקאויל לאן אלאקאויל אלתי חצת אלשריעה עלי קולהא
או נהת ענהא מנהא מא הו מן גמלה אלאעמאל אלמדניה ומנהא לתחציל
ארא ומנהא לתחציל אכלאק פלדלך אקתצרנא הנא עלי הדה אלתלאתה
מעאני פי אעטא אלעלה פי כל שריעה מן אלשראיע:

פצל לב

אדא תאמלת אלאפעאל אלאלאהיה אעני אלאפעאל אלטבועיה יבין לך
מנהא תלטף אלאלאה וחכמתה פי כלק אלחיואן ותדרג חרכאת
אלאעצא ומגאורה בעצהא לבעץ וכדלך יתבין לך חכמתה ותלטפה פי
תדריג חאלאת גמלה אלשכץ חאלה בער חאלה מתאל דלך פי תדריג
חרכאתה ומגאורה אלאעצא אלדמאג מקלמה לין כתיר אלין ומלכרה
אצלב ואלנכאע אצלב מנה וכלמא אמתד צלב ואלעצב הו אלה אלחס
ואלחרכה פאלעצב אלדי אחתיג אליה פי אדראך אלחואס פקט או פי
חרכה יסירה אלמונה כחרכה אלגפן ואלכד אנשי מן אלדמאג ואלעצב
אלדי אחתיג אליה פי תחריך אלאעצא אכרג מן אלנכאע ולמא לם יסכן
פי אלעצבה ללינהא ולו אלנכאעיה אן תחדך מפצלא תלטף פי דלך באן

1) לעיל ע׳ 372. 2) דברים ה, כד. 3) שם ד, ו.

לֹיפת אלעצבה ומֹלי דלך אלליף אלחמא וצארת עֹצלה תם תכלֹצת אלעצבה
מן טרף אלעצלה והי קד צלבת וקד כאלטהא שטאיא מן אלרבאט ותציר
ותראֹ ויתֹצל אלותר באלעטם ויזלזק בה וחיניד תקדר אלעצבה אן תחרֹך
אלעצו עלי הדא אלתדריג ואנמא דכרת לך הדא אלמתאל אלואחד לכונה
אטהר תלך אלעגאיב אלתי כֹונת פי מנאפע אלאעצא אלתי הי כלהא 5
ואצחה כֹונה מעלומה למן תאמלהא בדהן דכי וכדלך תלטף אלאלאה |
פי כל שכֹץ מן אשכאץ אלחיואן אלדי ירצע לכונה ענד מא יולד פי סט, ב
גאיה אללין ולא יסכן אן יגתדי בגדא יאכם פאעדת לה אלתדיאן לתוליד
אללכן ליגתדי בגדא דטב קריב מן מזאג אעצאיה חתי תגף ותצלב אעצאוה
אולא אולא עלי תדריג וכמתל הדא אלתדביר בעינה מן דלך אלמדבר גל 10
ועלא גאת אשיא כתירה פי שריעתנא ודלך אנה לא יסכן אלכרוג מן
אלצדל אלי אלצדל דפעה פלדלך לא יתסע בחסב טביעה אלאנסאן אן יתדך
כל מא אלפה דפעה פלמא בעת אללה משה רבנו ליגעלנא ממלכת
כהנים וגוי קדוש 1) במערפתה תעאלי כמא בין וקאל אתה
הראית לדעת וגו׳ 2) וידעת היום והשבות אל לבבך 15
וגו׳ 3) ולנגקטע לעבאדתה כמא קאל ולעבדו בכל לבבכם 4)
וקאל ועבדתם את י״י אלהיכם 5) וקאל ואותו תעבדו 6)
וכאנת אלסירה אלמשהורה פי אלעאלם כלה אלמאלופה חיניד ואלעבאדה
אלעאמה אלתי נשאנא עליהא אנמא כאנת תקריב אנואע אלחיואן פי תלך
אלהיאכל אלתי תקאם פיהא אלצור ואלסגוד להא ואטלאק אלבכור בין 20
ידיהא ואלעבאד ואלנסאך אנמא כאנוא חיניד אלאקואם אלמנקטעון לכדמה
תלך אלהיאכל אלמעמולה ללכואכב כמא בינא לם תקתע חכמתה תעאלי
ותלטפה אלבין פי גמיע מכלוקאתה אן ישרענא כרפע הדה אנואע אלעבאראת
כלהא ותרכהא ואכטאלהא לאן הדא כאן חיניד מא לא יתצור קבולה
בחסב טביעה אלאנסאן אלתי תאנס אבדא | ללמאלוף וכאן יכון מתאל ע, א
הדא חיניד מתל לו גא נבי פי הדה אלאזמנה ידעו לעבאדה אללה ויקול
קד שרעכם אללה באן לא תצלוא לה ולא תצומוא ולא תסתגיתוא לה
ענד מלמה ואנמא תכון עבאדתכם פכרה דון עמל אצלא פלדלך אכלו

1) שמות יט, ו. 2) דברים ד, לה. 3) שם שם, לט.
4) שם יא, יג. 5) שמות כג, כה. 6) דברים יג, ה.

תעאלי תלך אנואע אלעבאדאת ונקלהא מן כונהא למכלוקאת ולאמור
כיאליה לא חקיקה להא לאסמה תעאלי ואמרנא בפעלהא לה תעאלי
פאמרנא בבניאן היכל לה ועשו לי מקדש 1) ואן יכון אלמלבה
לאסמה מזבח אדמה תעשה לי 2) ואן יכון אלקרבאן לה אדם
כי יקריב מכם קרבן לי״י 3) ואלסגוד לה ואלבכור בין ידיה 5
ונהי אן יפעל שי מן הדה אלאפעאל לגירה זובח לאלהים יחרם
וגו׳ 4) כי לא תשתחוה לאל אחר 5) ואפרד כהנים לכדמה
אלמקדש וקאל וכהנו לי 6) ולזם אן תפרץ להם חקוק ולא כד
תכפיהם לאשתגאלהם באלבית וקראבינה והי חקוק אללויים ואלכהנים
פחצל בהדא אלתלטף אלאלאהי אן אמתחי לכר עבודה זרה ותבתת 10
אלקאעדה אלכברי אלחקיקיה פי אעתקאדנא והי וגוד אלאלאה ווחדאניתה
ולם תנפר אלאנפס ולא אסתוחשת בתעטיל אלעבאדאת אלתי אלפת ולם
יעלם תם עבאדה סואהא. ואנא אעלם אנה סתנפר נפסך מן הדא אלמעני
צרורה באול כאטר ויעטם עליך הדא ותסאלני בקלבך ותקול לי כיף תגי
אואמר ונואהי ואפעאל עטימה מחרֹרה גדא מוקתה והי כלהא גיר מקצורה 15
לראתהא בל מן אגל שי אכר כאן הדה חילה | אחתאלהא אללה לנא לינאל ע, ב
קצדה אלאול ואי מאנע ענדה תעאלי מן תשריענא בקצדה אלאול ויגעל
לנא קדרה עלי קבול דלך ולא חאגה כאנת להדה אלתי זעמת אנהא עלי
נהה אלקצד אלתאני פאסמע גואבך אלדי יזיל ען קלבך הדא אלמרץ ויכשף
לך חקיקה מא נבהתך עליה והו אן נץ אלתורה קד גא פי מתל הדה 20
אלקצה סוף והו קולה ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים
כי קרוב הוא וגו׳ ויסב אלהים את העם דרך המדבר
ים סוף 7) פכמא חלר אללה בהם ען אלטריק אלגאדה אלתי הי אלמקצורה
אולא מן אגל תוקע מא לא טאקה לאגסאמהם בה בחסב אלטבע אלי
טריק אכרי חתי יצה אלקצד אלאול כדלך פרץ הדה אלשראיע אלתי 25
דכרנא מן אגל תוקע מא לא טאקה ללנפס בקבולה בחסב אלטבע חתי
יחצל אלקצד אלאול והו אדראכה תעאלי ואטראח עבודה זרה פאנה
כמא אן לים פי טביעה אלאנסאן אן ירבי עלי כדמה אלעבודיה פי אלטין

1) שמות כה, ח. 2) שם כ, כד. 3) ויקרא א, ב. 4) שמות כב, יט.
5) שם לד, יד. 6) שם כח, מא. 7) שם יג, יז יח.

ואלבן ומא שאבהמא תם יגסל ידיה לחינה מן סרתתהמא ויחארב
ולדי הענק דפעה כדלך לים פי טבעה אן ירבי עלי אנואע כתירה
גדא מן אלעבאדאת ואעמאל מאלופה קד אנסת בהא אלאנפס חתי צארת
כאלמעקול אלאול פיתרכהא כלהא דפעה וכמא תלטף אלאלאה בתחיירהם
פי אלבריה חתי תשגעת אנפסהם עלי מא קד עלם כן אן אלתבדר ושעת
אלנסס יוגב אלשגאעה וצדל דלך יוגב אלגבן וולד ארצא קום לם | יאלפוא
אלדל ואלעבודיה וכל דלך כאן באואמר אלאהיה עלי יד משה רבנו
על פי י״י יחנו ועל פי י״י יסעו את משמרת י״י
שמרו על פי י״י ביד משה1) כדלך גאת הדה אלגמלה מן
אלשראיע בלטף אלאהי חתי יבקוא מע נוע אלעמל אלמעתאד כי יצה
אלאעתקאד אלדי הו אלקצד אלאול. וסואלך אי מאנע כאן ללה מן
תשריענא בקצדה אלאול ויגעל לנא קדרה עלי קבול דלך ולזמך בהדא
אלמואל אלתאני ויקאל לך ואי מאנע כאן ללה מן אן יסלכהם דרך
ארץ פלשתים ויגעל להם קדרה למלאקאה אלחרוב ולא חאגה להדה
אלדורה בעמוד הענן יומם ועמוד האש לילה2) וכדא ולזמך
סואל תאלת ען סבב תפציל אלועד ואלועיד עלי גמלה אלשריעה ויקאל
לך אן וקצד אללה אלאול ואראדתה הו אן נעתקד הדה אלשריעה ונעמל
אעמאלהא לאי שי לם יגעל לנא קדרה עלי קבול דלך דאימא ואלעמל
בה ולא יחתאל לנא באן ינעם עלינא אן אמתנאה וינתקם מנא אן עצינאה
ויפעל תלך אלנעם כלהא ותלך אלנקם כלהא פאן הדה ארצא חילה
אחתאלהא לנא חתי ינאל מנא קצדה אלאול ואי מאנע ענדה מן אן יגעל
אתיאן אעמאל אלטאעה אלתי אראדהא ואגתנאב אלמעאצי אלתי כרההא
טביעה מרכוזה פינא. ואלגואב ען הדה אלאסולה אלתלתה וכל מא הו
מן קבילהא גואב ואחד עאם והו אן אלמעגזאת כלהא ואן כאנת תגיד
טביעה מוגוד מן אשכאץ אלמוגודאת פאן טביעה אשכאץ אלנאס | לא
ינירהא אללה בוגה עלי גהה אלמעגז ומן אגל הדא אלאצל אלעטים קאל
מי יתן והיה לבבם זה להם וגו׳3) ומן אגל הדא גא אלאמר
ואלנהי ואלגזא ואלעקאב וקד בינא הדה אלקאעדה בדלאילהא פי עדה
מואצע מן תואליפנא ומא קלנא הדא מן אגל אנא נעתקד אן תגיר טביעה

1) כמדבר ט, כג. 2) שמות יג, כא—כב. 3) דברים ה, כו.

אחד אשכאץ אלנאס מעתאץ עליה תעאלי כל דלך ממכן ואקע תחת
אלקדרה לכנה מא שא׳ קט פעל הדא ולא ישאוה אבדא בחסב אלקואעד
אלשרעיה אלתוראתיה ולו כאן מן משיתה תגיר טביעה כל שכץ מן אלנאס
למא ירידה תעאלי מן דלך אלשכץ לבטל בעתה אלאנביא ואלתשריע כלה.
וארגע אלי גרצי פאקול אנה למא כאן הדא אלנחו מן אלעבאדה אעני
אלקרבנות עלי גהה אלקצד אלתאני ואלדעא ואלצלאה ונחוהמא מן
אעמאל אלעבאדאת אקרב אלי אלקצד אלאול וצרוריה פי חצולה געל כין
אלנועין תפרקה כבירה ודלך אן הדא אלנוע מן אלעבאדה אעני תקריב
אלקראבין ואן כאן לאסמה תעאלי פאנה מא פרץ עלינא כמא כאן אולא
אעני אן יקרב פי כל מכאן ופי כל זמאן ולא יקאם היכל חית אתפק
ולא יכון אלדי יקרב מן אתפק החפץ ימלא ידו1) כל חרם דלך
כלה וגעלה ביתא ואחדא אל המקום אשר יבחר י״י2) ולא יקרב
פי גירה פן תעלה עלותיך בכל מקום אשר תראה3) ולא
יכון כהן אלא נסל מכצוץ כל הדא לתקליל הדא אלנוע מן אלעבאדאת
ואן לא יכון מנה אלא מא לם תקתץ חכמתה | תרכה באלכלה אמא אלדעא
ואלצלאה ففי כל מכאן וכל מן אתפק וכדלך אלצוצת ואלמזוזה
ואלתפלין וגירהא מן אלעבאדאת אלשביהה בהא ומן אגל הדא אלמעני
אלדי כשפת לך כתר פי כתב אלאנביא תוכיך אלנאס עלי הרעהם ללקראבין
ובין להם אן ליסת הי באלמקצוד אלוכיד לדאתה ואן אללה גני ענהא
קאל שמואל החפץ לי״י בעלות וזבחים כשמע בקול
י״י וגו׳4) וקאל ישעיה למה לי רב זבחיכם יאמר י״י
וגו׳5) וקאל ירמיה כי לא דברתי את אבותיכם ולא
צויתים ביום הוציאי אותם מארץ מצרים על דברי
עולה וזבח כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר
שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם6)
וקד צעב הדא אלקול עלי כל אחד ראית כלאמה או סמעתה וקאל כיף
יקול ירמיה ען אללה אנה מא וצאנא בדברי עולה וזבח ומעטם
אלמצות אנמא גאת פי דלך וגרץ אלקול הו מא בינת לך ודלך אנה

1) מלכים א יג, לג; שם: את ידו. 2) דברים יב, כו. 3) שם שם, יג.
4) שמואל א טו, כב. 5) ישעיה א, יא. 6) ירמיה ז, כב—כג.

קאל אן אלקצד אלאול אנמא כאן אן תדרכוני ולא תעבדוא סואי והייתי
לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם והוא אלתשריע באלתקריב
וקצוד אלבית אנמא כאן מן אגל חצול הדה אלקאעדה ומן אגלהא נקלת
תלך אלעבאדאת לאסבי חתי יסתחי אתר עבודה זרה ותתבת קאעדה
ה תוחידי גתם אנתם אבטלתם תלך אלגאיה ותסכתם במא עמל מן
אגלהא ולך אנכם שכתם פי וגודי כחשו ביי ויאמרו לוא
עב, ב הוא1) ועבדתם עבודה זרה וקטר לבעל | והלוך אחרי
אלהים אחרים ובאתם אל הבית וגו'2) בקיתם תקצדון חיכל
יי זתקרבון אלקראבין אלתי לם תכן הי אלמקצודה קצדא אולא. ולי
10 פי תאויל הדא אלפסוק וגה אכר והו יודי להדא אלגרץ בעינה אלדי
דכרנאה ולך אנה קד תבין פי אלגץ ואלנקל מעא אן אול תשריע שרענא
בה לם יכן פיה דברי עולה וזבח בוגה ולא ינבני אן תשגל דתנך
כפסח מצרים לאנה כאן לעלה בינה ואצחה כמא סנבין3) וכאן איצא
ולך אלאמר פי ארץ מצרים ואלתשריע אלמשאר אליה פי הדא
15 אלפסוק הו מא שרענא בה בעד יציאת מצרים ולולך אשתרט
פי הדא אלפסוק וקאל ביום הוציאי אותם מארץ מצרים לאן
אול צווי גא בעד יציאת מצרים הו מא שרענא בה פי מרה
והו קולה לגא הנאך אם שמוע תשמע לקול יי אלהיך וגו'4)
שם שם לו חק ומשפט וגו'5) וגא אלנקל אלצחיח6) שבת ודינין
20 במרה אפקור פאלחק אלמשאר אליה הו אלשבת ואלמשפט הו
אלדינין והו רפע אלתטאלם והדא הו אלקצד אלאול כמא בינא אעני
אעתקאד אלארא אלצחיחה והו חדת אלעאלם וקד עלמת אן אצל תשריעגא
באלסבת אנמא הו לתבאת הדה אלקאעדה כמא בינא פי הדה אלמקאלה7)
ואלקצד איצא מע צחה אלארא רפע אלתטאלם מן בין אלנאס פקד באן
25 לך אן אלתשריע אלאול לם יכן פיה דברי עולה וזבח אד ותלך הי
עג, א עלי גהה אלקצד אלתאני כמא דכרנא והדא אלמעני בעינה | אלדי קאלה
ירמיה הו אלדי קיל פי תהלים עלי גהה אלתוביך ללמלה כלהא פי
גהלהא חיניד אלקצד אלאול ולם תפרק בינה ובין אלקצד אלתאני קאל

1) ירמיה ז, יב. 2) השוה שם ז, מ—י. 3) להלן פרק מו.
4) שמות טו, כו. 5) שם שם, כה. 6) שבת פז, ב 7) חלק ב פרק לא.

שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלהים אלהיך
אנכי לא על זבחיך אוכיחך ועולותיך לנגדי תמיד לא
אקח מביתך פר ממכלאותיך עתודים1) וחית תכרר הדא
אלמעני פהדא הו אלקצד בה פאפהמה גדא ותדבר:

5

פצל לג

מן גמלה אגראץ אלשריעה אלכאמלה איצא אטראח אלשהואת ואלתהאון
בהא ותקצירהא מא אמכן ואן לא יקצד מנהא אלא אלצרודי וקד
עלמת אן מעטם שרה אלגמהור ותסבהם אנמא הו פי אלנהם פי אלאכל
10 ואלשרב ואלנכאח והדא הו אלמעטל לכמאל אלאנסאן אלאכיר אלמוי לה
איצא פי כמאלה אלאול אלמפסד לאכתר חאלאת אהל אלמדן ותדביר
אלמנזל לאן בתבע מגרד אלשהוה כמא תפעל אלגאהליה תבטל אלתשוקאת
אלנטריה ויפסד אלבדן ויתלף אלאנסאן קבל מקתצי עמרה אלטבעי לה
ותכתר אלהמום ואלאנכאר ויכתר אלתחאסד ואלתבאגץ ואלתנאזע עלי
15 אנתזאע מא ביד אלגיר דואעי כל ולך כון אלגאחל יגעל אללה פקט
גאיה מטלובה לדאתהא ולולך תלטף אלה גל אסמה פי תשריעגא בשראיע |
עג, ב תעטל הדה אלגאיה ותצרף אלפכרה ענהא בכל וגה ומנע מן כל מא יודי
לשרה ולמגרד לדה והדא מקצד כביר מן מקאצד הדה אלשריעה אלא
תתאסל נצוץ אלתורה כיף אמרת בקתל מן טהר מן אמרה אגה מפרט
20 פי טלב לדה אלאכל ואלשרב והו בן סורר ומורה2) והו קולה
זולל וסובא3) ואמר ברגמה ואלמכארה בקטעה קבל אן יעטם כטבה
ויהלך כתירין ויפסד אחואל צאלחין בשרה שרהה. וכולך מן גמלה מקאצד
אלשריעה אללין ואלתאתי ואן לא יכון אלאנסאן דא כטאטה וגלטה בל
מגרבא מטיעא מניבא מתאתיא קד עלמת אמרה תעאלי ומלתם את
25 ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד4) הסכת ושמע
ישראל5) אם תאבו ושמעתם6) וקיל פי אלאתי לקבול מא יגב
קבולה ושמענו ועשינו7) וקיל פי ולך עלי גהה אלמתל משכני
אחריך נרוצה8). וכולך מן מקאצד אלשריעה אלטהארה ואלתקדים

1) תהלים נ, ז—מ. 2) דברים כא, יח. 3) שם שם, כ. 4) שם י, טו.
5) שם כז, ט. 6) ישעיה א, יט. 7) דברים ה, כד. 8) שיר השירים א, ד; מדרש שה"ש שם.

אעני בדלך אטראח אלנכאח ואגתנאבה ותקלילה מא אמכן כמא סאבין 1)
למא אן אמר תעאלי בתקדים אלמלה לקבול אלתורה וקאל וקדשתם
חיום ומחר 2) קאל אל תגשו אל אשה 3) פקד צרח באן
אלקדושה אטראח אלנכאח כמא צרח איצא באן תרך שרב אלכמר
5 קדושה בקולה פי אלנזיר קדוש יהיה 4) ונץ ספרא והתקדשתם
והייתם קדושים 5) זו קדושת מצות וכמא סמת אלשריעה
אמתתאל הדה אלאואמר קדושה וטהרה כדלך סמת אלתעדי עלי
ער, א הדה אלאואמר וארתכאב אלקבאיח טומאה | כמא סאבין. אמא תנטיף
אלתיאב וגסל אלגסם ותנקיה אלאוסאך פהו איצא מן מקאצד הדה
10 אלשריעה לכן בעד תטהיד אלאעמאל ותטהיר אלקלב מן אלארא אלמנגסה
ואלאכלאק אלמנגסה אמא אלאקתצאר עלי תנטיף אלטאהר באלתגסל
ותטהיר אלתיאב מע אלשרה פי אלדראת ואלתסלב פי אלמאכל ואלמנאכח
פפיה גאיה אלדם קאל ישעיה פי דלך המתקדשים והמטהרים
אל הגנות אחד אחת בתוך אוכלי בשר החזיר וגו׳ 6)
15 יקול אנהם יתטהרון ויתקדמון פי אלמואצע אלמכשופה אלמבאחה תם
אנהם ינפרדון פי אלכדור ופי דואכל ביותהם במעאציהם והו תסלכהם
פי אכל אלמחרמאת החזיר והשקץ והעכבר ולעלה ישיר בקולה
אחד אחת בתוך ללאנפראד בנכאח חראם פמחצול אלקול אן טואהרהם
נטיפה משחורה אלנקא ואלטהארה אמא אלבואטן פהם מע שהואתהם
20 ולדראת אגסאמהם ומא הבדא קצד אלשריעה בל אלקצד אלאול תקציר
אלשהוה ותנטיף אלטאהר בעד תנטיף אלבאטן וקד נבה שלמה עלי מן
יעתמד עלי גסל אלגסם ותטהיר אלתיאב ואלאעמאל וסכה ואלאכלאק
רדיה פקאל דור טהור כעיניו ומצאתו לא רחץ דור מה
רמו עיניו ועפעפיו ינשאו 7) פאדא תאמלת איצא הדה
25 אלמקאצד אלתי דכרנא פי הדא אלפצל תבין לך עלל שראיע כתירה
כאנת עללהא מגהולה קבל עלם הדה אלמקאצד כמא סאבין פי מא
יסתאנף:

1) להלן פרק מט. 2) שמות יט, י. 3) שם שם, טו.
4) במדבר ו, ה. 5) ויקרא יא, מד. 6) ישעיה סו, יז. 7) משלי ל, יב—יג.

פצל לד

ער, ב

ממא יגב אן תעלמה איצא אן אלשריעה לא תלתפת ללשאל ולא יכון
אלתשריע בחסב אלאמר אלאקל בל כל מא יראד תחצילה מן דאי
5 או כלק או עמל נאפע אנמא יקצד בה אלאמור אלאכתריה ולא ילתפת
ללאמר אלקליל אלוקוע או לאדיה תקע לואחד מן אלנאס מן אגל דלך
אלתקדיר ואלתדביר אלשרעי לאן אלשריעה הי אמר אלאהי ולך אן תעתבר
באלאמור אלטביעיה אלתי תלך אלמנאפע אלעאמה אלמוגודה פיהא פי
צמנהא ולאזם ענהא אדיאת שכציה כמא באן מן כלאמנא וכלאם גירנא
10 ובחסב הדא אלאעתבאר איצא לא תעגב מן כון קצר אלשריעה לא יתם
פי כל שכץ ושכץ בל ילזם צרורה וגוד אשכאץ לא יכמלהם דלך אתדביר
אלשרעי לאן אלצור אלטביעיה אלנועיה לא יחצל כל מא ילזם ענהא
פי כל שכץ ושכץ לאן אלכל מן אלאה ואחד ופאעל ואחד נתנו מרועה
אחד 1) וכלאף הדא ממתנע וקד בינא אן לממתנע טביעה תאבתה לא
15 תתגיר אבדא ובחסב הדא אלאעתבאר איצא לא ימכן אן תכון אלשראיע
מקדרה בחסב אכתלאף חאלאת אלאשכאץ ואלאזמאן שבה אלעלאג אלטבי
אלדי יכץ עלאג כל שכץ בחסב מזאגה אלחאצר בל ינבגי אן יכון
עה, א אלתדביר אלשרעי מטלקא עאמא ללכל | ואן כאן דלך לאזמא פי חק
אשכאץ ופי חק אכרין לא ילזם לאנה לו כאן בחסב אלאשכאץ לוקע
20 אלפסאד ללכל ונתת דבריך לשיעורין 2) ומן אגל הדא לא ינבגי
אן תקדר אלאמור אלמקצודה קצדא אולא מן אלשריעה לא בזמאן ולא
במכאן בל תכון אלאחכאם מטלקה עאמה כמא קאל תעאלי הקחל
חקה אחת לכם 3) לכן ילחט פיהא אלמצאלח אלעאמה אלאכתריה
כמא בינא ובעד תקדימי להדה אלמקדמאת אכר פי תבין מא קצדת
25 תבינה:

פצל לה

קד קסמת אלמצות כלהא בחסב הדא אלגרץ אלי ארבע עשרה גמלה.
אלגמלה אלאולי תשתמל עלי אלמצות אלתי הי ארא

1) קהלת יב, יא. 2) למשל שבת לה, ב; חולין מ, א. 3) במדבר טו, טו.

אצלה והי אלתי אחצינאהא פי הלכות יסודי התורה ומן הדה
אלגמלה ארצא אלתשובה ואלתעניות כמא סאבין ולא יקאל פי
אעטא אלארא אלצחיחה ואלנאפעה פי אעתקאד אלשדיעה מא פאירתהא
כמא בינא. אלגמלה אלתאניה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה
בתחרים עבודה זרה והי אלתי אחצינאהא פי הלכות עבודה
זרה ואעלם אן כלאי בגדים ועדלה וכלאי הכרם חי ארצא
מן הדה אלגמלה כמא יבין והדה אלגמלה ארצא מעלומה אלעלה לאנהא
כלהא לתצחיח אלארא אלחקיקיה ותכלידהא פי אלגמהור עלי סדור |
עה, ב אלסנין. אלגמלה אלתאלתה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה
בתחליב אלאכלאק והי אלתי אחצינאהא פי הלכות דעות ומעלום אן
בחסן אלכלק תתם עשרה אלנאס ואגתמאעהם אלדי דלך צרורי לאנתטאם
אחואל אלנאס. אלגמלה אלראבעה תשתמל עלי אלמצות
אלמתעלקה באלצדקאת ואלקרצה ואלתוסעה ומא אנגר מע דלך מתל
אלערכים ואלחרמים ואחכאם אלמלוח ואלעבדים וגמיע
אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר זרעים סדי אלכלאים ואלעדלה
ועלה הדה כלהא כינה אד נפעהא עאיד עלי אלכל באלתכאפל אד אלגנר
אליום הו או נמלה פקיד גדא ואלפקיר אליום הו או ולדה נגל גדא.
אלגמלה אלכאמסה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה במנע
אלטלם ואלעדואן והי אלתי אשתמל עליהא ספר נזיקין מן תאליפנא
ופאירה הדה אלגמלה בינה. אלגמלה אלסאדסה תשתמל עלי
אלמצות אלמתעלקה באלקצאצאת מתל דין גנב וגזלן ודין
עדים זוממין ואכתר מא אחצינאה פי ספר שופטים ופאירה
דלך בינה ואצחה לאנה אן לם יעאקב אלגאני לם תרתפע אדיה בונה ולא
ירתדע כל מן יהם בתעדי ולים כמכף אלדי זעם אן תרך אלקצאצאת
רחמה באלנאס בל תלך עין אלקסאוה עליהם ופסאד נטאם אלמדינה בל
אלרחמה מא אמר בה תעאלי שופטים ושוטרים תתן לך בכל
שעריך 1). אלגמלה אלסאבעה תשתמל עלי אלאחכאם אלמאליה
עז, א אלמתעלקה במעאמלאת | אלנאס בעצהם מע בעץ כאלקרצה ואלאסתיגאר
ואלודאיע ואלביוע ואלאשריה ונחו דלך ואלמוארית מן הדא אלקביל והי

1) דברים טז, יח.

אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר קנין ומשפטים ופאירה הדה
אלגמלה בינה ואצחה לאן הדה אלמשארכאת אלמאליה צרוריה לדנאס פי
כל מדינה פלא בד מן אעטא קואנין עדל פי הדה אלמעאמלאת ותקדירהא
תקדירא נאפעא. אלגמלה אלתאמנה תשתמל עלי מצות לאלאם
אלמחטורה אעני שבתות וימים טובים ולכתאב קד בין עלה כל
יום מנהא ודכר סבבה ואנה לחצול דאי או לדאחה גסם או למגמוע
אלאמדין גמיעא כמא סנבין פי מא בעד. אלגמלה אלתאסעה
תשתמל עלי סאיר אלעבאדאת אלעאמה אלעמליה מתל צלאה וקריאת
שמע וסאיר מא אחצינאה פי ספר אהבה אלא אלמילה ופאירה
הדה אלגמלה בינה לאנהא כלהא אעמאל תתבת אראא פי מחבה אלאלאה
ופי מא יגב אן יעתקד פיה וינסב לה. אלגמלה אלעאשרה תשתמל
עלי אלמצות אלמתעלקה באלמקדש ואלאתה וכדאמה והי אלמצות
אלתי אחצינאהא פי בעץ ספר עבודה וקד תקדם לנא 1) דכר פאירה
הדה אלגמלה. אלגמלה אלחאדיה עשרה תשתמל עלי אלמצות
אלמתעלקה באלקרבנות והי אכתר אלמצות אלתי אחצינאהא פי
ספר עבודה וספר קרבנות וקד תקדם לנא 2) דכר פאירה
אלתשדיע באלקראבין עלי אלעמום וצרוריה דלך פי דלך | אלזמאן. עז, ב
אלגמלה אלתאניה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה
באלטמאות ואלטהדות והי כלהא אלקצד בהא עלי אלעמום אגתנאב
רכול אלמקדש כי יכון לה פי אלנפס עטמה ודכאף ודחב כמא סאבין.
אלגמלה אלתאלתה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה
בתחרים אלמאכל ומא יתעלק בהא והי אלמצות אלתי אחצינאהא פי
הלכות מאכלות אסורות ונדרים ונזירות מן הדה אלגמלה
ואלקצד בדלך כלה קטע אלשרה ואלתסלב פי טלב אלאלד ואתכאד שהוה
אלטעאם ואלשראב גאיה כמא בינא פי צדר אבות מן שדה אלמשנה 3).
אלגמלה אלראבעה עשרה תשתמל עלי אלמצות אלמתעלקה
בתחרים בעץ אלמנאכח והי אלתי אחצינאהא פי ספר נשים והלכות
אסורי ביאה וכלאי בהמה מן הדה אלגמלה ואלקצד בהדה ארצא
תקליל אלנכאח ותקציר טול דיל שהוה אלגמאע מא אמכן ולא יתכד דלך

1) לעיל פרק לב, עמוד 384. 2) שם. 3) שמונה פרקים פרק ד, בסוף.

גאיה כפעל אלנאהליה עלי טא כ̇ונא פי שרח מסכת אבות[1]
ואלמ̇ילה אוצא מן הדה אלגמלה. וקד ע̇לם אן אלמצות כלהא
תנקסם קסמין עבירות שבין אדם לחבירו ועבירות שבין
אדם למקום[2] ואלתי הי בין אדם לחבירו מן הדה אלגמל
אלתי קסמנאהא ואחצינאהא הי אלגמלה אלכאמסה ואלסאדסה ואלסאבעה
ובעץ אלגמלה אלתאלתה וסאיר אלגמל הי בין אדם למקום ודלך
עז, א אן כל מצוה כאנת אמרא או נהיא אלקצד בהא תחציל | כלק מא או
ראי או צלאח אעמאל תכץ אלשכץ פי נפסה ותכמ̇לה פהם יסמונהא
שבין אדם למקום ואן כאנת ענד אלחקיקה קד תולי לאמור בין
אדם לחבירו לכן בעד תוסט אשיא כתירה וכאעתכאראת עאמה ולוסת
הי ואצלה לאדלה אלגיר אבתדאא פאפהם הדא. ובעד אכבארי בעלל
הדה אלגמל ארגע לתתבע מצות כל גמלה מנהא ממא תוהם אן לא
פאירה פיהא או אנה חכם לא ידרך עקלא בוגה פאבין עלה דלך וטוצע
אלפאירה פיה אלא תלך אלאחאד אלתי לם אדרך אלקצד בהא אלי
הדא אלוקת:

פצל לו

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלאולי והי אלארא אלתי
אחצינאהא פי הלכות יסודי התורה כלהא כ̇ונה
אלעלה תאסלהא ואחדה ואחדה תגר צחה דלך אלראי ואנה אמר ברהאני.
וכדלך כל מא גא מן אלחץ ואלתאכיד פי אלתעלם ואלתעלים כ̇ון
אלפאירה לאנה אן לם יחצל עלם לא יחצל עמל צאלח ולא ראי צחיח.
ואכדאם המלה אלשריעה אוצא כ̇ון אלפאירה לאנה אן לם תתצע להם
עטמה פי אלנפוס לא יסמע קולהם פי מא ידשדון אליה מן אלארא
ואלאעמאל ופי צמן הדה אלמצוה אוצא אלתכלק באלחיא אעני קולה
מפני שיבה תקום[3]. ומן הדה אלגמלה איצא אלאמר אלדי אמרנא |
עז, ב באלימין באסמה ונהינא ען חגת אלימין ען אומאן אללגו כל הדא כ̇ון
אלעלה אנה תעטיטא לה חעאלי פהדה אעמאל תוגב אעתקאד עטמתה.

1) שמונה פרקים פרק ד בסוף. 2) השוה יומא פה, ב.
3) ויקרא יט, לב; השוה קדושין לב, ב.

וכדלך אלאמר אלדי אמרנא באסתצראכה תעאלי ענד כל שדה אעני קולה
וחדעותם בחצוצרות[1]) הו מן הדה אלגמלה לאנה פעל יתבת בה
אלדאי אלצחיח והו אנה תעאלי מ̇דרך אחואלנא ובירה אצלאחהא אוא
טעונא ואפסאדהא אוא עצינא לא אן נעתקד דלך אתפאקא ואמרא ערץ והדא
הו מעני קולה ואם תלכו עמי קרי[2]) יעני אני אוא אנזלת בכם הדה
אלאפאת עקאבא לכם אן חמלתם תלך אלאפאת מחמל אלתפאק פאזירכם מן דלך
אלאתפאק בזעמכם אשדה ואצעבה והו קולה והלכתם עמי בקרי
והלכתי עמכם בחמת קרי[3]) לאן אעתקאדהם אן דלך אתפאק ממא
יוגב דואמהם עלי אראיהם אלפאסדה ואעמאלהם אלטלמיה ולא ירגעון ענהא
כמא קאל הכיתה אותם ולא חלו[4]) פלדלך אמרנא באלדעא לה
תעאלי ואלהרע אליה ואלצדאך בין ידיה ענד כל מלמה. ובין הו אן
אלתשובה אוצא מן הדה אלגמלה אעני מן אלארא אלתי לא ינתטם
ונור אשכאץ אלמתשרעין אלא באעתקאדהא לאנה לא בד לשכץ מן אן
יכטל ויזל אמא בנהלה פי ראי יותרה או כלק והו גיר מותר באלחקיקה
או בנלבה שהוה או נצב פלו אעתקד אלשכץ אן לא גברה להדא אלצדע
אבדא לדאם פי צלאלה וקד רבמא זאד פי עציאנה אד לם תבק לה חילה |
עח, א אמא מע אעתקאד אלתובה פהו ינצלת וירגע לאחסן חאל ולאכמל ממא
כאן קבל אן יעצי ולדלך כתרת אלאעמאל אלמתבתה להדא אלראי אלצחיח
אלנאפע גדא אעני אלודויין ואלקדבנות עלי אלסהו וכדלך אוצא
עלי תעמד בעץ אתאם ואלתעניות ואלאמר אלעאם ללתובה מן כל דנב
אלאקלאע ענה פתלך גאיה הדא אלראי פהדה כלהא קד באנת פאירתהא:

פצל לז

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאניה הי אלמצות כלהא
אלתי אחצינאהא פי הלכות עבודה זרה וכ̇ון הו
אנהא כלהא ללכלאץ מן אנלאט עבודה זרה ומן ארא אכר גיר צחיחה
אנגרת מע עבודה זרה מתל מעונן ומנחש ומכשף וחובר
חבר וגירהא מן קבילהא ואדא קראת כל אלכתב אלתי זכרת לך יבין
לך אן אלסחר אלדי חסמעה הו אפעאל כאנוא יפעלונהא אלצאבה

1) במדבר י, ט. 2) ויקרא כו, כא. 3) שם שם, כז—כח. 4) ירמיה ה, ג.

ואלכסראניון ואלכלראניון ואכתר דלך כאן פי אלמצרין ואלכנעאניין
כאנוא יוהמון בהא או יתוהמון אנהא תפעל אפעאלא עגיבה גריבה פי
אלוגוד אמא לשכץ ואחד או לאהל מדינה ותלך אלאפעאל אלתי יפעלהא
אלסחרה לא יקצי אלקיאם ולא יצדק אלעקל אנהא תוגב שיא בוגה מתל
עח, ב אן יקצדוא לגמע נבאת מעלום פי וקת מעלום או | יוכר מן אלשי אלפלאני
עדד כדא ומן אלאכר עדד כדא והו באב ואסע גדא אנא אחצרה לך פי
תלתה אנואע אחדהא מא יתעלק בשי מן אלמוגודאת נבאתא כאן או
חיואנא או מעדנא ואלתאני מא יחעלק בתחדיד זמאן תעמל פיה תלך
אלאעמאל ואלתאלת אפעאל אנסאניה תפעל מתל אלדקץ או תספיק אלידין
10 או אלציאת או אלצחך או אלקפז עלי פרד רגל או אלאסתלקא עלי
אלארץ או חרק שי או תדכין בדכנה מעלומה או כלאם יתכלם בה מפהום
או גיר מפהום פהדה הי אנואע אעמאל אלסחר. פתם אפעאל סחר לא
תתם אלא בגמיע הדה אלאפעאל כלהא מתל אן יקולוא תוכר כדא וכדא
ורקה מן אלנבאת אלפלאני ויכון אכדהא ואלקמר פי אלכרג אלפלאני והו
15 פי וחד אלשרק או פי גירה מן אלאוחאד ויוכר מן קרון אלחיואן אלפלאני
או מן וסכה או מן שערה או מן דמה קדר כדא ואלשמס פי וסט אלסמא
מתלא או פי מוצע מחיז ויוכר מן אלמעדן אלפלאני או עדה מעאדן ותסבך
בטאלע כדא ואלכואכב עלי נצבה כדא תם תתכלם ותקול כדא ואנת
תבכר בתלך אלאוראק ונחוהא לתלך אלצורה אלמסבוכה פיגרי כדא ותם
20 אפעאל סחר יזעמון אנהא תתם בואחדה מן הדה אלאנואע ואכתר הדה
אלאעמאל אלסחריה ישתרטון פיהא אן תכון אלפאעלאת נסוה צרורה כמא
תגדהם דכרוא פי אסתנבאט אלמיאה אן עשר נסוה אבכאר ילבסן אלחלי
עט, א ואלתיאב אלחמר וירקצן ויזחפן | מקבלאת ומדכראת אלי כלאף ויסרן
ללשמס ותמאם דלך אלפעל אלטויל חתי יכרג אלמא בזעמהם וכמא יוכרון
25 אן ארבע נסוה יסתלקין עלי טהורהן וירפען ארגלהן מתפחגאת ויקלן כדא
ויפעלן כדא והן עלי הדא אלוצע אלקביח. פירתפע אלברד אלנאזל עלי
דלך אלמוצע וכתיר מן הדה אלכראפאת ואלהדיאנאת לא תגדהם קט
ישתרטון פי פעלהא אלא אלנמא ולא בד פי אעמאל אלסחר כלהא מן
לחט אמר אלכואכב אעני אנהם יזעמון אן הדא אלנבאת הו מן קסמה
30 אלכוכב אלפלאני וכדלך כל חיואן וכל מעדן ינסבונה לכוכב וכדלך

יזעמון אן תלך אלאפעאל אלתי יפעלהא אלסחרה הי אנואע עבאדאת לדלך
אלכוכב וירצויה דלך אלפעל או דלך אלקול או אלבכור ולדלך יפעל לנא
מא נריד וכער הדה אלמקדמה אלתי תצה ענדך מן קראתך כתבהם אלמגודה
אלאן באירינא אלתי קר ערפתך בהא אסמע כלאמיא למא כאן רום
5 אלשריעה כלהא וקטבהא אלדי עליה תדור הו אזאלה עבודה זרה
ומחו אתרהא ואן לא יתכלל פי כוכב מן אלבואכב אנה יצה או ינפע פי
שי מן הדה אלאחואל אלמגודה לאשכאץ אלנאס לאן הדא אלראי הו
אלדאעי לעבאדתהא לזם באלצרורה אן יקתל כל סאחר לאן אלסאחר הו
עובד עבודה זרה כלא שך לכן בטרק כאצה גריבה גיר טרק
10 עבאדה אלגמהור לתלך אלאלהה ולכון תלך אלאפעאל כלהא אנמא אשתרט
עט, ב פי גלהא אן יפעלהא אלנסא קאל | מכשפה לא תחיה 1) ואיצא
לשפקה אלנאס באלטבע עלי קתל אלנסא ולדלך איצא בין פי עבודה
זרה כאצה איש או אשה 2) וכרר וקאל את האיש או את
האשה 3) מא לם יגי מתל דלך פי חלול שבת ולא פי גירה ועלה
15 דלך כתרה אלשפקה עליהן באלטבע ולמא כאנת אלסחרה יזעמון בסחרהם
אנה יתר ואנהם בתלך אלאפעאל יטרדון חיואנאת מדיה ען אלקרי
כאלאסוד ואלתעאבין ונחוהא ויזעמון איצא באנהם כסחדהם ידפעון אנואע
אדיאת ען אלנבאת כמא תגד להם אפעאלא יזעמון אנהא תמנע נזול אלברד
ואפעאלא תקתל אלדוד מן אלכרמאת חתי לא תהלכהא וקד טולוא פי קתל
20 דוד אלכרמאת אעני אלצאכה בתלך דרכי האמורי אלמדכורה פי
כתאב אלפלאחה אלנבטיה וכדלך יזעמון אן להם אפעאלא תמנע מן תסאקט
אוראק אלנבאת ואלתמר פלאגל הדה אלאמור אלמשהורה חיניד צמן פי
דברי הבדית אן כעבאדה עבודה זרה ותלך אעמאל אלסחר אלתי
תזעמון אנהא תבער ענכם הדה אלאוליאת בהא תחל תלך אלאפאת בכם
25 קאל והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם 4) וקאל
ושן בהמות אשלח בם עם חמת זחלי עפר 5) וקאל פרי
אדמתך יורש הצלצל 6) וקאל כרמים תטע ועבדת ויין
לא תשתה ולא תאגור כי תאכלנו התולעת 7) וקאל זיתים

1) שמות כב, יז. 2) דברים יז, ב. 3) שם שם, ח.
4) ויקרא כו, כב. 5) דברים לב, כד. 6) שם כח, מב. 7) שם שם, לט.

יהיו לך בכל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך 1)
גמלה אלאמר אן כל מא תחילוא בה עובדי עבודה זרה לתכליד |
פ, א עבארתהא מן איתאם אלנאס בדפע אדיאת מכצוצה וגלב מגאפע מכצוצה
צמן פי דברי הברית אן בעבארתהא תפקד תלך אלמנאפע ותחל
5 תלך אלאדיאת. פקד תבין לך איהא אלנאטר לאי שי קצד אלכתאב
לתלך גזאיאת אלקללות ואלברכות אלמצמנה פי דברי הברית
וכצצהא רון גירהא פאעלם קור הדה אלפאידה אלעטימה איצא. ולאבעאד
ען גמיע אעמאל אלסחר נהי ען עמל שי מן סרחם ולו ממא יתעלק
באעמאל אלפלאחה ואלרעאיה ונחוהא אעני כל מא יקאל אנה ינפע ממא
10 לא יקתציה אלנטר אלטביעי אלא יגרי בזעמהם מגרי אלכואץ והו קולה
ולא תלכו בחקות הגוי 2) והי אלתי יסמונהא ז"ל דרכי
האמורי לאן תלך פדוע אעמאל אלסחרה לאנהא אמור לא יקתציהא
קיאס טביעי פהי תגר לאעמאל אלסחר אלתי הי מסתנרה לאמור נגומיה
צרורה פיתדחרג אלאמר לתעטים אלכואכב ועבארתהא וקאלוא בתצריח 3)
15 כל שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי
יעגון אן כל מא יקתציה אלנטר אלטביעי הו אלגאיז וגיר דלך חראם
ולדלך למא קיל אילן שהוא משיר פירותיו טוענו באבנים
וסוקרו בסקרא אעתרץ הדא אלעמל וקיל בשלמא טוענו
באבנים כי היכי דלכתוש חיליה אלא סוקרו בסקרא
20 וגו' פקד תבין אן רשמה באלסגרה וכל מא שאבהה ממא לא קיאס
יקתציה יחרם פעלת משום דרכי האמורי וכדלך קאלוא 4) פי
פ, ב שליא של מוקדשין תקבר | קאלוא אין תולין אותה
באילן ואין קוברין אותה כפרשת דרכים מפני דרכי
האמורי ועלי דלך פקס ולא יצעב עליך תלך אלתי אבאחוהא מתל
25 מסמר הצלוב ושן השועל 5) לאן תלך פי תלך אלאזמנה יטן
בהא אנהא אכרגתהא אלתגרבה פצארת משום רפואה ותגרי מגרי
חעליק אלפאוניא עלי אלמצרוע ואעטא כרו אלכלב לאוראם אלחלק
ואלבכור באלכל ואלמרקשיתא לאוראם אלותראת אלצלבה פאן כל מא

1) דברים כח, מ. 2) ויקרא כ, כג. 3) שבת סז, א.
4) חולין עז, א. 5) שבת סז, א.

צחת תגרבתה מתל הדה ואן לם יקתצה קיאס פיחל פעלה פאנה משום
רפואה ולחק באסהאל אלמסהלאת פחצל הדה אלגראיב מן קולי איהא
אלנאטר וצנהא כי לוית חן הם לראשך וענקים לגרגרתיך 1).
וקד בינא פי תאליפנא אלכביר אן חלק פאת ראש ופאת זקן חרם
5 מן אגל כונה זו כומרי עבודה זרה והי אלעלה איצא פי תחרים
אלשעטנז לאן הכוא כאן זו אלכומרין איצא יגמעון בין אלנבאת
ואלחיואן פי אללבאס ויכון כאתם מן אחד אלמעאדן פי ידה תגד דלך
מנצוצא פי כתבהם. והי אלעלה איצא פי קולה לא יהיה כלי גבר
על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה 2) תגדה פי כתאב טמטם
10 יאמר אן ילבס אלרגל תוב אמראה מצבוגא ענד מא יקף ללזהרה ותלבס
אלמראה אלדרע ואלאת אלסלאח ענד אלוקוף ללמלרך ופיה איצא ענדי
עלה אכרי ודאך אן הדא אלפעל מחרם ללשהואת ומוגב לאנואע פסוק.
ואמא תחרים אלאסתנפאע בעבודה זרה פבין גדא לאנה | קד יתכדהא
פא, א ליכסרהא פיבקיהא פתציר לה מוקש וחתי לו כסרת וסבכת או ביעת
15 לגוי לחרם אלאסתנפאע כתמנהא ועלה דלך לאנה כתירא מא יעתקד
אלגמהור אלאמור אלאתפאקיה אסבאבא דאתיה כמא תגד אכתר אלנאס
יקול אנה מגר סכן הדה אלדאר או מגר אשתרי הדה אלדאבה או הדה
אלאלה אסתגני וכתר מאלה ואנהא כאנת מבארכה עליה פקד כאן יתפק
לשכץ מא אן ינגח תגרה או יכתר מאלה מן דלך אלתמן פיטן דלך סבבא
20 ואן ברכה תמן תלך אלצורה אלמביעה אוגבת לה דלך פיעתקד פיהא מא
רום אלשריעה כלה צד הדא אלאעתקאד כמא יבין מן גמיע נצוץ אלתורה
והדה הי אלעלה בעינהא פי תחרים אלאסתנפאע בצפוי נעבד
ובתקרובת עבודה זרה 3) ואלאתהא כי נסלם מן תלך אלטנה לאנה
כאן אעתקארהם פי דלך אלזמאן פיהא עטימא ואנהא תחיי ותמית ואן
25 כל כיר ושד מנהא אעני מן אלכואכב ולדלך אסתותקת אלשריעה פי
אזאלה דלך אלראי באלעהוד ואלשהאדה ואלאימאן אלמגלטה ואלאלות
אלמדכורה וחדר מן אכל שי מנהא ואלאסתנפאע בה ואעלמנא תעאלי אנה
אן אכתלט מן תמנהא שי פי מאל אלאנסאן פהו יתלף אלמאל ויבירה
והו קולה ולא תביא תעבה אל ביתך והיית חרם כמהו

1) משלי א, ט. 2) דברים כב, ה. 3) עבודה זרה נא, ב.

וגו׳ 1) פנאהיך אן תעתקד פיהא ברכה ואלא תחבעת אחאר אלטצות
כלהא אלתי גאת פי עבודה זרה ונדתהא בינה אלעלה והי אזאלה תלך
אלארא | אלפאסדה ואלכעד ענהא אלי טרף אכר. וסמא נגבה עליה הו פא׳ ב
אן אלדין יצעון אלארא אלכארבה אלתי לא אצל להא ולא פאידה פיהא
אן יחתאלוא פי תחבית אעתקאדהא באן ידיעוא פי אלנאס אן מן לם
יפעל דלך אלפעל אלמכלד לדלך אלאעתקאד תחל בה אלאפה אלפלאניה
וקד יתפק דלך באלערץ יומא מא לשכץ מא פירום דלך אלפעל ויתבע
דלך אלראי וקד עלם מן טביעה אלנאס עלי אלעמום אן אשד חדרתם
וכופהם אנמא הו עלי דהאב אלמאל ואלולד פלדלך אשהרוא עבדה אנאר
פי תלך אלאומנה אן כל מן לא יעביר בנו ובתו באש 2) ימוהון
אולארה פלא שך אן מן אגל הדה אלשנאעה באדר כל אחד לפעלה
לשדה אלשפקה ואלתוקע עלי אלולד ולנזארה דלך אלפעל ולסהולתה לאן
לים תם שי אלא תגויזה עלי אלנאר ולא סימא בכון אמר אלאולאד
אלאצאגר מסלמא ללנסא ומעלום סרעה אנפעאלהן וצעף עקולהן עלי
אלעמום פלדלך קאומת אלשריעה הדא אלפעל גדא וגא פיה מן אתאכיד
מא לם יגי פי סאיר אנואע עבודה זרה למען טמא את מקדשי
ולחלל את שם קדשי 3) תם אכבר אלצארק ען אללה תעאלי וקאל
אן הדא אלאמר אלדי תפעלונה ליעיש אלולד בהדא אלפעל יביד אללה
פאעלה ויסתאצל נסלה קאל ושמתי אני את פני באיש ההוא
וכמשפחתו וגו׳ 4) ואעלם אן אתאר דלך אלפעל באקיה אלי אליום
לשהרתה כאן פי אלעאלם | אנת תרי אלקואכל יאכדן אלאצאגר פי פב׳ א
אלקמאט וילקין בכורא לים באלטיב אלריח עלי אלנאר ויחרכן אלאצאגר
עלי דלך אלבכור מן פוק אלנאר והדא צרב מן אלהעברה באש בלא
שך לא יחל עמלה פתאמל כבאתה ואצע הדא אלראי כיף כלדה בהדא
אלכיאל חתי קאומתה אלשריעה אלאפא מן אלסנין ולם יסתחי אתרה.
וכדלך איצא פעל עובדי עבודה זרה פי אמר אלאמואל וסנוא אן
תכון שגרה ואחדה ללמעבוד והי אלאשרה תוכל גלתהא יקרב בעצהא
ותוכל בקיתהא פי בית עבודה זרה כמא בינוא פי אחכאם אלאשרה.
וכדלך דסמוא אן אול תמרה תכרגהא כל שגרה מאכול תמרהא יפעל בה

1) דברים ז׳, כו. 2) השוה שם יח׳, י. 3) ויקרא כ׳, ג. 4) שם שם׳, ה.

דלך אעני יקרב בעצה ויוכל בעצה פי בית עבודה זרה ואשאעוא
איצא באן אל שגרה לם יפעל הדא באול גלתהא גפת תלך אלשגרה או
יסקט תמרהא או תקל גלתהא או תעתריהא אפה כמא אשאעוא אן כל
ולד לא יגאז פי אלנאר ימות פככוף אלנאס עלי אמואלהם באדרוא איצא
לדלך פקאומת אלשריעה הדא אלראי ואמר תעאלי בחרק כל מא תנבתה 5
אלשגר אלמטעמה פי מדה תלת סנין לאן בעצהא תתמר בעד מנה ובעצהא
תתמר אול גלתהא בער סנתין ובעצהא בעד תלאת והדא הו לאכתרי למן
יגרם כמא שאן אלנאס אן יפעלוא באחד אלתלתה אוגה אלמשהורה והי
נטיעה והברכה והדכבה 1) ולא לתפת למן יזרע נואה או עכמה
או אלשריעה לא תעלק אלאחכאם | אלא באלאמר אלאכתרי ואכתר מא פב׳ ב
תבטי אול גלה לנטיעה פי ארץ ישראל תלת סנין וצמן לנא תעלי
אן באתלאף הדה אלגלה אלאולי ואפסאדהא תכתר גלה אלשגרה קאל
להוסיף לכם תבואתו 2) ואמר באכל נטע רבעי לפני יי
עוצא מן אכל לערלה פי בית עבודה זרה כמא בינא וסמא דכרוה
איצא קדמא עובדי עבודה זרה פי תלך אלפלאחה אלנבטיה אנהם 15
כאנוא יעפנון אשיא רכרוהא ויחרסון להא חלול אלשמס בברוג מעלומה
ואעמאל סחריה כתירה וזעמוא אן דלך אלשי יכון מעלא ענד כל אחד מתי
מא גרם שגרה מטעמה דר חולהא או מעהא מן דלך אלשי אמעפן פיסרע
נבאת אלשגרה ותתמר פי אסרע וקת עלי גיר אלמעתאד ודכרוא אן הדא
באב עגיב יגרי מגרי אלמלסמאת ואנה אגרב אבואב אלסחר פי אסראע 20
כרוג תמר מא יכרג וקד בינא לך ואעלמנאך הרב אלשריעה מן תלך
אעמאל אלסחר כלהא פלדלך חרמת אלשריעה כל מא תנבתה אלשגר
אלמטעמה תלת סנין מן יום גרסהא פלא תאגה לאסראע נבאתהא עלי מא
כאנוא יזעמון ובעד תלת סנין יכמל אכראג תמר אכתר אלשגר אלמטעמה
פי אלשאם עלי מגרי טביעתהא ולא לתגא לדלך אלעמל לסחרי אלמשהור 25
אלדי כאן ענדהם פאפהם הדה אלעגיבה איצא. ומן אלארא אלמשהורה פי
תלך אלאומנה אלתי כלדוהא אלצאבה אנהם קאלוא פי תרכיב אלשגר
נוע פי נוע אכר אן דלך אנא פעל | בטאלע כוא ובכד בכדא ודעי בכדא פב׳ א
פי וקת אלתרכיב יגי מן דלך אלמרכב שי יזעמון אנה ינפע מנאפע עטימה

1) השוה שביעית ב׳, ו. 2) ויקרא יט׳, כה.

אכשף מא לכרוח פי אול אלפלאחה פי תרכיב לזיתון פי אלאתלג ולאצה
ענדי אן ספר רפואות אלדי גנז חזקיהו 1) מן הדא אלקביל כאן
בלא שך וכדלך לכרוא איצא אן ענד תרכיב נוע פי נוע גירה ינבגי אן
יכון לגצן אלדי לראר תרכיבה פי יד גאריה חסנה ורגל יאתיהא אתיאנא
קביחא לכרוה קאלוא וענד מנאשבתהמא הדא אלפעל תרכב לטראה לגצן
פי אלשגרה ולא שך אן הדא כאן קד שהר ומא בקי אחד יעמל סואה
ובלאצה למא אקתרן בה מן לדה אלנכאח מע אלטמע פי חלך אלמנאפע
פלדלך חרמת אלכלאים אעני הרכבת אילן באילן לנבעד מן
אסבאב עבודה זרה ומן תועבות מנאכתהם אלכארגה עמא פי
אלטבע ומן אגל הרכבת אילן חרם לגמע בין אי נועין מן לזרעים
ולו באלמגאורה אנת אדא תאמלת מא לוי מן פקה הדה אלמצוה תגר 2)
הרכבת אילן לוקין עליה מן התורה בכל מקום לאנה אצל
אלנהי ואן כלאי זרעים אעני אלמגאורה לא תחרם גיר פי ארץ
ישראל. וכדלך לכרוא בבאן פי חלך אלפלאחה אן כאנת סירתהם אן
יזרעוא שעירא וזביבא מעא וזעמוא אן לא יצלח אלכרם אלא בדלך
פחרמת אלשריעה כלאי הכרם ואמרת בחרק אלגמיע לאן חקות
הגוים כלהא אלתי כאנוא יזעמון אנהא כואץ ולו ן שי לא יכון פיה
ראיחה עבודה זרה יחרם כמא בינא פי קולהם 3) אין תולין אותה
באילן וגו׳ וחרמת כלהא אעני חקותיהם אלתי תסמי דרכי
האמורי למא תגר אליהא מן עבודה זרה אדא תאמלת סירהם פי
פלאחתהם תגר אנואע פלאחה תסתקבל פיהא כואכב ואנואעא תסתקבל
פיהא אלנירן וכתירא מא יוקתון טואלע ללזראעה ובכוראת ודוראת
ידודהא אלדי יגרם או יזרע מנהם מן ירי אן ידור כמם דוראת ללכמסה
דראדי ומנהם מן ירי בסבע דוראת ללכמסה דראדי ואלנירין ויזעמון אן
הדה כלהא כואץ מפידה גדא פי אלפלאחה לירכבוא אלנאס לעבאדה
אלכואכב פחרמת חלך חקות הגוים כלהא עלי אלעמום וקאל ולא
תלכו בחקות הגוי וגו׳ 4) ומא כאן מנהא אשד שהרה ופשא או
פיה תצריח בנוע עבודה זרה כצץ פיה אלהרמאן מתל אלערלה

1) ברכות י, ב; פסחים נו, א. 2) קדושין לט, א.
3) חולין פרק ד משנה ז. 4) ויקרא כ, כג.

ואלכלאים וכלאי הכרם ואלענב ענדי מן קול ר׳ יאשיה 1) פי
כלאי הכרם והו הלכה עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן
במפולת יד לא שך אנה אמלע עלי אצל הדח אלקצה מדרכי
האמורי פקד תבין לך בינא לא שך פיה אן תחרים אלשעטנז
ואלערלה ואלכלאים מן אגל עבודה זרה ואן תחרים חקותיהם
אלמשאר אליהא למא תגל אליה מן עבודה זרה כמא בינא: ן

פצל לח

פר׳ א

אלמצות אלתי תשתמל עליהא אלמלה אלתאלתה הי אלתי אחצינאהא
פי הלכות דעות ופאירתהא כלהא בינה ואצחה לאנהא
כלהא אכלאק בהא תצלח חאל אלמעאשרה בין אלנאס ודלך מן אלבאן
פי חלו לא אחתאג אן אטול פיה ואעלם אן פי בעץ אלמצות איצא מא
אלקצד בה חצול כלק נאפע ואן כאנת אעמאלא מא ולטף בהא אנהא
גזירת הכתוב ללא גאיה ונחן נבינהא ואחדה ואחדה פי מואצעהא
ואמא הדה אלתי אחצינאהא פי הלכות דעות פהי כלהא מצלח בהא
אן אלקצד בהא חצול תלך אלאכלאק אלכרימה:

פצל לט

אלמצות אלתי תצמנתהא אלמלה אלראבעה הי אלתי אשתמל עליהא
ספר זרעים מן תאליפנא גיר אלכלאים וכדלך דין
ערכים וחרמים וכדלך אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות
מלוה ולוה ואלתי אחצינאהא פי חלכות עבדים והדה אלמצות
כלהא אדא תאמלתהא ואחדה ואחדה וגדתהא טאחדה אלפאירה פי רחמה
אלצעפא ואלמסאכין ותקויה אלפקרא בוגוה מכתלפה ן ואן לא יצלק עלי פר׳ ב
מצטר ולא יולם קלב שכץ צעיף אלחאל. אמא מתגות עניים
פאמרהא בין כדלך אמר אלתרומות ואלמעשרות קד בין עלתהא
כי אין לו חלק ונחלה עמך 2) וקד עלמת עלה דלך ליכון הדא
אלשבט בגמלתה מנפרדא ללעבאדה ועלם אלשריעה לא ישתגל בחרת
ולא בחצאר אלא ללה כאלצא כמא קאל יודו משפטיך ליעקב

1) ברכות כב, א; קדושין לט, א. 2) דברים יד, כט.

ותורתך לישראל 1) ותגד נעֶ אלתורה פי מואצע הלוי והגר
והיתום והאלמנה לאנה יעלה דאימא פי גמלה אלענים אד לא
קֻנְיה לה. אמא מעשר שני פאמר באכראגה פי אלאגתרא פקט פי
ירושלם איצא ליכון דלך דאעיא צרורה ללתצדֻק בה אד לא ימכן
5 תצריפה גיר פי אלאכל ויסהל עלי אלאנסאן תחצילה אולא באול ויונב
אלאגתמאע פי מוצע ואחד ליתאכד אלאכא ואלמחבה תאכדא כתירא בין
אלנאס. ואמא נטע דבעי פאנה מע מא פיה מן ראיחה עבודה
זרה לתעֻלקה באלערלה כמא דכדנא פאנה יגרי מגרי אלתרומה
ואלחלה ואלבכורים וראשית הגז לאנה גֻעל אלאואיל כלהא
10 ללה ליתמכן כלק אלכרם ויקל אלשרה פי אלאכל ואלתכסֻב וכדלך הדא
אלמעני בעינה פי אכד אלכהן זרוע ולחיים וקבה לאן לחיים
מן אול גתה אלחיואן והזרוע הו אלימין והו איצא אול ממא תפרע מן
אלגתה וקבה אול אלאחשא כלהא. ואמא מקרא בכורים ففيه
איצא כלק אלתואצע לאנה הו אלדי יאכד אלמל על כתפיו ופיה
פה. א אלאעתראף באפצאל | אללה ואנעאמה ליעלם אלאנסאן אן מן אלעבארה אן
דכר האלאת ציקתה ענד מא יוסע עליה הדא אלגרץ מאכד פי אלתורה
כתירא וזכרת כי עבד היית וגו׳ 2) לאנה יכאף מן אלאכלאק
אלמשחורה לכל מן רבי פי נעמה אעני אלאגתראר ואלעֻגב ואחמאל לארא
אלצחיחה פן תאכל ושבעת ובתים וגו׳ 3) וקאל וישמן ישרון
20 ויבעט וגו׳ 4) פלאגל הדא אלתוקע אמר במקרא בכורים פי כל
סנה בין ידיה תעאלי ובמחצר סכינתה וקד עלמת איצא תאכיד אלתורה
פי תדכר אלמכות אלתי נזלת באלמצריין דאימא למען תזכר את
יום צאתך וגו׳ 5) וקאל ולמען תספר באזני בנך וגו׳ 6)
וחק להדא אלאמר דלך לאנהא אלקצץ אלתי תחקק צחה אלנבוה ואלגזא
25 ואלעקאב פכל מצוה תודי לדכר שי מן אלמעגזאת או לתכליד דלך
אלאעתקאד פקד עֻלם פאירה תלך אלמצות. ובביאן קאל פי בכור
אדם ובכור בהמה ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו וגו׳
על כן אני זובח לי״י וגו׳ 7) ואנמא לם כאן דלך כציצא בבקר

1) דברים לג, ו. 2) שם ה, טו; טז, יב. 3) שם ח, יב—יד.
4) שם לב, טו. 5) שם טז, ג. 6) שמות י, ב. 7) שם יג, טו.

ובצאן וחמור פכלן גדא לאן הדה הי אלחיואנאת אלאהליה אלתי
תרבי והי מוגודה פי אכתר אלמואצע ובכאצה פי אלשאט ובכאצה ענד
ישראל אלדי נתן כלנא רעאה ען אב ען גד רועי צאן היו עבדיך
וגו׳ 1) אמא אלכיל ואלגמאל פליסת מוגודה ענד אלרעאה עלי אלאכתר
5 ולא פי כל מוצע תאסל גזוה מדין לא תגד פיהא מן אלחיואן גיר בקר
וצאן וחמור לאן נוע אלחמאר כאן צרורא ללנאס כלהם ובכאצה |
פה. ב למן לה שגל פי אלפחץ ויהי לי שור וחמור 2) אמא אלגמאל
ואלכיל פלא תוגד פי אלאכתר אלא ענד אחאד ופי בעץ אלמואצע. אמא
עריפת פטר חמור פלכון דלך דאעיא לפדיתה צרורה ולדלך קיל 3)
10 מצות פדיה קודמת למצות עדיפה. ואמא גמיע אלמצות
אלתי אחצינאהא פי הלכות שמטה ויובל פמנהא רחמה ותוסעה
עלי אלנאס כאפה כמא נע ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל
חית השדה וגו׳ 4) ולתגם לארץ ותקוי כתבוירהא ומנהא רפק באעביד
ואלפקרא אעני השמטת כספים והשמטת עבדים ומנהא נטר
15 פי מצאלה אלמעאיש עלי אלרואם והו כון אלארץ כלהא חבסא לא יצה
פיהא ביע בתאת והארץ לא תמכר לצמתת 5) פיבקי מל אלאנסאן
מחרום אלאצל עליה ועלי ולדאתה וינתגע גלתה לא גיר פקד אחינא עלי
תעליל כל מא תצמנה ספר זרעים מן תאליפנא גיר כלאי בהמה
וסתתכלן עלה דלך 6). וכדלך אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות
20 ערכים וחרמים כלהא תנחו נחו אלצרקאת מנהא שי ללכהנים
ומנהא שי לבדק הבית ובגמיע דלך איצא יחצל כלק אלכרם ואן
יתהאון אלאנסאן באלמאל פי חק אללה ולא יבכל פאן אכתר אלפסאדאת
אלואקעה פי אלטדן בין אלנאס אנמא הו מן אגל אלכלב עלי אלקניה
ואלתזוד מנהא ואלשרה פי אלתכסב. וכדלך גמיע אלמצות אלתי
25 אחצינאהא פי הלכות מלוה ולוה תאסלהא ואחדה ואחדה תגדהא
פו. א כלהא רפקא באלצעפא ורחמה להם | וראפה בהם ואן לא תעטל מנפעה
צרוריה פי אלאגתרא אעני לא יחבל רחים ורכב 7). וכדלך גמיע
אלמצות אלתי אחצינאהא פי הלכות עבדים כלהא רחמה ורפק

1) בראשית מז, ג; שם: רעה צאן עבדיך. 2) שם לב, ו. 3) בכורות א, ז.
4) שמות כג, יא. 5) ויקרא כה, כג. 6) להלן פרק מט. 7) דברים כד, ו.

באלצעיף ומן עטים אלרחמה כרוג עכד כנעני חלא ענד תעדיסח
גארחה לא יגמע עליה אלעבוריה ואלזמאנה ולו באסקאט סן פנאהיך עמא
סואהא ולם יכה אוצא צרבה אלא באלסוט או באלקציב ונחוה כמא
בינא פי משנח תורה ומע דלך אן אלה עליה באלצרב חתי אהלכה
קתל עליה כסאיר אלנאס. וקולה לא תסגיר עכד אל אדניו1)
פמע כון דלך רחמה פאן תם פי הדה אלמצוה פאידה עטימה והי אן
נתכלק כהדא אלכלק אלכרים אעני אן נגיר מן אסתגאר בנא ונחמיה ולא
נסלמה פי יד מן פר מן אמאמה ומא כפי אנך תגיר מן אסתגאר כך
אלא אנך ילזמך מנה מלום וחו אן תנטר פי מצאלחה ותנעם עליה ולא
תולם קלבה בכלמה והו קולה תעאלי עמך ישב בקרבך באחד
שעריך בטוב לו לא תוננו2) תם אנה פרץ הדא אלחכם פי אקל
אלנאס ואחטהם מנולה והו אלעכד פכיף אדא אסתגאר כך רגל גליל
אלקדר כיף יתעלן עליך אן תפעל פי חקה ופי מקאבלה חדא אמר אוצא
אן אלמתעדי אלטאלם אדא אסתגאר בנא לא יגאר ולא ירחם ולא יסקט
ענה חק בוגה ולו אסתגאר באגל שכץ ואכברהם מנזלה והו קולה מעם
מזבחי תקחנו למות3) פהדא קד אסתגאר באללה תעאלי ותעלק
כמא הו מנסוב לאסמה | פלם יגרה כל אמר כאסלאמה פי יד רב אלחק
אלדי הרב מן אמאמה פנאהיך מן אסתגאר בשכץ מן אלנאס פאנה לא
ינבגי אן יגירה ולא ירחמה לאן אלרחמה עלי אלסתעדין אלמפסדין קסאוה
עלי כל אלכלק פהדה הי אלאכלאק אלמעתדלה כלא שך אלתי הי מן
גמלה חקים ומשפטים צדיקים4) וליסת באכלאק אלגאהליה אלתי
רטנונהא פצאיל יחמד אלשכץ כהא עלי נכלתה ותעצבה למן אתפק כאן
טאלמא או מטלומא כמא דלך משהור פי אכבארהם ואשעארהם פכל מצוה
גאת פי חדה אלגמלה בינה אלעלה ואצחה אלפאידה:

פצל מ

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלכאמסה הי אלתי אחצינאהא
פי ספר נזיקים והי כלהא פי אזאלה מטאלם ומנע
אדיאת ולשדה אלחפז עלי מנע אלאדיאת אלזם אלאנסאן בכל אדיה תטרי

1) דברים כג, טז. 2) שם שם, יז. 3) שמות כא, יד. 4) דברים ד, ח.

מן מאלה או תתסבב מן פעלה מסא ומכנה חראסתה וחפטה מן אן יאדי
פלדלך אלזמנא באדיאת תטרי מן בהאימנא חתי נחרסהא וכדלך אש
ובור לאנהמא מן פעל אלאנסאן ומכנה חפטהמא וחראסתהמא חתי לא
תחדת מנהמא אדיה וצמנת הדה אלאחכאם מן אלעראלה מא אנבה עליה
ודלך אן שן ורגל ברשות הרבים פטור לאנה אסר לא יסתטאע |
חראסתה ווקוע לאדיה אוצא מנחמא הנאך קליל ואדי רחט שיא ברשות פז, א
הרבים הו אלדי גנא עלי נפסה ועלץ מאח ללתלאף ואנמא יכון חייב
על השן והרגל בשדה הניזק. אמא אדלה אלקרן ומא שאכההא
אלתי יסכן חראסתהא פי כל מוצע ולא ימכן אלמסתטרקין ברשות
הרבים אלתחפט מן תלך אלאדיה פחכמה אעני אלקרן פי כל מוצע
ואחד ופיה תפציל בין תם ומועד אן כאן הדא אלפעל שדודא פילזמה
חצי נזק ואן כאן הדא פאעל לאדיה קד אטרד ועלם בה פילזמה נזק
שלם. וגעל תמן אלעכד עלי אלעמום נצף תמן אלחר עלי אלעמום לאנך
תגר ערכי אדם אכתרהא ששים שקלים1) ודמי עבד כסף
שלשים שקלים2) וכון אלבהמה תקתל אדא קתלת אנסאנא ליס
דלך קצאצא להא כמא ישנע עלינא אלכוארג כל דלך קצאץ לרבהא
ולדלך חרם אלאסתנפאע בלחמהא ליבאלג צאחב אלבהימה פי חפטהא
ויעלם אנהא אן קתלת צגירא או כבירא חלא כאן או עבדא כסר תמנהא
צרורה ואן כאנת מועדת לזמה כפר זאידא עלי הלאך תמנהא והי
אלעלה בעינהא פי קתל בהמה חנדבעת ליתחפט רב אלבהימה בהא
ויצונהא כצראנתה אהלה לאן לא תצע עליה אד שפקה אלנאס עלי
אמואלהם כשפקתהם עלי אנפסהם ובעץ אלנאס יפצל מאלה עלי נפסה
אמא אלתסוה בינהמא פאמר אכתרי ולקחת אותנו לעבדים ואת
חמודינו3). וממא תצמנתה אוצא הדה אלגמלה קתל | אלדודף והדא פז, ב
אלחכם אעני קתל מן ירום אלמעציה קבל אן ירתכבהא לא יגוז בוגה
אלא פי הדין אלנוען והו דודף אחר חכרו להרגו ורודף אחר
ערות אדם לגלותה לכון דלך מטלמה לא ימכן גבר צדעהא אן
וקעת אמא סאיר אלעבירות אלתי פיהא מיתת בית דין מתל
עבודה זרה ושבת פלא מטלמה פיהא ללגיר ואנמא הי ארא פלדלך

1) השוה ויקרא כז, ג; שם: חמשים. 2) שמות כא, לב. 3) בראשית מג, יח.

לא יקתל עלי אלרום כל חתי יפעל. וקד עלם אן תחרים אלתאנה מן
אגל אלחמירה ואלחמירה מן אגל אלגזל קד בינוא דלך ז״ל. ואמא
השב אבדה פאלאמר פיה בין אן מע כונה כלקא פאצלא פי צלאח
אלאחואל פאנה מא מנפעתה ראגעה באלתכאפו אן לם תרד תלפה
גירך לים תרד תלפתך כמא אנך אן לם תכלם ואלדך לא יכלמך אכנך
ומתל הדא כתיר. ואמא כון רוצח בשגגה יגלה פדלך לסכון נפס
גואל הדם חתי לא ירי דלך אלדי חדתת הדה אלמעתרה עלי ידיה
ועלק רגועה כמות אלשכץ אלדי הו אעטם אלנאס ואחבהם אלי גמיע
ישראל פאן בדלך תסכן נפס אלמגאח אלדי קתל קריבה לאן הדא
אמר פי טביעה לאנסאן כל מן אצאבתה גאיחה אדא אגיח גירה מתלהא
או אעטם מנהא וגר בדלך עזאא עלי מצאבה ומא פי מצאיב מות לאשכאץ
ענדנא אעטם מן מות כהן גדול. ואמא עגלה ערופה פפאירתהא
בינה לאן אלדי יגיבהא הי העיר הקרובה אל החלל ופי לאכתר
פח, א אן אלקאתל מנהא ושיוך תלך אלמדינה ישהדון | אללה עלי אנהם לם
יתואנוא פי אצלאח אלטרק וחראסתהא ותגפיר כל סאיר סביל כמא גא
אלתפסיר ואנה מע כון הדא קתל לים מן אגל אהמאלנא אלמצאלח
אלעאמה פאנא לא נעלם מן קתל הדא פלא בד עלי אלאכתר ענד אלבחת
ותגריד אלשיוך ואלקיאס ואחצאר אלעלה אן יכתר חדית אנאס וכלאמהם
פלעל בשהרה אלאמר יעלם אלקאתל פיקול אלדי עלם אלקאתל או סמע
כברה או דלח עלי דלך קדאין פלאן הו אלקאתל פאנה מנד יקול שכץ
ולו אשה או שפחה פלאן קתלה לא תערף העגלה וקד קדר
אנה אין עלם אלקאתל וסכת ענה ואשהדוא אללה עלי אנפסהם אנהם לם
יערפוה כאן פי דלך קחה עטימה ואתם כביר פאדא ולו מראה אן עלמת
הי תקול ומגד יערף חצלת אלפאירה לאנה ואן לם יקתלה בית דין
פאלסלטאן יקתלה אלדי לה אן יקתל באלשבה ואן לם יקתלה אלסלטאן
גואל הדם יקתלה ויחתאל חתי יגתאלה פיקתלה פקד באן אן פאירה
עגלה ערופה הי אשחאר אלקאתל ותאכר הדא אלמעני בכון אלמוצע
אלדי תערף בו העגלה לא יעבד בו ולא יזרע לעולם
פצאחב תלך אלארץ יחתאל בכל חילה ויבחת חתי יעלם אלקאתל כי
לא חערף העגלה ולא תחלם עליה ארצה תלך לעולם:

פצל מא

פח, ב

אלמצות אתי תצמנתהא אגמלה אסארסה הי אלקצאצאת ופאירתהא
עלי אלעמום מעלומה וקד דכרנאהא אמא תפציל דלך
וחכם כל גריבה גאת פיהא פאסמעתא געל קצאץ כל מתעלק עלי גירה עלי
אלעמום אן יוקע בה מתל מא אוקע סוי אן אגאח פי אלגסם יגאח פי
גסמה ואן אגאח פי אלמאל יגאח פי מאלה ולצאחב אלמאל אן יסמח
ויעפו אמא אלקאתל כאצה לשדה עדואנה פאנה לא יסמח לה בונה ולא
תוכר מנה דה ולארץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם
בדם שופכו 1) פלדלך לו בקי אלמקתול מאעה או איאמא והו יתכלם
ודהנה חאצר וקאל יתדך קאתלי קד גפרת לה ועפות ענה לא יקבל מנה
כל אלנפס באלנפס צרורה בתסויה אלצגיר לכביר ואעבד ללחר ואעאלם
ללגאהל אד לים פי גמיע מטאלם אנסאן אעטם מן הדה. ומן עדם גארחה
עדם מתלהא כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו 2) ולא תשגל
כאטרך בכוננא נקאצץ הנא באלגראמה לאן אלקצר אלאן תעליל אלנצוץ
לא תעליל אלפקה מע אן לי איצא פי הדא אלפקה ראי יסמע שפאהא
ואלגראה אלתי לא ימכן אן יפעל מתלהא סוי חכם פיהא באלגראמה רק
שבתו יתן ודפא ירפא 3). ומן אגאח פי אלמאל יגאח פי מאלה
בדלך אלמקדאר סוי אשר ירשיעון | אלהים ישלם שנים לרעהו 4) פח, א
אלשי אלדי אכד ויוכד מתלה מן מאל אלסארק. ואעלם אנה כל מא כאן
נוע דלך אלתעדי אכתר וגוד ואקרב תאתי וגב אן יכון קצאצה אשד
לימנע מנה ואלאמר אלקליל אלוקוע קצאצה אכף פלדלך כאנת גראמה
סארק אגנם צעף גראמה סאיר אלטטלטלין אעני תשלומי ארבעה
ובשרט אכראגהא ען ידה בביע או דבחהא לאן סרקתהא הי אלאכתריה
דאימא לכונהא פי אלפחוץ וחית לא ימכן אלאחתיאט עליהא כמא יתתאט
עלי אלאשיא אלתי דאכל אלמדן ולדלך מן שאן אלסראק לזה אן יבאדרוא
בביעהא חתי לא תעתרף ענדהם או בדבחהא לתגיב עינהא פלדלך כאן
קצאץ אלאמר אלאכתרי אכתר וגראמה סרקה אלבקר זרדת מתל ואחד לאן
תאתי סרקתהא אכתר לאן אגנם תרעי מגתמעה פיתמכן אראעי מן גטרהא

1) במדבר לה, לג. 2) ויקרא כד, כ. 3) שמות כא, יט. 4) שם כב, ח.

ואכתר מא תמכן סרקתהא באללילי אמא אלבקר פתרעי מפתרקה גדא קד
ד̇כר דלך פי אלפלאחה פלא ימכן אלראעי אן יחיט בהא פתכתר פיהא
אלסרקה. כדלך דין עדים זוממין אן יוקע בהם מתל מא ראמוא
איקאעה סוי אן כאן ראמוא אלקתל קתלוא ואן כאן ראמוא צ̇רב צ̇רבוא
ואן כאן דאמוא תגרים מאל גרמוא מתלה אלקצד פי אלכל תסוה אלקצאץ
ואלתעדי והדא הו מעני כון אלמשפטים צדיקים איצא. ואמא כון
אלגזלן לם ילזם בגראמה שי זאיד עלי גהה אלקנם לאן אלחמש
אנמא הו כפרה ען אליתין אלחאנתה פדלך לקלה וקוע | אלגצב לאן
גאיחה אלסרקה אכתר וגודא מן אלגצב לאן אלסרקה תמכן פי כל מוצע
ואלגצב לא יתהיא פי דאכל אלמדן אלא בעסר ואיצא לאן אלסרקה
תמכן פי מא טהר ופי מא אחתיט פי אכפאיה וציאנתה ואלגצב לא
יתאתי אלא פי מא הו טאהר מכשוף וימכן אלאנסאן אן יתחפט מן
אלגאצב ויחתאט ויסתעד לה ולא ימכן מתל דלך מע אלסארק ואיצא
פאן אלגאצב מעלום פיתטלב ויראם אסתדגאע מא אכד ואלסארק לא
יעלם פמן אגל הדה אלאסבאב כלהא חכם עלי אלגנב בקנם ולם
יחכם בדלך עלי אלגזלן. מקדמה. אעלם אן עטם אלעקאב ושדה
נכאיתה או תצגירה וסהולה אחתמאלה יכון באעתבאר ארבעה אשיא.
אלאול עטם אלדנב פאן לאפעאל אלתי יחצל מנהא פסאד עטים עקאבהא
שדיד ואלאפעאל אלתי יחצל מנהא פסאד נזר יסיר עקאבהא צעיף.
ואלתאני כתרה אלוקוע פאן אלשי אלדי וקועה אכתר יגב אן ימנע בעקאב
שדיד אמא אלקליל אלוקוע פיסיר אלעקאב מע קלה וקועה כאף פי
מנעה. ואלתאלת שדה אלאגרא באלשי פאן אלאמר אלדי אלאנסאן מגרי
בה אמא לכון אלשחוה דאעיה לה גדא או לשדה אלאעתיאד או לעטים
אלמשקה פי תרכה פאנה לא ימנע מנה אלא תוקע אמר עטים. ואראבע
סהולה תאתי דלך אלפעל באלתכפי ואלתסתר מן חית לא ישער בה
אלגיר פאן אלדדע מן הדא לא יכון אלא בתוקע עקאב שדיד עטים.
ובעד חדה | אלמקדמה פלתעלם אן תרתיב אלקצאץ פי גץ אלתורה
ארבע מראתב מרתבה אזאם מיתת בית דין ומרתבה אלזאם אכרת
והו אלצרב באלסוט מע אלאעתקאד באן הדא אלדנב מן אלכבאיר
ומרתבה אלצרב באלסוט ולא יעתקד פי הדא אלדנב אנה מן אלכבאיר

בל הו לאו פקט או מיתה בידי שמים ומרתבה אלנהי אלדי לא
צרב פיה והו כל לאו שאין בו מעשה גיר נשבע למא ילזם
אעתקאדה מן תעטימה תעאלי וממר לאן לא יוול דלך ללתהאון
באלקרבנות אלמנסובה לה תעאלי ומקלל חבירו בשם לכון אדיה
אלשתימה ענד אלגמהור אעטם מן אדיה תקע פי אלגסם וכל מא סוי הדה
מן לאוין שאין בהן מעשה פאלפסאד אללאחק מנהא קליל ולא
ימכן איצא אלתחרז מנהא לכונהא אקאויל ולו כאן דלך למא ברח אנאם
פי צרב אלטהר דאים אלזמאן ולא איצא תתצור פיהא אלהתראה. ופי
עדד אלגלד איצא חכמה לאגה מחצור אלגאיה וגיר מחצור אלאשכאץ
ודלך אן כל שכץ לא יצרב אלא קדר אחתמאלה וגאיה אלצרב ארבעון
ולו אחתמל מאיה. ואמא לזום מיתת בית דין פלא תגדה פי שי מן
אלמאכל אלחראם לאן לים פי דלך כבור פסאד ולא אגרא אלנאם בהא
שריד כאגראיהם בלדה אלנכאח ופי בעץ אלמאכל כרת פי אלדם לשדה
חרצהם עלי אכלה פי דלך אלזמאן לנוע מן אנואע עבודה זרה כמא
באן פי טמטם ולדלך גא פיה אלתאכיד אלכתיר | וכדלך פי אלשחם
אלכרת לאסתלדאד אלנאם לה וקד מז בה אלקרבן תעטימא לה.
וכדלך אלכרת פי חמץ בפסח ואוכל ביום הצום למא פי
דלך מן אלמשקה ולמא יודי אליה מן אלאעתקאד לאנהא אעמאל תתכת
אראא הי קואעד לשריעה אעני יציאת מצרים ומעגזאתהא ואעתקאד
אלתשובה כי ביום הזה יכפר וגו׳ (1). וכדלך אלזום אלכרת
פי אלנותר ואלפגול ולטמא שאכל קודש כמא אלזום פי אכל
אלשחם אלגרץ תעטים אמר אלקרבן כמא סיבין. אמא מיתת בית
דין פתגדהא פי אלאמור אלעטימה אמא פי פסאד אעתקאד או פי
מטלמה עטימה גדא אעני פי עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות
דמים וכל מא יודי דלך ופי אלשבת לכונה יתכת אעתקאד חדת
אלעאלם ופי אלנבוה וזקן ממרא לעטים אלפסאד אלואקע מן דלך
ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו לעטים אלקחה פי דלך
וכונה יפסד נטאם אלמנאזל אלדי הו אלגז אלאול מן אלמדינה אמא בן
סורר ומורה פלמא יוול מן אמרה פאנה סוף יקתל צרורה וגונב

1) ויקרא יז, ל.

נפש לאנה יערץ בה ללמות וכדלך הבא במחתרת אנמא תעדי
ליקתל כמא כלנוא ז״ל פהאולא אלתלתה אעני בן סורר ומורה
וגונב נפש ומכדו והבא במחתרת אנמא הם שופכי דמים
באלמאל לא תגד מיתת בית דין פי שי אכר כארגא ען הדה
אלעטאים ולים כל אלעדיות במיתת בית דין אלא אלתי הי
אכתר תאתיא או אשנע או אלאגרא בהא אשד | ומא לם יכן כדלך פהו צא, א
בכרת פקט ולא איצא כל אנואע עבודה זרה במיתת בית דין
אלא אצול עבארתהא מתל אלדעוה להא ומתנבא בשמה ומעביר
באש ואוב וידעוני ומכשף. ובין הו אנה אד לא בד מן קצאצאת
פלא מנדוחה מן אקאמה חכאם מפתרקין פי כל כלד ולא בד מן כיגה
ולא בד מן סלטאן יכאף ויהרב ויהרע באנואע אלארדאעאת ויקוי יד
אלחכאם וישד מנהם. פקד תכלנת עלל גמיע אלמצות אלתי אחצינאהא
פי ספר שופטים וינבגי אן ننבה מנהא עלי אחאד גאת הנאך בחסב
גרץ הדה אלמקאלה מן דלך מא יתעלק בזקן ממרא אקול אנה למא
עלם אללה תעאלי אן אחכאם הדה אלשריעה קד יתאגד פי כל זמאן
ומכאן בחסב אכתלאף אלמואצע ואלטוארי וקראין אחואל אלי זיאדה פי
בעצהא או נקצאן מן בעץ נהי ען אלזיאדה ואלנקצאן וקאל לא תוסף
עליו ולא תגדע ממנו[1]) לאן דלך כאן יודי לפסאד קואנין לשריעה
וללאעתקאד פיהא אנהא ליסת מן קבל אללה ואבאח מע דלך לעלמא כל
עצר אעני בית דין הגדול אן יתאטוא להבאת הדה אלאחכאם
לשרעיה באמור יסתגדונהא עלי גהה סד לצדיעה ויכלדוא תלך לאחתיאטאת
כמא קאלוא[2]) ועשו סיג לתורה וכדלך אבית להם איצא אן יעטלוא
בעץ אעמאל אלשריעה או יביחוא בעץ מחטוראתהא פי האלה מא ובחסב
נאזלה מא ולא יכלד דלך כמא כלנא פי צדד שרח למשנה פי הוראת
שעה פבהדא אלתדביר | תדום אלשריעה ואחדה ויהבר כל זמאן ופי כל צא, ב
נאזלה בחסבהא ולו כאן הדא אלנטר אלגזאי מבאחא לכל אחד מן
אלעלמא להלך אלנאס בכתרה אלאכתלאף ותשעב אלמראהב פנהי העאלי
ען אלתעדין להדא סאיר אלעלמא אלא בית דין הגדול פקט ואמר
בקתל מן יכאלפהם לאנה אן קאומהם כל נטאר בטל אלגרץ אלמקצוד

1) דברים יג, א. 2) אבות א, א.

ותעטלה אלפאידה. ואעלם אן ארתכאב מנהיאת אלשריעה ינקסם ארבעה
אקסאם אחדהא אלאנום ואלתאני אלשוגג ואלתאלת אלמזיד וארבע
עושה ביד רמה. אמא אלאנום פקד נץ פיה באן לא יעאקב ולא
אתם עליה אצלא קאל תעאלי ולנעדה לא תעשה דבר אין לנערה
חטא מות[1]). ואמא אלשוגג פהו אתם לאנה לו באלג פי אלתחבת 5
ואלתחרז למא וקעת לה שגגה לכנה לא יעאקב בוגה לכנה צרוך
כפרה ולדלך יביא קרבן והנא קסמת אלתורה בין יחיד הדיוט
או מלך או כהן גדול או מפתי ואסתפדנא מן דלך אן כל פאעל
או מפתי בחסב אגתהארה אן לם יכן בית דין הגדול או כהן
גדול פהו מן קביל אלמזיד ולים ינעד מן אלשוגגים ולדלך יקתל 10
זקן ממרא ואן כאן עמל ואפתי בחסב אגתהארה אמא בית דין
הגדול פלהם אגתהארהם פאן גלטוא כאנוא שוגגים כמא קאל
תעאלי ואם כל עדת ישראל ישגו וגו׳[2]) ומן אגל הדא לאצל
קאלוא ז״ל שגגת תלמוד עולה זדון יעני אן אלמקצר פי אעלם
ויפתי ויעמל בחסב קצורה אנמא דלך כמזיד | לאן לים חכם מן אכל צב, א
קטעה שחם כלי בטנתה אנהא מן שחם אליה כמן אכל שחם כלי והו
יעלם אנה שחם כלי גיר אנה מא עלם אן שחם אלכלי מן לשחם לחראם
לאן הדא ואן כאן יקרב קרבאנא לכנה קדוב למזיר הדא אן כאן
עאמלא פקט אמא אלמפתי בחסב גהלה פהו מזיד בלא שך לאנה לם
יעדר אלנץ פי אלפתוי בגלט אלא לבית דין הגדול כאצה. ואמא
אלמזיד פילזמה אלחד אלמנצוץ אמא מיתת בית דין או מלקות
או מכת מרדות על לאוין שאין לוקין עליהן או גראמה
ואמא תלך אלעבירות אלתי סוי פיהא בין אלשוגג ואלמזיד פתלך
לכתרה וקועהא בסהולה לכונהא אקואלא לא אפעאלא אעני שבועת
הערות ושבועת הפקדון וכדלך שפחה חרופה סהל אמרהא
לכתרה וקועה לתסבהא לאנהא לא כאמלה אלעבודיה ולא כאמלה אלחריה
ולא דאת בעל עלי אלכמאל כמא דווא פי תפסיר הדה אלמצוה. ואמא
עושה ביד רמה פהו אלמזיד אלדי יתקח ויגלח ויעלן בתעדיה פכאן
הדא לים יתעדי למגדר אלשרה או לגיל מא מנעתה אלשריעה מן גלה

1) דברים כב, כו. 2) ויקרא ה, יג.

לסו׳ כלקה פקט בל למקאומה אלשריעה ומנאצבתהא ולדלך קאל ענה
את י״י הוא מגדף 1) וחו יקתל בלא שך והוא לא יפעלה מן פעלה
אלא ען ראי חצל לה יקאום בה אלשריעה ומן אגל הדא גא אלתפסיר
אלמרוי בעבורה זרח הכתוב מדבר לאנה אראי אלמנאצב לקאעדה
צב, ב אלשריעה לאנה לא | יעבד קט כוכבא אלא מן אעתקד פיה אלקדם כמא
בינא פי תואליפנא מראת והכדא הו אלחכם ענדי פי כל תעדי יבדו מנה
נקץ אלשריעה ומנאצבתהא לו אכל ענדי שכץ מן ישראל בשר בחלב
או לבש שעטנז או חלק פאת ראש תהאונא ואסתכפאפא ען דאי
יתכון מנה אנה גיר מעתקד לצחה הדא אלתשריע לכאן הדא ענדי את
10 י״י הוא מגדף ויקתל קתל כפר לא קתל קצאץ כאנשי עיר
הנדחת אלדין יקתלון קתל כפר לא קתל קצאץ ולדלך תחרק אמואלהם
ולוסת לוראתהם כשאר הרוגי בית דין והכדא איצא קולי פי
גמע מן ישראל תמאלווא עלי אלתעדי עלי אי מצוה כאנת ועשו
ביד רמה פאנהם יקתלון בגמלתהם תעלם דלך מן קצה בני ראובן
15 ובני גד אלדין גא פיהם ויאסרו כל העדה לעלות עליהם
לצבא 2) תם בין להם ענד אלהתראה אנהם קד כפרוא פי תמאלוהם
עלי הדה אלעבירה וארתדוא ען אלדין כלה וחו קולהם להם לשוב
היום מאחרי י״י 3) וגואבהם הם איצא אם בסדר וגו׳ פחצל
הדה אלאצול איצא פי אלקצאצאת. וממא אשתמל עליה איצא ספר
20 שופטים אבארה זרע עמלק לאנה כמא יקאץ אלשכץ ינבגי אן
תקאצץ אלקבילה אלואחדה או אלמלה אלואחדה לתרתדע כל אלקבאיל
ולא יתעאונוא עלי אלפסאד לאנהם יקולון לאן לא יפעל כנא מא פעל
בבני פלאן חתי אן נשא פיהם אלשריר אלמפסד אלדי לא יבאלי לרדאה
נפסה ולא ירוי פי שר יפעלה לא יגד | מסאעדא מן קבילה יסאעדה עלי
צג, א שרורה אלתי יריד וקועהא פעמלק אלדי באדר באלסיף אמר באסתיצאלה
באלסיף ועמון ומואב אלדין עאמלוא באללום וסבבוא אדיה באחתיאל
עוקבוא באלאבעאד ען אלמצאהרה ותרדילהם ואגתנאב מודתהם לא גיר
כל הדה אלאמור תקדיר אלאתי ללקצאץ אן לא יכון פיה אפראט ולא

1) במדבר טו, ל. 2) יהושע כב, יבן שם: ויקהלו כל עדת בני ישראל שילה לעלות וגו׳. 3) שם שם, טז.

תפריט אלא כמא בין תעאלי כדי רשעתו 1). וממא אשתמל עליה הדא
לספר התקנת יד ויתד לאן מן אגראץ הדה לשריעה כמא אעלמתך
אלנקא ואגתנאב אלמרתאת ואלקראראת ואן לא יכון לאנסאן כאלבהאים
ופי הדה אלמצוה איצא תקויה יקין אלמקאתלין בהדה אלאפעאל כאן
5 לשכינה האלה פי מא בינהם כמא בין פי עלה דלך כי י״י אלהיך
מתהלך בקרב מחנך 2) ודרג מעני אכר וקאל ולא יראה בך
ערות דבר ושב מאחריך 3) תחדירא ממא הו מעלום מן אלפסוק
בין אלאגנאד פי אלמעסכר אדא טאל מקאמהם פי אלגיבה ען ביותהם
פאמרנא תעאלי באפעאל תשער בחלול אלשכינה בינגא לנסלם מן
10 תלך לאפעאל פקאל והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות
דבר וגו׳ חתי בעל קרי אמר בכרוגה ען אלעסכר חתי יעריב
שמשו ואחר יבוא אל המחנה 4) חתי יכון פי כלד כל אחד אן
אלמעסכר כמקדש י״י ואן לים הו כעסאכר אגוים ללפסאד ואעדואן
ואדיה אגיר ואכד קניתהם לא גיר כל קצרנא נחן אצלאה אנאם לטאעה
צג, ב אלה ונטם | אחוואלהם וקד אעלמתך אני אנמא אעלל טאהר אלנץ. וממא
אשתמל עליה איצא הדא לספר דין יפת תאר וקד עלמת קולהם 5)
לא רבדה תורה אלא כנגד היצר ומע דלך תצמנת הדה למצוה
מן אלאכלאק אלכרימה אלתי ינבגי אן יתכלק בהא אלפצלא מא אנבה
עליה ודלך אנת מע כונה גבד יצדו עליו ולם ימכנה אלצבר פלא
20 בד מן אפרארהא למוצע מסתור והו קולה אל תוך ביתך 6) ולא יגוז
לה אן ילחצנה במלחמה כמא בינוא תם אנה לא יחל לה אן
ינכתהא מרה תאניה חתי יסכן חזנהא ויפתר חמתא ולא תמנע מן אתחון
ואלתשעה ואלבכא כמא נץ ובכתה את אביה ואת אמה וגו׳ 7)
לאן לדוי אלחזן ראחה פי בכאיהם ואתארה אחזאנהם חתי תכל קואהם
25 אלגסמאניה ען אחתמאל דלך אלערץ אלנפסאני כמא לדוי אלפרח ראחה
באנואע אללעב פלדלך אשפקת אלשריעה עליהא ומכנתהא מן דלך חתי
תמל אלבכא ואלחזן וקד עלמת אנה אנמא נכתהא בגיותה וכדלך טול
אתלאתין יומא תעלן בדינהא ולו בעבורה זרה ולא תנאזע פי אעתקאד

1) דברים כה, כ. 2) שם כג, טו. 3) שם שם. 4) חשוה ויקרא יד, ח.
5) קדושין כא, ב. 6) דברים כא, יב. 7) שם שם, יג.

טאל תלך אלמדה ומע דלך אן לם ירדהא עלי אחכאם אלשריעה פלא תבאע ולא יסתרקהא פקד רעת אלשריעה חרמה כשפה אלגמאע ולו כאן בעציאן מא אעני כונהא גויה חיניד ומע הדא קל לא תתעמר בה תחת אשר עניתה 1) פקד באן מא פי הדה אלמצוה מן אלכלק אלכרים ותבינת עלל גמיע מצות הדא אלספר :

צר, א

פצל מב

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלסאבעה והי אלאחכאם אלמאיה הי אלתי אחצינאהא פי בעץ ספר משפטים ובעץ ספר קנין והי כלהא טאהרה אלעלה ודלך אנהא חקדיר אחכאם עדל פי אלמעאמלאת אלגאריה בין אלנאס באלצרורה ואן לא יכרג פיהא ען אלתעאון אלמפיד ללפריקין לא אן יקצד אחד אלמתעאמלין תופיר חטה באלכלייה וכונה הו אלראכת מן כל גהה. אול דלך אן לא יכון תם גבן ענד אלתבאיע אלא אלארבאח אלמעתאדה אלמתעארפה ווצע שרוט בהא יצה אלעקד ונהי ען אלגבן ולו באלקול כמא הו משהור. תם דין ארבעה שומרים ווגה אלעדל ואלאנצאף פיה בין ודלך אן שומר חנם אלדי לא פאידה לה אצלא פי חדה אלמכאלטה ואנמא הו מתפצל פטור מן הכל וכל גאיחה תמרי הי פי כים צאחב אלמאל ושואל אלדי לפאידה כלהא לה ורב אלמאל הו אלמתפצל עליה חייב בכל וגמיע אלגואיח אלטאריה פי כים אלשואל אמא גושא שכר והשוכר פכל ואחד מנהמא אעני השומר ובעל הסמון משתרכאן פי אלפאירה פלדלך קסמת אלגואיח בינהמא מא כאן מן אלגואיח מן אגל קלה מבאלגה פי לתחפט פהו פי כים אלשומר והי גנבה ואבדה לאן פי לגנבה ואלאבדה תצייע מא ללחזם אלכתיר ואלאחתיאט אלזאיד ומא כאן מן אלגואיח לא חילה פי מנעה והי שבורה ושבויה ומתה אלתי הי אונסין פהי פי כים רב אלמאל. תם בולג פי ארפק באלאגיר לפקרה ואמר באסתעגאל אגרתה ואן לא יגבן פי שי מן חקה אעני אן יעטי בקדר כדמתה ומן אלרחמה לה אן לא ימנע ולו אלבהימה מן לאכל ממא יעטלאן פיה מן אלאגדיה בחסב אחכאם הדה אלשריעה. ומן אלאחכאם

1) דברים כא, יד.

אלמאליה איצא אלמוארת ודלך כלק פאצל אעני אן לא ימנע אלאנסאן כירא מן מסתחקה ואו והו מאר ללמות פלא יחסד וארתה ולא יכדר מאה כל יתרכה למן הו אחק אלנאס בה והו אלאקרב פי אלאקרב לשארו הקרוב אליו ממשפחתו 1) וקד בין דלך אלוד תם אלאך תם לעם עלי מא הו משהור ויפצל אכבר אולארה לתקדם ודה ולא יתכע הואה לא יוכל לבכר את בן האהובה וגו' 2) והדא אלכלק תרעאה ותתאכד עליה הדה אלשריעה אלעאדלה גדא אעני מראעאה אלאקארב ואלאשתמאל עליהם קד עלמת קול אלנבי ועוכר שארו אכזרי 3) ונץ אלתורה פי אלצדקאת לאחיך לעניך וגו' 4) ואלחכמים ז"ל יחמדון גדא כלק לשכץ אלדי יכון מקדב את קרוביו ונושא את בת אחותו 5). וקד עלמתנא אלתורה פי הדא אלכלק מבאלגה עטימה גדא והי אן אלאנסאן ינבגי לה אן ירעי קריבה ויוותר צלה ארחם גדא ולו עדא עליה קריבה וטלמה ולו | כאן דלך אלקריב פי גאיה לפסאר צה, א לא בד אן ילחט אלקריב אלנסב בעין רעאיה קאל תעאלי לא תתעב אדמי כי אחיך הוא 6) וכדלך כל מן אחתגת אליה יומא מא וכל מן אסתנפעת בה ווגדתה וקת שדה ולו אסא עליך בעד הדא לא בד אן ילתזם לה חק עמא תקדם קאל תעאלי לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו 7) וקד שהר קדר מא הרעו לנו מצרים בעד דלך פארי כם כלק פאצל נתעלם מן הדה אלמצות והדאן ליסא מן הדה אלגמלה אלסאבעה לכן מן אגל דעאיה אלאקארב באלאמרה כרג בנא לקול למצרי ואדומי :

פצל מג

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאמנה הי אלמצות אלתי אחצינאהא פי ספר זמנים וכלהא מכונה אלעלה פי אלנע אלא לקליל. אמא אמר אלסכת פעלתה אשהר מן אן תתתאג אלי ביאן קד עלם קדר מא פיה מן אלראחה וצאר סכע עמר כל שכץ פי לדה וראחה מן לתעב ואלנצב אלדי לא ינפך מנה צגיר ולא כבור מע תכליד

1) במדבר כז, יא. 2) דברים כא, מז. 3) משלי יא, יז. 4) דברים טו, יא.
5) יבמות סב, ב. 6) דברים כג, ח. 7) שם שם.

אלראי אלעטים אלכטר גרא פי אלאחקאב והו אלקול בחדת אלעאלם.
ואמר צום כפור איצא בלן אלעלה לאעטא ראי אלתשובה והו
אליום אלדי נזל פיה סלר אלנבין בלוחות שניות ובשרהם בגפראן
צה, ב דנבהם | אלעטים וכאן דלך אליום ללאבר יום תוכה ועכארה מחצה ולדלך
5 אטרחת פיה כל לדה גסמאניה וכל סעי פי מנפעה גסמאניה אעני עמל
אלצנאיע ואקתצר פיה עלי אלורוים אעני אלאעתראף באלאתאם
ואלרגוע ענהא. אמא ימים טובים פכלהא ללאפראח ואלאגתמאעאת
אלמלדה אלתי לא בד ללאנסאן מנהא עלי אלאכתר והי איצא מפירה פי
אלמצארקאת אלתי תטלב אן תקע בין אלנאס פי אלאגתמאעאת אלמרנית
10 ותכציץ תלך אלאיאם מעלל. אמא אלפסח פמשהור כברה וכונה סבעה
איאם לאן דור אלסבעה איאם דור וסט בין אליום אלטביעי ואלשהר
אלקמרי וקד עלמת אן להדא אלדור מרכל כביר פי אלאמור אלטביעיה
וכדלך הו איצא פי אלאמור אלשרעיה לאן אלשריעה תתשבה באלטביעה
דאימא ותכמל אלאמור אלטביעיה בנחו מא לאן אלטביעה ליסת דאת
15 פכרה ורויה ואלשריעה תקדיר ותרביר אלאלאה אלדי הו מפיר אלעקל
לכל די עקל ומא הדא גרץ אלפצל פלנרגע למא נחן אלאן בסבילה.
ושבועות הו יום מתן תורה ומן תעטים דלך אליום ואכבארה עדה
אלאיאם מן אול אלאעיאר אליה כמן ינתטר וצול אחב אלנאס אליה
פאנה יעל אלאיאם באלמאעאת והדה הי עלה ספירת העמר מן יום
20 אנפצאלהם מן מצר אלי יום מתן תורה אלדי הו כאן אלקצר ואגאיה
בכרוגהם ואביא אתכם אלי 1) ומא כאן דלך אלמשהר אלעטים
צו, א לא יומא ואחדא כדלך | תדכארה פי כל סנה יום ואחד אמא אכל אלמצה
פלו כאן יומא ואחדא למא שערנא בה ולא תבלן אסרה לאן כתירא מא
יאכל אלאנסאן אלנוע אלואחד מן אלאטעמה יומין וחלתה ואנמא יבלן
25 אסרה וישהר כברה במראומה אכלה דורא כאמלא. כדלך דאש השנה
יום ואחד אד הו יום חוכה ותנביה אלנאס מן גפלתהם ולדלך צרב פיה
אלשופר כמא בינא פי משנה תורה וכאנה תוטיה ואפתתאח ליום
הצום עלי מא תראה משהורא פי אתאר אלמלה מן מלאחטה עשרת
ימים שמראש השנה ועד יום הכפורים. אמא סכות אדי

1) שמות יט, ד.

קצד בה אלפרח ואלסרור פסבעה איאם לישהר אלאמר ואמא כונה פי
הדא אלפצל פקד בלן פי אלתורה עלה דלך באספך את מעשיך
מן השדה 1) יעני וקת אלפרגה ואלראחה מן אלאשגאל אלצרוריה וקד
דכר ארסטו פי תאסעה אלאכלאק אן הכדא כאן אלאמר אלמשהור פי
5 אלמלל קדימא ענדהם קאל בהדא אלגץ 2) אלדכאיה אלקדימה ואלאגתמאעאת
כאנת תכון בעד גמע אלתמאר כאנה קראבין מן אגל אלפרגה הדא נצה
ואיצא פאן סכן אלסכה פי הדא אלוקת מחתמל לא חד שריד ולא מטר
מקלק והדאן אלעידאן גמיעא אעני סכות ופסח יעטיאן ראיא וכלקא
אמא אדאי פי פסח פתדכאר אותות מצרים ותכלידהא פי אלאחקאב
10 ואמא אלראי פי סכות פתכליד אותות אלמדבר פי אלאחקאב ואמא
צו, ב אלכלק פהו אן יכון אלאנסאן יתדכר אבדא איאם | אלשדה פי איאם
אדכא ליעטם שכרה ללה ויחצל לה תואצע וכשוע פיאכל מצה ומרור
פי אלפסח ליודכר מא גרי עלינא וכדלך יכדג מן אלביות ויסכן פי
אלאכצאץ כמא יפעל אלאשקיא סכאן אלבראדי ואלקפאר ליתדכר אן
15 הכדא כאנת תאלתנא קדימא כי בסכות הושבתי את בני
ישראל וגו' 3) ואנתקלנא מן דלך לסכן אלביות אלמזכרפה פי אטיב
מוצע מן אלארץ ואכצבה באפצל אללה ובמואעידה לאבאינא למא כאנוא
קומא כאמלין פי אראיהם וכלקהם אעני אברהם ויצחק ויעקב אד
הדא איצא ממא עליה מדאר לשריעה אעני אן כל אנעאם ינעם בה ואנעם
20 אנמא הו בזכות אבות אד ושמרו דרך י"י לעשות צדקה
ומשפט 4). ואמא כון סכות יכדג מנה לעיד תאן אעני שמיני
עצרת פדלך ליכמל פיה מן אלמסראת מא לא ימכן פעלה בסכות
אלא פי אלדור אלסתסעה ואלמבאני. ואמא ארבעת מינים שבלולב
פקד דכר אלחכמים ז"ל פי דלך תעלילא מא עלי גהה אלדרשות
25 לתי מדיקהא מעלום ענד מן פהם כלאמהם ודלך אנהא ענדהם עלי צורה
אלנוארד אלשעריה לא עלי אן דלך הו מעני דלך אלגץ פאנקסם אלנאס
פי אלדרשות קסמין קסם תכלל אנהם קאלוא דלך עלי גהה תביין מעני
דלך אלגץ וקסם אסתכף בהא ואתכדהא צחכה אד הו בלן ואצה אן לים

1) שמות כג, טו. 2) אתיקה ניקומ' ספר ח פרק יא.

3) ויקרא כג, מג. 4) תשוה בראשית יח, יט.

הדא הו מעני אלגץ ודלך אלקסם צארב וכאבר עלי תצחיח אלדרשות
צז, א בזעמה ואלטחאמאה להא | וטן אן דלך הו מעני אלגץ ואן חכם אלדרשות
חכם אלאחכאם אלמרוה ולם יפהם אלפריקאן אנהא עלי גהה אלנואדר
אלשעריה אלתי לא ילכם אמרהא עלי די פהם ושהרת תלך אלטריקה פי
5 דלך אלזמאן ואסתעמלהא אלכל כמא יסתעמלון אלשערא אלאקאויל
אלשעריה קאלוא ז"ל 1) תני בר קפרא ויתד תהיה לך על
אזנך 2) אל תקרא אזנך אלא אזנך מלמד שאם ישמע
אדם דבר מגונה יתן אצבעו בתוך אזנו יא לית שערי הל
הדא אלתנא ענד האולא אלנאהלין הכדא יעתקד פי שרת הדא אלגץ
10 ואן הדא הו גרץ הדה אלמצוה ואן אלתד הי אלאצבע ואזנך הי
אלאדנאן מא אטן אחרא מן אלמאלמי אלעקול ירי הדא בל הדא נאדר
שערי מליח גרא חץ בה עלי כלק כרים והו אן כמא יחרם קול אפואחש
יחרם סמאעהא ואסנד דלך לגץ עלי גהה אלתטחילאת אלשעריה והכדא
כל מא יקאל פי אלדרשות אל תקדי כך אלא כך הדא מענאה
15 וקד כרגת ען אלגרץ לכנהא פאידה יחתאג אליהא כל די עקל מן
אלמתשרעין ואלרבאנין וארגע אלי נסק כלאמנא ואלדי יבדו לי פי
ארבעת מינין שבלולב אנת פרח וסרור בכרוגהם מן אלמדבר
אלדי כאן לא מקום זדע ותאנה וגפן ורמון ומים אין
לשתות 3) אלי מואצע אלאשגאר אלמתמרה ואלאנהאר פאכד לתדכאר
20 דלך אגמל תמרהא ואטיבה ראיחה ואחסן ורקהא ואחסן עשבהא איצא
אעני ערבי נחל והדה אלארבעת מינין הי אלתי גמעת תלתה
צז, ב אשיא | אחדהא כתרה וגודהא פי ארץ ישראל פי דלך אלוקת פיקרר
כל אחד עליהא ואלמעני אלתאני אגמל מנטרהא ונצארתהא ומנהא טיבה
אלראיחה והי אתרוג והדס אמא לולב וערבה פעארם אלנתן
25 ואלטיב ואלמעני אלתאלת דואמהא עלי נצארתהא מדה סבעה איאם
מא לא יתהלא דלך פי אלכוך ואלרמאן ואלספרגל ואלכסתרי ונחוהא :

1) כתובות סו, א. 2) דברים כג, יד. 3) במדבר כ, ה.

פצל מד

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאסעה הי אלמצות אלתי
אחצינאהא פי ספר אהבה וכלהא בינה אלסבב טאהרה
אלעלה אעני אן גאיה תלך אלעבאראת תדכאר אללה דאימא ומחבתה 5
וכופה ואלתזאם אלמצות עלי אלעמום ואן יעתקד פיה תעאלי מא הו
צרורי לכל מתשרע אן יעתקדה והי אלצלאה וקריאת שמע וברכת
המזון ומא אתצל בהא וברכת כהנים ותפלין ומזוזה ואקתנא
ספר תורה ואלקראה פיה פי אוקאת כל הדה אעמאל תחצל ארא
מפירה ודלך בין ואצה לא יחתאג אלי כלאם אכר אד דלך תכראר לא גיר : 10

פצל מה

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלעאשרה הי אלתי | אחצינאהא צח, א
פי הלכות בית הבחירה והלכות כלי המקדש
והעובדים בו והלכות ביאת המקדש וקד אכברנא בפאידה 15
הדה אלגמלה עלי אלעמום. ומעלום אן עובדי עבודה זרה כאנוא
יקצדון לבניאן היאכלהם ואקאמה צורהם פי אעלי מוצע יגדונה הנאך
על ההדים הרמים 1) פלדלך מז אברהם אבינו הר המוריה
לכונה אעלי גבל הנאך ואעלן פיה באלתוחיד וכצץ אלקבלה וחדדהא לעין
אלגרב לאן קדש הקדשים פי אלגרב והו מעני קולהם שכינה 20
במערב 2) וקד בינוא ז"ל פי גמדא יומא אן אברהם אבינו
חדד אלקבלה אעני בית קדש הקדשים ועלה דלך ענדי אנה למא
כאן אלראי אלמשהור פי אלעאלם חיניד עבאדה אלשמס ואנהא אלאלאה
פלא שך אן כאן אלנאס כלהם יסתקבלון אלשדק פלדלך אסתקבל אברהם
אבינו אלגרב פי הר המוריה אעני פי אלמקדש חתי יסתדבר 25
אלשמס אלא תרי ישראל ענד דרתהם וכפרהם ורגועהם לתלך אלארא
אלקדיטה אלפאסדה מא פעלוא אחדיהם אל חיכל י"י ופניהם
קדמה והמה משתחויתם קדמה לשמש 3) פאפהם הדה אלגריבה
ולא שך איצא ענדי באן דלך אלמוצע אלדי מזה אברהם באלוחי כאן

1) דברים יב, ב. 2) בבא בתרא כה, א. 3) יחזקאל ח, טו.

מעלומא ענד משה רבנו וענד כתירין לאן אברהם קר אוצאהם באן
יכון הדא בית עבאדה כמא בין אלמתרגם וקאל ופלח וצלי אברהם
תמן באתרא ההוא ואמר קדם י״י הכא יהון פלחין
צח, כ דריא וגו׳ 1) ואמא כונה לם יצלח בדכרה פי אלתורה, ולם ישכין
5 כל אשיר אליה וקיל אשר יבחר י״י וגו׳ 2) פפי דלך ענדי תלת
חכם אחדאהא אן לא תתמסך בה אלאמם ותחארב עליה חרבא שדידא
אדא עלמוא אן הדא אלמוצע גאיה אלשריעה מן אלארץ ואלתאניה אן לא
יפסדה אלדין הו אלאן באידיהם וידמרוה גאיה מא יסכנהם ואלתאלתה
והי אלאכד אן לא יטלב כל שבט אן יכון דלך בנחלתו ויפוז בה פיקע
10 מן אלכלאף ואלפתנה מתל מא וקע פי טלב אלכהונה ולדלך גא אלאמר
אן לא יבני בית הבחירה אלא בעד הקמת מלך חתי יכון אלאמר
לואחד וירתפע אלנזאע כמא בינא פי ספר שופטים. ומעלום אן
אולאיך כאנוא יכנון היאכל ללכואכב ויגעל פי דלך אלהיכל אלצורה
אלמתפק עלי עכאדתהא אעני צורה מנסוכה לכוכב מא או לגז מן פלך
15 פאמרנא נחן אן נבני היכלא לה תעאלי ונורע פיה אלארון אלדי פיה
שני לוחות אלמצמנה אנכי ולא יהיה לך. וקד עלם אן קאעדה
אעתקאד אלנבוה מתקדם לאעתקאד אלשריעה אן לם יכן נבי פלא שריעה
ואלנבי אנמא יאתיה אלוחי בוסאטה אלמלאך ויקרא מלאך י״י 3)
ויאמר לה מלאך י״י 4) והדא אכתר מן אן יחצי חתי משה
20 רבנו אפתתאח נבותה כמלאך וירא אליו מלאך י״י בלבת
אש 5) פקד תבין אן אעתקאד וגוד אלמלאיכה מתקדם לאעתקאד אלנבוה
ואעתקאד אלנבוה מתקדם לאעתקאד אלשריעה. ולמא נהלת אלצאבה
צט, א וגוד אלאלאה גל ועלא וטנוא אן אלמוגוד אלקדים אלדי | לא ילחקה עדם
קט הו אלפלך וכואכבה ואן קוי תפיץ מנה עלי אלאצנאם וכעץ אלשגר
25 אעני אלאשדות טנוא אן אלאצנאם ואלשגר הי אלתי תוחי ללאנביא
ותכלמהם פי אלוחי ותעלמהם מא ינפע ומא יצר כמא בינא לך מן
מראהכהם פי נבואי הבעל ונביאי האשרה פלמא תבין אלחק
ללעלמא ועלם באלברהאן אן הם מוגוד לא גסם ולא קוה פי גסם הו

1) בראשית כב, יד. 2) למשל דברים יב, יא יד יח כא כו. 3) בראשית
כב, טו. 4) שם טז, ט ו יא. 5) שמות ג, כ; שם: מלאך ה׳ אליו.

אלאלאה אלחק והו ואחד ואן הם איצא מוגודאת אכר מפארקה ליסת
אגסאמא והי אלתי פאץ עליהא וגורה תעאלי והי אלמלאיכה כמא בינא
והדה אלמוגודאת כלהא כארגה ען אלפלך וכואכבה עלם יקינא אן תלך
אלמלאיכה הי אלתי תוחי ללאנביא הקא לא אלאצנאם ואלאשרות פקד
5 תבין כמא קדמנאה אן אעתקאד וגוד אלמלאיכה תאבע לאעתקאד וגוד
אלאלאה ואן כדלך תצח אלנבוה ואלשריעה פלוכאדה אעתקאד הדה אלקאעדה
אמר תעאלי אן יעמל עלי אלארון צורה שני מלאכים ליתבת וגוד
אלמלאיכה פי אעתקאד אלנמחור אלדי דלך ראי צחיח תאן לאעתקאד וגוד
אלאלאה והו מכדא ללנבוה ואלשריעה ומבטל לעבודה זרה כמא בינא
10 ולו כאנת צורה ואחדה אעני צורה כרוב אחד לכאן פי דלך תצליל
וכאן יטן אן הדה צורה אלאלאה אלמעבוד כמא כאן יפעל עובדי
עבודה זרה ואן אלמלאך ואחד איצא באלשכל פיודי דלך לתנויה מא
פלמא עמל שני כרובים מע אלתצריה י״י אלהינו י״י אחד 1)
צח, ב צח תכאת | אלראי בוגוד אלמלאיכה ואנהם כתירין ואמן אלגלט פיהם
15 באנהם אלאה אד אלאלאה ואחד והו כלק הדה אלכתרה. הם אתכדת
מנורה אמאמה תעטיסא ווקארא ללבית לאן אלבית אלמסרוג פיה
דאימא אלמחגוב בסתאדה לה פי אלנפס סוקע עטים וקד עלמת תאכיד
אלשריעה פי אעתקאד עטמה אלמקדש וכופה חתי יחצל ללאנסאן
אנפעאל אלכשוע ואלדקה ענד רויתה וקאל ומקדשי תיראו 2) וקרנה
20 בשמירת שבת תאכידא ליראת המקדש. ואלחאגה למזבח
הקטורת ומזבח העולה ואואניהמא בינה. ואמא אלשלחן וכון
אלכבז עליה דאימא פאני לם אעלם לדלך עלה ולא וגדת לאי שי אנסבה
אלי הדה אלגאיה. ואמא אלנהי ען הנדמה חגארה אלמזבח פקד עלמת
תעלילהם פי דלך וקולהם 3) אינו דין שיונף המקצר על
25 המאריך והדא גיד עלי נהה אלדרשות כמא דכרנא ואלעלה פי דלך
בינה ודלך אן עובדי עבודה זרה כאנוא יבנון אלמדאבח באלחגארה
אלמנחותה פנהי ען אלתשבה בהם ואן יכון אלמזבח מן טין הרבא מן
אלתשבה בהם קאל מזבח אדמה תעשה לי 4) ואן כאן ולא בד

1) דברים ו, ד. 2) ויקרא יט, ל. 3) מדות פרק ג משנה ד.
4) שמות כ, כד.

ועמל מן תגארה פתכון בצורתהא אלטביעיה לא תנחת כמתל אלנהי ען
אבן משכית ועַן גרם שגרה אצל המזבח ואלגרץ כלה ואחד והו
אן לא נעבד אללה בצורה עבאראתהם אלגזאיה אלתי כאנוא יפעלונהא
למעאבידהם ועַן הדא אלמעני נהי עלי אלעמום וקאל איכה יעבדון
ק׳ א הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני 1) יעני אן
לא יפעל דלך ללה ללעלה אלתי קאל כי כל תועבת י״י אשר
שנא עשו לאלהיהם וגו׳ 2). וקד עלמת שהרה עבארה פעור פי
חלך אלאזמנה ואנהא בכשף אלעורה פלדלך אמר אלכהנים בעמל מראויל
לכסות בשד ערוה 3) ענד אלעבודה ואן לא יטלע מע דלך ללמזבח
10 בדרג אשר לא תגלה ערותך עליו 4). ואמא מן אלשמירה
ואלטוף חול אלמקדש דאימא פדלך תעטימא לה ותוקירא ולאן לא
יתהגם ארצא אלגתאל ואלאנגאם אליה ולא פי האל שעת כמא יבין. ומן
נמלה אלאשיא אלמונבה לאגלאל אלמקדש ותעטימה חתי תחצל לנא
מנה יראה אן לא ידכלה סכראן ולא נגם ולא שעת אעני פרוע ראש
15 וקרוע בגדים ואן כל עובד יקדש ידיו ורגליו. וכדלך ארצא
לתעטים אלבית עטם קדר כדאמה ואפרדוא אלכהנים ואללוים וגעל
ללכהנים אגל זד ואחסנה ואנמלה בגדי קדש לכבוד ולתפארת
ואן לא יתצרף פי אלעבודה בעל מום לים דו עאהה פקט אלא
ואלסמאנאת ארצא תפסול אלכהנים כמא כין פי פקה הדה אלמצוה
20 לאן אלנמהור לא יעטם אלשכין ענדהם בצורתה אלחקיקיה אלא בכמאל
אעצאיה וחסן תיאבה ואלמקצוד עטמה תקע להדא אלבית וכראמה ענד
אלכל. אמא בן לוי אלדי לא יקרב ולא יתכלל פיה אנה יסתגפר
אלדנוב כמא גא פי אלכהנים וכפר עליו וכפר עליה 5) בל
ק׳ ב אלקצד באללוי קול אלשיר פקט פהו יפסול בקול לאן אלמקצוד
25 ארצא באלשיר אנפעאל אלאנפס לחלך אלאקאויל ולא תנפעל אלנפס
אלא ללאלתאן אלמלדה ומע אלאלאת ארצא כמא כאן אלאמר פי אלמקדש
דאימא ולו אלכהנים ארצא אלכשרים אלמקימון פי אלמקדש
מנהיון ען אלגלוס פיה ועַן דכול אלהיכל פי כל וקת ועַן דכול קודש

1) דברים יב, ל. 2) שם שם, לא. 3) שמות כח, מב.
4) שם כ, כו. 5) ויקרא ד, כו; יב, ח.

הקדשים דאימא אלא כהן גדול ביום הכפורים ארבע מראת
לא גיר כל הדא תעטימא ללמקדש. ולמא כאן אלמוצע אלמקדם תדבה
פיה אלכהאים אלכתירה כל יום ותקטע פיה אללחמאן ותחרק ותגסל פיה
אלבטון פלא שך אנה לו תדך עלי הדה אלחאל פקט לכאנת ראיתתה
5 דאיתה מואצע אללחמאן פלדלך אמר פיה בהקטרת הקטרת מרתין
פי כל יום בבקר ובין הערבים לתטיב ראיחתה ודאיתה תיאב כל
מן יכדם פיה קד עלמת קולהם 1) מיריחו היו מריחין ריח
הקטורה והדא ארצא ממא יבכי ידאת המקדש אמא לו לם תכן
לה ראיחה טיבה פכיף לו כאן כלאף דלך לכאן אלחאצל צד אלתעטים
10 לאן אלנפס תנבסט גדא ללרואית אלטיבה ותמתל נחוחא ותנקבץ מן
אלרואיח אלטנתנה ותפר מנהא. ואמא שמן המשחה פגמע פאירתין
תטיב מא ידהן בה ואעתקאד תעטים דלך אלשי אלמטסוח ותקדיסה ותמיזה
עלי גירה מן נועה שכל אנסאן כאן או תובא או אניה אלכל ראגע
לידאת המקדש אלתי הי סבב ליראת י״י לאנה יחצל אלאנפעאל
ק׳ א ענד קצודה פתלין אלקלוב אלקאסיה ותרק אלתי תלטף אלאלאה כל הדא
אלתלטף בעצות מרחוק לאלאנתהא וכשועהא חין תקצד הדא אלבית
פתקבל אומר אללה אלהאדיה ותכאפה כמא יבין לנא פי נץ אלתורה
ואכלת לפני י״י אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו
שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך
20 למען תלמד ליראה את י״י אלהיך כל הימים 2) פקד
באנת לך אלגאיה אלמקצודה בכל הדה אלאפעאל אל שי הי. ואמא עלה
אלנהי ען אלתמתל בשמן המשחה ואלקטרת פכינה גדא חתי לא
תשם תלך אלראיחה אלא הנאך פיכון אלאנפעאל להא אכתר ואן לא יטן
ארצא אן כל מן אנדהן בהדא אלדהן או בשבהה תמיז פתחדת פסאדאת
25 עטימה ופתן. ואמא כון אלאדון ינקל עלי אלכתף לא עלי אלעגל
פונה אלתעטים פי דלך בין ולא יפסד לה שכל ולו באכדאג אלבהים
מן אלטבעות. וכדלך לא יפסד שכל אלאפוד ואלחשן ולו בתנחיה
אחדהמא ען אלאכר ואן תחכם צנאעה אלבגדים כלהא פי אלנסיג דון
תפציל ותקטיע חתי לא תפסד צורה אלנסיג. וכדלך נהי כל שכין מן

1) תמיד פרק ג, משנה ח. 2) דברים יד, כג.

כלאם אלמקדש אן יתנאול שגל גירה לאן אלאשגאל אלמכאלה לגמאעה
אדא לם יפרד כל שכץ לשגל מכצוץ פיקע אלתואני ואלתראכי מן אלכל.
ובאן הו איצא אן הדא אלתדריג פי אלמנאזל אלדי נעלוא להר הבית
אחכאמא וללחיל אחכאמא ולעזרת נשים אחכאמא וללעזרה אחכאמא
קא, ב והכדא אלי קדש הקדשים פאן הדא כלה | זיארה תעטים ואיקאע
יראה יתרה פי קלב כל קאצד לה. וקד אתינא עלי תעליל גזאראת
הדה אלגמלה כלהא:

פצל מו

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלחאדיה עשרה הי אלתי אחצינאהא
פי בקיה ספר עבודה ופי ספר קרבנות וקד
דכרנא פאירתהא עלי אלתגמיל ונחן אלאן נאכד פי תעליל אחאדהא חסב
מא אדרכנאה פנקול קד נצת אלתורה כמא שרח אונקלום באן קבט
מצר כאנוא יעבדון ברג אלחמל פלדלך כאנוא יחרמון דבח אלגנם ויכרהון
רעאה אלגנם קאל הן נזבח את תועבת מצרים1) וקאל כי
תועבת מצרים כל רעה צאן2) וכדלך כאנת טואיף מן אלצאבה
יעבדון אלגן ויעתקדון אנה יתשכל פי צורה אלענז ולדלך כאנוא יסמון
אלגן שעירים וקד כאן פשא הדא אלמדהב כתירא גדא פי איאם
משה רבנו ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים וגו'3)
פלדלך כאנת תלך אלטואיף איצא תחרם אכל אלענז אמא דבח אלבקר
פיכאר אנה כאן יכרהה אכתר עובדי עבודה זרה וכלהם יעטמון
הדא אלענז גדא ולדלך תגד אלתנוד אלי זמאננא הדא לא ידבחון אלבקר
בוגה ולו פי אלבלאד אלתי תדבח סאיר אנואע אלחיואן פמן אגל מחו
אתאר הדה אלארא אלגיר צחיחה שרענא בתקריב הדה אלתלאתה אנואע |
קב, א כאצה מן אלמואשי מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם4)
חתי יציר אלפעל אלדי טנה גאיה אלעציאן בה יתקרב ללה ובדלך
אלפעל תסתגפר אלדנוב והכדא תטב אלארא אלרדיה אלתי הי אמראץ
אלנפס אלאנסאניה באלצד אלדי פי אלטרף אלאכר. ומן אגל הדא
אלגרץ בעינה אמרנא בדבח כבש חפסח ורש דמה במצדרים עלי

1) שמות ח, כב. 2) בראשית מו, לד. 3) ויקרא יו, ז. 4) שם א, ב.

אלאבואב מן כארג תברא מן תלך אלארא ואשהאר כלאפה ותחציל
אעתקאד אן אלפעל אלדי תמנונה סבבא מהלכא הו אלמכלץ מן אלהלאך
ופסח י״ו על תפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם
לנגף1) בתואב אשהאר אלטאעה ואזאלה מא כאן יסתשנעה עובדי
עבודה זרה הדה הי אלעלה פי אכתיאר הדה אלתלתה אנואע כאצה
ללקרבאן מצאפא אלי כון הדה אלאנואע איצא אהליה כתירה אלוגוד ולים
כאעמאל עובדי עבודה זרה אלדין כאנוא יקרבון אלאסוד ואלדבבה
ואלחיואנאת אלבריה כמא דכר פי טמטם. ולמא כאן אכתר אלנאס לא
יקדר עלי תקריב בהמה אמר באן יכון אלקרבאן איצא מן אלטאיר
אגונדה פי אלשאם ואגונדה ואסהלה מאכדא וחי תורים ובני יונה
ומן לא יקדר ולו עלי אלטיר פיקרב כבזא מכבוזא באל נוע כאן מן
אלכביז אלמשהור פי תלך אלאזמאן אמא מאפה תנור או מאפה
מחבת או מאפה מרחשת ומן עסר עליה אלכביז פיקרב סמידא
והדא כלה למן אראד. תם בין לנא אן הדא אלנוע מן אלעבארה אעני |
אלקראבין אן לם נפעלה אצלא לא אתם עלינא בוגה קאל וכי תחדל קב, ב
לנדר לא יהיה בך חטא2). ולמא כאן עובדי עבודה זרה
לא יקרבון כבזא אלא כמידא ויכתרון בתקריב אלאמור אלחלוה וילוהון
קראבינהם באלעסל כמא הו משהור פי אלכתב אלתי דכרת לך וכדלך
לא תגד פי שי מן קראבינהם מלחא לדלך נהי תעאלי ען תקריב כל
שאור וכל דבש3) ואמר במראומה אלמלח על כל קרבנך
תקריב מלח4). ואמר באן תכון אלקראבין כלהא תמימים עלי אחסן
חאלתהא לאן לא יחצל אסתכפאפא באלקרבן ותהאון במא יקרב לאסמה
תעאלי כמא קאל הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא
פניך5). ולהדה אלעלה איצא נהי ען תקריב מא לם יכמל לה סבעה
איאם לנקצה פי צנפה ואסתקדארה לאנה כאלסקט. והי אלעלה פי תחרים
אתנן זונה ומחיר כלב לאסתהגאן הדין. והי אלעלה פי תקריב
כביר אלימאם ופראך אלחמאם לאן הדא חו אלאטיב פיהא לאן כביר
אלחמאם לא לדה פיה. והי אלעלה פי כון אלמנחות מלתותה באלרהן

1) שמות יב, כג. 2) דברים כג, כג. 3) ויקרא ב, יא.
4) שם שם, יג. 5) מלאכי א, ח.

ומן אלסטיר לאן הדא אכמל ואלה ואכתיר אללבאן לטיב ראיחה בכורה
פי אלמואצע אלתי פיהא קתאר אללחם. ומן אגל תעטים אלקרבן ואן
לא ינתר בעין כראהה ואסתקרר אמר בסלך אלעולה וגסל אלאמעא
ואלאטראף ואן כאנת כלהא תחרק ותגר הדא אלגרץ ידעי דאימא ויתחפט
מנה באמרכם שלחן י״י מגאל הוא וניכו נבזה אכלו1). 5
קג, א והי | אלעלה ארצא פי אן לא יאכל אלקרבן ערל ולא טמא ולא
יוכל אדא אנתגם ולא יוכל לאחד זמנו ולא אדא אפסדת פיה אלעלה
ואן יוכל פי מוצע מכצץ אמא אלעולה אלתי הי ללה כאלצה פלא
תוכל בוגה ומא יקרב מן אגל אתם והו אלחטאת ואלאשם יוכל
בעזרה ופי יום אלרבח ולילה כאצה ואמא אלשלמים אלתי הי דון 10
דלך והי קדשים קלים פתוכל פי גמיע ירושלם כאצה ותוכל מן
גד אלנהאר לא גיר לאנהא בעד דלך תכס ותפסד. ומן אגל תעטים
אלקרבן וכל מא אפרד לאסמה תעאלי פרץ עלינא אן כל נהנה מן
המקדש מעל ויתחאג כפרה ותוספת חומש עלי אנה שוגג.
וכדלך לא תגוז עבודה בקדשים ולא גזתם כל הדא תעטימא 15
ללקרבן ועלי גהה אלאחתיאט פרץ חכם אלתורה לאנה לו גאז
תבדיל אלרדי באלגיד בדל אלגיד באלרדי וקיל אן הדא אגוד פחכם פי
דלך אן הוא ותמורתו יהיה קדש2). ואמא מא אמרנא בה מן
כון כל מן פדא שיא מן קדשיו יוסיף חומש פעלה דלך בינה לאן
אדם קרוב אצל עצמו3) פטבעה אבדא אלמיל נחו אלשה עלי 20
מאלה ולא יתחרי תמן אלקדש ולא יבאלג פי ערצה תתי תתחקק קימתה
פאסתטחר עליה באלזיארה חתי יביע מן גירה בקימתה כל הדא כי לא
יתהאון במא אסטי ללה ותקרב לה בה. ואמא עלה חרק מנחת כהן
לאן כל כהן לה אן יקרב קרבאנה בירה פיכון קד גאב מנחה ויאכלהא
קג, ב הו נפסה | פכאנה לם יפעל שיא בוגה לאן כל מנחת יחיד אנמא
יקרב מנהא לבונתה וקומץ פמא כפי נזארה הדא אלקרבן אלא
ויאכלה אלדי גאבה פלם תטהר עבאדה אצלא פלדלך תחרק. ואמא
אלאחכאם אלכציצה באלפסח והו אן יוכל צלי אש פקט ובבית
אחד ועצם לא תשברו בו4) פהי כלהא בינה אלעלה לאנה

1) מלאכי א, יב. 2) ויקרא כז, י לג. 3) למשל סנהדרין י, א. 4) שמות יב, ח מו.

כמא אלפטיר ללאסתעגאל כדלך אלשיע ללאסתעגאל ואנה לים תם בטל
לעמל אלואן ותחכים אטעמה ולו אלבט פי כסר עטאמה ואכראג מא פיה
מחרור לאנה קד דכר מלאך אלאמר פי גמיע דלך והו קולה ואכלתם
אותו בחפזון1) ולים מע אלחפז ניה לכסר עטאם ולא לתוגיה מנה
מן בית אלי בית ואנתטאר אלרסול חתי יעוד והדה כלהא אעמאל אלתראכי 5
ואלוניה וכאן אלקצד אלאסתטהאר באלחפז ואלאסתעגאל אלאך יתאכר אחד
ויפותה אלכרוג פי גוק אלנאס פתמכן מן אריתה ויגתאל וכלדת תלך
אלאחואל דאימא לתדכאר כיף כאן אלאמר כמא קאל ושמרת את
החקה הזאת למועדה מימים ימימה2) ואמא כונה אינו
נאכל אלא לסנוויו3) פדלך לתאכיד אתכאדה ולא יתכל אחד עלי 10
קריב לה או צדיק או מן אתפק אן יערץ עליה פלא יהתם בה מן אול
אלוקת ואמא תחרימה עלי אלערלים פקד בין דלך אלחכמים ז״ל
לאנהם קאלוא אבטלוא מצות מילה למא טאל מקאמהם במצר
ללתשבה באלמצריין פלמא שדע אלפסח ואשתרט פיה אן לא יכרב אלא
בעד מילת | עצמו ובניו ובני ביתו וחיניד יקרב לעשותו4) קד, א
אכתתנוא כלהם וכאן דם מילה יתכלט בדם הפסח לכתרה
אלמכתונין כמא דכרוא ואלי הדא אלאשארה בקולה מתבוססת בדמיך5)
דם הפסח ודם המילה. ואעלם אן אלצאבה כאנת תסתגגם אלדם
גדא ומע דלך כאנוא יאכלונה לזעמהם אנה גדא אלשיאטין פאדא אכלה
מן אכלה פקד ואכי אלגן ויאתונה ויעלמונה אלכאינאת כמא יתכלל אלגמהור 20
מן אמור אלגן וכאן תם קום יעטם עליהם אכל אלדם לאנה שי תעאפה
טבאע אלאנסאן פכאנוא יכבחון חיואנא ויגמעון דמה פי אניה או פי חפרה
ויאכלון לחם דלך אלדביח חול דלך אלדם ואלכיאל פי הדא אלפעל הו
אן אלגן תאכל דלך אלדם אלדי הו גדאותה והם יאכלון אללחם פתחצל
אלמואכאה לכון אלכל אכלוא עלי מאידה ואחדה ופי גמע ואחד פיאתונהם 25
בזעמהם אולאיך אלגן פי אלסנאם ויכברונהם באלגיוב וינפעונהם הדה
כלהא ארא מתבועה פי תלך אלאזמנה מותרה משהורה מא כאן ישך אלגמהור
פי צתתהא פאכרת אלשריעה אלכאמלה ענר עארפיהא פי אזאלה הדה

1) שמות יב, יא. 2) שם יג, י. 3) זבחים פרק ה, משנה ח.
4) שמות יב, מח. 5) יחזקאל טז, ו.

אלאמראץ אלמסתחכמה פחרמת אכל אלדם ואכלת פי תחרימה מתל
אלתאכיד פי אלנהי ען עבודה זרה סוי קאל תעאלי ונתתי פני
בנפש האכלת את הדם וגו׳ 1) כמא קאל פי נותן מזרעו
למולך ונתתי את פני בנפש ההיא וגו׳ 2) ולם יאת מתל
הדא אלנהי פי מצוה תאלתה גיר עבודה זרה ואכילת דם אד |
קד, ב אכלה כאן מודיא לנוע מן עבודה זרה והו עבארה אלגן וטהרת אלדם
וגעלתה יטהר מן דני בה והזית על אהרן ועל בגדיו וגו׳
וקדש הוא ובגדיו 3) ואמרת ברשה עלי אלמזבח וגעלת אלעבארה
כלהא תבדירה הנאך לא נמעה וקאל ואני נתתיו לכם על המזבח
לכפר 4) והנאך יבדד כמא קאל ואת כל הדם ישפך 5) וקאל
ודם זבחיך ישפך על מזבח יי׳ אלהיך 6) ואמר בתבדיר
דם כל בהימה תורבח ואן לם תכן קרבן קאל על הארץ תשפכנו
כמים 7) תם נהי ען אלאגתמאע חולה ואלאכל הנאך וקאל לא תאכלו
על הדם 8) ולמא דאם עציאנהם ותבע אלמשהור אלדי דבוא עליה מן
מואכלה אלגן באלאכל חול אלדם אמר תעאלי באן לא יוכל בשר
תאוה במדבר בוגה בל יכון אלכל שלמים ובין לנא אן עלה
דלך חתי יבדר אלדם עלי אלמרבח ולא יגמע חולה פקאל למען אשר
יביאו בני ישראל וגו׳ ולא יזבחו עוד את זבחיהם
לשעירים וגו׳ 9) לכן יבקי אמר אלחיה ואלעוף לאנה לם יכן
קרבן מן אלחיה בוגה ולא יקרב עוף שלמים פאמר תעאלי בעקב
דלך אן כל חיה ועוף יגוז אכל לחומהמא אדא דבח יגטי דמה
באלתראב חתי לא יגתמע עליה ללאכל חולה פתם אלגרץ וכמל אלקצד
להפר האחוה בין אלמגאנין חקיקה ובין גנהם ואעלם אן הדא
אלאעתקאד כאן קריב אלעהד פי זמאן משה רבנו ותבע כתירא ואגתר
בה אלנאס חגר דלך מנצוצא פי שירת האזינו יזבחו לשדים
קה, א לא | אלה אלהים לא ידעום וגו׳ 10) וקד בינוא אלחכמים
מעני קולה לא אלה קאלוא אנהם לם יזאלוא יעבדון מוגודאת חתי

1) ויקרא יז, י. 2) שם כ, ו. 3) שמות כט, כא. 4) ויקרא יז, יא.
5) שם ד, יח. 6) דברים יב, כז. 7) שם שם, מו כד. 8) ויקרא יט, כו.
9) שם יז, ה ז. 10) דברים לב, יז.

עבדוא כיאלאת נץ ספרי לא דיין שהם עובדים חמה ולבנה
כוכבים ומזלות אלא שעבדו בבואה שלחם 1) ובבואה
אסם אלטל וארגע אלי מא נחן בסבילה. ואעלם אנה לם יחדם בשר
תאוה גיר במדבר פקט לאן מן תלך אלארא אלמשהורה אן אלגן
5 יאתון אלבראר והנאך יכאטבון ויטהרון ואמא פי אלמדן ואלעמארה פלא
יטהרון חתי אן מן אראד מן אהל אלמדן אן יפעל שיא מן תלך אלהדיאנאת
אנמא יכרג ען אלמרינה ללפלא וללמואצע אלמנקטעה פלדלך אביח בשר
תאוה בעד רכול אלבלאד ואיצא לאן סורה דלך אלמרץ תנחט בלא שך
ויקל תכאע תלך אלארא ואיצא לאנה מן אלעסר גדא אלקריב מן אלמתנע
10 אן יכון כל מן אראד אכל בשר בהמה יאתי ירושלם פלהדה
אלאסבאב לם יחדם בשר תאוה גיר במדבר. ואעלם אן כלמא כאן
אלדנב אעטם כאן קרבאנה אנקץ נוע ולדלך שגגת עבודה זרה
שעירה כאצה ומאיר חטאת יחיד כשבה או שעירה לאן
אלאנתי אנקץ מן אלדכר מן כל נוע ולא דנב אעטם מן עבודה זרה
15 ולא צנף אנקץ מן שעירה ולמזיה אלמלך כאן קרבן שגגתו שעיר
אמא כהן גדול וצבור פלים שגגתם מגרד עמל ואנמא הו פתוי
ולדלך מיז קרבנם בפרים ופי עבודה זרה שעירים. ולמא
קה, ב כאנת אלאתאם אלתי יקרב מן אגלהא אלאשם | דון אלאתאם אלתי יקרב
מן אגלהא אלחטאת כאן קרבן אשם איל או כבש מן הצאן
20 מיז נועה וצנפה בכונה דכרא מן אלצאן אלא תדי אלעולה למא הי
ללה כאלצה מיז צנפהא ולא תכון אלא דכרא ובחסב הדא אלגרץ אסקט
אלתחסין ואלתטייב מן מנחת חוטא ומנחת שוטה לאנהא איצא
תחמה חטא ונהי ען תקריבהא בשמן ולבונה חרף מנהא הדא
אלתחסין לכון אלדי גאבהא גיר חסן ולא גמיל אלאפעאל פכאנה חדך
25 ללתוכה וקיל לה לקבה אפעאלך כאן קרבאנך עלי אנקץ חאל ואלשוטה
אלתי פעלהא אקבה מן אלשוגג כאן קרבאנהא אנקץ מארה לאנה קמה
שעורים פקד אטרדת הדה אלגזאלאת והי גדיבה אלמעני. וקד דכרוא
אלחכמים אן אלעלה פי כון אלקרבן ביום השמיני של
מלואים עגל בן בקר לחטאת 2) לכפר על מעשה העגל

1) ספרי שם; בהוצאה שלנו גירסא אחרת. 2) ויקרא ט, ב.

וכדלך חטאתו של יום הכפורים פר בן בקר לחטאת1)
לכפר על מעשה העגל ובחסב הדא אלמעני אלדי דכרוה יבדו לי
אן אלעלה פי כון אלחטאות כלהא ליחיד ולצבור שעירים אעני
שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים ושעירו יום
5 הכפורים ושעירי עבודה זרה עלה דלך ענדי כון מעטם עציאנהם
חינדד בתקריבהם לשעירים כמא בין אלנע ולא יזבחו עוד את
זבחיהם לשעירים אשר הם זונים אחריהם2) אמא
אלחכמים ז"ל פגעלוא עלה אטראד כון כפרת צבור בשעירים
קו. א לעציאן עדת ישראל כלהם אולא בשעיר עזים ישירון | אלי ביע
10 יוסף הצדיק אלמקול פי קצתה וישחטו שעיר עזים וגו'3)
ולא תסתצעף הדה אלעלה לאן גאיה כל הדה אלאפעאל ליסתקל פי נפס
כל עאץ אנה יחתאג אן יתדכר ויזכר בדנבה דאימא כמא קאל וחטאתי
נגדי תמיד4) ואנה ילזמה אסתגפאר דלך אלדנב הו ונסלה ונסל נסלה
בטאעה תכון מן נוע תלך אלמעציה אריד בדלך אנה אן כאנת אלמעציה
15 מן מאל בדל מאלה פי אלטאעה ואן כאנת אלמעציה פי לדאת גסמה
אתעב גסמה ואשקאה פי אלטאעה באלציאם וקיאם אלליל ואן כאנת
אלמעציה כלקיה קאבלהא בצד דלך אלכלק כמא בינא פי הלכות
דעות וגירהא ואן כאנת אלמעציה נטריה אעני אן יעתקד ראיא גיר
צחיח לקצורה ותואניה ען אלבחת ואלאנפראד ללנטר קאבל דלך בתעטיל
20 פכרתה וכפהא ען אלפכרה פי שי מן אמור אלדניא אלא פי מעקול פקט
ופי תחריר מא ינבגי אן יעתקד נחו קולה ויפת בסתר לבי ותשק
ידי לפי5) דלך מתאל ען אלכף ואלוקוף ענד אלשכהה כמא בינא פי
אול הדה אלמקאלה כמא תראה פעל באהרן למא עתר במעשה
העגל כאן קרבאנה הו וכל מן קאם מן נסלה מקאמה בתקריב פר
25 ועגל ולמא כאנת אלמעציה בשעיר עזים כאנת אלטאעה בשעיר
עזים פאדא תקדרת הדה אלמעאני פי אלנפס כאן דלך בלא שך מוגבא
לאסתעטאם אלמעציה ואגתנאבהא חתי לא יקע אלשכץ פיהא פיחתאג
קו. ב אלי אסתגפאר טויל ושאק וקד לא | תכמל אלמגפרה פיגתנב אלעציאן מן

1) ויקרא טז, ג. 2) שם יז, ז. 3) בראשית לז, לא.
4) תהלים נא, ה. 5) איוב לא, כז.

אול אלאמר ויהרב מנה והדה פאידה בינה גדא פחצל הדא אלגרץ איצא.
וקד ראית אן אנבהך הנא עלי אמר גריב גדא ואן כאן טאהרה אנה ליס
מן גרץ אלמקאלה ודלך קולה פי שעיר חטאת ראש חדש כאצה
חטאת ליי"ו1) מא לם יקל פי שעירו הדגלים כלהא ולא פי
גירהא מן אלחטאות ועלה דלך בינה ענדי גדא ודלך אן הדה
אלקדבנות אלתי יקרבהא אלצבור פי אלפצול אעני אלמוספים
הי כלהא עולות ופי כל יום מנהא שעיר עזים לחטאת והו יוכל
אמא אלעולות פהי כלהא תחרק ולדלך יצרח פיהא אשה ליי"ו2)
ולא יקאל חטאת ליי"ו ולא שלמים ליי"ו לכון דלך יוכל וחתי
אלחטאות אלתי תחרק פלא יסוג אן יקאל פיהא אשה ליי"ו כמא
סאכין עלה דלך פי הדא אלפצל פלדלך לא יתצור אן יקאל פי שעירים
חטאת ליי"ו לכונהא תוכל לא תחרק בגמלתהא ולמא תוקע אן יתכלל
פי שעיר ראש חדש אנה קרבאן ללקטר כמא כאנת תפעל קבט מצר
מן אלתקריב ללקטר פי אואיל אלשהור בין פיה אן הדא לאמר אללה לא
ללקטר ולא יתוקע הדא אלתוקע פי שעירי הדגלים וגירהא אד ותלך
אלאיאם ליסת אואיל שהור ולא להא עלאמה תמיזהא טביעיה בל אלשריעה
פרצתהא באלוצע אמא אואיל אלשהור אלקמריה פליסת מן וצע אלשריעה
בל אלמלל כאנת תקרב פיהא ללקטר כמא כאנוא יקרבון ללשמס ענד
טלועהא וענד חלולהא | בדרג מעלומה כמא שהד פי תלך אלכתב פלהדא
קו. א שרח אלעבארה פי הדא אלשעיר וקיל פיה ליי"ו לאואלה תלך אלאוהאם
אלטתעלקה בתלך אלקלוב אלטריצה אלמסתחכמה אלמרץ פאעלם הדה
אלעגיבה ארצא. ואעלם אן כל חטאת יעתקר פיהא אנהא תסתגפר
אתאמא עטימה או אתמא עטימא מתל חטאת העלם ונחוהא פאנהא
תחרק כלהא מחוץ למחנה לא עלי אלמנבח לאן לא יחדק עלי
אלמזבח אלא אלעולה ומא אשבההא ולדלך סמי מזבח העולה3)
לאן קתאר אלעולה ריח ניחח וכדלך כל אזכרה ריח ניחח
וכדלך הו בלא שך לאנה לאזאלה ארא עבודה זרה כמא בינא ואמא
חרק הדה אלחטאות פאלקצד בה אן הדא אלדנב קד אסתחי אתרה
ועדם כמא עדמת הדה אלגתה אלמחרוקה ולם יבק מן דלך אלפעל אתר

1) במדבר כח, טו. 2) שם כח, יט; כט, יג לו. 3) שמות ל, כח.

כמא לם יבק לחלה אלחטאת אתר אלא תלפת באלחרק פלים קתארהא
ריח ניחח ליי׳ בל צל׳ ולך אעני אנה דכאן ׳כרה ו׳שנא׳ פלולך
תחרק כלהא מחוץ למחנה אלא תרי מנחת שוטה אי שי קול
פיהא מנחת זכרון מזכרת עון 1) לא אנהא שי מרצ׳. ולמא כאן
שעיר המשתלח לאסתגפאר אתאם עטימה באנמעהא חתי אן לים תם
חטאת צבור תסתגפר מא יסתגפר וכאנה חאמל אלאתאם כלהא
פלולך לם ׳מארם בלבח ולא בחרק ולא בתקריב אצלא אלא יבעד בה
גאיה אלבעד ו׳רמי לארץ גזרה 2) אעני מנקטעה אלעכראן ולא ישל׳
אחד באן אלאתאם מא | הי אנסאמא תנקל מן עלי טהר שכץ לשכץ אכר
ואנמא הלה אלאעמאל כלהא אמתלה לחצול צורה פי אלנפס חתי יחצל
אלאנפעאל ללתוכה אי אן כל מא תקדם מן אפעאלנא קד תבריינא ענה
ונבדנאה כלף טהורנא ואקצינאה גאיה אלאקצא. אמא תקריב אלכמר
פאנא האיר פיה אלי אלאן כיף אמר בתקריבה וקד כאן עובדי עבודה
זרה יקרבונה ולם יתנה לי פי ולך עלה ומן תעליל גורי אן קאל אן
אגוד מא ענר אלשחוה אלתי מעדנהא אלכבד הו אללחם ואגוד מא ענד
אלקוה אלחיואניה אלתי מעדנהא אלקלב הו אלכמר וכולך אלקוה אלתי
מעדנהא אלדמאג והי אלנפסאניה תסתלד באלאלחאן עלי אלאלאת פלולך
תקרבת כל קוה ללה באחב שי אליהא פכאן אלקרבאן לחמא וכמרא
וסמעא אעני אלשיר. ואמא פאידה אלחג פמעלומה אלעלה למא יחצל
מן ולך אלאגתמאע מן אסתגדאד אלשריעה בולך אלאנפעאל ומואכאה
אלנאס בעצהם לבעץ ובכאצה מצות הקחל אלתי בינה עלתהא למען
ישמעו וגו׳ 3) וכאן דמי מעשר שני ללנפקה הנאך כמא בינא
וכולך נטע רבעי ומעשר בהמה פיכון הנאך לחום אלמעשר
וכמור נטע רבעי ומעות מעשר שני פתכתר אלאגויה הנאך
ולא יחל ביע שי מן הלה ולא תאכירה מן וקת לוקת אלא
כמא קאל תעאלי שנה בשנה וגו׳ 4) פבאלצרורה יתצדק בה
וקד אכד אלצדקה פי אלאעיאד וקאל ושמחת בחגך אתה
ובנך | ובתך וגו׳ והגר והיתום והאלמנה 5) .
פקד אתינא עלי אחאד הלה אלגמלה ועלי גזאיאת כתירה מנהא:

1) במדבר ה, טו. 2) ויקרא טו, כב. 3) דברים לא, יב.
4) שם יד, כב; שם: שנה שנה. 5) שם טו, יד.

פצל מז

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאניה עשרה הי אלתי אחצינאהא
פי ספר טהרה ואן כנא קד ׳כרנא פאירתהא עלי
אלתגמול פאנא נזיד ולך ביאנא ונעלל הלה אלגמלה כמא ינבגי ובעד
ולך אעלל מן אחארהא מא באנת לי עלתה פאקול אן הלה שריעה אללה
אלמאמור בהא משה רבנו פנסכת אליה אנמא גאת לתסהיל לעבאדאת
ותכפיף אלכלף וכל מא עסאה אן תתכלה מנהא אנה פיה משקה או
כלפה צעבה אנמא ולך בכונך לא תעלם תלך אלסיר ואלמראהב לסוגודה
פי תלך אלאיאם ינבגי לך אן תקאים כין אן יחרק אלאנסאן ולדה תעבדא
או יחרק פרך חמאם נע׳ אלתורה כי גם את בניהם ואת
בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם 1) הלה כאנת עבאדתהם
לאלהתהם ומן עבאדתנא פי נטיר הלא אן נחרק פרך חמאם כל מלל כף
סמידא ובחסב הלא אלאעתבאר ׳נבת מלתנא פי חאל ד׳לתהא וקיל להא
עמי מה עשיתי לך ומה חלאתיך ענה כי 2) וקיל איצא פי
הלא אלמעני המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה
מדוע אמדו עמי רדנו וגו׳ 3) יעני אי כלפה שאקה כאנת להם
פי | הלה אלשריעה חתי מרקוא מנהא וקד נאראנא תעאלי וקאל מה
מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וגו׳ 4) אלגרץ
פי חלה אלנצוץ כלהא גרץ ואחד פהלה מקדמה כבירה לא תברח מן ׳הנך
ובעדהא אקול קד בינא אן אלקצד כלה כאן במקדש חצול אנפעאל
לקאצדה ואן יכאף ויהב כמא קאל ומקדשי תירא׳ו 5) וכל שי מעטם
אלא דאמת מבאשרתה נקץ מא פי אלנפס מנה ויקל מא כאן יחצל בה
מן אלאנפעאל קד נבהוא אלחכמים ז״ל עלי הלא אלמעני וקאלוא
אנה לא יסתחב דכול אלמקדש פי כל וקת ואסנדוא ולך לקולה הוקר
רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך 6) פלמא כאן הלא הו
אלקצד נהי תעאלי אלטמאים ען דכול אלמקדש מע כתרה אנואע
אלטמאות חתי יכאד אן לא תגד שכצא טאהרא אלא קלילא לאנה אן

1) דברים יב, לא. 2) מיכה ו, ג. 3) ירמיה ב, לא.
4) שם שם, ה. 5) ויקרא יט, ל. 6) משלי כה, יז.

סלם מן למס נבלה מא יסלם מן למס אחד שמנה שרצים לכתירה
אלסקוט פי אלמנאזל ופי אלאטעמה ואלאשרבה וכתירא מא יעתר בהא
אלאנסאן ואן סלם מן הדא מא יסלם מן למס נדה או זבה או זב
או מצורע או משכבן ואן סלם מן דלך מא יסלם מן שכיבת
אשתו או מן קדי וחתי לו תטהר מן הדה אלטמאות פלא יגוז
לה דכול אלמקדש חתי יעריב שמשו ולא יגוז דכול אלמקדש
באלליל כמא תבין פי מדות ותמיד ופי לילתה תלך קד יגאמע עלי
אלאכתר או יחדת לה אחד אסבאב אלטומאה פיצבח פי יומה מתל
אמסה פיכון הדא כלה | סבבא ללבעד מן אלמקדש ואן לא יטרק פי
כל חין וקד עלמת נצהם אין אדם נכנס לעזרה לעבודה
אפילו טהור עד שהוא טובל 1) פבהדה אלאפעאל תדום לירָאה
ויחצל אלאנפעאל אלמדי ללכשוע אלמקצוד וכלמא כאנת אלטומאה
אכתר וגודא כאן אלטהר מנהא אעסר ואבעד זמאנא מסאקפה אלאמואת
ובכאצה אלאקארב ואלגיראן הי אכתר וגודא מן כל טומאה פלא טהר
מנהא אלא באפר הפרה בשדוד וגודה וכעד סבעה איאם ואלזיבות
ואלנדות אכתר וגודא מן מלאמסה טמא פלדלך יחתאג דלך שבעת
ימים ואלדי ידנו בהם יומא ואחדא ולא יכמל טהר זב וזבה
ויולדת אלא בקרבן לאן דלך אקל וקועא מן אלנדות והדה כלהא
ארצא אמור מסתקדרה אעני נדה וזב וזבה ומצורע ומת
ונבלה ושרץ ושכבת זרע פחצלת בהדה אלאחכאם גאיאת כתירה
אחדאהא אגתנאב אלקראדאת ואלתאניה חמאיה אלמקדש ואלתאלתה
מראעאה אלמשהור אלמעתאד לאן כאן מן כלף אלצאבה אלשאקה פי
אמר אלנגאסה מא סתסמעה אלאן ואלראבעה תכפיף תלך אלמשקה וכון
אלאנסאן לם העקה אמר אלטומאה ואלטהרה ען שגל מן אשגאלה
לאן הדא אמר לטומאה ולטהרה לא יתעלק גיר בקדש וקדשים
לא גיר בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא 2) אמא
מא סוי דלך פלא גגאח עליה אן יבקי טמא מא שא ויאכל חולין
טמאין כיף שא ואלמשהור מן מדאהב אלצאבה אלי | זמאננא הדא פי
בלאד אלמשרק אעני בקעה אלמגום אן אלנדה תכון פי דאר עלי מדתהא

1) יומא פרק ג, משנה ג. 2) ויקרא יב, ד.

ותחרק אלמואצע אלתי תמשי עליהא ומן כלמהא אנתגם ולו הב ריח
וגאזת עלי אלטאמת ועלי אלטאהר אנתגם פארי כם בין הדא ובין קולנא
כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה
חוץ מרחיצת פניו וגו' 1) ולם יחרם מנהא אלא נכאחהא טול
איאם קראדתהא ומרתתהא ומן משהור מדהבהם אלי זמאננא הדא אן כל
מא ינפצל מן אלגסם מן שער או טפר או דם פאנה נגס ולדלך כל מזין
ענדהם נגס לכונה ימס אלדם ואלשער וכל מן יחתלק יגטס פי מא נאבע
ומתל הדה אלכלף ענדהם כתירה גדא ונחן לא נרעי טומאה וטהרה
אלא לקדש ומקדש. ואמא קולה תעאלי והתקדשתם והייתם
קדושים כי קדוש אני 2) פלים הו פי מעני טומאה וטהרה
בוגה ניי ספרא זו קדושת מצות וכדלך קולה קדושים תהיו 3)
קאלוא זו קדושת מצות ולדלך יתסמי אלתעדי עלי אלמצות
ארצא טומאה קאל פי אמהאת אלמצות ואצולהא אלתי הי עבודה
זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים פי עבודה זרה קאל
כי מזדעו נתן למלך למען טמא את מקדשי 4) ופי גלוי
עריות אל תטמאו בכל אלה וגו' 5) ופי שפיכות דמים
קאל ולא תטמאו את הארץ וגו' 6) פקד באן אן טומאה
תקאל באשתראך עלי תלתה מעאני תקאל עלי אלעציאן וכלאף אלמאמור
בה מן פעל או דאי ועלי אלקראדאת ואלמרתאת | טמאתה בשוליה 7)
ועלי הדה אלמעאני אלמתוהמה אעני למס הדא או חמל הדא או מסאקפה
הדא ען הדא אלגוע אלאכיר קלנא אין דברי תורה מקבלין
טומאה וכדלך אלקדושה מקולה באשתראך עלי תלתה מעאני מקאבלה
להדה אלמעאני אלתלתה. ולמא כאנת טומאת מת לא יצח אלטהר
מנהא אלא בער סבעה איאם ובוגוד אפר פרה איצא וכאן לכהנים
מחתאגא אליהם דאימא לדכול אלמקדש ללתקריב לדלך נהי כל כהן
ען טומאת מת כאצה אלא ללצרורה אלוכידה אלתי יעסר אמרהא
עלי אלטבאע אעני תרך מבאשרה אלואלדין ואלבנין ואלאכוה ולשדה
אלחאגה לדואם כהן גדול במקדש לקולה והיה על מצחו

1) כתובות סא, א. 2) ויקרא יא, מד. 3) שם יט, ב. 4) שם כ, ג.
5) שם יח, כד. 6) במדבר לה, לד; שם: ולא תטמא. 7) איכה א, ט.

תמיד 1) נהי ען אלטומאה למת אצלא ולו להאולא אלאקארב
אלא תרי כיף לא יעם הדא אלנהי אלנסא בני אהרן ולא בנות
אהרן לכון אלנסא גיר מחתאג אליהן פי אלתקריב: ולמא לם יכן כל
מן אן יסהו שכץ וירכל אלמקדש טמא או יאכל קדשים והו
טמא וקד יפעל דלך והו מזיד כמא ירתכב אכתר אלרשעים ככאיר
לטעאצי והם מזידים לדלך אמר בקרבנות חכפר על טומאת
מקדש וקדשיו מנהא שי לזדון ומנהא שי לשגגה עלי אנואעהא
והי שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים ושעיר
המשתלח כמא בין פי מוצעה חתי לא יטן אלמזיד. אגה לם ירתכב
עטימה למא טמא מקדש וי״ו בל יעלם אנה נתכפר לו בשעיר
קיא, ב קאל ולא ימותו בטמאתם 2) וקאל ונשא אהרן את עון
הקדשים וגו׳ 3) ותכרר הדא אלמעני כתירא. אמא טומאת צרעת
פקד בינא אמרהא ואלחכמים ז״ל איצא בינוא דלך ואעלמונא בה
ואן אלאצל אלמקרר פיהא אנהא עקאב עלי לשון הרע ואן דלך
אלתגור ובתדי פי אלחיטאן פאן תאב פרלך הו אלמקצוד ואן דאם עלי
עציאנה תעדי דלך אלתגור לפראשה ואתאת ביתה ואן אסתמר עלי
עציאנה אסתר לתיאבה תם לגסמה והדא מעגז כלד פי אלמלה מתל מי
שומה ופאירה הדא אלאעתקאד בינה אלנפע מצאפא אלי כון אלברץ
יתעדי ואלגאם כאפה יעאפונה יכאר אן יכון דלך באלטבע ואמא כון
אלטחר מנה בעץ ארז ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים 4)
פקד עלל דלך פי אלמדרשות לכן לא ילוק בגרצנא ומא עלמת אנא
אלי הדא אלוקת עלה שי מן דלך ולא מא עלה עץ ארז ואזוב
ושני תולעת פי פרה אדמה וכדלך אגדת אזוב אלתי תרש
בהא דם אלפסח לם אגד שיא אסתגד אליה פי תכציץ הדה אלאנואע.
ואמא עלה תסמיה פרה אדמה חטאת פהו כונהא יתם בהא טהארה
מן נטמא למת וירכל אלמקדש בעד דלך אלמעני אנה מגד אנתגם
למת פקד חרם עליה דכול אלמקדש ואכל אלקדשים לעולם
לולא הדה אלפרה אלתי תחמלת הדא אלחטא מתל אלציץ אלדי
הו מרצה על הטומאה ומתל שעירים הנשרפים ולהדא צאר

1) שמות כח, לח. 2) ויקרא טו, לא. 3) שמות כח, לח. 4) השוה ויקרא יד, ד.

עוסק בפרה ובשעירים הנשרפים מטמא בגדים 1) מתל
קיא, א שעיר | המשתלח אלדי יעתקד אנה מן עטים מא תחמלה מן אלאתאם
ינגם מן דנא מנה. פקד עללנא מן הדה אלגמלה מא עלמנא תעלילה
חסב מא יכדו לנא:

פצל מח

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלתאלתה עשרה הי אלתי
אחצינאהא פי הלכות מאכלות אסורות ופי
הלכות שחיטה ופי הלכות נדרים ונזירות וקד בינא פי
הדה אלמקאלה 2) ופי שרח אבות פאירה הדה אלגמלה בכלאם מסתקצי
כליג גדא ונחן נזיד דלך ביאנא כתחבע אחאד אלמצות למחצאה הנאך.
פאקול אן כל מא חרמתה אלשריעה עלינא מן אלמאכל כלהא גדאוהא
מרמום ולים פי מא חרם עלינא מא יוהם אנה לא צרר פיה אלא לכנזיר
ואלשחם ולים לאמר כדלך פאן לכנזיר אדטב מטא ינבגי וכתיר לפצלאת
ואכתר מא כרהתה אלשריעה לכתרה קראתה ואגתדאיה באלאקדאר וקד
עלמת משאחתה אלשריעה עלי דויה אלאוסאך ולו פי אלפחץ פי לטעסכר
פכיף פי דאכל אלמדן ולו אתכדת אלכנאזיר גדאא לצארת אלאסואק כל
אלביות אקדר מן בית הכסא כמא תדי בלאד לפרנג אלאן קד עלמת
קולהם ז״ל 3) פי חזיר כצואה עוברת דמי. וכדלך שחום לבטן
תשבע ותפסד אלהצם ותולד דמא באדדא לזנא | ואלחרק כאן אולי בהא קיא, ב
וכדלך אלדם ואלמיתה עסרה אלהצם רדיה אלגדא ומעלום אן אלטרפה
תחלת נבלה היא. ואעלם אן הדה אלעלאמאת אעני אלאגתראר
ואנשקאק אלטלף פי אלבהאים ואלאגנחה ואלפלום פי אלסמך ליסת וגודהא
סבב אלחל ולא עדמהא סבב אלחרמאן ואנמא הי עלאמה יעלם בהא אנוע
אלמחמוד מן אלנוע אלמרמום. אמא עלה גיד הנשה פמנצוצה. ואמא
עלה אבר מן החי פחי כונה יכסב קסאוה והכדא איצא כאן יפעל
מלוך אלגוים חיניד וכדלך איצא כאן יפעל לעבודה זרה אעני
אנה כאן יקטע מן אלבהימה עצו מכצוץ ויוכל. ואמא תחרים בשר
בחלב פמע כונה גדאא גלימא גדא בלא שך ויוגב אמתלאא כתירא

1) זבחים פרק יב משנה ה. 2) לעיל עמוד 393. 3) ברכות כה, א.

פמא יבעד ענדי אן יכון לעבודה זרה פי דלך מרכל לעל הכדא כאן
יוכל פי עבאדה מן עבאדאתהא או פי עיר מן אעיאדהם וממא יאכד
הדא ענדי כון תחרים בשר בחלב אנמא דכרה מלתין פי אול
אלתשריע בה ענד דכרה פריצה אלחג שלש פעמים בשנה וגו׳ 1)
5 פכאנה יקול ענד חגכם ודכולכם לבית י״י אלהיך לא תטבך מא
תטבך הנאך עלי צורה כדא כמא כאנוא הם יפעלון הדא הו אלאקוי ענדי
פי עלה חרמאנה לכני לם אר דלך מסטורא פי מא טאלעתה מן כתב
אלצאבה. ואמא אלאמר בדבח אלחיואן פצרורי ולך אן אלגדא אלטביעי
ללאנסאן אנמא הו מן אלחבוב אלנאבתה מן אלארץ ומן לחום אלחיואן
קיב, א ואפצל אללחום הו אלדי | אביח לנא אכלה והדא מא לא יגהלה טביב
פלמא דעה צרורה גודה אלגדא לקתלה קצד אסהל מותה לה וחרם אן
יעדב באלדבח אלפאסד ולא ינחר ולא יקטע מנה עצו כמא בינא. וכדלך
חרם אן ידבח אותו ואת בנו ביום אחד אחתיאטא ואבעאדא
איאך אן ידבח מנהמא אלדר אמאם אלאם פאן אלם אלחיואן לדלך עטים
15 גדא אד לא פרק בין אלם אלאנסאן לדלך ואלם סאיר אלחיואן לאן מחבה
אלאם וחנינהא עלי אלדר לים הו תאבעא ללנטק כל לפעל אלקוה
אלמתכילה אלטוגודה פי אכתר אלחיואן כוגודהא פי אלאנסאן וכאן הדא
אחכם מכצוצא בשור ושה לאנהא אלתי יחל לנא אכלהא מן לאהליה
אלמעתאד אכלהא פי אלאכתר והי אלתי יערף מנהא אלאם מן אלדר.
20 והדה הי אלעלה איצא פי שלוח הקן לאן אלביץ אלתי קד חצנת
פי אכתר אלאמר ואלפראך אלמחתאגה ללאם לא תצלח ללאכל פאדא
אטלק אלאם ופרת בנפסהא פלא תתאלם ברויה אכד אלאולאד וקד יכון
דלך דאעיא פי אלאכתר לתרך אלכל אד אלדי יוכד לא יצלח ללאכל עלי
אכתר אלאמר ואדא כאנת הדה אלאלאם אלנפסאניה ראעתהא אלשריעה
25 פי אלבהאים ואלטאיר פכיף פי חק אשכאץ נוע אלאנסאן בגמלתה ולא
תעתרצני בקולהם ז״ל 2) האומר על קן צפור יגיעו רחמיך
וגו׳ לאן דלך אחר אלראיין אלדין דכרנאהמא 3) אעני ראי מן ידי אן לא
קיב, ב עלה ללשריעה אלא מגרד אלאראדה ונחן | אנמא תבענא אלראי אלתאני.
וקד נבהנא עלי תבין אלתורה לעלה כסוי הדם וכון דלך מכצוצא

1) שמות כג, יז; לד, כג. 2) ברכות פרק ח׳ משנה ג. 3) השוה חלק ג פרק כו ולא.

בחיה טחורה ועוף טהור. ומע מא שרענא בה מן תחרים
אלמאכל אלחראם שרענא איצא בנדרי אסר והו אנה מתי קאל
אלאנסאן הדא עלי כבז או הדא אללחם חראם עלי חרם עליה אכלה כל הדא
דיאצה לחצול אלקנאעה וכף שהוה אלאכל ואלשרב קאלוא 1) נדרים
5 סיג לפרישות ולמא כאן אלנסא יסרע איהן אלצב לסהולה אנפעאלהן
וצעף אנפסהן פלו כאן אמר אומאנהן ראגעא אליהן לכאן פי דלך נכד
עטים פי אלמנזל ושתאת ופסאד נטאם אד הדא אלנוע מן אלטעאם חלאל
ללזוג חראם עלי אלזוגה והדא חראם עלי אבנת חלאל ללאם פלדלך אסנד
אלאמר לרב אלמנזל פי כל מא יתעלק בה אלא תרי אן מן הי חאכמה
10 נפסהא ולא הי תאבעה לרב מנזל ידברהא פחכמהא חכם אלרגאל פי
אלנדרים אעני מן לא זוג להא ומן לא אב להא או מן בלגת אשדהא
אעני בוגרת. ואמא עלה אלנזירות פבינה גדא והי אלתזהיד פי
שרב אלכמר אלדי קד אהלך אלאולין ואלאכרין רבים ועצומים כל
הרוגיו 2) וגם אלה ביין שגו וגו׳ 3) פגא מן חכם לנזירות
15 מא תראה מן תחרים מכל אשר יצא מגפן היין 4) אבעארא
זאידא חתי יקתצר אלנאס מנה עלי אלצרורי לאן אלדי יגתנבה סמי
קדוש ואלחק בדרגה כהן גדול פי אלקדושה | חתי לא יטמא קיג, א
ולו לאביו ולאמו מתלה הדא אלתעטים כלה לכונה זהד פי אלשרב:

פצל מט

20

אלמצות אלתי תצמנתהא אלגמלה אלדאבעה עשרה הי אלתי אחצינאהא
פי ספר נשים והלכות איסורי ביאה וכלאי
בהמה ומצות מילה מן הדה אלגמלה וקד תקדם אלאכבאר בגאיה
הדה אלגמלה 5) ואלאן אכתדי כתביין גזאיאתהא. פאקול מן אלמעלום אן
25 אלאצדקא אמר יצטר אלאנסאן אליה פי גמיע עמרה קד בין דלך אדסטו
פי תאסעה אלאכלאק אמא פי חאל צחתה ומעאדתה פימתלד באנסחם לה
ופי חאל ציקתה ילגא אליהם וענד שיכוכתה וצעף גסמה יסתעין בהם והדא
אלמעני מוגוד פי אלאולאד אכתר ואעטם וכדלך פי לאקארב ואנמא יתם

1) אבות פרק ג, משנה יג. 2) השוה משלי ז, כו. 3) ישעיה כח, ז.
4) שופטים יג, ד; ירד; השוה במדבר ו, ד. 5) לעיל פרק לה עמוד 393.

אלאכא ואלתחאבב ואלתעאון באלאקארב פי אלאנסאב חתי אן אלקבילה
אלואחדה אדא גמעהם גד ואחד ולו כעד חצל בינהם מן אגל דלך מחבה
ומעונה בעצהם לבעץ ושפקה בעצהם עלי בעץ אלדי הו אכבר מקאצד
אלשריעה פמן אגל הדא אלמעני חרמת אלקדשה למא פי דלך מן
אפסאד אלאנסאב וכון אלמולוד מנהא אגנבא ללנאס לא יערף לה עצבה
ולא יערפה אחד מן עצבה והדה ארדי תאלה פי חקה ופי חק ואלדה
ומעני אכר עטים פי עלה | תחרים אלקדשה והו מנע כתרה אלשרה קיג, ב
פי אלנכאח ומדאומתה לאן באכתלאף אשכאץ אלקדשות יזדאד אשרה
אר לים תחרך אלאנסאן לשכץ ואחד קד אלפה דאימא כתחרכה לאשכאץ
מסתגדה מכתלפי אלצור ואלחאלאת ופי תחרים אלקדשה פאידה עטימה
גדא והי מנע אלשרור לאן לו כאנת אלקדשה מבאחה לקצד אלמראה
אלואחדה עדה רגאל פי וקת ואחד בחסב אלאתפאק פלא בד מן אתנאזע
ופי אכתר אלאמר יקתל בעצהם בעצא או יקתלונהא כאלאמר אלמתעארף
דאימא ובית זונה יתגודדו[1]) פלמנע הדה אלשרור אלעטימה
וגלב אלמנפעה אלעאמה והי מערפה אלאנסאב חרמת אלקדשה ואלקדש
ולם יוגד וגה חל ללנכאח אלא באפראד מראה ווגתהא באלאשהאר לאנה
לו קנע פי דלך באלאפראד פקט לכאן אכתר אלנאס יגיב קדשה לדארה
מדה מא מתפקא עליהא בינהמא ויקול הי זוגה פלדלך פרץ עקד ועמל
מא יכון תכציצהא לה בה והו אארוסין ואן ישהר דלך והו אנשואין
ויקח בעז עשרה אנשים וגו'[2]) וקד לא יתפק אגתמאעהמא ולא
ינתטם אמר מנזלהמא פכלה פי אלטלאק ולו צה אלטלאק באלקול פקט
או באכראגהא מן דארה לכאנת אלמראה תרתאד גפלה ותכרג ותדעי
אלטלאק או אדא זאנאהא שכץ אדעת הי ואלזאני אנהא קד טלקת מן
קבל פלדלך שרענא אנה לא יצה טלאק אלא בכתאב ישהד בדלך וכתב
אלה ספר כריתות וגו'[3]) ולכון אלתהם באלזנא | ואלאוהאם קיד, א
אלואקעה פיה כתירה גדא פי חק אלמראה שרענא באחכאם אלשוטה
אלתי תלך אלקצה מוגבה לכל אמראה דאת זוג אן תצון נפסהא גאיה
אלציאנה ותחתאט גאיה אלאחתיאט איאך אן ימרץ קלב זוגהא מנהא
לתוקע הול מי שוטה לאנהא ולו כאנת ברה ואמנת עלי נפסהא

1) ירמיה ה . 2) רות ד, ב. 3) דברים כד, א.

לכאן דלך אלפעל אדי לפעל בהא יפתדי מנה אכתר אנאס בכל מא ימלך
בל יפצל אלמות עלי תלך אלפציחה אלעטימה והי כשף ראס אלמראה
ונתר שערהא ותמזיק תיאבהא חתי ינכשף אלצדר ותטויפהא פי גמיע
אלמקדש במחצר אלאשהאר נסא ורגאל ובמחצר בית דין הגדול
פאנחסם בהדא אלתוקע אדוא עטימה תפסד נטאם עדה מנאזל. ולמא
כאנת כל נערה בתולה מערצה ללזואג לכל מן אתפק לם ילום פיהא
אלא זוגתהא למן כדעהא לאנה אולי בהא ודלך אגבל לצדעהא בלא שך
מן זוגה אלגיר להא פאן לם תרד דלך הי או אבוהא פיון אלמהר וזיד פי
עקאב אלאונם לא יוכל שלחה כל ימיו[1]). ואמא תעליל
אליבום פמנצוץ אן כאנת סירה קדימה קבל מתן תורה אבקתהא
אלשריעה ואמא אלחליצה פהי לשנאעה תלך אלאפעאל פי סירה תלך
אלאזמנה לעלה ינתפי מן תלך אלשנאעה ויבם בין הו דלך פי נץ
אלתורה ככה יעשה לאיש וגו' ונקרא שמו בישראל
וגו'[2]). וקד יתעלם מן קצה יהודה כלק כרים ועדאלה פי לאחכאם
ודלך מן קולה תקח לה פן נחיה לבוז הנה שלחתי הגדין
חזה[3]) וביאן דלך הו אן נכאח אלקדשה קבל מתן תורה כנכאח קיה, ב
אלאנסאן זוגתה בעד מתן תורה אעני אנה פעל מבאח לא כראהה פיה
אצלא ודפע אלאגרה אלמתפק עליהא ללקדשה חיניד כדפע כתובת
אשה להא אלאן ענד אלטלאק אעני אן דלך הק מן חקוק אלמראה
אלמתעין עליה גרמה פקול יהודה פן נחיה לבוז יעלמנא אן
אמור אלנכאח כלהא ולו אלחלאל מנהא עאר עלינא אלחדית פיה ויגבי
אלסכות ענה ואכפאתה ולו ודי דלך למצדה פי מאל כמא תרי יהודה
פעל פי קולה אולי אן נכסר ותפוז במא אכדתה מן אן נשהר אלטלב
ונציר עארא פהדא הו אלכלק אלפאצל אלדי תעלמנאה מן תלך אלקצה
ואמא אלעדאלה אלתי אסתפדנאהא פהו קולה מתבריא מן גצבהא ואנה
לם ינכל ולא נקץ מא אתפק מעהא עליה הנה שלחתי הגדי הזה
וגו' לא שך אן כאן דלך אלגדי פי גאיה אגודה פי נועה ולדלך אשאר
אליה וקל הזה והדה הי אלעדאלה אלתי אנתחלוהא ען יעקב ויצחק
ואברהם אן לא יגר לפט ולא יכלף מיעאד ותופי אלחקוק עלי אכמל

1) דברים כב, כט. 2) שם כה, ט—י. 3) בראשית לח, כג.

ואלתמאם ואנה לא פרק בין מא תתסלמה מן מאל אגיר עלי גהה אקרצה
או אלודאעה או מא יסתחק לה ענדך באי גהה אסתחק באגרה או גרדהא
ואן סהר כל מראה כחכם אגרה כל אגיר ולא פרק בין כובש שכר
שכיר או מן יתמסך בחק זוגתה ולא פרק בין מן יצאדר אלאגיר או
קטו, א יתסבב לה באמכאב חתי יכרגה דון | אגרה או יפעל כדלך מע זוגתה
חתי יכרגהא דון מהר לא תתאמל עטים עדאה הדה אחקים ומשפטים
צדיקים 1) כיף חכמת פי מוציא שם רע ודלך אן הדא אלשריד
לם יסתחסן זוגתה אלתי הוציא עליה שם דע בלא שך ואנה
אסתסגהא ולו אראד טלאקהא כחכם כל מן יטלק זוגתה למא כאן לה
מן דלך מאנע לכנה לו טלק ללזנה אלקיאם בחקהא פנעל להא עלילות
דברים כי יתכלין מנהא דון גראמה פאפתאת עליהא ושנע באלמחאל
ללתמסך באלחק אלמתעין להא עליה והו חמשים כסף לאן הדא הו
מהר הבתולות אלמחדוד פי אלתורה פלדלך חכם עליה תעאלי
באן יגרם מאה כסף מטרדא עלי לאצל אשר ידשיעון אלהים
ישלם שנים לרעהו 2) וכדין עדים זוממין כמא קד בינא 3)
כדלך הדא אלמוציא שם רע דאם אן יכסרהא אלכמסין אלמתעינה
קכלה גדם מאיה הדא הו עקאב תמסכה באלחק אלמתעין עליה ורוחה אכדה
וכאן עקאב חלם ערצהא וקרפה להא באלזנא אן חלם ערצה באצרב
באלסוט ויסרו אותו 4) וכאן עקאב אותארה אלשרה וטלב מגדד
אללה אן אלזם בהא דאימא לא יוכל לשלחה כל ימיו 5) לאן
אלדאעי לכל מא גרי אנמא כאן אסתסמאגה להא והכדא תטב אלאכלאק
אלרדיה אדא כאן טבוכהא אלאמר אלאלאהי לא תכרה לך וגוה אלעדל
טאהרה בינה פי גמיע אחכאם הדה אלשריעה ענד אלתאמל אלגיד תאמל
קטו, ב כיף סוי בין חכם מוציא שם | רע אלדי ראם אלתמסך באלחק
אלמתעין קכלה וכין חכם אלגנב אלדי אכד מאל גירה וגעל חכם עד
זוממים אלדי ראם אלאדיה ואן כאן לם תקע כחכם מן קד אדי ותעדי
אעני אלגנב ומוציא שם רע אלחכם פי חלתתהם תורה אחת
ומשפט אחד 6) פאעגב כל אלתעגב מן חכמה אחכאמה תעאלי כמא

1) דברים ד, ח. 2) שמות כב, ח. 3) לעיל פרק מא עמוד 410.
4) דברים כב, יח. 5) שם שם, יט. 6) הישוה במדבר טו, טז.

תתעגב מן חכמה מצנועאתה קאל הצור תמים פעלו כי כל
דרכיו משפט 1) יקול כמא אן מצנועאתה פי גאיה אלכמאל כדלך
אחכאמה פי גאיה אלעדאלה לכן עקולנא מקצרה ען אדראך כמאל כל מא
צנע ועדאלה כל מא חכם כה וכמא נדרך בעץ עגארב מצנועאתה פי אעצא
אלחיואן וחרכאת אלאפלאך כדלך נדרך עדאלה בעץ אחכאמה ואלדי כפי
ענא מן אלנועין גמיעא אכתר מן אלדי טהר בכתיר גדא ונרגע אלי גרץ
אלפצל. אמא תחרים אלעריות פאלאמר פיהא כלהא ראגע לתקליל
אלנכאח וכראהתה ואן לא יקצד מנה אלא לאקל אלקליל אמא תחרים
זכר ובהמה פכין גדא אדא כאן אלאמר אלטביעי יכרה אן יותי מנה
אלא לצרורה פנאהיך אלאמר אלכארג ען מגרי אלטביעה וטלב מגדד
אללה ואלעריות מן אלאנאת בגמלתהן יגמעהן מעני ואחד ודלך לאמעני
הו אן אלאמר אלאכתרי גדא הו אן כל ואחדה מנהן מוגודה מע אלשכץ
דאימא פי מנזלה והי סהלה אלתאתי לה קריבה אלמאכד לא כלפה פי
אחצארהא ולא ימכן לאחאכם אלאנכאר עלי שכץ | פי וגוד הדה ענדה פלו קפז, א
כאן חכם לעורה חכם אלפנויה אעני אנהא יגוז זיגתהא ויכון פיהא
מן אלחרמאן כונהא גיר זוגה לכאן אכתר אלנאס פי מעתרה מזאנאתהן
דאימא פלמא חרם נכאחהן אצלא ורדענא ען דלך באשל ודע אעני
במיתת בית דין ובכדת ואנה לא סביל לנכאח האולא אמן
אלתטלק אליהן ואנצרפת אלהם ענהן. אמא וגוד הדא מעני אלמהולה
פי כל ערוה פדלך כין גדא ודלך אן אלאנסאן אדא כאנת לה זוגה
פמן אלמשהור אלאכתרי אן אמה וגדתה ובנתה ובנת בנתה ואכתהא
מוגודאת ענדה פי אכתר אלאוקאת ואן אלזוג עאתר בהן דאימא פי דכולה
וכרוגה ותצרפאתה וכדלך איצא אלמראה כתירא מא תבאשר אכא זוגהא
וואלדה וולדה פאמא וגוד אלאנסאן מע אכואתה וכאלאתה ועמאתה וזוגה
עמה ותרבית מעהן פדלך כין אלאכתריה והאולא הן גמלה אלעריות
של שאר בשר פאעתבראהן פהדא אחד אלמעאני אלתי מן אגלהא
חרם שאר בשר. ואמא אלמעני אלתאני פהו ענדי מראעאה אלחיא
ודלך אן וקוע הדא אלפעל בין אלאצל ואלפרע קחה עטימה גדא אעני
נכאח אלאם או אלבנת פחרם עלי אלאצל ואלפרע אן ינכח אחדהמא

1) דברים לב, ד.

אלאכר ולא פרק בין אן ינכח אלאצל ללפרע או אלפרע ללאצל או
יגתמע אצל ופרע פי נכאח שכץ תאלת אעני אן יכון שכץ ואחד קד
קטז, ב אנכשף כשפה נכאח עלי אצל ופרע פמן אגל הדא חרם אלגמע | בין
אלמראה ואמה ונכאח זוגה אלאב וזוגה אלולד לאן הדה כלהא הי כשף
5 עורה שכץ לעורה אצל ופרע ואלאכוה מתל אצל ופרע פלכא חרמת
אלאכת חרמת איצא אכת אלזוגה וזוגה אלאך לאן דלך אגתמאע שכצין
באצל ופרע פי נכאח שכץ תאלת. ולמא עקם חדמאן אגתמאע אלאכוה
וגעלהמא כאצל ופרע בל אלאכוון כשכץ ואחד לדלך חרם איצא נכאח
אלכאלה לאנהא מקאם אלאם ואלעמה לאנהא מקאם אלאב וכמא לם
10 תחרם בנת אלעם ולא בנת אלעמה כדלך לם תחרם לא בנת אלאך ולא
בנת אלאכת קיאסא סוי ואמא כון אלעם תחל לה זוגה בן אכיה ותחרם
עלי אבן אלאך זוגה עמה פדלך יכון בחסב אלמעני אלאול לאן בן אלאך
מוגוד עלי אלאכתר פי דאר עמה ואלמאמה בזוגה עמה כאלמאמה בזוגה
אכיה ואמא אלעם פלים הו מוגודא כדלך פי בית בן אכיה ולא אלמאם
15 לה בזוגתה אלא תרי אן אלואלד למא כאן מלבא בזוגה אבנה כאלמאם
אבנה בזוגתה כאן אלחרמאנאן סוי ובמיתה אחת. ואמא עלה תחרים
נכאח אלנדה ואשת איש פדלך אבין ממא יטלב לה עלה וקד עלמת
אנה חרם עלינא אלאלתדאד בעדוה באי וגה כאן ולו באלנטר קצל
אללדה עלי מא בינא פי הלכות אסורי ביאה והנאך בינא אנה
20 לא יחל פי שריעתנא אגאלה אלפכר פי אלגמאע בוגה ולא תחריך
אלאנעאט בוגה מן אלוגוה ואן אלאנסאן אדא אנעט בגיר קצד ילזמה אן |
קיז, א יצרף כאטדת לפכרה אכרי וירוי פי שי אכר אלי אן ידהב דלך אלאנעאט
קאלוא אלחכמים ז"ל פי אראבהם אלמכללה ללפצלא בני אם
פגע בך מגוול זה משכהו לבית המדרש אם ברזל הוא
25 נמוח ואם אבן הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי
כאש נאם י"י וכפטיש יפוצץ סלע[1]) יקול לאבנה מודבא
לה אן אנעטת ותאלמת פאלהב לבית המדרש אקרא ונאטר ואמאל
ותמאל ידהב דלך אלאלם בלא שך ואעגב מן קולה מגוול זה ואי
גוול ולים הדא אלארב מן אגל אלשריעה פקט אלא ואלאמר איצא

1) ירמיה כג, כט; קדושין לו, ב.

כדלך ענד אלפלאספה קד אעלמתך בקול ארסטו בנצה קאל הדה אלחאלה
אלתי הי עאר עלינא יעני חאלה אללמם אלדאעיה לאלתאר אלאכל
ואלנכאח ויסמי פי כתבה אלאקואם אלדין יתרון אלנכאח ואכל אלאלוון
אלאכלאא ויטנב פי הגינהם ואחוז בהם תגד דלך פי כתאבה פי אלאכלאק
5 ופי כתאבה פי אלכטאבה ובחסב הדא אלכלק אלפאצל אלדי ילזם קצדה
ואתכאדה גרצא וכידא נהוא אלחכמים ז"ל 1) ען אלנטר אלי בהמה
ועוף בשעה שמזדקקין זה לזה והדא הו אלסבב ענדי פי תחרים
כלאי בהמה לאנה מן אלמעלום אנה לא יתחלך שכץ נוע לנכאח שכץ
נוע אכר עלי אלאכתר אלא אן יחמל אליה באליד כמא תרי האולא
10 אלאכלא אלדין יולדון אלאבגאל יפעלון דאומא פכרתה אלשריעה אן ינחט
אלשכץ מן ישראל להדא אלפעל למא פיה מן אלכסאסה ואלקחה
קיז, ב ואלאשתגאל | באמור כרתה אלשריעה דכרהא פנאהיך מבאשרתהא אלא
ענד אלצראיד ולא צרורה להדא אלתרכיב ויבדו לי אן עלה תחרים אלגמע
בין אלנועין איצא פי אל עמל כאן אנמא הו אבעארא ען תרכיב נועין
15 אעני אן קולה לא תחרש בשור ובחמר יחדו[2]) לאנה אן נמע
בינהמא קד ירכב אחדהמא עלי אלאכר ודליל דלך כון הדא אלחכם עאמא
לגיד שור וחמור אחד שור וחמור ואחד כל שני מינין
אלא שדבר הכתוב בהוה[3]). וכדלך אלמילה איצא ענדי אחדי
עלהא תקליל אלנכאח ואצעאף הדה אלאלה חתי יקצר הדא אלפעל ויגם
20 מא אמכן וקד טל אן הדא אלכתאן הו תכמיל נקץ כלקה פוגד כל מאען
מוצעא ללטען וקיל כיף תכון אלאמור אלטביעיה נאקצה חתי תחתאג
לתכמיל מן כארג מע מא יתבין מן מנפעה תלך אלגלדה לדלך אלעצו
ולים הדה אלמצוה לתכמיל נקץ אלכלקה בל לתכמיל נקץ אלכלק ותלך
אלאריה אלגסמאניה אלחאצלה להדא אלעצו הי אלמקצודה אלתי לם יכתל
25 בהא שי מן אלאפעאל אלתי בהא קואם אלשכץ ולא בטל בהא אלתנאסל
לכן נקץ בהא אלכלב ואלשרח אלזאיד עלי מא יחתאג ואמא כון אלכתאן
יצעף קוה אלאנעאט וקד דבמא נקץ אללדה פהו אמר לא שך פיה לאן
אלעצו אדא אדמי ואזילת וקאיתה מן אול נשאה פלא שך אנה יצעף
ובביאן קאלוא אלחכמים ז"ל 4) הנבעלת מן הערל קשה

1) עבודה זרה כ, ב. 2) דברים כב, י. 3) בבא קמא ה, ז. 4) בראשית רבה פרשה פ.

קיח, א לפרוש פהרא הו אוכד אסבאב אלמילה ענדי ומן | יבחדי בהרא
אלפעל אלא אברהם אלדי שהר מן עפּחה מא קד דכרוה אלחכמים
ז״ל פי קולה הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה אתה[1]).
ופי אלמילה איצא ענדי מעני אכר וכיד גדא והו אן יכון אהל הדא
5 אלראי כלהם אעני מעתקדי יחוד השם להם עלאמה ואחדה גסמאניה
תגמעהם פלא יקדר מן לים הו מנהם ידעי אנה מנהם והו אגנבי לאנה
קד יפעל דלך כי ינאל פארדה או יגתאל אהל הדא אלדין והדא אלפעל
לא יפעלה אלאנסאן בנפסה או בולדה אלא ען אעתקאד צחיח לאן מא
דלך שרטה פי סאק או כיה פי דראע בל אמר כאן מסתצעבא גדא.
10 ומעלום איצא קדר אלתחאכב ואלתעאון אלחאצל בין אקואם כלהם
בעלאמה ואחדה והי בצורה אלעהד ואלמיתאק וכדלך הדה אלמילה
אלעהד אלדי עהדה אברהם אבינו עלי אעתקאד יחוד השם וכדלך
כל מן יכתן אנמא ידכל פי ברית אברהם ואלתזאם עהדה לאעתקאד
אלתוחיד להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך[2]) והדא איצא
15 מעני וכיד מתל אלאול פי תעליל אלמילה ולעלה אוכד מן אלאול וכמא
הדה אלשריעה ותכלידהא אנמא תם בכון אלכתאן פי כן אלצגר פפי
דלך תלת חכם אלאולי אנה לו תרך אלצגיר חתי יכבר קד לא יפעל
ואלתאניה כונה לא יתאלם כתאלם אלכביר ללין גלדה ולצעף כיאלה
לאן אלכביר יסתהול ויסתצעב אלאמר אלדי יתכיל וקועה קבל אן יקע
קיח, ב ואלתאלתה אן אלצגיר יתהאון ואלדאה | באמרה ענד ולארתה לאנה לם
תתמכן אלי אלאן אלצורה אלכיאליה אלמוגבה למחבתה ענד ואלדיה לאן
תלך אלצורה אלכיאליה אנמא תחזיר באלמבאשרה והי תנמי מע נמוה
תם תאכד פי אלאנחטאט ואלאנמחא איצא אעני תלך אלצורה אלכיאליה
פאן לים מחבה אלאב ואלאם ללמולוד ענד מא יולד כמחבתהמא איאה
25 והו אכן סנה ולא מחבה אכן סנה כמחבה אכן סם פלו תרך סנתין או
תלת לכאן דלך יוגב תעטיל אלכתאן לשפקה אלואלד ומחבתה לה ואמא
ענד ולארה פתלך אלצורה אלכיאליה צעיפה גדא ובכאצה ענד אלואלד
אלדי הו אלמאמור בהדה אלמצות. ואמא כון אלמילה פי אלתאמן
לאן כל חיואן ענד מא יולד צעיף גדא פי גאיה רטובתה וכאנה אלי

1) בראשית יב, יא; בבא בתרא טו, א. 2) בראשית יז, ז.

אלאן פי אלבטן אלי אנקצא סבעה איאם וחיניד ינעל מן אלמבאשרין
ללהוא אלא תרי אן פי אבהאים איצא לחט הדא אלמעני שבעת ימים
יהיה עם אמו וגו׳[1]) פכאנה קבל דלך סקט וכדלך פי אלאנסאן בעד
אנקצא סבעה יכתן וצאר אלאמר מצבוטא ולא נתת דבריך
5 לשיעודין. וממא אשתמלת עליה איצא הדה אלגמלה אלנהי ען
אפסאד אלאת אלנכאח מן כל דכר מן אלחיואן מטרדא עלי אצל חקים
ומשפטים צדיקים[2]) אעני תעדיל אלאמור כלהא לא יפרט פי אלגמאע
כמא דכרנא ולא יעטל איצא באלכליה אלא אמר וקאל פרו ורבו[3])
כדלך הדה אלאלה תצעף באלכתאן ולא תסתאצל באלקטע בל | יתרך קיט, א
10 אלאמר אלטביעי עלי טביעתה ויתחפט מן אלאפראט ונהי ען אן יתזוג
פצוע דכא וכרות שפכה ישראליות[4]) לאנה נכאח פאסד ועבת
ותלך אלזוגה איצא תציר מכשול להא ולמן טלבהא והדא בין גדא.
וללאבעאד ען אלעריות חרם אן ינכח ממזר בת ישראל ליעלם
אלזאני ואלזאניה אנהמא אן פעלא פקד צדעא נסלהמא צדעא לא גבר לה
אבדא ולאסתהגאן אבן אלזנא איצא ראימא פי כל סורה וכל מלה שרף
15 זרע ישראל ען אלאכתלאט בדלך אלממזר. ומן אגל שרף
אלכהנים חרמת עליהם זונה וגרושה וחללה ובהן גדול
אלדי הו אשרף אלכהנים חרמת עליה ולו אלמנה ולו בעולה
והדא כלה בין אלעלה ואדא חרם אכתלאט ממזרים פי קהל י׳ו[5])
פנאהיך עברים ושפחות. ואמא תחרים מצאהדה אלגוים פקד
20 עלל דלך פי נץ אלתורה ולקחת מבנותיו לבניך וגו׳[6]).

וכל מא תכפי עלתה מן מעטם אלחקים אנמא הו ללאבעאר ען
עבודה זרה והדה אלגזאיאת אלתי כפת עני עלתהא ולם אעלם
מא פאידתהא סבב דלך אן ליסת אלאמור אלמסמוטה כאלמשאהדה פלדלך
25 לים הדא אלקדר אלדי עלמתה אנא מן מראהב אלצאבה ממא סמעתה מן
אלכתב מתל מא עלם מן ראי אעמאלהם משאהדה ולא סימא בכון תלך
אלארא קד דתרת מן אלפי סנה או אכתר פלו עלמנא גזאיאת תלך
אלאעמאל וסמענא תפציל תלך אלארא לחבינת לנא וגוה אלחכמה פי

1) שמות כב, כט. 2) דברים ד, ח. 3) בראשית א, כב.
4) השוה דברים כג, ב. 5) שם, שם ג. 6) שמות לד, טו.

קיפ, ב גזאלאת אעמאל | אלקרבנות ואלטמאות וגירהא סמא לם תסתקל
ענדי עלתה לאני לא אשך אן דלך כלה אנמא הו למחו תלך אלארא
אלגיר צחיחה מן אלדהן ולאבטאל תלך אלאפעאל אלגיר מפידה אלתי
תלפת אלאעמאר בתהו והבל ועטלת תלך אלארא אלפכרה לאנסאניה
5 ען אלבחת פי תצור מעקול או פעל מפיד עלי מא בין לנא אנביאונא
וקאלוא אחרי התחו אשר לא יועילו הלכו 1) וקאל ירמיה
אך שקר נחלו אבותינו הבל ואין בם מועיל 2) פתאמל
כם מקראר הדא אלפסאד והל הו שי ינבגי אבלא אלמגהוד פי אזאלתה
אם לא פמעטם אלמצות כמא בינא אנמא הי לאזאלה תלך אלארא
10 ולתכפיף אלכלף אלעטימה אלשאקה ואלתעב ואלנצב אלדי וצעוה אולאיך
לעבאדתהא פכל אמר או נהי שרעי תכפי ענך עלתה אנמא הו טב מרץ
מן תלך אלאמראץ אלתי מא בקינא אליום נעלמהא ואלחמד ללה עלי
דלך הדא הו אלדי יעתקדה מן לה כמאל ויחקק קולה תעאי לא אמרתי
לזרע יעקב תהו בקשוני 3). פקד אתית עלי אחאד אלמצות
15 כלהא אלתי תצמנתהא הדה אלגמל ונבהנא עלי עללהא ולם יבק מא לם
אעלל סנהא אלא אחאד וגזאיאת קלילה ואן כאן באלחקיקה קד עללנא
דלך איצא כאלקוה אלקריבה ללמתאמל אלפתם: |

פצל נ

קכ, א

20 **הדהנא** איצא אמור הי מן סתרי תורה קד עתר פיהא כתירון
פינבגי תביינהא והי הדה אלחכאיאת אלתי תחכי פי אלתורה
אלתי יטן אנהא לא פאידה פי דכרהא מתל וצפה תפרע אלקבאיל מן
נת ואסמאהם ומואצעהם 4) וכדלך בני שעיר חחרי ווצף המלכים
אשר מלכו בארץ אדום 5) ונחו הדה וקד עלמת קולהם אן מנשה
25 הרשע אנמא כאן יעסר מגלסה אלמנחט באנתקאד הדה אלמואצע
קאלוא 6) היח יושב ודורש בחגדות של דופי היה אומר
לא היה לו למשח לכתוב ואחות לוטן תמנע וגו' 7)
ואנא אכרך בגמלה ובעד דלך ארגע ללתפציל כמא פעלת פי תעליל

1) ירמיה ב, ח; שם: ואחרי לא יועילו. 2) שם מז, יפ. 3) ישעיה מה, יפ.
4) בראשית י. 5) שם לו, כ לא. 6) סנהדרין צט, ב. 7) בראשית לו, כב.

אלמצות. אעלם אן כל קצץ תגרה מרכורא פי אלתורה פהו לפאידה
צרוריה פי אלשריעה אמא לתצחיח דאי הו קאעדה מן קואעד אלשריעה
או לאצלאח עמל מן אלאעמאל חתי לא יקע בין אלנאס תטאלם ועדואן
ואנא אנסק לך דלך נסקא. למא כאנת קאעדה אלשריעה אן אלעאלם
5 מחדת ואן אלדי כלק אולא שכץ ואחד מן נוע אלאנסאן והו אדם ומא
באלעהד מן קדם מן אדם למשה רבנו אלפאן וכמס מאיה סנה
בתקריב פלו וקע להם הדא אלאכבאר פקט לבארר אלאנסאן חיניד
ללתשכך אד גד אלנאס מפרקין פי אקאצי אלארץ בגמלתהא וקבאיל |
מכתלפה ואלסן מכתלפה מתבאעדה גדא פאזיל הדא אלתשכיך בנסבתהם קכ, ב
10 כלהם ותפריעהם ודכר אסמא אולאיך אלמשאהיר פלאן אכן פלאן ואעמארהם
ואלאכבאר במוצע סכנהם ובאלעלה אלמוגבה לתפרקהם פי אקאצי אלארץ
ובאלעלה אלמוגבה לאכתלאף אלסנתהם ואן כאן אולהם פי מוצע ואחד
ולגה ואחרה ללכל אד הכדא ילזם לכונהם אולאר שכץ ואחד. וכדלך וצף
קצה אלמבול וקצה סדום ועמורה ללאסתדלאל עלי אלראי אלצחיח
15 והו אך פרי לצדיק אך יש אלהים שופטים באדץ 1)
וכדלך וצף תלך מלחמת אלתסעה מלוך ללאכבאר באלמעגזה אלתי הי
טפר אברהם בעדד נזר לא מלך מעהם בארבעה מלוך עטמא ואיצא
אעלמנא בחמיתה לקריבה למא כאן עלי עקירתה ואלקי בנפסה לאכטאר
אלחרב חתי כלצה ואעלמנא איצא בקנאעתה ושבע נפסה וכונה מתהאונא
20 באתכסב מחתפלא בכרם לאכלאק ודלך קולה אם מחוט ועד שרוך
נעל וגו' 2). ואמא וצף קבאיל בני שעיר ונסבהם אלשכצי פדלך מן
אגל מצוה אחת ודלך אנת תעאלי אמר באסתיצאל זרע עמלק
כאצה ועמלק אנמא הו בן אליפז מן תמנע אחות לוטן אמא סאיר
בני עשו פמא אמר בקתלהם וכאן עשו קד צאהר בני שעיר כמא
25 בין אלנע ואולד מנהם ומלך עלוהם ואכתלט נסלה בנסלהם וצארת כלאד
שעיר כלהא ותלך אלקבאיל מנסובה ללקביל אלגאלב אדי הם בני עשו
ובכאצה נסל | עמלק לאנה כאן אנגדהם פלו לם תבין הדה אלאנסאב קכא, א
ותפצילהא לקתלוא כלהם גפלא פבין אלכתאב קבאילהם וקאל אן האולא
אלדין תרונהם אליום פי שעיר ומלך עמלק דים הם כלהם בני עמלק

1) תהלים נח, יב. 2) בראשית יד, כג.

כל הם בנוא פלאן וכנוא פלאן ואנמא אנסבוא לעמלק לכון אמה מנהם
הדא כלה עדל מן אללה חתי לא יקתל קביל פי גמאר קביל אכר לאן
אלגזרה אנמא כאנת עלי נסל עמלק כאצה וקד בינא וגה אלחכמה
פי דלך. ואמא עלה וצפה המלכים אשר מלכו בארץ אדום 1)
לאן מן גמלה אלמצות לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר
לא אחיך הוא 2) והאולא אלמלוך אלדין דכר לים מנהם אחד מן
אדום אלא תראה ינסבהם וינסב כלאדהם פלאן מן אלמוצע אלפלאני
ופלאן מן אלמוצע אלפלאני ואלאקרב ענדי אן כאנת סירתהם ואכבארהם
משהורה אעני סירה אולאיך מלכי אדום ואנהם תגדוא פי בני עשו
ודלוהם פדכרהם כהם כאנה יקול אעתכרוא באכותכם בני עשו אלדין
כאן מלוכהם פלאן ופלאן ואפעאל אולאיך כאנת משהורה לאן מא ראם
מלה שכץ מן גיר נסבהא אלא ואנכי פיהא נכאיה אמא עטימה או צגירה
ובאלגמלה מתל מא דכרת לך מן כעד מראהב אלצאבה ענא אליום כולך
תוארך תלך אלאיאם כפה ענא אליום פלו עלמנאהא ועלמנא תלך
אלגואל אלתי נזלת פי תלך אלאיאם לתבין לנא עלי אלתפציל עלה
כתיר ממא דכר פי אלתורה. וממא ינבגי אן תחצלה אן לים אעתכאר |
קכא, ב אלאכבאר אלמכתוכה כאעתבאר אלאחואל אלמשאהדה לאן פי אלאחואל
אלמשאהדה גזאאת הוגב צרייר עטימה לא ימכן דכרהא או יטול פאדא
תחלת תלך אלאכבאר יטן אלשכץ אלמתאמל אן הדא אלאכבאר פיה
תטויל או תכרור ולו כאן משאהדא למא חכי לעלם צרוריה מא קיל
פלדלך אדא ראית אכבארא פי אלתורה פי גיר אלתשריע תטן אן דלך
אלכבר גיד צרורי אלוצף או אן פיה תטויל או תכרור ועלה דלך כונך
גיר משאהד ללגזאאת אלדאעיה לדכר מא דכר עלי מא דכר. מן דלך
דכר אל מסעות טאהר אלאמר אנה דכר מא לא פאידה פיה אצלא ומן
אגל הדא אלוהם אלדי יסבק אלי אלכאטר קאל ויכתב משה את
מוצאיהם למסעיהם על פי י״ו 3) ומוצע אלחאגה אלי דלך
עטים גדא ודלך אן גמיע אלמעגזאת אנמא הי יקיניה ענד אלדי ראהא
פאמא פי אלמתקבל פיציר דכרהא כברא ויתטרק אליה אלתכריב ענד
אלסאמע ומעלום אנה לא יתטאע ולא יתצור אן תכון מעגזה תאכתה

1) בראשית לו, לא. 2) דברים יז, טו. 3) במדבר לג, ב.

קאימה עלי סרור אלאגיאל ללנאם כלהם ומן מעגזאת אלשריעה כל מן
אעטמהא אקאמה ישראל פי אלמדבר ארבעין סנה ווגוד אלמן פיה
פי כל יום ודלך אלמדבר הו כמא דכר אלכתאב נחש שרף ועקרב
וצמאון אשר אין מים 1) והי מואצע בעידה גדא מן אלעמארה גיר
טביעיה ללאנסאן לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון וגו׳ 2) וקיל
פיהא איצא ארץ לא עבר כה איש וגו׳ 3) ונץ אלתורה לחם
לא אכלתם | ויין ושכר לא שתיתם וגו׳ 4) והדה כלהא קכב, א
מעגזאת כינה מראה פלמא עלם אללה תעלי אנה סיתטרק להדה אלמעגזאת
פי אלמסתקבל מא יתטרק ללאכבאר ויטן אן אקאמתהם כאנת פי כריה
קריבה מן אלעמראן ימכן מקאם אלאנסאן פיהא מתל הדה אלבראר אתי
יסכנהא אלערב אליום או אנהא מואצע ימכן פיהא אלחרת ואלחצאר או
אלאגתדא באחד אלנבאתאת אלתי כאנת הנאך או אן אלמן מן טביעתה
אן ינזל פי תלך אלמואצע ראמא או אן פי תלך אלמואצע אבאר מא
פלדלך רפעת הדה אלאוהאם כלהא ואכד כבר הדה אלמעגזאת כלהא
בתבין תלך אלמראחל ליראהא אלאתון פיעלמון עטים אלמעגזה פי מקאם
נוע אלאנסאן פי תלך אלמואצע ארבעין סנה ולהדה אלעלה בעינהא אחרם
יהושע מן יבני יריחו לעולם 5) לתכון תלך אלמעגזה תאכתה
קאימה לאן כל מן ירי דלך אלסור גארקא פי אלארץ יתבין לה אן לים
חדה צורה בניאן תהדם כל גרק באלמעגז. וכדלך איצא קולה על פי
י״י יחנו ועל פי י״י יסעו 6) כאן הדא כאף פי אלוצף ויבדו
באול כאטר אן כל מא גא כעד דלך פי הדא אלגרץ תטויל גיר מתתאג
אליה אעני קולה ובהאריך הענן וגו׳ ויש אשר יהיה הענן
וגו׳ או יומים וגו׳ 7) ואנא אכברך בעלה הדא אלתפציל כלה
ועלה דלך אן יאכד אלקצייה לרפע מא כאנת אלמלל תטנה חיניד ומא
הם טאנה אלי אליום מן כון ישראל צלו פי אלטריק ולם יעלמוא
חית ימירון כקולה נכוכים | הם בארץ 8) וכדלך תסמיה אלערב קכב, ב
אליום אעני אלמדבר יסמונה אלתיה ויטנון אן ישראל תאהוא
וגהלוא אלטריק פאכד אלכתאב יבין ויאכד אן תלך אלמראחל אלגיר

1) דברים ח, טו. 2) במדבר כ, ה. 3) ירמיה ב, ו. 4) דברים כט, ה.
5) השוה יהושע ו, כו. 6) במדבר ט, כ. 7) שם שם, יט—כב. 8) שמות יד, ג.

מנתטמה ומא וקע מן אלתרדד פי בעצהא ואכתלאף מדה אלאקאמה פי
כל מרחלה חתי כאנת אלאקאמה פי מרחלה ואחדה תמאני עשרה סנה
ופי מרחלה יומא ואחדא ופי אכרי לילה ואחדה כל דלך בתקדיר אלאהי
ולים דלך צלאלא פי אלטריק לכן בחסב ארתפאע עמוד הענן פלדלך
פצל דלך אלתפציל כלה וקד בין פי אל תורה אן תלך אלמסאפה קריבה
מעלומה מטרוקה גיר מגהולה אעני אלמסאפה אלתי בין חורב אלדי
גאוה באלקצר כמא אמר תעאלי תעברון את האלהים על ההר
הזה 1) וכין קדש ברנע אלדי הו אכתדא אלעמארה כמא גא אלנץ
והנה אנחנו בקדש עיר קצה גבולך 2) ותלך אלמסאפה
מטשי אחד עשר יומא כמא קאל אחד עשר יום מחורב דרך
הר שעיר עד קדש ברנע 3) ומא הדא מא יצל פיה ארבעין סנה
ואנמא עלה דלך אלאסבאב אלמנצוצה פי אלתורה והכדא כל קצה
תכפי ענך עלה דכרהא להא סבב וכיר ואגב אלאמר כלה עלי אלאצל
אלדי נכהונא ז"ל עליה 4) כי לא דבר רק הוא מכם 5) ואם
רק הוא מכם הוא:|

קכג, א

פצל נא

הדא אלפצל אלדי נאתי בה אלאן לים יתצמן זיאדה מעני עלי מא קד
אשתמלת עליה פצול הדה אלמקאלה ואנמא הו שבה אלכאתמה
מע תביין עבארה מדרך אלחקאיק אלכציצה בה בעד אדראכה אי שי הו
וארשארה לחצול תלך אלעבארה אלתי הי אלגאיה אלאנסאניה ואעלאמה
כיף תכון אלענאיה בה פי הדה אלדאר חתי ינתקל לצרור החיים
ואנא מפתתח אלכלאם פי הדא אלפצל במתל אצרבה לך פאקול אן
אלסלטאן פי קצרה ואהל טאעתה כלהם מנחם קום פי אלמדינה ומנהם
כארג אלמדינה והאולא אלדין פי אלמדינה מנהם מן קד אסתדבר דאר
אלסלטאן וגהה מתגה פי טריק אכדי ומנהם מן הו קאצד דאר אלסלטאן
ומתגה אליה וטאלב דכול דארה ואלמתול ענדה לכנה אלי אלאן מא ראי
קט סור אלדאר ומן אלקאצדין מן וצל אלי אלדאר והו ידור חולהא יטלב

1) שמות ג, יב. 2) במדבר כ, טו. 3) דברים א, ב.
4) ירושלמי פאה פרק א. 5) דברים לב, טו.

באבהא ומנהם מן דכל מן אלבאב והו מאש פי אלדהאליז ומנהם מן אנתהי
אלי אן דכל קאעה אלדאר וחצל מע אלמלך פי מוצע ואחד והו דאר
אלסלטאן ולים בחצולה פי דאכל אלדאר ירי אלסלטאן או יכלמה כל בעד
חצולה פי דאכל אלדאר לא בד לה מן סעי אכר יסעאה וחיניד יחצר כין
ירי אלסלטאן ויראה עלי כעד או עלי קרב או | יסמע כלאם אלסלטאן או קכג, ב
יכלמה. והאנא אשרח לך הדא אלמתל אלדי אבתכרתה פאקול אמא
אלדין הם כארג אלמדינה פהם כל שכץ אנסאן לא עקירה מדהב ענדה
לא נטריה ולא תקלידיה כאטראף אלתרך אלמתוגלין פי אלשמאל ואלסודאן
אלמתוגלין פי אלגנוב ומן מאתלהם ממן מענא פי הדה אלאקאלים וחכם
האולא כחכם אלחיואן אלגיר נאטק ומא האולא ענדי פי מרתבה אלאנסאן
והם מן מראתב אלמוגודאת דון מרתבה אלאנסאן ואעלי מן מרתבה אלקרד
אל קד חצל להם שכל אלאנסאן ותכטיטה ותמיזיז פוק תמיזיז אלקרד.
ואמא אלדין הם פי אלמדינה לכנהם קד אסתדבדוא דאר אלסלטאן פהם
אהל ראי ונטר וקד חצלת להם ארא גיר צחיחה אמא מן גלט עטים וקע
להם פי חאל נטרהם או מן תקלידהם מן קד גלט פהם אבדא מן אגל תלך
אלארא כלמה מרוא אזדאדוא כעדא ען דאר אלסלטאן והאולא שר מן
אלאולין בכתיר והאולא הם אלדין קד תדעו אלצרורה פי בעץ אלאזמנה
לקתלהם ומחו אתאר אראיהם לאן לא יצלוא טרק גירהם. ואמא אלקאצדון
דאר אלסלטאן ואלדכול ענדה לכנהם לם ירוא קט דאר אלסלטאן פהם
נמהור אהל אלשריעה אעני עמי האדץ העומקים במצות.
ואמא אלואצלון אלי אלדאר אלדין ימופון חולהא פהם אלפקהא אלדין
יעתקדון אלארא אלצחיחה תקלידא ויתפקהון פי אעמאל אלעבאדאת ולם
ילמוא בנטר פי אצול אלדין ולא בחתוא בוגה ען | תצחיח אעתקאד. קכד, א
פאמא אלדין כאצוא פי אלנטר פי אצול אלדין פקד דכלוא אלדהאליז
ואלנאם הנאך מכתלפוא אלמראתב בלא שך פאמא מן חצל לה אלברהאן
עלי כל מא תברהן ותיקן מן אלאמור אלאלאהיה כל מא ימכן תיקנה
וקארב אליקין פי מא לא ימכן פיה אלא מקארבה אליקין פקד חצל מע
אלסלטאן פי דאכל אלדאר. ואעלם יא בני אנך טאלמא אנת משתגל
באלעלום אלריאציה ובצנאעה אלמנטק פאנך מן גמלה מן ידור
חול אלדאר ויטלב באבהא כמא קאלוא ז"ל עלי גהה

אלמתל 1) ערין בן זומא מבחוץ פארא פחמת אלאמור אלטביעיה
פקד דכלת אלדאר ואנת תמשי פי דהאליזהא פארא כלת אלטביעיאת
ופחמת אלאלאהיאת פקד דכלת אלי אלסלטאן אל החצר הפנימית
וחצלת מעה פי דאר ואחדה והדה הי דרגה אלעלמא והם מכתלפוא
אלכמאל. פאמא מן אעמל פכרתה בעד כמאלה פי אלאלאהיאת ומאל
בגמלתה נהו אללה עז וגל ואצרב עמא סואה וגעל אפעאל עקלה כלהא
פי אעתבאראת אלמוגודאת ללאסתדלאל מנהא עליה ליעלם תרבירה להא
עלי אי גהה ימכן אן יכון פאולאיך הם אלדין מתלוא פי מגלס אלסלטאן
והדה הי דרגה אלאנביא פמנהם מן וצל מן עתים אדראכה ואצראכה
ען כל מא סאי אללה תעאלי אלי אן קיל פיה ויהי שם עם י"י 2)
יסאל ויגאוב ויתכלם ויכלם פי דלך אלמקאם אלמקדם ומן עתים אגתבאטה
כמא אדרך לחם לא אכל ומים לא שתה 3) אד קד קוי אלעקל
חתי תעטלת כל קוה גליטה פי אלגסם אעני אנואע חאסה אללמס ומן
אלאנביא מן ראי פקט מנהם מן ראי עלי קרב ומנהם מן ראי עלי בעד
כמא קאל מרחוק י"י נראה לי 4) וקד תקדם לנא אלכלאם פי
מראתב אלנבוה 5) פלנרגע אלי גרץ אלפצל והו אלתאכיד פי אעמאל
אלפכרה פי אללה וחדה בעד חצול אלעלם בה כמא בינא והדה הי לעבאדה
אלכאצה באלמדרכין ללחקאיק וכלמא זארוא פכרה פיה ואלמקאם ענדה
ואדת עבאדתהם. אמא מן יפכר פי אללה ויכתר דכרה בגיר עלם בל
תבעא למגרד כיאל מא או תבע אעתקאד קלד פיה גירה פאנה ענדי מע
כונה כארג אלדאר ובעידא ענהא לא ידכר אללה חקיקה ולא יפכר פיה
לאן דלך אלאמר אלדי פי כיאלה ואלדי ידכר בפיה לים הו מטאבקא
למוגוד אצלא ואנמא הו מכתרע אכתרעה כיאלה כמא בינא פי כלאמנא
עלי אלצפאת 6) ואנמא ינבני אלאכד פי הדא אלנוע מן אלעבאדה בעד
אלתצור אלעקלי פארא אדרכת אללה ואפעאלה חסב מא יקתציה אלעקל
כעד דלך תאכד פי אלאנקטאע אליה ותסעי נחו קרבה ותגלט אלוצלה
אלתי בינך ובינה והי אלעקל קאל אתה הראית לדעת כי י"י
וגו' 7) וקאל וידעת היום והשבות אל לבבך וגו' 8) וקאל

1) תגיגה טו, א. 2) שמות לד, כח. 3) שם שם. 4) ירמיה לא, כ.
5) חלק ב פרק מה. 6) חלק א פרק נ. 7) דברים ד, לה. 8) שם שם, לט.

דעו כי י"י הוא אלהים 1) וקד בינת אלתורה אן הדה אלעבאדה
אלאכירה אלתי נבהנא עליהא פי הדא אלפצל אנמא תכון בעד לאדראך
קא לאהבה את י"י אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל קכה, א
נפשכם 2) וקד בינא מראת 3) אן אלמחבה עלי קדר אלאדראך ובעד
אלאהבה תלך אלעבאדה אלתי קד נבהוא אריצא ז"ל עליהא וקאלוא 4)
זו עבודה שבלב והי ענדי אעמאל אלפכרה פי אלמעקול אלאול
ואלאנפראד לדלך חסב אלטאקה ולדלך תגד קד אוצי שלמה ואכד
עליה פי הדין אעני פי אלסעי פי אדראכה ואלסעי פי עבאדתה בעד
אלאדראך פקאל ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך
ועבדהו וגו' אם תדרשנו ימצא לך וגו' 5) לחץ אבדא עלי
אלאדראכאת אלעקליה לא עלי אלכיאלאת לאן אלפכרה פי אלכיאלאת לא
תתמכי דעה ואנמא תמכי העולה על רוחכם 6) פקד כאן אן לקצר
בעד אלאדראך אלאנקטאע אליה ואעמאל אלפכרה אלעקליה פי עשקה
דאימא והדא אכתר מא יתם באלכלוה ואלאנפראד ולהדא יכתר כל פאצל
אלאנפראד ולא יגתמע באחד אלא לצרורה. תנביה. קד בינא לך אן
הדא אלעקל אלדי פאץ עלינא מנה תעאלי הו אלוצלה אלתי בינגא ובינה
ואנת אלמכיר אן שית אן תקוי הדה אלוצלה וחגלטהא פעלת ואן שית
אן תצעפהא ותרקקהא אולא אולא חתי תקטעהא פעלת ואנמא תקוי הדה
אלוצלה באעמאלהא פי מחבתה ואלאקבאל עלי דלך כמא בינא ואצעאפהא
ותרקיקהא יכון באשתגאל פכרתך במא סואה ואעלם אנך ולו כנת אעלם
אלגאם בחקיקה אלעלם אלאלאהי פאנך ענד מא תכלי פכרתך מן אללה קכה, ב
ותשתגל בכלייתך באכל צרורי או בשגל צרורי פאנך קד קטעת תלך
אלוצלה אלתי בינך ובין אללה ולא אנת מעה חיניד וכדלך לים הו טעך
לאן תלך אלנסבה אלתי בינך ובינה קד אנקטעת באלפעל פי תלך לסאעה
ולהדא כאן אלפצלא ישאחון עלי אלאוקאת אלתי ישתגלון פיהא ענה
והדרוא מן דלך וקאלוא 7) אל תפנו אל מדעתכם וקאל דוד
שויתי י"י לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט 8) יקול אני
לם אכלי פכרי מנה וכאנה ידי אלימני אלתי לא אגפל ענהא טרפה עין

1) תהלים ק, ג. 2) דברים יא, יג. 3) ראה ע' 60 וע' 373.
4) העניות ב, א; ירושלמי ברכות פרק ד. 5) דברי הימים א כח, ט.
6) יחזקאל כ, לב. 7) שבת קמט, א. 8) תהלים טו, ח.

לסרעה חרכתהא פלדלך לא אמיל אי לא אסקט. ואעלם אן הדה אעמאל
אלעבאדאת כלהא כקראה אלתורה ואלצלוה ועמל סאיר אלמצות
אנמא גאיתהא אן תרתאי באלאשתגאל באואמרה תעאלי ען אלאשתגאל
באמור אלדניא כאנך אשתגלת בה תעאלי עמא סואה פאן כנת תצלי
בתחריך שפתיך ואנת מסתקבל אלחאיט ומפכר פי ביעך ושראיך ותקרא
אלתורה בלסאנך וקלבך פי בניאן דארך מן גיר אעתבאר למא תקראה
וכדלך כלמא עמלת מצוה תעמלהא בגוארחך כמן יחפר חפרה פי ארץ
או יחתטב חטבא מן אלשעראי מן גיר אעתבאר מעני דלך אלעמל ולא
עמן צדר ולא מא גאיתה פלא תמן אנך חצלת עלי גאיה בל תכון חינור
קריבא ממן קיל פיהם קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם 1).
ומן הנא אכד פי ארשארך לצורה אלדריאצה חתי תחצל עלי הדה אלגאיה
קכו, א אלעמיסה אול מא תאכד נפסך בה הו | אן תכלי כאטרך מן כל שי ענד
מא תקרא קריאת שמע ותצלי ולא תקנע מן אלבנה פי קריאת
שמע בפסוק ראשון ומן אלצלוה בברכה ראשונה פאנא צה
לך דלך ותמכן סנין כל נפסך בעד דלך באן תכון כלמא קראת אלתורה
או סמעתהא לא תברה בכלייתך וגמלה פכרך מתגהא נחו אעתבאר מא
תסמע או תקרא פאנא תמכן דלך איצא מדה תאכד נפסך באן תכון
פכרתך אבדא כאלצה פי כל מא תקראה מן סאיר כלאם אלאנביא חתי
פי גמיע אלברכות תקצד פיהא תאמל מא תלפט בה ואעתבאר מענאה
פאנא כלצת לך הדה אלעבאדאת וכאנת פכרתך פיהא פי חאל עמלהא
בריה מן אלפכרה פי שי מן אמור אלדניא פכל נפסך בעד דלך אן תשגל
פכרך פי צרוריאתך או פי פצול עישך ובאלגמלה תעמל פכרך
פי טולי דעלמא פי חאל אכלך או שרבך או פי חאל כונך
פי אלטרחאץ או פי חאל חדיתך מע אהלך או בניך אלאצאגר או פי חאל
חדיתך מע גמהור אלנאס פחדה אזמנה כתירה ואסעה קד אוגדתהא לך
תפכר פיהא פי כל מא תחתאג אליה מן אמור אלקניה ותדביר אלמנזל
ואלמצאלח אלבדניה ואמא פי אוקאת אלאעמאל אלשרעיה פלא תשגל
אלפכרה אלא במא אנת עאמלה כמא בינא ואמא פי וקת כלואתך בנפסך
דון אחד ופי חאל אנתבאהך עלי סרירך פאלחדר תם אלחדר אן תעמל

1) ירמיה יב, ב.

אלפכרה פי תלך אלאוקאת אלעזיזה פי שי אכר גיר תלך אלעבאדה
אלעקליה | והי אלקרב מן אללה ואלמתול בין ידיה עלי אלגהה אלחקיקיה קכו, ב
אלתי אעלמתך לא עלי גהה אלאנפעאלאת אלכיאליה פהדה אלגאיה ענדי
ימכן חצולהא למן אהל נפסה להא מן אהל אלעלם בהדא אלנחו מן
אלארתיאץ. ואמא כון אלשכץ מן אלנאס יחצל לה מן אדראך אלחקאיק
ואלנבטה כמא אדרך חאלה יכון בחא יחדת אלנאס וישתגל בצרוריאת
גסמה ועקלה כלה ענד דלך מצרוף נחוה תעאלי והו בין ידיה תעאלי
דאימא בקלבה והו מע אלנאס בטאהרה עלי נחו מא קיל פי אלאמתאל
אלשעריה אלתי צרבת להדה אלמעאני אני ישנה ולבי עד קול
דודי דופק וגו׳ 1) פהדה דרגה מא אקול אנהא דרגה לאנביא כלהם
בל אקול אן הדה הי דרגה משה רבנו אלמקול פיה ונגש משה
לבדו אל י״י והם לא יגשו 2) וקיל פיה ויהי שם עם י״י 3)
וקיל לה ואתה פה עמד עמדי 4) כמא בינא 5) מן מעאני הדה
אלפסוקים והדה איצא דרגה אלאבות אלדין חצל מן קרבהם מנה
תעאלי אן עדף אסמה בהם ללעאלם אלהי אברהם אלהי יצחק
ואלהי יעקב זה שמי לעולם 6) וחצל מן אתהאר עקולהם
באדראכה אן עקד מע כל ואחד מנהם ברית דאיתה וזכרתי את
בריתי יעקב וגו׳ 7) לאן האולא אלארבעה אעני אלאבות ומשה
רבנו תבין פיהם מן אלאתאר באללה אעני אדראכה ומחכתה מא
שהדת בה אלנצוץ וכדלך ענאיה אללה בהם ובנסלהם בעדהם עמיסה
וכאנוא מע דלך קד ישתגלון בתדביר אלנאס ואנמא אלמאל | ואלסעי פי קכו, א
אלקניה פדלך ענדי רליל עלי אנהם ענד תלך אלאעמאל כאנוא יעמלונהא
בגוארחהם לא גיר ועקולהם כין ידיה תעאלי לא תברה ויבדו לי איצא
אן אלדי אוגב בקא האולא אלארבעה עלי גאיה אלכמאל ענד אללה
וענאיתה בהם מסתמרה ולו פי חאל אשתגאלהם באנמא אלמאל אעני פי
חאל אלרעאיה ואלפלאחה ותדביר אלמנזל כונהם גאיתהם כאנת פי גמיע
תלך אלאפעאל ללקרב מנה תעאלי אי קרב לאן כאן גאיה סעיהם פי
וגודהם איגאד מלה תערף אללה ותעבדה כי ידעתיו למען אשר

1) שיר השירים ה, ב. 2) שמות כד, ב. 3) שם לד, כח. 4) דברים ה, כח.
5) ראה עמוד 27, 255, 456. 6) שמות ג, טו. 7) ויקרא כו, מב.

יצוה וגו׳ 1) פקד באן לך אן סעיהם כלה כאנת גאיתה מצרופה
נחו כסט יחוד השם בעולם וארשאד אלנאס למחבתה תעאלי פלולך
צחת להם הדה אלדרגה אד תלך אלאשתגאלאת עבארה מחצה עטימה
ומא תלך אלדרגה דרגה ירום מתלי אלארשאד לחצולהא אמא תלך
אלדרגה אלתי תקדם לכרהא קבל הדא פאנהא יראם אלוצול אליהא
בולך אלארתיאץ אלדי לכרנאה ואלי אללה אלצראעה פירפע אלעואיק
אלחאילה בינגא ובינה ואן כאן אכתר תלך אלעואיק מנא כמא בינא 2)
פי פצול הדה אלמקאלה עונותיכם היו מבדילים בינכם לבין
אלהיכם 3). וקד טהר לי אלאן וגה נטר גדיד גדא תנחל בה שכוך
ותנכשף בה אסראר אלאהיה וולך אנא קד בינא פי פצול אלענאיה
אן עלי קדר עקל כל די עקל תכון אלענאיה בה פאלשכץ אלכאמל
אלאדראך אלדי לא יכרח עקלה | ען אללה דאימא תכון אלענאיה בה
דאימא ואלשכץ אלכאמל אלאדראך אלדי קד תכלי פכרתה מן אללה
וקתא מא פאנה תכון אלענאיה בה וקת פכרתה פי אללה פקט ותתכלי
אלענאיה ענה וקת אשתגאלה ולים תכלייתה ענה חינוד כתכלייתה עמן
לם יעקל קט בל תקל תלך אלענאיה אד ולים לולך אלכאמל לאדראך
וקת אשתגאלה עקל באלפעל ואנמא הו ולך אלכאמל חינוד מדיך
בקוה קריבה ומתאלה חינוד מתאל אלכאתב אלמאהר פי חאל כונה לא
יכתב פיכון אלדי לם יעקל אללה בוגה כמן הו פי טלאם ולא ראי צוא
קט כמא בינא 4) פי קולה ורשעים בחשך ידמו 5) ואלדי אדרך
והו מקבל בכלייתה עלי מעקולה כמן חו פי צו אלשמס אלצאפי ולדי
קד אדרך והו משתגל פמתאלה פי חאל אשתגאלה כמן הו פי יום גים
לא תשרק פיה אלשמס מן אגל אלסחאב אלחאגב בינהא ובינה פלולך
יכדו לי אן כל מן אצאבה שד מן שרור אלדניא מן אלאנביא או
אלפצלא אלכאמלין פאנה אנמא אצאבה ולך לשד פי וקת תלך לגפלה
ועלי קדר טול תלך לגפלה או כמאסה אלאמר אלדי וקע בה לאשתגל
יכון עטם אלבליה פאן כאן אלאמר הכדא פקד אנחל אלשך אלעטים
אלדי דעא אלפלאספה אן סלבוא אלענאיה אלאלאהיה ען כל שכץ מן

1) בראשית יח, יט. 2) למשל חלק ג פרק יב. 3) ישעיה נט, ב.
4) חלק ג פרק יח. 5) שמואל א ב, ט.

אשכאץ אלאנסאן וסווא בינהם וכין אשכאץ סאיר אנואע אלחיואן וכאן
רלולהם עלי ולך כון אלפצלא אלאכיאר תעתריהם אפאת עטימה ותבין |
אלסד פי ולך ולו עלי מקתצי אראלהם ותכון ענאיה אללה תעאלי דאימה קכח, א
במן חצל לה ולך אלפיץ אלמבאח לכל מן סעי פי חצולה ואן ענר כלוץ
פכרה אלאנסאן ואדראכה לה תעאלי באלטרק אלחקיקיה וגבטתה במא
אדרך לא יסכן קט חינוד אן יציב ולך אלשכץ נוע מן אנואע אלשרור
לאנה מע אללה ואללה מעה אמא ענד אצראכה ענה תעאלי אלדי הו חינוד
מחגוב ען אללה פאללה מחגוב ענה פהו חינוד עצה לכל שד יתפק אן
יציבה לאן אלמעני אלמוגב ללענאיה ואלכלאץ מן בחר אלאתפאק הו ולך
אלפיץ אלעקלי וקד אנחגב וקתא מא ען ולך אלפאצל אלכיר או לם יחצל
אצלא לולך אלנאקץ אלשריר ולולך אתפק להמא מא אתפק. וקד צח
ענדי הדא אלאעתקאד איצא מן נץ אלתורה קאל תעאלי והסתרתי
פני מהם והיה לאכל ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר
ביום ההוא הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני
הרעות האלה 1) ובין אן הדה אלהסתרת פנים נחן סבבהא ונחן
פאעלוא הדא אלחגאב והו קולה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום
ההוא על כל הרעה אשר עשה 2) ולא שך אן חכם אלואחד כחכם
אלגמאעה פקד באן לך אן אלסבב פי כון אלשכץ מן אלנאס מסבבא מע
אלאתפאק ויציר מבאחא לאכל מתל אלבהאים הו כונה מחגובא ען אללה
אמא אדא כאן אלהיו בקרבו פלא ינראה שד אצלא קאל תעאלי אל
תירא כי אתך אני אל תשתע כי אני אלהיך וגו׳ 3) וקל
כי תעבר במים אתך אני ובנהרות | לא ישטפוך וגו׳ 4) קכח, ב
אלתקריר כי תעבר במים ואני אתך הנהרות לא ישטפוך
לאן כל מן תאהל חתי פאץ עליה ולך אלעקל לזמתה אלענאיה ואמתנעת
ענה אלשרור כלהא קאל י״י לי לא אירא מה יעשה לי אדם 5)
וקאל הסכן נא עמו ושלם 6) יקול אתנה נחוח ותסלם מן כל סוא.
תאמל שיר של פגעים תגדה יצף תלך אלענאיה אלעטימה ואלוקאיה
ואלחמאיה מן גמיע אלאפאת אלנסמאניה אלעאמה ואלכאצה בשכץ דון

1) דברים לא, יז. 2) שם שם, יח. 3) ישעיה מא, י; שם: עמך.
4) שם מג, ב. 5) תהלים קיח, ו. 6) איוב כב, כא.

שכץ לא מא הו מנהא תאבע לטביעה אלוגוד ולא מא הו מנהא מן מכאיד
אלאנסאן קאל כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות
באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו
לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם ממדבר באפל
5 יהלך מקטב ישוד צהרים 1) ווצל לוצף לחמאיה מן מכאיד לנאם
אן קאל אנך לו אתפק אן תעבר פי מערכה חרב מנתשרה ואנת פי חאל
טריקך חתי לו קתל אלף קתיל ען שמאלך ועשרה אלאף ען ימינך למא
נדאך של בונה אלא תנטר ותרי בעינך חכם אללה ומכאפאתה לאולאיך
אלשרירין אלדין קתלוא ואנת סאלם ולך קולה יפול מצדך אלף
10 ורבבה מימינך אליך לא יגש רק בעיניך תביט ושלמת
רשעים תראה 2) תם חבע לך במא תבע מן אלציאנה תם אעטי
אלעלה פי הדה אלחמאיה אלעטימה וקאל אן אלסבב פי הדה אלענאיה
אלעטימה בהדא אלשכץ כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו כי
ידע שמי 3). וקד בינא פי פצול תקדמת אן מעני ידיעת השם
קכט, א הו אדראכה פכאנה יקול הדה אלחמאיה להדא אלשכץ למא ערפני ועשקני
בעד לך וקד עלמת אלפרק בין אוהב וחושק לאן אפראט אלמחבה
חתי לא יבקי פכר פי שי אכר גיר לך אלמחבוב הו אלעשק. וקד בין
אלפלאספה אן אלקוי אלבדניה פי חאל אלשבאב תעיק ען אכתר אלפצאיל
אלכלקיה פנאהיך ען הדה אלפכרה אלצאפיה אלחאצלה ען כמאל אלמעקולאת
20 אלמודיה לעשקה תעאלי פאנה מן אלמחאל אן תחצל מע גליאן אלאכלאט
אלגסמיה לכן כלמא צעפת קוי אלגסם וכמדת נאר אלשהואת קוי אלעקל
ואנבסטת אנוארה וצפי אדראכה ותגלט במא אדרך חתי אדא טען אלכאמל
פי אלמן וקארב אלמות זאד לך אלאדראך זיאדה עטימה ותעטם אלגבטה
בלך אלאדראך ואלעשק ללמדלך אלי אן תפארק אלנפס אלגסד חיניד
25 פי חאל תלך אללה ען הדא אלמעני אשארוא אלחכמים פי מות
משה ואהרן ומרים אן שלשתם מתו בנשיקה וקאלוא 4) אן
קולה וימת שם משה עבד י״י בארץ מואב על פי י״י 5)
מלמד שמת בנשיקה וכלך קול פי אהרן על פי י״י וימת

1) תהלים צא, ג—ו. 2) שם שם, ז ח. 3) שם שם, יד.
4) בבא בתרא יז, א. 5) דברים לד, ה.

שם 1) וכלך קאלוא פי מרים אף היא בנשיקה מתה לכן לם
ידכר פיהא על פי י״י לכונהא אמראה לא יחסן ד׳כר הדא אלמתל
פיהא אלגרץ אן תלאתתהם מאתוא פי חאל לדה לך אלאדראך מן שדה
אלעשק וגרוא אלחכמים ז״ל פי הדא אלקול עלי אלטריקה אלשעריה
אלמשהורה אלתי תסמי אלאדראך אלחאצל ענד שדה עשקה תעאלי קכט, ב
נשיקה כמא קאל ישקני מנשיקות פיחו וגו׳ 2) פהדא אלנחו
מן אלמות אלדי הו אלסלאמה מן אלמות באלחקיקה אנמא ד׳כרוא ז״ל
אנה חצל למשה ואהרן ומרים אמא בקיה אלאנביא ואלפצלא פדון
הדא לכנהם באלגמלה יקוי אדראך עקולהם ענד אלמפארקה כמא קיל
והלך לפניך צדקך כבוד י״י יאספך 3) ויבקי לך אלעקל בעד
לך אלבקא אלדאים עלי חאלה ואחדה אל קד ארתפע אלעאיק אלדי כאן
יחגבה בעץ אלאוקאת ויכון בקאתה פי תלך אללדה אלעטימה אלתי ליסת
הי מן גנס לדאת אלבדן כמא בינא פי תואליפנא ובין גירנא קבלנא.
פכד נפסך בפהם הדא אלפצל ואגעל ולכדך פי תכתיר תלך אלאוקאת
אלתי אנת פיהא מע אללה או פי אלסעי נחוה ופי תקליל תלך
אלאוקאת אלתי אנת פיהא מע גירה וגיר סאע נחוה ספי הדא אלארשאד
כפאיה בחסב גרץ הדה אלמקאלה:

פצל נב

ליס גלום אלאנסאן וחרכתה ותצרפאתה והו וחדה פי ביתה כגלוסה
וחרכתה ותצרפאתה והו בין ידי מלך עטים ולא כלאמה ואנבסאטה
והו בין אהלה וקראבתה ככלאמה פי מגלס אלמלך פלדלך מן אתר אלכמל
אלאנסאני ואן יכון איש האלהים חקיקה יתנבה ויעלם | אן אלמלך קל, א
אלעטים אלמלאחף לה אלמלאזם לה דאימא אעטם מן כל שכץ אנסאן הו
ולו כאן דוד ושלמה ולך אלמלך אלמלאזם אלמלאחף הו אלעקל
אלפאיץ עלינא אלדי הו אלצלה בינגא ובינה תעאלי וכמא אנא אדרכנאה
בלך אלצוא אלדי אפאץ עלינא כמא קאל באורך נראה אור 4)
כלך בלך אלצוא בעינה אטלע עלינא ומן אגלה הו תעאלי מענא דאימא

1) במדבר לג, לח. 2) שיר השירים א, ב. 3) ישעיה נח, ח.
4) תהלים לו, י.

מטלע משרף אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו 1)
פאפהם הדא גדא ואעלם אנה למא פהמה אלכאמלון חצל להם מן אלורע
ואלכשוע וכוף אללה ותקיתה ואלחיא מנה תעאלי בטרק חקיקיה לא
כיאליה מא געל באטנהם מע נסאיהם ופי אלטרחאץ כטאהרהם מע סאיר
אלנאס כמא תגד סירה אחבארנא אלמשאהיד מע נסאיהם מגלה טפח
ומכסה טפח 2) וקאלוא איצא 3) אי זה הוא אנוע כל הנפנה
בלילה כדרך שנפנה ביום. וקד עלמת נהיהם ען הלוך
בקומה זקופה משום מלא כל הארץ כבודו 4) ליתקדר בהדא
כלה אלאמר אלדי לכרת לך והו אן נחן דאימא בין ידיה תעאלי ובמחצר
סכינתה נמשי ונתקלב ועטטא אלחכמים ז"ל כאנוא יתאפפון מן כשף
רוסהם לכון אלאנסאן מלאכם אלשכינה וכלך כאנוא יקללון אלכלאם
להדא אלגרץ וקד אוצחנא מא ינבגי איצאחה מן תקליל אלכלאם פי
אבות כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו
דבריך מעטים 5) והדא אלגרץ אלדי נבהתך עליה הו אלגרץ מן
אעמאל אלשריעה | כלהא לאנה בתלך אלגזאלאת אלעמליה כלהא ובתכראהא
תחצל דיאצה ללאחאד אלפצלא אלי אן יכמלוא אלכמאל אלאנסאני
פיכאפוא אללה תעאלי ויתהבוא ויפזעוא ויעלמוא מן מעהם פיפעלון בעד
דלך מא יגב קד בין תעאלי אן גאיה אעמאל אלשריעה כלהא חצול הדא
אלאנפעאל אלדי קד ברחנא פי הדא אלפצל למן יעלם אלחקאיק צחה
לזום חצולה אעני כופה תעאלי ואסתהואל אמרה קאל אם לא תשמר
לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה
ליראה את השם חנכבד והנורא הזה את י"י אלהיך 6)
פתאמל כיף צרח לך באן אלקצד כאן מן כל דברי התורה הזאת
גאיה ואחדה וחי ליראה את השם וגו' ואמא כון הדה אלגאיה הי
אלחאצלה ען אלאעמאל פתעלם דלך מן קולה פי הדא אלפסוק אם
לא תשמר לעשות פקד תבין אנהא מן אלאעמאל עשה ולא
תעשה אמא אלארא אלתי אפאדתנאהא אלתורה והי אדראך וגודה
תעאלי ווחדאניתה פתלך אלארא תפידנא אלאהבה כמא בינא מראת

1) ירמיה כג, כד. 2) נדרים כ, א ב. 3) ברכות סב, א.
4) ישעיה ו, ג; קדושין לא, א. 5) קהלת ה, א. 6) דברים כח, נח.

וקד עלמת תאכידא אכדת אלתורה פי אלאהבה בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך 1) לאן האתין אלגאיתין והמא אלאהבה ואלירא
תחצלאן באלשיין אלאהבה תחצל באדא אלשריעה אלמתצמנה אדראך
וגודה עלי מא הו תעאלי עליה ואלירא תחצל בגמיע אעמאל אלשריעה
כמא בינא פאפהם הדא אלתלכיץ :

פצל נג

קלא, א

הדא אלפצל יתצמן שרח מעאני תלתה אסמא אתתגנא לשרחהא וחי
חסד ומשפט וצדקה וקד בינא פי שרח אבות אן חסד
מענאה אלמבאלגה פי אי שי בולג פיה ואסתעמאלה פי אלמבאלגה פי
אלאפצאל אכתר ומעלום אן אלאפצאל יעם מעניין אחדהמא אלאנעאם
עלי מן לא חק לה עליך אצלא ואלתאני אלאנעאם עלי אלמסתחק באכתר
ממא יסתחק ואכתר אסתעמאל אלכתב אלנבויה ללפטה חסד הו פי
אלאנעאם עלי מן לא חק לה עליך אצלא ולדלך כל נעמה תצל מנה
תעאלי חסדי חסד קאל חסדי י"י אזכיר 2) פלדלך הדא אלוגוד
כלה אעני אינגאדה תעאלי לה הו חסד קאל עולם חסד יבנה 3)
תקדירה בנין העולם חסד הוא וקאל תעאלי פי וצף מדותיו
ורב חסד 4). ואמא לפטה צדקה פהי משתקה מן צדק והו אלעדל
ואלעדל הו איצאל כל די חק לחקה ועטא כל מוגוד מן אלמוגודאת
בחסב אסתיהאלה פבחסב אלמעני אלאול לא יסמי פי כתב אלאנביא
אלחקוק אלמתעלנה עליך לגירך אדא ופיתהא צדקה לאנך אן קצית
אלאגיר אגרתה או קצית לינך פלא יסמי דלך צדקה ואמא אלחקוק
אלתי תתעין עליך לגירך מן אגל פצילה אלכלק כגבר צרע כל מצדוע
פהי תתסמי צדקה פלדלך קאל פי רד | אלרהן ולך תהיה צדקה 5) קלא, ב
לאנך אדא מרת בסירה אלפצאיל אלכלקיה פקד עדלת עלי נפסך אלנאטקה
לאנך ופיתהא חקה ולכון כל פצילה כלקיה תסמי צדקה קאל והאמן
בי"י ויחשבה לו צדקה 6) אעני פצילה אלאימאן וכדלך קולה
תעאלי וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות וגו' 7). ואמא

1) דברים ו, ה. 2) ישעיה סג, ז. 3) תהלים פט, ג.
4) שמות לד, ו. 5) דברים כד, יג. 6) בראשית טו, ו. 7) דברים ו, כה.

לפטה משפט פתי אלחכם כמא יגב עלי אלמחכום עליה כאן דלך
אנעאמא או אנתקאמא. פקד תלכ"ץ אן חסד יקע עלי אלאפצאל מטלקא
וצדקה עלי כל כיר תפעלה מן אגל אלפצילה אלכלקיה אלתי תכמל
בהא נפסך ומשפט קד תכון נתיגתה נקמה וקד תכון נעמה וקד בינא
פי נפי אלצפאת אן כל צפה יוצף אללה בהא פי כתב אלאנביא הי 5
צפה פעליה פבחסב איגארה אלכל תסמי חסיד ובחסב רחמתה ללצעפא
אעני תרביר אלחיואן בקואח יתסמי צדיק ובחסב מא יחדת פי אלעאלם
מן אלכיראת אלאצאפיה ואלכלאיא אלעטימה אלאצאפיה אלתי אוגבהא
אלחכם אלתאבע ללחכמה יתסמי שופט וקד נצת אלתורה בהדה
אלתלתה אסמא השופט כל הארץ[1] צדיק וישר הוא[2] ורב 10
חסד[3] וכאן גרצנא כשרח מעאני הדה אלאסמא תוטיה לפצל נאתי
בה בעד הדא:

פצל נד

קלב, א אסם חכמה יקע פי אלעבראני עלי ארבעה מעאני ודלך | אנה יקע
עלי אדראך אלחקאיק אלתי נאיתהא אדראכה תעאלי קאל
והחכמה מאין תמצא וגו'[4] וקאל אם תבקשנה ככסף
וגו'[5] והדא כתיר ויקע עלי אקתנא אלצנאיע או צנאעה כאנת וכל
חכם לב בכם[6] וכל אשה חכמת לב[7] ויקע עלי אקתנא
אלפצאיל אלכלקיה וזקניו יחכם[8] בישושים חכמה[9] לאן 20
אלשי אלדי יכתסב במגרד אלשיך הו אלתהיו לקבול אלפצאיל אלכלקיה
ויקע עלי אלתלטף ואלאחתיאל הבה נתחכמה לו[10] וכחסב הדא
אלמעני קאל ויקח משם אשה חכמה[11] יעני דאת תלטף ואחתיאל
ומן הדא אלמעני חכמים חמה להרע[12] ומכן אן יכון מעני חכמה
פי אלעבראני ירל עלי אלתלטף ואלעמאל אלפכרה פקד יכון דלך אלתלטף 25
ואלאחתיאל פי תחציל פצאיל נטקיה או פי תחציל פצאיל כלקיה או פי
תחציל צנאעה עמליה או פי שדור ורדאיל פקד באן אן חכם יקאל לדי

1) בראשית יח, כה. 2) דברים לב, ד. 3) שמות לד, ו. 4) איוב כח, יב.
5) משלי ב, ד. 6) שמות לה, י. 7) שם שם, כה. 8) תהלים קח, כב.
9) איוב יב, יב. 10) שמות א, י. 11) שמואל ב יד, ב. 12) ירמיה ד, כב.

אלפצאיל אלנטקיה ולדי אלפצאיל אלכלקיה ולכל די צנאעה עמליה ולדי
אלאחתיאל פי אלדראיל ואלשרור וכחסב הדא אלבריאן פאן אלעאלם
בגמלה אלשריעה עלי חקיקתהא יתסמי חכם מן גהתין מן גהה מא
אשתמלת עליה אלשריעה מן אלפצאיל אלנטקיה ומן גהה מא אשתמלת
עליה מן אלפצאיל אלכלקיה לכן לכון נטקיאת אלשריעה מקבולה גיר 5
מברהנה בטרק אלנטר צאר פי כתב אלאנביא וכלאם אלחכמים
יגעלון עלם אלשריעה נועא ואלחכמה באטלאק נועא אכר תלך אלחכמה
באטלאק הי אלתי יתברהן בהא מא תלקינאה | מן אלשריעה מן תלך קלב, ב
אלנטקיאת מקבולא וכל מא תגד פי אלכתב מן תעטים אלחכמה וגראבתהא
וקלה מכתסביהא לא רבים יחכמו[1] והחכמה מאין תמצא 10
וגו'[2] ומתל הדה אלנצוץ כתירא כל דלך ען תלך אלחכמה אלתי תפידנא
אלבראהין עלי ארא אלתורה אמא פי כלאם אלחכמים ז"ל פדלך
איצא כתיר אעני כונהם יגעלון עלם אלתורה נועא ויגעלון אלחכמה
נועא אכר קאלוא ז"ל[3] ען משה רבנו אב בחכמה אב בתורה
אב בנביאים וגא פי שלמה ויחכם מכל האדם[4] קאלוא[5] 15
ולא ממשה לאנה יריד בקולה מכל האדם מן מעאצריה ולדלך
תגדה יולכר הימן וכלכל ודרדע בני מחול אלחכמא אלמשאהיר
חיניד ולכדוא אלחכמים ז"ל איצא אן אלאנסאן מטלוב בעלם
אלתורה אולא וכעד דלך מטלוב בחכמה וכעד דלך מטלוב כמא יתעין
עליה מן פקה אלשריעה אעני אסתכראג מא ינבני אן יפעל והכדא ינבני 20
אן יכון אלתרתיב תערף תלך אלארא אולא מקבולה וכעד דלך תברהן
וכעד דלך תחרר אלאעמאל אלתי תחסן בהא אלסירה והדא נצחם ז"ל פי
כון אלאנסאן סמאלכא ען הדה אלתלתה מעאני עלי הדא אלתרתיב
קאלוא[6] כשאדם נכנס לדין תחלה אומדים לו קבעת
עתים לתורה פלפלת בחכמה הבינות דבר מתוך דבר 25
פקד באן לך אן עלם אלתורה ענדהם נוע ואלחכמה נוע אכר והי תצחיח
ארא אלתורה באלנטר אלצחיח וכעד כל מא וטינאה תסמע מא נקולה.
קד בין אלפלאספה אלמתקדמון | ואלמתאכרון אן אלכמאלאת אלמוגודה קלג, א

1) איוב לב, ט. 2) שם כח, יב. 3) מגילה יג, א.
4) מלכים א ה, יא. 5) ראש השנה כא, ב. 6) שבת לא, א.

ללאנסאן ארבעה אנואע אולהא והו אנקצהא והו אלדי עליה יתפאני אחל
אלארץ הו כמאל אלקניה והו מא יוגד ללשכץ מן אלאמואל ואלתיאב
ואלאלאת ואלעביד ואלאראצי ונחוהא ואן יכון אלאנסאן מלכא עטימא
הו מן הדא אלנוע והדא כמאל לא אתצאל בינה וכין דלך אלשכץ בוגה
ואנמא הי נסבה מא מעטם אלדה כהא כיאל מחץ אעני אן הדה דארי
והדא עכדי והדא אלמאל מאלי והאולא גנדי ואדא אעתבר שכצה יגד
אלכל כארגא ען דאתה וכל שי מן הדה אלקניאת בחית הו פי וגודה
ולהדא אדא עדמת תלך אלנסבה אצבח דלך אלשכץ אלדי כאן מלכא
עטימא לא פרק בינה וכין אחקר מן יכון פי אלנאס מן גיר אן יתגיר
שי מן תלך אלאשיא אלתי כאנת מנסובה לה וכינוא אלפלאספה אן אלדי
יגעל וכדה וסעיה להדא אלנחו מן אלכמאל אנמא סעי לכיאל מחץ והו
שי לא יתבת ולו תבתת לה תלך אלקניה טול חיאתה פאנה לם יחצל לה
פי דאתה כמאל אצלא. ואלנוע אלתאני לה כדאת אלשכץ תעלק אכתר
מן אלאול והו כמאל אלבניה ואלהיאה אעני אן יכון מזאג דלך אלשכץ
פי גאיה אלאעתדאל ואעצאוה מתנאסבה קויה כמא ינבגי והדא אלנוע
איצא מן אלכמאל לא יתכר גאיה לאנה כמאל נסמאני ומא הו ללאנסאן
מן חית הו אנסאן בל מן חית הו חיואן וישארך פי הדא אכם אלחיואן
ב ואיצא לו וצל מן קוה שכץ אלאנסאן גאיה | ונהאיה מא ילחק בקוה בגל
קוי פנאחיך אן ילחק בקוה אסד או קוה פיל וגאיה הדא אלכמאל כמא
דכרנא אן ינקל חמלא תקילא או יכסר עטמא גליטא ונחו הדא מסא לא
כביר פאידה נסמאניה פיה אמא פאידה נפסאניה פמעדומה מן הדא אנוע.
ואלנוע אלתאלת הו כמאל פי דאת אלשכץ אכתר מן אלתאני והו כמאל
אלפצאיל אלכלקיה ודלך באן תכון אכלאק דלך אלשכץ עלי גאיה פצילתהא
ואכתר אלמצות אנמא הי לחצול הדא אלנוע מן אלכמאל והדא אלנוע
מן אלכמאל איצא אנמא הו תוטיה לגירה ולים הו גאיה לדאתה ודלך אן
אלכלקיאת כלהא אנמא הי פי מא בין אלשכץ מן אלנאס וכין גירה פכאן
הדא אלכמאל פי כלקיאתה אנמא תחדא בה למנפעה אלנאס פצאר אלה
לגירה לאנך אדא פרצת שכץ אנסאן וחדה לא יעאמל אחדא ונדת אלפצאיל
אלכלקיה מנה כלהא חינוד בטאלה עטאלה לא חאנה להא ולא תכמל
שכצה פי שי ואנמא יחתאג אליהא ותעוד פאידתהא עליה באעתבאר

אלגיד. ואלנוע אלראבע הו אלכמאל אלאנסאני אלחקיקי והו חצול
אלפצאיל אלנטקיה אעני תצור מעקולאת תפיד אראא צחיחה פי אלאלאהיאת
והדה הי אלגאיה אלאכירה והי אלתי תכמל אלשכץ כמאלא חקיקיא והי
לה וחדה והי תפידה אלבקא אלדאים ובהא אלאנסאן אנסאן ואעתבר כל
כמאל מן אלתלתה כמאלאת אלמתקדמה תגדהא לגירך לא לך ואן כאן ולא
בד בחסב אלמשהור | פהי לך ולגירך אמא הדא אלכמאל אלאכיר פהו לך קלה, א
וחדך לים לאכר מעך פיה משארכה בוגה יהיו לך לבדך וגו' 1)
ולהדא ינבגי לך אן תחרץ עלי חצול הדא אלבאקי לך ולא תתעב ותשקי
לאכרין יא גאפלא ען נפסה חתי אסור ביאצהא באסתילא אלקוי
אלנסמאניה עליהא כמא קיל פי אבתדא תלך אלאמתאל אלשעריה אלמצרוכה
להדה אלמעאני קאל בני אמי נחרו כי שמוני נוטרה את
הכרמים כרמי שלי לא נטרתי 2) ופי הדא אלמעני בעינה קאל
פן תתן לאחרים הודך ושנותיך לאכזרי 3). קד בין לנא
אלאנביא איצא הדה אלמעאני בעינהא ושרחוהא לנא כמא שרחתהא
אלפלאספה וצרחוא לנא כאן לים כמאל אלקניה ולא כמאל אלצחה ולא
כמאל אלאכלאק כמאלא יפתכר בה ולא יגב פיה ואן אלכמאל אלדי
יפתכר בה ויגב פיה הו מערפתה תעאלי אלדי דלך הו אלעלם אלתקיקי
קאל ירמיה פי הדה אלכמאלאת אלארבעה כה אמר י"י אל
יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל
יתהלל עשיר בעשרו כי אם בזאת יתהלל המתהלל
השכל וידע אותי 4) ותאמל כיף אכדהא עלי תרתיבהא ענד אלמהור
פאן אעטם כמאל ענדהם עשיר בעשרו ודונה גבור בגבורתו
ודונה חכם בחכמתו יעני דא אלאכלאק אלפאצלה פאן דלך אלשכץ
איצא מעטם ענד אלגמהור אלדין אליהם הו אלכטאב פלדלך דתבת הדא
אלתרתיב וקד אדרכוא אלחכמים ז"ל מן הדא אלפסוק הדה אלמעאני |
בעינהא אלתי דכרנא וצרחוא במא בינתה לך פי הדא אלפצל והו אן קלה, ב
אלחכמה אלמקולה באטלאק פי כל מוצע והי אלגאיה הי אדראכה
תעאלי ואן הדה אלקניה אלתי יקתניהא אלאנסאן מן אלדכאיר אלתי
יתנאפס פיהא ותמן כמאלא ליסת בכמאל וכדלך הדה אעמאל אלשריעה

1) משלי ה, יז. 2) שיר השירים א, ו. 3) משלי ה, ט. 4) ירמיה ט, כב—כג.

כלהא אעני אנואע אלעבאראת וכדלך אלכלקיאת אלנאפעה ללנאס כלהם
פי תצרפאתהם בעצהם טע בעץ גמיע דלך לא יקתרן בהדה אלגאיה
אלאכירה ולא יסאויהא בל הי תוטיאת מן אגל הדה אלגאיה ואסמע
נצהם פי גמיע הדה אלמעאני בלפטהם והו נץ בראשית רבה 1) הנאך
5 קול כתוב אחד אומר וכל חפצים לא ישוו בה 2) וכתוב
אחר אומר וכל חפציך לא ישוו בה 3) חפצים אלו
מצות ומעשים טובים חפציך אלו אבנים טובות
ומרגליות חפצים וחפציך לא ישוו כה אלא כי אם
בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי פתאמל מא אוגז
10 הדא אלקול ומא אכמל קאילה וכיף לם יגאדר שיא מן כל מא דכרנאה
ומלנא פי ביאנה ופי תוטיאתה. ואד ודכרנא הדא אלפסוק ומא אשתמל
עליה מן אלגראיב ודכרנא כלאם אלחכמים ז"ל פיה פלנתמם מא
תצמנה ודלך אנה לם יקתצר פי הדא אלפסוק פי תביין אשרף אגאיאת
עלי אדראכה תעאלי פקט לאנה לו כאן הדא קצדה לקאל כי אם בזאת
15 יתהלל המתהלל חשכל וידע אותי ויקטע אלקול או כאן יקול
חשכל וידע אותי כי אני אחד או כאן יקול כי אין לי
קלה, א תמונה או כי | אין כמוני ומא נחי הדא אלנחו בל קאל אן
אלאפתכאר הו באדראכי וכמערפה צפאתי יעני אפעאלה נחו מא כינא 4)
פי קולה הודיעני נא את דרכיך וגו' 5) ובין לנא פי הדא לפסוק
20 אן תלך אלאפעאל אלתי יגב אן תערף ותתקל הי חסד ומשפט
וצדקה וזאד מעני אכר וכידא והו קולה בארץ אלדי הדא הו קטב
אלשריעה ולים כזעם אלמתהאפתין אלדין טנוא אן ענאיתה תעאלי אנתהת
ענד פלך אלקמר ואן אלארץ כמא פיהא מהמלה עזב י"י את הארץ 6)
בל כמא בין לנא עלי ידי סיד אלעאלמין כי לי"י הארץ 7) יקול אן
25 ענאיתה אוצא באלארץ בחסבהא כמא אעתני באלסמא בחסבהא והו קולה
כי אני י"י עשה חסד משפט וצדקה בארץ 8) תם כמל
אלמעני וקאל כי באלה חפצתי נאם י"י יעני אן גרצי אן יכון

1) בראשית רבה פרשת לח בסוף. 2) משלי ח, יא. 3) שם ג, טו.
4) לעיל ע' 83 ואילך. 5) שמות לג, יג. 6) יחזקאל ט, ט.
7) שמות ט, כט. 8) ירמיה ט, כג.

מנכם חסד וצדקה ומשפט בארץ עלי נחו מא בינא 1) פי שלש
עשרה מדות אן אלקצד אלתשבה בהא ואן תכון תלך סירתנא פאלגאיה
אלתי דכרהא פי הדא אלפסוק הי אנה בין אן כמאל אלאנסאן אלדי
בה יפתכר חקיקה הו מן חצל לה אדראכה תעאלי חסב טאקתה וערף
5 ענאיתה במכלוקאתה פי איגאדהא ותדבירהא כיף הו וכאנת סירה דלך
אלשכץ בעד דלך אלאדראך יקצד בהא דאימא חסד צדקה ומשפט
תשבהא כאפעאלה תעאלי נחו מא בינא מראת פי הדה אלמקאלה.
והדא קרד מא ראית אן נורעה פי הדה אלמקאלה מסא דאית אנה נאפע קלה, ב
גדא לאמתאלך ואנא ארגו לך ענד אלתאמל אלשאפי אן תנאל
10 כל גרץ צמנתה פיהא במעונה אללה תעאלי והו יזכינא וכל ישראל
חברים למא ועדנא בה. אז תפקחנה עיני עורים ואזני
חרשים תפתחנה 2). העם ההלכים בחשך ראו אור גדול
ישבי בארץ צלמות אור נגה עליהם 3):

אמן

קרוב מאד האל לכל קורא — אם באמת יקרא ולא ישעה
נמצא לכל דורש יבקשהו — אם יהלך נכחו ולא יתעה

כמל אלגז אלתאלת בעון אללה
ובכמאלה כמלת דלאלה אלחאירין

1) לעיל ע' 84. 2) ישעיה לה, ה. 3) שם מ, א.

חלופי נוסחאות

רשימת הקצורים

F	מורה המורח לר׳ שם טוב אבן פלקירא
H	חלופי נוסחאות שרשם חירשפלד בMGWJ 1895, ע׳ 407 ואילך וע׳ 460 ואילך
h	חלופי נוסחאות של תרגום א״ת מתוך אותו כת״י לפי רשימות הירשפלד שם
Ha	מורה נכוכים בתרגום ר׳ יהודה אלחריזי
L	כל כתבי יד ליידן
M	הוצאת מונק
O	כל כתבי יד אוכספורד
P	כל כתבי יד פריז
T	מורה נכוכים בתרגום ר׳ שמואל אבן תבון
x	כתבי יד אחדים
y	כתבי יד אחדים אחרים
z	כתבי יד עוד אחרים

מספר לימין איזו אות מציין את מספר כתבי־היד מאותו הסוג, למשל: L1 אחד מכתבי־יד ליידן, O2 שנים מכתבי־יד אוכספורד.

מספר לשמאל איזו אות מציין את סימן כתב־היד ההוא, למשל: 237P כ״י פריז אוצר ישן מספר 237.

חלק א׳

1,13 כמא לך x; כמאלך y, כנראה=שכלך השלם Ha; M=T.— 1,19 בדתך L O; בדהך H; M=T.— 1,25 הירשפלד מגיה אתרת.— 2,20 קר אטרח H.— 3,17 תצריחהא כל אלתצריח L1, כנראה=T.— 4,2 פי לילה ואחרה [!] פי עמרה כלה H.— 4,6 עלינא L O; עלוו T מעות.— 4,18 חכים עטים H.— 4,19 כאמתאל ואלגאז H.— 4,23 מפתדקא H.— 4,26 למעניין מתקארבה H O; למעאני L1.— 4,27 ואלגאז (ולא מחוק) H.— 5,6 מתאכם: O וכן T; מתאכרL וכן H a; מתאכם[ן] H.— 5,9 עטם אלאמור עלי מא הי עליה L1 וכן Ha T.— 7,26-27 כגיר H.— 10,5 ולו כלמה H.— 10,9 פיצרני: ויאדיני H (במקום ויורוני).— 10,11 שפאת H L O.— 10,27 אתי עד פיהא חסר בT ו Ha, אבל נמצא בכל כת״י.— 11,5 אלכביר H.— 11,23 יתסמח H.— 11,29 אלאולותין H.— 12,4 אלאולותאן H.— 12,9 תקדיר H Ha.— 12,22 ויקולון איצא H.— 13,14 ותדברה H.— 14,13 ברפע H.— 14,26 אלמצמון בהא לא אשכאלהא H.— 18,22 גחתה H.— 19,15 כתאבה H.— 19,15 לתגאסר H.— 20,10 אבליה 2 כ״י.— 20,15 יתקרם x.— 20,15 אלקדיסה H.— 21,1 צר H.— 21,20 יגתזון L1 O; יכתפון L1.— 23,10 ואחל H.— 23,15 עלי עטמה מן 1 כ״י; עלי עטים אהל לה x.— 24,6 אעלי מנה Ha T x.— 24,16 וישא H.— 26,21 תעאלי אללה ען דלך L1.— 28,26 לה חסר Ha T x.— 29,3 אלמטנון L O.— 29,8 אן: פה מתחיל קטע האוטוגרף, שפרסם ד. ילין ב„תרביץ״ שנה א ספר ג עמוד 93; עיין להלן ב„אוטוגרפים״.— 29,17 בה L.— 32,2 רפעה גלאלה H x.— 32,25 געלוה H.— 33,1 אדראכא: עד כאן קטע ילין.— 33,1 כנו H.— 33,9 יכתל x.— 33,10 תצת בה H.— 33,24 תקריר H.— 34,13 ואלרום: ואלחם Ha L1.— 35,8 או: אי Ha T H x.— 35,10 כטאב L O; אלמכאטבין בגליון L1.— 36,18 אלדי יכון בגליון Ha T L1; אלדי כני דלך O2.— 38,13 מא מן שאנה O1; מא שאנה L1; מן שאנה אנה H.— 38,28 אעתני L1 O; אעתנא

41,8 —.L1 39,1 וארון x הוצאות אונקלוס שלנו.— 40,25 אדרכה H.— 41,8
זברא כראתהא H.— 41,17 וכונהא L1 O H.— 41,24 ואגעל H.— 42,8
כדלך H.— 42,14 ענד אראדתה L1.— 42,24 ואסתמדאר x.— 45,10
ואלחמא H.— 46,1 יצעף (ו מחוקה) H.— 46,3 אטען L1 H.— 47,24
אלאצאגר H.— 49,15 למאנע H.— 49,20 יתשוק H.— 51,1 פכאן דלך
H.— 51,24 אלמתל H.— 52,11 קוי x.— 52,16 יראם בהם H.— 52,22
אלנש H.— 53,9 אכפא x H T Ha.— 54,5 אלאנפעאל H.— 54,23
ואראדתה H.— 55,15 מן סואה H.— 56,12 וגוד H.— 57,11 ואעתקדה
x T Ha H; עלי חסר H.— 57,15 מתי מא H.— 59,2 אסם טרף לומאן
H.— 60,3 בנקיץ H.— 60,3 מעני לא יחרף לבבי לם ינחרף קלבי ראיי
H.— 60,4 ולא זאל חסר ב T, ולא אסור Ha.— 60,6 אי חסר H.—
60,8 מענאהמא אראדתך H.— 61,25 אל תתנהו בנפש צריו x H; אל
תתנני בנפש צרי T Ha (תהלים כז, יב).— 62,9 פגאה H.— 62,14 כאנה
H.— 62,15 פי דלך H.— 63,1 לסמסבותין H.— 63,19 אלדי יקולון 7 כ״י H;
אנה יקול 1 כ״י.— 63,26 לתסתכן H x; לתסכן y; לתסתר z.— 66,4 פי אן
H.— 66,14 בתכייל x H.— 67,15 אריח H.— 67,20 כתב אלאנביא H.—
67,23 ללתקדיר H.— 68,15 ולשון הומה H.— 68,17 ובאשר H.— 69,1
אד כאן דלך לאזמנאז H.— 69,11 ולבם פי הדא אלמעני x Ha.— 69,14
באנה x.— 69,18 ולתכרר 1 כ״י.— 69,19 ותלך לקוה H.— 70,5 ותנקיץ טא
H.— 70,6 צר H.— 70,12 אלתקדיר x Ha.— 70,19 אחדהא H.— 70,28 פכאן
נסבתהא לה תעאלי סאינה x T; M=Ha.— 72,25 תטלבה H.— 72,27
להא x T; T הוצאה ראשונה M=Ha.— 73,24 טאהרהא H.— 73,28 ולא
יצאף H.— 73,28 מן שכל 1 Ha.— 73,28 חיואן גיר נאטק L1 T; H=
M.— 75,26 כמא x H.— 76,1 אלטוגוד H.— 76,7 ואנהא: ואנמא H.—
76,29 לכן H.— 77,8 ובתמתילאת H.— 77,9 אנהא: אנמא H.— 77,10
ולא נגד H.— 77,19 אלאקסאם אלכמסה H.— 77,21 והי H.— 78,13 15
אלהיאה H.— 78,29 אלקוה x H T Ha.— 79,6 ולדלך קיל אנה תעאלי
ואחד באטלאק נוסף בא H (בלי תעאלי), T; M=Ha.— 80,8 כאנת
H L O.— 80,23 זאיד עלי דאתה 1 כ״י T; זאיד ען דאתה H.— 81,6 וכתאב
אלתנזיל H.— 81,20 כיף H.— 82,12 כתאב אללה H; M=T.— 82,13

צפה פעליה לא צפה דאתיה H.— 82,15 מענאהא H.— 82,22 לא יתבע
H.— 83,13 ועלמתה H.— 83,21 טלב מן אללה H.— 84,16 לאן אלארא
אלגיר צחיחה ארא לא תתבת תלך אלאפעאל ותלך אלאפעאל הי צפאתה
תעאלי L1; לאן אלארא אלגיר צחיחה לא תתבת ארדאך תלך אלאפעאל
אלתי הי צפאתה תעאלי 1 כ״י; M=T H.— 85,8 מן כל אדיה H.—
86,10 בכלק כביר H.— 86,11 פי שבעה H.— 87,2 גמר x; אגמאר L1;
בתוך T כ״י והוצאה ראשונה; בחיי Ha כ״י.— 88,2 מתל אן יכון
לה שי באלקוה L1; כדי שלא יהיה לו שום דבר בכח Ha, בטקום: כמו
שיהיה לו שום דבר בכח; M=T H.— 88,13 וכדלך H.— 89,27 אשתרכנא
(נ למעלה מן השורה) H.— 90,5 אמא מן T H; M=Ha.— 90,22 בתסמה
H.— 90,24 נכלץ H.— 90,26 מן אלתסמה כמא H.— 91,3 באלתגמיל H;
באלתגסים x; M=Ha T.— 91,5 אלקצד H.— 92,20 הו לים H.—
92,23 פאיץ H.— 92,30 בכון x; T H הוצאה ראשונה=M.— 93,2 פקלנא
אנה ואחד ואלמעני x.— 93,9 חדכאתה H.— 93,10 צרורה חסר Ha x;
מארה צרורה H; M=T.— 93,18 ואן תם מוגודואז לא ישבה שיא H;
M=Ha T.— 93,18 מן כל Ha T H.— 93,23 לחטת H, חשוה בשורה
הבאה.— 94,9 עדה H.— 94,10 ונעלם H; T כ״י M=Ha.— 94,16 פי
הדה אלעקידה F.— 95,24 אלאינאב x H T Ha.— 95,25 עקלנאהא L1
Ha.— 96,12 וטולוא ואסתועבוא x T; וטולו ואצהבוא H; M=Ha.—
96,18 לנצוץ H.— 96,20 אסתבאחאת H.— 96,24 שפקתי H.— 96,24
לארדת M; לאורדת H.— 96,25 מואצע x H Ha; M=T.— 97,6 נכרג
H.— 97,21 אנה כמאל x H; אנהא כמאל y; אנהא כמאלאת z.—
99,5 לא דלך אלמוצוע מתל הדה אלמוצועאת ולא תלך אלמחמולאת מתל
הדה אלמחמולאת רוב כת״י T H; גם קאופמן, תולדות חורת התארים, עמוד
459 הערה 147, חושב את הגירסה הזאת לנכונה. M=Ha L1.— 99,17 דאת
אלאלאה וחקיקתה H.— 99,21 אקול גהל H.— 99,27 יקע H.— 100,2
אלאנסאן ושכלה ותכטיטה H.— 100,9 אדי ילום וגוב אלוגוד H.— 100,21
אסמא ואחדא H.— 101,3 אמא אלשי H; M=Ha T.— 101,3 יהתגו
H.— 101,7 יום (בלי פי) H.— 101,9 ליסת H L O.— 101,11 ישארכה 1
כ״י.— 101,13 דאת להא צפאת x; דאת דאת צפאת H; עצם בעל תארים

102,6 ולפקונהא: אלפוהא x.— 102,8 אכבאר: כראפאת I.— Ha T.— 102,9 אלאסס H.— 102,25 כאן פיה H.— 103,5 אלקראה H.— 103,8 קט ממנועא T H L1 (ולא מצנונא בה לא תורגם ב T) M=Ha.— 103,8 ולא מטנובואן בה H.— 104,20 בינא x.— 104,20 אלמוצועה H x.— 104,23 אלאשראר H.— 104,25 אכתרעהא x.— 104,27 מיאן או מיז F (סוף עמוד 151) Ha; O (מיאזן L1) M=T.— 104,27 פכתבוהא H.— 104,27 תרכהם H.— 105,1 בטלאנהם H.— 105,3 אסמאיה H.— 107,3 סאלת L O, סאלת H.— 107,8 וגד מא וגד H.— 107,8 אסתמראה H x.— 107,12 צור ואמת T H x; צור ואמתאלה y (ואמת כנראה קצור מן ואמתאלה); M=Ha.— 107,17 פה מתחיל קטע האוטוגרף, שפרסם הירשפלד ב J.Q.R. 1903 עמוד 677; עיין להלן ב„אוטוגרפים".— 108,12 וקאל כדא כמא קאל H x (כדי במקום כדא) T.— 108,13 באנהא אלדי קאלתה H.— 109,4 עלי עד כאן הקטע.— 109,19 בינא Ha x.— 109,26 ד׳ סעדיה ויאמר אלהים ושא אללה על הגליון H.— 110,1 אקאויל אלאמר T H x.— 111,4 גמהור אלמלה H.— 111,9 אמרה H.— 111,17 טרדוא I כ״י; סמעוא I כ״י.— 111,20 לאמתה I כ״י.— 111,23 אנקטאע T H x; M=Ha.— 111,25 ואקר H.— 111,26 כארג H L O.— 111,28 ינקץ T x.— 112,2 דפע H x.— 112,9 אסתכמלת H.— 112,15 במעני H.— 113,22 ואלשי אלמעקול H.— 113,25 וכדלך Ha H L; M=T.— 114,7 עאקל H.— 114,29 ואן אלעאלם עלה Ha L1; ואן ללעאלם עלה L1; ושהעולם מאתו T; רוב M=O.— 115,1 יתצור H.— 115,9 בנא: בית L1; נבנת (=כנא) T; M=Ha.— 115,24 סיקטע H.— 116,9 תבענאה H.— 116,14 הי אלצורה F L1 (עמוד 37) Ha; M=T.— 117,1 חי העולם F (עמוד 37), דניאל יב, ז.— 117,5 כדא H.— 117,10 אמתאל אואמרה H.— 117,13 אלאכיר H.— 117,26 אסתמראר H x; וכן הלאה ומרהא, ומרה, אלממר, אלמסתמר, יסתמרה x.— 118,9 אעלי H.— 119,1 בתסמה לאן ליים H.— 119,8 הדה הי שרח H.— 119,9 פתאמלה ותאמל L1.— 119,10 ידבר Ha T x; רוב כ״י M.— 119,13 אלקוה H.— 119,18 ליים הו טל L O.— 119,28 תכונה H.— 120,3 אכר; אול H.— 120,12 נסבת H x; מנסובה L1; כנראה הוכנסו שתי הגרסאות האלה במקום נסבה, כדי להקל הבנת המשפט. מיוחסים F T (עמוד 40), סמוכים

Ha.— 120,15 נצחם H.— 121,1 ובקיתה F T x (עמוד 41).— 121,18 ואלתחיר H.— 121,18 אכיל H (א במקום ו, י כתיב מלא).— 121,21 אן כאן ירון שיא H.— 122,17 ארעוא T x; M=H.— 122,21 אעתקאדתהם H.— 122,23 להם H פעמים.— 122,27 אלמכתאר לה H.— 122,30 אלם: רוב T H O (נחלו=אלם); עלם T Ha L (כ״י אחר).— 123,1 אפלספה x; M=Ha.— 123,5 והי: L O; והוא Ha T.— 123,11 אלאול: L O.— 123,12 תאמלו H.— 123,18 דאיא מחקדמא H.— 124,6 בברהאנהם H.— 124,7 צאנעא H.— 125,9 תקלודא מן אלאנביא H.— 125,9 צר H.— 125,12 קדרהא H.— 125,21 דליל H.— 125,24 קואעד אלשריעה Ha T 359 O; פנת ספנות חתורה (=קאעדה מן קואעד אלשריעה) F (עמ׳ 43); M=H.— 126,2 ילתגון L O.— 126,7 לם יסתקדר H.— 126,19 פילתגוא L O.— 126,21 ואן L1 T; M=H.— 127,14 כאלחם H.— 128,4 פימכן H.— 128,9 למוצע H.— 128,27 יתכון F T L1 (עמ׳ 45); M=Ha.— 128,27 סנהא אותו Ha T L1; M=F.— 129,18 פי תרכיב F Ha T L1 (עמ׳ 46); M=H.— 129,20 אלתאבת H.— 129,21 מאת אלחיואן H.— 129,25 ואלנטארף H.— 130,14 ופיהא I כ״י, F Ha T; ופיה נכון כי המלה מתיחסת לבדן.— 131,29 ואובלה H; F Ha T (עמוד 52) M=.— 132,7 והי H.— 133,13 כמא יעטיה H; M=T.— 133,14 תרגי L O.— 133,14 כל הדא Ha T x; אבל כל זה F (עמ׳ 54); M=H.— 133,29 כונהא (ו למעלה מן השורה) H; M=Ha T.— 135,21 לו כם ולו גסם H.— 135,26 אלאכואן Ha; ההויה T (דפוס); T (כ״י) M=H.— 136,7 ילתגון L O.— 136,15 תלאתהא H.— 136,17 עלי H.— 137,3 אלמעני אלוצע H.— 137,29 מנקצה וגיר מנקצה (שתי הנקודות במקום תשדיד) H.— 138,30 הו אלבראץ H.— 139,8 אלנפס מרכב Ha T L, אבל מרכב בצורת זכר נותן מקום להשערה שנשמטה מלת גסם.— 140,2 יקולונהא: L O; נכון יקולונה, וכן T.— 140,20 כדלך ולים הדא קאלוא פקט כל קאלוא T L1; M=Ha.— 141,6 ובאגתמאע H.— 141,7 פאצבג H.— 141,12 ומדהב אלאשעריה H.— 141,12 אני ענד תחריך x.— 141,21 לכן אכתרהם אסתשנעוא דלך Ha T L1.— 142,6 פי כל גסם H.— 142,12 יקום (מחוקן) H.— 142,24 25 באקיא H.— 143,30 אלתקריר T.— 144,11 יטפו: Ha L1; יטף רוב כה״י, T H.— 145,17 מא תראה מן אלשדה

H; מא תראה מן אלשדה פי הדא ואללין פי הדא וחי אעראץ Ha L1.— 145,19 מאדתהמא H.— 146,8 אלכנפסה x; F (עמ׳ 153) משער כי T בתרגמו העטלף קרא בסקור אלכפאש.— 147,4 ככמט (כלי ואחר) H T.— 147,12 תנאקץ T ?.— 147,13 אלאבעאד H.— 147,17 יוגב כח H.— 148,2 נדעי אנה (כלי אנא) H.— 148,6 באלהינא (א בסקום ה) H.— 148,16 נהאיה פיה x H; נהאיה לה y; נהאיה לה פיה אין בכה״י, אבל כן צריך לקרא, וכן T.— 149,1 בן H, וכן בכל פעם.— 149,3 נהאיה (כלי לה) כל כה״י חוץ מן O1 נהאיה להא; נהאיה להם H.— 150,6 כלאמא x T.— 150,11 בעבארתהם H.— 150,12 כל ואחד מנהם T L1; במקצד כלאמהם O1; במחץ כלאמהם O1 (היותר ישן).— 150,28 קאלוא Ha T H.— 151,13 לחד L1 (היותר ישן) ואולי זאת הגירסה הסקורית.— 153,17 באחד אלגאיזאת x; M=H Ha T.— 154,10 ואלגאיזין אלמנסוכין L O.— 154,10 מעדומה x H; מעדומין L1.— 154,18 הדה אלטריק אלדי H.— 154,19 תקריר T x (כ״י ודפוס ראשון).— 155,15 כלאהמא H.— 156,1 אדמג 6 כ״י.— 156,16 יעדי H.— 157,12 תתכת O2.— 157,14 מתנאהיה Ha L1.— 157,15 ומעני אלעלם גיר מעני אלקדרה ענדה גיר מעני אלאראדה רוב כה״י; וגיר מעני אלאראדה Ha L1; M=T.— 157,23 אלמקדמאת Ha T H L1.— 157,23 תצורהא בעיד T L1.— 158,22 אלאנסאן H.— 158,24 מסאויא L1 O; מסתויא L1.— 159,8 נתברהן H.— 159,9 שכוה x; שכיא H.— 159,25 מעני רוב כה״י, H; M=Ha T.— 160,9 ישאכה H, השוה השורה חבאה.— 161,3 אלארואת: O2 מן היותר טובים. T (כ״י ודפוס ראשון); אלאדואת x; אלאדואת y; אלנוריאת O1; גסם אלנור אלאדואת H.— 161,22 לאמכאן וגודה (כלי ועדמה) Ha T L1.— 162,2 ולא למרגה: רק O 359, אבל המלים האלה נראות נחוצות להשלמת העניין, וגם לא לפני למכצץ מראה שחסר כאן איזה דבר. Ha: לא יצטרך למגביל אשר יכריע המציאות על האפיסה.

חלק ב׳

165,13 לערתהא H.— 165,23 גסם H.— 166,7 עשר כל כה״י, וכן בהקדמות הבאות.— 166,14 ואולהא כל כה״י.— 166,27 אלגסם x.— 167,4 וגד: וגב H.— 167,9 אלעשרינה H.— 167,27 מעקולאת רוב כה״י, F Ha T H; ומעקולאת נמצא רק ב221L.— 168,1 ושרחה: ופירושיו T; M=Ha h.— 168,2 ותבריין וכו׳: כל כה״י, T; אלא תביין בעץ אלמקדמאת מכתב הרמב״ם לר״ש אכן תבון; אלא נמצא גם ב Ha, אבל ככלל גרסת Ha מוטעית.— 168,9 סרמריה: דאימה H.— 168,10 גיר מתנאהי H.— 169,12 אלגרם H.— 169,17 חרכהא H x; בהערתו (עמ׳ 30) מבכר מונק גרסה זו.— 169,20 תמדהא H.— 169,21 ותולר H x, כ״י אחדים של T.— 170,1 אלחאריה עשר 18L, וזה יותר נכון.— 170,11 אל תנקסס H.— 170,21 אנתקלת אלנפס מעה איצא וצארת פי אלגרפה Ha 18L.— 171,1 תכייל H.— 171,10 תגיירוא H.— 171,16 יחדת דאתה H.— 171,25 לום איצא וגוד H.— 172,2 גאבה H.— 172,24 מראפעא (א בסקום ה) H.— 172,27 אלעשרינה H x.— 173,25 טרק H; M=Ha T.— 174,4 קוה Ha H; M=T.— 175,25 בינא פי תבין נפי אלגסמאניה 1 כ״י (היותר גרוע), T H.— 176,20 תכוון H.— 176,22 אול H.— 177,20 הרכה H.— 178,5 הדא איצא H.— 179,5 אלאפאק H.— 179,17 בכל פלך: באלפלך T Ha x (כ״י).— 183,15 אשר Ha T; F (עמוד 87).— M=Ha.— 183,18 עטמה קדרה F T H x; M=Ha.— 183,23 לכרוה H T.— 184,20 אנך x.— 185,5 יכאלפוא x; יכאלפו H; יכאלפה Ha T.— 185,14 טכיעיה H; M=T.— 186,3 אלראעיה Ha H x; M=T.— 186,4 האילה עטימה גדא Ha T 18L.— 186,27 אכר Ha.— 186,27 כרה ואחדה: כרה חסר T 18L.— 187,14 באלגמלה H.— 190,18 עליין H T.— 190,20 יתכלי חסר Ha x.— 190,28 אמא H.— 191,11 עולנא: עמלנא x H; עלמנא y; M=Ha T.— 191,19 אלקוי Ha L; M=T.— 191,20 לתחדיד T H x; F; Ha (עמ׳ 154)=M.— 191,24 מוצע למוצע Ha H.— 191,24 אלמוצע H; M=Ha T.— 192,10 כאמלה חסר Ha H; M=T.— 192,21 חכמנא: רוב כה״י והיותר טובים; חכמתנא 1 כ״י, Ha T; חכמאנא x, כ״י אחדים של T.— 193,21 לקאה H.— 193,26 אלמסכן H.— 194,23 וליסת H.— 195,6

לתשבה H.— 195,9 וכדלך H.— 196,4 אלאתא מוגודא רוב כה״י.— 196,25
יתגיר פי חאלה בעד חאלה 18 L T; כל חי חאלה בעד H.— 198,5 פי
כתאבה טימאוס 1 כ״י, F (עמ׳ 95); M=Ha T.— 198,19 ולא עד טאר חסר
T.— 199,9 יזעם H.— 199,10 ותלכיץ חסר T.— 199,18 פי מא נריד אן
M=Ha T; H x.— 200,1 פתלך צורה H; M=Ha T.— 200,7 לם: לא H.—
201,5 תגייד משיתה Ha H.— 201,16 פי אלחאל 18 L T; פי אלאול H;
מקודם Ha.— 201,22 מיי אלף: אין בשום כ״י; מנוין ?! אלאף x; מיין
אלאף y.— 201,28 אעני H.— 201,28 וינסכוהא H.— 202,12 כפאת (במקום
כפת) x.— 202,18 אלקטעה H.— 202,21 פי צחתה H.— 202,25 בעד דלך
חסר T, ב h רש.— 202,27 בכון אלסמא כאינה פאסדה 18 L T (כ״י).—
204,19 יקבל: יטלק 18 L; יטלב 221 L.— 205,1 פי תרגיח H.— 205,21
אלרגאל x Ha H F (עמ׳ 154); M=T.— 205,27 ינפתח H.— 205,28 ולם
יזל H.— 206,7 לא יאכל H.— 207,9 פי אן אלחדכה H.— 207,21 תכוין
H.— 208,6 יקתציה H.— 208,9 פצול H; M=Ha T.— 210,8 ולא יריד
h H.— 210,12 אלטדק H; M=Ha T.— 210,24 פי כאלף כלי אלדהר H;
M=Ha T.— 211,9 עלה אלעלל והדא H.— 211,24 אלתלכיץ: אלתכציץ
T?.— 212,2 אן אלמאדה 18 L Ha T.— 212,2 אלחגייר H.— 212,3 והו
אלדי H Ha; M=T.— 212,5 אלמתגיראת H.— 212,6 תכיינה H.—
212,30 מן אלמא H.— 213,19 מוצע H.— 214,7 אגרי H.— 214,18
אלגזילה: המחלקיות=אלגדליה כ״י אחד של T.— 215,5 מסתגרבה חסר T
Ha.— 216,7 לעדם H.— 219,11 ותכציץ אלשכץ אלשכל H.— 219,15
סבבאן Ha T; סבבין 1 כ״י.— 220,16 עלה Ha T H.— 221,22 חתי אן
H.— 222,1 כלאם H.— 223,11 בנמוע אנואע אלכטאאת מע כל אמוגודאת
T 18 L.— 223,24 אלשרוד Ha.— 223,25 עדדת H; M=Ha T.— 224,18
אענאדהא H.— 224,30 אלדין כל כה״י H; אלדין הם 18 L Ha F (עמוד
112).— 225,10 ובאלגמלה 18 L Ha T.— 226,6–7 מן אלכרוג H T.—
226,12 נתסמה H.— 226,27 ומרכזאהמא מכתלף x; ומרכזיהמא מכתלף
H y; ושני מרכזיהם מתחלפים T.— 227,19 אלא מא דכרת לך חסר 18 L
Ha T.— 227,28 אלאצלין Ha.— 228,3 ומקאדירהא Ha x וקצת כ״י של
T.— 228,25 אנה דלנא חסר 18 L.— 228,25 מחרכה: T מוסיף אבל שאר

ענינם.— 229,15 פלים באלצרורה אלא H.— 229,25 אהל אלבאטל H.—
229,27 איצא חסר Ha H.— 229,29 ויוגד: רק 1 כ״י, T; ויגד x Ha.—
230,3 איצא במקום אלאכר x T.— 230,16 צורתה 18 L T; M=Ha.—
230,17 יגב H.— 230,25 אלמטלוב H T.— 231,13 קבל כלקת H.— 231,27
במראה H Ha; M=T.— 232,1 והדא צחיח H; M=Ha.— 232,17
ולעלך H.— 233,10 מן טאהר נץ x.— 233,12 ישאחח רוב כה״י.— 233,22
וגב: נגד 18 L Ha h; T שתי הגרסות ביחד.— 233,26 קריבה H.— 235,25
כצץ H.— 235,25 דלך אלוחי H.— 235,27 אנקראץ H.— 236,14
באנקראץ H.— 236,25 מנקלבה T?.— 236,25 חאלאת H.— 236,28 קאל
H T; M=Ha.— 237,6 מתממא P 237.— 237,28 אקבאלכם וסעאדתכם
H; M=Ha T.— 238,3 כשמים H.— 238,19 אלטאהרה חסר 18 L Ha T.—
243,22 טן צ״ל צן וכן Ha T; טן: כל כ״י, H.— 243,25 ואלתעדי T לפי
השערת F (עמ׳ 154—155) H.— 243,29 לכל (במקום לכן כל) x Ha; M=T.—
244,16 קלל וגיר דלך 18 L Ha T.— 244,27 למאננא H.— 245,26 ותבינת
כל כה״י, H.— 246,10 אלאכר H.— 246,26 תכציצה רוב כה״י, H; רק
249,6 אכד יבין H.— 248,19 למכתומה T; M=Ha.— 247,3 18 L M=.—
ואלאמתזאג H; M=Ha T.— 249,7 אלדין H.— 249,7 אול חסר H; T
249,9 תרכיבה H; M=Ha T.— 249,9–10 הו וגוד H; T
M=Ha.— 249,20 ודכר עץ עץ H.— 249,26 נבחוא Ha T L; נבהו H.—
250,18 תסמית H.— 251,6 7 קורתו: כוורתו רוב כה״י, Ha; כורתו h H;
T בראשית רבה, ירושלמי=M.— 253,9 פי תצחיח 18 L Ha; M=T.— 253,17
עואם אהל שרעתנא 18 L T.— 254,13 ענר קצה 18 L Ha T.— 254,15
פקולהם H.— 255,1 חמאר או צפרע כל כה״י.— 255,9 אחר ותמאנין כל
כה״י, וכן הלאה ארבעה עשר, מאיה ועשרה, סבעה.— 255,27 ואד: כאן
מתחיל הקטע השני שפרסם הירשפלד בJQR 1903 עמ׳ 677 ואילך; עיין להלן
ב״אומוגרפים״.— 258,18 אעלאם כל כה״י.— 258,24 איצא חסר x Ha T.—
258,24 אעטא x H.— 260,7 קבלה: בערה 18 L Ha.— 260,25 באעלום H.—
260,26 אי דלך H.— 261,24 אבתדא x; אכתדי y; אבתדאה z; אדי תראה
(בלי מנהא) 18 L T.— 262,11 ואלגמלה H.— 262,17 אלקול: אכלאם H.—
262,19 יתנבוא x; יתנבון y.— 263,13 נבוה 18 L Ha.— 263,14 תגניתהם

H.— 263,21 ואשר T 18 L (שקרא בשורה הקורמת אי׳ במקום אי׳).— 264,9
קדר יכון מדברא בה נפסה לא גירה Ha T L.— 264,14 כמא בינא עד
אלמתכילה חסר Ha T 18 L.— 264,18 וואצעוא x.— 264,27 יואצל H.—
265,17 צרח חסר Ha T 18 L.— 265,18 יכתם T.— 266,1 אסר H.—
266,14 ינדר: כבר 221 L וכן יגירו T.— 267,13 אלדי כל כה״ו; אלתי H.—
267,27 מן פיץ Ha T 18 L.— 268,6 ממן תקדם Ha T 18 L.— 268,14
ישהד H.— 268,15 אלוחי Ha T 18 L.— 269,13 אלבראהמה 18 L; אלברהאניה
כ״ו אחר של T.— 269,15 אלסאלפה: אלנאהליה Ha T 18 L.— 269,27
אן יכון אלנאס כלהם דלך אלזמאן כאמלין O 1 (Uri מספר 359).— 270,9 אלא
מא: כמא לא T 18 L; M=Ha.— 270,15 לחיז: אלי חד 18 L.— 270,20
אלמפרט: אלמקצר x.— 270,25 לנפסה H.— 270,26 לאלזאם H.— 270,26
בעמל מא גא בה אלנביא F Ha T 18 L (ע׳ 116).— 270,28 ותרכה
18 L.— 271,14 יחתאג T 18 L.— 271,22 טטנונה חסר Ha 18 L.—
274,20 וכדלך עד הלילה חסר Ha 18 L.— 275,3 לפלוני (במקום אלפלוני)
T 18 L; ולים יכון דלך לפלוני אתאה 237 P; ולם יכן דלך אלפלוני נביא
221 L.— 275,8 אתי ואכבר H.— 275,28 וגרי וגרי (כפול) וקאל להם
H.— 276,10 לאנה H.— 276,21 כינו H.— 277,6–7 אלדי ודכרונה H.—
277,8 ידפע Ha T x.— 278,13 אלתי ראה 63 P.— 278,25 אלעציאן x;
אלעצאיין H y; אלעצל T z.— 279,2 מסתלדה: מסרורה 18 L; מיושרת
(=מסדרה ?) T.— 279,14 המלים: פי כל מוצע אינן ב M, והכנסתין לפי
הערה 4 שבעמוד 329. הן חסרות ב x.— 280,28 מנהא H.— 282,9 אנה חסר
Ha x.— 282,20 לה קדר עטים: לה עטם x H.— 284,22 אגמע אלעלמא
221 L.— 286,4 במראה חסר Ha x.— 286,16 תקדים מא תקדם 221 L (על
הגליון) Ha.— 287,7 תמאן כל כה״ו, H.— 287,25 כית וכית חסר בכל כה״ו
מלבד אחר שהמלים האלה נוספו בו אח״כ.— 288,3 כתב אלאנביא H.— 288,3
בעצהא: בעדה Ha 18 L.— 288,9 מטלקה T x.— 288,25 צחכה: הדפא
F x (עמ׳ 156).— 288,25 וסכריה: סכרה T לפי דעת F (שם).— 289,1 כדלך
אקול H.— 289,18 פינא: פיה 18 L; פיהם T; אלא ענד מן קיל פיה
63 P.— 289,25 אלאגארה H.— 290,14 ואלאגיא H; ואלאגיאאת
ואלמבאלגאת T ?.— 290,14 כתיר פי H.— 290,15 עלי תקדיר 1 כ״ו, Ha.—

291, מתל Ha H x; מתלא y; M=T.— 291,6 תחדיד T x
Ha.— 291,26 טין H.— 291,26 בכונהם ישער ואלמוצע
אלאסתעארה H.— 292,10 פי אלאלאה H.— 292,19 פי
אקאויל חסר F Ha x (עמ׳ 117).— 293,16 סלטוא: טלמוא 1
כ״ו.— 293,22 סבב אללה לה תקוחה T.— 294,4 לכן מעני דלך קיאם
בין עלי מא שאבה הדה אלציגה ארצא מן אלקול פקט Ha x קצת כ״ו של
T; T הוצאה וכ״ו אחרים=M.— 294,11 ותדכרה x.— 294,13 אנתהי באלקול
x; אנתהי בה אלקול y.

חלק ג׳

297,14 בינא x H.— 297,14 מן אדהאן H.— 297,15 יתבין: יבין
H.— 297,26 דו חדם H.— 297,28 תלקית x H.— 297,28 אעתקדת H
Ha.— 298,1 שך ענדי H.— 298,5 אלכץ x Ha.— 298,8 יכפי רוב כ״ו.—
298,16 חתר ירי x; M=Ha.— 298,20 חרף כנראה T.— 299,14 פממרודה
H.— 299,17 כונהם מתלאזקין כל כ״ו.— 299,23 וגוהרהא: וזגוההא כנראה
T.— 300,8 ובזק אסם אלברק H.— 300,8 פישבה H.— 300,12 ברית
חדא וקליל כחזוי H.— 300,13–14 ליסת תחרכהא 18 L T ?; ליסת תחרכה
x; לים תתחרכה H; M=Ha.— 300,18 ליסת אלריח בל גרצא H.—
300,20 לחית והכדא H.— 300,24 אן חסיר אלחיה לגהה מא פתסיר פי H.—
301,1 ואסתופי Ha x; M=T.— 301,25 עין H.— 301,26 בעניי יענון
חאלתי הדה H.— 302,6 יר חיואן או רגלה H.— 302,17 יתחרכוא ...
אנפסהם H.— 303,12 ותבין H x T.— 303,22 קאל ארצא H.— 304,13
ללסמא H.— 304,20 אלא חסר Ha x.— 304,23 ללדור H x.— 305,5
וקאל חסר H.— 305,10 תאויל (במקום תאוילא) x.— 305,16 לאפראר H.—
305,21 אלאדם: אלאמר 1 כ״ו, T H.— 306,9 אלמבעצה H x; T H; M=Ha.—
307,3 ראוא כל כ״ו; ראו H.— 307,8 אלדין 230 P T.— 308,21 ורחבת
דלך x; ורתבה תחת כנפיהם 1 כ״ו, T; ואן דלך תחת כנפיהם 63 P Ha.—
308,22 בקול האופנים Ha T H x; 2 כ״ו=M.— 309,2 מדלול H.—
309,13 תממת T H x.— 309,17 תעלק x.— 309,29 צורה ראשון חסר H.—
310,14 כלהא חסר 1 כ״ו, T.— 310,17 יותי: יותר 63 P T.— 311,3 ונסתר

311,7 ויספק H.— 311,4 תתמרת x; תתמתר H.— יסתסתר y.— x;
311,11 ונבגי ללעאקל 2 כ״י, Ha T דלך 312,4.— Ha T x תלך 312,8.— T x.—
312,17 אלקצר H; אלקדר Ha ?.— 313,23 לגו: גלו 3 כ״י Ha; גלו 1 כ״י
T H.— 315,13 אלדי פרצה איצא סניר x.— 315,19 חכמתמא H.—
315,22 פאעלה H.— 316,6 אעראם מלכאת H.— 316,11 פהם H.—
316,26 תכלב: תכרם H.— 317,4 אולא H.— 317,7 בינא: קלנא H.—
320,13 סנין H.— 320,16 חאלה: גמלה 1 כ״י, H; גהה 1 כ״י.— 320,27
רוגד T x.— 320,28 אלמצאב עלי מא יגתניה 63 P Ha.— 321,15 כון
אלאנסאן יאלף ... ויעתארהא 1 כ״י.— 322,14 ואלחואצל: ואלאחואל x
Ha.— 322,15 אן יעתבר אעתבאר תאני פי 63 P Ha.— 322,21 קר H.—
322,26 ללטבב x; ליוטיב F (עמ׳ 157) Ha; לתטבב H; M=T.— 322,28
ביאן x.— 323,7 בה שכצא רוב כ״י, H.— 324,2 בקצר מבדא עקלי 63 P
F Ha T (עמ׳ 119).— 324,6 אכרי H.— 324,13 ואן הדא: והדא T x.—
324,23 כדא דליל H.— 325,26 להדח אלגאיה x; למעתקד הדה גאיתה
אלגאיה 221 L; הדה מחוק H; רוב כ״י=M.— 326,8 אללה חסר H.—
326,14 תלזמה Ha T x.— 327,5 אלי פעלי T H x; M=Ha.— 327,10
אלמהדי כל H.— 327,23 אנתא מצ׳יה H.— 328,8 תשרה H.— 328,10
וחלתזם H.— 328,12 תטלב פעמים H.— 329,8 מקארנה F T x (עמ׳ 157);
M=Ha.— 329,11 ולם: לם x; ולא H.— 329,12 גאיה מא למא H.— 329,24
אלפין כל כ״י.— 330,2 מקעד H.— 330,9 בעץ: בעד F Ha T x (עמור
121).— 330,24 אלתרתיב H.— 331,5 אסתבעאד מא H x; M=T.—
331,13 מקעד H.— 332,15 לא יתצור 1 כ״י, F Ha; M=T.— 332,21
ינאזע הו נפסה H.— 332,24 שי חסר H.— 332,26 מסתקצא H.— 332,29
תפרץ: תערץ x.— 334,7 לא H.— 335,3 אלגזאיה H.— 336,10 ותמוג
מא כל כ״י וכן צ״ל; מא בחר 18 L Ha.— 336,13 אמאסאתהא H.— 336,17
נטאם H.— 336,19 אעני אנה יקול H.— 337,16 ויתהדד H.— 338,7
אלאכדה H.— 339,12 ויקול H.— 339,14 עלב פי אלדניא H x Ha.—
340,29 ואמא אן רוב כ״י, T; אמא אן H; M=Ha.— 341,6 אלאנסאן H.—
341,23 אהמלוא H.— 342,7 אפעאלה 229 P T.— 342,19 אלאכר H.—
343,16 ואן כאנת x; M=F Ha T.— 343,28 ומא: מא H.— 344,22

תאבתה H.— 345,5 כל אלכמאלאת H.— 345,14 אלגיר: אלגור 1 כ״י.—
346,13 פאחתג H.— 346,16 חדתה (ה במקום ת) H.— 346,24 אלקוה H.—
346,25 הדה אלמעאני H.— 346,29 קצורה 63 P 18 L.— 346,29 לה 63 P
18 L.— 346,29 אלשבהה 63 P; אלשבהאת 18 L.— 347,1 וקר 63 P.—
347,1 עלם תעאלי הדה אלקצור מנא ואן פכרתהם הדה אלמקצרה לא
תלתפת 63 P 18 L Ha; M=T.— 347,9 וצל H.— 348,4 פלדלך H.—
348,10 עלם H.— 348,25 אלאמר מבאין H.— 350,15 אנצנע O 3 H; רוב
כ״י, T Ha=M.— 350,16 צנעה מא צנעה תאבעה לעלמה 221 L T Ha;
רוב כ״י=M.— 352,2 קצתה x.— 352,26 קרר T.— 353,6 דרג: דכר 63 P
T Ha.— 353,7 ירתדע x.— 353,28 מא חסר H.— 354,16 מעני חסר x
Ha.— 354,18 אחרי לשטנו: שרח דלך יונתן בן עזיאל וחט קאם על ימינה
לאסטאותיה H.— 356,3 יולען x.— 356,6 בה ובביתה T x.— 356,13 והנ
H.— 356,23 אלתאם חסר T x Ha.— 357,16 ערפהא H x.— 358,16 לא
יקאל H.— 358,19 אלדי כל כ״י.— 358,26 מדהב ארסטו H.— 358,29
פצל עליהם 221 L; פצל ענהם 230 P.— 359,3 פנד: קיר F (עמ׳ 157).—
359,4 פי אלענאיה חסר T x Ha.— 359,7 תוביך x.— 359,21 כמאל: תאל
T x.— 359,26 טרקה T x:— 360,12 נתצור H.— 360,12 ולא הו T x.—
360,12 שי x.— 361,13 טאהר H.— 361,19 נעתקד H.— 362,1 פעלא H.—
362,4 כל דלך: בדלך T x כ״י.— 362,11 אלמכן H.— 363,11 פתתבתוא x.—
363,20 ומותרא: ויריד Ha x.— 363,26 תרעי x; יראעי y; תדעא H.—
364,10 למא דלך H.— 364,18 תאבעה H.— 365,10 פי תגרה 1 כ״י, T
Ha.— 365,15 כתיר אלפאידה x.— 365,22 ירום T.— 365,23 אלכאנט
H.— 365,26 ותחציל H.— 366,1–2 כל כל מתבע T x Ha.— 367,10
מחרת H.— 367,12 הדא חסר H.— 367,14 מדכורא 1 כ״י, T.— 367,26
אצלה כל כ״י, T H (כ״י) Ha.— 368,2 בגהל H.— 368,14 בינהם x; בינהמא
1 כ״י, H (מ מעל לשורה).— 368,15 בינהא T x.— 368,21 שרענא פסיב
H.— 369,9 פאירתה H.— 369,22 לחקב״ה מי שהוא ... ומי שהוא כל כ״י
H; M=T.— 370,6 אלגדא H.— 370,27 מסכנה H.— 371,2 פאפהמה
H.— 371,23 יקסר: יקר x.— 371,26 אקדם באלשרף H.— 371,29 תחרירה
ותחדיד H.— 373,11 ותחריר x; M=Ha T.— 373,12 אעתקארה H.—

374,27 סנהא חסר Ha T x.— 374,28 אלהה H.— 374,28 אלאכבר H.—
375,11 ולם ודכרוא אתארת אלצאדקה Ha.— 375,18 תראה x H.—
375,21 אלמדמרה x H; אלמדכורה 1 כ״י, Ha.— 376,6 וחם x.— 376,7
אלשאם Ha T 18L; אלשמאל H.— 376,7 ותגול H.— 376,15-16 אלאהא
ספארקא H.— 376,27 ופעל בהא חסר 221 L.— 377,11 מן: אן x T.—
377,21 ענד חסר H.— 378,5 לאסר H.— 378,25 ותנפרד x.— 378,25
ואלכלמה חסר 1 כ״י; אלכלמה בעד אלכלמה 1 כ״י.— 379,8 ללרוחניין x
Ha.— 379,18 כלהא חסר H.— 379,20 פוקע Ha T x.— 380,5 חכמוא
1 כ״י, T.— 380,11 אלסרג Ha 18L 63P; אלסרם 221 L.— 381,12 ותכסב
H.— 381,19 ואהל אלתקרב Ha x.— 381,21 וטענת x; אדענת 1 כ״י.—
381,26 ותכסב H.— 382,4 ורפע H.— 382,9 ואלאנסאם Ha T x.—
382,17 יעבדונה H.— 382,26 באן כאן x; אדא כאן 1 כ״י.— 383,7 לאמד
Ha x.— 383,19 בכלק 1 כ״י, H.— 383,21 ותדריג H.— 384,3 באעצו x T.—
384,10 ובהדא H.— 384,23 בנקץ Ha x.— 384,26 גאנא H.— 386,4
בתחיזהם H.— 386,5 אלתברר: אלכר x.— 386,6 איצא חסר H.—
386,20 פאן: רק Ha T 63P; כאן כל כ״י האחרים.— 387,12 וגעל T; וגעלת
2 כ״י; וגעלה בית ואחד H.— 387,19 באלמקצד H.— 387,19 לדאתהא
T.— 388,19 פי אלנקל H.— 389,4 ותדכרה x.— 389,23 פטאטה H.—
389,24 מנבא חסר x; מגיבא פעם שנית 18L.— 389,24 מתאתיא: מתאדב
221 L.— 390,2-3 קאל ... וקאל x T.— 391,12 לא תחצל בלי ענהא
2 כ״י.— 391,16 מפידה Ha 63P.— 393,5 אלמחצורה x; אלמחדורה 18L
T 63P.— 393,24 ואכתאר Ha x.— 393,29 ותקציר דיל טול ניל H.—
395,2 הו: הי כל כ״י.— 395,4 יעתקד H x.— 395,10 וכולך Ha T x.—
395,11 ואלהרע: ואלתצרע Ha T 63P.— 395,21 ואלאקלאע H.— 396,18
נסבה T x.— 396,28 כלה H.— 397,1 אלתי בפעלהא ונפעל להם אלסחר
Ha T x.— 397,3 מן קראה T x.— 397,17 כאלאסודה x.— 397,17 ירפעון
H.— 398,2 וכילוא Ha 63P.— 398,3 אנהא תדפע ... ותגלב T x.—
398,27 אלפאוינא H.— 398,28 אלבתראת T x; אלרכב 18L Ha.—
399,17 או אשתרי H.— 399,23 ימלם H.— 400,7 פידום 1 כ״י, Ha.—
400,18 יפעלונה T x (כ״י) Ha.— 400,21 לשהרה מא כאן 1 כ״י.— 401,3

תסקט x.— 401,3 תעדיהא H.— 401,9 נויה H x; נואיה y.— 401,25
ולתגי כל כ״י.— 401,26 אלדי חסר כל כ״י מלבד 1.— 401,26 אלעגאיב x
T.— 402,8 ליבעד H.— 402,24 ללסבעה דראדי 230 P T H.— 403,3
אנטלע H.— 403,12 פי חד x.— 404,15 אלנאס H.— 404,18 אלאנתראד
x.— 404,28 לם חסר x; ואנמא כון 1 כ״י.— 405,17 פי אלאצל x.— 406,9
מלזמא כל כ״י.— 407,1 תתכסב H.— 407,6 קלילה כל כ״י, H.— 407,12
פעל H.— 407,17 אלבהאים 1 כ״י; אלבהמה x.— 408,6 כון חסר H.—
408,11 ולים פי H.— 408,15 סאיר: עאבר 1 כ״י; סאיל 1 כ״י, T.— 408,18
ותחדיר לשיוך Ha x.— 409,13 ומע הדא אן עדם H.— 409,20 יוכד 1 כ״י
T (כ״י).— 409,23 סארק סאיר H.— 410,3 בהם: פיהם H.— 410,13 ויסתעדלה
H.— 410,19 אלתי פסאדהא H.— 410,22 אלאגראר H.— 411,12 13
אגראר ... כאגראדהם H.— 411,14 חרסהם H.— 411,29 למא H.—
412,16 זמאן וזמאן 1 כ״י, H.— 412,21 יסתגדוהא H.— 412,21 סר לשרעה T.—
412,23 מחדוראתהא T 63P; מחצוראתהא x.— 412,26 מכאל לכל H.—
413,19 גהדה T.— 413,26 לתכסיבהא H.— 414,13 תמאלוא כל כ״י.—
414,16 תמאילהם רוב כ״י.— 416,2 דעת רוב כ״י; M=Ha T.— 416,2 חרמת
כשפה 1 כ״י; חרמה כשפת 1 כ״י; כשף אלנכאח 162O.— 416,20 אלשומר
Ha T H x.— 417,7 ותאבד H.— 418,2 ואמא x.— 418,17 עדת T x
Ha.— 418,26 יצרב H.— 419,12 תטאוע H.— 419,12 פי אכל x.—
419,19 מראד H.— 420,19 מוצע T x.— 422,23 טנוא H.— 424,19
תפצילא ללכהנים x.— 424,21 וכדאמה H.— 425,13 כאן דלך H.—
426,1 אלמכאלה כל כ״י; אלמכלאה H.— 426,2 וקע H.— 427,1 תבריא
כל כ״י.— 427,10 אגודה ... ואנמלה ואסחלה H.— 427,11 טאיר H.—
428,17 לבדל H.— 430,9 תבדירה x.— 430,17 יגתמע H.— 430,19 לא
יכון H.— 430,21 לחטהמא x.— 431,15 ולמזיה אלמלך: רק 63P; ולמיזה
כל האחרים, H.— 432,11 תסתעטף H.— 433,20 אלעכארה H x.— 434,7
ימארט H.— 435,10 ולרה: אבנה H.— 436,7 כמא תקרם H.— 437,5
ומרתהא H.— 437,8 נדעי H.— 437,25 מחתאגין אליהא H.— 438,2
נסא H.— 439,15 לקראתהא H.— 439,19 אלבטון H.— 440,16 וחגינהא:
ושפקתהא x.— 441,18 אלשראב T?.— 442,18 עקדא ועמלא H.— 443,11

ואמא: ואמר T ?.— 443,18 ללקרשה חסר H.— 443,23 נשהר x.— 443,26
ולא נקץ I כ״י, T.— 443,29 ותופיה I כ״י, Ha.— 444,2 ענדך אלגיר H.—
444,21 דאעיה x T ?; דאעיה H.— 445,2 אן כמא H.— 445,12 הו ואמר
H.— 445,16 זוגה כל כ״י.— 446,1 או אלפרע ללאצל חסר כרוכ כ״י, T H;
אצל אלפרע או פרע אלאצל 234 O; אלאצל ללפרע חסר x; M=Ha.—
446,5 שכץ ואחד H.— 446,8 אלאכוון x; אלאכין y; אכין H.— 446,16
אלחרמאן x.— 447,10 אלכגאל H.— 447,25 יכטל H.— 448,4 ענדי חסר
H.— 448,9 גדא חיניל x H.— 448,12 הי אלעחר H.— 448,16 תם
באלכתאן וכונה פי סן אלצגר T ?.— 450,17 אלפחים H.— 450,23
ואסמאיהם כל כ״י.— 452,9 תגרוא x; תגרוא y.— 452,16 פי אלתורה
חסר H.— 452,19 הדה אלאכבאר פיהא H.— 452,22 ועלה חסר H.—
454,4 ללטריק H.— 454,22 אלתי ינתקל H.— 457,5 תכון תלך I כ״י,
T.— 457,10 תדרשנו: תבקשנו כל כ״י, T.— 457,15 באלאנפראר H.—
457,28 רגפל H.— 458,15 ופי אלצלוה H.— 458,28 כלותך I כ״י.—
460,4 אלדרגה חסר x T.— 460,13 תכלת H.— 461,23 אלתקדיר עד רשטפוך
חסר כרוכ כ״י, T H (הוצאות) Ha.— 462,8 דנאך H.— 462,13 עטימה H.—
462,18 אלקוה H.— 463,14 באפהאם H.— 463,21 ותצרפהא H.— 463,24
הו מלך x T Ha.— 465,11 אלפצל H.— 465,20 אסתיצאלה H.— 467,21
אולי לטקבולה H.— 468,6–7 וגר לכל כארג ראתה H.— 468,20 לכרוא H.

אוטוגרפים

( ) נמחק באוטוגרף ע״י העברת הקולמוס.

[ ] הושלם מהוצאת מונק או ע״פ השערה במקום טשטוש או קרע באוטוגרף.

קטע א׳

חלק א׳ סוף פרק יז, רח יט כ, התחלת כא (עמ׳ 29,8 עד 33,1)

לפי חנוסח שפרסם מר ד. ילין בתרביץ שנה א ספר ג ע׳ 102 ואילך ולפי הצלום שם.

[דף א׳ ע״א]

אן מבארי אל מוגודאת (תלתה) אל כאינה אל פאסדה תלתה
אל מאדה ואל צורה ואל עדם אל מבצוץ אלדי הו מקארן
ללמאדה אבדא ולולא מקארנה אל עדם להא למא חצלת
להא צורה וכהדה אל גהה צאר אל עדם מן אל מבארי וענד
חצול אל צורה יבטל דלך אל עדם אעני עדם תלך 5
אל צורה אל חאצלה ויקארנהא עדם אכר (ואנמא סמי אל)
הכלא אבדא כמא תבין פי אלעלם אלטביעי פאלא כאן אולאיך
אללדין לא מפסדה עליהם פי אל תבין כאנוא יסתעירון אל אסמא
ויאכדון אל שבה פי אל תעלים פכם באל חרי ולזמנא נחן
מעשר אל מתשדעין אן לא נצרח בשי יעזב עלי אל נמהור 10
פהמה או תכלי להם חקיקת אל אמר כלאף אל חק אל מראד
בנא פאעלם דלך.

פצל

פי אשתראך קרב (ונגע)[1] ונגש הלה אל תלתה אסמא
אעני (נגיעה) קריבה ונגיעה ונגישה קר תכון למעני 15
אל דנו ואל קרב פי אל מכאן וקד תכון למעני אתצאל
אל עלם באל מעלום פכאנה שבה [כזקרב גסם מן גסם
אמא מעני קריבה אלאול פחנו] אל קרב פי אל מכאן כאשר
קרב אל המחנה ופרעה הקריב ואל נגיעה מענאהא אלאול
דנו גסם בגסם ותגע לרגליו ויגע על פי ומעני נגישה אלאול 20
אקראם שכץ עלי שכץ והרכתה אליה ויגש אליו [יהודה]
ומעני הלה אל תלתה אסמא אל תאני הו אתצאל [עלם]

1) המלה נמחקה בפעות ויש עליה סימן שצריך להשאירה.

ודנו אדראך לא דנו מכאן קאל מן אל נגיעה [פי מעני]
אתצאל אלעלם כי נגע אל השמים משפטה וקול מן
(אל קריבה אל נגישה) אל קריבה והדבר אשר יקשה מכם

[ע״ב]

תקריבון אלי ושמעתיו כאנה יקולון תעלמוני בה פקד
אסתעמל פי אעלאם במעלום וקיל מן אלנגישה ויגש אברהם
ויאמר והו כאן פי חאל אל וחי ואל סבאת כמא סיבין יען כי נגש העם
חזה בפיו ובשפתיו כבדוני [1]) פכל
לשון קריבה (או נגיעה) או נגישה תגדהא גאת פי כתב אל נבוה
אמא מן אללה לגסם או מן שכין אנסאן ללה פהי כלהא מן הדא
אל מעני אל אכיר לאן אללה כמא סיתברהן [2]) לים בגסם פלים [3]) הו
יקרב ולא ידנו מן שי ולא שי מן אל אשיא יקרב מנה או ידנו בה
תעלי אל בארתפאע אל (מכאן) גסם ירתפע אלמכאן [4]) ויבטל כל קרב
ודנו או אתצאל או
תמאם או תתאלי (פקד תכין לך אן קולה) ומא אראך תשך
פי קולה קרוב יי לכל קוראיו קרבת אלהים יחפצון קרבת אלהים
לי טוב אן הדה כלהא קרב עלם אעני אדראך עלמי לא (... ...)
קרב מכאן וכדלך קולה אלהים קרובים אליו] קרב אתה ושמע
(ומשה נגש אל הערפל] ונגש משה לבדו אל יי והם לא יגשו
אלא אן תריד] אן תאול מא קיל פי משה ונגש אנה יקרב מן אל מוצע
ומן אל גבל] אלדי חל פיה אל נור פלך דלך לכן תמסך באל אצל
אן לא פרק כין כון אלשכץ פי מרכז אל ארץ (לו אמכן דלך או)
או פי אעלי אל פלך אל תואסע] לו אמכן דלך פאנה לם יבעד מן אללה
הנאך ולא קרב מנה [והנאך] כול אל קרב מנה [תעאלי] באדראוכה ואל] בעד
ענה (בם) למן גהלה ויתפאצל אל קרב ואל [בעד] מן הדה אל גהה
תפאצלא כתירא גדא וסאבין פי פצל כיף הו אל תפאצל]

1) המלים „רען כי־כבדוני" נוספו בין השורות ונמשכו בצד הגליון עד ראש הדף.

2) שתי האותיות „סר" שבמלה „סיתברהן" נוספו למעלה בין השורות.

3) כאן היה כתוב „פלא" ותקן „פלים".

4) המלים „גסם ירתפע אלמכאן" נוספו בין השורות.

פי אל אדראך אמא קולה גע בהרים ויעשנו יעני בה אוצל
[אמרך להא] מתלא כמא קאל וגע אל עצמו יעני אחל אופתך]
[בח] (... ... בין פאפהמה) וכדלך אל נגיעה

(פצל)

[ומא יתצדף] מנהא תעתברהא פי כל מכאן בחסבה פתארה
[ויראד] בהא דנו גסם בגסם ותארה אתצאל עלם ואדראך

[דף ב׳ ע״א]

אמר מא פכאן מדרך אלאמר (קד קרב מ) אלדי לם יכן ידרכוהו]
קכל קד קרב מן אמר כאן בעיד ענה פאפהם [והדא].

פצל

מ ל א הדא אסם משתרך (יסתע יקע) יסתעמלה
אהל אללגה פי גסם יחל פי גסם פימלאה ותמלא כדה
מלא העומר לאחד והדא כתיר ויסתעמל פי מעני
(כמאל שי) אנקצי זמאן [1]) מא ותמאמה (ויום) וימלאו לו ארבעים יום וימלאו
ימיה ויסתעמל פי מעני אל כמאל פי אל פצילה ואלגאיה
פיחא מלא ברכת יי (ואלברכה ליסת גסם) וימלא אותו חכמת
לב וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת ומן הדא
אל מעני קיל מלא (מ) כל הארץ כבודו מעגאה גמיע אל ארץ
תשהד בכמאלה או תדל עליה (ומן הד) וכדלך קולה וכבוד יי מלא
את המשכן וכל לשון מליאה תגדהא מנסובה ללה פהי מן הדא
אל מעני לא אן תם גסם ימלא מכאן (פאפהמוה]) לא אן תריד אן תגעל
כבוד יי מלא את המשכן [2]) נור [2]) מכלוק אלדי יסמי כבוד פי כל מוצע [2])

פצל

ר ם. הדא אסם משתרך למעני ארתפאע אל מכאן ומעני
ארתפאע אל מנזלה אעני ללגלאלה ואל כראמה ואל עזה.
קאל ותרם התבה מעל הארץ והדא מן אל מעני אל אול וקאל

1) המלים „אנקצי זמאן" נוספו בין השורות.

2) המשפט „אלא אן — מוצע" נוסף למעלה מן השורה ובצד הגליון.

הריטותי בחור טעם יען אשר הריטותיך מתוך העם אשר הריטותיך מתוך
העפר[1]) מן אלמעני אל תאני
וכל לפט הרמה גא פי אללה הו מן הרא אל טעני אל תאני וירם
ככוד יי רומה על השמים אלהים (כה אמר רם ונשא)
וכדלך נשא יכון במעני רפעה אל מכאן ובמעני רפעה
אל מנזלה וופור אל חט וישאו את שכרם מן אלמעני אל אול [ומתלה]
כתיר פי מעני אל חמל ואל נקלאן לאנה רפעה פי אל מוצע [ומן אלמעני]
אתאני וכי נשא מלכותו[2]) וינטלם וינשאם ומדוע תתנשאו [על קהל]
יי פכל לשון נשיאה גאת פי אללה הו מן הרא אלמעני [אלאכיר הנשא]
שופט חארץ כה אמר רם ונשא רפעה וגלאלה ועזה לא [עלו]

[ע״ב]

מכאן ולעלך י(ת)שכל עליך קולי רפעה מנזלה וגלאלה ועזה
פתקול כיף תגעל מעאני כתירה מן מעני ואחד (מא) סיבין
לך אן לא יוצף אללה בואצאף [!] כתירה ואן הרה אלאוצאף כלהא
אל מתעדדה (תרגע למע) אלתי תעטי אל תעטים ואל עזה
ואל קדרה ואל כמאל ואל גוד הי כלהא תרגע למען ואחד ודלך
אלמעני הו ראתה סתאתיך פצול פי אסמאה תעלי ופי
צפאתה בל ... נא פי הרא אל פצל אן רם ונשא לים הו עלו
מכאן.

פצל

ע ב ר מענאה אל אול הו במעני אל עבור פי אל ערבי
והו אנתקאל גסם פי מכאן ומתאלה אל אול לחרכה אלחיואן (פי)
(מ) עלי בער מא והוא עבר לפניהם עבור לפני העם והרא
אכתר מן אן יחצא תם אסתעיר לאמתראר אל אצואת פי
אלהוא ויעבירו קול במחנה (מע) אשר אנכי שומע מעבירים

1) המלים „מתוך העם — העפר״ נוספו בין השיטין ובגליון.

2) מר ילין נהג להזכיר בהערה את גירסת מונק כשהיא שונה מגירסתו, וכאן לא העיר שבמונק כתוב „ותנשא מלכותו״ וכן בשני התרגומים; יש איפוא לשער שגם באוטוגרף כתוב „ותנשא״ ובמעות נדפס ב„תרביץ״ „וכי נשא״. — העירני על השגיאה הזאת ועל הפסוק הנכון מסרר האותיות מר יוסף בן נתנאל הלוי.

עם יי תם אסתעיר (לאו?) לחלול אל נור ואל סכינה אלתי יראהא
אל אנביא במראה הנבואה קאל והנה תנור עשן ולפיד אש אשר
עבר בין הג׳ האללה [!] וכאן דלך במראה הנבואה לאן אול אל קצה קאל
ותרדמה נפלה על אברם וכו׳ ובחסב הרה אל אסתעארה קיל
ועברתי בארץ מצרים וכו׳ וכל מא שאבהה וקר אסתעיר
אוצא למן פעל פעל מא ואפרט פיה ותגאוז חדה קאל וכגבר
עברו יין וקר אסתעיר אוצא למן תכטי קצד מא וקצד
קצדא אכר וגאיה אכרי והוא ירה החצי להעכירו ובחסב
הרה אל אסתעארה הו ענדי קולה ויעבור יי על פניו ויכון (פניו)
[אעני] אלצמיר פי פניו עאיד עליה תעלי וכרא געלה
[אל] חכמים (אנה צמיר אללה) אן הרא פניו לה תעלי ואן כאן
[לכרוא] דלך במערץ הגדות לים הרא מוצעהא לכנה
[תקויה מזא לראינא פי כון פניו צמיר חקבה וביאן דלך בחסב
[מא ארזאה ויכדו לי אן משה עליה אל סלאם מלב אדראכא

קטע ב׳

חלק א פרק סר והתחלת סה (עמוד 107,17—109,4)

על פי צלום שפרסם פרופ׳ הירשפלד ב JQR 1903 עמ׳ 678

[עמוד א]

פצל

אעלם אן שם יי קד יראד בה מראת מגרד אל אסמרה
מתל קולה לא תשא את שם יי אלה׳ לשו׳ ונוקב שם יי
והרא אכתר מן אן יחצי וקד יראד בה דאתה תעלי
וחקיקתה מתל ואמרו לי מה שמו וקד יראד בה
(אראד) אמרה תעלי חתי יכון קולנא שם יי כאנא
קלנא דבר יי או מאמר יי כמא קאל כי שמי
בקרבו מענאה דברי בקרבו או מאמרי בקרבו
אל מעני אנה אלה לאראדתי ומשיתי וסיבין
אל כלאם פי אשתראך מלאך וכדלך ככוד יי
קד יראד בה אלנור ל מכלוק אלדי רחלה אללה

פי אמאכן ללתעטים עלי נהה ל מעגז וישכן
כבוד יי על הר סיני וכבוד יי מלא את המשכן וקד
יראד בה דאתה תעלי וחקיקתה כמא קאל הראני נא
את כבודך ואלנואב כי לא יראני האדם וחי דל אן כבוד
הנא דאתה וקולה כבודך תעטים מתל מא כינא פי קולה
ואמרו לי מה שמו וקד יראד בכבוד תעטים אל נאס
כלהם ללה כל (גמיע) כל מא סואה תעלי ועטמה (מן
לה לסאן נאטק עטם בלסאנה ומן לם יפתקר ללסאן
לידל עלי מא פי אדראכה פי) לאן תעטימה אלחקיקי
הו אדראך עטמתה פכל מן אדרך עטמתה וכמאלה
פקר עטמה עלי קדר אדראכה ול אנסאן כאצה

[עמוד ב]

יעטם כאל אקאויל לידל עלי מא אדרך בעקלה ויעלן בה לגירה
ומא לא אדראך לה מתלא ל גמאדאת פכאנהא תעטם איצא
בכונהא תדל בטביעתהא עלי קדרה סוגדהא וחכמתה
פיכון דלך דאעיא לתעטים ל מעתבר להא נטק (או לם)
בלסאן או לם ינטק[1]
וקד אתסעת אלעבראניה פי דלך חתי יטלוקון עלי הדא אלמעני לשון אמירה
ויקאל ען מא לא נטק לה אנה סבח וקאל
כמא קיל כל עצמותי תאמרנה יי מי וכמוך עבד ען כונהא תוגב דלך
באנהא אלדי תקולה

ובחסב תסמיה הדא אלמעני כבוד
קיל מלוא כל הארץ כבודו (מאם) מסאוי לקולה ותהלתו
מלאה הארץ פאפהם הדא ל אשתראך איצא

פצל

מא אראך בעד וצולך להדה ל דרגה ותחקיקך אנה תעלי
מוגוד לא בוגוד וואחד לא בוחדה תחתאג אן יכין לך נפי
צפה ל כלאם ענה ולא סימא באגמאע אמתנא אן (כלא)

1) אחרי „ינטק" יש סימן להכניס הנה את שתי השורות „וקד אתסעת — אלדי תקולה" הכתובות בגליון בצד ימין.

ל תורה מכלוקה ל קצר כדלך אן כלאמה אלמנסוב
אליה מכלוק ואנמא נסב אליה לכון דלך ל קול אלדי סמעה
משה כלקה אללה (ולים הו כלאם) כמא (.) כלק כל מא כלקה
ואכתדעה (ומא הדא) וסיאתי פי ל נבוה כלאם כתיר
ואנמא אלקצד הנא אן וצפה בל כלאם מתל וצפה באלאפעאל
כלחא ל שביהה באפעאלנא פארשרת אלארהאן אלי אן תם
עלם אלאחי יצל ללנבין באן אלה כלמהם ואן הדה אלמעאני
אלתי יוצלון אלינא כלאם אללה הי כמא סיבין וקד תקדם לנא
תבין דלך ואנמא מקצוד הדא אל פצל אן אל דבור
ול אמירה לפט משתרך יקע עלי אל נטק באל לסאן
מתל קולה משה ידבר ויאמר פרעה ויקע עלי

קטע ג׳

חלק ב סוף פרק לב ופרק לג (עמוד 255,27—258,4)
על פי צלום שפרסם פרופ׳ הירשפלד ב JQR 1903 עמוד 680

[עמוד א]

ואד ואנדרג לנא דכר מעמד הר סיני פלנגבה עלי מא
תבין מן ל נצוץ ומן כלאם ל חכמים ודלך אן הדא אלאדראך
אלדי אדרך פי דלך אל מעמד לם יכן אל ואצל למשה הו
ל ואצל לכל ישראל כל ל כטאב למשה וחדה ולדלך גא
כטאב עשר הדברות כלה (כלשון יחיד) מכאטבה אלואחד
אלמפרד והו עליה אל סלאם ינזל ואלין אספל אלגבל
ויכבר ל נאס במא סמע נץ ל תורה אנכי עומד
כין יי וכינ להגיד לכם את דבר יי וכו׳ וקאל איצא משה
ידבר והאלה יענג בקול בביאון פין אלמכלתא אן כל דבור
ודבור יעירה להם כמא סמע ונץ ל תורה איצא
כעכוד ישמע העם ברבדי עם דליל אן ל כטאב
לה והם (וסמעון אלאצואת אלעטימה) וסמעוא אצות אלעטים[1]) לא תפצול

1) המלים „וסמעוא אלצות אלעטים" נכתבו למעלה מן המלים המחוקות.

ל כלאם ועֿן סמאע דֿלך אלֿ(אצואת אלמהולה)צות אל עטֿים 1) קאל
כשמעכם את הקול (וכל העם רואים את הקולות וכו׳)
15 וקאל קול דברים אתֿ שומֿ ותמֿו אינֿ רואֿי זולתי קול
ולם יקל דברים אתם שומעים וכל מא גא מן סמאע
אל כלאם אנמא אל מראד בה סמאע אלקול ומשה
הו אלדֿי יסמע ל כלאם ויחכיה להם הדֿא הו אלדֿי
יטֿהר מן נֿע אל תורה ומן אכתר כלאם אלחכמים ז״ל
20 לכן להם איצֿא קולה מנצוצה פי עדה מזאצֿע
מן אלמדרשות וחי פי אלתלמוד איצֿא והי קולהם
אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום יעני
אנהא וצלת להם כמא וצלת למשה רבינו ולם יכן משה מוצלהא להם 2) ודלך
יחק בלא שך לאן האדין אל אצלין אעני וגוד
25 ל אלאה וכונה ואחד אנמא ידרך דֿלך באל

[עמוד ב]

2ברהאן לעֿיני בל נטֿר אלאנסאני וכל מא הו כדֿלך
3פחכם אל נביא פיה וחכם כל מן עלמה סוי לא תפאצֿל
4ולא עלם האדֿין אלאצלין מן גהה אלנבוה נֿע אל תורה אתה והראת
לדעת וגו׳ 3)
4אמא סאיר אלדברות פהי מן קביל אלמשהוראת (הו אל)
5ואלמקבולאת לא מן קביל אל מעקולאת 4)
11ואלדֿי תסתקל בה אלנצוֿן ובעֿין כלאם אלחכמים אנהם
לם יסמעוא גיר קול ואחד פרד מרה פי דֿלך אל מעכד
והו אלקול אלדֿי אדרך מנה משה אנכי ולא יהיה לך ואסמעהם
משה דלך כמא דכרנא בכלאמה וקד נבה ל חכמים עלי דֿלך

1) המלים „צות אל עטים״ נכתבו למעלה מן המלים המחוקות.

2) המלים „ולם יכן משה מוצלהא להם״ נוספו בימין הגליון בשתי שורות.

3) השורה הזאת נמצאת בכת״י בראש הגליון [בכתב הפוך], ועל כן היא מסומנת כאן ב 1.

4) כאן יש סימן להכניס את כל הפסקה „ואלדי — מנה..הא״, התופסת בכת״י את השורות 11—29 ונמשכת עוד בימין הגליון מלמעלה למטה בשתי שורות.

15בקולה אחת דבר אלהי שת זו שמעתי ובינוא פי אול מדרש
חזות אנהם לא יסמעוא קולא אכֿר מן קבלה תעלי ונֿע אל תורה
קול גדול ולא יסף ובעד סמאע דֿלך אל קול אל אול כאן מא
דֿכר מן אסתהואלהם וכופהם ומא חכי מן קולהם ותקרבון
אלי וכו׳ ותאמ׳ הן הראנו וכו׳ ועתה למֿה נמֿות קרב אתה ושמע וכו׳
20פתקדם הו גֿל מן מולוד תֿאניה ותֿלקי (אל ר.) בקיה אל דברות
ואחדה ואחדה ונזל לאספל ל נבל ואסמעהם איאהא פי דֿלך
ל משהד אלעטֿים והם יבצרון אל אנואר ויסמעון
אלאצואתֿ אעני תלך אלאצואת אלתי הי כאלרעוד
ואצואת תבויק כמא דֿכר ויהי קול השופר הולך וחזק
25מאוד וכל מא תגד מן דֿכר סמאע קולות כתירה כמא
קאל וכל העם רואים את הקולות וכו׳ אנמא הי קול שופר ורעוד
ונחוהא אמא קול יֿי אעני ל צות ל מכלוק אלדֿי מנה פהם
אל רבוד פלם יסמעונה גיר מרה ואחדה פקט במא נֿע
29אל תורה (מראת) וכמא בינוא אל חכמים פי אלמוצע אלדֿי
ונבהתֿך עליה (פאעלם) והו לקול לדֿי יצאה נשמתן בשמעוא [!] ואדרך בה משה
שתי הדברות הראשונות אמא כל קול נבוי סמעה משה בעד דלך פי דֿלך
אלמשהד פלם יסמעה וגיזר הו

5פאעלם דֿלך

16ותדברה לאנה לא ימכן איצֿא אן יתערֿע למעמד
זהר סיני באכתֿר מן הדֿא אל קדר לדֿי לדֿכרוה לאנה
8מן אעטֿם סתרי תורה וחקיקה דֿלך אלאדראך
19וכיף כאן חאלה וכֿפיז ענא גדא לאנה לם יתקדם
10מתֿלה ולא יתאכֿר פאעלמה.

מפתח הפסוקים

הנזכרים בספר

בראשית

א, א 245 251
א, ב 60 181 246
א, ד 247
א, ה 245 247
א, ז 247
א, ח 245 247
א, י 18 246 247
א, יא 249
א, יז 247 327
א, יח 181 327
א, כ 247
א, כב 449
א, כו 14 182
א, כז 14 249
א, כח 327
א, כט 327
א, ל 61
א, לא 84 317 327 366 368
ב, א 249
ב, ב 111
ב, ד 251
ב, ח 249
ב, ו 248
ב, ז 252
ב, טו 251
ב, טז 16
ב, יט 252
ב, כ 251
ב, כא 250
ב, כג 250
ב, כד 250
ג, ה 15 17
ג, ו 16
ג, ז 17
ג, ח 36
ג, טו 250
ג, טז 41 311
ג, יח 17
ג, יט 17
ג, כג 17
ג, כד 4
ד, ז 355
ד, ח 251
ד, כח 251
ח, ג 21
ו, ב 27
ו, ג 27
ז, ה 72
ז, ז 42
ז, יב 72
ז, יג 274
ז, ב 21
ז, טו 61
ז, יז 31
ח, ה 36
ח, טו 274
ח, כא 42 354 355
ח, כב 234
ט, ג 62
י, 450
יא, ה 24
יא, ז 24 183
יב, א 274
יב, ג 375
יב, ח 106
יב, יא 448
יב, יז 100
יד, יג 37
יד, יט 251
יד, כב 197 251
יד, כג 451
טו, א 19 59 272 273 274 284 288 289 343
טו, ד 286
טו, ה 19 288 289
טו, ו 465
טו, ט 286
טו, י 286
טו, יב 32 273 287
טו, יג 273
טו, יז 32 34
טז, ז 64 277
טז, ט 422
טז, י 422
טז, יא 422
יז, ז 448
יז, כב 25
יח, א 18 275
יח, ב 184
יח, ג 100 276
יח, ח 27
יח, יט 268 364 419 460
יח, כא 25 39
יח, כב 58
יח, כג 30
יח, כה 466
יט, יז 18
יט, כא 185

יט, כב 185
יט, כג 35
יט, כו 18
כ, ג 274
כ, יא 274
כא, יז 277
כא, יט 17
כא, לג 197 251 376
כב, א 340
כב, ב 364
כב, ח 72
כב, יא 274
כב, יב 361 364
כב, יד 422
כב, טו 274 422
כב, כא 352
כג, ח 62
כג, יז 26
כד, ג 251
כד, ז 217
כד, טז 31
כד, נא 294
כה, יח 58
כה, כב 275
כה, כג 273 275 283
כה, כד 31
כו, ג 344
כז, כז 67
כז, לה 34
כז, מא 109
כח, טו 344
כח, טז 284
כח, כ 322
כח, יב 8 189
כח, יג 27 33
כט, ב 18
כט, י 304
כט, לא 72
כט, לב 72
כט, לה 27

לא, ל 40
לא, ג 274
לא, יא 285 279 273 39
לא, יב 72
לא, יג 39
לא, כד 274
לא, מט 33
לב, ב 36 276
לב, ד 182
לב, ו 405
לב, כב 33
לב, כה 276
לג, ג 32
לג, ה 85
לג, יא 85
לג, יד 40
לה, א 273
לה, י 273
לה, יג 25
לה, כב 37
לו, כ 450
לו, כב 450
לו, לא 452
לז, טו 277
לז, לא 432
לח, כג 443
לט, ב 282
לט, ו 14
מ, ז 58
מא, יב 255
מא, מג 120
מא, מו 26
מב, כו 31
מב, ל 100
מג, יח 407
מג, כו 34
מד, ד 35
מד, יח 29
מה, ז 294
מה, ח 293

מה, טז 64
מו, ב 284 273 274 39
מו, ג 39
מו, ד 39
מו, כט 120
מו, לד 426
מז, ג 405
מח, ג 284
נ, ג 31

שמות

א, י 466
ב, ד 26
ב, יא 282
ב, יב 282
ב, יג 282
ב, יד 109
ב, יז 282
ב, כה 72
ג, ב 59 184 422
ג, ו 19
ג, ז 72
ג, ט 72
ג, יב 266 344 454
ג, יג 105 107
ג, יד 105
ג, טו 459
ג, טז 105
ג, יח 105
ד, א 105
ד, ב 105
ד, יא 313 316
ד, כה 29
ד, לא 72
ה, ה 109
ז, ז 253 259
ז, ט 65
ז, יח 378
ח, כב 426

ט, ג 68
ט, כג 36
ט, כט 378 470
י, ב 404
י, יג 61
י, יט 61 247
יא, ח 40
יב, ח 428
יב, יא 429
יב, יב 32
יב, יט 62
יב, כג 427
יב, כה 35
יב, מו 428
יב, מח 429
יג, י 429
יג, טו 404
יג, יז 363 385
יג, יח 363 385
יג, כא 386
יג, כב 386
יד, ג 453
יד, ו 29
טו, ד 120
טו, ו 68
טו, י 247
טו, יח 234
טו, כה 388
טו, כו 388
טז, ד 362
טז, ז 65
טז, יח 323
טז, לב 31
טז, לג 31
יז, ה 32 34
יז, ו 28
יז, טז 23 40
יח, כג 27
יט, ג 25
יט, ד 418

יט, ו 259 313 384
יט, ט 35 256 315
יט, י 390
יט, יא 25 38
יט, טו 390
יט, טז 257
יט, יט 109 256
יט, כ 25 38 39
יט, כב 20
כ, א 257
כ, ה 86
כ, ז 107
כ, יא 111 252 253
כ, טו 257
כ, טז 257
כ, יז 363
כ, יח 67
כ, כד 385 423
כ, כו 424
כא, יב 329
כא, יד 406
כא, יט 409
כא, כד 40 64
כא, לב 407
כב, ה 35
כב, ח 181 409 444
כב, יז 397
כב, יט 385
כב, כב 65 71
כב, כג 374
כב, כו 65 374
כב, כט 449
כג, יג 64
כג, טז 419
כג, יז 252 440
כג, כ 258
כג, כא 107 185 258
כג, כה 57 384
כד, א 255

כד, ב 30 255 459
כד, י 18 20 40 231 305
כד, יא 19 20
כד, טז 37 107
כח, ח 385
כה, ט 18
כה, כב 287
כה, ט 18
כו, ג 21
כו, יב 59
כח, לח 438
כח, מא 385
כח, מב 424
כט, כא 430
כט, מה 37
ל, כה 433
לא, יג 362
לא, יז 112
לא, יח 68 110
לב, ט 72
לב, טז 110
לב, יט 29
לב, לב 291
לב, לג 291 341
לב, לד 341
לג, ח 19
לג, יא 58 255 287
לג, יג 83 85 470
לג, יד 58
לג, יח 18 84 108 327
לג, יט 64
לג, כ 84 108
לג, כא 23 28
לג, כב 33
לג, כג 33 58 59
לד, ו 32 33 84 465 466
לד, ז 84 86
לד, יג 377
לד, יד 385

לה, טו 449
לה, כג 252 440
לה, כח 456 459
לה, כ־ט 4
לה, י 466
לה, כה 466
לח, לה 31
לו, ו 32 34
לו, ז 107
מ, לד 31
מ, לח 107

ויקרא

א, ב 385 426
ב, יא 427
ב, יג 427
ד, יג 413
ד, יח 430
ה, כו 424
ח, לב 62
ט, ב 431
י, ג 58
יא, מד 390 437
יב, ד 436
יב, ח 424
יג, י 62
יד, ד 438
יד, ח 415
טו, לא 438
טז, ג 432
טז, כב 434
יז, ה 430
יז, ז 426 430 432
יז, י 430
יז, יא 430
יז, ל 411
יח, כד 437
יט, ב 87 437
יט, טו 59
יט, כ 60
יט, כה 401
יט, כו 430
יט, ל 423 435
יט, לב 394
כ, ג 400 437
כ, ה 58 400
כ, ו 341 430
כ, כג 377 398 402
כג, ל 341
כג, טג 419
כד, טז 107
כה, כ 409
כה, כג 405
כה, ל 26
כה, נב 62
כו, כא 395
כו, כב 397
כו, כו 395
כו, כח 395
כו, לח 42
כו, טב 459
כו, ג 407
כז, י 428
כז, לג 428

במדבר

ה, טו 434
ו, ד 441
ו, ח 390
ו, כג 102
ו, כו 59
ז, סט 34 58
ט, יט 453
ט, כ 453
ט, כא 453
ט, כב 453
ט, כג 386
י, ט 395
יא, א 43 65
יא, ז 301
יא, יז 25 61
יא, כה 4 61 281 283
יא, כו 281
יא, לא 247
יב, ו 261 272 273 277 278 280 284 286 287
יב, ז 84
יב, ח 18 19 20 229 287
יב, ט 36
יג, לב 42
יד, י 109
טו, טו 391
טו, טז 444
טו, כג 381
טו, כד 43
טו, ל 414
טו, לט 59
טז, ג 31 259
טז, כז 27
כ, ה 420 453
כ, טז 28 182 276 454
כב, ט 273
כב, יב 273
כב, כב 118 276
כב, לב 342 354
כג, ה 283
כג, כא 19
כד, ד 272 283
כד, ו 31
כד, טז 272
כה, ח 314
כז, יא 417
כח, טו 433
כח, יט 433
כט, יג 433
כט, לו 433
לב, כא 56
לג, ב 452

לג, לח 463
לה, לג 409
לה, לד 437

דברים

א, ב 454
א, יז 30
א, כח 290
א, מה 65
ג, יא 290 291
ד, ו 192 383
ד, ז 30
ד, ח 269 368 406 444 449
ד, יא 59 315
ד, יב 58 256
ד, טו 18
ד, יז 18 63
ד, יט 181
ד, כד 43
ד, כה 18
ד, לה 60 256 384 456
ד, לו 246
ד, לט 60 384 456
ה, ד 58
ה, ח 27 256
ה, טו 253 404
ח, יט 257
ה, כ 246 256
ה, כא־כד 257
ה, כא 269
ה, כד 30 389
ח, כו 386
ה, כח 4 27 459
ח, ל 63
ו, ד 423
ו, ה 60 373 465
ו, טו 55
ו, כד 372 383
ו, כה 465
ז, ח 377 381
ז, י 56
ז, כו 400
ח, ב 361 362
ח, ג 340
ח, יב־יד 404
ח, טו 453
ח, טז 362
ט, יב 269 378
ט, יד 186
ט, טז 389
ט, יז 59 181
יא, יב 64
יא, יג 373 384 457
יא, טז 55 380
יא, יז 55
יא, כב 373
יב, ב 380 421
יב, ג 381
יב, יא 422
יב, יג 387
יב טז 430
יב, יח 422
יב, כ 342
יב, כא 422
יב, כג 61
יב, כד 430
יב, כו 387 422
יב, כז 430
יב, ל 424
יב, לא 56 86 377 424 435
יג, א 412
יג, ב 255
יג, ד 361 362 363
יג, ה 36 59 384
יג, טז 87
יד, כב 434
יד, כג 425
יד, כט 403
טו, יא 417
טז, ג 404
טז, יב 404
טז, יד 434
טז, יח 392
טז, כב 56
יז, ב 397
יז, ה 397
יז, ח־יב 121
יז, טו 452
יח, י 377 400
יח, יא 377
יח, טו 258
יח, יח 258
יח, יט 258
יט, ט 373
כ, ז 349
כ, טז 57 86
כ, יח 57 86
כא, יג 415
כא, יד 416
כא, טו 21
כא, טז 417
כא, יח 389
כא, כ 389
כב, ה 399
כב, ז 63 372
כב, ח 349
כב, י 447
כב, יב 63
כב, יח 444
כב, יט 444
כב, כו 413
כב, כט 443
כג, א 63
כג, ב 314
כג, ג 449
כג, ח 417
כג, יד 420

כג, טו 415
כג, טז 406
כג, יז 406
כג, כג 427
כד, א 442
כד, ו 405
כד, יג 465
כה, ב 415
כה, ט—י 443
כו, יז יח 279
כז, ט 389
כח, א 24
כח, ט 36
כח, יב 291
כח, ל 314
כח, לב 263
כח, לט 397
כח, מ 398
כח, מב 397
כח, מג 24
כח, מט 65 74
כח, נו 362
כח, נח 364 464
כח, סט 382
כט, ג 60
כט, ח 453
כט, יז 59 381
כט, כח 269
ל, ו 373
ל, יב 269
ל, טו 63
ל, טז 373
ל, כ 373
לא, יב 434
לא, יז 36 461
לא, יח 36 461
לא, כט 55
לב, ד 28 235 323 339 340 361 368 445 466
לב, ה 319
לב, ו 183
לב, יג 118
לב, יד 291
לב, טו 404
לב, יז 430
לב, יח 28
לב, יט 55 72
לב, כא 55
לב, כב 56
לב, כד 397
לב, ל 28
לב, לו 72
לב, מז 369 370 454
לג, ו 404
לג, טז 37
לג, כג 31
לג, כו 118 120 217
לג, כז 119
לג, כט 241
לד, ח 462
לד, י 259 260
לד, יא 260
לד, יב 260

יהושע

א, ה 344
א, יח 65
ג, ז 274
ג, יא 252
ג, יג 252
ה, ב 28
ה, ח 62
ה, יג 276
ז, כו 453
ז, יב 260
ז, יג 260
כב, יב 414
כב, טז 414
כד, ב 377
כד, כו 110

שופטים

ב, א 28 182 276
ב, ב 377
ב, ד 276
ב, יח 281 282
ה, ד 241 315
ז, כא 289
ז, לד 281
ז, לו 289
ז, ב 274
ח, יח 14
ז, טז 62
יא, כט 282
יג, ג 277
יג, ו 184
יג, יא 277
יג, יד 441
יג, יז 35
יד, ו 281
יד, יט 281 282
כ, כב 85

שמואל א

א, מ 25
א, יח 58
א, כג 26
ב, ב 28
ב, ט 344 460
ב, כד 32
ב, לה 60 62
ג, ז 280
ג, יט 281
ז, ה 14
ז, ו 281
יא, ו 282
יב, כא 378
טו, כב 387
טו, יג 281 282
יח, יב 281
כ, כב 294

כ, לד 42
כ, לו 32
כב, ח 26
כד, כא 26
כה, מ 111
כח, כט 61
כה, לו 62
כח, יד 14

שמואל ב

ב, כג 59
ב, כו 43
יד, ב 466
טז, י 293
טז, יב 301
יח, יד 59
כא, י 112
כא, טז 109
כג, א 281
כג, ב 61 283
כג, ג 283
כד, יא 274

מלכים א

א, ו 41
ג, ה 284
ח, יא 467
ז, יד 31
ט, ב 284
ט, ג 60 64
י, כט 120
יא, יא 284
יג, ד 254
יג, לג 387
יד, ז 31
טו, ב 31
יז, ט 293
יז, יז 62
יח, א 274
יח, יט—לט 260
יח, כו 377
יט, מ 274
כב, יא 271
כב, יט 18 285
כב, כד 271

מלכים ב

ג, טו 272
ה, ד 259
ה, ה 259
ח, כו 59
ו, יח 254
י, טו 60
יד, ח 58
יז, מ 97 347
יט, טו 64 65 68
כג, כה 59

ישעיה

א, א 19
א, ד 377
א, יא 387
א, טו 65
א, יט 389
א, כ 42 68
ב, ג 35
ב, ה 36
ב, ו 21 192
ג, ג 59
ג, יב 311
ג, כו 86
ה, ו 293
ה, כ 47
ה, ל 18
ו, א 285 307
ו, ב 64 307
ו, ג 31 108 464
ו, ז 29
ו, ח 279 285
ו, יב 236
ח, א 274
ח, י 352
ט, א 471
י, ו 293
יא, ב 281
יא, ו־ח 318
יא, ט 318
יב, ג 43
יג, ג 293
יג, י 236
יג, יג 236
יד, ח 291
יז, יג 304
יט, א 74
יט, ג 61
כ, ג 289
כג, יח 297
כד, טו 63
כד, יז-כ 237
כד, כג 237
כו, ב 14 307
כו, ד 28
כו, י 329
כו, כא 35
כח, ז 311 441
כח, ח 311
כט, יא 235 289
כט, יג 30
כט, יד 192
ל, יט 237
ל, כ 63
ל, כו 237
ל, כז 68
לא, ב 26
לב, ו 97
לג, י 26
לד, ג־ה 238
לד, יז 294
לה, ה 17 471
לו, א 236

לח, ט 62
מ, ו 34
מ, יג 61
מ, מז 319 328
מ, יח 87
מ, כב 26 325
מ, כח 87
מ, כו 216
מא, ו 461
מב, יד 309
מב, כ 17
מג, ב 461
מג, ז 327
מד, ו 91
מד, יג 14
מד, יט 60
מה, ז 252 316
מה, יח 325
מה, יט 292 370 450
מז, יג 35
מח, ד 314
מח, יג 245 251
נ, ד 313
נא, א 28
נא, ג־ו 238
נא, יב 238
נא, מז 238
נג, א 68
נד, י 239
נה, א 43
נה, ב 43
נה, ח־ט 349
נח, י 21
נח, יב 291
נז, מו 32 52
נח, ב 30
נח, ח 463
נח, יד 118
נט, ב 460
ס, כ 239
סג, ז 239 465
סג, ט 31 239
סג, י 42 239
סג, מו 68
סג, יח־יט 239
סד, ח 239
סה, א 239
סה, ח 239
סח, יג 239
סה, מו־יט 240
סו, א 23 68
סו, יז 390
סו, כב 240

ירמיה

א, ח 255
א, ו 255
א, ז 288
א, ח 266
א, ט 288
א, יא 278
א, יב 244 278 288
א, יג 278
א, יד 288
א, יז 266
א, יח 266
ב, ח 435
ב, ו 453
ב, ח 378 450
ב, יג 195
ב, לא 67 269 435
ג, יד 51
ג, מו 60
ד, יט 68
ד, כב 466
ד, כג 240
ה, ג 395
ה, ז 442
ה, ח 311
ח, י 312
ח, יב 335 388
ז, ט־י 388
ז, מז 65
ז, כב-כג 387
ח, יט 55
ט, א 311
ט, כב 469
ט, כג 469 470
י, ו 87
יז, ז 56
יז, יב 71
יח, ב 75 458
יג, ד 289
יג, ה 289
יג, ו 288 289
יג, ז 289
יג, מז 108
טו, א 26 62 312
טז, יט 450
יז, ד 68
יז, יב 23
כ, ח־ט 265
כג, ט 32
כג, כד 464
כג, כט 446
כג, לו 235
כח, א 271
כח, כב—כג 272
ל, ו 58
לא, ב 456
לא, יט 68
לא, לד—לה 234
לב, יד 27
לב, יט 341
לג, כה 325
לח, מז 61
לט, יב 64
מה, ג 254
מה, ד 254
מה, ח 254

מו, כב 36
מח, יא 27
מט, כ 71
נא, ב 293
נא, ט 29
נא, כה 304

יחזקאל

א, א 291 305 307
א, ג 272 274 308
א, ד 244 305
א, ה 298 299 308
א, ז 74 190 244 299
א, ט 299 301
א, י 74 298
א, יא 299
א, יב 299 300
א, יג 15 299
א, יד 300
א, מו 301 304 305
א, מז 301 304 308
א, יז 302
א, יט 302
א, כ 301 302 306
א, כא 302
א, כב 302 308
א, כו 15 69 302 308
א, כו 305 306
א, כח 308 309
ב, ב 280
ב, ו 266
ב, ט 278
ג, יב 22
ג, כב 272
ג, כג 288
ד, א 288
ד, ד 288
ד, ט 288
ה, א 288
ח, א 288
ח, ג 18 288
ח, ז 288
ח, ח 288 289
ח, יב 347
ח, מו 421
ט, ט 336 470
י, א 308
י, ח 308
י, ט 303 305
י, יא 303
י, יב 303
י, יג 303 304
י, יד 298
י, מז 303
י, יט 308
י, כ 299 303 304
יב, ב 17
מו, ו 429
יז, ב 6
כ, ו 249
כ, לב 457
כא, ה 6
כד, א 274
לא, ח 15
לב, ז—ח 240
לג, יז 335
לז, א 272 274 288
מ, א 272 274
מ, ג 279
מ, ד 279 285
מג, ב 315
מג, ז 68
מד, ב 35 288

הושע

א, ב 245 274 289
ב, י 313
ה, יא 59
ה, מו 36
ו, יא 118
יא, י 59
יב, יא 6

יואל

ב, י 240
ב, יא 241 294
ג, א 255
ג, ג—ה 241

עמוס

ב, ט 107 290
ג, ח 265
ד, יג 252
ז, ז 278
ז, ט 26
ח, ב 278
ח, ט—י 240
ח, יא 43
ח, יב 263

יונה

ב, יא 293

מיכה

א, ג—ד 240
ד, יא 19
ו, ג 435

נחום

א, ב 56 85

חבקוק

א, יב 342
א, יג 19 72
א, יד-טו 341
ג, ג 108
ג, ח 119 241
ג, מז 112

צפניה

א, ג־ד 236
א, יב 347

חגי

ב, ו־ז 241

זכריה

ג, א 354
ג, ב 354
ד, א 277
ד, כ 277 278
ד, ה 279
ד, ו 64 68
ה, ט 73
ה, יא 112
ו, א 190 244
ו, א־ז 278
ו, ה 190 353
יא, ז 278 289
יא, ח 279
יא, יג 288 289
יד, ד 27 40
יד, ה 35
יד, ט 101
יד, י 25

מלאכי

א, ח 427
א, ט 320
א, יא 56
א, יב 428
ג, ו 25
ג, יג־יח 345
ג, יז 85

תהלים

ב, ב 27
ב, ד 25
ד, ה 75 95 180
ז, טו 21
ח, ד 68 110 251
ח, ה 24 341
ח, ו 16
יא, ד 64 68
יב, ו 26
טז, ח 457
יג, יב 15
יח, ט 241
יח, יא 74
יח, יב 315
יח, לא 369
יט, ב 180
יט, ד 180
יט, ח 269
יט, י 368
כד, ט 307
כה, י 322 323
כה, יד 3
כו, ח 109
כט, ד 68
כט, ט 108
כט, י 26
לג, ד 367
לג, ו 35 110
לג, טו 341
לד, טז 344
לד, יז 58
לד, יט 52
לד, כא 344
לה, י 108
לו, י 195 463
מ, ט 68
מא, ג 61
מב, ג 43
מה, י 314
מו, ג 241
מט, ג 27
מט, יג 17 343
מט, כא 343
נ, ז—ט 389
נא, ה 432
נו, ו 42
נו, ו 31
נח, ה 15
נח, יב 451
ס, ד 241
סב, יב 257
סה, ב 95
סח, ה 118 120
סט, כט 291
עג, יא—יג 345
עג, טז—יט 345
עג, כ 14
עג, כח 30
עז, יז יט 241
עח, כג 291 307
עח, כד 291
עח, לט 61
עח, מ 42
פב, ה 4
פב, ו 311
פב, ז 27
פט, ג 465
פט, טו 120
פט, כ 31
צ, ב 21
צ, יב 267
צא, ג—ו 462
צא, ז—ח 462
צא, יד 462
צא, טו 344
צד, ב 32
צד, ו—ט 346
צד, י—יא 347
צז, ב 314
ק, ג 457
קא, ז 248
קב, ז 15
קב, יד 26

קב, כו 59
קג, יג 85
קג, יט 231
קד, ב 231 251
קד, ד 182
קד, ה 234
קד, טז 110
קד, כא 342
קד, כד 110 367
קה, כ 293
קה, כב 61 466
קו, לה 192
קז, כד 110
קז, כה 293
קיא, ג 27
קיג, ט 25
קטו, טו 228
קיח, ו 461
קיח, יט 307
קיט, פט 27
קיט, קכו 10
קיט, קמד 292
קכג, א 25
קלא, א 47
קלה, ז 367
קלט, ה 68
קלט, כד 42
קמג, ח 2
קמד, ג 341
קמד, ד 319
קמד, ה 30
קמה, ט 323
קמה, טו 342
קמח, יח 30
קמז, ט 342
קמז, יח 293
קמח, א ה ו 234

משלי

א, ו 6
א, ט 399
ב, ד 466
ג, טו 470
ג, יט 367
ג, כב 63
ג, לב 52
ד, טו 354
ד, כב 63
ה, ט 469
ה, יז 469
ו, לב 321
ז, ו 8
ז, כו 441
ח, ד 2
ח, יא 470
ח, לה 63
י, כא 60
יא, יז 417
יד, טו 104
טז, ד 326
יז, טז 53
יט, ג 319 321
יט, כ 51
כא, כח—כו 51
כב, יז 2
כג, לג 109
כד, יג—יד 43
כה, יא 7
כה, טז 46
כה, יז 435
כה, כז 43
כז, א 21
כט, יא 61
ל, יב—יג 390
לא, ג 52
לא, י 312

איוב

א, א 352
א, ו 352
א, ז 352
א, יא 58
ב, א 352
ב, ב 352
ב, ה 30
ב, ו 354
ב, ח 357
ג, ה 37
ד, יג 18
ד, טו 280
ד, יח 328 358
ד, יט 319 328 358
ה, ו 321
ה, ז 321
ה, כז 134
ח, ו—ז 358
ט, כב 356
ט, כג 356
י, י 357
יא, ה 68 358
יא, ו 358
יא, ז 358
יא, יב 49 60
יב, יב 466
יג, ט 142
יד, כ 17
טו, טו—טז 328
כ, כו 246
כא, ו—ח 356
כא, כא 356
כא, כג—כו 356
כב, ה 358
כב, יב 329
כב, כא 461
כג, יג 367
כה, ג 191
כה, ו 319
כז, ו 60
כח, יב 49 466 467
ל, כו 35

לא, כז 432
לב, א 111
לב, ט 49 467
לב, טז 27
לג, יד—טו 359
לג, כג 359
לג, כט 359
לד, כ 359
לד, כא 341 360
לד, כב 360
לד, כד 360
לח, יא 360
לו, יא 65
לז, ו 231
לז, כא 4
לח, ז 181
לח, יג 63
לח, לג 188
מב, ח 357
מב, ו 357 361
מב, ז 357

שיר השירים

א, ב 463
א, ד 389
א, ו 469
א, טז 290
ב, טו 279
ח, ב 459

רות

ב, יב 63
ג, ט 63
ד, ב 442
ד, ז 59

איכה

א, ט 437
ב, ט 254 263
ד, טז 58
ה, יט 23 25 231

קהלת

א, ד 234
א, ט 242
א, טז 18
ב, יב 183
ב, טו 109
ג, יא 367
ג, יד 234
ג, טו 235
ג, יט 27
ג, כא 27
ד, ב 107
ד, יז 20 46
ה, א 97 464
ז, טז 46
ז, כד 5 49
ז, כט 321
ח, ד 367
ט, יד 355
י, ב 60
י, י 51
י, כ 290
יב, ז 61
יב, י 1
יב, יא 391

אסתר

א, יז 35
ה, ט 26
ז, ח 35

דניאל

ב, יט 284
ג, כג 182
ז, א 277 284
ז, ב 284
ז, טו 284
ז, טז 278
ח, א 278
ח, יג 279
ח, טז 280
ח, כז 284
ט, כא 276
י, ו 190
י, ח—ט 272
יב, ז 133

עזרא

א, א 281

נחמיה

ט, ו 181
יג, כז 65

דברי הימים א

יב, יט 281 282
יב, לט 60
כא, טז 354
כח, ט 457
כח, יא 18
כט, כה 24

דברי הימים ב

טו, א—ב 283
יח, יח 285
כ, יד—טו 283
כד, כ 281 283
לו, טז 276

מפתח המלים העבריות והרבניות המבוארות בספר

אבה 235
אדם 27 329
ארגי 100
אהיה אשר אהיה 106
אוהב 462
אופנים 301
אח, אחות 21
אחר, אחור 59
איש 21 329
אלהים 15 39 252
אמה (באמת איש) 291
אמר 109
אמת 16
ארץ 246
אשה 21
אשם 431
אשר 106
אשרה 379
את 245
ך 62
בא 34
בבואה 431
בזק 300
בן (בני הנביאים) 21
ברא 251 316
בת קול 277
גאוה 121
גדול כחו 69
גיד 314
גלגל, גלגלת 304
דבר 109
דמות 15
דעה, דעת 457
הביט 18 19
הלך 36
המה 68
הפך (מתהפכת) 73
הזא 71
חזה 18 19 64
חזון 278
חי 62 112
חי עולמים 117
חכם, חכמה 466 469
חכם חרשים 53
חנון, חנינה 85
חסד 465
חסין 107
חקים 369
חרף 60
חשך 246
חשמל 309
חשק, חושק 462
טוב 16
טומאה 437
יד ה' 272
ידע 286
יה 107
יהו' 100-102
יועץ 53
ילד 21
יצא 35
יצב 27
יצר 251
ירד 24
ישב 25
כבוד 107
כנף 63
כסא 23
כסא הכבוד 40
כרוב 298
כחובים 283
לב 42 59
לחם 73
לויתן 360
למענהו 326
מות 62
מול 188
מחזה 272
מחשבה 71
מימי רגלים 314
מלא 31
מלאך 182 275
מעים 68
מעיני 43
מעשה בראשית 3
מעשה לבנת הספיר 41
מעשה מרכבה 3
מקום 22
מראה 261 272 278
מרכבה 120
משפט 465
משפטים 369
משל 181
משכיות 7
נבון לחש 53
נגע 29
נגש 29
נוח 111
נסה 362
נפש 61 112
נצב ראה: יצב
נקח 86
נשא 31
עבר 32 34
עולה 329
עובד אבן טבא 305
עולה על רוחכם 457
עולם 234

עוץ 352
עין 64
כעין אבן תרשיש 305
כעין שגזל 301
עלה 24
עמר 26
עצב 41
ערבות 119
ערש 290
עשה 251
פמליא 183
פנים 17 32 57
פקח 17
צבי (לצביונים) 249
צדיק 269
צרק, צדקה 465
צואה 314
צור 28 107
צלם 14
צלע 250
קדושה 437
קום 26
קורה 251
קנה 251
קרב 29
קָרי 395
ראה 18
ראשית 245
דב גוברית 69
רגל 40
רות 60 120 246
רחום 84
רחם 314
רכב 118
רם 31
רעיון 71
שבת 111
שגל 314
שדי 107
שוב 36
שכבת זרע 314
שכינה 37 40
שכן 37
שם 107
שם מפורש 100
שמע 64
שפחה נחרפת לאיש 60
שפכה 314
שקד 244 278
שקר 16
שמן 354
שרי 100
תאר 14
תבונה 71
תכנית 17 308
תָּהלה 328
תחלה 245
תמונה 17
תמים 260
תרשיש 301

תקוני טעיות

24,14	אמד	צ"ל	אמר
73,20	אנסאן	"	אנסאן
134, 3	ענאיתה	"	וענאיתה
355,21	גֹ֑רת	"	גֹ֫רת
382,17	חתי	"	חתי

הערה: הנקודות חדיאקריטיות שנפלו או שזזו ממקומם, לא כדאי לפרש כאן; אבל יש להזכיר כי ע' 108 נשתבש בענין זה כשעה ההדפסה עצמה וגם בע' 131 נפלו שבושים אחדים.